ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ,

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

(ՆԵՐՔԵՒԻԿԻ ՀԱՄԱՐ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 2 ՕԳՈՍՏՈՍ 1932

2 AOUT 1932

Ը. ՏԱՐԻ Թիւ 1946 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Կիրակի տեղի ունեցաւ Գերմանիոյ Ռայխսթակի ընտրութիւնը, տենդագին պայմաններու մէջ։ Եթէ գինուորական նախարարութեան սպառնական կեցուածքը գոյութիւն չունենար, անշուշտ ծայրայեղ խռովութիւններ տեղի պիտի ունենային։ Այդ բռնութիւնը եթէ մասամբ մը կը զսպէր հիթլերեանները ու համայնավարները, որ բուռն արտայայտութիւններ չունենան, միւս կողմէ, վարչական եղանակով կը ջլատէր Գերմանիոյ դեմոկրասին եւ զայն կը դրկէր ազատ ու լայն մրջնցներէն՝ ընտրական պայքարը տանելու։

Տասը օր առաջ տեղի ունեցած պետական հարուածը դուռ կը բանար քաղաքացիական կռուի մը։ Սակայն ընկերվարականները բաւականացան կրաւորական ընդդիմութեամբ մը եւ նախընտրեցին վճռական կռիւ մղել Յուլիս 31ի ընտրութիւններու ընթացքին։ Կարգապահութեան եւ պետական խոհեմութեան քաղաքականութիւնը առաջնորդ սկզբունքը կը հանդիսանար Գերմանիոյ ընկերվարական կուսակցութեան, որ Վայմարի սահմանադրութենէն ի վեր պատասխանատու դերի մէջ եղած էր հանդէպ պետութեան։ Ընկերվարականները ամէն բան հեղգին տալու եւ փոքրամասնութեամբ մը հոգեբանութեամբ (ինչպէս են համայնավարները) քաղաքացիական բուռն կռիւ մը նետուելու մոքրին հետ չհաշտուեցան։

Գերման Սօսիալ – Դեմոկրատեան անշուշտ չէր ապաւէր որ յաղթական դուրս պիտի գայ այս ընտրական պայքարէն։ Բայց կը յուսար հաւասարակշռութիւնը պահպանել, եւ ժողովրդական կամքի ուժով՝ խնայել Գերմանիոյ յեղաշրջական տանջուռրայթիւն մը։

Ընտրութիւններու արդիւնքը կը տեսնէք մեր վերջին լուրերուն մէջ։ Թէեւ լրիւ չեն այդ թիւերը, բայց ինչ որ վերջնականապէս արձանագրուած է, արդէն լրիւ պատկերը կուտայ պայքարող կուսակցութիւններուն։ Հիթլերեանները 13 միլիոն 441 հազար քուէ՝ 229 պատգամաւոր։ Ընկերվարականները 7 միլիոն 752 հազար քուէ՝ 132 պատգամաւոր։ Համայնավարները 5 միլիոն 22[illegible] հազար քուէ՝ 88 պատգամաւոր։ Կեդրոն 4 միլիոն 534 հազար քուէ՝ 76 պատգամաւոր։ Համագերմանները 2 միլիոն 143 հազար քուէ՝ 36 պատգամաւոր։ Մնացած խմբակները մէկ կամ երկուական թողունք եւ տեսնենք թէ այս դլխաւոր հոսանքները ուժերու ի՛նչ դասաւորութիւն կը ներկայացնեն։

Այս թիւերէն կը հետեւի որ հիթլերեանները, համագերմաններն ու իրենց հետ քալող փոքրիկ խմբակները միասին առած՝ մեծամասնութիւն չեն կրնար կազմել Ռայխսթակի մէջ։ Միւս կողմէ, ընկերվարականները, կեդրոնը եւ իրենց համախոհ փոքրիկ խմբակները միասին առած՝ նոյնպէս մեծամասնութիւն չեն կազմեր, առանց համայնավար հոսանքի։

Ուրեմն, Ռայխսթակը, թեթեւ փոփոխութիւններով՝ նախկին դրութեամբ կը ներկայանայ։ Ինչ որ կը նշանակէ թէ գերման ժողովուրդը իր հաւասարակշռութիւնը կորնցուցած չէ։

Նախագահի եւ Փրուսիոյ ընտրութիւններէն յետոյ, ահա, Ռայխսթակի քնդհանուր ընտրութիւններու ընթացքին գերման ժողովուրդի կամքը՝ թէեւ որոշ չափով ու աստիճանաբար կը թեքուի դէպ ի ազգայնական – յետադիմական Գերմանիան, սակայն գլխաւոր ուժերու փոխ – յարաբերութիւնները կը մնան հաւասարակշռուած։ Փոքրիկ խմբակցութիւնները կը մնասուն ի հաշիւ մեծ խմբակցութիւններու, որոնք երեք հիմնական քաղաքական ճակատներ կը ստեղծեն Գերմանիոյ պետական կեանքին մէջ, — Հիթլերեաններ, Ընկերվարականներ (համայնավարները միասին հաշուած) եւ Կեդրոնը։

Այս դասաւորութեան մէջ, թէեւ ազգայնական եւ ընկերվարական երկու խոշոր հոսանքները են որ Գերմանիան կը ճեղքեն երկու հաւասար մասերու, սակայն պետութեան դիրքը մէկին կամ միւսին յանձնելու համար՝ վճռական դեր ունին համայնավարները եւ կեդրոնը։

Համայնավարները, որդեգրելով անհաշտ ընդդիմադիրի դիրքը յիշեալ երկու մեծ հոսանքներուն հանդէպ, ինքզինքին դուրս կը ձգեն պետութեան դիրքավարութենէն եւ կը դառնան բացառական ուժ մը։ Ու այդ բացառական դիրքը, տարիներով փորձ դեմոկրասիի ոտքին տակի հողը, զօրացնելով ազդայնական շարժումը։

Այս պայմաններուն մէջ, կեդրոնի կուսակցութիւնն է որ վճռական դեր մը կրնայ կատարել՝ օրինաւոր կառավարութեան մը յենարան դառնալով։ Եթէ կեդրոնի եւ հիթլերեաններու միջեւ համաձայնութիւն մը չգոյանայ, Գերմանիա ստիպուած պիտի ըլլայ հանդուրժել միջանկեալ կառավարութեան մը, որ Ռայխսթակի մէջ պատահական մեծամասնութեամբ մը պիտի գոհանայ եւ դուրսը պիտի չունենայ գինուորական նախարարութեան ուժին վրայ։

Կը թուի թէ Յան Շլայխէրը, գինուորական նախարարը իր նպատակին հասած է՝ Գերմանիոյ տալով Ռայխսթակ մը, որ զօրաւոր մեծամասնութիւն չունենայ, բայց արգիլէ հակառակմանդրական շարժում մը։ Դրութեան տէրն այժմ գինուորական նախարարութիւնն է, որ պիտի օգտուի ազգայնականներէն այն չափով, որչափով պէտք է զսպել ընկերվարականները, համայնավարները եւ կեդրոնի ախորժակները։ Միւս կողմէ, այս վերջիններու հաւաքական ուժը պիտի հակադրէ հիթլերեաններուն՝ յանուն Ռայխսթակի հաւասարակշռութեան պահպանման եւ պիտի զսպէ ազգայնականները, որպէս զի անոնք չհամարձակուին գինեալ պետական հարուածի մը։

«Գերմանիան ամէն բանէ վեր», ու Յան Շլայխէր անոր թիկունքը։ Այս կացութիւնը, առ այժմ, քաղաքացիական պատերազմի մը հաւանականութիւնն անկարելի կը դարձնէ։

Եթէ նոր եւ անակնկալ շարժում մը չգայ փոխելու Գերմանիոյ քաղաքական ընթացքը, Յան Շլայխէր, հաւասարակշռութեան սլաքը իր ձեռքը բռնած՝ չորս տարի պիտի կառավարէ երկիրը։ Այդ ժամանակաշրջանի ընթացքին քաղաքական կուսակցութիւնները պիտի մտնեն իրենց բնականոն հունին մէջ։

Բայց եթէ հիթլերեան հեղեղը իր հաւէրէն քաշէ մնացած յետադիմական տարրերը եւ երկիրը ձգէ ռեկոտաուրայի մէջ, կամ երթայ կայսրութեան վերականգնումին, գերման դեմոկրասիի համբերութեան վերջին կաթիլն ալ կը հատնի։

Բայց, եթէ դէպքերը գահավէժ ընթանան, ու բանաւորութիւնը տեսնէ թէ իր քաղաքական ազատութեան վերջին պատուարն ալ կը փլի, պիտի դիմէ՞ ղէնքի, թէ պիտի համակերպի։

Կը թուի թէ երկու կողմերն ալ քաղաքացիական կռուէն կը վախնան եւ կը զգուշանան։

Կ. Մ.

Թուրք թերթի մը ցնորքը

— :-: —

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ԴԱՒԷ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԴԷՄ

Թրքական «Վաքըթ» թերթը հետեւեալ «զգայացունց»... տեղեկութիւնները կը հաղորդէ Դաշնակցութեան գործունէութեան մասին։

Տաղնապի եւ նեղութեան այս օրերուն, հաճելի ժամանց մըն է անոր ընթերցումը...

Սուրիոյ մէջ թղթակցին առած մեր մէկ նամակին համաձայն, վերջերս Փարիզ գտնուող հայ դաշնակցական կազմակերպութեան կողմէ այդ տեղի Հայերուն խիստ գաղտնի նամակ մը ղրկուած է։ 1932 Մայիս 27 թուով ղրկուած այս նամակը խիստ ուշագրաւ տեղեկութիւններ կը պարունակէ Ֆրանսայի, Եգիպտոսի, Սուրիոյ եւ Ռումանիոյ մէջ գտնուած Թուրքերու թշնամի Հայոց գործունէութեան մասին։ Մեր թղթակցին ձեռք բերած տեղեկութեանց համաձայն խնդրոյ առարկայ նամակին պարունակութիւնը սա է.—

Մայիս 26ին • Փարիզ, Ավրնիւ կօպլէն գումարում մը ունենալով, կարդացին Պոլսէն եկած նամակը, որուն մէջ ըսուած է թէ Յունիս 20ին Տէր Զօրի կողմը Ֆիւրտ Իսմայիլ աղայի ագարակը Թուրքիայէն 3 հոգի պիտի գան։ Ասոնց անուններն են Մարտինցի Իպրահիմ, Մարտինցի Ձէմալ եւ Ուրֆացի Ձէվտէթ։ Ասոնք մեր հերոսներուն հետ ագարակին մէջ տեսնուելէ յետոյ, սահմանագլուխը անցնելու օրը պիտի որոշեն եւ պիտի մեկնին։ Ներփակեալ կը ղրկենք այդ 3 հոգիներու լուսանկարները։

Ասոնք ձեզի ծանօթ են։ Իրենց ձեռքը գտնուած գիրերը ապէկ մը ճանչցէք։ Յունիս 20ին երկու հոգիէ բաղկացեալ մարմին մը թող այդ ագարակը գտնուի եւ անոնց հետ տեսնուի։ Ռումանիայէն ալ Թուրքիա անցնելու կ'աշխատուի։ Այդտեղ գտնուող հերոսները վարելու համար Հարաչօ Արթին Գարագաշեան անգլիական անցագրով Յունիս 5ին Ռումանիա պիտի մեկնի։ Շատ ուշադրութիւն ըրէք որ Թուրքերը ոչ մէկ բանէ տեղեկութիւն ստանան։ 5 Մայիս 1932ին անգլիական դեսպանատունէն եւ դիւանագիտական դիւանի դեր տնօրէնէն մեր առած հրաւէրին պատասխանելով, Մայիս 26ին կէս օրէն յետոյ ժամը 3ին Աւետիս Ահարոնեան եւ Լեւոն Թադէոսեան անգլիական դեսպանատունը երթալով մէկ հատորդ ժամ դեր տնօրէնը սպասած ատեն, տեսնուած են դեսպանին հետ որ ըսած է իրենց.— «Դուք մեր փոքր վնասակիցներն էք։ Եւրոպական դիւանագիտութիւնը ձեզի մեծապէս վնասեց, դուք գրկուեցաք ձեր թափած արիւններուն փոխարէնը ստանալու, Աստուծով ասկէ վերջ կը հասնիք ձեր փափաքին»։

Յետոյ դեր տնօրէնը գալով հարցուցած է թէ Սուրիոյ եւ Միջագետքի մէջ հերոսներ ունի՞ք եւ ինչպէ՞ս կը հետաքրքրուի՞ք։ Պատասխանեցինք որ Սուրիոյ մէջ 30 լրտես եւ հաջ հերոսներ եւ Ռումանիոյ մէջ 22 հերոս ունինք, ոնոյն իսկ Սուրիոյ մէջ գտնուող հերոսներու թիւը 200ի պիտի կրնանք բարձրացնել։ 1928ին ֆիւրտ Հօյպուններու հետ կնքուած համերաշխութեան մասին ալ խօսուած եւ ըսուած է որ այդ համաձայնութեան համաձայն կը շարժինք։

Ահարոնեան խօսած է նաեւ կայսրութեան կուսակից Թուրքերու հետ գոյութիւն ունեցող համաձայնութեան եւ Սուրիոյ ֆիւրտերուն զէնք եւ դրամ չունենալու մասին։ Ի վերջոյ Ահարոնեան եւ Լեւոն Թադէոսեան ըսած են թէ Դաշնակցականներու հիմակուան բուն նպատակը, Թուրքիոյ մէջ յեղափոխութիւն յառաջ բերելու համար Թուրքիա հերոսներ մտցնել եւ էմմալական պետերը եւ բժիշկը մէջտեղէն վերցնել է։

Ասոր վրայ անգլիական դեսպանը, Թուրքիա հերոսներ մտցնելու համար 2000 անգլիական ոսկի տալ խոստացած է եւ այդ հերոսներու մէջ եթէ հաջ անգլիերէն գիտցողներ ըլլան, անոնց անգլիական անցագիրներ տալ խոստացած է։

Յիշեալ դեր տնօրէնը ըսած է որ արտաքին գործոց նախարարութիւնը հրահանգ պիտի տայ Բարձր Կոմիսէրութեան, որ թէ զէնքի եւ ռազմամթերքի եւ թէ անցագրի գործողութեան համար ամէն դիւրութիւն ընծայուի։

Արապեան եւ ընկերները եկան։ Արապեան իիչ մը տկար ըլլալով, 8 օր հոս մնալէ յետոյ Ռումանիա պիտի երթայ։ Դեսպանէն դրամ առնելէ յետոյ 1000 ոսկին ձեզի եւ մաս մըն ալ Ռումանիա պիտի ղրկենք։

Մանուկ Տէր Գրիգորեան եւ Գառնիկ Նագաշեան Մայիս 22ին Դաշնակցական ակումբը բնկնելու եւ Սուլթանականներու հետ տեսնուելու համար Եգիպտոս գացին։ Արդիւնքը ձեզի կ'իմացնենք։ Պոլսէն մեր առած տեղեկութիւնը այսօր Եգիպտոս իմացուցինք։ Այս անգամ շատ ուշադրութեամբ շարժեցէք։ Աստուծով կը յաջողինք։

(Կնիք Վարչական Մարմնոյ)

ԱՇՋԲԵԿՋԱԿԱՆ ԽՈՒՄԲԵՐ? ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

— :-: —

Աթէնքի մէջ զրոյց կը շրջի թէ ժողովրդական կուսակցութեան կողմէ կը կազմուին բաղաքական միութիւններ որոնք յարմարագոյն պատեհութեամբ ահաբեկչական ցոյցեր պիտի կազմակերպեն, որպէս զի օգնեն ժողովրդականներու իշխանութեան գլուխ անցնելուն։ Կ'ուելցուի նաեւ, թէ ժողովրդականները իրենց այս նպատակին մէջ յաջողելու համար փաստկալօսեաններու գործակցութիւնը խնդրած են։

Պատկան իշխանութիւնները շեշտած են թէ իսկապէս երկար ժամանակէ ի վեր նման շարժումներ գոյութիւն ունի ժողովրդական կուսակցութեան շրջանակներուն մէջ։ Այս պարագան արդէն անոնց կողմէ իսկ գաղտնի չէր պահուեր։ Նշեշտած են թէ բաղաքական նման միութիւններու կազմութեան գաղափարը յղացած է Աթէնքի բաղաքապետ Պ. Մէրմուրիս, բարեկամական շրջանակի մը մէջ խօսած մէկ նստին ընթացքին։

Կը յիշուի նոյնպէս, թէ այն ատեն կարգ մը ժողովրդականներ իրենց դժգոհութիւնը յայտնած էին Պ. Մէրմուրիսի հանդէպ։ Երեսփոխան Պ. Բալիս նիշդ այդ պատճառով խնդրած էր Պ. Ցալտարիսէն որպէս զի Պ. Մէրմուրիսը հանրութեան առջեւ դատապարտէ։

Հետեւաբար, Պ. Ցալտարիս տարակարծութիւնները հարթելով, միութիւնները կազմելու գործը յանձնեց ոչ թէ Պ. Մէրմուրիսի այլ յանձնախումբի մը, որուն կ'անդամակցին Պ. Պ. Բալիս եւ Սքրեթոս եւս։ Եւ այդ օրէն ի վեր այս միութիւններուն կազմութիւնը մեծ թափով առաջ կը տարուի։

Համայնավար ցոյցեր Աւստրիոյ մէջ

Վիեննայի ոստիկանութիւնը լուր առեր էր թէ համայնավարները որոշած են ցոյց կատարել հունգարական դեսպանատան առջեւ, բողոքելու համար երկու բոլշեւիկներու գլխատման դէմ եւ նախագահական միջոցներու դիմած էր։

Համայնավարները սակայն փորձեցին ամէն գնով կատարել ծրագրուած ցոյցը։ Բազմաթիւ ցուցարարներ ձերբակալուեցան։

Ատկից զատ, այսօրուան համար Վիեննայի համայնավարները զանազան ցոյցեր ծրագրած էին, համաձայն Մոսկուայի հրահանգին։

Այս ցոյցերն ալ արգիլուեցան։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Հիթլերեան յուսախաբութիւն մը

Կը յիշուի թէ մէկ քանի չաբաթներ առաջ, երբ ամբողջ քաղաքական աշխարհը հետաքրքրութեամբ կը սպասէր Գերմանիոյ ընտրութիւններուն, Հիթլերի տեղակալները կը սպասուէին յուլիս 31ի դիշերը քալել Պերլինի վրայ եւ բռնութեամբ ձեռք անցնել կառավարութեան դեկը, ինչ ալ ըլլայ ընտրութեան արդիւնքները։

Արդ, ընտրութիւնները գրեթէ աւարտեցան, անոնց առաջին արդիւնքը յայտնի է. իսկ առ այժմ, բոլոր կուսակցութեանց մէջ ամէնէն հանդարտն ըլլալ կը թուին հիթլերեանները։ Պերլինի վրայ քալելու որ եւ է նշան չկայ։ Իսկ կիրակիի քուէարկութեան առաջին արդիւնքը առ այժմ ենթադրել կուտայ թէ Ֆոն Փափէնն է որ կ'ամբաստնէ իր դիրքը չնորհիւ այն կացութեան որ գինքը գործի գլուխ բերաւ եւ որ հաւանաբար պիտի չարունակուի ընտրութիւններէն յետոյ։

Համաձայն ուրեմն յունիս 6ի հրամանագրին, կիրակի օր, գերման ժողովուրդը կատարեց երեսփոխանական ընտրութիւնները։

Մօտ 30 կուսակցութիւններու թեկնածուները կը ներկայանային 44 միլիոն ընտրող այրերու եւ կիներու։ Կը կարծուի թէ ընտրութեանց մասնակցած են սակայն ընդամէնը 36 միլիոն հոգի։ Երեսփ. ժողովի անդամներու թիւը կախում ունի քուէարկողներու թիւէն, քանի որ ամէն մէկ 60,000 կուսակցի մէկ երեսփոխան։ 1930 սեպտեմբերին ընտրուած Ռայխսթակը 577 երեսփոխան կը համրէր։

Յարդ, յայտնի է միայն 36,112,000 քուէներու արդիւնքը, որմէ կ'ենթադրուի թէ ծայրայեղ ալակողմանները չպիտի կրնան մեծամասնութիւն ապահովել, ինչպէս կը յուսային։ Հիթլերեանները իրենց առացած քուէներով ամէնէն ուժեղ կուսակցութիւնը դառնալով հանդերձ, իրն իսկ Հուկենպէրկի եւ ալակոմեան ուրիշ փոքր կուսակցութեանց դաշնակցութեամբ, չպիտի կրնան բացարձակ մեծամասնութիւն ապահովել խորհրդարանին մէջ։

Մինչեւ կէս գիշեր առուգուած քուէարկութեանց արդիւնքը կ'ենթադրէ հաւասարակշռութեան մը սահմանագլուխը։ Ընդհանուր հաշուով 36 միլիոն քուէարկուներ։

Կուսակցութիւնները առացած են. Հիթլերեաններ՝ 13,441,000 քուէ, Ընկերվարականներ՝ 7,752,000 Համայնավարներ՝ 5,223,000, Կեդրոն՝ 4,534,000, Համագերմաններ՝ 2,143,000, Գաւիերայի Կաթոլիկներ՝ 1,018,000, Ժողովրդականներ՝ 429,000, Ընկ. Քրիստոնեաներ՝ 356,000, Համակալարներ՝ 372,000։

Իսկ առացուած քուէներուն համեմատ, Հիթլերեանները կուտան 229 երեսփոխան, Ընկերվարականները 132, Համայնավարները 88, Կեդրոնը՝ 76, Համագերմանները՝ 36, Կաթոլիկները՝ 19, եւայլն։

Ասոնցմէ զատ կան մէկ քանի փոքր խմբակցութիւններ, որոնք պահած են 2—3ական աթոռ։

Թուանշաններու բաղդատութիւնը ցոյց կուտայ նաեւ փոքր խմբակցութեանց քայքայումը եւ համայնավարներու ուժեղացումը։

Իսկ ընդհանուր առմամբ, պէտք է եզրակացնել թէ խորհրդարանական կացութիւնը որ եւ է փոփոխութիւն չի կրեր, քանի որ նախկինին թէ նորին մէջ, խորհրդարանը չպիտի ունենայ ուժեղ եւ միակատար մեծամասնութիւն։ Եւ հետեւաբար, եթէ դէպքերը չգահավիժեն, Փափէն — Շլայխէր պիտի չարունակեն իրենց տիրակալութիւնը։

ԱՐԻՒՆԱՀԵՂ ԴԷՊՔԵՐ

Ընտրութիւնները կատարուեցան հանդարտութեամբ։ Սակայն ընտրութեանց նախորդ օրը, Գերմանիոյ զանազան վայրերուն մէջ, բուռն եւ արիւնահեղ բախումներ տեղի ունեցան քաղաքական հակառակորդներու միջեւ։ Այս կռիւներու ընթացքին, սպաննուած են 130, վիրաւորուած 2000 հոգի։ Ձերբակալուած են բազմաթիւ ուրիշներ։

Իտալական եղոյր մը Ազգերու Դաշնակցութեան դէմ

Ձինաթափութեան ժողովին իտալական պատուիրակը զօրաւոր պայթյո որ պէտք չի բանաձեւին քուէարկութեան ընթացքին ձեռնպահ մնաց, Մուսոլինիի թերթին «Փոփօլօ տ'Իտալիա»յի մէջ իր դժգոհութիւնը յայտնելով ընդդէմ Ազգերու Դաշնակցութեան, կը յայտնէ թէ Իտալիա չպիտի վարանի քաշուիլ անկից, եթէ չարունակուին ցարդ հոն կիրարկուած եղանակները։

— Թէ ի՞նչ է ժրնեւի մեքենան, կը դրէ Իտալիոյ օդանաւային նախարարը ամէն մարդ գիտէ այսօր։ Ազգերու Դաշնակցութեան որոշումները՝ ինչ ալ ըլլան, կը կրեն Ֆրանսա – Անգլիա – Ամերիկա խմբակին գործարանին յատկանշանը։

«Բաժնեթուղթերու մեծ մասը այս երեք ազգերուն ձեռքն է։ Ուղղակի թէ անուղղակի կերպով, այս երեք ազգերու տրամադրութեան տակ են ժողովին պատուիրակներուն երկու երրորդը։ Անոնց չհեռուն դէմ որ եւ է ճիգ ի զուր է։ Ձինաթափութեան ժողովը փաստաց տուիկա։ Դիւանը կազմուած էր Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի մարդերովը։ Չկար Իտալացի մը, Գերման մը, կամ Ռուս մը։ Իշխող պետութիւնները խմբակ կազմեր էին։ Անոնց տեսակէտի երեւութական տարբերութիւններն իսկ, առաջուց կը կարգադրուէին արդէն պատրաստուած համաձայնութեամբ»։

Իտալիոյ նախարարին յօդուածը կը շարունակուի այս ոճով Իտալիոյ ընթափութեան կամքը հակադրելով Ֆրանսայի, Անգլիոյ եւ Ամերիկայի սպառազինման կամքին դէմ։

— Այս երեք պետութիւնները սակայն, յարձակում մը գործեցին օդանաւորդութեան դէմ. բայց օդանաւորդութիւնը աղքատներուն զէնքն է, երիտասարդներուն զէնքը. այսինքն Իտալիոյ զէնքը։ Ատոյնարկուած բանաձեւերը կը նշանակէին իտալական օդանաւորդութեան մահը»։

Յօդուածը կը վերջանայ Ազգերու Դաշնակցութեան ուղղուած սպառնալիքի մը։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀՅՈՒՍԻՍԱՅԻՆ ՀԱՄԱՌՈՏԱՍԱՀՄԱՆ

(ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐԱԿԱՆ ՄԱՍԻ)

Հայաստանի ֆեսիան եւ իայիսիան

Ա.

ԲՆԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Ինչպես հայտնի է մեր ընթերցողներին, 1650 թվին Ամստերդամում տպագրված Ա. Օլեարիոսի «Ճանապարհորդություն դեպի Մուրիթոյ կամ Մուսկովիա եւ Պարսկաստան» գրքում (*) նկարագրված է Հայաստանի ֆեսիան։ Ինչպես ինքն է ասում, Օլեարիոսը Հայաստանում եղել է 1636 թվին։ Ուրեմն նրա նկարագրած ֆեսիան պատկանում է 17-րդ դարի առաջին կեսին։

(*) Նոպելի դափնեկիր Ֆրիտյոֆ Նանսենը 1879թվին մեծաքանակ նմուշներ է հավաքել Հայաստանից եւ Կովկասից։ Նրա հավաքածուի մեջ կան նաեւ Հայաստանում գտնված բրածո ձկների մի քանի տեսակներ։ Այդ նմուշները ներկայումս գտնվում են Նորվեգիայի Բերգեն քաղաքի թանգարանում։

(*) Ադամ Օլեարիոս, «Ճանապարհորդություն դեպի Մուրիթոյ կամ Մուսկովիա եւ Պարսկաստան», 1650 թվի բոլոր տպագրությունները։ Ֆրանսերեն թարգմանությունը՝ 1656 թվի։

(*) Ռուսերեն թարգմանությունը՝ Ա. Ալեքսանդրովի, Սանկտ Պետերբուրգ, 1870 թվի։

Ինչպես կտեսնենք ստորեւ, Օլեարիոսը ֆեսիան նկարագրել է ոչ այնքան ճշգրիտ։ Նա ֆեսիայի մասին ունեցել է միայն ընդհանուր պատկերացում, եւ ոչ թե ուղղակի դիտողություններ։ Ֆեսիայի մասին նրա տեղեկությունները ստացել է ուրիշներից։ Ֆեսիայի մասին Օլեարիոսի տեղեկությունները ճշգրտելու համար մենք օգտվել ենք նաեւ Ֆրիտյոֆ Նանսենի գրքից։

Ֆեսիան ունի ձվաձեւ, կողքերից սեղմված մարմին։ Գլուխը կարճ է, մարմնի երկարության 1/4-ից մի քիչ պակաս։ Բերանը փոքր է, ստորին ծնոտը ավելի կարճ է, քան վերինը։ Ատամները շատ մանր են։ Աչքերը մեծ են, գտնվում են գլխի կողքերին։ Ականջները չեն երեւում։ Մարմնի գույնը մոխրագույն է, կողքերը՝ ավելի բաց։ Մեջքի վրա կան մուգ գծեր։ Ֆեսիան ունի 3 մեջքային, 2 կրծքային, 1 փորային, 1 հետանցքային եւ 3 պոչային լողակներ։ Պոչային լողակը կլորավուն է։

Ֆեսիան ապրում է Սեւանա լճում։ Ձմռանը նա գնում է խոր տեղերը, իսկ գարնանը՝ ձվադրելու համար, մոտենում է ափերին։ Ձվադրում է մայիսի վերջերից մինչեւ հունիսի կեսերը։ Ձվադրելու ժամանակ ֆեսիան մեծ քանակությամբ բռնվում է ցանցերով։ Ձվադրելուց հետո ֆեսիան նորից գնում է խոր տեղերը։

Ֆեսիան սնվում է ջրային միջատներով, որդերով, փափկամարմիններով եւ ջրիմուռներով։ Ձվադրելու ժամանակ ֆեսիան ուտում է նաեւ ձուկ։ Ֆեսիայի ձվերը շատ մանր են։ Ձվադրելու ժամանակ ֆեսիան մեծ քանակությամբ ձուկ է ուտում։ Ֆեսիայի ձվերը շատ մանր են։ Ձվադրելու ժամանակ ֆեսիան մեծ քանակությամբ ձուկ է ուտում։

Ֆեսիայի միսը համեղ է։ Ձվադրելու ժամանակ ֆեսիան ունի 1200—1500 գրամ միջին քաշ։ Ֆեսիայի ամենամեծ նմուշը, որ հայտնի է մեզ, կշռել է 2358 գրամ։ Ֆեսիայի ձվադրելու ժամանակ նրա ձվերի քաշը հասնում է 360 գրամի։ Ֆեսիայի ձվերը շատ մանր են։ Ձվադրելու ժամանակ ֆեսիան մեծ քանակությամբ ձուկ է ուտում։

Ա Ր Ծ Ա Ն Ա Գ Ո Ի Կ

Ֆեսիայի միսը համեղ է։ Ձվադրելու ժամանակ ֆեսիան ունի 1200—1500 գրամ միջին քաշ

ԵՐԿԱԹ ՀԱՅԵՐԵՆԻ
(Վէպ)

Գ. ՄԱՍ

Մը, նոյն ատեն, Ուրբէնը ու Գասպարը տեսան ատոր տարօրինակ վարմունքը։ Ան, ոտքի ելլելով, ուշադրութիւն չընծայեց անոնց, այլ, ձեռքերը իրարու սեղմած, ուշադրութեամբ կը դիտէր ծովը։ Ուրբէն, որ ինքզինքը չկրցաւ զսպել, ձայն տուաւ անոր։

— Ի՞նչ կայ, Գասպար, ի՞նչ կայ ատոր ալ կը դիտես...

Գասպար, ձեռքերը ետեւ դրած, ուղղուեցաւ ու ձայն տուաւ ընկերներուն։

— Ուրբէն, Ուրբէն, արի՛ւ, արի՛ւ, ինչ որ կը փնտռէինք, ատիկա է...

Ուրբէն, Գասպարի ձայնը լսելով, ետ դարձաւ ու ինքն ալ ուշադրութեամբ սկսաւ դիտել ծովը։ Ան ալ տեսաւ հեռուն, ծովուն վրայ, ինչ-որ սեւ կէտ մը, որ կը շարժէր դէպի ափը։ Ուրբէն, ձեռքերը ետեւ դրած, կանգնեցաւ Գասպարի քով։

— Ի՞նչ է, Գասպար, ի՞նչ է...

— Չեմ գիտեր, Ուրբէն, բայց ինչ որ ալ ըլլայ, ան կու գայ դէպի մեզ

Ամերիկեան վերաբաւիներ կը դիմադրեն

Ուաշինկթընի իրենց պարտութենէն յետոյ, ամերիկեան վերաբաւիները կը ջանան իրենց դիմադրութեան կեդրոնը փոխադրել Ճոնսթաուն՝ փորիխ բազմը:

Ուաշինկթընէն վտարուած վերաբաւիներու մեծ մասը ոտքով կ'երթայ Ճոնսթաուն, ուր արդէն հաւաքուած հազար վերաբաւիները գիշերեցին հանրային պարտէզի մը մէջ: Քաղաքին առեւտրականները կատղած են իրենց բազմապետին դէմ, որ Ճոնսթաուն հաւաքուելու հրաւէր ուղղած էր վերաբաւիներու ղեկավարներուն:

Ամերիկայի նախագահական պայքարը

Պ. Ռուզվելտ, Ամերիկեան առաքելատրութեան նախագահի թեկնածուն, ընտրական պայքարը բացաւ ճառով մը, որ ծրագիր մըն է.

— Անգլիա, Ֆրանսա եւ Գերմանիա ըսաւ, վերջապէս համաձայնութեան եկան հատուցումներու հարցին մէջ: Հիմա վախ կայ որ միանան ընդդէմ Ամերիկայի: Այս վտանգը չի գար մեզ հանդէպ անոնց ունեցած պարտքէն, այլ մանաւանդ անոնց առեւտուրին դէմ մեր կանգնած պատնէշներէն: Պարտքերը չեն որ կը կազմեն լուծելի հարցը: Ձանոնք ջնջելու պէտք չունինք: Կողմնակից ենք պարտքերու վճարման, մաքսատուրքերու նուազման եւ առեւտրական փոխանակութեանց վերսկսման, դիւրացնելու համար այս պարտքերու վճարումը:

«Միացեալ – Նահանգները ըսաւ, Ռուզվելտ, կրնան կատարելապէս նախաձեռնարկ ըլլալ հրաւիրելու տիեզերական համագումար մը, որուն նպատակն ըլլայ ամրացնել եղմտական յարաբերութիւնները եւ դրամին տալ իր գնման կարողութիւնը:»

Ակնարկելով ոգելից ըմպելիի արգելքին, նախագահական թեկնածուն յայտնեց թէ նոր խորհրդարանին պիտի առաջարկէ ջնջել ըմպելիի վաճառման արգելքը:

Լեհաստան ոչ-յարձակման դաշինքը

Բոլշեւիկեան «Իզվեստիա» թերթը անդրադառնալով Լեհաստանի եւ Ռումսիոյ միջեւ կնքուած ոչ – յարձակման դաշինքին, զայն կը նկատէ յառաջդիմութիւն մը՝ երկու երկիրներու յարաբերութեանց մէջ:

Բոլշեւիկեան թերթը երկարօրէն կանգ կ'առնէ լեհ կառավարութեան ձախողած փորձերուն վրայ, ոչ – յարձակման դաշինք կնքելու մասին խորհրդային կառավարութեան ձեռնարկը օգտագործելով՝ իր արեւմտեան դրացիներուն հետ իր կապերը աւելի ամրացնելու եւ անոնց հետ համերաշխ խմբակ մը կազմելու համար եւ լեհ կառավարութեան նման միտք մը վերագրելով՝ «Իզվեստիա» կը գրէ թէ նման մտադրութեան մը ձախողութիւնը յայտնի էր անով որ պալթիկեան պետութեանց շահերը չեն համապատասխաներ Լեհաստանի եւ Ռումանիոյ շահերուն:

«Լեհաստան հասկցաւ որ, կը գրէ «Իզվեստիա» «զինակցութիւն» բառը միշտ չի նշանակեր իրական յարաբերութիւն եւ քանի չերաշխաւորեր իրաւունքներու հաւասարութիւն: Թէ այս նկատումն էր որ լեհական կառավարութիւնը մղեց ստորագրելու դաշինքը եւ խորհրդային Միութեան հետ ամրացնելու իր յարաբերութիւնները:

Ռումանիոյ խաղաղ կացութիւնը

Ռումանիոյ նորընտիր խորհրդարանը օգոստոսի ընթացքին պիտի բոլորէ արտակարգ նստաշրջան մը, դրաղելու համար Ռումանիոյ տնտեսական կացութեան առեղծած բարդութիւններով:

Քաղաքական կացութիւնը կը մնայ այնքան խառնակ, որքան էր ընտրութեանց նախօրեակին: Վայտայի ընտրական դահլիճը կը մնայ իշխանութեան գլուխը, մինչեւ որ լրանան նոր երեսփոխաններու վաւերացման գործողութիւնները:

Դահլիճի կազմութեան մասին, տեղակցութիւնները կը շարունակուին քաղաքական պետերու միջեւ, առանց արդիւնքի:

Գիւղացիական կուսակցութեան կեդրոնը չարունակեց իր խորհրդակցութիւնները քաղաքական կացութեան մասին:

Վայտա Վոյվոտ ստանձնեց կուսակցութեան նախագահութիւնը, զոր արդէն, իրականութեան մէջ, բնաւ չէր լքած: Հաւանական կը թուի որ դահլիճին կազմութիւնը իրեն յանձնուի:

Հիմագի ձախողած ընկերութիւնը

Հիմագի կառավարութեան պաշտօնական դեկոյցին համեմատ, յունիս 16ին, ղրկուած վիճաւորական ուժերը՝ որոնց հրահանգ տրուած էր եգիպտոսէն եկած 400 Պէտվիներ եւ իսկ Ռիֆաատան դերի բռնել, յաջողած են: կառավարական ուժերը ըմբոստներուն հանդիպած են Ճէպէլ Տեպպայի մէջ եւ ամբողջ օր մը տեւող բուռն կռիւ յետոյ, յաղթած են Պէտվիներուն:

Իսկ Ռիֆաատա գլխատուած է կռիւէն յետոյ. իսկ իր զաւակը եւ 375 Պէտվիներ սպաննուած են կառուի ընթացքին:

Հուվըրի նոր ծրագիրը

Միացեալ – Նահանգներու նախագահը Հուվըր նոր ծրագիր մը մշակած է փութացնելու համար երկրին տնտեսական վերականգնումը: Այս ծրագիրը վերջնապէս չէ մշակուած. բայց անոր գլխաւոր կէտերը հետեւեալներն են.

1) Նոր իրաւասութիւններ տալ Վերաշինութեան եղմտական հաստատութեան, 1·5 միլիառի մեծ շինութիւններու ձեռնարկելու համար: Այս աշխատանքները՝ որոնք կարելի է շուտ պիտի սկսին, անգործներու թիւը նուազեցնելու համար:

2) Պիտի բանդուին ապառնդ խրնիքները. եւ անոնց տեղ պիտի շինուին առողջապահիկ բնակարաններ:

3) Համաձայն որոշ ծրագրի մը, պիտի աւելցուի արջառը:

4) Վարկային դիւրութիւնները պիտի ընդլայնուին:

5) Երկաթուղային նոր գիծեր պիտի շինուին:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՆԱԻԱՅԻՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎ.— Անգլիական «Տէյլի Թէլէկրաֆ» թերթը կը գրէ թէ ծովային հինգ պետութեանց յառաջիկայ խորհրդաժողովը պիտի գումարուի հաւանաբար սեպտեմբերին սկիզբը՝ Լոնտոնի մէջ, զրաղելու համար նաւային զինաթափութեան հարցով:

ՕԹԹԱՎԱՑԻ ԺՈՂՈՎԸ.— Օթթավայի կայսերական խորհրդաժողովին մէջ մշակելու վրայ են ծրագիր մը, որուն համաձայն, պիտի հաստատուի տնտեսական ատեան մը, որ տեւական կերպով պիտի գործէ Լոնտոնի մէջ:

ԱՇԽԱՏԱԻՈՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՊԱՌԱԿՑՈՒՄ.— Անգլիոյ Անկախ Աշխատաւորականները իրենց ընդհ. ժողովին մէջ՝ որոշեցին բաժնուիլ Աշխատաւորականներէն:

Այս կերպով, Անկախ Աշխատաւորականները կը դառնան իննիւրոյն կուսակցութիւն մը:

ՕՐԻՈՐԴ ԹՈՒՐՔԻԱ՝ ԱՇԽԱՐՀԻ ԳԵՂՈՒՀԻՆ.— Սփայի մէջ հաւաքուած 28 ազգերու ներկայացուցիչները 1932ի տիեզերքի գեղեցկութեան թագուհի հռչակեցին Թուրքիոյ գեղուհին՝ Քէրիմէ Հալիս հանըմ:

ՋԻՆԱԹԱՓՈՒԹԻՒՆ.— Սէն – Նազէրի եւ Լօրիանի միջեւ յայտող փորձերէ յետոյ, փրանսական նոր թորպիլահալած մը վերադարձաւ նաւարան, ուր պիտի շարունակուի անոր սարքաւորումը:

Փարիզ եւ արուարձանները

ՓԱՐԻԶԻ Կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս Շաբաթ իրիկուն, ժամը 8.30ին Café de la Mairie: 2 Place d'Italie *(Մէրիի դիմացը, Ավընիւ Կոպլէնի անկիւնը* Métro: Place d'Italie)*: Պարտադիր ներկայութիւն: Օրակարգ՝ ընտրութիւն:*

Գաւառ

ԼԻՈՆԻ Մարզպետ խումբի ընդհ. անդամական ժողովը այս Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահը: Կարեւոր օրակարգ: Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏ, կեանքը, Թ. Ազատեան 15 *ֆրանք*, *ԾԱՆՕԹ ԴԻՄԱԾԵՐ ՈՒ ՊԱՏՄՈՒԱԾՔՆԵՐ*, Գ. Զօհրապ 20, *ՆԱՀԱՏԱԿ ԳՐՈՂՆԵՐ* (Տ. Զէօկիւրեան եւ Ի. Սեւակ), Ա. Սեւան 15, *ԱՐԵՒՈՏ ՃԱՄԲԱՆ*, Մանիկ Պէրպէրեան 10, *ԵՏՔԸ*, Էրիս Մաթիա Ռեմարք 20, *ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ՄՏՔԵՐԸ*, Քրիստ. Միքայէլեան 10, *ԽԵՆԹԸ եւ ՋԱԼԱԼԷՏՏԻՆ* Բաֆֆի 25, *ՎԱՃԱՆԹԻՆ*, Ժորժ Սան 20, *ԹԻՐՔԱՆՕ*, (Բիւզանդիոնի կայսրուհին) 25, *ԱՊՐՈՒՄՆԵՐ*, Մայիսա 50, *ԳՆԴԱԿԱՀԱՐՈՒԱԾՆԵՐԸ*, Ռէն 20, *ԵՐԵՔ ԸՆԿԵՐՆԵՐԸ*, Ղ. Մելոյեան 10, *ՍԱԼԻՒԱ ՀԱՆԸՄ*, Ե. Օտեան 2 *հատոր* 30 *ֆր.*, *ԺԻՏՏԸՈՒ ԵՒ ԺՈՒԼԻՒ*, Ա. Պէրնէտ 2 *հատոր* 65 *ֆր.*, *ՍԻՄՕՆ ՓԻՒՄԻՒԱՆ* 25, *ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԱՂՋԻԿԸ*, Քասիմ 2 *հատոր* 25, *ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ*, Յ. Ալոճեան (Ռոզմերի) 12.50, *ՏԱՒԻՂ ԵՒՈՒԼԱՆ*, Գ. Կառավարենց 20, *ԱՐԵՒԵԼՔԷՆ ԱՐԵՒՄՈՒՏՔ*, Ռատանիկ 5, **QUATRE CONFÉRENCES SUR L'ARMÉNIE, Fr. Macler 35, LES RIRES D'UNE CHARMEUSE DE SERPENTS, Armen Ohanian 15.**

ԴԻՄԵԼ՝ ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ, 51 rue Monsieur-le-Prince, Tél. Danton 88-65, *ուր կը գտնէք նաեւ ֆրանսերէն եւ հայերէն ամէն տեսակ գրքեր:*

ԿԸ ՓՈԽԱՆՑՈՒԻ

Առեւտրական մեծ վայր մը, յարմար ամէն տեսակ առեւտրական ձի, մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառմանց համար, Պուլըվարի անկեան, կայարանին, քարափին եւ Մարսէյլի կեդրոնին մօտ, Ջուր, կաղ, տրակտուարութիւն, բնակութեան համար յարկաբաժին, հեռաձայն, վարձք՝ 10000 ֆր., պայմ՝ 8 տարի, գին՝ 80000 ֆր., վճարման դիւրութիւն, քանի մը օրէն տրամադրելի: Դիմել Պ. ԳԻՈՐԳ ՍԻՄՈՆԵԱՆ, 69 Bernard du Bois, Marseille.

ՃԱՇԱՐԱՆ CAUCASE

23 Rue de la Huchette, Métro St. Michel

Դուսական եւ արեւելեան հմայեղ կերակուրներ՝ պատրաստուած յայտնի խոհարարներու կողմէ:
Ճաշի միջոցին անընդհատ նուագ

Prix Fixe — 4 պնակ կերակուր՝ 6 ֆրանք

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆ "ՖՕԹՕ ԷՆՕ"

33 RUE D'AIX 33, MARSEILLE

Հայերու ժամադրավայրը
ճաշարան ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Ոտէօն եւ Սէն Միշէլ — Հեռաձայն Danton 52–78
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամասուած կերակուրներ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ Մերսիի Ֆրանս. հիւանդանոցներու
Պատուոյ մէտալլ Ֆրանս, առողջապահ. նախարարութենէն
Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)

Téléphone: TRINITÉ 59—54

Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.50էն 7.50, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրեամբ) Կիրակի եւ տօն օրերը 10—12:

Շոն կը կատարուին՝ ֆ. ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, շոդանկարում (radiographie), գեր-մանիշակագոյն, յետ-կարմրագոյն եւ ուլտրաձկնեան դարմանում (radiothéraphie profonde), նաեւ ՏԻԱԹԷՐՄիի բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբուժման բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մոքսային բազմաթիւ հիւանդութիւններու գործածուած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են:

Թոքախտաւորներու համար **pneumothorax**ի գործողութիւն: Հակաշիճախտային խարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ):

Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնեցնական, Թեղադրական եւ ֆրենեան մէթոտներ:

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս տարանց եւ կանանց ճնդազամիզային եւ վէներային հիւանդութիւններու համար:

Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք:

Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ դրան հիւանդներուն.

Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54:
Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

ՊԱՅՔԱՐ ԳՈՐԾԱԶՐԿՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ ԿԱԶԻ ՕՃԱԽՆԵՐՈՒ ՄԹԵՐԱՆՈՑ եւ ՆՈՐՈԳԱՏԵՍ

ԳԷՈՐԳ ՄԱՐԱՇԼԵԱՆ

71, Rue Longue des Capucins
71, Բիւ Լօնկ տէ Քաբիւսէն, ՄԱՐՍԷՅԼ
Կը ծախենք, կը նորոգենք եւ կը փոխանակենք ամէն տեսակ կազի օճախներ

ԳԻՆԵՐՈՒ ԱՐՏԱՍՈՎՈՐ ՋԵՂՉ

	Հին գին	Նոր գին
Նոր կազի օճախներ Բատիուս մարքա	65	45
Ջայնով գլուխներ	15	10
Անծայն գլուխներ	17	13

Ուրիշ ամէն տեսակ պիտոյքներու վրայ 30% զեղչ

Շաւասով պիտի ծախուին 100 օճախներ եւ 1000 գլուխներ

եկէք տեսէք եւ փորձեցէք համոզուելու համար

Բ Ո Ռ

(ՎԷՊ 1830Ի ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ՕՐԵՐԷՆ)

Հեղինակ՝ Է. ՎՈՅՆԻՉ — Թարգմ. Լ. ՇԱՆԹ

Արթուրի դէմքը կանգնեց նրա առաջ կարծես բոլորովին կենդանի. այն սառիճան պարզ տեսնում էր նրա բոլոր մանրամասնութիւնները: Բերնի քնքուշ գիծը, լուրջ մեծ աչքերը, արտայայտութեան հրեշտակային մաքրութիւնը — այդ բոլորը դրած էր նրա առաջ, կարծես դեռ երէկ էր մեռել: Դանդաղ հոսող արցունքները պղտորեցին պատկերը նրա աչքին:

Ա՛հ, նա ինչպէս կարողացաւ մտածել, եւ ի՛նչ արբշռդծութիւն այդ պայծառ, յաւիտենականութեան մէջ հանգչող հոգին երեւակայես կեանքի մանր ձախողանքներին դեռ ենթակայ: Անչուշտ աստուածները սիրում էին նրան ու Թողին որ երիտասարդ մեռնի: Հազար անգամ աւելի լաւ էր, որ գրկած լինէր նրան անէութիւնը, քան թէ ապրէր դեռ ու զարձած լինէր մի Բոռ. Բոռ նրա անթերի փոդկապովը ու կատարելի սրաթօսութիւնները, նրա չար լեզուն ու բալէտի պարուհիները: Չէ՛, չէ՛, այդ բոլորը մի անմիտ ֆանթազի է: Ի զուր էր տանջում իր հոգին մի ինչ որ անուրջով: Արթուր մեռած էր անչուշտ:

— Կարելի՞ է. — հարցրեց մի մեղմ ձայն դռան եռւրից:

Չեմման այնպէս ցնցուեց, որ կենդանիները ընկաւ ձեռքից, եւ Բոռը, որ կազալով ներս էր մտնում, վերցրեց ու տուաւ նրան:

— Ի՞նչպէս ինձ վախեցրիք:

— Շատ եմ ցաւում: Կարելի է, ձեզ խանգարեցի:

— Ոչ, խառնում էի հին իրերը:

Մի վայրկեան վարանեց, յետոյ մեկնեց նրան մանրանկարը:

— Հաւանո՞ւմ էք այդ դէմքը:

Եւ մինչ տղան դիտում էր պատկերը, Չեմման այնպէս յամառ նայում էր նրա դէմքին, կարծես իր ամբողջ կեանքը նրանից էր կախուած: Բայց քննադատութիւնից ու բացատրութիւնից դատ ոչինչ էլար այդ դէմքի վրայ:

— Դժուար խնդիր տուիք ինձ. — ասաց նա: — Պատկերը շատ է դունատուել, եւ մանկական դէմքը միշտ դժուար է դուշակելը. բայց ինձ թուում է, որ այս երեխան կեանքի մէջ դժբախտ է դառնալու. իր համար ամէնից խելօքը այն կը լինէր, որ ձեռք վերցնէր հատուն մարդ դառնալուց:

— Ինչո՞ւ:

— Տեսէք ներքին շրթունքի դիծը: Այս տեսակի մարդիկը խոյն են զղում տառապանքն ու անարդարութիւնը. կեանքում նրանց համար տեղ չկայ կեանքի մէջ միայն այն տեսակ մարդիկն են պէտք դալիս, որոնք ամբողջապէս կենդրոնանում են իրենց գործի վրայ:

— Այդ պատկերը ձեր ճանաչածներից ոչ ոքի նման չէ՞:

Բոռը սկսեց դիտել կենդանիները:

— Այո: Ի՞նչ տարօրինակ է: Ի հարկէ, եւ շատ է նման:

— Նմա՞ն, ո՞ւմ:

— Կ–կարդինալ Մ–Մօնտան–տանէլլիին: Արդեօք այդ մեղսազուրկ կարպետ, 1·5 միլիառի մեծ շինութիւններու ձեռնարկելու համար: Այս աշխատանքները՝ որոնք կարելի է շուտ պիտի սկսին, անգործներու թիւը նուազեցնելու համար:

2) Պիտի բանդուին ապառնդ խրնիքները. եւ անոնց տեղ պիտի շինուին առողջապահիկ բնակարաններ:

3) Համաձայն որոշ ծրագրի մը, պիտի աւելցուի արջառը:

4) Վարկային դիւրութիւնները պիտի ընդլայնուին:

5) Երկաթուղային նոր գիծեր պիտի շինուին:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՆԱԻԱՅԻՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎ.— Անգլիական «Տէյլի Թէլէկրաֆ» թերթը կը գրէ թէ ծովային հինգ պետութեանց յառաջիկայ խորհրդաժողովը պիտի գումարուի հաւանաբար սեպտեմբերին սկիզբը՝ Լոնտոնի մէջ, զրաղելու համար նաւային զինաթափութեան հարցով:

ՕԹԹԱՎԱՑԻ ԺՈՂՈՎԸ.— Օթթավայի կայսերական խորհրդաժողովին մէջ մշակելու վրայ են ծրագիր մը, որուն համաձայն, պիտի հաստատուի տնտեսական ատեան մը, որ տեւական կերպով պիտի գործէ Լոնտոնի մէջ:

ԱՇԽԱՏԱԻՈՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՊԱՌԱԿՑՈՒՄ.— Անգլիոյ Անկախ Աշխատաւորականները իրենց ընդհ. ժողովին մէջ՝ որոշեցին բաժնուիլ Աշխատաւորականներէն:

Այս կերպով, Անկախ Աշխատաւորականները կը դառնան իննիւրոյն կուսակցութիւն մը:

ՕՐԻՈՐԴ ԹՈՒՐՔԻԱ՝ ԱՇԽԱՐՀԻ ԳԵՂՈՒՀԻՆ.— Սփայի մէջ հաւաքուած 28 ազգերու ներկայացուցիչները 1932ի տիեզերքի գեղեցկութեան թագուհի հռչակեցին Թուրքիոյ գեղուհին՝ Քէրիմէ Հալիս հանըմ:

ՋԻՆԱԹԱՓՈՒԹԻՒՆ.— Սէն – Նազէրի եւ Լօրիանի միջեւ յայտող փորձերէ յետոյ, փրանսական նոր թորպիլահալած մը վերադարձաւ նաւարան, ուր պիտի շարունակուի անոր սարքաւորումը:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՍՏԱՑՈՒՆՔ

Պերլէն, Մ. Յ.— 600 ֆր.: Կը շաբունակենք ղրկել Սէշէդ:
Նաեւ, Կ. Ե.— 35:

Imp. A. DER (Agopian)
7, Rue Damesme, Paris (13)
Le Gérant **H. STEPHAN**

Նրա դէմքին, կարծես իր ամբողջ դիմալը քեռորդիներ չունի՞: Ո՞վ է սա, եթէ կը ներէ՞ք, որ հարցնեմ:

— Սա մանկութեան կենդանապիրն է իմ այն բարեկամիս, որի մասին խօսել եմ ձեզ:

— Որին դուք սպանե՞լ էք:

Չեմման ակամայ ցնցուեց, այնպէս անսիրտ ու այնպէս անսիրտ էր ասուած այդ սարսափելի բառը:

— Այո, որին ես սպանել եմ, եթէ նա իսկապէս որ մեռած է:

— Եթէ՞...

Չեմման չէշտ նայեց նրան:

— Երբեմն կասկածում եմ. — ասաց նա: — Նրա դիակը գտնել չկարողացան: Կարելի է նա էլ, ձեզ պէս, փախաւ անից ու գնաց Հարաւային Ամերիկա:

— Ցաւում որ ոչ: Թէ չէ դա մի սարսափելի յիշողութիւն կը դառնար ձեզ համար: Ես ժամանակին բ–բաւական կռիւների մէջ եմ եղած, ու կարելի է մէկից աւելի մարդիկ եմ դրժոխք ուղարկել: Բայց եթէ խղճիս վրայ լինէր, որ իմ պատճառով մի կենդանի էակ գնացել է Հարաւային Ամերիկա, ես այլ եւս դիշերը քնել չէի կարող...

— Այդպէս ուրեմն դուք կարծում էք, — ընդհատեց Չեմման մօտ գալով ու առամները ամուր սեղմած, — որ եթէ նա չէ մեռել, եթէ նա անց է կացել ձեր փորձութիւնների բովիցը, նա այլ եւս երբեք չի վերադառնար նեղրոդ հողով: Ուրեմն կարծում էք, որ նա երբեք չի մոռանար անցեալը: Ցնէ՛ չեցէք, որ ես էլ շատ խիստ եմ տուժել. տեսէք:

Եւ ետ անելով ճակտից մազի ծանր ալիքները՝ ցոյց տուաւ սեւ դանդուրների տակ պահուած լայն սպիտակ մազի շերտը:

Տիրեց երկար լռութիւն:

— Ես կարծում եմ, — ասաց Բոռ դանդաղ, — լաւ է մեռելները մեռած էլ մնան: Շատ բաներ կան, որոնք խիստ դժուար են մոռացւում, եւ եթէ ես ձեր մեռած բարեկամի տեղը լինէի՝ մեռած էլ կը մնայի: Միւս աշխարհից եկողները շատ այլանդակ են լինում:

Չեմման դրաւ պատկերը զգրոց եւ փակեց:

— Միտա վարդապետութիւն է դա, — ասաց կինը: — Իսկ այժմ խօսենք մի ուրիշ բանից:

— Ես մի փոքրիկ գործով եմ եկած: Ուզում եմ ձեզ հետ խօսեմ մի ծրագրի մասին, որ ծագել է գլխումս:

Կինը աթոռը քաշեց սեղանին մօտ:

— Ի՞նչ էք կարծում մամուլի նախագծած օրէնքի վերաբերեալ — սկսեց Բոռ բոլորովին զդալով կակազելուց:

— Ի՞նչ եմ կարծում: Կարծում եմ որ մի մեծ նշանակութիւն ունի՞ չէ, բայց ամենայն դէպս աւելի է մի պատառ հացը քան լրիւ ցը:

— Անչուշտ: Ուրեմն դուք այժմ տակդիր էք նոր լրագրերի դէմ ու մէկին, որ այստեղ հրատարակ են պատրաստւում:

— Այո, հաւանօրէն: Մի շատ մեծ կան աշխատանքներ շատ կան լրագրեան վարչութեան մէջ. տպարանը, եւ...

— Մինչեւ ե՞րբ այդպէս ի վատնէք պիտի ձեր մտաւոր կարողութիւնները:

— Ինչո՞ւ համար ի դուր:

— Որովհետեւ դուք ընդունակ ուրիշ գործի:

(Շար.)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

(ՆԲԹԵԱԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆԱՐԴԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուխոսլաւիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՋՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 3 ՕԳՈՍՏՈՍ 1932

3 AOUT 1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 1947

ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՀՕԿԻ ՇԱՀԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Անցած չաբթուն թղթակցութիւն մը Լիոնի չրջանէն կը յայտնէր թէ Հօկի մասնաճիւղերը հանդանակութեան մը ձեռնարկած են, որպէս զի այդ դրամով մարդիկ ղրկեն Փրնեւ բողոքելու Հայկական պահանջներուն դէմ, որ ներկայացուցած Թուրքիոյ Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ մանելու առթիւ։

Մենք այդ առթիւ խօսեցանք «Հայկական ազգ»ի եւ «Հօկեմ ազգ»ի մասին։

Միշտ սեւեռեցաւ ըսելիքին պիտի ունենայ մեր ժողովուրդին մէջ։

Ու ամէն անգամ սրբագան յիշատակ մը բծաւորելու լրբութեամբ։

Ըսած երեւոյթին Հօկի գործակալները հոս, Փարիզի չրջակայ արուարձաններուն մէջ ալ սկսած են հանդանակութեան, ի հարկէ իւրաքանչիւրին բան մը փսխասլով, եւ իւրաքանչիւրի իր հասկացողութեան համաձայն։

Այս կիրակի ժողովրդական բազմութեան մէջէն, չատ չէզոք Հայեր, ընտանիքով ծանրաբեռնուած, կը յայտնէին թէ Շաւիլի եւ Իսիի չրջաններուն մէջ Հօկի ներկայացուցիչները ժողովուրդէն դրամ կը հանգանակէին, այն դիտաւորութեամբ, ինչ որ դրած էին դաւառի մեր թղթակիցները։

Ուրեմն, Հայերը երջանիկ են իրենց բազմակողմանի ընդունակութիւններով։ Մարդիկ ու խմբակներ ունինք, որ ամէն ճակատի վրայ կը վայլին։

Եւ եթէ չատ քիչ անգամ սպիտակ երես դուրս կուգանք այդ ճակատներէն, սեւ երեսը միշտ պատրաստ է։

Հօկի կազմակերպութիւնները տարագիր հայութեան ներքին կեանքը կը մրոտեն։ Անոնք բարոյական խարդախութիւն մը կը կազմեն, չհաղորդելով ազգ ժողովուրդը Հայաստանի նուիրական անունով։ Անոնք ուժ մը չեն, բայց կազմալուծող են։ Հայաստանին օգնելու անունով հրապարակ նետուած են, բայց ամէնէն չատ Հայաստանին կը վնասեն։

Ու այս խարդախութիւնն ամբողջովին համաչխարհային ոդիի ծնունդն է, նաեւ հայկական յոռետոյն նկարագրի արդասիք։

Պարզ է բոլորին, քաղաքական հասունութիւն ունեցող բոլոր խմբակներուն՝ որ Հօկը կեղծ ու խարդախ դիմակ մըն է հայ բոլշեւիկեան խմբակին։ Ու կեղծիքը կրկնակի է։

Կուսակցականօրէն անոնք անօթ են չիտակ կեցուածքով եւ բոլշեւիկօրէն (ինչպէս Մորտ։ Հայաստանի մէջ կը յոխորտան), դիմելու այս ժողովուրդին եւ աչխատաւորութեան, դիմելու հայութեան եւ համոզելու զայն իրենց սկզբունքներով եւ գործելակերպով։

Կը մնայ այս ժողովուրդի անորոշ զգացումներուն հետ խաղալ։ Կաչիլ հակադաչնակցական մաչուած գործելակերպին, սուտը եւ կեղծիքը իրար խառնել, խառնակել եւ զոհեր ճարել պղտոր պայքարներուն համար։

Նոյն իսկ դանել բարի ու պարկեչտ մարդիկ որ Հայաստանի վերաչինութեամբ կ'ոգեւորուին, որ իրօք Հայաստանը կը սիրեն, եւ կ'ուզեն տեսնել նոյ Հայաստանի մէջ կորիզը վաղուան Հայաստանին։ Ու ասոնց կը խօսին հայրենասիրութեան անունէն, վերաչինութեան երազներէն, եւ բոլոր այն ծրագիրներէն, որ քաղաքական համոզումներէն զուրկ հայրենասէր հայուն զգացումները կը չոյեն։

Այսպիսի պարկեչտ խարտեաչներ ալ կան, որ Հօկի կազմակերպութեան մէջ կը դանուին։ Ու համաչխարհային բոլշեւիկեան փորոտիքանոը կը կատարեն, արտասահմանի բոլշեւիկեան գործակալները իրենց չրջապատը կը համոզեն թէ եղածը կոմունիստական կուսակցութեան գործն է։ Կառավարութիւնը տարբեր, կուսակցութիւնը տարբեր։

Երբ անդին, տեղի եւ անտեղի, Թուրքիոյ բարեկամութեան մասին կը խօսին եւ կը յայտարարեն թէ հայ ժողովուրդը որ եւ է դատ չունի Թուրքիոյ հետ, այս կողմ, գաղութներուն մէջ նոյնը կը կրկնեն Թուրքհօքէն իրենց ունկնդիր բոլշեւիկներուն։ Իսկ երբ կը գտնուին տարագիր այն զանգուածին մէջ, որ առելութեամբ լեցուած է Թուրքին դէմ, որ իր հայրենիքը կ'ուզէ վերադառնալ ու ազատ ապրիլ, անոր ականջին կը փսխան թէ հայ բոլշեւիկները կը հետամտին եւ առնելու մեր հայրենի հողերը Թուրքիային։

Ու այս բոլորը կ'ըսեն ու կ'ընեն, առանց հաւատք ունենալու։

Կեղծիքը, սուտը, զգացումներու չահագործումը անպարկեչօրէն իրար խառնուած՝ կը ստեղծեն Հօկի մթնոլորտը, ուր միայն բոլշեւիկ գործակալները գիտեն թէ ինչ կ'ընեն։ Մնացածները, անգիտակցօրէն կը թաւալին անոնցետեւէն՝ կառչելով Հայաստանի անուան, որ այս պարագային, բոլշեւիկներու կողմէ ամէնէն զզուելի առեւտուրի նիւթ մը դարձած է։

Շատերը տարիներով ոգեւորուեցան Հայաստանի օգնութեան գործով, ու ի վերջոյ զզուեցան բոլշեւիկ գործակալներու չահատակութիւններէն եւ հեռացան։

Այսօր, Հօկը անունով միայն «օգնութեան» մարմին մըն է, իսկ գործով բոլշեւիկեան փորոտիքանոի եւ խարեբայութեան բոյն մըն է, որմէ երես պէտք է դարձնէ ժողովուրդը եւ զոհ չերթայ անոր չահատակութիւններուն։

Կ. Մ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

«ԱԶԳԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ»

—)(o)(—

Ազգային Միութեան հրատապ հարցը, որ տասը տարիներէ ի վեր մտքերը կը յուզէ, որ գաղութներու ազգային կեանքը կազմակերպելու հիմնական ագդակը կրնայ հանդիսանալ, խորհրդածութեան նիւթ դարձած է «Նոր Երկիր»ին։

Արտատպենք այդ թերթի կարծիքը իր հայերէնով։

«Քանի որ Դաչնակցութիւնը Հայաստանի հանդէպ եւ այս վերջինը ասոնցմէ հանդէպ անվերապահելի նախապաչարումներ ունին, եւ քանի որ այսօր չորս հովերուն ցրուած հայ աչխատաւորութեան նիւթական, ֆիզիքական եւ բարոյական ոչ մէկ միջոց չունի, այլ դոյութիւնն իսկ կը պահանջէ հատաքական ուժ մը ստեղծագործել ներդաղթի հարցը լուծելու համար, դաչնակցական ծրագրով մէջտեղ նետուած համագաղութային միութեան մը հարցը ոչ միայն չի չահագրգռեր մեզ, այլ մեր կողմէ վնասակար կը նկատենք զայն»։

Անշուշտ այսպիսի հայերէնով «Նոր Երկիր»ը միշտ ալ կարող է անիմաստ բաներ ըսել։ Բայց ի՞նչ կը հասկնայ «հատաքական ուժ մը ստեղծագործել» ըսելով։ Զորս հովերուն ցրուած հայութիւնը եթէ հատաքական ուժի պէտք ունի, կը նշանակէ որ Ազգային Միութեան մը պէտք ունի։ Այս տարրական տրամաբանութիւնը չըմբռնելը կը նշանակէ ճնճուած խնդիրը չըմբռնել։

Եւ իրողութիւնն ալ այն է որ թերթը խնդիրը չէ ըմբռնած, կամ չէ ուզած ըմբռնել, այլապէս հետեւեալ տողերը գրի չպիտի առնէր։ — «Այլ եւս հրաժարելու ենք հին դիւանագիտութենէն թէ՝ դիմումներով աղաչականներով, Միութեան կնիքներով կարելի է դէպքերը փոխել»։

Համագաղութային մարմին, գաղութներու ներքին կազմակերպութիւն իրենց իսկական կոչումով, «Նոր Երկիր»ի դիւանագիտական մարզանիներուն հետ կապ չունին։

Բայց, ըստ երեւոյթին այդ թերթը պէտք չունի գիտնալու թէ խնդիրներն իրարու հետ ինչ կապ ունին, բանի որ իր մտքերն, ընդհանրապէս անկապ են եւ յաճախ հակասական։

ՐԻՎԱՐԷՑ

ՓՐՕՖ. ՓԻՓԱՐԻ ՆՈՐ ՓՈՐՁԸ

Փրոֆ. Փիփար որ ինչպէս կը յիշուի անգամ մը յաջողութեամբ բարձրացաւ դէպ ի այեր, այս անգամ կը պատրաստուի աւելի կատարեալ փորձ մը ընել։

Փրոֆ. Փիփար Պրիւսէլէն մեկնեցաւ դէպ ի Ցուրիխ, մեծ իմիճաշարժի մը մէջ՝ իր հետ տանելով նաւակը, որուն մէջ փակուած՝ պիտի երկիճ... բարձրանայ։ Իր գիտական փորձերուն համար, Փիփար հետը կը տանի բազմաթիւ գործիքներ։ Նաւակը որուն մէջ պիտի մտնէ իր աշխատակցին հետ, այս անգամ աւելի կատարելագործուած է։ Կարելի է ճամբորդութեան ընթացքին, ներսէն բանալ ու գոցել։

Կը կարծուի թէ փրոֆ. Փիփար, երկուշաբթի օրուընէ առաջ չպիտի կրնայ լրացնել իր պատրաստութիւնները՝ բարձրանալու համար։

ՉԻՆԵԻԶԱՓՈՆԱԿԱՆ ՄԻՋԱԴԷՊ

Շանկհայի մէջ, Չինացիները պոյֆոթ յայտարարած են ճափոնական ապրանքներուն դէմ։ Միւս կողմէ, Չինացիները ոստիկանութիւնը կազմակերպելու պատրուակով, իրենց լաւագոյն զօրախումբերը կը տանին Շանկհայ։

Ճափոնցիները պաշտօնապէս բողոքեցին պոյֆոթին դէմ։

× «Թայմզ»ի թղթակիցը Թոքիոյէն կը գրէ թէ զօրավար Մա Ֆանի մահուան լուրը չէ հաստատուած։ Հալլոնի կռուին մասնակցող զօրախումբերը չեն գտած անոր մարմինը։

կայն որ այդ կերպով, հաստատուած

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԳԵՐՄԱՆ ՆՈՐԸՆՏԻՐ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ ՄԵԾԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆ ՉՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՑ

Հիթլերեան ահաբեկումներ

Գերմանական ընտրութեանց վերջնական արդիւնքը կը ճշդուի հետեւեալ կերպով։ Քուէարկութեան մասնակցած են 36,893,942 հոգի։ — Հիթլերեանները կերպով։ Քուէարկութեան մասնակցած են 36,893,942 հոգի։ — Հիթլերեանները չահած են 13 միլիոն 792,748 քուէ եւ 230 աթոռ։ Նախորդ խորհրդարանին մէջ 106 երեսփոխան։ Ընկերվարականները՝ 7,951,986 քուէ եւ 133 երեսփոխան, փոխան նախորդ 142ին։ Համաչխարհային երեսփոխանները՝ 5,365,666 քուէով։ Կեդրոնը կը մնայ անփոփոխ իր 75 երեսփոխաններով, Հուկենպէրկ կը չահի 41 աթոռ, նախկին 37ի տեղ։ Կաթոլիկները՝ 22 երեսփոխան։ Մնացեալ մանր կուսակցութիւնները կը ներկայանան 4, 2, 1ական երեսփոխաններով։

Պերլինի քաղաքական չրջանակներու մէջ տիրող կարծիքին համաձայն, նոր Ռայխսթակը ո՛չ մէկ տարբերութիւն պիտի ներկայացնէ նախորդէն, պիտի ըլլայ անոր պէս անկառավարելի եւ իչխանութիւնը՝ մենաչնորհը պիտի մնայ տիրակալ կառավարութեան մը, որ կրնանայ բանակին, ո՛չ մէկ գործակցութիւն կամ հաւանութիւն պիտի ուզէ խորհրդարանէն։

ՀԻԹԼԵՐԵԱՆ ԱՀԱԲԵԿՈՒՄՆԵՐ

Արեւելեան Փրուսիոյ մայրաքաղաքին Քէօնիկսպէրկի մէջ, ծանր խռովութիւններ պատահեցան, հիթլերեան գրգռութիւններու հետեւանքով։

Առաւն կանուխ, խումբ մը հիթլերեաններ, որոնք զինուած էին եւ մէկ մէկ ծրար կը կրէին, կ'անցնէին փողոցներէն, անցորդներուն պռոալով։ — Ուշադրութի՛ւն, հեռացէք փողոցէն»։

Այս խումբը երբ հասաւ ընկերվարականներու թերթին չէնքին առջեւ, ներս նետեցին վեց հրձիգ ռումբեր։

Ցետոյ չարունակեցին իրենց ճամբան եւ հասան թերթին խմբագրապետին տունը։ Դուռը զարկին, ներս մտան ու տարճանակը պարպեցին խմբագրապետին վրայ, որ դեռ անկողնէն չէր ելած։

Հիթլերեան ուրիշ խումբ մը նոյն պահուն կը զործէր ուրիչ ուղղութեամբ։ Գացեր էր յարձակում գործելու համար ղեկավարի մը վրայ, որ տունը չէր գտնուեր։ Ցուսախաբ հիթլերեանները կատղած՝ ծունկէն վիրաւորեցին հոն գտնուող աղջիկ մը։ Յետոյ վազելով գացին ուրիշ ծանօթ համաչխարհային մը տուներ։ Համաչխարհային պետը սպանուեցաւ գլխէն ստացած երկու փամփուչտով։ Սպանուեցաւ նաեւ ընկերվարական մը։

Հիթլերեան խմբակներէն մէկը չետոյ գնաց կրակի տուաւ ազատական երկու թերթերու տպարաններուն։

Նման խռովութիւններ ծագած են նաեւ երկրին ուրիչ մասերուն մէջ։

ՀԻԹԼԵՐ ԿԸ ՑՈՒՈՐՏԱՑ

Պարզ է թէ Հիթլեր տարած է յաղթանակը՝ ընտրութեանց մէջ՝ բայց անօգուտ յաղթանակ մը՝ որ իրեն չապահովեր իչխանութեան դեկը։ Այսու հանդերձ, ան կը չարունակէ յոխորտալ ըստ սովորութեան։ Իր կուսակիցներուն ուղղուած կոչի մը մէջ կ'ըսէ։ — Մեծ յաղթանակ մը տարինք։ Ռայխսթակի ամէնէն ուժեղ կուսակցութիւնն ենք։ Գերման պատմութեան մէջ միակն եղող կուսակցութեան մը այս զարգացումը, արդիւնքն է վիթխարի աչխատանքի մը եւ յամառ յարատեւութեան։

«Այս չարժման անհուն յաջողութեան հետեւանքով, մեր վրայ պարտք կը ծանրանայ պայքարը չարունակել յարատեւ ուժով եւ ցիներ»։

Իսկ մարտական խումբերուն ուղղուած կոչի մը մէջ, Հիթլեր կ'ըսէ։ — Անլուր յաղթանակ մը տարինք։ Բազմաթիւ ընկերներ զոհ կարելի դարձուցին ամենամեծ զոհողութիւններով։ Մեռելներու յիչատակը մեզ համար կը կազմէ օրինակ մը, որ մեզ պիտի օգնէ պայքարը չարունակելու Գերմանիոյ ազատութեան համար»։

Օրթավայի խորհրդաժողովը

Գանատայի վարչապետը Պէննէթ կը շարունակէ ուսումնասիրել Անգլիոյ կողմէ ներկայացուած առաջարկները, մասնաւորաբար այն ապրանքներուն մասին, զոր Անգլիա կ'ուզէ արտածել Գանատա։ Միւս կողմէ սակայն, Գանատայի ճարտարագործները նշում կը բանեցնեն Պէննէթի վրայ, որպէս զի գանատական ճարտարարուեստը պաշտպանող մաքսային պատնէշները չվերնան։

Զեկան կը գործէ

Ռիկայէն արուած լուրերու համաձայն, Լենինկրատի մէջ այս վերջերս՝ չատցած է թիւն անոնց, որոնք փոքր յանցանք մը կը քաւեն մահապատիժով։

Կորոքովայեայի Զեկայի բանտին մէջ՝ որ չարաչուք համբաւ մը կը վայելէ, 7 անձեր մահապատիժի ենթարկուեցան։ Ասոնց հինգը հրացանի բանուեցան բանտին նկուղներուն մէջ։ Ասոնց վրայ ծանրացող մեղադրանքը այն էր թէ գործարանի մը մէջ՝ կիներ կը բռնաբարէին։

Միւս երկուքը հրացանի նոյնպէս, այն յանցանքով թէ ապօրէն կերպով հացահատիկ առած են համագործակցականէն եւ ծախած են ուրիչներու։

Հնդկաստանի խռովութիւնները

Պոմպէյի մէջ, ոստիկանութիւնը ձերբակալեց մօտ 50 հոգի, որոնց մէջ բազմաթիւ կիներ։ Ասոնք հաւաքուած էին, ի պատիւ հնդիկ ազգային դրօչին արարողութիւն մը կատարելու համար։

Հնդկաստանի զանազան վայրերուն մէջ շատցած են անգլիական ապաներու դէմ մահափորձերը, եւ ձեռնատումբերով կատարուող դէպքերը։ Նման յանախակի դէպքեր, ենթադրել կուտան թէ անկախութեան ձգտող հնդիկ կուսակցութեան կողմէ կազմակերպուած ընդհանրապետական բռնկումը պիտի պայթի շատ չանցած։ Կանտի այդ ապստամբութեան թուական նշանակած էր նոյեմբեր ամիսը։

Անգլիական շրջանակները կը վախնան որ յառաջիկայ տարի մեծ ապստամբութիւն մը ծագի ամբողջ երկրին մէջ, եթէ տնտեսական վիճակը չբարւոքի։

Կառավարութիւնը սկսած է Անտաման կղզիները աքսորել ձերբակալուած քաղաքական անձնաւորութիւնները։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

Խ. Ռուսիա մեկնողները

Պուլկարական «Սօֆիա» թերթը կը գրէ, որ պուլկար կառավարութեան արտօնութեամբ եւ պուլկար դրօշով, դէպ ի Օտեսա մեկնեցաւ նաւ մը, որով կը ճամբորդէին բանի մը ռուս ընտանիքներ եւ բաւական քիւով Հայեր։ Նոյն թերթին համաձայն, Պուլկարիոյ եւ Վառնայէն ռուս եւ հայ գաղթականներու նոր խումբեր կը պատրաստուին նոյն ձեւով մեկնելու համար խորհրդային Ռուսիա։

Իսկ պուլկար ուրիշ թերթեր աւելի որոշ թիւ կուտան արդէն մեկնողներուն համար, իբր թէ 80 հայ եւ 20 ռուս ընտանիքներ մեկներ են։ Այս լուրերը, ինչպէս կը տեսնուի, ճշդուած կը կարծուին։

Ռուսիոյ մէջ

— :-: —

Դեսպերու նախարեակին

Ռուսական թերթի մը Մոսկուայի թղթակիցը կը գրէ։— Նոր վերադարձայ Օտեսայէն։ Կարելի չէ նկարագրել այս քաղաքին եւ ամբողջ Ուկրայինայի մէջ տիրող կացութիւնը։ Բանին իսկական առումով, արդէն սովը կը տիրէ եւ ժողովուրդը կը սնանի ցորենի աւելցուկ մասերով, ինչպէս Ռուսիոյ նախընթաց սովերու միջոցին։ Ժողովուրդը գաղթելու վրայ է։ Հարիւր հազարաւոր ժողովուրդ՝ կայարանները խռնուած, կը պատրաստուի մեկնելու ուրիշ վայրեր։ Ամէն տեղ սոված մարդու նայուածքներ, այնքան որ, մարդ չի համարձակիր իր ճամբորդական պայուսակէն կտոր մը հաց հանել։

«Խարբովի մէջ, ըսին թէ «յանցաւորներ» կը փնտռուին այս աղէտին եւ թէ որոշուած է վտարել ուկրայնական կառավարութեան գլխաւորները։ Ինչ որ անշուշտ կացութեան դարմանը չէ։ Գիւղացիները սկսած են ուտել ցորենը որ իրենց կը ղրկուի իբր սերմնացու։

«Մոսկուայի պաշտօնական շրջանակներուն մէջ, շատ կը խօսուի բանուորական յարաճուն դժգոհութեան մասին։ Լենինկրատի, Նիժնի – Նովկորոտի եւ Ուրալի զանազան շրջաններուն մէջ, մեծ գործադուլներ տեղի ունեցած են։ Բանուորները հանդարտեցնելու համար, ո՛չ միայն պէտք եղած է որ լեցուն կառախումբերով ուտելիք ղրկեն, այլ եւ համայնավար ճառախօսներ։

«Համայնավար շրջանակները չափազանց մտահոգ են։ Շատեր կը հարցնեն թէ պատերազմ մը լաւագոյն ելքը չպիտի՞ ըլլայ։ Կուսակցութեան դեկավարներուն մտահոգութենց մէջ՝ ամէնէն մեծ տեղը կը գրաւէ պատերազմը։ Կան ալ որ ելքը կը փնտռեն «բարեփոխութենց» մէջ։

«Համայնավարներու մտայնութիւնը մռայլ է։ Ընտանիք մը կը ճանչնամ, որուն երկու տղաքը յայտնի համայնավարներ են։ Երբ օտարներու մասին խօսին, կը հեգնեն։ բայց ճնոնց մայրը, օր մը ըսաւ ինձ։ — Մի հաւատաք ճնոնց խօսքերուն։ Դիշեր մը երբ առանձին, իրարու հետ կը խօսէին, բոլորովին տարբեր պատմութիւններ կ'ընէին…»։

Մէկ խօսքով, դէպքերու նախօրեակին մէջ կը գտնուինք։ Ի՞նչ դէպքեր։ Դժուար է գիտնալ։

Պաթայի կտակը

Փրակայի մէջ, բացուեցաւ կօշիկի թագաւորին Պաթայի կտակը։ Պաթա իր կնոջ կը ձգէ իր գործարաններուն բաժնեթուղթերը 25 միլիոն ֆուրոն արժէքով, ինչպէս նաեւ դղեակն ուր կը բնակի, բազմաթիւ տուներ եւ հողեր։ Զաւակին կը թողու 32 միլիոն ֆուրոն արժէքով բաժնեթուղթեր։ Իր զաւակը կրնայ նաեւ 32 միլիոնը դրամով ստանալ, այն պարագային սակայն որ այդ կերպով հաստատուած կօշիկի գործարանները չվնասուին։

Պաթա, իր բոլոր ծանօթներուն բաժին հանած է իր հարստութենէն։ Իսկ Զլին քաղաքին ձգած է բանուորական հսկայ ակումբը։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐԻ 1931-1932Թ.Թ.
ՎԻՃԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ԱԶԴԱՀԱՅՈՒԹԻՒՆ

Հարկաց գլուխ — Մեր ապրուստի 1931—1932թ. շրջանին, մանաւանդ գիւղական գաւառներու մէջ, ամենէն ծանր հարցը հարկերու հարցն է: Ամէն տարի հարկերը կը բազմանան, իսկ ժողովուրդին վիճակը կ՚աղքատանայ: Ամէն տարի հարկերը կը ծանրանան, իսկ ժողովուրդին վիճակը կ՚անկանի

ԲՈՂՈՔ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ

(Վ Կ Ղ)

Բ. ՄԱՍ

— Երբեք այդպես տակն ու վրայ չէի եղել, ասես ոչ թե գիշեր էր, այլ տարիներ... Ու ասես ամբողջ կյանքս ինձ համար վերածվել էր մի անվերջ, անհուն ու անհաղթահարելի ճանապարհի... Ամեն ինչ ինձ թվում էր անիրական, ասես ես ինքս էլ չէի գոյություն ունենում, ասես ամեն ինչ ինձ հետ կատակ էր անում... Ես ինքս էլ չգիտեմ, թե ինչ էի զգում, ինչ էի ապրում այդ ահավոր գիշերը... Ես ինքս էլ չգիտեմ, թե ինչ էի ուզում, ինչ էի ցանկանում... Ես ինքս էլ չգիտեմ, թե ինչ էի ուզում, ինչ էի ցանկանում... Ես ինքս էլ չգիտեմ, թե ինչ էի ուզում, ինչ էի ցանկանում...

— Լա՛ր, լա՛ր ես ասում ինձ։ Ամեն ինչ ինձ համար ավարտվել էր, ես ինքս էլ ինձ համար ավարտված էի համարում... Ես ինքս էլ չգիտեմ, թե ինչ էի ուզում, ինչ էի ցանկանում... Ես ինքս էլ չգիտեմ, թե ինչ էի ուզում, ինչ էի ցանկանում...

— Ես ինքս էլ չգիտեմ, թե ինչ էի ուզում, ինչ էի ցանկան

Պոմպէյէն տրուած լուրերու համաձայն, «Սիխ»երու ապանդին պատկանող 3 միլիոնանոց բազմութիւն մը, սպառնացած է պատերազմ յայտարարել Հնդիկ Մահմետականներուն դէմ, այն պարագային որ համայնական իրաւունքներու վէճին մէջ՝ Մահմետականները շահին:

Նաւային զինաթափութեան հարցը

«Տէյլի Թէլէկրաֆ»ի տուած տեղեկութեանց համաձայն, բանակցութիւններ կը կատարուին նաւային զինաթափութեան խորհրդաժողովին համար, որ պիտի գումարուի Լոնտոնի մէջ եւ որուն պիտի մասնակցին միայն հինգ պետութիւններ:

Համաձայն այս թերթին տուած տեղեկութեանց, Ֆրանսա կը պահանջէ որ խորհրդաժողովը բնաւ միմիայն նաւային զինաթափութեան վերաբերեալ գործնական հարցեր, եւ աւելի խորերը չքրպտէ:

Կը յիշուի թէ փակումէն առաջ, զինաթափութեան ժողովին մէջ տրուած որոշման մը համաձայն, հինգ պետութեանց միջեւ մասնաւոր բանակցութիւններ պիտի կատարուին նաւային հարցերու շուրջ, եւ մասնաւորաբար մշակելու համար որոշումներու նախագիծ մը, զոր կարելի ըլլայ ներկայացնել սեպտեմբեր 21ին, զինաթափութեան ժողովի դիւանին:

Ըստ Ֆրանսայի տեսակէտին, այս բանակցութիւնները պիտի կատարուէին մասնագիտական հարցերու շուրջ: Իսկ Լոնտոն հրաւիրուած խորհրդաժողովին աշխատանքի սահմանները աւելի լայն ըլլալ կը թուի: Այնպէս որ Ֆրանսա որոշած է գոհացում չտալ անգլիական եւ ամերիկեան կառավարութիւններու այս ձեռնարկին: Ֆրանսա կը պնդէ որ Լոնտոնի նաւային ժողովին մասնակցին միմիայն մասնագէտներ:

Բոլշեւիկեան ձախող ցոյցեր

Օգոստոս 1ի բոլշեւիկեան «Օր»ուան առթիւ, Ֆրանսայի համայնավարները կողմէ կազմակերպուած ցոյցը կատարեալ ձախողութիւն մը եղաւ Փարիզի մէջ: Փարիզի, արուարձաններու եւ մէկ քանի գաւառներու մէջ, փոքրաթիւ հաւաքոյթներ տեղի ունեցան:

Ձախող ցոյցեր նաեւ ամէն ուր որ համայնավարները զարնելու ելեր էին իրենց թմբուկը:

Պելֆիքայի մայրաքաղաքին մէջ, երեկոյեան դէմ, հաւաքոյթ մը տեղի ունեցաւ կառավարական արտօնութեամբ:

Պելֆիքայի բանուորական կեդրոններն իսկ հանդարտ մնացին եւ անտարբեր դոնուեցան «կարմիր օր»ուան հանդէպ:

Լեհաստանի մէջ, կառավարութիւնը ամէն զգուշական միջոցի դիմած էր: Վարշաւիոյ մէջ, բազմաթիւ թափօրներ ցրուեցան՝ ոստիկաններու ճնշումին տակ: Թուղթիկներ եւ կարմիր դրօշներ գրաւուեցան: 60ի չափ ցուցարարներ ձերբակալուեցան: Քաղաքին զանազան կողմերը՝ պատահած կռիւներու ընթացքին, ութ հոգի վիրաւորուեցան թեթեւօրէն:

Ռումանիոյ մէջ եւս, ընդհանրապէս առանց միջադէպի անցաւ բոլշեւիկեան օրը:

Կալացի մէջ միայն, ոստիկանութիւնն ստիպուեցաւ բռնութեամբ ցրուել հաւաքոյթ մը՝ առանց միջադէպի:

Պուլկարիոյ մէջ, երկար առեն է ի վեր, համայնավարները մեծ պատրաստութիւն կը տեսնէին: Սակայն ոստիկանութիւնը ձախողեցուց ամէն ցոյց, օր առաջ, Սոֆիայի մէջ եւ գաւառները ձերբակալելով ամէնէն եռանդուն համայնավարները:

Մէկ քանի վայրերու մէջ, փոքր միջադէպեր պատահեցան: Տեղ մը, ոստիկանները ստիպուեցան յարձակում գործել խումբի մը վրայ, վիրաւորելով երկու ցուցարարներ:

Պատերազմ՝ Փարակուայի եւ Պոլիվիոյ միջեւ

Փարակուայի խորհրդարանը խանդավառ ծափերով ընդունեց ընդհանուր զօրաշարժ յայտարարող նախագահական հրամանագիրը:

Իսկ արտաքին նախարարը հեռագրով մը դիմում կատարեց Ազգերու Դաշնակցութեան, բողոքելով որ Պոլիվիա խախտած է դաշինքին 10րդ եւ 11րդ յօդուածներու տրամադրութիւնները:

Ուաշինկթընէն տրուած լուրի մը համաձայն, Պոլիվիա մերժած է Պրազիլիոյ, Չիլիի եւ Արժանթինի կառավարութեանց առաջարկը՝ իրաւարարութեամբ հարթելու Փարակուայի եւ Պոլիվիոյ միջեւ ծագած վէճը:

Թուրքերը կը պահանջեն Ալեքսանդրէթը

Սուրիական «Էլիճ Պա»ի մէջ կը կարդանք.

«Տեղեկացանք որ թուրք կառավարութիւնը Ենկիւրիի ֆրանսական դեսպանատան յանձնած է յուշագիր մը, որով կը պահանջէ Ենկիւրիի դաշնագրին 9րդ յօդուածին գործադրութիւնը: Սոյն յօդուածը կը տրամադրէ որ Ալեքսանդրէթի ենթահանձակազօրը բաց պիտի ըլլայ Թուրքիոյ առջեւ:

«Բաց ի այդ Ենկիւրիի համաձայնագիրը կը տրամադրէ որ Տէօրթ – Եօլ — Ալեքսանդրէթ երկաթուղին տրուի թրքական կառավարութեան: Որով թուրք կառավարութիւնը իր յուշագրին մէջ կը պահանջէ նաեւ այս գիծը»:

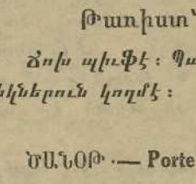
«Էլիճ Պա»ի հաղորդած այս լուրէն զատ մասնաւոր աղբիւրէ մը տեղեկացանք որ, կը գրէ «Ագդակ», թուրք կառավարութիւնը կը պահանջէ Ալեքսանդրէթի սահմանին փոփոխութիւնը եւ այդ ուղղութեամբ բանակցութիւններ ալ սկսած են արդէն:

Կորկուլովի վերաթաղման դատը

Կորկուլովի վերաքննութեան աղերսագիրը նախորդ օր յանձնուեցաւ վերաքննիչ ատեանի դիւանին, որ անհրաժեշտ աշխատանքները կատարկց թղթածրարին կարեւոր մասերը հաւաքելու եւ վերաքննութիւնը պատրաստելու համար:

Սէնի նահանգին յիմարանոցներու պատուակալ բժիշկապետը լրկրէն որ դատավարութեան ընթացքին իբր վկայ, պնդած էր Կորկուլովի յիմարութեան վրայ, անոր փաստաբաններուն ուղղուած նամակով մը կրկին կը յայտնէ թէ իր արհեստակից բժիշկ Լօկրի հետ կը յամառի պնդել Կորկուլովի մտային խանգարման վրայ:

Յ. Դ.

Փարիզ եւ արուարձաններ

ՓԱՐԻԶԻ Կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս Շաբաթ իրիկուն, ժամը 8.30ին Café de la Mairie: 2 *Place* d'Italie *(Մէթրիի դիմացը, Ավընիւ Կոպլէնի անկիւնը* Métro: *Place* d'Italie)*: Պարտադիր ներկայութիւն: Օրակարգ՝ ընտրութիւն:*

Գաւառ

ԼԻՈՆԻ Մարզպետ խումբի ընդհ. անդամական ժողովը այս Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահը: Կարեւոր օրակարգ: Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

հանդէս Սէն Լուի մէջ

Սէն Լուի (Մարսէյլ) Հ. Յ. Դ. Պատ. Միութեան տարեկան հանդէսը տեղի կ'ունենայ Օգոստոս 14ին: Կը խնդրուի բոլոր կազմակերպութիւննեբէն նկատի ունենալ այդ թուականը: Մանրամասնութիւնները առանձին յայտագրով:

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՇՔԵՂ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ՇՐՋԱՆԻ «ՅԱՌԱՋԴԻՄԱՍԻՐԱՑ» ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Ի ՆՊԱՍՏ ՏԵՂԻՈՑ ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶԻՆ

Նախագահութեամբ՝ Պ. ՍԵԴՐԱԿ ԳԱՐԱԿԷՕԶԵԱՆի

7 Օգոստոս 1932, *կիրակի առաւօտ ժամը 9էն երեկոյեան ժամը* 8

Պ. Կարապետ Կարիճեանի պարտէզին մէջ

Sentier des Bas-Longchamps

Սիրայօժար մասնակցութեամբ՝

Թառիատ՝ ԺՈՐԺի եւ Պ. ԱՐՏԱՇԷՍ ԳՄԲԷԹԵԱՆի

Ճոխ պիւֆէ: Պար, երգ, զուարթ անակնկալներ մանկապարտէզի փոքրիկներուն կողմէ:

ԳԻՆ՝ 3 ՖՐԱՆԿ

ԾԱՆՕԹ.— **Porte d'Orléan**էն առնել 88 թիւ հանրակառքը եւ իջնել՝ Պանեէօ:

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Սկաուտական հանդէս

Սէն Լուի (Մարսէյլ) Հ. Մ. Ը. Մ.ի Սկաուտական մասնաճիւղի հանդէսը այս կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 2.30ին տեղւոյն վրայ:

Կը խօսի Պ. Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ

Մանրամասնութիւնները առանձին յայտագրով:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԹ

ՍՏԱՑՈՂ

Պէյրութ, Գործ.— Ստեփանեան, Փարիզ, Ս. Խ.— 70: Նանթ, Գ. Ս.— 35,

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

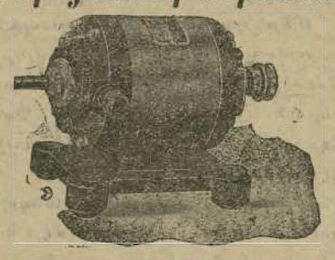
Մարսէյլի Հ. Մ. Ը. Մ.ի գործօն անդամներուն ի գիտութիւն կը յայտարարենք որ մինչեւ Օգոստոս 15 երեկոյեան ժամը 9ին տեղի կ'ունենայ լիսանսներու ստորագրութեան գործողութիւնը միութեան ծանօթ հաւաքատեղին, 2 rue Colbert, *Պար տը լա Փոսթի սրահին մէջ:*

Imp. A. DER (Agopian)

7, Rue Damesme, Paris (13)

Le Gérant H. STEPHAN

Կարի յատուկ մօթօրներ

1/15 ձիու ուժ մօթէօր եւ բէօսպաճ 300 ֆրանք
1/8 » » » » 350 ֆրանք

Ձիժան եւ հաստատուն, երկու տարուան երաշխաւորութեան վկայականով, պահանջեցէք մեր ներկայացուցիչը՝

HOVHANESSIAN ingénieur

15 rue de Vienne, Paris (8)

Կ'ընդունինք Չորեքշաբթի եւ Շաբաթ կէսօրէ ետք ժամը 3.5:

ԹՔՍԵՐԱԿԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ԵՒ ՁՈՒԱՐԹ ԵՐԵԿՈՅԹ

կազմակերպութեամբ

ԱՐՄԱՆ ԿՈՓԻԿԵԱՆի եւ ՍԱՐԻՄ ՄԱԳՍՈՒՏԵԱՆի

7 Օգոստոս 1932 կիրակի գիշեր ժամը 9ին

Studio Rudolf *սրահին մէջ,* **6bis rue Campagne Première**

(Métro: Raspail et Vavin)

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ **ՄԵԾԱՊԱՏԻՒ ՄՈՒՐԱՑԿԱՆՆԵՐ**

(Զաւեշտ 3 արար, Յ. Յ. Պարոնեանի)

Կր մասնակցին Փարիզի լաւագոյն դերասանները

Տոմսերը կը ծախուին սովորական տեղերը

Մուտք՝ 5 եւ 10 ֆրանք

Դպրոցական Փոն տը Շէրիւիի մէջ

Կազմակերպուած Փոն տը Շէրիւիի Տիզրանակերտի Հայր. եւ վերնական միութեան մասնաճիւղին կողմէ, այս Կիրակի Կէսօրէ վերջ 2ին Pigesnie Garage*ի դիմացի անտառներուն մէջ:*

Մուտքը ազատ է

Անձրեւի պարագային կը յետաձգուի յաջորդ Կիրակին:

Պուա Քողոնպի մէջ «Յառաջ» կը ծախուի

Պ. ԱՌԱՔԵԼԵԱՆի *արմաւաւիճի մէջ*

CAFE ARARAT

345 Ave. Argenteuil, Bois-Colombes

ԿԸ ՓՈԽԱՆՑՈՒԻ

Առեւտրական մեծ վայր մը, յարմար ամէն տեսակ առեւտրական գործի, մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառմանց համար: Պուլվարի անկիւնը, կայարանին, քարափին եւ Մարսէյլի կեդրոնին մօտ: Ջուր, կազ, տրակտուութիւն, բնակութեան համար յարկաբաժին, հեռաձայն: Տարեկան վարձք՝ 10000 ֆր., պայմ՝ 8 տարի, դին՝ 80000 ֆր., վճարման դիւրութիւններ, քանի մը օրէն տրամադրելի: Դիմել Պ. ԳԷՈՐԳ ՍԻՄՈՆեԱՆ, 64 Bernard du Bois, Marseille.

ՃԱՇԱՐԱՆ CAUCASE

23 Rue de la Huchette, Métro St. Michel

Դուսական եւ արեւելեան համեղ կերակուրներ՝ պատրաստուած յայտնի խոհարարներու կողմէ: *Ճաշի միջոցին անընդհատ նուագ*

Prix Fixe 4 պնակ կերակուր՝ 6 ֆրանք

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆ

“ՖՕԹՕ ԷՆՕ”

33 RUE D'AIX 33, MARSEILLE

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան **Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա**

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52—73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Հայրենակիցներու ուշադրութեան

Սուլթաններու Սուլթանը, աշխարհի սուրճերուն թագաւորը համոզին մարսողութիւնը կը դիւրանայ եւ հաճոյալի ժամանց կ'ունենայ: Պահանջեցէք հայ նպարավաճառատուներէ

Կեդրոնատեղի 92 *Rue d'Angoulême*

S. TOROSSIAN

Մէթրօ Ccuronnes եւ Parmentier

Ծանօթ.— կեդրոնատեղիէն չորս անգամէն կամ միանուագ քիլօ գնողներու կը տրուի նուէր:

Բ Ո Ռ

(ՎԷՊ 1830Ի ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՑԵՂԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ՕՐԵՐԷՆ)

Հեղինակ՝ Է. ՎՈՑՆԻՉ — Թարգմ. Լ. ՇԱՆԹ

Դուք ինքներդ չատ լաւ գիտէք, որ ամբողջ մի գլուխ բարձր էք այստեղ եղողներից, եւ թոյլ էք տալիս, որ նը բանք ձեղ գործածեն իբրեւ դրասենեակի պաշտօնեայ. բոլոր այդ Գալլիներն ու Գրասէնները ձեր առաջ ուղղակի դպրոցականներ են դեռ, իսկ դուք նայում էք նրանց մրցասացների սրբագրութեանը, տպարանական մի սրբագրիչի նման:

— Նախ, ես բոլոր ժամանակս չեմ դրաղւած սրբագրութեամբ, եւ երկրորդ, ինձ թւում է, որ դուք չափազանցնում էք իմ մասւոր կարողութիւններս, որոնք այդպէս էլ վայլուն չեն:

— Ես չեմ ասում, որ նրանք վայլուն են. — պատասխանեց տղան հանդիստ. — բայց ասում եմ, որ դուք սթափ ու առողջ գլխի տէր էք, եւ դա անչափ նշանակութիւն ունեցող բան է: Կոմիտէի յոգնեցնող ժողովների ժամանակ դուք միշտ մատներդ դրել էք ամէն մէկ անդամի դատողութիւնների ամէնից հիւանդ տեղին:

— Դուք անարդար էք դէպ ի ուրիշները: Մարտինին, օրինակ, անատրակտոյա տրամաբանութեան տէր մարդ է, ոչ էլ կարելի է կասկածել Ցապրինի ու Լէկկաի խելքին. իսկ Գրասէնին ամէն պետական պաշտօնեայից աւելի է իմանում խաւալական տնտեսական գործերի ստատիստիկը:

— Է՛, դա դեռ չատ է քիչ: Բայց Թողէք նրանց ու իրենց ընդունակութիւնները: Կասկած չկայ, որ դուք ձեր խելքովը կարող էիք մի աւելի նըշանաւոր գործով զրաղէք ու գրաւէք մի աւելի համապատասխան տեղ, քան այժմ:

— Ես դոհ եմ բոլորովին իմ վիճակից: Կատարած գործս զուցէ մի մեծ բան չէ, բայց մեզնից ամէն մէկը ա՛նում է ինչ կարող է:

— Տիկին Բօլլա, ես ու դուք այնքան լուրջ մարդիկ ենք, որ պէտք չունինք իրար հաճոյախօսութիւններ անելու կամ համեստութիւն: Ինձ անկեղծ ասացէք, չէ՞ք վատնում դուք ձեր միտքը մի գործի վրայ, որը ձեղնից ցած եղողներն էլ կարող էին կատարել:

— Քանի որ ստիպում էք պատասխանելու, պէտք է խոստովանեմ, որ մի որոշ ատեճանի ճիշդ է դա:

— Լաւ, ուրեմն ինչու էք թոյլ տալիս:

Ջեմմա ոչինչ չպատասխանեց:

— Ինչո՞ւ էք թոյլ տալիս:

— Մի անգամ այդպէս եղել է:

— Ինչո՞ւ:

— Լաւ չէ, որ այդպէս ինձնից պատասխան էք ուզում դուրս քաշէք:

— Բայց եւ այնպէս, ասացէք ինչո՞ւ:

— Եթէ անպատճառ իմանալ էք ուզում, ա՛յ, որովհետեւ իմ կեանքս խորտակել է եւ որ իմ մէջս եռանդ չկայ այլ եւս մի իսկական գործ սկսելու: Ես կարող եմ միայն լինեմ յեղափոխական մի ձի ու կատարեմ կուսակցութեան մեքենական աշխատանքը: Այդ գոնէ անում եմ բարեխղճութեամբ, եւ վերջապէս պէտք է որ մէկը դրանցով զբաղւի:

— Ի հարկէ պէտք է, բայց Թող անեն բոլորը կարդով:

— Ես դրան եմ միայն ընդունակ: Կիսաւակ աչքերի փորձիչ հայեացքը Բոռը ձգեց նրա դէմքին, իսկ կինը խնդոյն բարձրացրեց դլուխը:

— Վերադառնում ենք խօսակցութեան հին նիւթին, մինչեւ ուշում էինք գործից խօսենք: Հաւատացէք, բոլորովին ի զուր էք ինձ համոզել ուշում, որ ես պիտանի եմ Աստած գիտէ ինչ բաների: Միեւնոյն է ես այժմ ոչինչ անող չեմ: Բայց զուցէ կարողանամ օգնեմ մի քիչ ձեր ծրագիրը կազմելու: Ի՞նչ բան է դա:

— Նախ ասում էք, որ ձեղնից ոչինչ սպասելու յոյս չունենամ, վերջն էլ հարցնում էք, թէ ի՞նչ եմ ձեղնից սպասում: Ես կ'ուզէի, որ օգնէք ինձ ոչ միայն խորհրդով, այլ եւ գործով:

— Ասացէք նախ բանն ինչումն է, վերջը կը խօսենք:

— Ասացէք ինձ ամենից առաջ՝ լսել էք Վենետիկում պատրաստուող արտասահմանեան մեքենական աշխատանքը: Այդ գոնէ անում եմ բարեխղճութեամբ, եւ վերջապէս պէտք է որ մէկը դրանցով զբաղւի:

— Ի հարկէ պէտք է, բայց Թող անեն բոլորը կարդով:

— Ես դրան եմ միայն ընդունակ: Կիսաւակ աչքերի փորձիչ հայեացքը Բոռը ձգեց նրա դէմքին, իսկ կինը իսկ

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԻԿԻ ՀԱՄԱՐ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 4 ՕԳՈՍՏՈՍ 1932

4 AOUT 1932

Հ. ՏԱՐԻ Թիւ 1943 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՕՐՈՒԱՆ ՊԱՀԱՆՋԸ

Դարձեալ ձայն մը գաւառէն։

«Գաղթ. Ցանձնաժողովներու գոյութիւնը իմացած ենք, որուն արձագանգը կ'առնենք, կարծես եօթը լեռներ հեռուն... Սոյն յանձնաժողովները որեան պարտ, նոյնիսկ ալ իրաւասութիւն ունին նման խնդիրներով զբաղելու։ Ի՞նչ ըրին ցարդ, ու ի՞նչ կը բանին ներկայիս՝ մանաւանդ»։

Մէկը կը քչէն երկրէն դուրս, ու միւսը հեռէն, նոյն իսկ կանոնաւոր թղթերն անտեսելով։

Քարէ քար զարնուողները կը յուսալքին։ Ու հարիւր ձայնէն մէյն մէկը մեզի կը հասնի.

— «Զգէ՛, Աստուծոյ սիրոյն, ոչ ուժ ու ոչ ալ հաւատ մնաց։ Թող գան ու տանին։ Թող տանին, ալ բաւ է...»։

Ու ճիչը կը բարձրանայ։ «Քիչ մը լոյս։ Կա՞յ մեռնելու կամ վերին մարմին փարիզի մէջ»։

Մենք երբեմն կ'արձագանգենք այս ճիչերուն։ Հիմնական ու արմատական ծրագիրներ կ'առաջադրենք։ Աղէտը կը պատկերացնենք այնպէս, ինչպէս որ ան գոյութիւն ունի։

Սակայն Հայոց Ջրերը կ'ընթանան իրենց աւանդական ճանապարհով։ Լսել ու անցնիլ։ Խաղաղութիւնը կատարեալ է։ Գրասենեակը կը գործէ։

Ու չատ անգամ «Գրասենեակի պատիւ»ը աւելի կարեւոր կը նկատուի, քան օրուան պահանջը։

Ուրեմն, լսեցէ՛ք։ — «Քիչ մը լոյս», ինչպէս նաեւ յոյս չկայ այս քաղաքին։ «Վերին մարմին» գոյութիւն չունի Փարիզի մէջ։

Ըսէ, ու կրկնէ։ Աղէտահարը քեզ չի կրնար ըմբռնել։ Ապրային վերին մարմին մը կ'ուզէ, անոր դիմելու համար։

Իսկ մենք կը զոհանանք մեր գրասենեակներով, որոնք անշուշտ գործ մը կը տեսնեն։ Բայց օրուան պահանջը մեծ է։ Բանի մը թուղթերու եւ քանի մը դիմումներու մէջ չի սահմանափակուիր։ Արմատական կարգադրութեան մը կը կարօտի։

Այս ընդհանուր մտահոգութիւններէն առաջնորդուած, մենք յաճախ հրապարակ դրինք գաղութներու կազմակերպութեան խնդիրը։ Նոյն իսկ Ցիանային չրջանի համար, եւ յատկապէս ներկայ տագնապի օրերուն, օրուան պահանջներուն ընդառաջելու համար, կեդրոնական մարմնի մը, («վերին մարմին») կազմութեան առաջարկը բերինք։

Բայց հայկական սովորութեան համաձայն, այս կարգի ձայները ուշ կը լսուին, կամ բնաւ չեն լսուիր։ Կարծես «եօթը լեռներով» իրարմէ հեռու ըլլայինք։

Ամէնքն ալ կը խօսին ցիր ու ցան բազմութիւններու անունով։ Այս «ցիր ու ցան» բառը որ բոլորին անվախանութիւնը դարձած է եւ ամէն պարագայի կը գործածուի, ի նշան սրտցաւութեան, իր տրամաբանական լուծումը չի գտներ անոնց քով, որ հանրային կարծիքը վարելու կոչուած են։ Դուք ի զուր կը սպասէք լսելու վճռական խօսքը, եւ սեռնելու վճռական գործը, որ վերջ պիտի տար «ցիր ու ցան» կեանքին, որուն հականիշն է, կազմակերպուած կեանքը։

Ընդհակառակն, չատ անգամ մենք կը հանդիպինք տարօրինակ գաղտնութիւններու։ Մեր մէջ կան լրագիրներ, որոնք մեր անկազմակերպ կեանքը կը պատկերացնեն. հաւաքական ուժի մասին կը խօսին, եւ սակայն ազգային միութեան գաղափարը կը մերժեն, գաղութները կազմակերպելու առաջարկները կ'անտեսեն։ Ու այսպիսով, հանրային բեմէն կը քաջալերեն ներկայ կացութիւնը, որ փայլուն է իր կազմալոյծ պատկերով։

Այս դրութիւնը վերջ պէտք է դնել։ Բոլոր անոնք, որ իրենց անհատական եւ հաւաքական գոյութեամբ, յոյս մը կը ներշնչեն այս ժողովուրդին, պարտաւոր են չարժուիլ։ Այո՛, պարտաւորութիւն մը ունին այս ժողովուրդին հանդէպ, որ սակայն բախտին թողնուած է։

Մամուլը, գոնէ, պարտաւոր է արտայայտուիլ այս խնդիրներու մասին, յստակ ու որոշ։ Եւ եթէ անհրաժեշտ ըլլայ՝ ամէն օր։ Որովհետեւ մեր ժողովուրդը, ներկայ տագնապի օրերուն, ամէն օր նոր խնդրի մը առջեւ կը գտնուի եւ կ'անճարկի։

Մամուլէն զատ՝ պատասխանատու անհատները, եթէ չեն կրնար անմիջապէս գործի ձեռնարկել, գոնէ կրնան, այս օրերուն, իրենց կարծիքները հրապարակ նետել, որպէս զի մտածումներու նոյնութիւն մը ստեղծուի, որպէս զի գործի կազմակերպութիւնը անորոշ ապագայի չձգուի։

Մինչ այդ, մենք ալ կրկնենք գաւառի մեր թղթակցին խօսքը. «Ի՞նչ կը բանին Գաղթ. Ցանձնաժողովները»։

Ու այս հարցումը քննադատութեան համար չէ որ կ'ընենք։ Թերութիւններ չատ նշմարած եւ մատնանշած ենք։ Խնդիրը դրական գործ մը կատարելու վրայ է։

Այսօր մենք սիրով կրնանք ծափահարել դրական գործ մը եւ լռել տասը թերութիւններու մասին։

Կը վախնանք, որ Գաղթ. Ցանձնաժողովներն աւելի գործօն դառնային, աւելի պատասխանատուութեան զիտակցութիւն եւ գործունէութիւն հրապարակ բերէին, քան կ'ընէին ասկէ առաջ։

Անոնք կարող են մամուլի միջոցաւ բազմաթիւ հրահանգներ տալ գործունէութիւններուն, որոնք պիտի կրնային այդ հրահանգներով չարժիլ եւ խուսափիլ բազմաթիւ թերութիւններէ, որոնց զոհ կ'երթան։

Այդ մարմինները քիչ մը աւելի չարժունակութեամբ, պիտի կրնային առ այժմ բռնել «վերին մարմին»ի մը տեղը, մինչեւ որ այդ գործը իրական դառնար մեր այս անկամ հաւաքականութեան մէջ։

Կ. Ս.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՆԵՂՈՍԻ «ԻՊԻՇԸ», Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՄՂԶԱՒԱՆՋՈՎ...

—)(o)(—

Այս սիւնակին մէջ, աշխատակից մը եօթը նախադասութեամբ —եօթըսուր ասեղով— պատժեց գրչակ մը, որ հիմա, Եգիպտոսի մէջ, «խմբագրապետութիւն» կ'ընէ։ Ծուռ կռնակը ծռեց գլուխն ալ եւ լռութիւն պահեց առ ի խոհեմութիւն եւ առ ի զգուշութիւն, առիթ չտալու համար, որ ժողովուրդը ճանչնայ իր նկարագրին միւս գիծերն ալ։

Բայց պատահի՞ր է անխուսափելին։

Կոյրզ կուրայն էալած պահուն, գարնուան է Ադեբսանգրիոյ *Արաքս* թերթին։ Ինչպէս կը կարդանք *Արաքս*ի մէջ (16 եւ 23 յուլիս), ռամկավար «խմբագրապետը» զարնուեր է տարիքն առած մէկու մը, որ «իրաւարար ատեանի» երաւիրեր է զինք։

Ատեանին երկու անդամները պիտի նշանակէր վիրաւորեալը, իսկ երեքը՝ ծուռ առաքեալը,

— Ի՜նչ մեծ առաւելութիւն։ Բայց մեր բաջ Նազարը «զանազան պատրուակներով» խուսափեր է։ Վիրաւորեալ հայրենակիցը *Արաքս*ի մէջ կը բոտիպուի պրպտարիչ հոչակել զայն,

— Միայն այդքա՞ն։

Ինչո՞ւ այս կոիւը։

Որովհետեւ մեր կախ-գլուխը, «իր անձնական հաշիւներուն մէջվրդոված, հաւա՜ր է փրցուցեր, *Արեւի* մէջ գետեղելով սուտեր, նախատինքներ եւ բերան չառնուելիք պղծութիւններ»։

Վիրաւորեալ հայրենակիցը կը նախընտրէ դիմել «իրաւարար ատեանին», փոխանակ կոիւի բռնուելու, որովհետեւ, *Արեւի* «խմբագրապետին» «փղոցային կռուողներու միայն վայել բառերը, վատընտիր բացատրութիւնները, նախատինքները եւ ճահճային պղծութիւնները արեւ չեն ներշնչեր որ առնական ախոյեանի» մը պէս կրնայ ցոյց տալ իր հասակը, (հասակ ունի՞)։

Վիրաւորեալ հայրենակիցը կը շարունակէ.

— Նկատուած է, որ ներմիտ ու մոլեռանդ տիպերու մօտ բարբերու հիմնածութեան ստորագոյն աստիճանին վրայ կը գտնուի այն մտայնութիւնը, որով ան («Արեւ»ի «խմբագրապետը») կը ճգնի ամէն գնով վարկաբեկել գործ մը, որ իր շահուն վտանգ կը սպառնայ»։

Այսպէս, *Արեւի* «անտէր անպաշտպան, էջերէն» եւ «ներշնչուելով պատանի խորհրդականներէն», մեր սեւ մարդը, —որ պահ մը Հօկի դրամով բարոզութեան ելած էր Ֆրանսայի գաւառներուն մէջ,—«Դաշնակցական» կ'անուանէ ամէն բան եւ ամէն մարդ, որ կը վնասէ իր շահերուն, կարծելով ...վարկաբեկել ու խանգարել այդպէս։

Սակայն վիրաւորեալ հայրենակիցը, առանց Դաշնակցական ըլլալու, կը խոստովանի թէ կը պատկանի «մեծ բանակին», որուն մէջ կը գտնուին Հայ մայրութիւնը, Հայ որբութիւնը, Հայ երիտասարդութիւնը..., մինչ փոքր բանակին մէջ կը գտնուին անոնք որ մեղկութեամբ շիշտուած կամ շահերու վրայ կռնցած՝ տրամադրութիւն կը յայտնեն երբեմն համբուրելու բռներին (Թուրքին) հայ արիւնով ներկուած թաթերը»։

Ճշմարիտ է պատկերը։

Միայն թէ վիրաւորեալ հայրենակիցը, այսման լաւ ճշդելէ յետոյ նախատինքն ու դիրբերը, պէտք չունէր չմեղանիի։ Միթէ՞ կարելի է վիրաւորուիլ «Դաշնակցական» փառաւոր անունն ստանալով։ Երբեմ։ Ընդհակառակն, ամէն հայ երիտասարդ պիտի վարկաբեկուէր անպայման, երբ առ ի գնահատութիւն, թուերը բանար ու թափահարէր Նեղոսի պոչատ «իպիշը» տղմացայտ։

ՀԱՐԹՈՑ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷՆ ՅԵՏՈՑ

Ֆոն Փափէն-Հիթլեր յարաբերութիւնները

Պերլինի ընկերվարական չրջանակներէն բխած լուրի մը համաձայն, իբր թէ Հիթլեր վերջնագիր տալով Ֆոն Փափէնի կառավարութեան, պահանջ ներկայացուցեր է, որ իր կուսակցութեան յանձնուի վարչապետութիւնն ու ներքին նախարարութիւնը։ Այս լուրերը կը հերքուին պաշտօնապէս։ Արդէն քաղաքական չրջանակները ոչ մէկ կարեւորութիւն տուած էին այս ըրոյցներուն։

Պարզ է թէ Հիթլեր չպիտի ուչանայ իր պահանջները բանաձեւելու եւ ներկայացնելու կառավարութեան. սակայն որ եւ է վերջնական բան չպիտի կատարուի, օգոստոս 11էն կամ 12էն առաջ։ Այդ թուականին, մէկ կողմէ Հինդենպուրգ, Ֆոն Փափէն եւ գօրավար Շլայխէր, միւս կողմէ Հիթլերի ներկայացուցիչները առեակցութիւն մը պիտի ունենան։

Գերմանական չրջանակները հերքելով Հիթլերի կողմէ ներկայացուած վերջնագրի վերաբերեալ զրոյցները, կը յայտնեն նաեւ թէ նման բան մը չի կրնար նոյն իսկ գոյութիւն ունենալ, այն նկատումով որ գօրավար Շլայխէր տէրն ու տիրականն է կացութեան եւ որ եւ է մէկէն հրաման ու հրահանգ չի ստանար։

Պառլամենտական նախարարը մէկ քանի օրէն պիտի երթայ Հարաւային Գերմանիա քննութենէ անցընելու զինուորական վարժարանները։ Հաւանական կը թուի որ իր այս ճամբորդութեան ընթացքին, ան հանդիպում մը ունենայ Հիթլերի ներկայացուցիչներուն հետ։

Հիթլերեան նոր անարկումներ

Երկուշաբթի օր, Քէօնիգսպէրկի մէջ, Հիթլերի մարտիկները ոստիններ էին համակցնամար մը եւ ընկերվարական մը, վիրաւորեր չորս հանրապետականներ, կրակի տուեր չորս հակառակորդ թերթերու տպարանները եւայլն։ Նման դէպքեր չեն կրկնուած Քէօնիգսպէրկի մէջ, որովհետեւ ոստիկանութիւնը խստօրէն կը հսկէ։

Սակայն դէպքեր տեղի ունեցան Գերմանիոյ տարբեր քաղաքներուն մէջ։ Հիթլերեանները կը հալածեն ձախակողմեան կարեւոր դէմքերը։ Երկուշաբթի գիշեր, խումբ մը Հիթլերեաններ կոտրեցին մէկ քանի ընկերվարականներու եւ հանրապետականներու տուներու պատուհանները եւ նետեցին արջասպով լեցուն սրուակներ։

Նոյնը ըրին նաեւ Սիլեզիոյ մէջ։ Ցարձակեցան բազմաթիւ ընկերվարականներու եւ հանրապետականներու տուներուն վրայ եւ փշրելով ապակիները՝ ատրճանակ պարպեցին ներսը գտնուողներուն վրայ։ Չեռնաւորմամբ ալ գործածեցին։

Կոխներ տեղի ունեցան Մարինպէրկի Հիթլերեան ակումբին չուրջ։ Հիթլերի մարտիկները յարձակում գործեցին սրուակներով, քարերով, աղիւսի եւ կղմինտրի կտորներով ոստիկաններուն վրայ, որոնք կրակ բացին։

Օրթավայի խորհրդաժողովը

Երեք օրուան դադարէ մը յետոյ, Օրթավայի կայսերական խորհրդաժողովը վերսկսաւ աշխատանքի։ Երեք յանձնախումբեր յաղողած են համաձայնութեան գալ անտեսական գործակցութեան հարցերու չուրջ։

Անգլիական պատուիրակութիւնը կը քննէ իւրաքանչիւր գաղթապետութեան կողմէ ներկայացուած առաւելութիւնները ի նպաստ Անգլիոյ, այն պարագային որ այս վերջինը ընդունի անոնց մաքսային պաշտպանութեան առաջարկները։ Անգլիական պատուիրակութեան երկու կարծիք կը տիրէ այս մասին։ Մաս մը կ'ուզէ որ մաքսապաշտպան քաղաքականութիւնը աւելի չխստանայ, պայմանաւ որ գաղթապետութիւններն ալ իրենց կարգին բարեացակամութիւն ցոյց տան։

Ուրիշ մաս մը, կ'առաջարկէ աւելի ընդլայնել գոյութիւն ունեցող նախընտրական մաքսատուրքերու սահմանը, նոյն իսկ, Անգլիոյ մէջ ապրուստի գիները աւելի բարձրացնելու պայմանով, որպէս զի այդ կերպով կարելի ըլլայ վերսկսիլ առեւտրական փոխանակութեանց եւ անգլիական ճարտարարուեստը դուրս հանել իր մեռեալ վիճակէն։

Նոյն մտայնութիւնը կը տիրէ նաեւ անգլիական դահլիճին մէջ եւ կ'երեւի թէ, խորհրդաժողովին յաջողութիւնը կախում պիտի ունենայ մէկ կամ միւս տեսակէտի գերակչռութենէն։

ԱՆԳՈՐԾՆԵՐՈՒ ՑՈՑՑԸ

Գանատայի ամէն կողմերէն Օթթավա հաւաքուած եօթ հարիւր անգործներ յոյց մը կատարեցին ու քուէարկեցին բազմաթիւ բանաձեւեր, որոնք պիտի ներկայացուին վարչապետին։ Անգործները կը պահանջեն օրական 7 ժամ աշխատանքի հաշուով չարաթական հինգ օր աշխատանք եւ սէնտիքանները կողմէ նշանակուած օրավարձքերու պահպանումը։ Կը պահանջեն նաեւ ջնջել մաքսատուրքերը եւ այն տուրքերը՝ որոնք կը նպաստեն բարձրացնելու ապրուստի գիները։

Ծարագոյն Արեւելքի կացութիւնը

Մուքտէնէն տրուած լուրի մը համաձայն, մանչուրիական կառավարութեան խորհրդական ամերիկացի Պրոնսըն Ռի իբր դիտող՝ մանչուրիական կառավարութեան կողմէ պիտի մասնակցի Ազգերու Դաշնակցութեան յառաջիկայ նստաշրջանին։ Անոր պաշտօնը պիտի ըլլայ բացատրել այն պարագաները որոնք անհրաժեշտ դարձուցին մանչուրիական կառավարութեան հաստատումը եւ չինական կառավարութեան փորձականներին դէմ պայքարը։

**** Շանկհայէն տրուած լուրի մը համաձայն, չինեւռուսա-*

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

«ՀԱՊԷՐ»Ի ԳՐԳՌՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ Հ. Հ. ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ

— :-: —

Պոլսեցի հայ մը Ա. Պ. ստորագրութեամբ թրքական «Հապէր» թերթին ուղղուած գրութեամբ մը, կ'անիծէ Ա. Ահարոնեանը որ Հ. Հ. Պատուիրակութեան բողոք ներկայացուցեր է Ազգերու Դաշնակցութեան, Թուրքիոյ մուտքին առթիւ։

«Հապէր» չի գոհանար Ա. Պ. Էֆէնտիի այդ կարճ նամակով, այլ կ'ուզէ որ ամբողջ Պոլսոյ հայութիւնը ոտքի ելլէ։

— Հայ երիտասարդին այս զգացումներուն համար շնորհակալ ենք, կ'ըսէ «Հապէր», միայն թէ չենք ուզեր որ այսչափով վերջանայ։ Պոլիս ապրող շատ մը մտաւորականներ, լուսամիտ անձեր, հարուստներ եւ լրբագրող Հայեր կան։ Քաղաքիս մէջ հրատարակուող հայերէն թերթեր կան եւ մեր սիւնակները բաց են։ Ուրեմն, այսպէս ըլլալով հանդերձ, միայն Ա. Պ. Էֆէնտիին 5—10 տողնոց գրութիւնը այս խայտառակ մարդուկները խելքի բերելու չեն զօրեր։

ԳԵՐԱՊԱՏԻՒ ՇԱՒՓԷԼԻՒ Մ Ա Հ Ը

Աւստրիոյ նախկին վարչապետը գերապատիւ Շայփէլ մեռաւ հիւանդացոցի մը մէջ, ուր մտեր էր իր բժիշկներուն յանձնարարութեամբ։ Երկու եւ կէս տարի առաջ, բաշուած էր բազմակաղ գործօն կեանքէ, սակայն կը շարունակէր հետաքրքրուիլ բազմակուսութեամբ։ Ծնած էր 1876ին եւ 1899ին բահանայ ձեռնադրուած էր եւ Վիեննայի ու Սալցպուրկի համալսարաններուն մէջ՝ պատ մը աստուածարանութիւն կ'ուսուցանէր։

Իր բազմակաղ կեանքի գործօն մասնակցութիւնը կը սկսէր 1917ին, երբ Վիեննայի համալսարանին ուսուցիչ կարգուեցաւ։ Մէկ տարի յետոյ, կարդաց կայսեր օրով, կը նշանակուէր նախարար. իսկ կայսրութեան անկումէն յետոյ, իբր երեսփոխան մասնակցեցաւ ազգային օրէնսդիր ժողովին։ 1922ին էր որ կոչուեցաւ Աւստրիոյ վարչապետ եւ այդ պաշտօնին մինչեւ 1929 մնաց այդ պաշտօնին վրայ։

Վարչապետութենէ հրաժարելէ յետոյ, մինչեւ 1930ի դեկտեմբերը վարեց արտաքին նախարարութիւնը։

ԼԵՀԵՒՐՈՒՍԱԿԱՆ ՈՉ-ՅԱՐՁԱԿԱԴԱԿԱՆ Դ Ա Շ Ի Ն Ք Ը

Լեհեւռուս ոչ-յարձակադական դաշինքը Գերմանիոյ մէջ մեծ ուշադրութեան առարկայ դարձած է։

Կառավարական շրջանակները կը հաւաստեն թէ Գերմանիա իրաւունք ունի ուրախանալու, երբ որ եւ է նոր տարր մը կուգայ ամբողջացնելու եւրոպայի խաղաղութիւնը ապահովող դաշնագիրները եւ նոր ազդակ մը ըստեղծելու տնտեսական վերականգնումին։

Ասկէ զատ ի վեր կը հաւնեն թէ յիշեալ դաշինքը ոչ մէկ տրամադրութիւն կը պարունակէ Լեհաստանի արեւմտեան սահմանի վերաբերող եւ չէ ուղղուած ո՛չ Գերմանիոյ, ո՛չ ալ որ եւ է պետութեան դէմ։

Գերմանի բազմակաղ շրջանակները համաձայն, յիշեալ դաշինքը հարուած մը չէ Ռափալլոյի դաշինքին։

ԹՐՔԵԻՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Թուրք արտաքին գործավար Թեվֆիք Րիւշտի, պարսիկ արտաքին նախարար Ֆիրուզի խանը եւ պալատի նախարար Թիմուրթաշ խանը հրաւիրեց ներկայ գտնուիլ Էնկիւրի հանրապետութեան հաստատման տարեդարձի տօնին։ Երկու նախարարներուն միաժամանակ բացակայութիւնը անկարելի ըլլալով, միայն Ֆիրուզի խանը հրաւէրը ընդունած է եւ հոկտեմբեր 29ին Էնկիւրի պիտի գտնուի։

ՍԻՐԱՀԱՐՈՒՅՑ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅԱՆ

9.— ԿՑՈՒՄԸ ԻՆՉ ՊԱՏՃԱՌՈՎ

1.

Պիրկոն։ Կէս մը։ Երեք կին՝ մեծ, միջին եւ պզտիկ։ Ամէնքն ալ կը նային պատուհանէն դուրս։ Ամէնքն ալ կը լսեն ինչ որ կը կատարուի փողոցին մէջ։ Ամէնքն ալ կը սպասեն։

Ա. Ի՞նչ կայ, ծոլոր մարդիկ։

Բ. Ի՞նչ կայ կոր, ծոլոր մարդիկ։

Գ. Ամէն անգամ որ ես ծոլոր մարդիկ կը տեսնեմ, կը մտածեմ թէ ինչ որ կայ։

Ա. Ինչո՞ւ չեն գար։

Բ. Ինչո՞ւ չեն գար։

Գ. Ես ալ չեմ գար։

Ա. Ես ալ չեմ գար։

Բ. Ես ալ չեմ գար։

Ա. Ինչո՞ւ չեն գար։

Գ. Ինչո՞ւ չեն գար։

Ա. Ես ալ չեմ գար։

Բ. Ես ալ չեմ գար։

Գ. Ես ալ չեմ գար։

Ա. Ինչո՞ւ չեն գար։

Բ. Ինչո՞ւ չեն գար։

Գ. Ես ալ չեմ գար։

Ա. Ես ալ չեմ գար։

Բ. Ես ալ չեմ գար։

Գ. Ինչո՞ւ չեն գար։

Ա. Ինչո՞ւ չեն

ՀՑՆԵՐԻ ՀԱՍԱՐԱԿԱՑՈՒԹՅԱՆ ՎՂԳՅՈՒՆ
(ՀԱՄԱՌՈՏ ԱՐՁԱԳԱՆՔՆԵՐ)

Հայաստան ֆեսիան եւ իսլամական

Ա.

ԲՆԱԿԱՆ ԸՆԱՆՔՆԵՐ

Կարդալ շարքը (*), որ տպված է այս համարում

(*) Բարձր Հայոց կարգեր, որոնք ունեցել են ամենամեծ ազդեցությունը ամբողջ Հայ ժողովրդի վրա, ինչպես նաև ամբողջ Արեւելքի վրա, որ մի քիչ մոռացության են մատնված մեր օրերում: Ա.Ե.

Ա.Ե. — ՀԱՅՏՆԻ ԿԱՐԳԵՐ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈԳԻ ՄԱՍԻՆ — Հայ ազգի ամենամեծ հարստությունը նրա հոգեկան կարգերն են, որոնք ստեղծել են հայ ժողովրդի հոգեկան կերպարանքը, նրա ազգային ինքնությունը, նրա ազգային հոգին: Հայ ազգի հոգեկան կարգերը ստեղծվել են հազարամյակների ընթացքում, հազարամյակների ընթացքում ձեւավորվել են հայ ազգի հոգեկան կերպարանքը, նրա ազգային ինքնությունը, նրա ազգային հոգին: Հայ ազգի հոգեկան կարգերը ստեղծվել են հազարամյակների ընթացքում, հազարամյակների ընթացքում ձեւավորվել են հայ ազգի հոգեկան կերպարանքը, նրա ազգային ինքնությունը, նրա ազգային հոգին:

կան դիւանագիտական յարաբերութեանց վերսկսման մասին, Մոսկուայի մէջ կատարուող բանակցութիւնները՝ յաջողելու վրայ են։

Կը մնայ կարգադրել ոչ – յարձակման դաշինքի մը կնքման հարցը՝ Զինաստանի պահանջով։

Ամերիկեան վերաբաներ՝ տոված

Ուաշինկթընէն վտաբուելէ յետոյ, Ճոնսթաունի մէջ կեդրոնացած 6000 վերթեաններու կացութիւնը հետզհետէ կը վատթարանայ։ Բնաւ ուտելիք չունին եւ անոնցմէ մաս մը՝ հիւծատպառ ու յոգնարեկ, հիւանդանոց փոխադրուած է։

Վերթեաններու դեկավարները տեղական իշխանութիւններէն խնդրեցին աննդեղէն հայթայթել։ Վերթեաններու հետ են Ճոնսթաունի նահանգապետը որ կը մերժէ բռնութեամբ զանոնք վտարել քաղաքէն՝ ուր ապաստանած են։

Ուաշինկթընի կարգ մը չրջանակներուն մէջ զրոյց կը չրջի թէ նախագահ Հուվըը մտադիր է հրաւիրել մեծ հարստատուծները՝ անոնց հետ խորհրդակցելու համար անպործութեան մասին։ Իբր դարման, Հուվըը պիտի առաջարկէ եղեր նուազեցնել աշխատանքի ժամերը, օրական հինգ ժամ։

Համաշխարհային-տնտեսական խորհրդաժողովը

Քանի մը օր առաջ տարածուած այն լուրը թէ անգլիական կառավարութիւնը հրաւէր ուղղած է Միացեալ – Նահանգներու որ մասնակցի համաշխարհային տնտեսական խորհրդաժողովին, զարմանք պատճառած է Լոնտոնի քաղաքական չրջանակներուն, քանի որ յայտնի է թէ ժողովին նախապատրաստական աշխատանքները յանձնուած են Ազգերու Դաշնակցութեան։

Թիւրիմացութիւնները բացատրելու համար, կ'ըսուի թէ Ճոն Սայմըն Ամերիկայի ուղղած է հրաւէրը ոչ թէ իրր Անգլիոյ արտաքին նախարար, այլ Ազգերու Դաշնակցութեան կողմէ, կազմուած յանձնախումբին իրր նախագահ։

Հարաւ ամերիկեան վէճը

Պոլիվիոյ եւ Փարակուէյի միջեւ ծագած վէճէն մտահոգ, Միացեալ – Նահանգներու, Բուէնոս Այրէսի, Բոլոնպիոյ եւ Ուրուկուէյի կառավարութիւնները, ամերիկեան միւս 14 կառավարութիւններ ուղղեր էին հրաւէր մը, որ իրենց հետ միասին միջամտեն վէճին, խաղաղութեամբ հարթելու համար զայն եւ առ այդ՝ կոճ ուղղեր էին երկու վիճող երկիրներուն։

Բայց Պրազիլիոյ կառավարութիւնը այդ հրաւէրին կը պատասխանէ թէ՝ Փարակուա՝ ներկայիս իր զօրախումբերը կը կեդրոնացնէ Չէքոյի չրջանին մէջ եւ քանի ան կը պահէ յարձակողական դիրք մը, կարելի չէ որ Պոլիվիա բանակցութեանց մտնէ։

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ ՄԷՏԷՕՆԻ ԱՆՏԱՌԻՆ ՄԷՋ

Իսի լէ Մուլինոյի Ա. Ե. Հ. Կարմիր Խաչի մասնաճիւղին կողմէ դուստոս 7ին, Կիրակի օր, Մէտէօնի անտառին մէջ կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականը

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ ՏԷՍԻՆԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Սէթաստիոյ Նահանգ. Ուսումն. Միութեան կողմէ, Օգոստոս 7ին. մանրամասնութիւնը տեղւոյն վրայ։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԹ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Թուաթիէ, Շ. Մ.— 35։
Վիէն, Ն. Ք.— 240։
Փրովանս, Զատ.— 50։
Պէյրութ, Գսրծ.— 1000։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՍԱԼՈՒՈՅ-ՉՈՐԻ Հայր. Միութեան Փարիզի Ե մասնաճիւղը ընդհանուր անդամական ժողովը, այս կիրակի ժամը 2ին 32 Ալընիւ Կոպըլէն սըր-ճարանի վերնայարկը (մէթրօ՝ Կոպըլէն)։

Մարսէյլի Հ. Մ. Ը. Մ.ի գործօն անդամներուն ի գիտութիւն կը յայտարարենք որ մինչեւ Օգոստոս 15 երեկոյեան ժամը 9ին տեղի կ'ունենայ լիսանսներու ստորագրութեան գործողութիւնը միութեան ծանօթ հաւաքատեղին, 2 rue Colbert, Պար տը լա Փոսթի սրահին մէջ։

ՇԱՀԱԻՈՐ ԱՌԻԹ ՄԸ

ԾԱԽՈՒ է Իսի-լէ-Մուլինօի կայարանին մօտ պօնթըրիի խանութը, մէջը գտնուած ապրանքներով կամ առանձին, իրաւունք կայ որևէ առեւտրական գործի։ Միասին կը տրուի նաեւ զեղեցիկ յարկաբաժին մը երկու սենեակ, խոհանոց, նւալլն։ Մանրամասնութեանց համար պիտի ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.30էն յետոյ Պ. Գաբրիէլ Գարաեանի, 75 Ave. de Verdun, Issy les Moulineaux, Seine.

Imp. A. DER (Agopian)
7, Rue Damesme, Paris (13)
Le Gérant H. STEPHAN

8.

Փարիզ եւ արուարձաններ

ՓԱՐԻԶԻ Կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս Շաբաթ իրիկուն, ժամը 8.30ին Café de la Mairie: 2 Place d'Italie *(Մէրիի դիմացը, Ամընիւ Կոպլէնի անկիւնը* Métro: Place d'Italie)։ *Պարտադիր ներկայութիւն։ Օրակարգ՝ ընտրութիւն։*

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ Ջաւարեան կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Իսի լէ Մուլինօի եւ Շավիլի բոլոր ընկերները այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Ծանօթ հաւաքատեղին։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։ Օրակարգ՝ ընտրութիւն։

ԱՆԻԻ-Պուա Բոլոնպի կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Նահապետ, Փոթորիկ, Ագատամարտ եւ Մասիս խումբերը վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 9ին, Café Ararat, 345 Ave. Argenteuil. *Կարեւոր օրակարգ։*

Գաւառ

ԼԻՈՆԻ Մարզպետ խումբի ընդհ. անդամական ժողովը այսօր Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահը։ Կարեւոր օրակարգ։ Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Քրիստափոր Ենթակոմիտէն ընդհ. ընկերական ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերները վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, ծանօթ հաւաքատեղիին մէջ։ Կարեւոր օրակարգ։

Դաշտահանդէս Փոն տը Շէրիւիի մէջ

Կազմակերպուած Փոն տը Շէրիւիի Տիգրանակերտի Հայր. եւ Վիրաշէնական միութեան մասնաճիւղին կողմէ, այս Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին Pigesnie Garage*ի դիմացի անտառներուն մէջ։*

Մուտքը ազատ է

Անձրեւի պարագային կը յետաձգուի յաջորդ Կիրակիին։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Հայախաչբերդցիական Երիտ. Միութեան կողմէ։ Օգոստոս 27ին, Էմիլ Զօլայի սրահին մէջ։ Կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականը։

Դաշտահանդէս Շավիլի անտառին մէջ

կազմակերպուած Շավիլի ե. ե. Միութեան կողմէ
Այս Կիրակի առաւօտէն մինչեւ իրիկուն
Շավիլի անտառին մէջ, անցեալ տարուան վայրը

Կը նուագէ Միութեան նուագախումբը. հայկական եւ եւրոպական պարեր։ Նուիրաբաշխութիւն մանուկներու... եւալլն։ Ճոխ պիւֆէ՝ դիւրամատչելի գիներով։

Շաղորդակց. միջոցներ.— Փորթ Մէն Քլուէն կամ Լուվրէն առնել 1 թիւ հանրակառքը եւ իջնել Au Pults Sans Vin, *կամ Մոնփառնասէն շոգեկառք՝ իջնել* Chaville *R. G.*

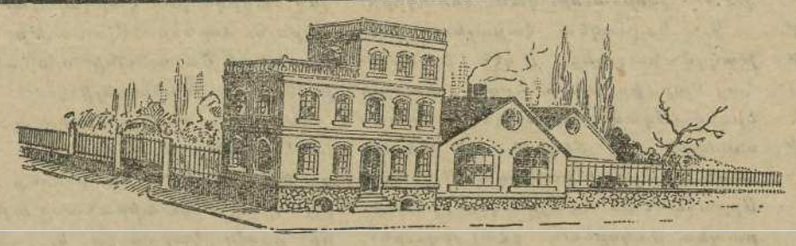
Հ. Մ. Ը. Մ.ի Սկաուտական հանդէս

Սէն Լուի (Մարսէյլ) Հ. Մ. Ը. Մ.ի Սկաուտական մասնաճիւղի հանդէսը այս Կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 2.30ին տեղւոյն վրայ։

Կը խօսի՝ Պ. Մ. ՄՈՒՐՈՒԹԵԱՆ

Մանրամասնութիւնները առանձին յայտարարով։

Պուա Քոլոնպի մէջ «Ծառաջ» կը ծախուի
Պ. ԱՌԱՔԵԼԵԱՆԻ տճառարանին մէջ
CAFE ARARAT
345 Ave. Argenteuil, Bois-Colombes

REALISATION IMMOBILIERE

կը հրաւիրենք բոլոր անոնք որ տուն շինել պիտի տան, չի կնքել ոեւէ անձնատուութիւն, առանց մեզի խորհուրդ հարցնելու։

Ամէն դիւրութիւն շինութեանց եւ փոխառութեանց համար։ երկար պայմանաժամ նուազագոյն տոկոսով։

Դրուած դրամագլուխին վրայ 100ին 70 եկամուտ կ'ապահովենք տարեկան։ ընենք նաեւ վարձու յարկաբաժիններ եւ աշխատանոցներ։

Խորհրդակցութիւնները ձրի են, ժամը 2էն 6.30։

Նշանեան *20, Passage Prado,* (մէթրօ Սէն-Ցրնի)

ՍԵԳՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ

Վիրաբոյժ - ատամնաբոյժ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱԿՈՒԼԹԵԷՆ
14 Rue Lagrange, PARIS (5)

ՄԱՄՆԱԳԻՏ ՈՍԿԻ ԲՈՒՐՈՆԻ, ՊՈՒԾԻ եւ ԱՏԱՄՆԱՇԱՐԻ

Բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործո՛ւթիւն

Կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն 8, առտուները ժամադրութեամբ, կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր։

Métro St. Michel *կամ* Maubert-Mutualité

Etude de Me BERNARD WAHÉ (ՊԷՕՐԷՔՃԵԱՆ)

(12 année)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris
Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales
JURISCONSULTE

Droit Français et International Privé

18, Rue Dauphine, Paris (6e) Tél. Danton 73-97

Կը սանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ վաճառականական գործարքներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ հաշտարար դատարանները։ Կը տրամադրէ, կուտայ certificats de coutumes՝ եր, կը կատարէ ամուսնութիւններ եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները

Մետաքսեղէն եւ թաւիշներ

Unis et inprimés, soie naturelle et artificielle

ՄԱՐՇԻ ՅԱՏՈՒԿ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ

ՖԷՐՄԱՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

26 Rue des Capucins եւ 2 Rue Romarin, LYON

Հեռաձայն Burdeau 34-07, հեռագրական հասցէ Fermanef, Lyon

ԿԸ ՓՈԽԱՆՑՈՒԻ

Առեւտրական մեծ վայր մը, յարմար ամէն տեսակ առեւտրական գործի, մեծաքանակ փոքրաքանակ վաճառականց հատար։ Պուլվարի անկիւնին, քարափին եւ Մարսէյլի կեդրոնին մօտ։ Ջուր, կազ, տրակառնութիւն, բնակութեան համար յարկաբաժին, հեռաձայն։ Տարվարձք՝ 10000 ֆր., պայմ՝ 8 տարի, գին՝ 80000 ֆր., վճարման դիւրութիւններ, քանի մը օրէն տրամադրելի։ Դիմել Պ. ԳԻՈՐԳ ՍԻՄՈՆԵԱՆի, 64 Bernard du Bois, Marseille.

Ճաշարան CAUCASE

23 Rue de la Huchette, Métro St. Michel

Դուսական եւ արեւելեան համեղ կերակուրներ՝ պատրաստուած յայտնի խոհարարներու կողմէ։
Ճաշի մէջօրին անընդհատ նուագ

Prix Fixe 4 պնակ կերակուր՝ 6 ֆրանք

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆ
"ՖՕԹՕ ԷՆՕ"
33 RUE D'AIX 33, MARSEILLE

Հայերու ժամադրավայրը
ճաշարան ՓԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշել Հեռաձայն Danton 52—73
Արեւելեան եւ եւրոպական խնասուած կերակուրներ

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (64)

Բ Ո Ռ

(ՎԷՊ 1830Ի ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ՕՐԵՐԷՆ)

Հեղինակ՝ Է. ՎՈՑՆԻՉ — Թարգմ. Լ. ՇԱՆԹ

— Շնորհակալ եմ։ Գուցէ գուշակած էք արդէն եւ այն, թէ որ սեկտին եմ պատկանում։

— Ցոյս ունեմ, որ... ։ Ինդրում եմ չվերաւորուէք իմ անկեղծութիւնից։ Դուք բացիք այս խօսակցութիւնը, ոչ ես։ Ցոյս ունեմ, որ ոչ «դանակաւորներն» կուսակցութեանը։

— Ինչո՞ւ ոչ։

— Որովհետեւ դուք մի աւելի լաւ բանի էք պիտանի, քան ինչ նրանք են անում։

— Մենք բոլորս էլ մի աւելի լաւ բանի ենք պիտանի, կը պատասխանեմ ձեզ ձեր բառերով։ Ասենք, իսկապէս ես չեմ պատկանում «դանակաւորներին», այլ «կարմիր գօտիներին»։ Դա մի աւելի լուրջ կուսակցութիւն է ու դրաւած իսկական դործով։

— Այսինքն, սպանութեամբ։

— Այո, ի մէջի այլոց։ Սպանելը երբեմն խիստ օգտակար է։ Բայց մեզ այն ժամանակ, երբ կռնակին լաւ կազմակերպուած պրոպականտ կայ։ Ձեզ այդ պատճառով էլ չեմ սիրում «դանակաւորներին»։ Նրանք կարծում են, որ դանակը ամէն դժուարութիւն կտրում է, եւ սխալւում են։ Դանակը օգնում է երբեմն, ոչ միշտ։

— Մի թէ՞ հաւատում էք, որ սպանութիւնը բան է վճռում։

Բոռ նայեց նրան զարմանքով։

— Ի հարկէ, — չարունակեց կինը, — սպանութիւնը հեռացնում է վայրկեանի գործնական արդիւնքը լինի մի պաշտօնեայ կամ լրտես, բայց արդեօք իր հետացրածի փոխարէն աւելի վատ դժուարութիւններ չի՞ յարուցանում, դա արդէն այլ հարց է։ Դա յիշեցնում է ինձ աւլած – մաքրած տան ու եօթը դեւերի հէքեաթը։ Ամէն մի սպանութիւն աւելի անօրեն է դարձնում ոստիկանութիւնը եւ վարժեցնում է մարդոց բռնութեան ու կոպտութեան, որը երբեմն ամէն ճնշումից էլ վատթար է։

— Ի՞նչ է լինելու ձեր կարծիքով երբ սպառամբութիւնը բռնկի։ Մի՞թէ չենք վարժւելու բռնութեան։ Պատերազմը պատերազմ է միշտ։

— Այո, բայց բաց յեղափոխութիւնը այլ բան է։ Դա մի վայրկեան է մեզ այդ ժողովրդի կեանքում, մի տուրք յաւաջադիմութեան։ Այնուհետեւ, ամէն յեղափոխութեան ժամանակ կատարւում են դաժանութիւններ, բայց եզական դէպքեր են դրանք, բացառիկ երեւոյթներ։ Սպանութեան միջոցով պրոպականտ անելու ամէնից սարսափելի կողմն այն է, որ սպանութիւնը սովորութիւն է դառնում։ Մարդիկ վարժւում են նայելու սպանութեան վրայ, ինչպէս առօրեայ մի երեւոյթի եւ բոլորովին աղճատւում է մարդկային կեանքի անձեռնմխելիութեան մասին եղած գաղափարը։ Ես քիչ եմ եղել Ռուսաստանում, բայց ինչ որ տեսել եմ, հասել եմ այն եզրակացութեան, որ մարդիկ սովորում են բռնութեան։

— Դա ամենայն դէպս աւելի լաւ է, քան հպատակութեան ու հնազանդութեան սովորելը։

— Ձեմ կարծում։ ամէն մեքենական սովորութիւն նման է թուլութեան ու ստրկութեան։ Իսկ այդ սովորութիւնը, բայ ի դրանից դաժան էլ է։ Ի հարկէ, եթէ յեղափոխութեան վրայ նայենք ինչպէս կառավարութիւնից դանդաղ զիջումներ կորզելու ջանքի վրայ, անշուշտ դաղանի սեկտերն ու դանակը ամենալաւ զէնքերն են երեւալու, քանի որ ամենից աւելի ահարկու են կառավարութեան համար։ Բայց եթէ դուք ենթադրում էք, ինչպէս եւ ես, որ դա նպատակը չէ, այլ միայն միջոց, եւ որ մենք ձգտելու ենք ամէնից աւելի մարդկանց փոխադարձ յարաբերութիւնը բարելաւելուն, այն ժամանակ պէտք է բոլորովին այլ կերպ վարուենք։ տգէտ մարտիրը արեան վարժեցնելը ամենեւին չի նշանակում մարդկային կեանքի արժէքը նրա աչքում բարձրացնել։

— Իսկ ի՞նչ գին ունի նրա համար կրօնը։

— Ձեմ հասկանում։

Բոռը ժպտաց։

— Ինձ թւում է, որ չարիքի արմատը մենք բոլորովին տարբեր կերպով ենք հասկանում։ Դուք կարծում էք. որ դա մարդկային կեանքի քիչ գնահատումն է։

— Ես ասում եմ՝ մարդու անձի սրբութիւնը։

— Ասացէք՝ ինչպէս ուզում էք։ Իսկ ինձ համար մեր բոլոր մոլորութիւնների ու թիւրիմացութիւնների պատճառը այն մտաւոր տկարութիւնն է, որ կրօն ենք անւանում։

— Ասում էք մի որ եւ է մասնաւոր կրօնի մասին։

— Ա, ո՛չ, դա արդէն արտաքին ախտանիշների հարց է։ Հիւանդութիւնը կայանում է մտքերի կրօնական տրամադրութեան մէջ. մեր այն հիւանդոտ ձգտումը անպատճառ մի կուռք հնարելու, առաջը ծունկի դալու ու պաշտելու... դիտեմ, ինձ հետ համաձայն չէք դուք։ Ինչ էլ որ դուք դաւանէք, լինի անաստուածութիւն թէ կինոստիկութիւն, բոլորը մէկ է, ձեր մէջ երեւում է կրօնական բնոյթը։ Բայց, է՛, դուք է դրա մասին խօսելը։ Միայն դուք սխալւում էք. կարծում էք թէ ինձ համար սպանութիւնը մի միջոց է անյարմար պաշտօնեային մէջ տեղից վերցնելու։ Սպանութիւնը ամէնից առաջ մի միջոց է ինձ համար եկեղեցու ազդեցութեան դէմ կռիւ եւ ցոյց տալու եկեղեցական դասերի անպիտանութիւնը։

— Լաւ, ասենք յաջողեցիք ձեր վայրկեան վայրի դազանը ժողովրդի սրտում ու քշեցիք եկեղեցու [illegible] յետո՞յ...

— Ես այլ եւս իմ կեանքին [illegible] աւարտած եմ համարելու։

— Դո՞ւ է ուրեմն այն գործը մասին անցած անգամ ասում [illegible]

— Այո՛, դա է։

Ջեմման ցնցուեց ու չուռ եկա[illegible]

— Հիասթափուեցի՞ք։ — [illegible] Բոռ՝ ժպտալով։

— Ո՛չ, այդ չէ։ Մի քիչ վախեմ ձեզանից։

Մի վայրկեան յետոյ Ջեմման եկաւ նորից դէպ ի խօսակիցը սաց իր սովորական գործի մասին չէլսովը։

— Բոլորովին ի զուր վէճ է Ջարտանց տարբեր տեսակէտների նեանք։ Ես հաւատում եմ միայն պականոային, պրոպականտային, իսկ դուք ձգում էք դէպ ի բաց ապստամբութիւն

(Շար

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԻԵԼ ՀԱՄԱՐ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՈՒԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՈՒՐԲԱԹ 5 ՕԳՈՍՏՈՍ 1932

5 AOUT 1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1949 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ — ԳԻՆ 30 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՄԵԶՄԷ ՀՆՈՒՈՒՆ

Ձայնը կուգայ խակական գաւառէն: Այն որ գարեր չարունակ հայկական կեդրոններուն կապուած մնաց: Իր լեզուով ու հայկական ուանդապաշտութեամբ թարմ աւիշը եղաւ հայ հաւաքականութեան: Ու անոր ձայնը լսուեցաւ որպէս «գաւառի ձայն»ը, հայ ժողովուրդի մեծամասնութեան ձայնը:

Այսօր, այդ ձայնը կուգայ հեռուէն, նուաղած, նուաղած ու մանուանդ անլսելի:

Այսօր, արուարձանի մէջ «գաւառներ» առեղծուած են, իրենց ձայնն ունին, իրենց ցաւերն ունին, ու լուռ մորմոքով հին ու հեռաւոր գաւառը կը յիշեն, անմար կարօտով:

Մեզմէ չատ հեռուէն կուգայ հին գաւառի ձայնը եւ կը հնչէ Պոլսոյ հայ լրագրութեան մէջ, այնքան սրտառուչ:

Գաւառները պատմի եղած քահանայ մըն է որ կը գրէ եւ իր տպաւորութիւնները կը պատմէ մեծարանքի կարօտ խլեակներէն, որոնք մնացած են Անատոլուի հողերուն վրայ, իրենց փլած վանքերու պատերուն տակ:

Որքա՜ն մեծ է գարաւոր կեանքի եւ աւանդութեան կապը, որ մէկ կարուեցաւ մեր ժողովուրդը եւ նետուեցաւ օտար ափերուն վրայ: Փլած պատերն իսկ բաւական են ցեղին ոգին պահպանելու:

Լսենք հեռուէն եկած այդ ձայնը, որ թէեւ անդրադարձով կուգայ, բայց կը խօսի մեր սրտին:

«Գարաւ եաղուպի աւերակ եկեղեցին այցելեցիք, որուն միայն երկու կողմնակի պատերը դէպ ի բարձր ցցուն կը մնային դեռ: Այդ պատերուն վրայ դէմ առ դէմ կ'երեւային Մովսէսի, Դաւիթի, Յիսուսի, Սահակի և Մեսրոպի, — այս վերջինը *այբ ու բենի* զարդարուն տախտակով ձեռքերը: Դեռ անեղծ այս նկարները: Ոչ մէկ մատ անոնց երեսներուն, ոչ մէկ գիր: Ոչ մէկ ակնարկ մը ուրիշ ազգերու: Ամէնքն ալ հայ, ամէնքն ալ մեր: Ու ինչպէս ամէն անգամ որ հայ մը կը մտնէ հայկական տաճար մը, ես ալ ծունկի եկայ, ու ինծի թուեցաւ թէ ես ալ նկարուած եմ պատերուն վրայ, ես ալ մեր ուխտաւորներուն հետ կը սպասեմ որ Մեսրոպ ինծի ալ տայ *այբ ու բեն*ի ձեռքիս:

«Ինչպէ՞ս կրնայ ըլլալ որ ես ալ չըլլամ հոն, ես ալ չըլլամ նկարուած պատերուն վրայ, ես ալ չըլլամ ուխտաւորներուն հետ, ես ալ չըլլամ

ՆՇԱՆԱՎՈՐ ԳԱՂԱՓԱՐՆԵՐ

Հ. Ց. ՔԱՐՈՉԵԱՆ գաւս. ԹԻՓՈՂԵԱՆ

Ցրտ տարերային արեւ

Ա. ՈՒՐՖԱԼԵԱՆ

Վերջին 18ամեայ ատեան մեջ մեր ազգին եւ աղքին համար ինչպէս ողբի եւ ցաւի, նոյնպէս ուրախութեան եւ յաղթութեան առիթներ ունեցած ենք։ Ամէն անգամ որ մեր ազգին վրայ ահաւոր աղէտներ եկած են, անոնց ետեւէն ալ մեր ազգին զաւակները ոտքի ելած են եւ իրենց կեանքը, ինչպէս նաեւ իրենց ունեցածը զոհելով, ազգին ազատութիւնը ապահոված են։ Ասիկա մեր պատմութեան մէջ ամէն անգամ կրկնուած է։ Ամէն անգամ որ մեր ազգին վրայ ահաւոր աղէտներ եկած են, անոնց ետեւէն ալ մեր ազգին զաւակները ոտքի ելած են եւ իրենց կեանքը, ինչպէս նաեւ իրենց ունեցածը զոհելով, ազգին ազատութիւնը ապահոված են։ Ասիկա մեր պատմութեան մէջ ամէն անգամ կրկնուած է։

1914ի աշնան իսկ ծառայած էր Ֆրանսական Նահանգներուն մէջ, երբ Համաշխարհային Պատերազմը սկսաւ։ Ան ալ ինչպէս միւս հայ զինուորները, ինքզինքը ամբողջովին նուիրեց Ֆրանսայի պաշտպանութեան։ Ան ալ ինչպէս միւս հայ զինուորները, ինքզինքը ամբողջովին նուիրեց Ֆրանսայի պաշտպանութեան։

Ան ալ ինչպէս միւս հայ զինուորները, ինքզինքը ամբողջովին նուիրեց Ֆրանսայի պաշտպանութեան։ Ան ալ ինչպէս միւս հայ զինուորները, ինքզինքը ամբողջովին նուիրեց Ֆրանսայի պաշտպանութեան։

քի պատրաստութեան եւ թէ բեմի յարդարանքի տեսակէտով։

Դժբախտաբար Հօմ այս տարի իր սուգերն ալ ունեցաւ։ Իր աւագ որդիներէն Մ֊իհրան Ղազարեան, որ դեռ նոր սկսած էր իր գինուորական ծառայութիւնը Թիֆլիսի մէջ, Դեկտեմբերին զոհ դնաց անողոք թոքացաւին։ Հօմի լաւագոյն մարզիկներէն, միշտ Հօմի լաւագոյն սփոթ, արդէն սկսած էր փարիզի Հ. Մ. Ը. Մ.ի շրջանակներէն ներս դիրք մը ստեղծել իբրեւ խաղամիջոց ֆութպոլիստ եւ առաջնակարգ վազող, զինքը պիտի յիշեն ոչ միայն իր ընկերները, այլ նաեւ գնդասլաղի խաղակիցները, որոնց հետ միասին Ֆրանսայի գանազան քաղաքները Հ. Մ. Ը. Մ.ի դրօշին տակ յաղթ մրցումներ ունեցաւ։ Մ֊իհրանէն վերջ, թոքախտի զոհ դարձան Գրիգոր Յովհաննէսեան եւ Պետրոս Գալուստեան։

Վարչութիւնը զգալով որ հակառակ Հօմի ընձեռած խնամքին, եւ առողջապահական պայմաններուն, անոնցմէ մէկ ժառանգական ախտածին սրամտութիւններ կրնան գտնուիլ, որոնք ի յայտ կուգան կեանքի դժուարութեանց հետ առաջին շփումին, խստացուցած է անոնց վրայ բժշկական հսկողութիւնը, ու պարբերաբար կ'առնուին ազգ ձանրութեան եւ հասակի չափերը։

Մարզական կեանքը.— Հօմի ֆութպոլի խումբը լեցուն տարի մը ըլլորեց։ Հոկտեմբերէն Ապրիլ ընդմէջ 27 մրցումներ ունեցաւ դրացի մէկը 27 մրցումներ ունեցաւ դրացի եւ հեռաւոր խումբերու հետ. կ'արժէ յիշել Պլուալի, Վանուամի, Մօնթուանի, Սէն-Թալէի, Գլաւայի եւ Սավինյիի կարեւոր խումբերու հետ ունեցած մրցումները. մեծ մասամբ յաղթական, համապատասխար մեր խումբը շահած է 49 նշանակէտ 26 կէտի դէմ։ Հօմի խումբը կը նկատուի շրջանակի լաւագոյն խումբերէն մէկը։

Դպրոցական տարին փակուեցաւ ամաւերջի մրցանակաբաշխութեան հանդէսով, որու ներկայ էին բարեբարը Տիար Գարակէօզեան. Տիկին Գարակէօզեան, Հօմի բարեկամ անձնաւորութիւններ, ինչպէս նաեւ Կաթոլիկէի արձակուրդային գպրոցի ֆրանսացի պաշտօնէութիւնը։

Յուլիս 31ին տեղի ունեցաւ նաեւ Հօմի տարեկան Նաւասարդեան հանդէսը, եւ յիսունի մօտ տղոց ու աղջիկներ մասնակցեցան վազքի, ոստումի, հեծելանիւի եւ դրօշարշաւի գանազան փորձերուն։

Օգոստոսի առաջին շաբթուն Հօմէն կը մեկնին դէպի Փարիզ, կամ դէպի հարաւ բազմաթիւ տղոց ծնողաց կամ ազգականներուն մօտ. մնացեալ տղոց հետ յատկապէս կը զբաղին Օր. Օր. Ս. Հիւսեան եւ Շ. Կակոյեան, ընկերներ Ն. Խաչատուրեան եւ Մ. Գինոսեան արտասանութիւններով, ընկեր Գինոսեանի «Կարմիր հունձք» արտասանութիւնը տպաւորիչ էր եւ յուզեց ներկաները։ Մնեներգեցին ընկ. Հայազասպ «Ախ Վասպուրական»ը եւ Պ. Լ. Պօյաճեան Յովհ. Թումանեանի «Անուշ գարուն»ը։ «Արծիւ» ֆանֆառ խումբի դեկավարը Պ. Ժ. Խտիկեան մեներգը «Երազ»ը խիստ յաջող էր։ Գեղարուեստական բաժինը լրացած րլլալով նախագահի կողմէն բեմ հրաւիրուեցաւ օրուան բանախօսը, ընկ. Ա. Ջամալեան բանախօսելու։ Ընկերը իր կէսժամեայ նշանակալից բանախօսութիւնով տուաւ Ապրիլեան հերոսամարտի պատմական նշանակութիւնը, եւ ոգեկոչեց բոլոր հերոսներու յիշատակը։

Հանդէսի առաջին մասը լրացած րլլալով, միութեան կողմէն Ամերիկեան ձեւով աճուրդի դրուեցաւ բաղմը, զոր շահեցաւ ընկ. Սարգիս Ղազարեան, տալով նաեւ 20 ֆրանք նուէր մը։

Աճուրդէն յետոյ սկսաւ Բ. մասը, պարահանդէսը եւ ուրախութիւնները, որոնք տեւեցին մինչեւ իրիկուն որմէ յետոյ ժողովուրդը սկսաւ քաշուիլ դաշտավարձէն զոհ եւ բախ տրամադրութեան տակ։

Վեհունի

ԽԱՆԱՍՈՐԸ ՍԷՆ-ՇԱՄՕՆԻ ՄԷՋ

ՍԷՆ-ՇԱՄՕՆ.— Մեր ազգային բոլոր տօներու կարգին, տեղւոյս Հ. Յ. Դ. վարուժան ենթակոմիտէն եւս տօնեց Խանասորայ արշաւանքի տարեդարձը մեծ հանդիսաւորութեամբ, տեղեակ կիրակի Վարիզելի դաշտին մէջ։

Խումբ-խումբ կը հասնին հանդիսականները իրենց ճաշովեւ նուագով։ Ժողովուրդը գրեթէ ամբողջութեամբ փութացած էր դաշտը յարդելու յիշատակը օրուան տօնին։

Բազմութիւնը խռնուած էր արդէն, յանկարծ կը լսուի խմբերգ մը «Կարկուտ տեղացը»։

Նախագահ ընկեր Մ. Թաշճեան, պատշաճ խօսքով բացաւ հանդէսը, շեշտելով Դաշնակցութեան գերը ազգային ազատագրութեան գործին մէջ եւ կոչ ըրաւ պարտաճանաչութեան եւ գիտակցութեան։

Յետոյ հրաւիրուեցաւ օրուան բանախօս ընկեր Վարդան Զուլլէեան, որ պարզելով Խանասորի դէպքի իսկական իմաստը, զոյն ներկայացուց իբրեւ կազմակերպուած զինուորական արշաւանք, եւ պանծացուց ժողովուրդին կրակը ու անոր իսկ յաղթը։ Վերջը անդրադարձաւ նոր սերունդի հայեցի դաստիարակման պէտքին։

Հանդէսի գեղարուեստական բաժինը ճոխ էր՝ ազգային եւ յեղափոխական երգերով, արտասանութիւններով եւ այլն։

Դադարի միջոցին ժամերիկեան աճուրդ մը տեղի ունեցաւ։

Մ. Ղազատ

Ձևկոյց
Հ. Բ. Ը. Միութեան

Կիպրոսի Մելիոնեան հաստատութեան մէջ, աշակերտներու կողմէ տրուած Գ. Կիրակոսեանի վրայ կատարուած յարձակման մասին, Բարեգործականի 1 օգոստոս զեկոյցէն կը բաղեցնենք հետեւեալ հատուածները։

Տրուած ըլլալով դէպքին ծանրակշիռ բնոյթը, եւ ըմբոստ տղաքը ամբաստանուած Հաստատութեան տէր դարձած ըլլալով, հարկ տեսնուած է ոստիկանութեան օգնութեան դիմել, խանգարուած կարգապահութիւնը վերահաստատելու համար։ Անմիջապէս Հաստատութիւն այցելած է ոստիկանութեան հրամանատար Պ. Շէլիշ, որ հարցաքննած է պարագլուխները։ Ամենքմէ հինգը երկու գիշեր բանտարկուած մնալէ վերջ, Պ. Կիրակոսեանի դիմումներուն վրայ կ'արձակուին, պայմանաւ որ մինչեւ կղզիէն իրենց վարումը Ս. Մակարի վանքին մէջ արգելափակուած մնան։ Աւելորդ է ըսել որ կառավարութիւնը զգոնութիւն մը կ'ընէ, որ կառավարութիւնը զգոնութեամբ եւ զայրոյթի զգացումով մը հետեւած է այս դէպքին, որուն հեղինակները իրենց կիրքին մէջ մոռցած են թէ անպէտ կերպով մէջ կը գտնուին, ուր օրէնքը ամէն բանէ վեր է։

Անմիջապէս որ սոյն անակնկալ դէպքին լուրը Փարիզ հաղորդուեցաւ, հեռագրով պէտք եղած հրահանգը տրուեցաւ Միութեանս ընդհ. քննիչին, որ արդէն Պէյրութէն մեկնելու կը պատրաստուէր։ Ամսոյս 14ին, Պ. Մ. Ալէմշահ Նիկոսիա ժամանելով, ձեռնարկած է խզճամիտ քննութեան մը որ կը հաստատէ ըմբոստացող տաներու պախարակելի վարմունքը, եւ, ինչպէս կ'երեւայ իր առաջին տեղեկագրէն, տնօրէնին հետ համախոհաբար խաղաղութիւնը վերահաստատելով հաստատութեան մէջ, ըրած է նաեւ անհրաժեշտ դատուած տիրական կարգադրութիւնները։ Ինչպէս որ կառավարութիւնը որոշած է կղզիէն հեռացնել անպատշաճ սաները, նոյնպէս եւ ընդհ. քննիչը հարկ տեսած է վերատրման պատիժը գործադրել գոնէ 8—10 պարագլուխներուն մասին, խստօրէն հրաւիրելով իրենց հետեւորդները եւս որ յայտնեն անվերապահ ղոջմէ եւ հնազանդութիւն, որուն վրայ ղոջհար սաները փութացած են նեբոյմ հայցել իրենց տնօրէնէն։

×

Հ. Բ. Ը. Միութիւնը ընդունած է հետեւեալ կտակները.—

Առաջինը, ամխներ առաջ Ցիւրիխ մեռած Պ. Գրիգոր Գարակէօզեանի կողմէ, որ Միութեան կտակած է իր հարստութեան տասներորդը (շուրջ 1000 ոսկի)։

Երկրորդը, Յովհաննէս Ներկարաբեանի կողմէ, որ ամիս մը առաջ մեռած է Պուքրէշի մէջ, եւ որ, ինչպէս որ իր կենդանութեանը փափաք յայտնած էր կարեւոր նուիրատուութիւն մը ընել, Միութեան կտակած է Պուքարիոյ մէջ ունեցած իր գրամն ու գոյքերը եւ անշարժ կալուածները ամբողջովին շուրջ չորս միլիոն լէվա արժողութեամբ, պայմանաւ որ եկամուտներէն տուրքերը եւ կանխորոշ վճարումները կատարուին, եւ յետոյ ինչ որ աւելնայ տարուէ տարի յատկացուի Պընիճեի հայկական որբանոցին զոր կը վարէ Պ. Գրաֆիք Պոնար, եւ երբ այլ եւս գոյութիւն չունենայ այդ որբանոցը, Միութիւնը ինք գործածէ իր նպատակներուն։ Այս առթիւ կեդր. Վարչութեան կողմէ փոխանորդագիրներ ղրկուած են Պուքրէշ եւ Վառնա, կտակին վաւերացումը եւ իրագործումը հետապնդելու համար։

Երրորդը, Ամերիկահայ Տիկին Թագուհի Ճանիկեանի կողմէ, որ իր հանգուցեալ ամուսնին Անտոն Ճանիկեանի յիշատակին համար Միութեան կը նուիրէ շուրջ մէկ միլիոն 200,000 պէլժիական ֆրանքի հիմնադրամ մը, ուրկէ կարգ մը վճարումներ ընելէ վերջ, մնացեալին եկամուտը Միութիւնը պիտի յատկացնէ հայ չքաւոր թոքախտաւորներու անկողնի հիմնարկութեան կամ անանձնօրիմներու մէջ դարմանումին։ Սոյն նուիրատուութեան գործակատար նշանակուած են պարոններ Ներսէս Զամբերէն, Գաբրիէլ Սարեան եւ Յովհաննէս Ալթունեան, որոնց հետ այդ առթիւ Միութեան իրաւաբէտ – խորհրդական Պ. Գ. Սինապեան Անվերս երթալով նախնական կարգադրութիւնները բրած է։

Չորրորդը, Նիկոսիա մեռած Տիկին Աննա Նազարեանի կտակէն, ըստ համաձայնութեան, Միութեան յանձնուած է 100 անգլ. ոսկի յօգուտ օրբերուն։

ՍԱՄԱԹԻՈՅ ԿԱՅԱՆԻ ԽՆԴԻՐԸ

Ազգային Խնամատարութիւնը կը քննէ Սամաթիոյ կայանին նոր մէկ խնդիրը։ Կառավարութիւնը պատասխանատու պարտաւորութիւնը որոշ թիւ մը ճշդելէ յետոյ, արդիւնած էր նորեր ընդունելէ։ Այս անգամ սակայն, Եօզկատի գիւղերէն 26 տղոյ բաղկացած գինուորի ընտանիքները եկած էին։

Ձիշտ այդ տղոց համար Պոլսոյ մէջ կատարելիքին համար իրենց զինուորական ծառայութիւնը, պոյխա կանչած էին իրենց ընտանիքները եւ Սամաթիոյ կայանը ղրկած էին քնակութեան համար։ Խնամատարութեան ներկայանալով եւ խնդիր յարուցանելով պահանջած էին որ կայանը ընդունի զանոնք, եւ Խնամատարութիւնը լիշեցուցած էր պետական հրամանը։ Ձիշտ այդ զինուորներուն կողմէ ուղղակի դիմումներ կատարուած րլլալով արտօնուեր է որ կայանին տանիքին ներքեւ (թաման իչի) առժամապար պատսպարուին այս ընտանիքները։

ՄԱՄՈՒԼ

ԲՈԼՈՐԻՍ ՍԻՐԵԼԻՆ

(Իր նահատակութեան 25ամեակին առթիւ)

— :-: —

«Յուսաբեր» Գէորգ Զաւուշի մասին վերի խորագրով խմբագրական մը կը գրէ, ուր ի միջի այլոց կ'ըսէ, (յուլիս 23)։

— Մեզմէ երէկնիկ բացառութիւնները միայն անոր հետ ապրեցան ու գործեցին։

Մեզմէ քիչերը զայն ճանչցան։

Մեզմէ շատերը շատ քիչ բան իմացան անոր մասին։

Սակայն մենք բոլորս զայն սիրեցինք, եւ սիրեցինք հարազատի չերմ ու վառ սիրով։

Մէկու մը գնահատանքը տալու համար պէտք կա՞յ արդեօք անպայմանօրէն անոր հետ րլլալու։

Կը թուի թէ ոչ։

Եւ ապացոյց — մեր սգանչելի Զաւուշը։

Որովհետեւ ինչ որ ենթակայ է մեր հինգ զգայարանքներուն — ենթակայ է մարմնապէս։ Մինչ աղբիւրը մարդկային բոլոր առաքինութեանց— ոգին է, այն աննիւթական անօթը, որ մահչելի չէ որեւէ զգայարանքի։

Կախարդող հրապոյրը մեր պաշտելի գիւղացուին իր ոգիին մէջ է, բայց ոչ իր մարմնին։ Ու կը թուի բայց ոչ իր մարմնին։ Ու կը թուի թէ եթէ բախտը ունեցած րլլայինք իր մէջ մարդացած ոգին տեսնելու, ոչինչ պիտի աւելնար մեր զգացումներուն։ Որովհետեւ գերմարդկայինն ու յաւերժականը իր մէջ, ոպիացած մարդ, Գէորգ Զաւուշ կը կոչուի, անմահչելի ու տեսանելի բոլորիս։

Վարդկեանի մը մէջ, կախարդական թռչունի թեւերով, ան կը ձգէր Հայոց անմահչելի լեռները եւ իբրեւ Ոգի ու Երազ՝ կը սլանար հիւղակէ հիւղակ, գաւառ ու գաղութ, բիւրաւորներու սիրտերը թունդ հանելու, ի խնդիր Յեղափոխութեան ու Ազատութեան։

Եւ բոլորը կը տեսնէին զինք, բոլորը կը լսէին իր խօսքը, բոլորը կը շօշափէին իր մարդեղէն էութիւնը։

Ու ոչ միայն Մայր Երկրի, այլ եւ գաղթաշխարհի այն բոլոր անկիւններու մէջ, ուր Հայ Յեղափոխութեան ձայնը հասած էր արդէն։

Կա՛յ վեցերորդ զգայարանք մը, որ անմահչելին՝ մահչելի, անտեսանելին՝ տեսանելի եւ անշօշափելին շօշափելի կը դարձնէ, անդամ դարերու եւ տարածութիւններու վրայէն։

Ու այսպէս է որ հաւեստ ֆետային օր մը արքայ գարձաւ եւ Տարօնի լեռնաշխարհէն իշխեց իր արդար ցեղի երազներուն վրայ։

Ինչո՜ւ այսքան քաղցր, այսքան անոյշ, այսքան սիրելի է այս տրդան։

Հրաշագեղ դիւցազն, որ կ'իշխէ բոլորիս զգացումներուն, մեր հոգիին, իղձերուն ու երազներուն վրայ։

Ու չկայ բառ մը զոր արտասանելով կարենայինք մեր կարօտը քաշել։

Չկայ բառ մը զոր թուղթին տալով կարենայինք մեր հոգիի բովանդակ չերմութիւնը իր լոյս շիրմին թափել։

Մեծարանք մը խնայած չունինք իրեն համար, սակայն բառէ մը զոհացում ստացած չունինք մեր զգացումները արտայայտելու համար։

Զա՛ն Զաւուշ, քաղցր ու անոյշ։

Արքա՛յ արի»։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Արդէն լրացած է ՅԱՌԱՋի առաջին վեցամսեան։ կը խնդրուի մեր յարգելի բաժանորդներէն, որ փութով մեզի փոխադրեն իրենց նոր բաժնեգիրը։

Կարգ մը բաժանորդներ, որ մինչեւ հիմա հակառակ մեր կրկնակի դիմումներուն չեն վճարած իրենց բաժնեգիրը, բարի ըլլան փութացնելու զայն այս առթիւ։ Այլապէս պիտի ստիպուինք դադրեցնել թերթին առաքումը իրենց հասցէին։

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅՐԵՆԻ ՀԱՄԱՑՆԱՊԱՏԿԵՐ

(ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ)

Հայաստան Բնական եւ քաղաքական

Ա.

ԲՆԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Տակիտոս, Հռոմայեցի պատմիչը «դժնդակ» կ'անուանէ Հայաստանի ձմեռը։ Որատիոս Հռչակաւոր լատին բանաստեղծը Այբարատի Բազրեւանդ գաւառին մէջ եղող Նպատ լեռը սաստկասառոյց կ'անուանէ։ Ամասիացի յոյն աշխարհագիրը՝ Ստրաբոն կը պատմէ թէ՝ ձմեռ առեն Հայաստանի մէջ ճամբորդողներ երկայն գաւազաններ վեր բռնած կը ճամբորդէին, որպէսզի եթէ արկածով ձիւնին մէջ թաղուէին ու ծածկուէին, գաւազաններուն ծայրը դուրսը մնալով իրը նշան ծառայէին։ Իսկ Քսենոփոն յոյն պատմիչը Քրիստոսէ գրեթէ 450 տարի առաջ Հայաստանէն անցած առեն կը տեսնէ թէ՝ Հայեր զեռնափոր տուներու մէջ կը բնակին՝ տիրող անտանելի ցուրտին պատճառաւ(*)։

Բարձր–Հայքի մէջ ձմեռը աւելի երկարատեւ է։ Յետոյ կուգան Այրարատի եւ Երեւանի նահանգները, ապա Վան եւայլն։ Աւելի բարեխառն են Գանձակի շրջանները, ուր Հայ թագաւորներ ձմեռանոցներ ունէին։

2։ Միջին Մարզ։ Հոս կլիման գաղջ ու հաճելի է։ Բերքերը բաւական առատ են ու իրեն յատուկ։

3։ Հարաւային Մարզ։ Հոս զգալի կերպով տաքը աւելի է, թէեւ առոզջարար։ ունի տաք երկիրներու մէջ աճող բոյսերէն ոմանք, ինչպէս բամպակենի, շաքարեղէգ, նարնջենիներ։։ Այս մարզին հողը, չնորհիւ առատ անձրեւին, արգաւանդ ու բարեբեր է։

Ընդհանուր առումով Հայաստանի կլիման ամառը չատ տաք չըներ ,ընդհակառակը զուարճալի է այս եղանակը իր վճիտ երկինքով, մաքուր օդով եւ բուրումնաւէտ մրգաստաններով։

Հայաստանի ժողովուրդին առողջ, երկարակեաց ու մեծ մասամբ հիւանդութիւններէ զերծ ըլլալը իր մաքուր օդին ու ջուրին արդիւնքն է։ Թէեւ անխարդախ ու զօրաւոր մնունդն այ անհամար տեսակ պատուհասներու հետ մեծ գեր ունի անոր ժողովուրդին առողջութեան ու երկարակեցութեան մէջ։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԲՆԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ։ 1։ Հանքեր։— Հայաստան ունի խիստ օգտակար եւ թանկագին հանքեր։ Առատութեամբ կը գտնուի ընտիր ծծումբ՝ մարած հրաբուխներու մօտ, պղինձ, երկաթ, կապար, արծաթ, հանքածուխ, ոսկի, քրոմ, պաղլեղ, խիստ առատ աղուճակ եւայլն։

Քարերէն կան կայծքար, մարմարիոն, ծիրանաքար, հատաքար, թերթաքար, ուրուաքար, չէչաքար, վիմագրաքար, հայկաս, հայքար, բիւրեղաքար կամ վանակն, իսկ գոհարեղէններէն օտարներ կը յիշեն սարդիոն, գմրուխտ, ակատ, մեղեսիկ, չափիւղայ եւայլն։

Աղահանքերուն մէջ նշանաւոր է Նախիջեւանի աղահանքը, որ աղուճակի հակայ սիւներով մեծամեծ սրբահներ ունի եւ տարեկան արտադրութիւնը մօտաւորապէս 3միլիոն քիլոկրամ էր Մեծ–Պատերազմէն առաջ։ Կողբի աղահանքը կազմող աղի մեծ բլուրը աչխարհի աղի մեծ զանգուածներէն մին է։ կը բարձրանայ Բարդող(*) լերան ստորոտը։ Այս աղահանքերէն ելած աղի զանգուածը ունի 30 սանդիմէթր լայնութիւն եւ 40սանդիմէթր երկայնութիւն, կը կշռէ 16–32 քիլօկրամ։ Կողբի աղուճակը իրընտիր որակովը կրնայ մրցիլ ուրիշ աղուճակներու հետ։

Կողբ կը գտնուի Երասխի մօտ, աղի բլուրին ստորոտը եւ կ'ոռոգուի Թաքալթուէն բխող Վարդեմարգչայէն(**)։ Իր մօտերը կը գտնուին պատմական քաղաքներէն Երուանդաշատի, Երուանդակերտի եւ Արմաւիրի աւերակները։

Կաղղուանի (Զալտըբան) աղահանքը կը գտնուի Երասխի ալ ափին վրայ նոյնպէս նշանաւոր է։ Այս եւ Կողբի աղահանքերէն ելած աղը զանգուածը ունի 30 սանդիմէթր լայնութիւն եւ 40սանդիմէթր երկայնութիւն, կը կշռէ 16–32 քիլօկրամ։ Կաղղուանի աղահանքը թէեւ ընդարձակ չէ, բայց ինչպէս հին առեն, նոյնպէս հիմա առատ աղուճակ կ'արտադրէ։

Ցիւրատուխեան արժանի է նաեւ Սերաստիոյ աղուճակը։ Հարուստ աղահանք ունի Կարնոյ նահանգը։

Աղ կ'արտադրեն Վանայ եւ Ուրմիոյ լիճերը, Աստանայի նահանգը եւ Ղարաբաղ։

Ծծումբ կը գտնուի Բիլեճանկ լերան մէջ, Տիատին, Թանտուրեկ լերան չուրջը՝ առատութեամբ եւ Պայազիտի մօտ։

Պղինձ, Մալաթիոյ մօտ, Կիւմիւշխանէ (Հարուստ հանքեր), Գարահիսար (Հարուստ), Բալու, Տիարպէքիր, Տաւրոս (անապատաան պղինձ), Արղանա՝ կարեւոր հանքեր, որոնց համար կ'ըսուի թէ Փիւնիկեցիները կը չահագործէին։ Գետաբեկ, Եւլաս եւ Ալլահվէրտի, վերջինին հանքը կը պարունակէ արծաթ, ոսկի եւ կապար, Գեղամայ լիճին հարաւային ափեւելքը Զանգեզուրի հանքերը։

(Շար.)

(*) Քսենոփոն իր գինուորներով հիւրընկալուած ու պատուասիրուած է Հայերէն՝ *գարիի ջուրով*, ցորենի հացով, ուլի, հաւու եւ գառնուկի միսով։ Քսենոփոն կը պատմէ թէ՝ գարիի ջուրը խմած է սնամէջ բարակ եղէգներով ծծելով, ինչպէս հիմա կ'ընեն եւրոպացիներ՝ գարեջուրը ծծելով անոր մէջ դրուած ցորենի չոր ծղոտներէն, իրենց շրթունքները գաւաթին եզերքին դպցնելէ զգուշանալու համար։ Ըսել է գարիէն ըմպելի պատրաստելու արհեստը շատ հին է եւ Հայաստանէն ծագում առած է, ուրիշ խօսքով գարեջուրը հնարողները Հայերը կարելի է նկատել։

(*) Բարդող լերան վրայէն 1387ին Կողբացի Մարտիրոս անուն հերոսը իր գիւղի բաջերով պատերազմած Ի Լէնկթիմուրի դէմ՝ անոր առաջին արշաւանքին միջոցին։

(**) Կը կոչուի նաեւ Ջնչաւան գետ։

Իսկ Փարակուայի տարածութիւնն է 288,019 քառ. ֆիլոմէթր, (Ֆրանսայի կէսը)։ Ունի 1,065,000 բնակիչ եւ 2800 հոգինոց բանակ մը։

Անգլեւիրլանտական ժամապահի կոխը

Անգլեւիրլանտական անտեսական կոխը մեծ վնասներու կ'ենթարկէ Իրլանտան, մանաւանդ երկրագործները։

Երեսփ. ժողովին մէջ, վարչապետ Տէ Վալերա պահանջեց 2 միլիոն ըստերլինի վարկ մը, պաշտպանելու համար առեւտուրն ու ճարտարարուեստը, ինչպէս նաեւ բանալու համար երկրագործական եւ ճարտարարուեստական արտադրութեանց յատուկ նոր չուկաներ։

Թղթատարական նախարարը՝ վիճաբանութեանց ընթացքին յայտնեց թէ, Տէ Վալերա միշտ փափաքած է կազմել իրլանտական հանրապետութիւն մը, որուն մէջ մտնեն Ըլսթըրի 3 կոմսութիւնները։

— Այս եղած է բաւ մեր կուսակցութեան նպատակը։ Պատրաստ ենք տալու ծանր կացութեան։ Որ եւ է դէշ արամադրութիւն չունինք հանդէպ Լանտոնի կամ անգլիական աշխատաւորութեան, բայց 10—15 տարի յետոյ, Անգլիոյ կացութիւնը աղետալի պիտի ըլլայ։ Իրլանտական կառավարութիւնը չկրնար աւելի դիմումներ ընել Անգլիոյ։ Կրնամ ըսել Պ. Մաքտոնալտի թէ որքան ալ յուսայ որ Անգլիոյ պատերազմական պարագաները պիտի չնչուին, սակայն այդ հարցը չպիտի քննուի Ամերիկայի մէջ, քանի չէ լուծուած իրլանտական հարցը։ Ամերիկայի 20 միլիոն Իրլանտացիները ծայրայեղօրէն պիտի ընդդիմանան տուր։

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՇՔԵՂ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ՇՐՋԱՆԻ
«ՅԱՌԱՋԴԻՄԱՍԻՐԱՑ» ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ
Ի ՆՊԱՍՏ ՏԵՂԻՈՅՆ ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶԻՆ
Նախագահութեամբ՝ Պ. ՍԵԴՐԱԿ ԳԱՐԱԿԷՕԶԵԱՆԻ
7 Օգոստոս 1932, *կիրակի առաւօտ ժամը 9ին երեկոյեան ժամը* 8
Պ. Կարապետ Կարիպեանի պարտէզին մէջ
Sentier des Bas-Longchamps
Սիրայօժար մասնակցութեամբ՝
Թառիստ՝ ԺՈՐԺի եւ Պ. ԱՐՏԱՇԷՍ ԳՄԲԷԹԵԱՆի

Ճոխ պիւֆէ։ Պար, երգ, զուարթ անակնկալներ մանկապարտէզի փոքրիկներուն կողմէ։

ԳԻՆ՝ 3 ՖՐԱՆՔ

*ԾԱՆՕԹ.—Porte d'Orléans*էն առնել 88 թիւ հանրակառքը եւ իջնել *Bagneux*

Դասախօսութիւն

Վաղը Շաբաթ օր ժամը 8.30ին Musée Sociale, 5 rue Las-Case *սրահին մէջ (Մէթրօ Սոլֆէրինօ)։*

Իշխան ԴՈՒԻՒԹ ՎԱՉՆՈՁԻ պիտի խօսի ֆրանսերէն լեզուով «ԿՈՎԿԱՍԻ ՀԱՐՑԸ» նիւթիւասին։ Դասախօսութենէն վերջ մտքերու փոխանակութիւն։

Մ ու տ ք ը ա զ ա տ է

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

ՍԱԼՈՆ-ԶՈՐի Հայր. Միութեան Փարիզի Ժամանակիզը ընդհանուր անդամական ժողովը, այս կիրակի ժամը 2ին 32 Ամբնիւ Կոպլէնի սըրճարանի վերնայարկը (մէթրօ՝ Կոպլէն)։

Մարսէյլի Հ. Մ. Ը. Մ.ի գործօն անդամներուն ի գիտութիւն կը յայտարարենք որ մինչեւ Օգոստոս 15 երեկոյեան ժամը 9ին տեղի կ'ունենայ լիսաններու ստորագրութեան գործողութիւնը միութեան ծանօթ հաւաքատեղին, 2 rue Colbert, Պար սը լա Փոսթի սրահին մէջ։

ՄԱՐՍԷՅԻ Զ. Ո. Միութեան մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին։ Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ՓԱՐԻԶԻ Տարօն - Տուրուբերան Հայրենակցական Միութեան ընդհ. ժողովը այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, 131 rue Fbg. du Temple, մէթրօ Պէլվիլ։ Օրակարգ՝ Ամերիկայի Հայրենակցական Միութեան պատգամաւորական ժողովէն եկած շրջաբերականը։ Կը հրաւիրուին բոլոր հայրենակիցները։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— *Կը փնտռուի Եոզկատի Ուրմանթելի գիւղացի Կարապետ Գասպարեան որ 1925ին Պէյրութէն Մըրսինա եկած է եւ աշխատած է Թուունի մօտ Լա Պօն գիւղին մէջ։ Ցետոյ փոխադրուած է Մարսէյլ։ Մէկ տարիէ ի վեր լուր չկայ իր մասին։ Իմացնել՝ Ադանի Տէրտէրեանի,* Traverse Chevalier, No. 26 St. Loup, Marseille։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՍՏԱՑԱՆ
Սէն Շաման, Մ. Թ.— 210։
Վիէն, Հ. Ո.— 207։
Մարսէյլ, Օր. Ա. Տ.— 25։

Վառնու խանութ

Լուսաւոր, կազ, ելեկտրականութիւն, առանց բըփրիզի, յարմար դերձակի, սափրիչի, կոշկակարի եւ ամէն առեւտրական գործի համար։ Դիւրաւճատելի պայմաններ։ Դիմել Տէր-Յակոբեան տպարան, 17 rue Damesme, մէթրօ Թոլպիաք։

Imp. A. DER (Agopian)
7, Rue Damesme, Paris (13)
Le Gérant H. STEPHAN

8.

Շ. Դ.

Փարիզ եւ արուարձաններ

ՓԱՐԻԶԻ Կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները վաղը Շաբաթ իրիկուն, ժամը 8.30ին Café de la Mairie: 2 Place d'Italie *(Մէթրի դիմացը, Ամբնիւ. Կոպլէնի անկիւնը* Métro: Place d'Italie)։ *Պարտադիր ներկայութիւն։ Օրակարգ՝ ընտրութիւն։*

ԻՍԻ Լէ ՄՈՒԼԻՆՕԻ Զաւարեան կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Իսի լէ Մուլինօի եւ Շավիլի բոլոր ընկերները վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղին։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։ Օրակարգ՝ ընտրութիւն։

ԱՆԻԼԻՒ-Պուա Բոլոնպի կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Եռագոյն, Փոթօրիկ, Ազատամարտ եւ Մասիս խումբերը այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 9ին, Café Ararat, 345 Ave. Argenteuil. *Կարեւոր օրակարգ։*

Գաւառ

ՄԱՐՍԷՅԻ Քրիստափոր Ենթահոմիէն ընդհ. ընկերական ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերները այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, ծանօթ հաւաքատեղիին մէջ։ Կարեւոր օրակարգ։

Դաշտահանդէս Փոն տը Շէրիւիի մէջ

Կազմակերպուած Փոն տը Շէրիւիի Տիգրանակերտի Հայր. եւ Վիրաշէնական միութեան մասնաճիւղին կողմէ, այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին Pigesnie Garage*ի դիմացի անտառներուն մէջ։*

Մ ու տ ք ը ա զ ա տ է

Անձրեւի պարագային կը յետաձգուի յաջորդ կիրակիին։

Դաշտահանդէս Շավիլի անտառին մէջ

Կազմակերպուած Շավիլի Ե. Ե. Միութեան կողմէ
Այս կիրակի առաւօտէն մինչեւ իրիկուն
Շավիլի անտառին մէջ, անցեալ տարուան վայրը

Կը նուագէ Միութեան նուագախումբը. հայկական եւ եւրոպական պարեր։ Նուիրաբաշխութիւն մասնակիներու... եւայլն։ Ճոխ պիւֆէ՝ դիւրամատչելի գիներով։

Շաւուրդակց. միջոցներ.— Փորթ Մէյո Քլուէն կամ Լուվրէն առնել 1 թիւ հանրակառքը եւ իջնել Au Pults Sans Vin, *կամ Մոնփառնասէն շոգեկառք՝ իջնել* Chaville *R. G.*

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ ՄԷՏԷՕՆԻ ԱՆՏԱՌԻՆ ՄԷՋ

Իսի լէ Մուլինօյի Ա. Ե. Հ. Կարմիր Խաչի մասնաճիւղին կողմէ
Այս Կիրակի ժամը 14—22 Մէտէօնի անտառին աղբիւրին մօտ

Խմբերգ, հայկական պարեր, արտասանութիւն եւ դաշտային խաղեր

Շաւուրդակց. միջոցներ.— Էնվալիտէն շոգեկառք իջնել Մէտէօն, փորթ Վէրսայլէն հանրակառք 89 իջնել Լա Մէրի ար Գլամառ։

փափաքողները կրնան գալ առաւօտուն։

Մ ու տ ք ը ա զ ա տ է

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Սկաուտական հանդէս

Սէն Լուի (Մարսէյլ) Հ. Մ. Ը. Մ.ի Սկաուտական մասնաճիւղի հանդէսը այս կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 2.30ին տեղւոյն վրայ։
Կը խօսի՝ Պ. Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ
Մանրամասնութիւնները առանձին յայտարարով։

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ ՏԷՍԻՆԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Սեբաստիոյ Նահանգ. Ուսումն. Միութեան կողմէ,
Այս կիրակի, մանրամասնութիւնը տեղւոյն վրայ։

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ ՄԱՐՍԷՅԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Զարսանճաղի Պատանեկան Միութեան կողմէ, իր 5րդ տարեդարձին առթիւ։ Մասնակցութեամբ Արաքս մարմնամարզական միութեան եւ քոյր մասնաճիւղերու, հովանաւորութեամբ Զ. Հ. Միութեան այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին St. André, Bar Bel Veder*ի օդասուն պարտէզին մէջ։*

Կը խօսի՝ Պ. Ա. ՅԱԿՈԲԵԱՆ
Երգ, նուագ, արտասանութիւն, եւայլն
Մ ու տ ք ը ա զ ա տ է

Պուա Բոլոնպի մէջ «Յառաջ» կը ծախուի
Պ. ԱՌԱՔԵԼԵԱՆԻ արմաւաւիլն մէջ
CAFE ARARAT
345 Ave. Argenteuil, Bois-Colombes

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

Նահատակ Գրագէտներու Բարեկարգիներ

ՄԱՏԵՆԱՇԱՐԻՆ ՓՐԴ ՀԱՏՈՐԸ

ԳՐԻԳՈՐ ԶՈՉՐԱՊԻ

ԾԱՆՕԹ ԴԷՄՔԵՐ ԵՒ ՊԱՏՄՈՒԱԾՔՆԵՐը

Գ ի ն՝ 20 Ֆ Ր Ա Ն Ք

Դիմել՝ M. Barsamian, 121 Rue Marcadet, Paris (18)

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏ, կեանքը, Ֆ. Ազատեան 15 ֆրանք, ԾԱՆՕԹ ԴԵՐ ՈՒ ՊԱՏՄՈՒԱԾՔՆԵՐ, Գ. Զօհրապ 20, ՆԱՀԱՏԱԿ ԳՐՈՂՆԵՐ (կիւրեան եւ ի. Սեւակ), *Ա. Սեւան 15, ԱՐԵՒՈՏ ՁԱՄԲԱՆ, Մաննկ Պէրպ 10, ԵՏՔԸ, Էրիխ Մարիա Ռեմարք 20, ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆԻ ՄՏՔԵՐԸ, Քրիս քայէլեան 10, ԽԵՆԹ եւ ՋԱԼԱԼԷՏՏԻՆ՝ Րաֆֆի 25, ՎԱԼԱՆԹԻՆ, Ժոզ 20, ԹԻՐՖԱՆԴ, (Բիւզանդիոնի կայսրուհին) 25, ԱԳՈՐԻՄՆԵՐ, Մայիս ԳՆԴԱԿԱՁԱՐՈՒԱԾՆԵՐԸ, ՌԷՆ 20, ԵՐԵՔ ԸՆԿԵՐՆԵՐԸ, Գ. Մելոյեան 10, ԼԻՀԱ ՀԱՆԸՄ, Ն. Օտեան 2 հատոր 30 ֆր., ԺԻՒՏՔՍ ԵՒ ԺՈՒԼԻՒ, Ա. Նէտ 2 հատոր 65 ֆր., ՍԻՄՕՆ ՓԷՂԼԻՎԱՆ 25, ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԱՂՋԻՔ, սիմ 2 հատոր 25, ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ, Յ. Ալոյեան (Տոքթ 12.50, ՏԱՒԻՂ ԵՒՈՒԼԵԱՆ, Գ. Կաւաւարենց 20, ԱՐԵՒԵԼՔԷՆ ԱՐԵՒՄՈՒ Ոստանիկ 5, QUATRE CONFÉRENCES SUR L'ARMÉNIE, Fr. Macler 35, LES RIRES D'UNE GAMEUSE DE SERPENTS, Armen Ohanian 15.*

Դիմել՝ ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԻԼ, 51 rue Monsieur-le-Prince, Tél. Odéon 88-63, ուր կը գտնէք նաեւ ֆրանսերէն եւ հայերէն ամէն տեսակ գրքեր։

Հայերու ժամադրավայրը
Ճաշարան ՖԼՕՐԻԱ
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52—73
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ԿԸ ՓՈԽԱՆՑՈՒԻ

Առեւտրական մեծ վայր մը, յարմար ամէն տեսակ առեւտրական ծի, մեծաքանակ փոքրաքանակ վաճառմանց համար։ Պուլըվարի անկայարանին, քարափին եւ Մարսէյլի կեդրոնին մօտ։ Ջուր, կազ, տրակտունութիւն, բնակութեան համար յարկաբաժին, հեռաձայն։ Տարվարձք՝ 10000 ֆր., պայ՛ 8 տարի, դին՝ 80000 ֆր., վճարման դիւրութիւն, քանի մը օրէն տրամադրելի։ Դիմել Պ. ԳԷՈՐԳ ՍԻՄՈՆԵԱՆի, 64 Bernard du Bois, Marseille.

ՃԱՇԱՐԱՆ CAUCASE
23 Rue de la Huchette, Métro St. Michel
Դուսական եւ արեւելեան համեղ կերակուրներ՝ պատրաստուած յայտնի խոհարարներու կողմէ։
Ճաշի միջոցին անընդհատ նուագ
Prix Fixe 4 պնակ կերակուր՝ 6 ֆրանք

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆ
«ՖՕԹՕ ԵՆՕ»
33 RUE D'AIX 33, MARSEILLE

Հայրենակիցներու ուշադրութեան

Սուլթաններու Սուլթանը, աշխարհի սուրճերուն թագաւորը իմողին մարսողութիւնը կը դիւրանայ եւ հաճոյալի ժամանց կ'ունենայ։ Պահանջեցէք հայ նպարավաճառատուններէ կեդրոնատեղի 92 Rue d'Angoulême
S. TOROSSIAN
Մէթրօ Ccuronnes եւ Parmentier
Ծանօթ.— կեդրոնատեղիէն չորս անգամէն կամ միանուագ քիլօ գնողներու կը տրուի նուէր։

Բ Ո Ռ

(ՎԷՊ 1830Ի ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ՕՐԵՐԷՆ)

Հեղինակ՝ Է. ՎՈՑՆԻՉ — Թարգմ. Լ. ՇԱՆԹ

— Ուրեմն դառնանք իմ գործին։ Նա կապ ունի եւ պրոպականտային եւ մանաւանդ ապստամբութեանը։

— Այո՞։

— Արդէն ասացի որ Ռամանացիներից չատերը կամաւոր են գնում՝ օգնելու Վենետիկցիներին։ Դեռ չգիտենք, երբ կը բռնկի ապստամբութիւնը։ գուցէ աշունքից կամ ձմեռւանից ոչ առաջ, բայց կամաւորները պէտք է գինւած ու բոլորովին պատրաստ լինեն Ապենինների՝ պատրաստ առաջի կոչի։ Ես իմ վրայ եմ առել նրանց համար զէնք ու ռազմամթերք ուղարկելը պապական նահանգ։

— Սպասեցէք։ ի՞նչպէս է որ դուք այդ կուսակցութեան հետ միասին էք։ Լօմբարդիայի ու Վենետիկի յեղափոխականները բոլորն էլ նոր պապի կողմն են։ Նրանք կողմնակից են ապստամբ բարեփոխումներին ու ձեռք ձեռքի են գնում եկեղեցու յարաջադիմական չարժման հետ։ Այդ ինչպէ՞ս է, որ ձեզ նման, հոգեւորականութեան եւ կոմպրոմպիսների մի թշնամի նրանց հետ միասին է։

Բոռ ցնցեց ուսերը։

— Իմ ինչիս է պէտք, որ նրանք զարմանում են մի փալասէ սիկնիկով։ հերիք է որ գործ տեսնեն։ Ի հարկէ, պապը նրանց նշանաբանն է, բայց ինձ համար բոլորովին մէեւնոյն է ա՞յս թէ այն միջոցով է ապստամբութիւն բարձրացնում։ Ամէն փայտ էլ լաւ է չուռը ծեծելու համար, եւ ամէն նշանաբան էլ պիտանի է ամբոխը Աւստրիացիների դէմ գրգռելու համար։

— Իսկ ի՞նչ էք կամենում ինձանից։

— Որ ինձ օգնէք զէնքերը փոխադրելու։

— Ի՞նչպէս։

— Դուք չատ աւելի օգտակար կարող էք լինել, քան ուրիշ ով էլ որ լինի։ Մտածում եմ զէնքը գնեմ Անգլիայում, բայց այնտեղից բացարձակապէս անկարելի է մտցնել պապական նաւահանգիստները, պէտք է անցընել Տոսկանայով եւ յետոյ հասցնել այնտեղ Ապենինների միջով։

— Դա նշանակում է մէկի տեղ անց կենալ երկու սահմանից։

— Այո, բայց ուրիշ կերպ անհնար է։ Մեծ քանակութիւն չի կարելի բերել տալ փոքրիկ առեւտրական նաւահանդիստով։ իսկ ինքներդ էլ դիտէք որ Զիվիտա – Վեկիայի բոլոր եզածը մի քանի առագաստանաւ է ու ձկնորսնաւեր։ Եթէ միայն կարելի լինէր հրացանները Տոսկանայով անց կացընէինք, պապական սահմանը արդէն ինքս կը կարգադրէի։ Իմ մարդիկը սարերում ամէն արահետ ճանաչում են ու ահագին քանակութեամբ պահեստի թաքստոցներ ունենք։ Զէնքերը ծովով գալու են Լիվորնօ, այդտեղ է դլխաւոր դժւարութիւնը։ Ես չեմ ճանապարհում այնտեղի մաքսանենգների իսկ դուք ճանապարհում էք, կարծեմ։

— Թողէք մի քիչ մտածեմ։

Եւ Առաջ թեքւեց, արմունկը դրաւ ծունկին, գլուխն էլ ձեռքին։ Մի քանի վայրկեան լռելուց յետոյ նայեց Բոռին։

— Կարելի է որ ձեզ օգտակար լինել կարողանամ, — ասաց նա։ — Բայց ամէնից առաջ մի հարց եմ տալու։ Կարո՞ղ էք ինձ խօսք տալ, որ այդ ձեռնարկութիւնը ոչ մի կապ չունի գաղտնի ապստամբիւնների ու բռնութիւնների հետ։

— Անշուշտ։ Ինքներին հասկանալի է, որ ձեր մասնակցութեանը չէի ձգտի մի գործում, որ, դիտեմ, չէք համակրում։

— Ձեզ ե՞րբ է պէտք վերջնական պատասխանս։

— Թէեւ աւելորդ ժամանակ չունինք, բայց մի երկու օր միջոց տալ կարող եմ։

— Շաբաթ երեկոյեան ապա՞տ էք։

— Թողէք մտածեմ։ Այսօր հինգշաբթի է։ ։ ։ Այո։

— Եկէք ինձ շաբաթ երեկոյեան։ ես դեռ կը մտածեմ ու ձեզ կ'ասեմ վերջնականապէս։

Յաջորդ կիրակի օրը Ջեմման տեղեկացրեց Ֆլօրէնդենեան ճիւղի կոմիտէին, որ ինքը մի այլ անկախ քաղաքական գործ է ձեռնարկում, ու մի քանի ամիս հնար չունի կատարելու իր սովորական պարտաւորութիւնները կուսակցութեան գործերում։

Այդ տեղեկացումը թէեւ քիչ անակնկալ էր, բայց կոմիտէն ընդունեց առանց առարկութիւնների։ Ջեմման յայտնի էր կուսակցութեան շատ տարբերներից ի վեր երբեւ մի կին, որի խոհականութեան վրայ կարելի էր վստահանալ։

Բոլոր անդամներն էլ հասկանում էին, որ եթէ տիկին Բօլլան մի անսպասելի քայլ է առնում, անշուշտ ունենալու է իր անհրաժեշտ պատճառները։

Իսկ Մարտինին նա յայտնեց պարզապէս, որ յանձն է առել օգնելու Բոռին մի կոնդրաբանի գործում։ Իրաւունք համարեց այդչափը ասելու իր հին բարեկամին, որպէս զի իրենց մէջ ոչ մի թիւրիմացութիւն, ոչ մի գաղտնիքի ճնշող զգացում կամ կասկած չլինի։ Կարծում էր, որ վստահութեան այդ ապացոյցը պարտական էր նրան տալու։

Մարտինին ոչինչ չպատասխանեց, բայց Ջեմման տեսաւ որ իր ասածը, խորապէս վշտացրեց նրան, թէեւ չհասկացաւ թէ ինչու։

Նստած էին Ջեմմայի բնակարանի պատշգամում։ Հեռուն կարմիր նիւթերի նետից երեւում էր Ֆիէզսլէն։ Երկար լռութիւնից յետոյ Մարտինին վեր կացաւ ու սկսեց երթեւեկել ձեռքերը գրպանը դրած եւ լեզուով։ Դա նրա յուզած լինելու չանն էր։ Ջեմման լուռ նայում էր նորա ժամանակ։

— Հեզարէ, ձեղ անախորժ է գործում իմ մասնակցութիւնը։ — ասց վերջապէս։ — Ես չէի ցանկանում ձեզ վշտացնել, բայց պարտական վարուելու այնպէս, ինչպէս անում եմ դատում։

— Բանը դա չէ։ — պատասխանեց միւսը մոայլ։ — Ես ոչինչ չգիտեմ, բայց եթէ դուք համաձայնել էք մասնակցելու մի գործի, նշանակում է այդպէս էլ պէտք է։ Միայն ես չեմ վստահանում իրեն Բոռին։

— Կարծեմ, սխալւում էք նրա մասին բարեմտօրէն։ ես էլ առաջ ձեղ պէտք մտածում։ Բայց այժմ նրան ամէնից եմ ճանաչում։ Կատարելապէս նրանից չատ հեռու է անշուշտ, միայն համեմատ աւելի լաւ է, քան դուք եւ ուրիշներ կարծում էք։

(Շար.)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Seh. Missakian

Rédaction & Administration — 17, Rue Damesme PARIS (13e)

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆԻՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԻՆ — Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՒԱՄՍԵԱՅ
Հրատարակ և գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ 6 ՕԳՈՍՏՈՍ 1932

6 AOUT 1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1950

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 30 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՄԵՐ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ ՕԳԻՆ

Մեր Ժողովուրդի բացառական յատկութիւններու կողքին՝ միշտ կարող ենք դնել անոր դրական նկարագիրը, չատ յաճախ խանդավառող:

Որքան օգտակար է մարդկութեան վրայ յատկութիւններուն, նոյնքան եւ ատելի գծուծութիւնը դեղեցիկ ոգիի մը, որ ամբողջ Ժողովուրդ մը կ'ապրեցնէ, կ'ոգեւորէ եւ յառաջ կը մղէ:

Այսօր, մեր ուշադրութիւնը դարձնենք կարգ մը երեւոյթներուն վրայ, որոնք կապուրծիչ չեզոք մը ունին:

Որպէս զի ընթերցողները մեր խորհրդածութիւններուն մասնակից ըլլան, այս պարագային, կը թելադրենք կարդալ մեր թերթին չորրորդ էջը, Ժողովներու եւ դաշտահանդէսներու ցանկը, որ ոչ միայն երեւոյթին եւ ոչ ալ փիլիսոփայութիւն կը պարունակէ իր մէջ: Բայց ցուցահանդէս մըն է մեր ներկան կեանքին, ատելի բան ըսողքան չատ մը յօդուածները: Կարդացէք նաեւ այն հակիրճ թղթակցութիւնները, որոնք հազիւ քանի մը տող կը նուիրեն այդ հանդէսներու ոգին վեր հանելու: Սակայն տպաւորութիւնները տող ընդ մէջ կ'երեւին: Այս բոլորէն ատելի, եթէ տարին ունիք, կամ կ'ուզէք պահ մը ըմբռնել այդ Ժողովուրդի ոգին, դադրէք այս ամառնային դաշտահանդէսներուն, գոյդպոյն հանդէսներ, — Դաշնակցութեան Ռանտոորը, Հայ Կ. Կաչի դաշտահանդէսը, հայրենակցական, գաղթօջախի կամ մանկապարտէզի դաշտահանդէսներ, — ու դիտեցէք մեր Ժողովուրդը, խորհրդածեցէք անոր ամէն մէկ չարժումի մասին, թափանցեցէք անոր ոգիէն ներս, ու դուք պիտի ոգեւորուիք այս Ժողովուրդի զիմադրական կորովով:

Այս հանդէսներուն, մեր Ժողովուրդն իր հոգեկան ծալքերովը կը բացուի:

Տեղ մը կ'երգեն՝ «Մենք անկեղծ գինուոր ենք». ուրիշ խումբ մը՝ «Մեր Հայրենիքը»ը կը թնդացնէ, անդին քաչուած խումբ մը, ուշագիր ու ոգեւորուած՝ բժժակռճառը մարիկ կ'ընէ: Ու մինչեւ երեկոյ, երթեմն հաւաքարար կը շնչեն, երբեմն ալ առանձին խումբերով՝ իրենց առանձին հաճոյքներուն ու յատկերովը կը տարուին:

Այս երեւոյթին առջեւ, քաչուեցէք ծառի մը տակ, կամ քարի մը վրայ: Դիտեցէք ու մտածեցէք: Դուք պիտի տեսնէք որ այդ բազմութիւնը ամէն ոք կը գրէ իր մէջ. հաւաքական ոգի մը, որուն ներքին երակը ազգային ինքնապահպանումն է, աննկուն պայքար մը, եթէ կ'ուզէք բանի՝ յաւտահաւատական պայքար մըն է որ այս Ժողովուրդը ընդդիմակայ կը մղէ ամէն երկնքի տակ, իր Քիղիքական գոյութեան հետ՝ պահպանել նաեւ իր բարոյական գոյութիւնը:

Դիտեցէ՛ք, ու պիտի համոզուիք, որ այս զանգուածը հաւաքուելով անծանօթ երկինքներուն տակ, պատահները Հայաստանի կը վերածէ, եւրոպական հանդիսքները՝ հայկական գոյներով կ'օծէ: Ինքնամոռացութեան եւ յուսալքման այս օրերուն, երբ չատերն անտարբերութեամբ կը չրխտին այս Ժողովուրդէն, անտեսական կեանքով մը ապրելու, երբ չատերը չրջապատի հեգնէն քչուած՝ ետ նայելու ժամանակ իսկ չեն գտներ, զմայլելի է պարզուած տեսարանը մեր Ժողովուրդի մէկ մասին, որ կարծես թէ վերագտն ձիգով մը մղումն եղած է կլանող չրջապատին դէմ, բանալու, պռաւու թէ՝ ինքն է հայ Ժողովուրդի ոգին կրողը, եւ թէ բոլոր հոլիզոններուն տակ, իր ուսերուն վրայ պիտի տանի այդ ոգին, տնաղարա ու ներչնչող, միշտ վաղուան երազներով:

Այս ինքնապահպանումը որքան դժուարին, պայքարն այնքան դրաւիչ է: Ու երբ մենք կը դիտենք մեր զանգուածներու հոգեկան պոռթկումները բնաւթեան ծոցին մէջ, բնաւթեան պէս մաքուր, ու բնաւթեան պէս ինքնածին, կը տեսնենք որ կրակը խորունկ թաղուած է, ու այդ հրահրուած կրակը վառակիչ է:

Հոգ, այդ դաշտահանդէսներուն մէջ, ոգեւորուած ու անեղծ պահերուն, Ժողովուրդը մէկ բնաւնիք կը կազմէ: Կուսակցականը, չէզոքը, հաճոյքի եւուչն վազողը, ծերն ու պատանին պահ մը չարժական հայ ազգը կը դառնան, կը խորասուզուին իրենց հոգուն խորքը եւ այն տանն անոնց դէմքերուն վրայ կ'երեւի վառուան Հայը:

Այսօր կարօտներով լեցուն՝ վազուան ուխտը սրտին մէջ: Ինչո՞ւ այսպէս եղանք: Ի՞նչ պիտի ըլլայ մեր վաղը:

Սրամաչուք ամէն կողմէ: Բայց ներքին կրակէն, մեր Ժողովուրդի հնազարեան ոգիէն մղուած՝ պատասխանը կայ անոնց չբթնաջներուն վրայ, ու հաւատարմութիւնն անոնց աչքերուն մէջ:

— Պէտք է զիմանալ, պէտք է պայքարիլ: Այո՛, պէտք է ապրիլ, ու ապրեցնել հայ Ժողովուրդի ոգին, մէկուն ու բոլորին մէջ: Անհատական կամքը զօտել հաւաքական կամքին հետ: Քալել, քալել մինչեւ վերջին չունչը: Գոյութեան պայքար է ամէն տեղ: Ու մենք պէտք է պայքարինք մեր գոյութեան պահպանման համար:

Այս զմայլելի ոգին է որ կը բարձրանայ դաշտահանդէսներուն մէջ, ուր ցեղ ու ցան Ժողովուրդը մէկ բնաւնիք կազմած՝ հաւաքական մտահոգութիւններով կը տարուի: Ու իր ճիգը կը բերէ միացնելու կազմակերպութիւններուն, որոնք օղակ մը օղակին կը կապեն՝ հայ Ժողովուրդի կորովը կեդրոնացնելու համար:

Ապրելու, զիմանալու եւ տեւելու այս ճիգը զօրեղ է մեր Ժողովուրդին մէջ: Եթէ կազմակերպութիւններն ու Ժողովրդական ղեկավարները զիտնան լաւ բանել այս երակը, մեր Ժողովուրդի ոգին չի մեռնիր: Իսկ այդ ոգին ցեղի մը տեւականութեան համար ամէն բան է:

Կ. Ս.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԲՈՂՈՔ ՄԸ ԱԶԳԵՐՈՒ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ՝ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄՈՒՏՔԻՆ ԴԷՄ

Թուրք բաղաքական տարագիրներու կողմէ, Ահմէտ Բէշիտ պէյ նախկին պետական խորհրդական, Ազգերու Դաշնակցութեան Ժողովին նախագահ Պ. Հիմանսի ուղղած է բաց նամակ մը:

Իր այդ նամակին մէջ, Բէշիտ պէյ կը բողոքէ Պ. Հիմանսի դէմ, որ իբր նախագահ Ժողովին, Փէյալի կառավարութեան մուտքին առթիւ, դրուատիքներով ողջունած էր թուրք արդի վարչաձեւը: Հատուած մը այդ նամակէն:

— *Անկարելի է, Պ. Նախագահ, որ Ժընեւի մէջ չգիտնան թէ Թուրքիա կը ճկի անթիզոճ դրանիկներու լուծին տակ, որոնք կեղծ արդիականացման պատրուակով, ուր խարէութիւն, վատաբարք եւ բարբարոսութիւն միայն կայ, կը խեղդեն Թուրք Ժողովուրդին ամէնէն սիրելի բաղձանքները:*

«Կարելիանայ՞ ուած, Համբ, հին Թուրքիան, այն որուն մեծ անցեալը ոգեկոչեցիք, եւ որ միայն, ապահով եւ ներդաշնակ յառաջդիմութեան մը ճամբուն մէջ մտնել կ'ուզէր, — հին Թուրքիան կ'ապրայ եւ ներքնապէս կ'ընդվզի Քշուառութեան ու սպէգ մէջ...? Ազգերու Դաշնակցութիւնը որ երկար տարիներ խուլ մնաց Ժողովուրդի մը Քշուառութիւններուն, ձեռք կ'երկարէ անոր գահիճներուն...

« ... *Հաւատարիմ բարեկամները գաշնակից պետութեանց, որոնց 1914էն սկսեալ, ատո՛ղ, ի զուր ազդարարեցինք քմմալականութեան յատկանշական Երեսառարդ Թուրքերու Քշնամութիւնը, հանդիսաւոր կերպով կը յայտարարենք հոս թէ էնկիւրիի ներկայ կառավարութիւնը մոլեռանդօրէն օտարատեաց է: Մեր երկրին մէջ հաստատուած որ եւ է անկեղծ օտարական, չպիտի հերքէ մեզ...*

« ... *Դատապարտելով հարազատ Թուրքերու խոր զգայունութիւն, էնկիւրիի կառավարութիւնը ոչ միայն, կարգ մը ազգերու հանդէպ մասնաւորապէս, իր կնքած դաշնագրերով ի չգոյ կը բերէ յարձակողական օտարատեացութիւն մը, այլ ի հեճուկս իր անպատկառ հաւատարմութեան, ան դերծ չէ զազրելի յանձնառութիւններէ հանդէպ պետութեան մը, որ ինքզինքը օրէնքէ դուրս դրած է, — Մարշրզային Ռուսիան:*

«Նոր համաձայնութիւնը, որով Մարշրզային Միութեան կառավարութիւնը՝ պարտագրաբար խորհրդային հարաբարեւտութեան արուած ապագրանքներու կարգադրութեան համար՝ անհրաժեշտ վարկերը կը բանայ Թուրքիոյ, կը պահանջէ տնտեսական ենթարկում մը, որ բացայայտօրէն քաղաքական հետեւանքներ ալ ունի: Ատոր փոխարէն, չուտով պիտի ունենայ Ազգերու Դաշնակցութիւն ալ: Եւ քմմալական պատուիրակներու բոլոր քուէները անխուսափելի կերպով պիտի երթան ուժ տալ այն պետութեանց, որոնց յատկնութիւններն ու պահանջները կը սպառնան անգամ մը եւս խանգարել աշխարհի խաղաղութիւնը:

«Բարեբախտաբար, հաստատ յոյսն ունինք թէ, բանապետութեան, ապօրինութեան, ենթամտութեան եւ արիւնի վարչաձեւը, որ պղտիլի ծագրանկարն է իրապէս բարենորոգուած Թուրքիոյ մը, չատ չանցած տեղը պիտի տայ ազատական, խաղաղասէր եւ բարեկարգիչ կառավարութեան մը:

«Մխայն, Պ. Նախագահ, այս կառավարութիւնը պիտի կրնայ առաջքն առնել յուսախաբութեանց եւ վտանգներուն, որոնց ենթարկինք եւրոպան, Ազգերու Դաշնակցութեան ծոցին մէջ ընդունելով՝ նեղը մնացած քմմալականութեան սկզբունքները:»

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՆԵՐՔԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Շլայխեր-Հիթլեր գաղտնի դաշինք մը

Հեռագրական գործակալութիւն մը հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդէ Շլայխերի եւ Հիթլերի միջեւ կնքուած գաղտնի դաշինքի մը մասին:

Այդ մասին, չատ մը բոլոր չրջած են. սակայն ցարդ որ եւ է ատոր տեղեկութիւն կը պակսէր: Գաղտնի դաշինքին մասին մանրամասնութիւններ կուտայ «Սեւ Ճակատ» անուն թերթը որ կը խմբագրուի նախկին հիթլերեան ղեկավարի մը կողմէ՝ Օթթօ Շթրասէռ:

Օթթօ Շթրասէռ որ այսօր հեռացած է հիթլերեան չարքերէն, եղբայրն է Հիթլերի ամէնէն ակնառուր տեղակալին կրէկոռ Շթրասէռի:

Ցունիսի սկիզբը Հիթլեր հետեւեալ յանձնառութիւններու տակ մուած էր հանդէպ զօրավար Շլայխերի:

1.— Հիթլերեան կուսակցութիւնը պիտի հանդուրժէ Շլայխերի դաւիճին:

2.— Հիթլեր պիտի հրաժարի գերման կառավարութեան ղեկը ձեռ առնելէ, նոյն իսկ յուլիս 31ի ընտրութիւններէն յետոյ:

3.— Հիթլեր հաւանութիւն կը յայտնէ դաւիճին մը կազմութեան, Շլայխերի վարչապետութեամբ:

4.— Եթէ Շլայխեր ուզէ, Հիթլեր իր կուսակցութենէն իսկ մը հոգի պիտի նշանակէ, մասնակցելու Շլայխերի դաւիճին:

5.— Հիթլեր յանձն կ'առնէ այս կերպով կազմուած Շլայխերի կառավարութեան թոյլ տալ որ իշխանութեան գլուխը մնայ առ նուազն երկու տարի:

Գարով Շլայխերի յանձնառութիւններուն հանդէպ Հիթլերի, Օթթօ Շթրասէռի թերթը կը հաղորդէ հետեւեալ մանրամասնութիւնները:

1.— Այն պարագային որ յուլիս 31ի ընտրութիւնները վերջնական հիթլերեանութեան յաղթանակով, Շլայխեր՝ ներկայ դաւիճին «տկար» անդամները պիտի փոխարինէր «ուժեղ» անդամներով, այսինքն հիթլերեաններով:

2.— Շլայխեր համաձայնած էր որ Հիթլեր դառնայ հանրապետութեան նախագահ:

3.— Շլայխեր յանձն կ'առնէր իր դաւիճին տալ կուսակցութիւններէ վեր» արտաքին երեւոյթ մը, նոյն իսկ մէջն առնելով կեդրոնի կուսակցութենէն ներկայացուցիչ մը, օրինակ՝ Պրիւնինկը իբր արտաքին նախարար:

4.— Շլայխեր յանձն կ'առնէր Հիթլերը ազատ ձգել «երկրին» մէջ, ուր խորհրդարանական մեծամասնութեան հարցերը պիտի կրնային ի հարկին լուծուիլ, կառավարութեան ուղղակի միջամտութիւններով, եւ օրինակ, համայնավարները վնասարելով տեղական խորհուրդներէն:

5.— Վերջապէս, Շլայխեր յանձն կ'առնէր վարել բաղաքականութիւն մը, որ ներշնչուած պիտի բլլար Հիթլերեան սկզբունքներէ, —անողոք պայքար համայնավարութեան դէմ, սպառազինում Գերմանիոյ, եւ հաւանաբար նաեւ, համայնացում դրամատուներու:

Շթրասէռի թերթը այս մանրամասնութիւնները տալով մէկտեղ, կ'աւելցնէ թէ պէտք չէ եղրակացնել որ Հիթլեր եւ Շլայխեր համաձայն են իրարու: Մէկն մէկը կը յուսայ որ օգտուելով դէպքերէն, առաւելութիւններ ձեռք ձգէ իր հակառակորդ-գաշնակցին վրայ:

Այսպէս, Շլայխեր կը սպասէ այն պահուն, երբ պիտի կարենայ ազդու կերպով գործել Հիթլերի մարտական կազմակերպութիւններուն դէմ, զանոնք ենթարկելով պատերազմական տարբարձակ հակողութեան:

Այս տեղեկութիւնները տակաւին չեն հաստատուած: Բայց չեն հերքուած: Ընդհակառակն Հիթլերեաններու ընթացքը կուգայ հաստատել որոշ իրողութիւններ: Մինչ մէկ կողմէ վատահութիւն կը յայտնեն հանդէպ Շլայխերի, միւս կողմէ կը հարուածեն Ֆոն Փափէն ու ներքին նախարար Ֆոն Կէյլը— գաղտնի դաշինքին երկու «տկար» անդամները:

Հիթլերեան անարեկումներուն դէմ

Դիտեր էինք թէ Գերման ատիճանութիւնը տեսած բլլալով մէկհատ խոստովանիլ թէ վերջին օրերու ահաբեկումներուն զոհերը բոլորն ալ հանրապետականներ են էղեր կրցած որ եւ է ոճրագործ մը ձերբակալել եւ հաստատել թէ ան Հիթլերեան մըն է:

Հիմա սակայն, Պերլինի իրաւասու չրջանները բոլորն ալ համոզուած են ահաբեկչական այս արարքները վերագրելու Հիթլերեաններուն: Այդ ոճրագործութեան թերթերն իսկ չեն ուրանար, միայն կը չտնան արարքները վերագրել չարքային Հիթլերեաններու եւ զեկավարները փրկել պատասխանատուութենէ:

Ֆոն Փափէնի կառավարութիւնն իսկ ատիպուեցաւ նկատի առնել բոլոր կողմերէն տեղացող բողոքները եւ ձգելով անզօր գիտուդի իր դիրքը խորհրդակցել կացութեան մասին: Գերման պետութեանց վարչապետները հաւաքուեցան Պերլինի մէջ, քննելու համար այն միջոցները, որոնք պիտի կրնան առաջքն առնել ահաբեկչական արարքներուն: Կ'ըսուի թէ որոշուած է արտաքին գատարաններու չանձնել բոլոր անոնք, որոնց վրայէն արգիլուել զէնք կը գտնուի: Սակայն, իբր թէ այս միջոցը պիտի գործադրուի այն ատեն, երբ կացութիւնը չարունակէ:

Հիթլեր չհաւանգիր կուսակցական պաշտպանական վիճակի յայտարարութիւնը

Վերջին լուրերու համաձայն գերման կառավարութիւնը մշակեց նոր հրամանագիր մը, որ կը հաստատէ արտակարգ ատեաններ, ահաբեկչական արարքները եւ քաղաքական ոճիրները գատելու համար: Այս արտակարգ գատարանները պիտի կրնան մինչեւ իսկ մահավճիռ արձակել:

Սակայն, կառավարութիւնը որոշեց նաեւ այս հրամանագրին հրատարակումը եւ հետեւաբար գործադրութիւնը յետաձգել 24 ժամ եւս, յուսալով որ վախնալով ծայրայեղ միջոցներու գործադրութենէն, գլուխները կը հանդարտին:

*** Հիթլեր իր տեղակալներէն մէկը Միւնիխէն դրկած է Պերլին, հաստատելու կառավարութեան թէ Հիթլերեան կուսակցութեան կեդրոնը կը պախարակէ ահաբեկչական արարքները:

Հիթլերի սուբհանդակը երկարօրէն տեսակցած է ներքին եւ պատերազմական նախարարներուն հետ եւ սպառնալիքի ու ճնշումի տակ, յաջղած է եւս առնել տալ պաշտպանութիւնը, մինչ կառավարութիւնը որոշած էր խստօրէն գործադրել այն միջոցները, որոնք այլ եւս կասկած չեկայ թէ հիթլերեաններ են:

Պոլսիոյ եւ Փարակուայի վիճակը

Փարակուայի մէջ, կարմիր Խաչը կապի դէմ գործածուելու համար դիմակներ բաշխեց բնակչութեան: Իսկ կառավարութիւնը մեծ քանակութեամբ դիմակներ պատրաստել կուտայ: Կառավարութիւնը կը վախնայ որ պատերազմի յայտարարութեան պարագային, Պոլիվիա ամէնէն առաջ՝ օդային յարձակում գործէ՝ թուներու կող գործածելով:

Ժողովուրդին մէջ, ռազմական ուժեղ արտադրութիւններ արթնցած են: Փուէրթօ Նուօվոյի մէջ, ասպիկանները սպիտակեցան բիրերով յարձակում գործել հարիւրաւորներու վրայ, որոնք կը փորձէին գաղտնօրէն մանել զօրախումբերու փոխադրութեան յատկացուած նաւերը, յուսալով որ այդ կերպով պիտի յաջողին զինուորագրուիլ:

Կիներ եւ աղջիկներ պաշարած են պատերազմական նախարարութիւնը, պահանջելով որ իրենց տղաքները զէնքի գործածութիւնը:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՄԵԾ ՂԱԶԱՐ ՏԵՍ

(«ԽՈՀԱՆ ՇԱՖՔ» ՍՊԱՍ)

Ես ինձ տեսա մի ահռելի ճահճի մեջ, որի մեջ ես ընկել էի ոտքերից մինչև գլուխ։ Ես ուզում էի դուրս գալ այդ ճահճից, բայց ինչքան ավելի էի ջանում, այնքան ավելի էի խրվում։ Ես ուզում էի գոռալ, որ ինձ օգնեն, բայց ձայնս չէր լսվում։ Ես ուզում էի ձեռքերս պարզել, որ ինձ դուրս քաշեն, բայց ձեռքերս չէին շարժվում։ Ես ուզում էի ոտքերս շարժել, որ դուրս գամ, բայց ոտքերս չէին շարժվում։ Ես ուզում էի գլուխս շարժել, որ նայեմ, թե ինչ կա շուրջս, բայց գլուխս չէր շարժվում։ Ես ուզում էի աչքերս բանալ, որ տեսնեմ, թե ինչ կա շուրջս, բայց աչքերս չէին բացվում։ Ես ուզում էի ականջներս բանալ, որ լսեմ, թե ինչ կա շուրջս, բայց ականջներս չէին բացվում։ Ես ուզում էի ինձ ազատել, բայց չէի կարողանում։ Ես ուզում էի ինձ ազատել, բայց չէի կարողանում։ Ես ուզում էի ինձ ազատել, բայց չէի կարողանում։

Ես ինձ տեսա մի ահռելի ճահճի մեջ, որի մեջ ես ընկել էի

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՎՃԻՌՆԵՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԵՎ ՔԻՄԻԱԿԱՆ ՀԱՄԱՍՏԱՐՈՒԹՅԱՆ

Ա.

ԲՆԱԿԱՆ ՀԱՆՔԱՍՏԸ

Բիսեռի, ևս պտուղ Կիտրուս մեդիս (Ս. Ն.), Նիկոլ – Ռաուֆ (Ռուսերեն), Տիլիկի ծառը, Ֆիլ (Կարմիր ծառ), Գարտ (Ռուս.), Գնդի նման, գնդաձև ձկլվող, Նիկոլաևի ծառը, Նիկոլայ Ձկլվող, Պղպեղի պես, Պղպեղանման, Պղպեղի ծառ, Ռուսերեն անվանումը՝ Ռուսերեն անվանումը՝ Ռուսերեն անվանումը՝

***Պոլիվիական կառավարութեան մէկ զեկոյցը կը յայտնէ թէ ռմբակոծութիւն մը սկսած է Զէքոյի չրջանին մէջ։

Միւս կողմէ սակայն, Ամերիկեան եւ եւրոպական կառավարութիւնները չանք կը թափեն վէճը խաղաղութեամբ կարգադրելու։

Մահմուտպտ Ուաշինկթընի կ'ուրախայ

Անգլիոյ վերջին նախաընտրական խորհուրդին մէջ, Մաքսիմալտ պարզեց Հնդկաստանի համար իր մշակած ռահմանադրական ծրագիրը։ Բայց խորհուրդը, ամէնէն աւելի զբաղեցաւ Հնդկական խորհրդաժողովի պատրաստութեամբ եւ երմսական ու անհեսական հարցերով զբաղեցաւ։

Օթթաւայի խորհրդաժողովը չվերջացած, յայտնի չափուի ըլլայ թէ անհեսական խորհրդաժողովին մէջ յարուցուելիք հարցերուն մասին, ինչ դիրք պիտի բռնէ անգլիական կառավարութիւնը։

Լոնտոնի քաղաքական շրջանակներուն մէջ շրջող զրոյցի մը համաձայն, հաւանական կը թուի որ Մաքտոնալտ Ուաշինկթընէն երթայ, Ամերիկեան կառավարութեան հետ քննելու համար անհեսական խորհրդաժողովին ծրագիրը։ Այդ պարագային, Ուաշինկթընի մէջ իրեն պիտի միանան Օթթաւա գտնուող անգլիական նախարարները։

Թուրքագործման տնտեսական միութիւնը

Վարկի եւ ապրանքներու փոխանակութեան հիման վրայ կազմուած է «Թուրքեւգերման անհեսական յարաբերութեանց զարգացման միութիւն» մը՝ Թուրքիոյ մէջ հանրօգուտ չինութիւններ կատարելու եւ այդպէս եղած մեքենաները եւայլն ապահովելու համար, եւ այս նպատակով կարգ մը առաջարկներ ըրած է կառավարութեան։

Ա.յս ընկերութեան իբր առաջին գրամագլուխ 200միլիոն մարք յատկացուած է։ Ընկերութեան վարկային գործերով պիտի գրազի Ռայխսպանքը։ Ընկերութիւնը մինչեւ գէթ պիտի կատարէ երկու երկիրներուն մօտ, փոխադարձ ներածումներու եւ արտածումներու համար վճարութիւնը երկար պայմանաժամով վարկերու հատատումը ապահովելու համար։

Թուրքիոյ բարեկամութիւն

Յունաստանի ընտրական պայքարին առթիւ Զօր. Բլասքիզոս կ'ըսէր մէկ քաղաքական բանախօսութիւն մը ըրաւ, ոգեւորելով կերպով խօսեցաւ Թուրքեւհելլէն բարեկամութեան վրայ։ Զօրավարը երկու ազգերու բարեկամական անքակտելի կապերը հաստատելէ յետոյ, աւելցուց որ մօտաւոր ապագայի մէջ Թուրքեւհելլէն մեծ հանրապետութիւն մը պիտի հաստատուի եւ այս հանրապետութեան կեդրոնը Պոլիս պիտի ըլլայ...

Թրմանպատակներ կ'ախտորոշի Սուրիոյ

Սուրիոյ մարզպանութիւնը մանուկը որոշմնագիր մը ստորագրած է, որով կ'որոշուի հովանաւորեալ երկիրներէն վաստակը Թրքական հպատակութիւնը ընդունող կարգ մը անձերու, որոնց մէջ երկու Հայեր, Սարգիս Սէլիզեան, Աբրահամ Ալպէոեան։

Հայ համալսնատար մը ձերբակալուած

Սուրիոյ մէջ, Շէյ եւ Սթանտարտ ընկերութեանց մթերանոցներուն վրայ տեղի ունեցած յարձակումներու քննութիւններէն յայտնի եղած է որ բոլշեւիկեան մատ կայ։ Ընդհ. ապահովութիւնը Պէյրութի մէջ ձերբակալած է Միհրան Մատէնճեան անուն համալսնատար մը, որուն մեղսակցութիւնը հաստատուած է։ Միհրան Մատէնճեան, ըստ տեղական թերթերու, յայտնի համալսնատար մըն է եւ մեծ ազդեցութիւն ունի։ Ոստիկանները խուզարկելով անոր տունը, գտած են պատերազմական արգիլեալ դէնք մը։

Քննութիւններէն հաստատուած է որ Միհրան մասնակցած է առաջին յարձակումին եւ այս դէնքն ալ գտնուած է հետը։

Միհրան սակայն ցարդ կ'ուրանայ եւ կը յայտնէ որ ինք երբեք տեղեկութիւն չունի այդ յարձակումներէն։

Բոլշեւիկներ Ռումանիոյ մէջ

Ռումանական ռահմանադրութեան ծովեզերեայ պահակները Տընեսթրի գետաբերանին մէջ բռնած են «Մաքսիմ Կորքի» անուն խորհրդային չոգենաւ մը որուն մէջ 20 հոգի կը գտնուէր եւ որուն համար կը յայտարարուի թէ Օտեսա գացած ատեն ճամբան կորնչուելը է։

Կատարուած քննութիւնները հաստատած են թէ այս չոգենաւը Ռումանիոյ ծովեզերքին մօտեցած էր, բոլշեւիկ գործակալներ հանելու համար այնտեղ։

ԾԽԱԽՈՏԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ ԿԸ ԲԱՐԵԼԱՒՈՒԻ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Վաւերական տեղեկութեանց համաձայն, Յունաստանի ծխախոտի հրապարակը վերջերս զգալի կերպով բարելաւուած է։ Մինչ, մինչեւ երեք ամիս առաջ, յունական ծխախոտներու չուրջ նուազագոյն գործառնութիւնները տեղի կ'ունենային, վերջերս, ընդհակառակն, Յունաստանի ծխախոտներուն համար մեծ խնդրանք ծայր տուած է արտասահմանի մէջ։ Ներկայիս, մառնաւորապէս կը վերաւուի միջակ որակի ծխախոտը։

Ցոյս կայ միւս կողմէն, որ մօտաւոր ապագային յունական ծխախոտի հրապարակը առաւել եւս պիտի բարելաւուի։ Յունաստանի մէջ գտնուող ծխախոտի մթերքը հետզհետէ ապառելու վրայ է։ Նմանապէս լաւնալու վրայ են արտասահմանի մէջ մթերուած ծխախոտները։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏ, կեանքը, Թ. Ագաւնեան 15 ֆրանք, *ԾԱՂՕՓ ԴԻՄԱՔԵՐ ՈՒ ՊԱՏՄԱՒԱԾՔՆԵՐ*, Դ. Զօհրապ 20, *ՆԱՀԱՏԱԿ ԳՐՈՂՆԵՐ* (Տ. Չէօկվերեան եւ Ի. Սեւակ), Ա. Սեւան 15, *ԱՐԵՒՈՏ ՃԱՄԲԱՆ*, Մաննիկ Պէրպէրեան 10, *ԵՏՔԸ*, էքիմ Մարիա Ռեմարք 20, *ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆԻ ՄՏՔԵՐԸ*, Քրիստ. Միքայէլեան 10, *ՀԵՆՔԸ եւ ՉԱՂԱՂԵՏՏԻՆ* Բաֆֆի 25, *ՎԱՂԱՆԹԻՆ*, Փորճ Սան 20, *ԹԼՓՅԱՆՕ*, (Բիւզանդիոնի կայսրուհին) 25, *ԱՊՐԱՒՄՆԵՐ*, Մալխաս 50, *ԳՆԴԱԿԱՃԱՐՈՒԱԾՆԵՐԸ*, ՌՀՆ 20, *ԵՐԵՔ ՀՆԿԵՐՆԵՐԸ*, Գ. Մելոյեան 10, *ՍԱԼԻՀԱ ՀԱՆԸՄ*, Ե. Օտեան 2 հատոր 30 ֆր., *ՀԻՒՏՔԷՍ ԵՒ ԺԱՔԼԻՆ*, Ա. Պէրնէտ 2 հատոր 65 ֆր., *ՍԻՄՕՆ ՓԷՏԷԼԻԱՆ* 25, *ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԱՂՋԻԿԸ*, Քասսիմ 2 հատոր 25, *ՔՈՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ*, Յ. Ալոճեան (Ռոզմերի) 12.50, *ՏԱՒՐՈՍ ԵՒՈԼԵԱՆ*, Ֆ. Կառվարենց 20, *ԱՐԵՒԵԼՔԷՆ ԱՐԵՒՄՈՒՏՔ*, Ստանիսլ 5, **QUATRE CONFÉRENCES SUR L'ARMÉNIE, Fr. Macler 35, LES RIRES D'UNE CHARMEUSE DE SERPENTS, Armen Ohanian 15.**

Դիմել՝ ԳՐԱՏԱՐԱՆ ՀՐԱՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ, 51 rue Monsieur-le-Prince, Tél. Danton 88-65, ուր կը գտնէք նաեւ ֆրանսերէն եւ հայերէն ամէն տեսակ գրքեր։

Փարիզ եւ արուարձանները

ՓԱՐԻԶԻ Կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այսօր Շաբաթ իրիկուն, ժամը 8.30ին Café de la Mairie: 2 Place d'Italie (Մէթրիի դիմացը, Աւթոնի կայանին անկիւնը Métro: Place d'Italie): Գարատադիր ներկայութիւն: Օրակարգ՝ ընտրութիւն:

ԻՒԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ Զաւարեան կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Իսի լէ Մուլինօի եւ Շավիլի բոլոր ընկերները այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Նանօթ հաւաքատեղին: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է: Օրակարգ՝ ընտրութիւն:

Գաւառ

ՍԷՆ ԹՒԹԻԷՆի Անտօք Հեթակոմիտէին ընկերները ժողովի կը հրաւիրուին այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Դուբեան Գրադարանի սրահը: Կարեւոր օրակարգ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

Դաշտանականս Փոն տը Շէրիւիի մէջ

Կազմակերպուած Փոն տը Շէրիւիի Տիգրանակերտի Հայր. եւ Վերաշինական միութեան մասնաճիւղին կողմէ, վաղը կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին Pigesnie Garage-ի դիմացի անտառներուն մէջ:

Մուտքը ազատ է

Անձրեւի պարագային կը յետաձգուի յաջորդ Կիրակիին:

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Սկաուտական նաւակը

Սէն Լուի (Մարսէյլ) Հ. Մ. Ը. Մ.ի Սկաուտական մասնաճիւղի նաւակը վաղը Կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 2.30ին տեղւոյն վրայ՝

կը խօսի Պ. Մ. ՄՈՒՐՈՒԹԵԱՆ

Մանրամասնութիւնները առանձին յայտարարուի:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆԻ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԻ 17ՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻՒ

Նախաձեռնութեամբ Մարսէյլի վասպուրականի Հայրեկց. Միութեան

Վաղը Կիրակի, 80 Bld. Rabateau-ի ձանօթ պարտէզին մէջ

Մանրամասնութիւնները առանձին յայտարարով

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ ՏԷՍԻՆԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Սէթաատիոյ Նահանգ. Ուսումն. Միութեան կողմէ, Վաղը Կիրակի, մանրամասնութիւնը տեղւոյն վրայ:

ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ՀԱՆԴԷՍ ԿԱՐՏԱՆԻ ՄԷՋ

ԽԱՆԱՍՈՐԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻՒ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Կարտանի ենթակոմիտէի կողմէ Վաղը Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին Հ. Յ. Դ. Տան մէջ

կը խօսի ԸՆԿ. Բ. ԳԱՎԷՋԵԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, երգ, արտասանութիւն, արիզ եւ անակնկալներ:

Մուտքը ազատ է

Պուա Քոլոնպի մէջ «Ծառայ» կը ծախուի
Պ. ԱՌԱՔԵԼԵԱՆԻ արձարանին մէջ
CAFE ARARAT
345 Ave. Argenteuil, Bois-Colombes

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՍԱԼՆՈՅ-ՉՈՐԻ Հայր. Միութեան Փարիզի մասնաճիւղը ընդհանուր ժողովական ժողովը, վաղը Կիրակի ժամը 2ին 32 Ավընիւ Կոպըլէն արձարանի վերնայարկը (մէթրօ՝ Կոպըլէն):

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Զ. Ռ. Միութեան մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին: Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ՓԱՐԻԶԻ Տարօն - Տուրուբերան Հայրենակցական Միութեան ընդհ. ժողովը վաղը Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, 131 rue Fbg. du Temple, մէթրօ Պէլվիլ: Օրակարգ. Ամերիկայի Հայրենակցական Միութեան պատգամաւորական ժողովէն հետ շրջաբերականը: Կը հրաւիրուին բոլոր Հայրենակիցները:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԿ

ՄՏԱՅՈՒԹ

Ջլամաղ, Ս. Յ.— 140։
Տէսին, Գոբձ.— 390։ Կարգադրեցինք։
Տէսին, Ն. Ե.— 50։
Մարսէյլ, Գոբձ.— 1008։
Առաքս Ազատ, Ս. Ս.— 4 անգլ.։

ՇԱՀԱՒՈՐ ԱՌԻԹ ՄԸ

ԾԱԽՈՒ է Իսի-լէ-Մուլինօի կայարանին մօտ պօղոսքրիի խանութը, ուր ներքնայարկին, իրաւունք կայ օրևէ առեւտրական գործի մասին կը տրուի նաեւ գեղեցիկ յարկաբաժին մը երկու սենեակ, խոհանոց, եւայլն: Մանրամասնութեանց համար զիմել ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.30էն յետոյ Պ. Գաբրիէլ Գարաեանի, 75 Ave. de Verdun, Issy les Moulineaux, Seine.

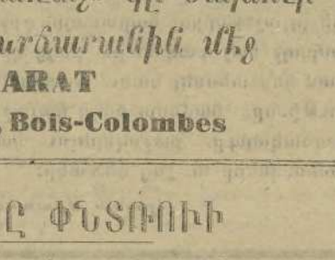
Imp. A. DER (Agopian)
7, Rue Damesme, Paris (13)
Le Gérant H. STEPHAN

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ

— Կը փնտուի Եղգատի Ուրմանիւի գիւղացի Կարապետ Գասպարեան որ 1925ին Պէյրութէն Ֆրանսա եկած է եւ աշխատած է Թուռնի մօտ Լա Պօն գիւղին մէջ: Յետոյ փոխադրուած է Մարսէյլ: Մէկ տարիէ է ի վեր լուր չկայ իր մասին: Իմացնել՝ Աղատնի Տէրտէրեանի, Traverse Chevalier, No. 26 St. Loup, Marseille.

— Ձանազդուէցէք Օր. Նուարդ Մհսրոպեան, հօր անուն՝ Մհսրոպ, մօր անուն՝ Սողոմէ, կը փնտռէ իր աղգականներէն Օհանիկ Քէչաչեան, որ 1930ին եկած է Ֆրանսա Բարեկամներէ եւ հարեւնակիցներէ կը խնդրուի իր հասցէն յայտնել Mlle Nevart Mesropian, 47 Cité Foch. Digoin, (S. et L.)

Կարի յատուկ մօթօրներ

1/16 ձիու ոյժ մօթօր եւ բէօռեան 300 ֆրանք
1/8 » » » » 350 ֆրանք

Ձրի եւ ճաստատուն, երկու տարուան երաշխաւորութեան վկայականով, սպասիմջեցէք մեր ներկայացուցիչը:

HOVHANESSIAN Ingénieur
15 rue de Vienne, Paris (8)
Կ'ընդունինք Չորեքշաբթի եւ Շաբաթ կէսօրէ ետք ժամը 3.5:

Վարձու խանութ

Լուսաւոր, գազ, էլեկտրականութիւն, առանց ըմբիրիզի, յարմար դերձակի, սափրիչի, կոշկակարի եւ ամէն առեւտրական գործի համար: Դիւրամատչելի պայմաններ: Դիմել ցէր-ցակոբեան տպարան, 17 rue Damesme, մէթրօ Թոլպիաք:

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՇՔԵԹ, ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅԱԽԱՅԻՆ ՇԲՋԱՆԻ «ՅԱՌԱՋԴԻՄԱՍԻԲԱՑ» ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ
Ի ՆՊԱՍՏ ՏԵՂԻՈՑ ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶԻՆ

Նախագահութեամբ՝ Պ. ՍԵԴՐԱԿ ԳԱՐԱԿԷՕԶԵԱՆԻ

Վաղը Կիրակի առաւօտ ժամը 9էն երթևեկեան ժամը 8

Պ. Կարապետ Կարիւեաճի պարտէզին մէջ

Sentier des Bas-Longchamps

Սիրայօժար մասնակցութեամբ՝

Թառխատ՝ ԺՈՐԺի եւ Պ. ԱՐՏԱՇԷՍ ԳՄԲԷԹԵԱՆի

Ճոխ պիւֆէ: Պար, երգ, զուարթ անակնկալներ մանկապարտէզի բիւրեղարան կողմէ:

ԳԻՆ՝ 3 ՖՐԱՆՔ

ՄԱՆՕԹ.— Porte d'Orléans-էն առնել 88 թիւ հանրակառքը եւ իջնել Bagneux պարագային ճանապհականները պիտի սլատսպարուին ներու տակ:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ ՄԷՏԷՕՆԻ ԱՆՏԱՌԻՆ ՄԷՋ

Իսի լէ Մուլինոյի Ա. Ե. Հ. Կարմիր Խաչի ժառանգաւորին կողմէ

Վաղը Կիրակի ժամը 14—22 Մէտէօնի անտառին արեւելեան մասը

Խմիթգ, հայկական պարեր, արտասանութիւն եւ դաշտային խաղեր

Հաղորդակց. միջոցներ.— Ենավթիէն չոգենաւը իջնել Մէտէօնի վէբսայէն ճանապարհը 89 իջնել Լա Մէրի սը քլամառ: փափաքողները կրնան գալ առաւօտուն:

Մուտքը ազատ է

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Զաբարեանցի Պատանեկան Միութեան կողմէ, Յրդ տարեդարձին առթիւ: Մասնակցութեամբ Արաքս մարմնամարզական միութեան եւ քոյր մասնաճիւղերու, հովանաւորութեամբ Զ. Հ. Միութեան վաղը Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին St. André, Bar Belvédère օդասուն պարտէզին մէջ:

Կը խօսի Պ. Ս. ՅԱԿՈԲԵԱՆ

Երգ, նուագ, արտասանութիւն, եւայլն

Մուտքը ազատ է

Դաշտանականս Շավիլի անտառին մէջ

կազմակերպուած Շավիլի Ե. Ե. Միութեան կողմէ

Վաղը Կիրակի առաւօտէն մինչեւ իրիկուն

Շավիլի անտառին մէջ, անցնելով տարբեր վայրը

Կը նուագէ Միութեան նուագախումբը հայկական եւ եւրոպական պարեր: Նուիրաբաշխութիւն մանուկներու... եւայլն: Ճոխ պիւֆէ դիմելով:

Հաղորդակց. միջոցներ.— Փորթ Մէն Բլանէն կամ Լուվրէն առնել Métro-ն հանրակառքը եւ իջնել Au Pults Sans Vin, կամ Մոնփառնասէն նոյն կառք՝ իջնել Chaville *R. G.*

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ԵՒ ՋՈՒԱՐԹ ԵՐԵԿՈՅԹ

Կազմակերպութեամբ

ԱՐՄԱՆ ԿՈՓԻԿԵԱՆԻ եւ ՍԱՐԻՄ ՄԱԳՍՈՒՏԵԱՆԻ

Վաղը կիրակի գիշեր ժամը 9ին

Studio Rudolf սրահին մէջ, **6bis rue Campagne Première**
(Métro: Raspail et Vavin)

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ ՄԵԾԱՊԱՏԻՒ ՄՈՒՐԱՑԿԱՆՆԵՐ

(Զաւեշտ 3 արար, Ց. Ց. Պարոնեանի)

Կը մասնակցին Փարիզի լաւագոյն դերասանները

Տոմսերը կը ծախուին սովորական տեղերը

Մուտք՝ 5 եւ 10 ֆրանք

Դիմեցէք

ՎԱՐԴԱՆ Ա. ԹԷՄՈՒՐՃԵԱՆԻ

76 Rue Bernard du Bois, 76 MARSEILLE

ԻՐԱՒԱԲԱՆ ԵՒ ԵՐԴՈՒԵԱԼ ԹԱՐԳՄԱՆ

Կատարեալ ձրի խորհրդակցութիւն:

Շնորհիւ իր տասը տարուան փորձառութեան, կը կատարէ արագ եւ խղճամիտ՝

Ամուսնական, ամուսնալուծման, դատական, անուններու փոփոխութեան, ժառանգական, հպատակութեան գործեր:

Ընկերութիւններու եւ միութիւններու վաւերացում:

Ընդունելութեան ժամեր, առաւօտ 11—12, երեկոյ 5—7:

Հայերու ժամադրավայրը
ճաշարան Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ — Հեռաձայն Danton 52—73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՃԱՇԱՐԱՆ CAUCASE

23 Rue de la Huchette, Métro St. Michel

Դուսական եւ արեւելեան համեղ կերակուրներ՝ պատրաստուած յատկանի խոհարարներու կողմէ:

Ճաշի միջոցին անընդհատ նուագ

Prix Fixe — 4 պնակ կերակուր՝ 6 ֆրանք

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆ
"ՖՕԹՕ ԷՆՕ"
33 RUE D'AIX 33, MARSEILLE

Հրաւէր բոլոր փափկաճաշակներուն
ճաշարան Գ. Ա. Ռ. Լ. Օ
34 Rue St. Lazare, Paris (9)

Արեւելեան եւ եւրոպական համեղ եւ խնամուած կերակուրներ

Գիները շատ դիւրամատչելի, արագ եւ անթերի սպասարկութիւն

Մի մոռնաք իր անուանի մածունը

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration — 17, Rue Damesme PARIS (13e)

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ — Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱՒԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ 7 ՕԳՈՍՏՈՍ 1932 — 7 AOUT 1932

Ը. ՏԱՐԻ Թիւ 1931 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 30 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

Ան Համբերութիւն

— Ո՞ւր երթանք. ի՞նչ ընենք. ի՞նչ պիտի ըլլանք...

Հայ ժողովուրդի հոգիի ցայտուն արտայայտութիւնը, անոր խօսքին մէջ, ու մշտապէս՝ անոր դէմքին վրայ:

Անհամբերութիւն:

Աչխարհքի բոլոր մեղքերը կարելի բարդել հայ ժողովուրդի ուսերուն, բայց ի անհամբերութեան մեղքէն: Եւ սակայն, անհամբերութեամբ կը մխայ այս ժողովուրդը՝ մեղքի սահմաններէն հեռու: Որովհետեւ մեր բազմութիւններուն վիճակուածը անիմաստ դարձուց համբերութիւնը:

Կարդացէք այսօրուան «Յառաջ»ի Քաւարան Մնացորդացը (Շաւերէն Մկիը), ու տեսէք թէ Դողզոթա հասած ու խաչուած ժողովուրդ մը ի՞նչպէս ասոր տարուան քաւարաններէն կ'անցնի: Ու տակաւին չէ դառած ելք մը, վերջնական հանգիստ մը:

Այս ժողովուրդն է որ կը հարցնէ.— Ո՞ւր երթանք, ի՞նչ ընենք:

Ըսէք, եթէ կրնաք, որ այս ժողովուրդն անհամբեր է: Այս քաւարաններու եւ դժոխքներուն մէջ ո՛րքան ժողովուրդ հալեցաւ, ո՛րքան մանուկներն իրենց արեւը տեսին սպիտակ ջարդին: Ու ազգը, թէեւ մղկտաց, բայց զոհացաւ մնացորդացով:

Ու, այսօր, տեղ մը կ'ուզեն, անկիւն մը, ուր կարելի ըլլայ վոխադրուիլ, թէկուզ նոր քաւարանէ մը անցնելու գնով:

Այս անհամբերութիւնն արդէն ֆիզիքական է: Հոգին մաշած է, մարմին ալ հետը: Ջարդուած ոսկորներով՝ հայ զանգուածները տեղ մը կ'ուզեն, որ ալ դուրս չբզուին: Որովհետեւ այս ժողովուրդի ծունկերը կթռուած են: Գողգոթայէն անդին՝ ալ ճամբայ չկայ: Բայց հայուն համար՝ պատմութիւնը նոր քաւարաններ կը սահեցնէ, անողոք ու անպատմելի:

Ինչ որ մնացած է մնացորդացին քով՝ ճակատագրապաշտութիւնն է: Գիտակցութիւնը չի կրնար դիմանալ այս բոլորին:

Ու այդ ճակատագրին հետ կը խաղան բոլորը,— Օսմաններն ու ներկայ Հայաստանը:

Աչքերը դէպի Հայաստան յառած կը մնան, ցուցապրուած ու պատշաճ ցոյցերն ալ կատարած:

Սեւանիկը քաւարան ու դժոխք: Առանց սիրտճմլուքի անկարելի է կարդալ այս նկարագրութիւնը, որ մեր ժողովուրդին վիճակուած թշուառութեան հազար լեզուանի պատմութիւնն է:

Կարդացէք նաեւ Հայաստանէն եկած թղթակցութիւնները: Դժոխքով կը սկսին եւ դժոխքով կը վերջացնեն:

Քաւարանէն դէպի դժոխք: Գոնէ վիճակի փոփոխութիւն մըն է: Գոնէ մնայուն կայան մըն է: Բազատացէք Սեւանիկի եւ ներկայ Հայաստանի պատկերները: Հոս քաւարան, հոն դժոխք:

Ու մենք կը նախընտրենք դժոխքը, — Հայաստանը: Սեւանիկի պատկերին առջեւն է, որ մենք կը մոռնանք այն բոլոր դժուարութիւնները (դուք աւելի խիստ բառեր գործածեցէք, եթէ ձեզ հաճելի է), ու կ'ըսենք այս ժողովուրդին,— գնա Հայաստան, տանջուի՛ր, եթէ պէտք է, քալէ նոր դողգոթաներէն, եթէ քեզ վիճակուած է այդ, բայց մնայի՛ր հայրենիքին մէջ, ու ալ մի վերադառնար Սեւանիկի թիթեղեայ խրճիթներուն մէջ: Եթէ սապոնի երես չպիտի տեսնես Սեւանիկի մէջ, հոն, Հայաստանի գիւղերուն մէջ ալ զրկուիր անկէ:

Բայց վերջ տուր այսօրուան քաւարանին: Ասօր մանաւանդ կը պատկանի խորհ. Հայաստանի վարիչներուն, որոնք տեսան այս քաւարանները եւ վերադարձան Երեւան՝ կուսակցական դիւանագիտութեան հետ որոճալու:

Ասինք ուրիշ տեսակի անհամբերութեան մը մասին, որ ֆիզիքական ծիւրումէն չառաջանար եւ որ թիթեղեայ խրճիթներէն չի փչեր, այլ կուգայ մեր ժողովուրդի քաղաքական դիտակցութենէն, ազատութեան պահանջէն, հայրենիք մը ունենալու գերագրական ցանկութիւններէն:

Ֆրանսա եւ այլուր, ամէն տեղ, ուր հայ ժողովուրդը քիչ մը տեղաւորուած է եւ իր օրուան ապրուստը կը հանէ, դարձեալ հոգեկան անհանգստութեան մը մատնուած է: Իր կեանքը Սեւանիկի քաւարաններուն չի նմանիր: Համեմատաբար ֆիզիքապէս ապահովուած է: Բայց անոր հոգին քաւարաններէն կ'անցնի:

Մտէք բազմութեան մէջ. սրտանց խօսք մը ըսէք անոր, ու դուք պիտի տեսնէք որ անոր մրմունջներն անհատական բոլոր զժուարութիւններէն կ'անցնի ազգային մտահոգութեան:

—Ի՞նչ պիտի ըլլանք: Մինչեւ ե՞րբ այս դրութեան պիտի հանդուրժենք:

Այդ հարցումին մէջ դուք խտացած կը գտնէք պահանջը մեր ժողովուրդի ազգային ազատութեան: Բոլոր տեսակի ազատութիւնները փոքրեց մեր ժողովուրդը, ու ամէն տեղ վերաւորուեցաւ իր հոգու խորքին մէջ: Ամէն տեղ դժուարութեան մը մատնուեցաւ: Ամէնքէն արհեհարուեցաւ: Անհատական միջոցներն անզօր դարձան անոր աչքին: Ու ան համոզումով ու ներքին մղումով հաւատքան ազատութեան գաղափարին կառչեցաւ:

— Ի՞նչ պիտի ըլլանք, ի՞նչ պիտի ընենք: Քաղաքական անհամբերութեան պոռթկումն է որ կը փրթի մեր ժողովուրդի չբթունքներէն դէպ ի հաւաքական կամք մը, որ իրեն ազատ հայրենիք մը պիտի տայ: Գոնէ այս յոյսովը կ'ապրի, այդ յոյսովն է որ իր հարցումը կ'ընէ:

Հոգեկան կորովի արտայայտութիւնն է այդ անհամբերութիւնը, որ ծնունդն է յուսահատեցնող պայմաններու, բայց յուսահատութեան ճիչը չէ: Ընդհակառակն, անոր ազդովին ապրելու, քաղաքականապէս զգալու, եւ գործ մը կատարելու յատկանշական ոգին է որ կը դրսեւորի, մղիչ ուժ մը հանդիսանալով քայլ մը առնելու դէպ ի յառաջ, դէպ ի մեր ժողովուրդի ազատութեան վերջնական նպատակը:

Օրը Օրին

Մանկապարտէզ

Պաներէօ – Քաշան ունի իր մանկապարտէզը:

Հպարտ է իր մանկապարտէզով:

Դաշտահանդէս կը սարքէ իր մանկապարտէզին ի նպաստ:

Յետո՞յ, կը հարցնէք: Մէկ մանկապարտէզով ի՞նչ կը փրկուի...

Մեծ խնդիրներն ու ցաւերը չորս կողմէ կը խուժեն: Մտահոգ բոլոր ճակատներուն վրայ, ու ահա մանկապարտէզի մը խնդիրը:

Այո՛, այսօր, ա՛յս վայրկեանիս ա՛յս մանկապարտէզը· փոքրիկ թումբ մը, միացած հարիւրաւոր թումբերու՝ կը դառնայ պատուար մը:

Ամէն տեղ դիմադրական նիգ մը: Ու շատ տեղ՝ շատ սրտառուչ:

Այս մանկապարտէզը փոքրիկ երեւոյթ մըն է, ինքնագործունէութեան նշոյլ մը, որ պէտք է ընդհանրանայ:

Երեք տարի է կը դիմանան: 17 աշակերտներն այսօր 57ի բարձրացած են: Ունին 350 ֆրանքի պիւտճէ մը, ամսական: Դիմեցին մեծ հաստատութիւններուն, կրթական գործով զբաղող, ու մերժուեցան:

Սակայն գիւղը յամառեցաւ: Իրարու թեւ թիկունք եղան, համերաշխութեամբ գործեցին՝ գոնէ այս մանկապարտէզին շուրջ: Զոհողութիւններ ըրին, ու դիմացան մինչեւ այսօր: Վաղուան Հայը պահպանելու համար:

Դիմանալու պայքար: Այո՛, սրտառուչ երեւոյթ:

Հաստատուն կամքով ,զոհողութեան զգացումով ,համերաշխութեան ոգիով հազար փոքր գիւղեր իրարու ետ շաղթեցէ՛ք, իրենց հազար մանկապարտէզներով, ու դուք պիտի տեսնէք փոքրիկ խնդիրը կը դառնայ ազգային մեծ գործ մը, դիմադրութեան ամէնէն ազդեցիկ պատուարը:

Ինչպէ՞ս չգովել այս գիւղն իր նիգերուն համար: Ինչպէ՞ս չօգնել անոնց որ տեւական դառնայ այդ փոքրիկ դպրոցը:

Դաշտահանդէս...Աւելի շիտակ մրցահանդէս մըն է գեղին պահպանութեան համար: Աւելի հետաքրքրական ու աւելի ոգեւորիչ, քան որ եւ է մրցահանդէս:

Գացէ՛ք, տեսէ՛ք, ոգեւորուեցէ՛ք:

Ու օգնեցէ՛ք:

ՐԻՎԱՐԷՑ

Թուրքեր կը փաչային Սուրիական Հող

Սուրիական սահմանը կ'անցնին բազմաթիւ Թուրքեր՝ մանաւանդ վերին ձեզիրէի մէջ, որուն կուգան Այնթապէն, Մարտինէն եւ շրջականերէ գործ փնտռելու, որովհետեւ բշուառութիւնը կը սաստկանայ իրենց երկրին մէջ:

Ասոնք անշուշտ առանց արտօնութեան կամ անցագրի կուգան եւ ձերբակալուելով Ընդհ. Ապահովութեան կողմէ ետ կը էշուին Անատոլու՝ 15 օրուան բանտարկութենէ յետոյ:

Նախկին Խտիվը Սուրիոյ Գահին Վրայ

Եգիպտոսի »էլ ձիհատ» թերթին հաղած տեղեկութեանց համաձայն, իբր թէ Հիւսիսային Սուրիոյ երեսփոխանները համաձայնած են սուրիական գահը յանձնելու համար Խտիվ Ապպաս Հիլմի փաշային եւ արդէն յարաբերութեան մէջ են անոր հետ:

Ըստ «ձիհատ»ի այս շարժումին պատճառն է, Սուպիի պէյ Պէրէֆէթի թեկնածութեան ձախողութիւնը:

Անգլերուն Դաշնակցութենէն կը Քաշուին

Լոնտոնի բաղաքական շրջանակներու մէջ մտահոգութիւն կը տիրէ բաղաքական միջազգային կացութեան մասին, զոր կ'ենթադրեն թէ կրնայ աւելի բարդանալ: Նոյն շրջանակներուն մէջ, կ'ըսուի թէ Ճափոն, Գերմանիա եւ Իտալիա հիչ ատենէն պիտի հաշուին Ազգերու Դաշնակցութենէն:

Կ'ըսուի թէ Ճափոն վերջնապէս տրուած է իր որոշումը, եթէ Ազգերու Դաշնակցութեան Մանչուրիոյ ենթիչ յանձնախումբին տեղեկագիրը իրեն համար անվնասաբեր եզրակացութեան մը յանգի:

Գալով Գերմանիոյ, համաւցումներէն յետոյ, իր առեւտրական պարտերը ուրանալու բաղաքականութիւնը մեծ դժգոհութիւն յարուցած է Լոնտոնի ելմտական շրջանակներուն մէջ:

Իսկ Իտալիոյ մուք նպատակները նոյնպէս կը մտահոգեն Լոնտոնը, ուր Իտալիոյ օդանաւային նախարարին զօրավար Պալպոյի յայտարարութիւնները զինաթափութեան ժողովին արդիւնքին մասին, կը նկատեն ազդանշան մը: Եթէ կ'ըսեն Հիթլերեանները անցնին իշխանութեան գլուխը եւ Գերմանիոյ կապերը խզեն Ազգերու Դաշնակցութեան հետ· հաւանական է որ Իտալիա հետեւի Գերմանիոյ օրինակին:

Անգլեհիրլանտական Վէճը

Իրլանտայի Երեսփ· ժողովը 43ի դէմ 58 ձայնով բուէարկեց կառավարութեան կողմէ պահանջուած 2 միլիոն ոսկիի վարկը որ պիտի յատկացուի Անգլիոյ դէմ տնտեսական պայքարին: Բուէարկութենէն առաջ, բուռն վիճաբանութիւն մը տեղի ունեցաւ· վարչապետը Տէ Վալերա խստօրէն բննադատուեցաւ ընդդիմադիրներուն կողմէ:

Ընդդիմադիր մը պահանջեց որ վերջ տրուի Անգլիոյ հետ վէճին: Իսկ նախկին դատական նախարարը ըսաւ· — Այս ընթացքով յեղափոխութեան կ'երթանք· այս յեղափոխութիւնը արիւնահեղ պիտի ըլլայ, պիտի յանգի տեսակ մը բոլշեւիկեան հանրապետութեան որ պիտի ջնջէ անհատական սեփականութիւնը»:

Աշխատաւորականներու պետն անգամ որ Տէ Վալերայի եւ Մահտօնալտի միջեւ, իբր միջնորդ ծառայեր էր, բննադատեց կառավարութիւնը թէ որ եւ է ազդու միջոցի չէ դիմած:

Տէ Վալերա բոլոր բննադատութիւններուն պատասխանելէ յետոյ, ըսաւ թէ չկայ որ եւ է աշխարհագրական օրէնք որ Իրլանտան ստիպէ կապուած մնալու Անգլիոյ: Պելճիքան շատ աւելի մօտ է ըսաւ, Ֆրանսայի եւ սակայն անկախ է»:

Սակայն Իրլանտայի տնտեսական կացութիւնը վտանգուած է Անգլիոյ հետ յարուցուած վէճէն ի վեր: Երկրագործները չեն կրնար ծախել իրենց արտադրութիւնները՝ որոնց Անգլիա մուտքը անկարելի դարձած է ծանր մաքսատուրէերու հետեւանքով: Անցեալ տարի, Անգլիա՝ Իրլանտայէն գրեթէ 25 միլիոն ստերլինի ապրանք: Այսօր, Իրլանտայի մայրաքաղաքին մէջ կարագին լիվրան կը ծախուի 20 ֆրանքի եւ զոյգ մը կօշիկը կ'արժէ 3 ոսկի:

Լեհեհռուս Դաշնագիր Մը

Վարշաւիայէն տրուած տեղեկութեանց համաձայն, Լեհաստան եւ Ռուսիա, ոչ – յարձակողական դաշինքէն յետոյ, մտադրութիւն ունին իրարու հետ կնքելու առեւտրական դաշնագիր մը: Առաջարկը նախ ներկայացուած է խորհրդային կառավարութեան կողմէ:

Վերջին Ժամ

Գերմանիոյ Ներքին Կացութիւնը

Հիթլերեաններու յանգապարտութիւնը

Կը թուի թէ ահաբեկչական արարքները արդիւնաւէտ չեն ըլլար եւ ահաբեկիչները պատժելու համար մշակուած հրամանագրին հրատարակումը պիտի ուշանայ քանի մը օր: Կրնայ ըլլալ նոյնիսկ որ, արտակարգ միջոցները բնաւ գործադրութեան չդրուին, Հիթլերի տեղակալներուն հաւաստումներէն յետոյ թէ ամէն ջանք պիտի թափեն որ մարտական խումբերը դադրին ահաբեկումներ կատարելէ:

Հակառակ տակաւին Հիթլերեան դեկավարներու այս հաւատիքներուն, Քէօնիկսպէրկի մէջ, նորէն ահաբեկումներ կատարուեցան: Երկու ծպտեալ ոստիկաններ յարձակում կրեցին 40 հոգինոց զինեալ խումբի մը կողմէ: Անոնցմէ հինգ հոգի կարելի եղաւ ձերբակալել:

Լէօցկնի Ռայխսպանքի մասնաճիւղին վրայ ձեռնաւումբ մը նետուեցաւ, կարեւոր վնասներ պատճառելով: Նման դէպքեր տեղի ունեցան նաեւ մէկ քանի ուրիշ վայրերու մէջ:

Իսկ Ալթոնայի Հիթլերեաններու բնակարաններուն մէջ կատարուած խուզարկութեանց ընթացքին, ոստիկանութիւնը զէնքեր եւ ռազմանիւթեր գրաւեց:

*** Պաշտօնապէս հաստատուած է թէ յուլիս 31ին եւ օգոստոս 1ին, Քէօնիկսպէրկի մէջ կատարուած հրձիգութեանց հեղինակները Հիթլերեան մարտիկներ էին, որոնք կը գործէին իրենց խմբապետին հրամանին տակ:

Քննութիւնը վերջացած եւ թղթածրարը դրկուած է դատական նախարարութեան: Քէօնիկսպէրկի բանտարտական տան վրայ կատարուած յարձակումը գործած են 8 Հիթլերեաններ, որոնք ձերբակալուած են: Ձերբակալուած են նաեւ 12 ուրիշ Հիթլերեաններ՝ իբր հրձիգ:

*** Բացի Պերլինէն, Փրուսիոյ մնացեալ վայրերուն մէջ, յուլիս 1էն յուլիս 20 պատահած են 322 դէպքեր, որոնց ընթացքին սպաննուած են 72 եւ վիրաւորուած 497 հոգի:

*** Պողպատէ Սաղաւարտակիրներու տարեկան ժողովը տեղի պիտի ունենայ Պերլինի մէջ, սեպտեմբեր 3ին եւ 4ին:

Հիթլեր Պերլինի Մէջ

Պերլինի մէջ զրոյց կը չրջի թէ Հիթլեր գաղտնօրէն Պերլին հասած է, տեսակցութիւն մը ունենալու համար պատերազմական նախարարին Շլայխէրի հետ:

Հիթլերեան չրջանակներու մէջ չրջող զրոյցներու համաձայն, իրենց դեկավարին նպատակն է Շլայխէրի հետ այժմէն բանակցիլ՝ Գերման կառավարութեան կազմին մէջ կարգ մը փոփոխութիւններու համար:

Անգործներու օժանդակութիւնը

Ֆրանսական պաշտօնական զեկոյց մը կը յիշեցնէ թէ Աշխատանքի նախարարութիւնը նախապէս մտադիր էր յատուկ օրինագիծ մը ներկայացնել խորհրդարանին՝ անգործ արհեստաւորներու օժանդակութեան համար: Սակայն այս օրինագիծին իւրաքանչիւր կէտը երկար ժամանակի կը կարօտի: Որով Աշխատանքի նախարարը լուծման ուրիշ եղանակ մը նախատեսած է: 1932, յուլիս 28ի հրամանագիր մը՝ անկախ աշխատաւորներու փոխադարձ օգնութեան սնտուկին իրաւունք տուած է օգտուելու պետական նպաստներէն: Իսկ ուրիշ հրամանագիր մը, թոյլ տալու համար որ այս սնտուկները կարենան անմիջապէս գործել, թոյլ կուտայ որ ի հաշիւ յետագային ստանալիք իրենց պետական նպաստի գումարներուն, կարենան փոխ դրամ առնել:

Աշխատանքի նախարարը միւս կողմէ, կը ջանայ բարելաւել մասնակի անգործներու նպաստի պայմանները:

Զինուորականներ Ցունաստանի մէջ

Ցունական թերթերը կը գրեն թէ, Օթոնայեան եւ Փլաստիրաս զօրավարներու գլխաւորութեամբ, զինուորականներէ բաղկացած ուժեղ կազմակերպութիւն մը, պիտի փորձէ արգիլել ընտրութիւնները: Լատատեղակ չրջանակներ կը հաստատեն այս լուրը:

Փախանատասխու եւ Զալտարիս յայտնած են թէ հանրապետութեան նախագահէն Պ. Զայիմիսէն պիտի խնդրեն որ ուժգնօրէն միջամտէ, արգիլելու զինուորականներու այս ձեռնարկը:

Փոխ–վարչապետը Պ. Կոնթոս այս մասին հարցման պատասխանելով, յայտնեց թէ կառավարութիւնը ոչ մէկ տեղեկութիւն ունի այս չարժման մասին եւ թէ, ամէն պարագայի մէջ, անհրաժեշտ պիտի ընէ որպէսզի ընտրութիւնները որոշուած օրը տեղի ունենան ազատօրէն:

***Պ. Վենիզելոս՝ Ցունաստանի վարչապետը որ Փարիզ կը գտնուէր, նախորդ օր մեկնեցաւ Ցունաստան:

Ցունական դրամատուներ

Ցունաստանի մէջ գործող հելլենական դրամատուներու տնօրէնները միացեալ դիմում մը կատարած են եմմատական նախարարին, խնդրելով անկէ իմացնել կառավարութեան, թէ իրենց դրամատուները ծանր կացութեան մը պիտի մատնուին եւ խնդրական պիտի դառնայ իրենց յետագայ պարտաւորութեանց կատարումը, եթէ երբեք փոխանակութեան ընթացիկ սակացոյցով վերադարձնեն իրենց մօտ ի պահ դրուած եւ մատնաւորներու պատկանող ոսկեդրամները:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

Սեւանիկի եւ անոր նման քաւարաններու անհամբերութիւնը պէտք է ցնցէ բոլորիս, մանաւանդ Երեւան նստողները, օր առաջ տոյժ կորուստէ վերկելու փիզիքական գոյութիւնը այն զանգուածներուն, որ համբերութեան եւ անհամբերութեան սահմաններն անցած են:

Իսկ քաղաքական անհամբերութիւնը որ կը ծաւալի գաղութէ գաղութ, որ միայն կոչ մը հոգի խնդիր չէ, այլ ազատութեան, կոչուած է հաւաքական կամք մը դառնալու եւ ազդակ մը ազատագրական պայքարին:

Կ. Ս.

ՊԵՏՔ ՈՒ ՀԱՅՐՈՒԹԻՒՆ ԱՂԱՐԻՆ ՀԱՄԱՐ

10.— ՓՈՒՆՈՒ ՊԱՆՈՒՐԳԱՆ

Ի՞նչ ասեմ, ի՞նչ գրեմ, ի՞նչ կե-
ցուածք ունենամ, որ ես ևս ար-
ձագանգեմ այս ահռելի ողբերգու-
թեան:

Ինչպիսի՞ խօսքեր կարող են
գտնուիլ մարդկային լեզուի մէջ,
որ կարենան արտայայտել այն
զգացումները, որոնք ինձ պատ-
ռոտում են ներսէն:

Ինչպէ՞ս կարելի է ինձ զսպել
եւ չլալ, երբ ականատես եմ ես
ամբողջ ազգի մը ողբերգութեան,
որ ինքզինքը կը տեսնէ ոտքի տակ
տրորուած, ոչնչացուած, ջարդուած
եւ հալածուած

ՍԵՓԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԻՒՆԸ

Ձի՛ եղբա՛ր, ինչքա՜ն ես սիրելի պիտակս,
Չե՞ս մ՚ու մարդոց մէջ մեծ յարգանքի պատճառս...

Ձի՛ եղբա՛ր, ցոլցլուն սիրտ մի փոխակո՛ն,
Հաւասարութեան մեծ ջատագո՛վ դուն միշտ...

Ձի՛ ես արեւաբա՛ղ ու բեղմնաւո՛ր ոյժ մը,
Ոչ մէկ ուժ կրնայ քեզ ոչնչացնել երբեք...

Ձի՛ ես արեւաբա՛ղ, երազ մը ոսկեզօ՛ծ,
Ոչ մէկ ուժ կրնայ քեզ ոչնչացնել երբեք...

Ձի՛ ես անուշա՛հոտ շուշան մը ազնիւ,
Ոչ մէկ ուժ կրնայ քեզ ոչնչացնել երբեք...

Ձի՛ ես անուշա՛հոտ, երազ մը ոսկեզօ՛ծ,
Ոչ մէկ ուժ կրնայ քեզ ոչնչացնել երբեք...

Ձի՛ ես արեւաբա՛ղ շուշան մը ազնիւ,
Ոչ մէկ ուժ կրնայ քեզ ոչնչացնել երբեք...

ԱՐՓԻԿ Ի. ՀՈՎՍԷՓԵԱՆ

ՀՈՎՈՒՍ ՈՎՈՒՆ

(Կիպրոսէն)

Մարիկիս՝ ի սր ի գր ինչ ի սր ինչ
Մարիկիս, կեղծաւոր երբեմնի տիւր-
Ձեռքերուդ մէջ տուած էիր մեր ճակատագիրը,
Ու մենք կը հաւատայինք քեզի, որ մեր ազատիչն էիր...

Ու մենք կը հաւատայինք քեզի, որ մեր ազատիչն էիր,
Ու մենք ձեռքերդ կը համբուրէինք ամէն անգամ որ կը հանդիպէինք քեզի

Իզմիրի Քարափի Ընկերութեան դատը

Իզմիրի Քարափի ընկերութեան դատավարութիւնը վերջանալու վրայ է: Ընդհանուր դատախազը իր մեղադրանքին մէջ, ընկերութեան տնօրէններուն եւ գլխաւոր պաշտօնեաներուն վերագրեց կաշառակերութիւն, գողծարարութիւն եւ վաւերագրերու փճացում եւ երեք Ֆրանսացիներու համար պահանջեց հինգ տարի բանտարկութիւն, իսկ երկու Թուրքերու համար երեք տարի բանտարկութիւն:

Իրաքի ասնվանապրական օրէնքը

Իրաքի անգլիական մարզպանը Պաղտատէն մեկնեցաւ Լոնտոն, ուրկէ պիտի վերադառնայ Հոկտեմբերին:

Լոնտոնի մէջ, մարզպանը պիտի խորհրդակցի կառավարութեան հետ, Իրաքի Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ մուտքին վերաբերեալ հարցերու եւ այդ առթիւ Իրաքի սահմանադրական օրէնքին մէջ փոփոխութիւններու մասին: Այդ պարագային Իրաքի մարզպանութիւնը պիտի փոխուի անգլիական դեսպանութեան:

Ռումանիոյ խաղաղական կացութիւնը

Ռումանիոյ գիւղացիական կուսակցութիւնը երկար խորհրդակցութիւններէ յետոյ մշակեց ծրագիրը՝ որ հիմ պիտի ծառայէ նախաընտրական յայտարարութեան, երբ դահլիճը ներկայանայ խորհրդարանին:

Համաձայն այդ ծրագրին, կառավարութիւնը բացարձակ լիազօրութիւն պիտի պահանջէ խորհրդարանէն, որպէս զի կարենայ ազատօրէն բարեկարգել երկրին ելեւմուտքը, կէրպարկելով անհրաժեշտ միջոցները, ինչպէս նաեւ բարեփոխելու համար երկրագործական օրէնքները:

Գալով նոր կառավարութեան, այժմէն իսկ կարելի է ըսել թէ անմիջապէս որ նոր երեսփոխաններու եւ Ծերակուտականներու ընտրութիւնները վաւերացուին եւ Ծերակոյտի ու Երեսփ. ժողովի դիւանները ընտրուին, արդի վարչապետը պիտի ներկայացնէ իր հրաժարականը: Անկից յետոյ, թագաւորը պիտի ձեռնարկէ անհրաժեշտ խորհրդակցութեանց: Ամէնէն առաջ խորհրդակցութեան պիտի կանչուի անշուշտ գիւղացիականներու պետը Մանիու, որ դեռ չի գիտցուիր թէ ի՞նչ պատասխան պիտի տայ: Եթէ ան մերժէ, ներկայ վարչապետն է Պ. Վայտա, որ պիտի ստանձնէ նոր կառավարութեան կազմութիւնը:

Ց.

Հ. Դ.

Փարիզ եւ արուարձաններ

Աննիւռի Զէյթուն կամքէն սոխպողաբար ժողովի կը հրաւիրէ Քլիշիի Ազատամարտ խումբի ընկերները այսօր Կիրակի երեկոյեան ժամը 8.30ին: Մահակ-Մեսրոպ Դպրոցարանի սրահը, 26 rue Président Kruger, Asnières, գանձապահէն կը խնդրուի հաշուետուրը միասին բերել:

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՇՐԵՊ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՐԱՒԱՑԻՆ ՇՐՋԱՆԻ
«ՅԱՌԱՋԴԻՄԱՍԻՐԱՑ» ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ
Ի ՆՊԱՍՏ ՏԵՂԻՈՅՆ ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԻԶԻՆ
Նախագահութեամբ՝ Պ. ՍԵԴՐԱԿ ԳԱՐԱԿԷՕԶԵԱՆԻ
Այսօր Կիրակի առաւօտ ժամը 9էն կէսկոյեան ժամը 8
Պ. Կարապետ Կարիճեանի պարտէզին մէջ
Sentier des Bas-Longchamps
Սիրայօժար մասնակցութեամբ՝
Թառիստ՝ ԺՈՐԺի եւ Պ. ԱՐՏԱՇԷՍ ԳՄԲԷԹԵԱՆԻ
Ճոխ պիւֆէ: Պար, երգ, զուարթ անակնկալներ մանկապարտէզի փոքրիկներուն կողմէ:
ԳԻՆ՝ 3 ՖՐԱՆՔ
ՇԱՆՕԹ.—Porte d'Orléansէն առնել 88 թիւ հանրակառքը եւ իջնել Bagneux
Ընծրեւի պարագային ֆանդիսականները պիտի պատսպարուին վրանները տակ:

Դաշտանականէս Շավիլի ասնտարին մէջ

կազմակերպուած Շավիլի ե. ե. միութեան կողմէ
Այսօր Կիրակի առաւօտէն մինչեւ իրիկուն
Շավիլի անտառին մէջ, անցեալ տարուան վայրը
Կը նուագէ Միութեան նուագախումբը. հայկական եւ եւրոպական պարեր: Նուիրաբաշխութիւն մանուկներու... եւալն: Ճոխ պիւֆէ՝ դիւրամատչելի գիներով:
Շաղորդակց. միջոցներ.— *Փորթ Մէյն Քլուէն կամ Լուվրէն առնել 1 թիւ հանրակառքը եւ իջնել* Au Puits Sans Vin, *կամ Մոնփառնասէն շոգեկառք՝ իջնել* Chaville *R. G.*

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ *Հաւաքարձրդեանական Երիտասարդաց միութեան Օփէրէթային ներկայացումը Օգոստոս 27ին էմիլ Զոլաի մէջ: Կը խնդրուի բոլոր հայ կազմակերպութիւններէն նկատի ունենալ այդ օրը:*

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՍՏԱՑՈՂ

Մարսէյլ, Տօքթ.— Բ.— 70:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուի Եղկատի Ուբրումտիլի գիւղացի Կարապետ Գասպարեան որ 1925ին Պէյրութէն Ֆըրանսա եկած է եւ աշխատած է Թուռնի մօտ Լա Պօն գիւղին մէջ: Յետոյ փոխադրուած է Մարսէյլ: Մէկ տարիէ ի վեր լուր չկայ իր մասին: Իմացնել՝ Ազատի Տէրտէրեանի, Traverse Chevalier, No. 26 St. Loup, Marseille.

— Զանազգալէցի Օր. Նուարդ Մեսրոպեան, հօր անուն՝ Մեսրոպ, մօր անուն՝ Սողոմէ, կը փնտռէ իր ազգականներէն Օննիկ Միքայէլեան, որ 1930ին եկած է Ֆրանսա: Բարեկամներէ եւ հայրենակիցներէ կը խնդրուի իր հասցէն յայտնել Mlle Nevart Mésropian, 47 Cité Foch, Digoin, (S. et L.)

Վարձու խանութ

Լուսաւոր, կազ, ելեկտրականութիւն, առանց բրփրիզի, յարմար դերձակի, սափրիչի, կոշկակարի եւ ամէն առեւտրական գործի համար: Դիւրամատչելի պայմաններ: Դիմել Տէր-Յակոբեան տպարան, 17 rue Damesme, մէթրօ Պօլպիաք:

Imp. A. DER (Agopian)
7, Rue Damesme, Paris (13)
Le Gérant H. STEPHAN

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ԵՒ ՋՈՒԱՐԹ ԵՐԵԿՈՅԹ
Կազմակերպութեամբ
ԱՐՄԱՆ ԿՈՒՐԻԿԵԱՆԻ եւ ՍԱՐԻՄ ՄԱՔՍՈՒՏԵԱՆԻ
Այսօր կիրակի գիշեր ժամը 9ին
Studio Rudolf սրահին մէջ, **6bis rue Campagne Première**
(Métro: Raspail et Vavin)
ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ **ՄԵԾԱՊԱՏԻՒ ՄՈՒՐԱՑԿԱՆՆԵՐ**
(Ջաւեշտ 3 արար, Յ. Յ. Պարոնեանի)
Կը մասնակցին Փարիզի լաւագոյն դերասանները
Տոմսերը կը ծախուին սովորական տիղերը
Մուտք՝ 5 եւ 10 ֆրանք

Սամուէլ Մուրատեան վարժարան

Վեճետիկի Մխիթարեան Հայրերու Ս. Մուրատեան վարժարանը կը վերաբացուի յառաջիկայ Հոկտեմբեր 1ին:

Վարժարանը զետեղուած է Սէն գետի ափերուն եւ շրջապատուած ընդարձակ պարտէզներով եւ անտառով:

Դպրոցական ծրագիրը պետական վարժարաններու ծրագրին յարմարցուած է եւ շրջանաւարտ աշակերտները իրաւունք ունին յաճախելու որ եւ է պետական համալսարան:

Մասնաւոր խնամք կը տարուի ֆիզիքական զարգացման:

Արձանագրութեանց կամ աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել նամակով կամ անձամբ հետեւեալ հասցէին.—

Secrétariat du Collège S. Moorat, 26 Rue Troyon, SÈVRES (S. et O.).

Վարժարանին քարտուղարը կ'ընդունի ամէն օր ժամը 15—19:

Դպրոցասէր Տիկնանց վարժարան

1 Bld. du Nord, Le Raincy (S. et O.)

Վարժարանը՝ հայեցի դաստիարակութեան հետ, իր աշակերտուհիներուն կ'ապահովէ միջավայրի համապատասխան ուսում:

Հայերէն եւ ֆրանսերէն լեզուները կ'աւանդուին հաւասար խնամքով: Ուսման բոլոր ճիւղերը կը պահեն իրենց մասնաւոր տեղը:

Աշակերտուհիներու արձանագրութիւնը կը սկսի Օգոստոս 15ին: Նիւթական անձուկ պայմաններու մէջ գտնուողներու զաւակները պիտի ընդունուին իբր կիսաթոշակ:

Պայմաններու համար դիմել վարժարանին Տնօրէնուհեան, գրաւոր կամ անձամբ, երեքշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթ կէս օրէ վերջ:

ՀԱՄՑԷՅԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻԻՆ
ՏՕՔԹԷՕՐ Մ. ՏԻՄԻՃԵԱՆ *(ՆՈՐԱՑՐ)*
147, Rue de Voies-du-Bois
Tél. Charlebourg 05-74 **Colombes (Seine)**
(Փարիզէն՝ Gare St. Lazare-ի գիծը առնել եւ իջնել La Garenne)
ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԿԻՆԵՐՈՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ընդունելութեան ժամը 2—8, կիրակի եւ տօն օրեր 9—12

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ
վիրաբոյժ - ատամնաբոյժ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱՔՈՒԼԹԵԷՆ
14 Rue Lagrange, PARIS (5)
ՄԱՄՆԱԴԷՏ ՈՍԿԻ ԲՈՒՐՈՒՆԻ, ՊՈՒԺՃԻ եւ ԱՏԱՄՆԱՇԱՒ Ի
բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործողութիւն
կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն 8, առտուները ժամադրութեամբ, կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր:
Métro St. Michel *կամ* Maubert-Mutualité

ՆՈՐ ՀԱՍՑԷ
ՏՕՔԹՕՐ ԱՍԼԱՆ
ՓՈԽԱԴՐԱԾ Է ԻՐ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆԸ
34 Boulevard de Clichy, Paris (18)
Métro: Pigalle Tél. Marcadet 76-65
Ընդունելութեան ժամերը ամէն օր ժամը 11էն կէսօր եւ 3էն 8ը: Կիրակի եւ տօն օրերը 10—12.

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ
Նախկին բժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. հիւանդանոցներու
Պատուոյ մէտալլ Ֆրանս. առողջապահ. նախարարութենէն
Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)
Téléphone: TRINITÉ 59—54
Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.50էն 7.50, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրութեամբ) կիրակի եւ տօն օրերը 10—12:
Շոն կը կատարուին՝ Ռ. Ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, շողանկարում (radiographie), գեր-մանիշակագոյն, յետ-կարմրագոյն եւ ուլտրաձկնեան դարմանում (radiothérapie profonde), նաեւ ՏԻԱԹԷՐՄիի բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործուած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են:
Թոքախտաւորներու համար **pneumothorax**ի գործողութիւն: Շակաշիճախտային կանխարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ):
Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնաճապական, Թելադրական եւ ֆրէօտեան մէթոտներ:
Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց ծննդամիզային եւ վէներային հիւանդութիւններու համար:
Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք:
Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ դրսի հիւանդներուն.
Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54:
Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

Plomberie Couverture
Eau, Gaz, Appareils sanitaires, installation dégout
Ամրցելի գիներով: Ցանցնարարութիւնները կ'աւարտին որոշուած օրը: Գոհացում կը տրուի ամենադժուարահաճներուն:
Դիմել՝ A. TATOULIAN, 12bis rue Eli, Gentilly, Seine

ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ ԲԱՑԱՌԻԿ ԱՌԻԹԷՆ

ՁՄՐԱՆ ԿԱՐԱԳԸ ԱՊԱՀՈՎԵՑԷՔ ԱՄԱՌՈՒԱՆ ԱԺԱՆ ԳԻՆՈՎ

ՔԱՆԻ ՈՐ ԳԻՆԵՐՈՒ ՁԳԱԼԻ ԲԱՐՁՐԱՑՄԱՆ ՆԱԽՕՐԵՆԱԿԻՆ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՔ, ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՍ ՍՈՑՆ ՊԱՀԱՆՋԸԸ ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼՈՎ ԲԱՑԱՌԻԿ ԳԻՆՈՎ ՎՃԱՐՈՒՄԱՆ ՍԿՍԱԾ Է:

Անարատ կարագ	5%	ադուսած բիլօն	12.50	Ֆրանք
» »	3%	» »	12.75	»
» » *demi salé*	1½%	» »	13.50	»
Հալէպի հալած անարատ կարագ		»	17.—	»

2—5—10 քիլօնոց գոցուած եւ ժաքուր տուփերու մէջ, յանձնելի բնակարան: Մեծաքանակ գնումի բացառիկ գեղչ:

Դիմել՝ Comptoir Général des Beurres, 74 Rue Georgie, Paris (14). Tél. Seg. 70-07, 70-88.

Teinturerie Bosquet

20 Ave. Bosquet, Paris (7), Tél. Invalides 26—25

Կը մաքրենք եւ կը ներկենք զգեստները, կը հանենք բիծերը, «կը լեցնենք» պատռուածքները, կ'ընդունինք ասեղնագործութիւններ եւ կաշիի, ինչպէս նաեւ վարագոյրի եւ կարասիի վերաբերեալ գործեր, արդուկ՝ արագ եւ վայրկենական, ամերիկեան ձեւով օսլայում 12 ժամուան մէջ սուգի նոր գլխարկներ կը պատրաստենք: Տունէն կ'առնենք եւ կը յանձնենք: Ջափաւոր գին եւ արագ գործ:

Հայերու ժամադրավայրը
ճաշարան ՖԼՕՐԻԱ
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52—73
Արեւելեան եւ եւրոպական խնասուած կերակուրներ

ՃԱՇԱՐԱՆ CAUCASE
23 Rue de la Huchette, Métro St. Michel
Դուսական եւ արեւելեան համեղ կերակուրներ՝ պատրաստուած յայտնի խոհարարներու կողմէ:
Ճաշի միջոցին անընդհատ նուագ
Prix Fixe *4 պնակ կերակուր՝ 6 ֆրանք*

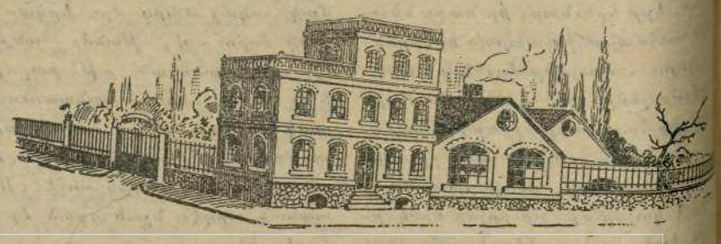
ՏՕՔԹ. ՍՊԱՐԹԱԼԻ
ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ
Նախկին գլխաւոր բժիշկ եւ վիրաբոյժ Իզմիրի Ազգ. Հիւանդանոցի
44 Rue Poissonnière. *Մէթրօ՝* Bonne Nouvelle
Ընդունելութիւն ամէն օր ժամը 14—18 եւ ժամադրութեամբ

Հրաւէր բոլոր փափկաճաշակներուն
ճաշարան ԳԱՐԼՕ
34 Rue St. Lazare, Paris (9)
Արեւելեան եւ եւրոպական համեղ եւ խնամուած կերակուրներ
Գինները շատ դիւրամատչելի, արագ եւ անձերի սպասարկութիւն
Մի մոռնաք իր անուանի մածունը

ՏՈՒՐՔ ԵՒ ՀԱՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ
Ձեր հաճարակալութեան, տուրքի գործողութեանց եւ առեւտրական ձեւակերպութեանց համար դիմեցէք
Դաւիթ Թաճիրեանի
6 Passage Violet, Paris (10) *ԱՄԻՍԸ 50 ՖՐ.*

Հայրենակիցներու ուշադրութեան
Սուլթաններու Սուլթանը, աշխարհի սուրճերուն թագաւորը համդիպ մարսողութիւնը կը դիւրանայ եւ հաճոյալի ժամանց կ'ունենայ: Պահանջեցէք հայ նպարավաճառատուներէ
Կեդրոնատեղի 92 Rue d'Angoulême
S. TOROSSIAN
Մէթրօ Ccuronnes եւ Parmentier
Ծանօթ.— կեդրոնատեղիէն չորս անգամէն կամ միանուագ քիլօ գնողներու կը տրուի նուէր:

Etude de Me **BERNARD WAHÉ** (ՊԷՕՐԷՖՃԵԱՆ)
(12 année)
Licencié en Droit de la Faculté de Paris
Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales
JURISCONSULTE
Droit Français et International Privé
18, Rue Dauphine, Paris (6e) Tél. Danton 73-
Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փոխարկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ ֆայտարար դատարաններու առջեւ, կուտայ certificats de coutumeներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները

REALISATION IMMOBILIERE

Կը հրաւիրենք բոլոր անոնք որ տուն շինել պիտի տան, չի կնքել անձնաւորութիւն, առանց մեզի խորհուրդ հարցնելու:

Ամէն դիւրութիւն շինութեանց եւ փոխառութեանց համար պայմանաժամ նուազագոյն տոկոսով:

Դրուած դրամագլուխին վրայ 100ին 70 եկամուտ կ'ապահովենք բեկան: Ունինք նաեւ վարձու յարկաբաժիններ եւ աշխատանոցներ:

Խորհրդակցութիւնները ձրի են, ժամը 2էն 6.30:

Նշանաւոր *20, Passage Prado,* (մէթրօ Սէն-Տընի)

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15-70
(ԵՐԹԵԼԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Յիսանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ 9 ՕԳՈՍՏՈՍ 1932
9 AOUT 1932

Հ. ՏԱՐԻ Թիւ 1932 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԳՈ՛ՐԾ, ԳՈՐԾ Կ'ՈՒԶԵՆՔ

Այլ անկիւնէ մը քննենք մեր ժողովուրդի հոգեբանութիւնը: Ու այս անգամ, ամէնէն սուբ անկիւնէն:

Ուշադիր եղէք տարագիր զանգուածներու հոգեկան պոռթկումներուն, հին ու նոր գաղութներուն մէջ, հին ու նոր սերունդին քով, ու դուք պիտի տեսնէք անոր ձեւակերպուած պահանջը.

— Գործ կ'ուզենք, գո՛րծ...

Անելի մտանուած հայ ժողովուրդը, իր խանդավառութեան, յուսահատութեան եւ անհամբերութեան վերջին խօսքը կ'ըսէ: Կ'ըսէ անոնց բերնով, որ հաւաք ունին մեր վաղուան մասին, որ ուժ ունին իրենց հոգուն եւ բազուկներուն մէջ, որ իրենց անհատական կամքը հաւաքական կամքին կը խառնեն, որ վերջապէս, ներկայ անելէն՝ ելքի մը կը ձգտին:

— Գո՛րծ, գործ դէպ ի այդ ելքը:

Գործի այս պահանջը ամէնէն սուբ արտայայտութիւնն է մեր զանգուածներուն, եւ կ'անցնի անոր դրական հաշուին:

Եւ որովհետեւ այդ գործը գործադրութեան ընթացքին մէջը չէ, (գոնէ պահանջող զանգուածին համար այդ այդպէս է), գործը կը մնայ մաքերուն մէջ, որպէս հոգեբանութիւն մը: Այդ պատճառով, թնդիրը քննենք որպէս հոգեբանութիւն եւ խուսափինք մանրամասնութիւններէն:

Մեր ժողովուրդի ծայրայեղ նկարագիրն է, որ յայտ կուգայ այս պարագային ալ: Տարագիր հայութիւնը երկուքի կը բերուի իր հոգեբանութեամբ: Առաջին հատուածն անտարբեր է եւ յուսահատ, ճիգի չի հաւատար, գործի չի մասնակցիր եւ գործ չի պահանջեր: Կրաւորական է եւ անհատապաշտ: Ան ինքզինք կորած կը հաշուէ կամ դիտակցութիւնն իսկ չունի իր կորուստին, ու միեւնոյն ժամանակ չի հետաքրքրուիր ապրողներով եւ չմրոնքներ անոնց ապրումը:

Ծայրայեղ կրաւորականութիւն:

Երկրորդ հատուածը, ուժի կուտակումէն եւ կազմակերպուած ոգիէն մղուած՝ չի բաւարարուիր ընթացիկ գործով, իրապաշտ ու քայլ առ քայլ: Այլ կը ցանկէ միւս ծայրայեղութեան ու կ'ուզէ ցայտուն գործը տեսնել, արդիւնքը վայելել, հրաշքն իրականացնել, մէկ թռիչով: Որովհետեւ, երբ «գործ կ'ուզենք» կ'ըսէ, այդ բաղձանքին ու պահանջին մէջ՝ ամբողջական եւ յաղթական արդիւնքն արձանագրուած է:

Ծայրայեղ գործունէութիւն, որ սակայն երեւակայական է:

Ահա, այստեղն է որ յառակօրէն պէտք է ըմբռնենք եւ ըմբռնել տանք մեր ժողովուրդին քաղձալիին եւ կարելիին սահմանները:

«Գործ կ'ուզենք»ի հոգեբանութիւնը բաղձալիին սահմանները կը ծաւալի, մանաւանդ ազգային – քաղաքական մարզին մէջ: Ո՛րքան վատ է մեր ժողովուրդին վիճակը, ա՛յնքան սուբ է եւ անսահման անոր բաղձանքները: Անոր գործի բաղձանքը աստիճանական գործունէութիւնը կը մերժէ, միջանկեալ սեղմանիները կ'արհամարհէ, անչօշափելի օգուտները կ'անտեսէ, ու կը ձգտի վերջնական կատարեալ գործման մը:

Այսպէս, հոգիով կը ձգտի, մտքով կ'որոշէ, ու բաղձանքներով կը ծրագրէ: Իսկ բաղձանքը սահման չի ճանչնար, հետեւաբար՝ ծրագիրն անսահման է, ու գործը երեւակայական:

Մինչդեռ գործելը կը նշանակէ իրականութեանը բախիլ: Կարելին կը դառնայ գործ, անկարելին կը մնայ երեւակայութիւն:

Ժողովուրդի մը բաղձանքները, երեւակայութեան ուժով՝ կրնան զօրացնել անոր խոհեմը: Իսկ խոհեմին հասնելու համար այդ ժողովուրդը պէտք ունի կամքի եւ դատողութեան: Կամքն ու դատողութիւնը հաշուի հետ գործ ունին, իրականութեամբ կը պայմանաւորուին, տեսանելիէն դէպ ի անտեսանելին կ'երթան:

Մեր ժողովուրդի գործի պահանջը, ինչպէս ըսինք, դրական երեւոյթ է, պայմանաւ որ իրականութեան եւ կարելիի դիտակցութեան հետեւի:

Անհրաժեշտն, այս պարագային, պայծառ դիտակցութիւնն է, եւ ոչ թէ բաղձանքը, որ կրնայ եւ չափի տակ չի մտներ:

Թողնել որ գործի պահանջը մեռնի մեր ժողովուրդին մէջ, կը նշանակէ զայն մղել կրաւորական խեղճ վիճակի մը, որմէ այնքան դժգոհ ենք:

Թողնել նաեւ որ գործի պահանջը դեգերի բաղձանքներու անսահմանութեան մէջ, կը նշանակէ՝ այս ժողովուրդը մղել մտային հիւանդութեան մը, երեւակայական գործունէութեան մը եւ ջլատել անոր մէջ կամքը՝ իրական եւ կարելի գործերն ալ կատարելու: Որովհետեւ, երեւակայութիւնը եւ բաղձանքը երկար ժամանակ դառնալով զանգուածներու ուղեղին մէջ, ինքնաթելադրանքով՝ գոյութիւն չունեցածը գոյ կը դառնայ, անկարելին՝ կարելի, բաղձանքը՝ հաւատք: Ակէ դուրս մնացածը՝ անհետաքրքիր:

Եւ որովհետեւ մտքերու մէջն է որ կը դառնայ այս ժպալաէքնը, դիւրին եւ միեւնոյն ժամանակ հաճելի է: Մեր ժողովուրդը, այդ հոգեբանութեամբ կրնայ կորսնցնել կարելի, բայց դժուարին գործը տեսնելու իր ընդունակութիւնը:

Ու այդ աղետալի է:

Մենք գիտենք, ու հայ ժողովուրդը պէտք է գիտակցի, որ գործելը կը նշանակէ դժուարութեան բախիլ: Իսկ դժուարութիւնն այն չափանիշն է, որով կը չափուի ժողովուրդի մը կամքը:

Մեր ժողովուրդը պէտք է աղաւաղ հրաշքի հոգեբանութենէն, ըլլայ քաղաքական թէ դիւանագիտական, տեղափոխական թէ մշակութային գործերուն մէջ:

Հոգեկան բուժումի համար, դարձեալ լաւագոյն միջոց գործն է: Գործի այս երակն ամուր պէտք է բռնել, բայց զայն դէպ ի երեւակայութիւնն իրենէ դիտակցութեան եւ դատողութեան ամուր խարիսխներուն վրայ:

Իրականութեան այս ճամբայէն մենք անմիջական հրաշքներու թերեւս չհանդիպինք, բայց ինչ որ ընենք, մեզ պիտի տանի դէպ ի հրաշքը:

Կ. Ս.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՆԵՐՔԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Անարեկումները կը շարունակուին

Հիթլերի մասին զրոյցները կը յաջորդեն իրարու թէ խորհրդաւոր ճամբորդութիւններ կը կատարէ զանազան ուղղութեամբ:

Պերլինի քաղաքական շրջանակներուն մէջ կը տիրէ այն կարծիքը թէ, եթէ հիթլերեաններն ու կաթոլիկները չհամաձայնին իրարու հետ՝ խորհրդարանական գործակցութեան մը համար, պատերազմական նախարարը Շլայխէր որուն ձեռքը կը գտնուի կառավարութեան դեկը, ամբողջովին պիտի պահէ ներկայ դահլիճին կազմը եւ պիտի շարունակէ հետապնդել իր ծրագիրը:

1) Գերմանիոյ վարչական բարեփոխում, որեան որ կարելի է գերման պետութեանց հետ համախոհուրդ:

2) Բարեփոխում սահմանադրութեան· ստեղծել Ներակոյտ մը՝ որուն որոշումները գերակշռեն երեսփ· ժողովի որոշումները:

ԱՆԱՐԵԿՈՒՄՆԵՐԸ

Մէկ – երկու օրուան յարաբերական հանգարտութիւնը՝ կարծել տուաւ թէ վերջացած են ահաբեկումները եւ թէ Հիթլերի տեղակալները յաջողած են զսպել իրենց մարտիկները: Սակայն նախորդ գիշեր միայն, մէկ քանի ահաբեկումներ կատարուեցան, բոլորը հիթլերեաններու կողմէ:

Քիւլի մէջ, մեծ վաճառատան մը դրան առջեւ, առտուն կանուխ հիթլերեանները պայթեցուցին ուժանակ մը, որ բաւական վնասներ հասցուց: Պրունչվիկի բանուորական թաղին մէջ, նոյնպէս, պայթեցուցին ռումբ մը որ 21 տուներու կարեւոր վնասներ պատճառեց եւ փշրեց 300 պատուհաններ:

Ոստիկանութիւնը յաջողեցաւ ձերբակալել երեք հոգի, որոնց ինքնութիւնը սակայն գաղտնի կը պահէ:

Ելէբրնի մէջ, ձեռնառումբերով քանդեցին ընկերվարական-ներու թերթին տպարանին ճակատը, իսկ Պրեսլաուի, Շտուտկարտի եւ Վիրցիի մէջ ուժանակներ նետեցին ընկերվարական փաստաբանի մը, կաթոլիկ կուսակցութենէն գեկավարի մը եւ ուրիշի մը ննջասենեակներուն մէջ:

Գերման օրաթերթերը այլ եւս, ահաբեկչական ծանր պարագաները միայն կ'արձանագրեն իրենց սիւնակներուն մէջ· որովհետեւ, հիթլերեան բոլոր ահաբեկումներու լուրերուն եթէ տեղ տային, երկար սիւնակներ պէտք է յատկացնէին:

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒՄՆԵՐ

Քէօնիգսպէրկի մէջ, ոստիկանութիւնը ձերբակալեց 15 համայնավարներ, որոնց տուներէն գտնուեր էին տարբանակներ, փամփուշտներ, մէկ քանի սուիններ, բազմաթիւ ուժանակներ: Իսկ նոյն վայրի հիթլերեանները, կը վայելեն ոստիկանութեան բարեացակամ վերաբերմունքը:

**** Կառավարութիւնը պաշտօնապէս կը հերքէ այն զրոյցները թէ ահաբեկման դէմ, խիստ միջոցներ տրամադրող հրամանագրին կիրարկման առթիւ, վէճ ծագած է դահլիճին մէջ:*

Այս հերքումը սակայն, իրականութիւնը պարտկելու եղանակ մը կը նկատուի լաւատեղեակ շրջաններու կողմէ, որոնք կը հաւատան թէ փրուսիոյ արտակարգ փոխ – լիազօրը Պրաթի կը պնդէ ահաբեկիչներուն դէմ՝ ամենախիստ միջոցներու կիրարկման վրայ, մինչ զօրավար Շլայխէր աւելի համամիտ ըլլալ կը թուի մեղմ քաղաքականութեան մը:

Այս մասին «Պերլինէր Թակէպլաթ» կը գրէ·

— Այս օրերս կատարուած նոր ահաբեկումները, ամէն պարագայի մէջ կը փաստեն թէ կառավարութեան բոլոր սպառնալիքներն ու ազատարարութիւնները ապարդիւն մնացած են: Այս նոր ոճրագործները ամէնէն ծանր դատապարտութիւնը կը կազմեն կառավարութեան վարանոտ քաղաքականութեան:

ԴԱՀԼԻՃԻՆ ՄԷՋ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Վերջին լուրերու համաձայն, այսօր – վաղը բանակցութիւններ պիտի կատարուին Պերլինի մէջ, կազմելու համար կառավարութիւն մը, որ կարենայ կառավարել մեծամասնութեան մը վրայ կռթնելով: Աւելի ճիշդը, աշխատանք պիտի կատարուի նախ դանելու այս մեծամասնութիւնը, յետոյ՝ ըստ այնմ բաշխելու համար նախարարութիւնները:

Կարգ մը զրոյցներու համաձայն, իրը թէ Միւնիխի մէջ բանակցութիւններ կատարուած են Հիթլերի եւ Գերմանիոյ նախկին գահաժառանգ իշխանին միջեւ ու համաձայնութիւն գոյացած է Հիթլերը նստեցնելու նախագահական աթոռին վրայ: Սակայն չատ կարճ ժամանակի մը համար: Շատ չանցած Հիթլեր իր տեղը պիտի տայ գահաժառանգին, որ յարմար առիթը գտնելուն, ինքզինքը պիտի հռչակէ կայսր Գերմանիոյ:

Կ'ըսուի սակայն թէ Գերմանիոյ նախկին կայսրը դէմ է այս ծրագրին:

ԻՐԼԱՆՏԱԿԱՆ ԴԱՒԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Անգլիոյ գաղթային նախարարին դէմ

Օթթաւայի մէջ ուր կը գտնուի Անգլիոյ գաղթային նախարարը, երեւան հանուած է դաւադրութիւն մը, որ յուզման մատնած է Լոնտոնի քաղաքական շրջանակները: Դաւադրութիւնը ուղղուած էր Անգլիոյ գաղթային նախարարին դէմ, որ Իրլանտացիներուն կողմէ պատասխանատու կը նկատուի՝ Իրլանտայի դէմ գործադրուած անգլիական փոխ – վրէժի միջոցներուն:

Օթթաւայի ոստիկանութիւնը ձերբակալեց չատ վտանգաւոր նկատուած Իրլանտացի մը, զոր կը մեղադրէ սպանութեան փորձ կատարած ըլլալու յանցանքով:

Գանատայի հեծեալ ոստիկաններու հրամանատարը այս մասին յայտնեց թէ, քանի մը օրէ ի վեր՝ ոստիկանութիւնը կը հետապնդէր գաւադիրներու խումբ մը եւ թէ նոյն իսկ, մէկ քանի գաղտնի ոստիկաններ, յաջողեր էին ներկայ ըլլալ անոնց գաղտնի ժողովներուն:

Առանց նպատակն էր սպաննել Անգլիոյ գաղթային նախարարը, որ Թորոնթոյէն 70 քիլոմեթր հեռու, ջրանցքի մը բացման արարողութիւններուն պիտի մասնակցէր:

Անգլիա եւ հնդկական հարցը

Հնդկաստանի հարցը որ Անգլիոյ վերջին նախարարական խորհուրդին մէջ, բննուեր էր, զանազան ենթադրութիւններու տեղի կուտայ: Կացութիւնը ներկայիս հետեւեալն է:

Յունիս 26ին, կառավարութիւնը ճշդորոշելով իր բաղաքականութիւնը, կ'որոշէր շարունակել հնդիկ հանրային կարծիքին ուղղակի շօշափումները, բայց այլ եւս չհրաւիրել Կոր Սեղանը:

Կառավարութեան այս որոշումը հանոյ չգտաւ հնդիկ կարգ մը ազատական ղեկավարներու· իսկ կառավարութեան ներկայացուցիչը յուլիս 13ին, երեսփ· ժողովի վերջին նիստին մէջ կը յայտարարէր թէ տրամադիր է բննելու ամէն առաջարկ որ բոլորին համար, գոհացուցիչ կերպով լուծում մը կրնայ բերել, առանց խանգարելու սկսուած ձեռնարկներու արագ լրացումը:

Այդ թուականէն ասդին, բազմաթիւ առաջարկներ ներկայացուած են կառավարութեան· ամէնէն աւելի, առաջարկ ներկայացնողները կը պնդեն երրորդ Կոր Սեղան մը գումարելու անհրաժեշտութեան վրայ:

Լոնտոնի պաշտօնական շրջանակները կը յայտնեն թէ Կոր Սեղանի գաղափարը բննուելու վրայ է այս միջոցին, բայց դեռ որեւէ որոշում չէ տրուած այս մասին:

Սխալ է ուրեմն կարգ մը թերթերու այն տեղեկութիւնը թէ Անգլիա որոշած է հրաւիրել Կոր Սեղանի խորհրդաժողովը:

ԿԱՆՏԻ ԳՈՐԾԻ ՎՐԱՑ

Կանտիի հետ անգլիական կառավարութեան վարած բանակցութիւնները անելի մատնուած են, հիմայ որ կարգը եկած է որոշելու թէ նախ, կրաւորական ընդդիմութի՞ւնը պէտք է դադրի թէ բացառիկ հրամանագրերը: Երկու կողմերը կը վարանին եւ ոչ մէկը կ'ուզէ նախ տեղի տալ միւսին: Ամէն մէկը պաշտպանելով իր հեղինակութիւնը, կ'ուզէ որ նախ հակառակորդը զիջում կատարէ: Անգլիական կառավարութիւնը Կանտիի կ'առաջարկէ կառավարական մասնակի իբ֊ենավարութիւն, խոստանալով ապագային հաստատել կեդրոնական պատասխանատու կառավարութեան մը սահմանադրութիւնը:

Կանտի, ընդունելով մէկտեղ, պայման կը դնէ որ նահանգային իբ֊ենավարութիւնը բոլորովին զերծ ըլլայ Լոնտոնի կառավարութեան հսկողութենէն եւ հակակշռի իրաւունքէն:

Բանակցութիւնները ընդհատուած են:

Ամերիկա եւ պարտքերու հարցը

Ուաշինկթընէն «Թայմս»ի կը գրեն թէ ծերակուտական Պօրահ որ իր վերջին երկու ճառերուն մէջ, թելադրեր էր կրճատել պատերազմական պարտքերը, իր բաբեկամներուն յայտնած է թէ Ուաշինկթընէն պիտի վերադառնայ սեպտեմբերի ընթացքին: Իր այս ճամբորդութեան նպատակն է հսկել որ ամերիկեան կառավարութիւնը այնպէս մը չգործէ որ պատերազմական պարտքերը վերաքննուին, առանց եւրոպացին պահանջելու փոխադարձ կարեւոր փոխարինումներ:

Անդրադառնալով այն տեղեկութեան թէ ամէնէն նպաստաւորեալ ազգի սկզբունքով, Ամերիկայի հետ կնքելով առեւտրական դաշնագիր մը, Ֆրանսա պիտի պահանջէ որ Ամերիկայի հանդէպ իր պատերազմական պարտքերը կրճատուին, ծերակուտական Պօրահ, ըսաւ.

— Պատերազմական պարտքերու հարցը աւելի լայն ու խոր է քան թէ առեւտրական դաշնագրի մը սակարկութիւնը՝ պարտքերու դումարին վրայէն քանի մը տոլար զեղչելու նպատակով:

Ծերակուտականը դարձեալ չեշտեց թէ որ եւ է արդարացում չկայ պատերազմական պարտքերը կրճատելու կամ ջնջելու, եթէ այդ քաղաքականութիւնը բոլոր երկիրներու անտեսական վերականդնումին ծառայելու չափ ընդարձակ չըլլայ:

Ռուսաւգերման դարաբերութիւնները

Այս վերջին մէկ քանի օրերու ընթացքին, բոլշեւիկ մամուլը լեզուն, զգալի կերպով փոխուած է հանդէպ Գերմանիոյ: Ռուսական մամուլը Գերմանիոյ քաղաքականութեան մէջ փոփոխութիւն մը կը նշմարէ հանդէպ Ռուսիոյ եւ կը յայտնէ թէ Գերմանիոյ պինուորական ուժերը չատ աւելի մեծ են քան ինչ որ ցոյց կը տրուի, թէ Գերման կառավարութիւնը յաջողած է խարել դաշնակիցներու յանձնախումբերը, ծածկելով զէնք եւ ռազմանիւթ՝ մեծ քանակութեամբ, հակառակ Վէրսայլի դաշնագրին:

Այս տեսակ լեզու մը բոլշեւիկ մամուլին կողմէ, ուշագրաւ է, մանաւանդ որ ան, ցարդ, կը ջանար Գերմանիան ցոյց տալ բոլորովին զինաթափ եւ զոհը՝ Ֆրանսայի, Անգլիոյ եւ ուրիշ պետութեանց:

Իտալիա փոխ կուտայ Թուրքիոյ

ՀՌՈՄ, 7 օգոստոս.— Մօտ աւուրներն Թուրքիա իտալական բա-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՕՐՈՒՆ ԵՎ ՀԱՅՐԵՆԻՔ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՄԵՆՕՐՅԱ ԹԵՐԹԻ — ՀԱՅՐԱՊԵՏ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

ԱՄԵՆՕՐՅԱ ՀԱՅ ՄԱՐԴՈՒ ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՕՐԳԱՆ

##

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՍՈՒՑԱՐԱՆԻ
(ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՐՎԵՍՏԻ)

Հայաստան ֆեսիան և իտալիան

Ա.

ԲԱՆԱԿ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Մեր կարդալ սրբի ու գուշակ Մուշէ, Հայի՛ր ու Լօրի հոգիները։

Բիւրեղայ բոլոր կողմերէն ուռ-տաղ, դաշտ, լեռներ, ձորեր, ջրեր, ծաղիկներ, խոտ, տերեւ, ծառեր ու թուփեր, ամէն ինչ կ՚ուրախանայ ու կ՚երգէ, որ ասոնց միջոցով ալ մեր հոգին կրնայ ուրախանալ ու երգել։

Ինչպէ՞ս կրնայ մարդ չուրախանալ, երբ կը տեսնէ, որ ամէն ինչ կ՚ապրի, կ՚աճի, կ՚ուրախանայ ու կ՚երգէ։

Ա. Ի. Իշխանեան

Ես ալ կ՚ուզեմ ուրախանալ ու երգել այս Տարին իմ սրտի մէջ, որովհետեւ ան կը խոստանայ ինծի ամէն ինչ, որ ես կ՚ուզեմ։

Ես կ՚ուզեմ ունենալ ուրախ ընտանիք, ուրախ հարեւաններ, ուրախ ընկերներ, ուրախ գործ, ուրախ ժողովուրդ, ուրախ հայրենիք։

Ես կ՚ուզեմ, որ ամէն ինչ ուրախ ըլլայ իմ շուրջս։

Ես կ՚ուզեմ, որ ամէն ինչ ուրախ ըլլայ ինծի համար։

Ես կ՚ուզեմ, որ ամէն ինչ ուրախ ըլլայ ինծի համար, որովհետեւ ես ալ կ՚ուզեմ ուրախ ըլլալ։

Ես կ՚ուզեմ, որ ամէն ինչ ուրախ ըլլայ ինծի համար, որովհետեւ ես ալ կ՚ուզեմ ուրախ ըլլալ, որպէսզի ես ալ կարենամ ուրախանալ ու երգել։

Ես կ՚ուզեմ, որ ամէն ինչ ուրախ ըլլայ ինծի համար, որովհետեւ ես ալ կ՚ուզեմ ուրախ ըլլալ, որպէսզի ես ալ կարենամ ուրախանալ ու երգել, որպէսզի ես ալ կարենամ ուրախանալ ու երգել, որ Տարին ինծի համար ուրախ ըլլայ։

Ա. Ի. Իշխանեան

ՀԱՅ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ՅԱՐԱՁԱԳԱՆՔԻ ՕՐԳԱՆ
(ԱԼԿ 1330-ԻՆ ՏԱՐԻ ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ)
ՀԱՄԱՐ. Կ. ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ
Խմբագիր Կ. ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ

— Կիմալի՛ Ֆ, — կրկնեց Մարիամը։

Մի քանի վայրկյան հետո ու-րիշներն ալ ներս առնելով Ջեմալը, ան կրկին ըսաւ.

— Ջեմալ, Ֆրանսայի մէջ ալ ունի՞ս ազգականներ։

— Ունիմ, Մարիամ, ունիմ։ Ֆրանսայի մէջ ալ ունիմ, բայց ո՞ւր են, չեմ գիտեր։ Ես ալ ձեզի պէս որբ եմ։ Ես ալ ձեզի պէս ոչ հայր ունիմ, ոչ մայր։ Ես ալ ձեզի պէս ոչ ոքի կը պատկանիմ։ Ես ալ ձեզի պէս ոչ ոքի կրնամ ըսել, թէ՝ հայրիկ, մայրիկ։ Ես ալ ձեզի պէս ոչ ոքի կրնամ ըսել, թէ՝ քոյրիկ, եղբայրիկ։ Ես ալ ձեզի պէս ոչ ոքի կրնամ ըսել, թէ՝ հարազատ։ Ես ալ ձեզի պէս ոչ ոքի կրնամ ըսել, թէ՝ ազգական։ Ես ալ ձեզի պէս ոչ ոքի կրնամ ըսել, թէ՝ ընտանիք։ Ես ալ ձեզի պէս ոչ ոքի կրնամ ըսել, թէ՝ տուն։ Ես ալ ձեզի պէս ոչ ոքի կրնամ ըսել, թէ՝ ունիմ։ Ես ալ ձեզի պէս ոչ ոքի կրնամ ըսել, թէ՝ ինծի։ Ես ալ ձեզի պէս ոչ ոքի կրնամ ըսել, թէ՝ իմ։ Ես ալ ձեզի պէս ոչ ոքի կրնամ ըսել, թէ՝ ես։ Ես ալ ձեզի պէս ոչ ոքի կրնամ ըսել, թէ՝ ես։

Ջեմալ ձայնը խեղդուկ հեկեկանքներով մը կտրեց։

Ան ալ ինքզինքը կորսնցուցած էր։ Ան ալ ինքզինքը կորսնցուցած էր։ Ան ալ ինքզինքը կորսնցուցած էր։

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութները	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 10 ՕԳՈՍՏՈՍ 1932

10 AOUT 1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 1933

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

"ՅԱՌԱՋ,,Ի ՀԱՐՑԱՐԱՆԸ

Ինքնութեան թուղթերուն չուրջ «Յառաջ»ի հարցարանը հաւիւ լոյս տեսած, երկկ խմբագրատան դուռը ամէն առին մօտ քսան երիտասարդներ, իրենց անկախոն թուղթերու ցաւերով: Անշուշտ անմիջական դարմանի մը յոյսով:

Բերանացի ու հապճեպ բացատրութիւն մը իր վիճակին եւ անհամբեր սպասումը անմիջական կարգադրութեան մը: Իւրաքանչիւրն իր մասին, իր ցաւերով: Անհատապաշտ: Ու այս, իսկապէս ապրած տառապանքէ մը յետոյ: Իր ցաւէն ընկճուած՝ հաւաքական ցաւի մասին չի մտածեր:

Մինչդեռ մենք հարցարանը հրատարակեցինք, ընդհանուր կարգադրութեան մը մտահոգութիւններով: Ու հարցարանը յստակ ու հասկնալի խմբագրուած է, աւելորդ թիւրիմացութեանց տեղի չտալու համար: Իսկ մեր հայրենակիցներն առանձն կանուխ խմբագրատուն կը վազեն, կարծես թէ կարգադրիչ նոր գրասենեակ մը բացուած ըլլար:

Գիտենք որ մեր հայրենակիցները մեծ նեղութիւններու ենթարկուած են, եւ հալածականի աճապարանքն ունին՝ վայրկեան մը առաջ իրենց կացութիւնը փրկելու: Ատոր համար ղիրենք չենք մեղադրեր: Բայց կ'ուզենք որ գիտակցին թէ ի՞նչ կը պահանջուի իրենցմէ, ու այդ պահանջին ընդառաջ երթան:

Ուրեմն լուսաբանենք հարցարանը, քանի որ այդ պարզ գրութիւնն իսկ լուսաբանութեան կը կարօտի: Մանաւանդ որ կը կասկածինք թէ գաւառներէն անկախոն թուղթեր ունեցողներ կրնան ըլլալ, որ բանեն Փարիզի ճամբան եւ կենան խմբագրական սեղանին առջեւ: Անշուշտ ապարդիւն:

Մենք կը սպասենք մեր հայրենակիցներէն միայն գրաւոր պատասխաններ:

Անձնապէս ներկայացողներուն ոչ մէկ պատասխան ունինք տալու:

Պատասխանները պէտք է ըլլան ճշդրիտ:

Շինծու պատմութիւններն այս պարագային բոլորովին աւելորդ են եւ անտեղի:

Պատասխանները կրնան մեզ դրկել առանձին անհատներն իրենց մասին, կամ որ եւ է թղթակից՝ բազմաթիւ մարդոց մասին:

Այդ թուղթերու հաւաքումը որ եւ է հայրենակիցի դրութիւնը չի կրնար վաւանդել, կը մնայ միայն խմբագրութեան տրամադրութեանը տակ, եւ կ'օգտագործուի միայն այն ատեն, երբ պաշտօնական մարմին մը յանձն առնէ ընդհանուր դիմում կատարել այդ առթիւ:

Անհրաժեշտ է որ մէկ կամ աւ աւելին երկու չարաթուան ընթացքին բոլորի պատասխանները մեզ հասնին: Բոլորին կ'սենք, որովհետեւ անհրաժեշտ է որ Ֆրանսայի մէջ գտնուղ բոլոր անհատներու (անկախոն թուղթ կրողներու) վիճակը պարզուի եւ ընդհանուր յայտարարի բերուի: Եւ եթէ կարգադրութիւն մը պիտի յաջողի, յաջողուի բոլորին համար, բայ ի արտակարգ պարագաներէն:

Ուրեմն, բոլորի շահը կը պահանջէ մտնել այս ցանկին մէջ, առանց «հայկական դիւանագիտութեան»:

Երբ հարցն իր ամբողջ ծաւալով կը պարզուի, պատկերը ճշդօրէն յայտնի կ'ըլլայ, այն ատեն մենք խնդիրը կը քննենք հրապարակով կամ խորհրդակցական ժողովի մը մէջ:

Մեր այս քայլը կ'ըլլայ մեծ օժանդակութիւն մը հանրային այն մարմիններուն, որոնք պաշտօնապէս այս կարգի խնդիրներով կը զբաղին: Մենք, ուրեմն, կ'ուզենք փաստացի խորհուրդով մը մղում տալ զաղթականական մարմիններուն, որպէս զի այս վերջիններն աւելի վճռական քայլ մը առնեն՝ անկախոն թուղթերու ցաւոտ խնդիրը վերջնականապէս լուծելու:

Ու մենք կը հաւատանք թէ, երբ հանրային մարմինները, զինուած ամբողջական փաստերով, միանգամ դիմում մը կատարեն յարնուն հայ ժողովուրդին, կեդրոնական կամ տեղական կառավարութիւններուն, պիտի կրնան լուծել այս խնդիրը, որ քար գայթակղութեան դարձած է, մեր հայրենակիցներէն ոմանք մատնելով թշուառութեան, ու նաեւ անխիղճ շահագործումներուն:

Մեզի կը թուի թէ կառավարութիւնն ալ իր կարգին մեծապէս շահագրգռուած է գործ ունենալ կանոնաւոր ինքնութեան թուղթերու տէր մարդոց հետ, եւ աղատիլ անկախոն մարդոց նեղացուցիչ հանգամանքէն:

Հայոց պարագան, մանաւանդ, ինքնայատուկ է եւ թերեւս աւելի ըմբռնելի, քան ուրիշ օտարականներու ներկայացուցած պարագաները:

Անշուշտ մինչեւ հիմա մասնակի կարգադրութիւններ եղած են եւ այս օրերուն ալ կրնան տեղի ունենալ: Անհատական ճիգերը կրնան չարաչարուիլ, իրենց գլխուն ճանապարհով, որոնց չենք խառնուիր:

Մենք ընդհանուր առաջադրութիւն մը ունինք եւ կը հետամտինք ընդհանուր լուծման մը: Առանձին անհատներու խնդիրը մեզ չի շահագրգռեր, գործնական տեսակէտով:

Այս յստակ բացատրութիւններէն յետոյ, յոյս ունինք որ մեր հայրենակիցները լիովին պիտի ըմբռնեն «Յառաջ»ի հարցարանի ոգին, եւ պիտի փութան գրաւոր պատասխաններ հասցնել մեզ, որմէ յետոյ մենք կրնանք պատկան մարմիններուն, կամ անոնց կազմակերպած խորհրդակցական ժողովի մը մէջ խնդրին գործնական ընթացք տալ:

Կ. Ս.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՆԵՐԳԱՂԹ ԵՒ ԱՃՈՒՄ

— :-: —

Ասկէ առաջ բազմիցս «Յառաջ» արտայայտուած է ներգաղթի մասին: Ու յաճախ ըսած է որ, եթէ տարիի 10,000 Հայ կարելի ըլլայ փոխադրել Հայաստան, առաւելագոյն թիւն է որ կարելի է երեւակայել ներկայ պայմաններուն մէջ:

Անցած շաբաթ օրուան թիւով, ռամկավար «Ապագա»ն խելացի դատողութիւն մը կ'ընէ այդ առթիւ, ու մեզի ուրախութեամբ կ'արտատպենք այդ հատուածը·

«Բայց եթէ կարելի ըլլայ ամէն տարի 10,000 հայ գաղթական փոխադրել Հայաստան, նորէն Հայերու այսօրուան թիւը անփոփոխ պիտի մնայ արտասահմանի մէջ, նոր ծնունդները պիտի լեցնեն գացողներուն տեղը եւ դէմ մը միլիոնէն աւելի հայ գաղթականները պիտի մնան օտարութեան մէջ: Պէտք է խորհիլ նաեւ անոնց ինքնապահպանման մասին»:

Այո՛, շատ ճիշդ կը դատէ «Ապագա»ն: Ներգաղթ տասը հազար հոգի, իսկ նոր մուտք, նոր ծնունդներով աւելի քան տասը հազար հոգի:

Այս խելացութիւնն արձանագրելէն յետոյ՝ միակ վախն որ ունինք, այն է թէ մեր գնահատութիւնը կրնայ խրտչեցնել ռամկավարները, ու անոնք փոխեն իրենց խօսքը:

Ուրախ պիտի ըլլանք, եթէ անոնք մնան իրենց համոզման եւ խորհին նաեւ մնացորդացի ինքնապահպանման մասին:

ՐԻՎԱՐԷՑ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Իտալիոյ նաւային ռազմախորհուրդներուն առթիւ

Իտալիա նաւային մեծ ռազմախորձեր կը կատարէ Միջերկրականի մէջ:

Մուսոլինի, իր գրասանասուլ, մօտէն կը հետեւի ռազմախորհրդներուն: Իրեն կ'ընկերանայ ծովակալ Սիրիանի, ծովային նախարար:

Այս ռազմախորհրդներու թեման է, — պատերազմի պահուն՝ արգիլել Թշնամի նաւատորմիղին անցքը Հիւսիսային Ափրիկէէն դէպ ի Ֆրանսական ծովեզերքը:

Ռազմախորհրդները մեծ կարեւորութիւն ստացած են, որովհետեւ ատիկա գոյց մըն է նաեւ թէ որքա՜ն կատարելագործուած է իտալական նաւատորմը: Արդարեւ, Իտալիա հսկայ ճիգեր թափեց պատերազմէն առաջ, մանաւորապար Փաշիստներու իշխանութենէն առդին, արդիականացնելու համար պատերազմական նաւատորմը, աւելցնելու համար նաւային միաւորները, զանոնք օժտելու համար ամէն կատարելագործութիւններով: Յետոյ Մուսոլինի չարունակ աշխատեցաւ դուրս ձգել հին նաւերը եւ օժտել նաւատորմը այնպիսի արագաստհութեամբ, որ դերակշռէր Թշնամիին ուժերը:

Նաւատորմին վերակազմութեան հետ եւ հաւասարապէս, Մուսոլինի ամէն կատարելագործութիւններով օժտեց օդային նաւատորմը: Ներկայիս Իտալիա ունի ջրօդանաւերու հսկայ թիւ մը, եւ վարժ ու փորձ օդանաւորդներու խումբեր:

Իտալիա իրապէ՞ս կը հաշուի Ժընեւին

Գրեր էինք թէ Իտալիա կը մտածէ քաշուիլ, ինչպէս Գերմանիա եւ Ճափոն, Ազգերու Դաշնակցութենէն: Մուսոլինիի թերթը, «Փոփոլօ տ'Իտալիա», ինչպէս նաեւ Հռոմի ամբողջ մամուլը կը չարունակեն յարձակիլ Ժընեւեան Կորհրդաժողովին վրայ: Եւ, իրրեւ եզրակացութիւն այս դժգոհութեանց, Հռոմի քաղաքական եւ դիւանագիտական շրջանակները բաց եւ արձակ կարծ կուտան, — այս պայմաններուն մէջ, Իտալիա կրնա՞յ անդամ մնալ Ազգերու Դաշնակցութեան:

Այսու հանդերձ դիտել կը տրուի թէ Մուսոլինի չպիտի ուզէր տակաւին այդքան արմատական լուծում մը տալ հարցին, որ դրուած է: Նոյն ատեն, պէտք է կարծել որ, երբ մէկ կողմէ Ճափոն, միւս կողմէ Գերմանիա, հրաժարին Ազգերու Դաշնակցութենէն, Իտալիա եւս չպիտի վարանի այլ եւս հետեւելու անոնց: Ու երբ Իտալական մամուլը այսպէս բացորոշ կը դնէ հարցը և կը ներկայացնէ Իտալիոյ հրաժարումը Ազգերու Դաշնակցութենէն:

Մահտնապտ «Կր Հաւգչի»

Մաքտոնալտ Իրլանտա կը գտնուի հիմա:

Եւ ահա թերթերը կը գրեն թէ Մաքտոնալտ Իրլանտա գացած է տեսակցելու համար Տէ Վալերայի հետ իրլանտական ազատ պետութեան հարցերուն մասին: «Տէյլի Մէյլ»ի թղթակիցը, յաջողելով գտնել Մաքտոնալտը, որ կ'ուզէր գաղտնի պահել իր ճամբորդութիւնը, տեսակցութիւն մը կ'ունենայ հետը·

— «Կ'ուզեմ կատարեալ հանգիստ մը ընել հոս, դէթ 3—4 օր: Հեռու ամէն աշխատանքէ, հեռախօսէն, խնդրարկուներէն, հանդստանալու եկած եմ այստեղ: Իրլանտայի ոչ հիւսիսովը կը զբաղիմ, ոչ ալ հարաւովը: Ոչ մէկ հարց ու հոգ կը բերէ զիս հոս, հանդչելու եկած եմ պարզապէս»:

× Նորթըն, իրլանտական աշխատաւորական կուսակցութեան պետը, ճառ մը մէջ խօսելով Տըպլինի եւ Լոնտոնի կառավարութեանց միջեւ տեսակէտներու մերձեցման փորձի մը մասին, քննադատեց բրիտանական կառավարութիւնը եւ հրաւիրեց Իրլանտացիները, որ իրենց բոլոր ուժերը նուիրեն Իրլանտայի ազատ պետութեան:

— «Բրիտանական կառավարութիւնը, ըսաւ, անտեսական դեռնի վրայ թշնամութիւններու իր մեթոտին փոխարէն ներկայիս կը հետապնդէ գինուորական գրաւման հին եղանակը»:

Կացութիւնը Գերմանիոյ մէջ

Շփոթ է կացութիւնը Գերմանիոյ մէջ, եւ հակասական են լուրերը, որ կը հասնին Պերլինէն:

ԱՀԱԲԵԿՈՒԻՄՆԵՐ

Սպանութիւնները կը չարունակուին երկրին մէջ: Հրէաներուն ահաբեկիչներուն հոգն իսկ չէ թէ կառավարութիւն մը կայ իրենց պլխուն վերեւ: Օր ցերեկով կը մաքրեն ու կ'ահաբեկեն հակառակորդները: Կիրակի դիշեր Սիլեզիոյ մէջ տեղի ունեցան ահաբեկման 15 դէպքեր: Այսպէս ընկերվարական կուսակցութեանց օրաթերթերու խմբագրատան, կեդրոնատեղիներու, կամ ճախերու բնակարաններուն վրայ ռումբեր նետուեցան, նիւթական մեծ վնասներ պատճառելով ամէն կողմ: Յարձակումներ տեղի ունեցան նաեւ հրէական հաստատութիւններու եւ վաճառատուներու վրայ:

Վալտէնպուրկի մէջ, հրացան պարպեցին քաղաքապետական խորհրդականի մը վրայ, ընկերվարական, որ նստած էր պատուհանը: Պերկվախթ թերթին խմբագրատան պատուհաններուն քարեր նետեցին եւ ներսը, խմբագրատան դրասենեակները մտնելով, տարճանակ պարպեցին խմբագիրներուն վրայ: Նայտէնպուրկի մէջ եւս տեղի ունեցան ահաբեկման դէպքեր ընկերվարականներու դէմ:

ԴԱՀԼԻՃԻՆ ՄԷՋ

Հետզհետէ յստակ պահանջ մը կը դառնայ Հիթլերի թեկնածութիւնը վաւչապետութեան համար: Հիթլեր վաղանցած էր առաջին առթիւ: Ու հիմա, երբ դրուած է իր թեկնածութիւնը, յստակ աչխատանք կը թափէ յաջողցնելու: Տպաւորութիւնը ներկայիս այն է, թէ Հիթլեր պիտի յաջողի մտնել դահլիճին մէջ, այն խօսակցութենէն ետքը, որ տեղի ունեցաւ Հիթլերի եւ Ֆոն Շլայխէրի միջեւ:

Սակայն, Հիթլեր, մտնելով դահլիճին մէջ, չպիտի հանդուրժէ կարգ մը նախարարներու ներկայութեան: Այսպէս, համաձայն վերջին զրոյցներու, վաւչապետ Ֆոն Փափէն եւ ներքին նախարար Ֆոն Կայլ չպիտի կարենան մնալ դահլիճին մէջ:

Միւս կողմէ Հինտէնպուրկ կը մերժէ թոյլ տալ Հիթլերեան դերիչխան դահլիճի մը կազմութեան, չուզելով կորսնցնել նախադահի իր իրաւունքները:

Տէր Մոնթակ գերման թերթը կը գրէ թէ բանօրէն պիտի լուծուի երեսփոխանական ժողովը, եթէ դահլիճի տպտնապը կարելի չըլլայ վերջացնել:

ՀԻԹԼԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Կացութիւնը այնքան չփոթ է երկրին մէջ, որ ժողովուրդը տաբօրինակ լուրեր կը ստեղծէ ժամէ ժամ:

Այսպէս կ'ըսուի թէ Հիթլեր չի փափաքիր վաւչապետ ըլլալ, այլ միայն կառավարիչ որեւէ նահանգի մէջ: Կամ լիազօր դառնալ գերման ներքին պետութեան մը մէջ: Թէ նախկին գահաժառանգը Հիթլերի խոստացած է հարուստ կալուածներ, այնպէս որ Հիթլեր իշխանութեան գլուխ բերելէ յետոյ գահաժառանգը, պիտի քաշուի իր նոր կալուածներուն մէջ, իրրեւ հարուստ հասարակ, իրրեւ նոր ազնուապետ, վերջացած համարելով իր առաքելութիւնը:

ԲԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄ?

Բրիտանական մամուլը հետաքրքրութեամբ կը հետեւի Գերմանիոյ չփոթ լուրերուն: Մանաւորապար ահաբեկման դէպքերուն, որ սպառնական նկարագիր ստացան վերջին ընտրութիւններէն ի վեր: Ու դիտել կը տրուի, որ նման կացութիւն մը կրնայ ծանր անդրադարձումներ ունենալ ոչ միայն Գերմանիոյ ներսը, այլ եւ արտասահմանի մէջ: Կարգ մը անգլիական թերթեր կը պահանջեն վերջ մը դնել Հիթլերեան կուսակցութեան սանձարձակութիւններուն: Տէյլի Թելէկրաֆ նկատել կուտայ, թէ «Ֆոն Փափէնի եւ Ֆոն Շլայխէրի կառավարութիւնը, որ ինքզինք այնքան զօրաւոր զգաց զսպելու ամէն խռովութիւն, նոյնիսկ տապալելու Գերման ներքին պետութիւն մը, պիտի տարօր ու տապալի՝ եթէ չկարենայ յոյժ տալ իր հեղինակութիւնը: Ամիս մը առաջ, կացութիւնը մոթ էր տնտեսական պայմաններու բերումով: Իսկ հիմա այնքան չփոթութիւն ստեղծուած է, որ կը վախցուի քաղաքացիական պատերազմէ մը»:

Ամբողջ մամուլը Գերմանիոյ համար անվայել կը համարին ահաբեկումի դէպքերը, որ կը չարունակուին երկրին մէջ, մէկ ծայրէն միւսը: Ու կը զարմանան, որ կառավարութիւնը, պարզ պատրուակով մը լուծելէ յետոյ ամբողջ դահլիճ մը, նոյնքան խիստ չէ չարժիր, երբ հիմա աւելի սպառնական են խռովութիւնները:

ՎԵՐՋԻՆ ՊԱՀՈՒՆ

Պերլինէն կը հեռագրեն թէ Ֆոն Փափէն տախտակաբար մայրաքաղաք հրաւիրեց բոլոր նախարարները, մասնաւորապար պատերազմականն ու ներքինը, որոնք կը գտնուէին ներքին գաւառները: Կը կարծուի թէ չատ կարեւոր որոշումներ պիտի տրուին նախարարական այդ խորհուրդին մէջ, թերեւս կազմուին արտակարգ տանեաններ: Պիտի հրատարակուի հրամանագիր մը, որուն համաձայն ծանր պատիժներու պիտի ենթարկուին ահաբեկիչները, քաղաքական ու պետական դէմքերու վրայ կատարուած յարձակման հեղինակները: Ասոք կայ նոյն իսկ պաշարման վիճակ հռչակելու փրուսիական ամբողջ երկրին մէջ:

Պրիան-Քէլլոկի դաշնագրին ետեւի

Նիւ Եորքէն կը հեռագրեն թէ արտաքին յարաբերութեանց խորհուրդին մէջ, Սթիմսըն, կարեւոր ճառ մը խօսելով, աչքէ անցուց քաղաքական երեք տարիները, որ անցան Պրիան – Քէլլոկ դաշնագրին կնքումէն ի վեր մինչեւ չինեւճափոնական հիւբը: Ըստ ճառախօսին, ընդհանուրին փափաքն է տեւականացնել խաղաղութիւնը, ըստ թելագրութեան Պրիան – Քէլլոկ դաշնագրին, եւ համաձայնութեան գալ՝ երբ կը ծագի սպառնալիք մը: Ամբողջ աշ-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀՈՒՆՎԱՐԻ 6-ԻՆ ԼՐԱՆԱԼ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈՂԱՄԱՍԻ ՎՐԱ

ՀՈՒՆՎԱՐԻ 6-ԻՆ ՍԿՍՎՈՒՄ Է ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈՂԱՄԱՍԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ

Հունվարի 6-ին Լրանալ հայկական հողամասի վրա սկսվում է հայկական հողամասի աշխատանքները։ Հողամասը գտնվում է Երևանի հարավային մասում, Մաշտոցի պողոտայի մոտ։ Հողամասի մակերեսը կազմում է 3100 քառակուսի մետր։ Հողամասի վրա նախատեսվում է կառուցել երկհարկանի շենք, որտեղ կտեղավորվեն գրասենյակները, դասասենյակները և գրադարանը։ Շենքի առաջին հարկում կլինեն նաև խանութ և ճաշարան։

Հողամասի շուրջը կտնկվեն ծառեր և կթփեր։ Հողամասի մուտքի մոտ կտեղադրվի հայկական հողամասի մեծ քարտեզը, որի վրա կնշվեն բոլոր այն վայրերը, որտեղ հայերը ապրել են հազարամյակների ընթացքում։

Հողամասի բացումը կկատարի Լրանալ հայկական հողամասի նախագահ Արամ Մանուկյանը։ Նա կխոսի հողամասի նպատակների և խնդիրների մասին։ Ապա կելույթ ունենան հրավիրված հյուրերը։

Հողամասի աշխատանքները կղեկավարի Լրանալ հայկական հողամասի գիտական քարտուղար Գևորգ Ավետիսյանը։ Նա կպատմի, որ հողամասի վրա կաշխատեն ոչ միայն հայ, այլև օտարազգի գիտնականներ։ Նրանք կուսումնասիրեն հողի կազմը, հնագույն բնակավայրերի մնացորդները, հին գերեզմանները։

Հողամասի աշխատանքներին կմասնակցեն նաև Լրանալ հայկական հողամասի կամավորները՝ ուսանողներ և դպրոցականներ։ Նրանք կօգնեն գիտնականներին պեղումների ժամանակ, կհավաքեն հին իրերը և կուղարկեն թանգարան։

Հողամասի բացման օրը կանցկացվի հանդիսավոր հանդիպում, որին կմասնակցեն գրողներ, նկարիչներ, երաժիշտներ և հասարակական գործիչներ։ Հանդիպման ընթացքում կհնչեն հայկական երգեր և կկարդացվեն բանաստեղծություններ։

Հողամասի աշխատանքները կտևեն մինչև հոկտեմբեր։ Ամբողջ այդ ընթացքում հողամասը կլինի բաց բոլոր հետաքրքրվողների համար։ Ցանկացողները կկարողանան ծանոթանալ պեղումների ընթացքին և տեսնել հին իրերը։

ՀՈՂԱՄԱՍԻ ՎՐԱ ԿԱՇԽԱՏԵՆ ՕՏԱՐԱԶԳԻ ԳԻՏՆԱԿԱՆՆԵՐ

Հողամասի վրա կաշխատեն ոչ միայն հայ, այլև օտարազգի գիտնականներ։ Նրանք կուսումնասիրեն հողի կազմը, հնագույն բնակավայրերի մնացորդները, հին գերեզմանները։

Հողամասի աշխատանքներին կմասնակցեն նաև Լրանալ հայկական հողամասի կամավորները՝ ուսանողներ և դպրոցականներ։ Նրանք կօգնեն գիտնականներին պեղումների ժամանակ, կհավաքեն հին իրերը և կուղարկեն թանգարան։

Հողամասի բացման օրը կանցկացվի հանդիսավոր հանդիպում, որին կմասնակցեն գրողներ, նկարիչներ, երաժիշտներ և հասարակական գործիչներ։ Հանդիպման ընթացքում կհնչեն հայկական երգեր և կկարդացվեն բանաստեղծություններ։

Հողամասի աշխատանքները կտևեն մինչև հոկտեմբեր։ Ամբողջ այդ ընթացքում հողամասը կլինի բաց բոլոր հետաքրքրվողների համար։ Ցանկացողները կկարողանան ծանոթանալ պեղումների ընթացքին և տեսնել հին իրերը։

ՅՈՒՆ ՎՂՋՅՈՂ ՎԱ ՎԱԳՂԱՀ

ՅՈՒՆՎԱՐԻ 6-ԻՆ ԼՐԱՆԱԼ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈՂԱՄԱՍԻ ՎՐԱ ԿՍԿՍՎԻ ՊԵՂՈՒՄՆԵՐԸ

Հունվարի 6-ին Լրանալ հայկական հողամասի վրա կսկսվեն պեղումները։ Հողամասը գտնվում է Երևանի հարավային մասում, Մաշտոցի պողոտայի մոտ։ Հողամասի մակերեսը կազմում է 3100 քառակուսի մետր։ Հողամասի վրա նախատեսվում է կառուցել երկհարկանի շենք, որտեղ կտեղավորվեն գրասենյակները, դասասենյակները և գրադարանը։ Շենքի առաջին հարկում կլինեն նաև խանութ և ճաշարան։

Հողամասի շուրջը կտնկվեն ծառեր և կթփեր։ Հողամասի մուտքի մոտ կտեղադրվի հայկական հողամասի մեծ քարտեզը, որի վրա կնշվեն բոլոր այն վայրերը, որտեղ հայերը ապրել են հազարամյակների ընթացքում։

Հողամասի բացումը կկատարի Լրանալ հայկական հողամասի նախագահ Արամ Մանուկյանը։ Նա կխոսի հողամասի նպատակների և խնդիրների մասին։ Ապա կելույթ ունենան հրավիրված հյուրերը։

Հողամասի աշխատանքները կղեկավարի Լրանալ հայկական հողամասի գիտական քարտուղար Գևորգ Ավետիսյանը։ Նա կպատմի, որ հողամասի վրա կաշխատեն ոչ միայն հայ, այլև օտարազգի գիտնականներ։ Նրանք կուսումնասիրեն հողի կազմը, հնագույն բնակավայրերի մնացորդները, հին գերեզմանները։

Հողամասի աշխատանքներին կմասնակցեն նաև Լրանալ հայկական հողամասի կամավորները՝ ուսանողներ և դպրոցականներ։ Նրանք կօգնեն գիտնականներին պեղումների ժամանակ, կհավաքեն հին իրերը և կուղարկեն թանգարան։

Հողամասի բացման օրը կանցկացվի հանդիսավոր հանդիպում, որին կմասնակցեն գրողներ, նկարիչներ, երաժիշտներ և հասարակական գործիչներ։ Հանդիպման ընթացքում կհնչեն հայկական երգեր և կկարդացվեն բանաստեղծություններ։

Հողամասի աշխատանքները կտևեն մինչև հոկտեմբեր։ Ամբողջ այդ ընթացքում հողամասը կլինի բաց բոլոր հետաքրքրվողների համար։ Ցանկացողները կկարողանան ծանոթանալ պեղումների ընթացքին և տեսնել հին իրերը։

ՅՈՒՆՎԱՐԻ 6-ԻՆ ԼՐԱՆԱԼ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈՂԱՄԱՍԻ ՎՐԱ ԿՍԿՍՎԻ ՊԵՂՈՒՄՆԵՐԸ

Հունվարի 6-ին Լրանալ հայկական հողամասի վրա կսկսվեն պեղումները։ Հողամասը գտնվում է Երևանի հարավային մասում, Մաշտոցի պողոտայի մոտ։ Հողամասի մակերեսը կազմում է 3100 քառակուսի մետր։ Հողամասի վրա նախատեսվում է կառուցել երկհարկանի շենք, որտեղ կտեղավորվեն գրասենյակները, դասասենյակները և գրադարանը։ Շենքի առաջին հարկում կլինեն նաև խանութ և ճաշարան։

Հողամասի շուրջը կտնկվեն ծառեր և կթփեր։ Հողամասի մուտքի մոտ կտեղադրվի հայկական հողամասի մեծ քարտեզը, որի վրա կնշվեն բոլոր այն վայրերը, որտեղ հայերը ապրել են հազարամյակների ընթացքում։

Հողամասի բացումը կկատարի Լրանալ հայկական հողամասի նախագահ Արամ Մանուկյանը։ Նա կխոսի հողամասի նպատակների և խնդիրների մասին։ Ապա կելույթ ունենան հրավիրված հյուրերը։

Հողամասի աշխատանքները կղեկավարի Լրանալ հայկական հողամասի գիտական քարտուղար Գևորգ Ավետիսյանը։ Նա կպատմի, որ հողամասի վրա կաշխատեն ոչ միայն հայ, այլև օտարազգի գիտնականներ։ Նրանք կուսումնասիրեն հողի կազմը, հնագույն բնակավայրերի մնացորդները, հին գերեզմանները։

Հողամասի աշխատանքներին կմասնակցեն նաև Լրանալ հայկական հողամասի կամավորները՝ ուսանողներ և դպրոցականներ։ Նրանք կօգնեն գիտնականներին պեղումների ժամանակ, կհավաքեն հին իրերը և կուղարկեն թանգարան։

Հողամասի բացման օրը կանցկացվի հանդիսավոր հանդիպում, որին կմասնակցեն գրողներ, նկարիչներ, երաժիշտներ և հասարակական գործիչներ։ Հանդիպման ընթացքում կհնչեն հայկական երգեր և կկարդացվեն բանաստեղծություններ։

Հողամասի աշխատանքները կտևեն մինչև հոկտեմբեր։ Ամբողջ այդ ընթացքում հողամասը կլինի բաց բոլոր հետաքրքրվողների համար։ Ցանկացողները կկարողանան ծանոթանալ պեղումների ընթացքին և տեսնել հին իրերը։

ՅՈՒՆՎԱՐԻ 6-ԻՆ ԼՐԱՆԱԼ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈՂԱՄԱՍԻ ՎՐԱ ԿՍԿՍՎԻ ՊԵՂՈՒՄՆԵՐԸ

Հունվարի 6-ին Լրանալ հայկական հողամասի վրա կսկսվեն պեղումները։ Հողամասը գտնվում է Երևանի հարավային մասում, Մաշտոցի պողոտայի մոտ։ Հողամասի մակերեսը կազմում է 3100 քառակուսի մետր։ Հողամասի վրա նախատեսվում է կառուցել երկհարկանի շենք, որտեղ կտեղավորվեն գրասենյակները, դասասենյակները և գրադարանը։ Շենքի առաջին հարկում կլինեն նաև խանութ և ճաշարան։

Հողամասի շուրջը կտնկվեն ծառեր և կթփեր։ Հողամասի մուտքի մոտ կտեղադրվի հայկական հողամասի մեծ քարտեզը, որի վրա կնշվեն բոլոր այն վայրերը, որտեղ հայերը ապրել են հազարամյակների ընթացքում։

Հողամասի բացումը կկատարի Լրանալ հայկական հողամասի նախագահ Արամ Մանուկյանը։ Նա կխոսի հողամասի նպատակների և խնդիրների մասին։ Ապա կելույթ ունենան հրավիրված հյուրերը։

Հողամասի աշխատանքները կղեկավարի Լրանալ հայկական հողամասի գիտական քարտուղար Գևորգ Ավետիսյանը։ Նա կպատմի, որ հողամասի վրա կաշխատեն ոչ միայն հայ, այլև օտարազգի գիտնականներ։ Նրանք կուսումնասիրեն հողի կազմը, հնագույն բնակավայրերի մնացորդները, հին գերեզմանները։

Հողամասի աշխատանքներին կմասնակցեն նաև Լրանալ հայկական հողամասի կամավորները՝ ուսանողներ և դպրոցականներ։ Նրանք կօգնեն գիտնականներին պեղումների ժամանակ, կհավաքեն հին իրերը և կուղարկեն թանգարան։

Հողամասի բացման օրը կանցկացվի հանդիսավոր հանդիպում, որին կմասնակցեն գրողներ, նկարիչներ, երաժիշտներ և հասարակական գործիչներ։ Հանդիպման ընթացքում կհնչեն հայկական երգեր և կկարդացվեն բանաստեղծություններ։

Հողամասի աշխատանքները կտևեն մինչև հոկտեմբեր։ Ամբողջ այդ ընթացքում հողամասը կլինի բաց բոլոր հետաքրքրվողների համար։ Ցանկացողները կկարողանան ծանոթանալ պեղումների ընթացքին և տեսնել հին իրերը։

Ա.

ԲԱՆԱԿԱՆ ՀԱՅԵՐԵՆ

Հայատառ ճեմիսի եւ յատկական

Ա.

ՊՐՈՖԵՍՈՐ ՀԱՍՏԱՏԱՑ ՎՂԱՀՅՈՒՆ
(ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅՆՈՒԹԵԱՆ)

Ա.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՔԱՐԱՆ

Ա.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՌՈՏ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

խարհի հանրային կարծիքը այդ է, որ կը պահանջէ:

Սթիմսըն կը կարծէ բոլորին թարգմանը ըլլալ, պահանջելով խորհրդակցիլ փոխադարձ համաձայնութեան մը մասին, ամէն անգամ որ կը վտանգուի Պրիան – Քէլլոգ դաշնագրին ոգին:

Պոլիվիոյ եւ Փարակուէի միջեւ

Պոլիվիոյ հանրապետութեան նախագահը կը բողոքէ կարգ մը չէզոք պետութեանց դէմ, որոնք կը փորձեն միջամտել Պոլիվիոյ եւ Փարակուէի վէճին:

Իսկ Արժանթինի, Պրազիլիոյ, Չիլիի եւ Փերուի կառավարութիւնները չէզոքութեան դաշնագիր մը կնքեցին յիշեալ երկու երկիրներուն կռիւին առթիւ, հրաւիրելով հանդերձ զանոնք համաձայնութեան մը գալ եւ խաղաղութեամբ լուծել իրենց վէճը:

× «Մոնթակ Մորկէն» գերման թերթին տուած տեղեկութիւններուն համաձայն, գերման զօրավար մըն է Պոլիվիոյ զինուորական եւ քաղաքական գլխաւոր վարիչը: Պոլիվիական բանակը, որ չորս անգամ մեծ է Փարակուէի բանակէն, կազմուած է գերման ոգիով: Ընդհ. մարզիչն է զօրավար Հանս Քունտ, որ մաս կը կազմէր Լուտէնտորֆի սպայակոյտին: Գերման մըն է դարձեալ, որ կը վարէ Պոլիվիոյ զպրոցները: Գերման ճարտարագէտներ են, որ շինած են Պոլիվիոյ երկաթուղիները, վերակազմած են օդանաւերը:

Ֆրանսական թերթ մը, խօսելով այս մասին, կը դրէ թէ Գերմանիոյ գործակալները, աշխատելով Եւրոպայի զաղութներուն մէջ եւ տնտեսական շուկաներու վրայ, նպատակ ունին համաշխարհային շփոթութիւն մը ստեղծել, փորձելով օգտուիլ մութ ամպերէն:

Ռուսաստանի քանակցութիւնները

Ռուսաստանի քանակցութիւնները տեղի կ'ունենան ներկայիս Մոսկուայի մէջ:

Սովետ կառավարութիւնը յօժար է կարեւոր մենաշնորհները տալու ձափոնցիներուն, այնպէս որ կը յուսացուի թէ համաձայնութեան մը պիտի յանգին խորհրդակցութիւնները, որ տեղի կ'ունենան Գարախանի եւ Հիրոթայի միջեւ:

Կոլխոզներու պաշտպանութեան համար

Սովետ մամուլը հրատարակութեան տուաւ հրամանագիր մը, որուն համաձայն զինուորական ուժերով պիտի պաշտպանուին գետերու եւ երկաթուղիներու վրայով կատարուած փոխադրութիւնները, այսինքն այն բոլոր ապրանքները, որ կը պատկանին համագործակցականներուն կամ հասարակական դիւղատնտեսութեան ըրջիններուն: Այսպէս մահուամբ պիտի պատժուին բոլոր անոնք, որ կը գողնան կամ կը փճացնեն կոլխոզներու արտադրութիւնը:

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

Նահատակ Գրագէտներու Բարեկամներ

ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԻՆ 6ՐԴ ՀԱՏՈՐԸ

ԳՐԻԳՈՐ ԶՈՉՐԱՊԻ

ԾԱՆՕԹ ԴԷՄՔԵՐ ԵՒ ՊԱՏՄՈՒԱԾՔՆԵՐԸ

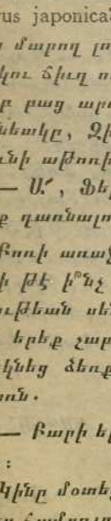
Գ Ի Ն՝ 20 Ֆ Ր Ա Ն Ք

Դիմել՝ M. Barsamian, 121 Rue Marcadet, Paris (18)

Տեսիլի մէջ «Յառաջ»ի գործակալ է

Պ. ՎԱՀԱՆ ՀԻՒՍԵԱՆ

41, Maison l'Aurore, DÉCINES, (Isère)

Մառիէի առեւտրականներուն եւ հայրենակիցներուն

ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ ՄԵՐ ԱՄՐԵՑԵԼԻ ԴԻՆԵՐԷՆ

ԿԱՆԱՆՑ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ

Մասնագիտութիւն՝ ռոպերու, ժիւփերու, քէփ տը շինէ շըմրզիէներու եւ մետաքս ժեռսէներու:

H. KEHRIBARIAN

19 Rue de Cléry, PARIS (2)

Métro: SENTIER Tél. RICHELIEU 97-12

Կ'ընդունինք ապապրանքներ գաւառէն և արտահամանէն

Ց.

Դ.

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Ռոստոմ ենթախոմիտէի ընկերական ժողովը այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 9ին 63 բիս տը լա Ռէփիւպլիքի սրահին մէջ:

ԼԻՈՆԻ Կայծակ խումբի ժողովը վաղը Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Դրադարանի սրահը:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ ԽԱՆԱՍՈՐԻ ԱՐՇԱԻԱՆԴԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆԱՒԹԻԻ

ԱՐԺԱՆԹԷՕՅԻ ԱՆՏԱՌԻՆ Մ Է Ջ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. ԶԻՒՅՈՒՒՆ ԿՈՄԻՏԷԻՆ ԿՈՂՄԷ

Այս Կիրակի առաւօտուընէ մինչեւ իրիկուն

Դեղեցիկ ժամանց, անակնկալներ, պար եւ նուագ, ճոխ պիւֆէ

Կը նախագահէ Ընկ. ԿՈԹՈՂԵԱՆ

Հաղորդակց. միջոցներ.— կառ սկէն լազարէն առնել շոգեկառք եւ իջնել կառ տ'Արժանթէօյ: Հանրակառք մատչէնէն Թիւ 40 իջնել կար Արժանթէօյ:

ԴԱՇՏԱՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՀԱՅ Կ. ԽԱՉԻ ԿՈՂՄԷ

Այս Կիրակի, առաւօտէն մինչեւ իրիկուն,

Route Château Gombert, Campagne La Baronne-ի մէջ

Առաւօտ՝ սկաուտական մարզանքներ, վարդավառեան Հայկական խաղեր՝ Հայ Արիներու կողմէ, փարիզէն իսանող իրենց խումբերու մասնակցութեամբ): կէսօրէ վերջ՝ ժամը 2.30ին կը սկսի գեղարուեստական բաժինը՝ ղեկավարութեամբ արուեստագէտ պ. Մ. Մարութեանի: Բանախօսութիւն, երգ եւ զուգերգ, արտասանութիւն, նուագ, պզտիկ աղջիկներու պար (ռուսական վինկերքա): Հայկական խարսանիք, շարժանկարում:

Եւրոպական պարերը կը սկսին ժամը 4.30ին:

Հաղորդ. միջոց.— Առնել 5 թիւ հանրակառքը, որ Մէն ժէոմէն վեր, Շաթօ Կօմպէր չի հասած, կը կենայ նոյն ադարակին (Գըմպըլեանները) դրան առաջ:

Ճաշը միասին բերել, ըմպելիքը կը հայթայթուի տեղւոյն վրայ:

Մ ու տ ք ը 5 Ֆ ր ա ն ք

ԴԵՐԱՍԱՆ Մ. ՄԱՐՈՒՔԵԱՆԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐԸ

Լ Ի Ո Ն.— Օգոստոս 20ին Էմիլ Զօլա թատերասրահին մէջ սրեկոյեան 8.30ին, Ղեկավարութեամբ՝ Մ. ՄԱՐՈՒՔԵԱՆի, մասնակցութեամբ՝ երգչուհի-դերասանուհի Տիկ. Ե. ԲԱԴԱԼԻ (Փարիզէն), ինչպէս նաեւ Պ. ԹՐԱԳՕՇԻ (Լիոնէն) եւ Վ. ՏԷՐ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆի (Մարսէյլէն):

Կը ներկայացուի՝ ՕԹԷԼԼՕ

Տոմսերու գիները սովորական են

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— Սեպտ. 17ին փարիզի մէջ պիտի ներկայացնէ «Բ Ո Ռ»ը, Société Savantesի սրահին մէջ:

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏ, կեանքը, Թ. Ազատեան 15 ֆրանք, *ԾԱՆՕԹ ԴԻՄԱՔԵՐ ՈՒ ՊԱՏՄՈՒԱԾՔՆԵՐ*, Դ. Զօհրապ 20, *ՆԱՀԱՏԱԿ ԳՐՈՂՆԵՐ* (Տ. Չէօկիւրեան եւ Բ. Սեւակ), Ա. Սեւան 15, *ԱՐԵՒՈՏ ՃԱՄԲԱՆ*, Մանուկ Պէրպէրեան 10, *ՆՏՐԸՂ*, էրիխ Մարիա Ռեմարք 20, *ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆԻ ՄՏՔԵՐԸ*, Քրիստ. Միքայէլեան 10, *ԽԵՆԹԸ եւ ՋԱԼԱԼԷՏԻՆ՝* Րաֆֆի 25, *ՎԱԼԱՆԹԻՆ*, Ժորժ Սան 20, *ԹՒՐՔԱՆՕ*, (Ինգլանդիոնի կայսրուհին) 25, *ԱՊՐՈՒՄՆԵՐ*, Մալխաս 50, *ԳՆԴԱԿԱՀԱՐՈՒԱԾՆԵՐԸ*, Ռէն 20, *ԵՐԵՔ ԸՆԿԵՐՆԵՐԸ*, Գ. Միւռատեան 10, *ՍԱԼԻՒԱ ՀԱՆԸՄ*, Ե. Օտեան 2 հատոր 30 ֆր., *ԺԻՒՏԷՔՍ ԵՒ ԺԱՔԼԻՆ*, Ա. Պէրնէտ 2 հատոր 65 ֆր., *ՍԻՄՕՆ ՓԻՒԼԻՎԱՆ* 25, *ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԱՂՋԻԿԸ*, Քասիմ 2 հատոր 25, *ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ*, Յ. Ալոցեան (Ռոզմերի) 12.50, *ՏԱՒԻԴ ԵՒՈՒԼԵԱՆ*, Գ. Կաւաւարենց 20, *ԱՐԵՒԵԼՔԷՆ ԱՐԵՒՄՈՒՏՔ*, Ասատանիկ 5, **QUATRE CONFÉRENCES SUR L'ARMÉNIE, Fr. Macler 35, LES RIRES D'UNE CHARMEUSE DE SERPENTS, Armen Ohanian 15.**

Դիմել՝ ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԻԼ, 51 rue Monsieur-le-Prince, Tél. Danton 88-65, *ուր կը գտնէք նաեւ ֆրանսերէն եւ հայերէն ամէն տեսակ գրքեր:*

Պուա Քոլոնպի մէջ «Յառաջ» կը ծախուի Պ. ԱՌԱՔԵԼԵԱՆԻ *ռեսթորանին* մէջ

CAFE ARARAT

345 Ave. Argenteuil, Bois-Colombes

E. TER-MINASSIAN

Export und import, Komissionen und Vertretungen

ցանձն կ'առնէ կատարել Գերմանիոյ մէջ վաճառքը հում նիւթերու (չոր պտուղ, աղիք եւ այլ ապրանքներ), ինչպէս նաեւ գնումը դարձեալ Գերմանիոյ ամէն կարգի ապրանքներու:

կը ստանձնէ ներկայացուցչութիւնը առեւտրական, վաճառականական եւ արդիւնաբերական հաստատութեանց:

Հասցէ՝ Motzstr 29, Berlin w. 30, Allemagne.

ASSOUAD et KOKORIAN

56 Rue du Fbg. Poissonnière, PARIS (10)

Tél. Provence 52—15

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԿԱՒ ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ

կը ծախենք քրէպ տը շին (մէթրով), ժիւփեր, ռոպեր, քորսաժներ, քրէպ տը շինէ, արուեստական մետաքսէ եւ բուրդէ էշարփիններ: Լաւագոյն ապրանքներ ամէնէն աժան գիներով:

Հայերու ժամադրավայրը

Ճաշարան Ց Լ Օ Ր Ի Ա

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշել Հեռաձայն Danton 52—73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամասուած կերակուրներ

Ճաշարան CAUCASE

23 Rue de la Huchette, Métro St. Michel

Դուսական եւ արեւելեան համեղ կերակուրներ՝ պատրաստուած յայտնի խոհարարներու կողմէ:

Ճաշի միջոցին անընդհատ նուագ

Prix Fixe 4 պնակ կերակուր՝ 6 ֆրանք

Հայրենակիցներու ուշադրութեան

Սուլթանները Սուլթանը, աշխարհի սուրհերուն թագաւորը, խամրին մարսողութիւնը կը դիւրանայ եւ հաճոյալի ժամանց մը կ'ունենայ: Պահանջեցէք հայ նպարավաճառատուներէ

Կեդրոնատեղի 92 Rue d'Angoulême

S. TOROSSIAN

Մէթրօ Ccuronnes եւ Parmentier

Ծանօթ.— կեդրոնատեղիէն չորս անգամէն կամ միանուագ քիլօ գնողներու կը տրուի նուէր:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուի Եղկաւոր Ռուբմանթելի զիւղացի Կարապետ Դասպարեան որ 1925ին Պէյրութէն Ֆրանսա եկած է եւ աշխատած է Թուռնի մօտ Լա Պօն գիւղին մէջ: Յետոյ փոխադրուած է Մարսէյլ: Մէկ տարիէ ի վեր լուր չունինք իր մասին: Իմացնել՝ Ազատի Տէրտէրեանի, Traverse Chevalier, No. 26 St. Loup, Marseille.

— Կը փնտռուի Ճէպէյլի որբանոցէն Հայկ Մարբուան, որ տասի մը առաջ կը գտնուէր Մարսէյլ: Իր հասցէն դիտցողներէն կը խնդրուի իմացնել իր եղբայրներէն Յ. եւ Ց. Մարբուաններու (այժմ Հալաճեան) Apartado 338, Victoria de Las Tunas, O. Cuba.

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Ալֆորվիլի Հ. Կ. Խաչի ընդհ. ժողովը այսօր Շորեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Հայ Ակումբին մէջ: Անդամ-անդամուհիներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՄՏԱՅՄԱՆԲ

Պորտօ, Շ. Ս.— 143:
Մոնթեւիտէօ, Մ. Ա. 55:
Մուք Ահրաս, Լ.— 70.

Կարի յատուկ մօթոր

1/16 ձիու ուժ մօթէօր եւ բէօսթաճ 300 ֆր.
1/8 » » » » 350 ֆր.

Աժան եւ ճաստատուն, երկու տարուան երաշխաւորութեան կտրկան, պահանջեցէք մեր ներկայացիչը:

HOVHANESSIAN Ingénieur

15 rue de Vienne, Paris

Կ'ընդունինք Շորեքշաբթի եւ Շաբաթ կէսօրէ ետք ժամը 3.5:

Imp. A. DER (Agopian)
7, Rue Damesme, Paris (13e)
Le Gérant H. STEPHAN

Բ Ո Ռ

(ՎԷՊ 1830Ի ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ՕՐԵՐԷՆ)

Հեղինակ՝ Է. ՎՈՑՆԻՉ Թարգմ. Լ. ՇԱՆԹ

Երբ Բոռը տուն վերադարձաւ, աբեւը վազուց մայր էր մտել, ու պարտէզի պատից քաշ եկած ծաղկալից pyrus japonicaն արդէն սեւին էր տալիս մարող լոյսի տակ: Պոկ տուաւ մի երկու ճիւղ ու հեռը տարաւ սենեակ: Երբ բաց արաւ իր աշխատութեան սենեակը, Զիտտան վեր կացաւ անկիւնի աթոռից ու վրայ վազեց:

— Ա՛, Ֆելիչէ, կարծում էի, էլ չէք դառնալու:

Բոռի առաջին զրդումը եղաւ հարցնի թէ ի՞նչ է շինում նա իր աշխատութեան սենեակում, բայց յիշելով որ երեք շաբաթ է երեսը չէ տեսել, մեկնեց ձեռքը ու ասաց բաւական սառն.

— Բարի երեկոյ, Զիտտա: Ի՞նչպէս ես:

Կինը մօտեցրեց նրան դէմքը, կարծես համբոյրի սպասելով, բայց Բոռը անցաւ մօտիկը՝ ձեւացնելով թէ չի նկատում նրա չարժումը ու վերցրեց ծաղկամանը որ ձեռքի ծաղիկները մէջը դնի: Նոյն վայրկեանին դուռը լայն բաց եղաւ ու մի ահագին շուն սենեակ ընկաւ ու սկսեց ոստնել նրա շորս կողմը հաչելով ու կաղկանձելով ուրախութիւնից:

Բոռ թողեց ծաղիկները ու սկսեց շոյել շանը:

— Ա՛հ, Շէյթան, դո՞ւ ես, հին բարեկամ: Ա՛յ, եւ ես. տեսնեմ թաթդ:

Զիտտան նայեց նրան խիստ ու զայրացկոտ մի նայուածքով:

— Ընթրել ուզո՞ւմ ես. — հարցրեց սառն: — Տանը հաց եմ պատւիրել. դրել էիր որ այս երեկոյ դառնում ես:

Բոռը արագ դարձաւ դէպ ի նա:

— Շ–չատ եմ ցաւում, պէտք չ–էր որ ինձ սպասէիր: Մի քիչ կարդի մտնեմ, իսկոյն կը գամ: Դ–զուցէ այդ ծաղիկները ջուրը կը դնես:

Երբ Բոռ ոտք դրաւ Զիտտայի ճաշարանը, նա կանգնած էր հայելու առաջ ու ծաղկի ոստերը կրծքին էր ամրացնում:

Վճռել էր ուրախ լինի, ու մօտեցաւ Բոռին կարմիր կոկոնների մի փունջ ձեռքին:

— Ա՛յ, օղակիդ համար. թող ամրացնեմ:

Ընթրիքի ժամանակ Բոռ բոլոր ուժերը ջանք էր անում սիրալիր լինելու ու վառ պահելու ուրախ խօսակցութիւնը: Եւ կինը պատասխանում էր նրան, ամբողջ ժամանակը ծիծաղում էր երջանիկ: Բոռին հանդիպելիս նրա ցոյց տւած այդ ակնյայտնի ուրախութիւնը՝ ճնշում էր տղին: Նա վարժւել էր արդէն այն մտքին, թէ Զիտտան իր ուրոյն կեանքն էր վարում իր բարեկամների ու իր հոգուն մօտիկ ծանօթների շրջանում. եւ դիմումը անց չէր կենում, որ կարող էր կարօտ զգալ դէպ ի ինքը: Իսկ նա անընդհատ զգում էր այդ կարօտը, դատելով նրա ուրախութիւնից:

— Սուրճը ուզո՞ւմ ես պատշգամում. — հարցրեց Զիտտա, — տաք երեկոյ է:

— Լաւ: Վերցնում եմ կիթառդ, կարելի է մի բան երգես:

Բոռ ընդհանրապէս թերահաւատ էլ դէպ ի նրա երաժշտութիւնը, եւ չատ քիչ էր խնդրում որ երգի:

Պատշգամում պատի տակ մի լայն փայտէ նստարան կար դրած: Բոռ ընտրեց անկիւնը, որտեղից դեղեցիկ տեսարան էր բացւում դէպ ի բլուրը. իսկ Զիտտան նստեց պատի ցայտին, ոտքերը դրաւ նստարանին ու թիկն տւաւ վարագոյրը բռնող սիւնին: Տեսարանը նրան էլէր հետաքրքրում, աւելի ախորժելի էր Բոռին նայելը:

— Մի սիգառ տուր. — ասաց Զիտտա: — Քանի դնացել ես չեմ ծխել:

— Սքանչելի մխաք. միայն սիգառն էր պակաս որ երջանկութիւնս կատարեալ լինի:

Կինը թեքւեց ու նայեց նրան լրջորէն:

— Դու իրա՞ւ երջանիկ ես:

Բոռի դէմքը պարզւեց:

— Ինչո՞ւ ոչ: Լաւ ընթրել եմ, այժմ առջեւ է եւրոպայի ամենագեղեցիկ տեսարանը, չուտով կը գայ սուրճը ու կը լսեմ ունգարական ժողովրդական մի երգ: Միգես հանգիստ, մարսողութիւնս կարգին. էլ ի՞նչ է պակաս:

— Ես գիտեմ մի բան, որ պակաս է:

— Հապա՞:

— Ա՛յ: — Ու մեկնեց նրան մի փոքրիկ տուփ:

— Շ–չաքարած նուշ: Ինչո՞ւ չատացիր սիգառից առաջ. — նկատեց Բոռ յանդիմանարար:

— Ինչո՞ւ. ա՛խ, դու երեխայ, երբեւէ թէ սիգառից յետոյ չես կարող: Ա՛յ, եւ սուրճը:

Բոռ սկսեց կամ – կամ իր սուրճը խմելու եւ ուտելու չաքարանուշը այնպիսի մի լուրջ ու կենդրոնացած հաճոյքով, ինչպէս կատուն որ սէր է լակում:

— Ի՞նչ ախորժելի է կարգին սուրճը այն զարչելի հեղուկից յետոյ, որ տալիս են Լիկորդային ճաշում: — ասաց մի ծանր կոկորդային ձայնով:

— Դրա համար էլ ասում եմ որ տանը նստես:

— Ժամանակ չունիմ. վաղը գնալու եմ Նորից:

Ժպիտը կորաւ կնոջ երեսից:

— Վա՞ղը. ինչո՞ւ. ո՞ւր:

— Զանազան տեղեր. գործով:

Նա վճռել էր Զեմմայի հետ, որ ինքը անձամբ ուղեւորւի Ապենինները կոնդոթաներների հետ համոզելու նրան զալու դէպի վերադարձի ճանապարհը: Պատրաստութիւնից անցկացնելը չափազանց վտանգաւոր էր, բայց անհրաժեշտ գործ էր յանդգնութիւն համար:

— Գո՛րծ ու գո՛րծ. — ասաց տա հառաչանքով եւ յետոյ հարց — Երկա՞ր ժամանակով:

— Ոչ, երկու կամ զուցէ երեք րաթ:

— Նորից նոյն գործով. — ցրեց ընդհատ:

— Ի՞նչ «նոյն»:

— Այն, որի համար չարունչ լուխդ կոտրում ես. ձեր յաչկան քաղաքականութիւնը:

— Այո, քաղաքականութեան ինչ որ կապ ունի:

Զիտտան նետեց սիգառը:

—Դու ինձ խաբում ես. — նա. — Քեզ վտանգ է սպառնում

— Հապա, գնալու եմ չիտակ ժոխթ. — պատասխանեց ծոյլ ես այնտեղ ծանօթներ ունենա ուղարկել ես ուզում պատուասի ոստիկները — բայց ի զուր ես տում բոլոր կանխիկը:

(Շար

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.296

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուխեսլաւիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 11 ՕԳՈՍՏՈՍ 1932
11 AOUT 1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 1954 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՆՐԲԱԶԳԱՅԻՆ ԹՈՒՐՔԻԱՆ

Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ Թուրքիոյ մուտքի առթիւ Հ. Հ. Պատուիրակութեան դիմումը պատմութեան մէջ պիտի արձանագրուի երկու նշանակալից երեւոյթներով:

Առաջին, որ Ազգերու Դաշնակցութեան մասնակցող 54 պետութիւններէն եւ ոչ մէկը խօսք մը առաւ՝ յիշելու Հայաստանը, որուն իրաւունքները դարերով ոտնահարուած էին, ու այդ վերջին վայրկեանին ալ կ'ոտնահարուէին աշխարհի ուժը ներկայացնող պետութիւններու տմարդի անտարբերութեան առջեւ: Աւելցնել պէ՞տք է յիշելու թէ այդ պետութիւնները, մեծ ու պզտիկ, գեղեցիկ խօսքեր չատ են բանած իրը պաշտպանութիւն հայ ժողովուրդին, երբ խօսքն արժէք չունէր. իսկ հիմա, սիւնքսի պէս կը լռեն Հայոց մասին, եւ ընդհակառակն, քաղցր խօսքեր կը չռայլեն Թուրքիոյ, որ անասելոր է այդքան չոյանքի՝ Եւրոպայի կողմէն:

Երկրորդ, աշխարհի լուսութեան մէջէն, հազիւ քանի մը ձայներ լուսեցան միջազգային մամուլի բեմերէն: Նոյն իսկ հայկական մամուլի մէկ մասը լռեց, եւ բաւականացաւ հայկական պահանջներու լոկ արձանագրութեամբ: Սակայն թրքական մամուլը յուզուեցաւ անօրինակ կերպով եւ մինչեւ այսօր կը զբաղի հայկական պահանջագրով, կարծես թէ վտանգաւոր ռումբ մը դրուած ըլլայ թրքական դիւանագիտութեան հիմերուն տակը:

Մեր օրերու հակամարդկային անտարբերութեան եւ մահացուցիչ լռութեան մէջ, թրքական յուզումն ինքնին բաւական է ցոյց տալու թէ որքա՜ն կենդանի է հայկական հարցը եւ որքա՜ն մեծ է անոր կարեւորութիւնը չհագեցող կողմերուն համար, հակառակ երեւութական մոռացութեան:

Ինքնամխիթարանքի համար չէ որ պիտի ըսենք, — կը նախընտրենք թրքական յուզումը՝ եւրոպական պզտաոնիկ բարեկամութենէն, ինչպէս նաեւ պետութիւններու լռութիւնը՝ կեղծ ու պատիր խոստումներէն:

Հիմա անդրադառնանք թրքական յուզումին:

Թրքական արտայայտութիւններէն դատելով, մարդիկ անյագալը չեն յիշեր կամ չեն ուզեր յիշել: Թրքական արեւը կը ծագի քէմալական չարժումով, ու յաղթանակը կը պակուի Լօզանով: Լօզանէն ասդին, տասը տարուան պատմութիւնը բաւական եղած է դիւռվցնելու բոլոր Թուրքերը եւ փակուած հաշուելու յաւիտենական խնդիրները:

Հ. Հ. Պատուիրակութեան նախագահը պատահական մարդ մըն է անոնց աչքին: Մեղմուկ Հայու մը բաց նամակը՝ հրատարակուած «Վագըթ»ի մէջ ընդդէմ հայկական պահանջներուն՝ հայ ազգի ձայնը կը նկատուի:

Ի՞նչ Սեւրի դաշնագիր, ի՞նչ հայկական Օջախ: Լօզանի դաշնագրէն վերջ, այդ որոշումները որ եւ է իմաստ կրնա՞ն ունենալ այլ եւս: Այսպէս կը բարբառի Մէհմէտ Ասըմ «Վագըթ»ի խմբագրականին մէջ:

«Ինչպէս ըսինք այս մարդիկը Հայաստանի վարչութիւնը, իրենց ձեռքը բռնած ատեն իսկ դաշնագրով ընդունած էին թէ Կարսը Թուրքերուն կը պատկանի և հաստատած են թէ Թուրքիոյ սահմաններուն մէջ Հայկական Օջախ ըլլալիք աւելորդ բիզ մը հող իսկ չի գտնուիր: Վերջապէս անոնք եւրոպական տէրութիւններէն շատ առաջ հասկցած էին ջնջել Սեւրի դաշնագրին Հայաստանի պատկանող մասը»:

Այս դատողութիւններուն ուշադրութիւն դարձնողները պիտի կարծեն թէ Թուրքիան եւ իր պաշտօնական բերանները հաստատմօրէն կապուած են միջազգային դաշնագրերու տառին եւ ոգւոյն: Եթէ միայն դաշնագրերու տրամադրութիւններուն չհնազանդ «Վագըթ»ները կը կարծեն թէ բիզ մը հող մենք չունինք Թուրքիոյ լուծին տակ ինկած մեր լայնատարած հայրենիքին մէջ, եթէ կը կարծեն թէ Ալեքսանդրապոլի դաշնագիրը բաւական է յաւերժացնելու Թրքական տիրապետութիւնը Կարսի բերդին վրայ, ուրեմն պէտք է ընդունին թէ, Հայաստանի այդ մասերը դրաւելէն առաջ, Թրքական օրինաւոր կառավարութիւնը Սեւրի մէջ ստորագրեց այն դաշնագիրը, որովհետեւ Կարսը, այլ Թրքական Հայաստանի լայնածաւալ նահանգները Հայերուն կը վերադարձուէին՝ երկար դարերու տիրապետութենէ մը յետոյ:

Թուրքերն աւելորդ տեղը կը խօսին դաշնագրերու եւ դիւանագիտական իրաւունքներու մասին: Անոնց վաւերական փաստը այն սուիններն են, որոնք այսօր դատարկուած ու տիրակալուած Հայաստանը կը պահեն Թրքական դրօշին տակ:

Թէ մենք եւ թէ մանաւանդ Թուրքերը լաւ կը հասկնանք դաշնագրերու արժէքը, որ փոփոխական է եւ կախուած է ուժերու եւ պարագաներու փոխ – յարաբերութիւններէն:

Գիտենք, մանաւանդ լաւ պէտք է գիտնան Թուրքերը թէ ազգային դատ մը, մասը տարուան պատմութեամբ չի փակուիր եւ դաշնագիրները չեն որ դամբանականը պիտի ըլլան մշտավառ իրաւունքներուն:

Երբ «Վագըթ», ապահովուած թրքական բանակի ներկայութենէն, կ'ըսէ թէ՝ «Կարսը Թուրքիոյ կը պատկանի, եւ Հայերը թէկ մը հող իսկ չունին այդ երկրին մէջ», ակամայ, կը մտածենք այն ռումբի մասին, որ պայթեցաւ երկու օր առաջ Ռիէնի մէջ, եւ օդը հանեց այն յիշատակարանը, որ Պրըթանիոյ Ֆրանսայի միացման 400ամեակը կը խորհրդանշէր, Ֆրանսան իր աթոռին մէջ, իսկ Պրըթանիան ծունկի:

Զորս հարիւր տարուան միացեալ ազգին մէջ, քաղաքակրթութեան եւ երջանկութեան, ինչպէս նաեւ միացեալ ազգային հպարտութիւններն ապրելէն յետոյ, ահա Պրըթանիոյ մէկ գաւակը ծունկի եկած խորհրդանշանը օդը կը ցնդեցնէ, չորս հարիւր տարուան կնիքը ջնջելով: Արարքը չենք արդարացներ եւ ոչ ալ կը մտնենք անոր մանրամասնութեանց մէջ, այլ, պարզ զուգահեռական

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Գերմանիա կ'առաջարկէ Իտալիոյ դաշնակցիլ

Երբ ամէնուն ուշադրութիւնը կեդրոնացած է Գերմանիոյ ներքին դէպքերուն վրայ, կը թուի թէ Գերմանները լքած չեն արտաքին ճակատը: Այսպէս, «Պէօրսէն Ցայթունկ»ի քաղաքական մէկ յօդուածէն կը յայտնուի, որ Գերմանիա փորձեր կը կատարէ դաշնակցելու Իտալիոյ հետ:

— Այն ճարտար աշխատակցութիւնը, զոր ի յայտ բերին Ժընեւի մէջ Գերմանիա եւ Իտալիա, ցոյց կուտայ թէ հասարակաց շահերու իմքնամատոյց կապը աւելի զօրաւոր է, քան բոլոր այն դաշնագիրները, որոնք իմաստէ զուրկ դարձան երբ դեռ չէր չորցած ստորագրութեանց մելանը, — յիշենք այդ դաշնագիրները վերսայլիսը եւ Լոքարնոյինը:

Ու չենք կարծեր թէ կը սխալինք՝ հաստատելով որ Իտալիոյ կառավարութեան վարիչը, կարմ ժամանակ մը յետոյ, պիտի առաջարկէ Գերմանիոյ թէ պատրա՞ստ է օգտուելու երկու երկիրներու նոյն հասարակաց միտքերէն: Աւելցնենք, որ նման հարցում մը միայն մէկ անգամ կը դրուի:

Ըստ գերման թերթին, Իտալիա «հատատակամ պիտի չարունակէ իր այդ քաղաքականութիւնը, եւ այս, — եթէ նոյն իսկ անհրաժեշտ ըլլայ, — հակառակ այն պետութեանց, որոնց բարեկամութիւնը կը տեսնուի թուղթի վրայ, բայց ոչ դէպքերու մէջ»:

Ֆրանսական թերթ մը, խօսելով գերման թերթին այս թափանցիկ արտայայտութիւններուն մասին, ու քննելով գերմանեւիտալական դաշնագրութեան մը հաւանականութիւնը, կ'աւելցնէ թէ Ցոն Նեւրաթ, իբրեւ Հռոմի նախկին դեսպան եւ Մուսոլինիի բարեկամ, իբրեւ համակիր Ֆաշական չարժման եւ իտալական պահանջներուն, պիտի յաջողի անշուշտ իրականութիւն դարձնել դաշնակցութիւնը Գերմանիոյ եւ Իտալիոյ միջեւ: Արդէն ի՞նչ կայ դժուար, երբ Պերլինի եւ Հռոմի կառավարութիւնները նոյն պահանջները կը ներկայացնեն միջազգային քաղաքական կարգ մը հարցերու մէջ:

Նոյն չիմոր կացութիւնը Գերմանիոյ մէջ

Գրեցինք թէ Ցոն Փափէն սոխպղպաբար ժողովի հրաւիրեց նախարարները: Որոշ է թէ Փրուսիոյ լիազօրը կ'ուզէ անգամ մը եւս ցոյց տալ թէ չի վարանիր «ամէնէն բիրտ միջոցներուն դիմել» պահպանելու համար կարգն ու կանոնը: Արտակարգ դատարաններու կազմութեան առաջարկը միայն սպառնալի՞ք մը պիտի մընայ: Չի կարծուիր, որովհետեւ կը տեսնուի որ Ցոն Փափէն «կը կռուի», առանց երբեք նահանջել ուզելու: Արդէն իսկ Քէօլնի ոստիկանութիւնը ձեռնարկած է խուզարկութեան, ու դրաւած հազարաւոր զէնքեր, որոնք կը պատկանին Հիթլերի խումբերուն: Վախնի մէջ եւս ոստիկանութիւնը երեւան հանեց ու դրաւեց հաբիւրներով ատրճանակներ, ռումբեր եւ բազմաթիւ փամփուշտներ: Բոլոր այս զէնքերը ներածուած էին արտասահմանէն:

Իսկ ի՞նչ կը մտածէ Հիթլեր: Պիտի երթա՞յ «մինչեւ ծայրը»: Կարգ մը դէպքեր ցոյց կուտան թէ կը վարանի՝ վախնալով տեղի տալ քաղաքացիական կռիւներու: Այսու հանդերձ որոշ է թէ Հիթլերեան կուսակցութիւնը ամէն ճիգ կը թափէ՝ հասնելու համար իշխանութեան, «ամբողջական իշխանութեան»: Ամբողջովին տէր դառնալով իշխանութեան, Հիթլեր կը ստանայ նաեւ երազուած լիազօրութիւնը Փրուսիոյ մէջ: Ու ռազմապաշտ այդ երկրին մէջ, Հիթլերի լիազօրութիւնը կը նշանակէ ամէն բան:

Սակայն նախ Հինտէնպուրկն է, որ կ'ընդդիմանայ «ամբողջական» իշխանութեան, առարկելով իր նախապահական իրաւունքները, յօժար, սակայն, նոր դահլիճի մը մէջ մէկէ աւելի աթոռ տալու Հիթլերեաններուն:

Ճետոյ դրամատիրական ու ճարտարարուեստական շրջանակները են, որ ցոյց կուտան նոյնքան ընդդիմութիւն: Վասն զի գերման մեծ ճարտարարուեստը ու ելմտական վարիչները կը նախընտրեն կարգապահութիւնը, որուն կը սպառնայ Հիթլեր: Դիտել կը տրուի, թէ դեռ մինչեւ երէկ իրենք էին, որ դրամապէս նպաստեցին Հիթլերի այս դէրքին:

Այսպէս ուրեմն իշխանութեան կռիւը կը ներկայացնէ լուրջ դժուարութիւններ: Եւ չիմոթութիւնը կը շարունակուի երկրին մէջ: Հեռագիր մը վաղ կը յայտնէր, որ, այս կացութեան մէջ, որոշում մը կը տրուի լուծելու երեսփոխանական ժողովը, որովհետեւ վերջին ընտրութեանց արդիւնքով, Հիթլերեաններու յաջողութեամբ, չիացան, կ'ըսեն, այս վերջինները՝ տեղի տալով ամէն չիմոթութեանց:

Արդարեւ, Շոէնվալտի մէջ, քանի մը ձեռք հրացան պարպեցին ընկերվարական երեսփոխանի մը տան վրայ: Հինտէնպուրկ քաղաքին մէջ ռումբ նետեցին նպարավաճառի մը խանութէն ներս, որուն տէրը Հրեայ մըն էր: Ռումբ մը եւս նետուեցաւ բանուորական օգնութեան տան մը վրայ:

Մեւս կողմէ ոստիկանութիւնը չարժման մէջ դրուած է ընդդէմ Հիթլերեաններուն: Մասնաւորաբար Պերլինի մէջ, որուն արուարձաններէն Հիթլերեանները կը սպառնան քաղաքին:

Համպուրգի մէջ 1500 ոստիկաններ պաշարեցին ամբողջ թաղ մը կը նկատենք Թուրքերուն ըսելու թէ՝ Լօզանին յաջորդող տասը տարին ոչինչ է ապահով ըլլալու որ, օր մը, Թրքական կնիքը չվերջնայ կարսի բերդին վրայէն, օդը ցնդելով:

Պատմութիւնը համբերող է, բայց անակնկալներ ալ կ'արձանագրէ:

Կ. Ս.

մը, եւ վերջապէս խուզարկեցին բազմաթիւ տուներ: Ձերբակալեցին 60 հոգի եւ գրաւեցին չատ զէնքեր:

Կացութիւնը կը մնայ անորոշ: Մէկ կողմը կը կենայ Հինտէնպուրկ, իր հեղինակութեամբ, նախագահի իրաւունքներով, 100 հազարնոց բանակով ու դահլիճին հետ: Միւս կողմէ Հիթլերը, դեռ մինչեւ երէկ օտարական, այսօր կուգը 14 միլիոն Գերմանացիներու, կռնակը 400,000 զինուոր, իրեն համակիր ամբողջ գաւառներ, ուր իր լուսանկարը կը տեսնուի, կայսեր լուսանկարին կողքին:

ՊԵՐԼԻՆ, 10 Օգոստ.— Կառավարութիւնը որոշեց երկարաձգել «քաղաքական զինադադարը», որ կ'ուսարտի այսօր: Զինադադարը պիտի տեւէ մինչեւ ամսագլուխ: Հինտէնպուրկ Պերլին վերադարձաւ այսօր: Դահլիճը Հինտէնպուրկի ներկայացուց հրամանագիր մը, որ ծանր պատիժներ, մինչեւ մահապատիժ կը սպառնար ահաբեկիչներուն մասին:

Ո՛վ կ'ուզէ զինուոր երթալ

Տակաւին ոչ մէկ ճակատամարտ Պոլիվիոյ եւ Փարակուէյի ուժերուն միջեւ: Առաջինը յարձակողական է, եւ ատիթ կը փնտռէ սկսելու կռիւը: Երկրորդը արտաքին միջամտութեանց կը կսպնի՝ արգիլելու համար որեւէ զինեալ բախում: Այսուհանդերձ, փոքրիկ ընդհարումներ կ'ըլլան Պոլիվիոյ կողմը եւ երկու կողմերը կը չարունակեն զինուոր հաւաքել:

Տէյլի Էքսփրէս կը գրէ թէ 1,000 անգլիացի փաշականներ պատրաստակամութիւն յայտնած են կռուելու Պոլիվիոյ բանակին մէջ, երբ ծագի պատերազմը: Պոլիվիոյ պատուիրակութիւնը կը յուսայ 10,000 կամաւոր գտնել Անգլիոյ մէջ: Գործազրկութեան տագնապն է անշուշտ, որ կը մղէ զինուորութեան, միւս կողմէ Պոլիվիա մեծ ռոճիկներ կը խոստանայ կամաւորներուն: Փարակուէ եւս կամաւոր կը հաւաքէ Անգլիացին, մասնաւորաբար հին սպաներ: Փարակուէ կը վճարէ 30 անգլ. ոսկի առաջին ամիս, յետոյ չարաթական 90 շիլին, ինչպէս նաեւ առաջին կարգով ճամբորդութիւն դէպի Հարաւային Ամերիկա:

Պոլիվիա աւելի կը վճարէ, 50 անգլ. ոսկի առաջին ամիս եւ 90 շիլին չարաթական: Թէեւ անգլիական օրէնք մը կ'արգիլէ Անգլիացիներուն կամաւոր երթալ օտար բանակի մը մէջ, սակայն միշտ ալ աչք գոցուած է կամաւորական արձանագրութիւններուն:

Ռուսահամերիկեան առեւտր. յարաբերութիւններ

Նիւ-Եորքէն կը հաղորդեն թէ յաջող ընթացք մը սուացած են ռուսեւամերիկեան առեւտրական յարաբերութիւնները: Ամերիկեան արտածութիւնները դէպի Ռուսիա, 1930ին աւելցած էին ու հասած մինչեւ 114 միլիոն տոլարի, մինչդեռ այս տարուան առաջին 6 ամսուան ընթացքին հազիւ 5—6 միլիոն տոլար արժէքով ապրանք էր ներածուած:

Առեւտրական յարաբերութեանց վերսկսումը թերեւս նպաստէ կառավարութեան դիրքին, ինչպէս նաեւ անտեսական կեանքին:

Պզնիհայի գործադուլը

Պրիւքսէլէն կը հաղորդեն թէ հանքային գանազան աւազաններու մէջ կացութիւնը կը մնայ գրեթէ անփոփոխ:

Քամբրիի աւազանին մէջ աշխատանքը չէ դադրած: Վաթէրշայի մէջ, ուր մասնակի է գործադուլը, 200 բանուորներ գործի սկսան: Լիէժի շրջանին մէջ եւս բազմաթիւ բանուորներ վերսկսան աշխատանքը: Միւս կողմէ Շարլրուայի մէջ 1000 հոգի աւելցած են բանթողներու: Լուվիէրի մէջ եւս նոյնքան յաւելում: Ճարտարարուեստական միւս շրջաններուն մէջ չէ փոխուած կացութիւնը:

Աշխատանքի նախարարը արձակուրդի գացած ըլլալով, կարելի չեղաւ նոր առաջարկներ ներկայացնել բանուորներուն ու գործատէրերուն: Երէկ երեկոյ նախարարական խորհուրդը, սակայն, զբաղեցաւ այս հարցով:

Զինական կառավարութիւնը հրաժարեցաւ

Վերջերս «քաղաքական հիւանդութեամբ» վարակուած էր չինական կառավարութիւնը: Հազիւ կարելի եղաւ դարմանել դահլիճին ծոցի վէճերը, ահա կը ծագի նոր տագնապ մը: Հանրապետութեան նախագահը, Զանկ Քայ Շէկ, մերժած ըլլալով արմատական միջոցներու դիմել Ճափոնի դէմ, ելմտական նախարար Սունկ հրաժարականը ներկայացուց վարչապետին: Քիչ յետոյ համբողջ դահլիճն էր, որ հրաժարականը կը ներկայացնէր հանրապետութեան նախագահին:

Եւրոպական քաղաքական շրջանակները չատ ծանր կը դատեն կացութիւնը եւ կը վախնան քաղաքացիական նոր կռիւներէ:

Զանկ Քայ Շէկ, նկատի ունենալով այս կացութիւնը, կը սպառնայ հրաժարիլ՝ եթէ նախարարները պնդեն իրենց հրաժարականին վրայ:

Ռուսական ռազմափորձեր

Ռուսական մեծ ռազմափորձերը այս տարի ալ տեղի կ'ունենան Ուկրայնայի մէջ: Այս ռազմափորձերուն ընթացքին նոր ամրութիւններ պիտի հաստատուին Տնիէսթէր գետին ձախ ափերուն վրայ:

Մեծ հրդեհ Ռումանիոյ մէջ

Պուքրէշէն կը հեռագրեն թէ սարսափելի հրդեհ մը մոխիրի վերածեց Պոթոշանի քաղաքին մեծ մասը: Չի գիտցուիր ի՛նչպէս, հրդեհը ծագեցաւ քաղաքին գանազան կողմերը միաժամանակ: Բոցերը արագօրէն ծաւալեցան եւ լափեցին բազմաթիւ տուներ, մեծ խուճապ մը յառաջացնելով քաղաքին մէջ:

13 հոգի գոհ գացին բոցերուն, մէկ հրշէջ մեռաւ օգնութեան գործի ժամանակ եւ ուրիշ չորս հոգի վիրաւորուեցան ծանրօրէն: Բարեբախտաբար տեղատարափ անձրեւ մը իջաւ իրիկուան դէմ եւ սահմանափակեց հրդեհը:

Այրած տուներուն թիւն է 130:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

Ամերիկահայ մը, որ վերջերս Ֆրանսա կ՚այցելէ, հետաքրքրուած էր իմանալու թէ ինչպիսի ընդունելութեան պիտի արժանանայ հոն։ Ան կ՚ըսէր թէ ինքը ոչ մէկ ծանօթութիւն ունի Ֆրանսայի մէջ եւ ոչ ալ որեւէ մէկուն կը ճանչնայ հոն։ Ուստի կ՚ուզէ գիտնալ թէ ինչպիսի վերաբերմունքի պիտի հանդիպի հոն։

Ես ալ, որ Ֆրանսայի մէջ ծնած եմ եւ հոն ապրած եմ տասնհինգ տարի, ինչպէս նաեւ հոն ունիմ իմ ամբողջ ընտանիքը, ինչպէս նաեւ հոն ունիմ իմ ամբողջ կեանքի գործունէութեան մեծ մասը, չկրցայ պատասխանել անոր հարցումին։ Ինչո՞ւ համար։ Որովհետեւ ես ինքս ալ չեմ գիտեր թէ ինչպիսի ընդունելութեան պիտի արժանանայ հոն։ Ես ալ չեմ գիտեր թէ ինչպիսի վերաբերմունքի պիտի հանդիպի հոն։ Ես ալ չեմ գիտեր թէ ինչպիսի ընդունելութեան պիտի արժանանայ հոն։ Ես ալ չեմ գիտեր

որդւոյ Սրբոյ Լուսաւորչին եւ Մայր Աթոռոյ նորա՝ օրհնութեանց Աստուծոյ արժանացեալ ծերունազարդ Պ. Յովհաննէս Ամիրխանեան բարեբախտ հայրացելոյ եւ սիրեցեալ որդւոյ ձերում Պ. Ամիրջան(1) Յոհաննիսեան տէրամբ զօրացելոյ առաքեա գողջոյն յիսուսաւանդ բազում օրհնութեամբ:

Եւ վերամատուցանեմ զաղօթս առ Աստուած, զի շնորհք, ողորմութիւն եւ ժառանգաւորութիւն ամենապարական Աստուծոյ Հօր եւ Որդւոյ եւ Սրբոյ Հոգւոյն առատասցի ի վերայ ձեր եւ որդւոց ձերոց եւ սերնոց ձեր եւ որոց ձեր են բարեշաւիղ եւ ժառանգաւորք խնդալ միշտ:

Որում եւ ծանուցանեմ զի սիրելի որդին մեր Թումաս շնորհունակ վարդապետն ժամանեալ ողջամբ առ մեզ ի 15 դեկտեմբերի անցեալ ամէն յո՛յժ յո՛յժ զոհունակութեամբ վասն առ ինքն ժառդասիրութեանց ձերոց եւ ջերմեռանդութեանց պատմեաց մեզ զինդիր ձեր ի կողմանէ լսելի եղելոցն մեզ ի մասին Առաջնորդի ձերոյ կարապետ բարեհաճաբաւեալ Արքեպիսկոպոսին՝ ըստ որոյ եւ մեք յարդելով վասն սիրոյ ձերոյ զինքնորդութիւն նորա եւ հաւատալով բանիցն խօսեցելոց ի ձեր դիմաց եւ համաձայն զրեցելոցն յատուկ շնորհակալութեամբ մերով վասն այնպիսի բարեպաշտութեանց ձերոց, եւս եւ վասն յարդի բարեպաշտ ծնողութեանց ձերոց ի նշան առ ձեզ յատկացեալ իմանալի շնորհաց սրբոյ ժօրն լուսոյ Գերագահ Աթոռոյ Կաթուղիկէ Էջմիածնի եւ ի նշան ներքին զգալի զոհունակութեանց ձերոց զձենջ եւ զբարեգործեալ աղայ Յովսէփ որդւոյց ձերոյ առաքեցաք հանդերձ այսու օրհնութեան զրով մերով առ իւրեանց Արքեպիսկոպոս Առաջնորդն զմի ոսկեթել աղնիւ մահմուր կապայ եւ զրեցաք նմա, զի ի դիմաց մերոց նա ինքն որպէս մեր պատկեր զհանդէս արարեալ յիւրումն Արքեպիսկոպոսարանի ներկայութեան ամենայն երեւելեաց հայոց հասարակութեան յայտնեցէ նախ վասն առաքելական պատուիրանացն թէ՝ ճանաչել պարտ է զվատակաւորս եւ զբաբերաս. եւ յայտնեցէ ամենեցուն նոցա վասն բարերարութեանց ձերում աճեցեալ որդւոյ Աղայ Յովսէփայ Յոհաննիսեան առ աղքատս ժողովրդեան իւրեանց հասարակութեան, եւ առ սուրբ Ամենափրկչի(2) վանն նաեւ առնուազ առաւելութեամբ առ սուրբ կաթուղիկէն Էջմիածնի մայրն հաւատոյ ամենայն Հայոց եւ այնպէս ապա հանդերձ մերովս լիաբերան օրհնութեամբ զզեցուցէ զձեզ զայն ոսկեթել ծաղկեայ կապայ եւ որպէս յառաջ՝ այսմհետէ առաւել քան զայն ընկալցի զձեզ եւ զորդի ձեր արժանաւոր սիրով եւ յարդանօք եւ եղիցի ամենայնիւ նա ձեզ որպէս հայր հոգեւոր, եւ դուք նմա որպէս հայր ծաղկեալ ծերութեամբ:

Եւ յուսամ թէ որպէս նա լինելոց է մեծարող, այնպիսի առաջադրութեանց մերոց, նոյնպէս եւ դուք լինիցիք ոչ նուազ քան զնա, որով ունիք խնդալ ուրախ առնել զԱստուած եւ զերեշտակս նորա՝ զմեզ բազմօք առաւել, առ որ եւ մեք կրկին շնորհակալութեամբ լինելոց եմք միշտ ձեզ օրհնաբան:

Ո՛ղջ լերուք, եւ ողորմութիւն Տեառն զօրացի միշտ ի վերայ ձեր եւ որդւոց ձերոց եւ օրհնութիւն Սրբոյ Լուսաւորչին հանդերձ շնորհօք գերագահ Աթոռոյ նորա եղիցի հանապազ ի վերայ ձեր եւ ընդ հոգւոց ձերոց: Ամէն:

Գրեցաւ 1823, յամսեան մարտի 12, ի սուրբ վանս Հաղբատ:

Վասն ձեր աղօթարար կաթողիկոս Ամենայն Հայոց Եփրեմ»:

ԻՐԱՋԵԿ

(1).— Ամիրջանը յովսէփի եղբայր Նոյնինքն Ամիրխանն է, որ յովսէփի գործակալն ու առեւտրական ներկայացուցիչն էր Բասրայում: Եղբօր մնանկութիւնից յետոյ նա վերադառնում է Ջուղա, ուր նշանաւոր վաճառական էր եւ կապեր ունէր Պոլսի հետ: վերջը սա էլ է մնանկանում եւ մեռնում է 1867 թուին:

(2) Ամենափրկչի վանքը գտնւում է Նոր-Ջուղայում եւ Հայոց ամենանշանաւոր վանքերից մէկն է:

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻՆ ԴԱԵՑԱՏԱՆԴԷՍԸ

Յուլիս 31ի կիրակի օրը, Ֆրանսահայ Կարմիր Խաչի Փարիզի Մանուկներու Պաշտպանութեան մասնաճիւղը տուաւ իր տարեկան դաշտահանդէսը, Սէն Քլուի անտառին մէջ:

Ֆրանսահայ Կարմիր Խաչը մեր այն հաստատիւտ կազմակերպութիւններէն է, որոնք քիչ ժամանակի մէջ կարողացան մեր ժողովրդի հոգ զանգուածին հաժակրանքին առարկայ դառնալ: Այժմ կրնանք անուանել հայ ժողովրդական կարմիր խաչ, նկատի ունենալով մասնաճիւղերու այն ցանցը աշխարհի չորս ծագերուն ցրուած բովանդակ հայութեան մէջ եւ մանաւանդ ժողովրդի այն խրախուսիչ քաջալերանքը որուն կ'արժանանան իր կազմակերպած հանդէսները:

Անցեալ կիրակի օրուան գաշտահանդէսն ալ ղեղեցիկ ապացոյց մըն էր թէ հակառակ տնտեսական այս անձուկ վիճակին հայ ժողովուրդը չի մոռնար իր ծոցէն իսկ ծնունդ առած իր կարմիր խաչը: Ազգային յեղափոխական եւ ժողովրդական երգեր, արտասանութիւն, ազգային եւ եւրոպական պարեր մինչեւ երեկոյ խանդավառ պահեցին ներկաները:

Ընկեր Սասունի իր կարճ սակայն լաւ բանախօսութիւնով եւ փաստերով ցոյց տուաւ վտանգը որ կը սպառնայ մեր հաւաքականութեան եւ պէտքը շեշտեց անխոնջ կռիւի պայքարելու համար օտարացման վտանգին դէմ եւ թելադրեց ոյժ եւ զօրավիղ դառնալ մեր Կարմիր Խաչին որ իր ուսերուն վրայ առած է հայ մանուկները օտարացումէ փրկելու դժուարին գործը:

Եւ իսկապէս ուրախալի է տեսնել այն բոլո մը հայ օրիորդներու եւ տիկիններու յոգնաչան գործունէութիւնը Կարմիր Խաչին ներս եւ ժամանակն է թելադրելու մեր բոլոր միւս քոյրերուն, որոնք դուրս են մնացեր այս Միութենէն, եւ քիչ մը աչքերնին դարձնեն հոգեկան եւ մարմնական սպառիչ մթնոլորտէն եւ հետաքրքրուին մեր գաղթական ժողովրդի ապրումներով եւ հոգերով եւ մանաւանդ գան արձանագրուելու հայ ժողովրդական Կարմիր Խաչին իրենց աշխատանքն ալ խառնելու միւսներուն աշխատանքին:

Գ. վարդունի

ՕՐՈՒԱՆ ԼՈՒՐԵՐԸ

Ամերիկա կը ճանչնա՞յ սովետ Ռուսիան

Լոնտոնեան Թերթ մը, «Ֆինէնշըլ Թայմզ», Նիւ Եորքէն կը տեղեկանայ թէ Միացեալ Նահանգներու կառավարութիւնը կը պատրաստուի ճանչնալ սովետ Ռուսիան, մասամբ հաւասարակշռելու համար առեւտրական իր վնասը, որ արդիւնք է Օթավայի խորհրդաժողովին որոշումներուն:

Մեկուսի Գօտի

Լեհական աղբիւրէ մը կը հաղորդուի թէ սովետ կառավարութիւնը մտադիր է «մեկուսի գօտի» մը լեհական սահմանագլուխին վրայ, 20 քիլոմեթր լայնքով հողի երիզ մը, ուր խստիւ պիտի արգիլուի որ եւ է մէկուն մուտքը: Սահմանակից ռուս գիւղերու բնակչութիւնը հրաւէր ստացած է պարպելու գիւղերը:

Այն տուները, որ բանի մը չպիտի կարենան ծառայել, պիտի հրդեհուին: Արդէն իսկ գրոյց կը չրջի թէ այրուած է ամբողջ գիւղ մը կորցէքի չրջանին մէջ: Կ'ըսուի նաեւ թէ պիտի զօրացնեն սահմանապահ ուժերը:

Բոլոր այս միջոցները անոր համար, որ Ռուսիոյ բնակիչներէն ոչ ոք կարենայ փախչիլ ու անցնիլ սահմանը:

Ճափոն կը սպառնայ խաղուիլ Ժընեւհի

«Թայմզ» կ'իմանայ թէ Եոդուքէ Մացուօքօ, որ մեծ դեր խաղաց Շանկայի վերջին կռիւներուն ընթացքին, ամբողջ Մանչուրիան պատելէ յետոյ, Մուկտէն հասաւ և կարեւոր յայտարարութիւններ ըրաւ Ճափոնի դիրքին մասին Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ: Նախ դիտել տուաւ թէ Ռուսիա չարունակ կը յառաջանայ եւ կը խորանայ Ասիոյ մէջ: Ատոր արդիւնքն են այն խռովութիւնները, որ պատահեցան Զինաստանի մէջ, պատճառ դառնալով ճափոնական կառավարութեան միջամտութեան, որովհետեւ Ճափոն կը փափաքէր լուծում մը գտնել այդ կացութեան:

Եոդուքէ Մացուօքօ անհրաժեշտ կը գտնէ ինչպէս Ազգերու Դաշնակցութեան, նոյնպէս Միացեալ Նահանգներուն համար, լրջօրէն ուսումնասիրել այս կարեւոր հարցը առանց կանխակալ-կարծիքի: Իր համոզումով, Ճափոն մտադիր է հեռանալու Ազգերու Դաշնակցութենէն, եթէ այս վերջինը չկարենայ լուծում մը գտնել հարցին:

Պեյժ բանուորներու գործադուլը

Երկուշաբթի առաւօտ սկսաւ ընդհ. գործադուլը, համաձայն Պեյժիացի հանքագործներու համագումարին որոշման: Ձիւղ է, որ առաջին օրը կարելի չէր ըսել թէ ընդհանուր էր: Շարլըռուայի եւ Լուվիէրի մէջ բոլորովին դադրած է աշխատանքը:

Մանր միջադէպեր չեղան: Ամէնէն աւելի Լիէժի մէջ է, որ ցոյցեր պատահեցան: Բանթողները, համաչնաւար ներկայացուցիչներու առաջնորդութեամբ, ուղեցին թափօրով անցնիլ փողոցներէն, եւ Հէրսթալի մէջ յարձակում գործեցին կարգ մը տուներու վրայ: Ոստիկանութիւնը յաջողեցաւ ցրուել զանոնք: Բայց թափօրը վերակազմուեցաւ, այս անգամ յարձակելու համար ոստիկանութերու պետական գործարանին վրայ: Բարեբախտաբար կարելի եղաւ վիժեցնել յարձակումը: Ցուցարարները, այն տեղ, միթինգ մը կազմեցին: Ամէն կողմ, գործարաններու առջեւ, բանթողները պահակ կը սպասեն՝ արգիլելով ամէն աշխատանք:

Հէնոյի կառավարիչը, որ Պրիւքսէլ գնաց տեղեկագիր տալու, յայտարարեց.

— «Յաղթութիւն կը տիրէ ամէն կողմ: Բայց ծանր է կացութիւնը: Քանի մը օրէն անօթի պիտի մնան բանթողները: Անօթութիւնը պիտի ստիպէ՞ թէ պիտի մեղմացնէ կացութիւնը: Ամէնէն աւելի մեզ կը խռովէ այն, որ բանթողները չեն հնազանդիր սէնտիքալին կարգապահութեան հրաւէրին, չեն հնազանդիր նաեւ իրենց պետերուն»:

Գործազրկութիւնը կ'ածի Անգլիոյ մէջ

25 յուլիսին գործազուրկներու թիւը Անգլիոյ մէջ կը հասնէր 2,811,782ի, այսինքն 64,439 հոգի աւելի յունիս ամսուան արձանագրուած գործազուրկներէն, եւ 98,432 հոգի աւելի անցեալ տարուան յունիս ամսուան արձանագրուած գործազուրկներէն:

Իրանեցիները կը հեռանան օթթաւայէն

Իրանական ազատ պետութեան նախագահը հեռախօսով խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ իր ներկայացուցչին հետ, Բիէյն, հողագործական նախարար եւ իրանական պատուիրակ Օթթաւայի խորհրդաժողովին մէջ: Հեռախօսով այս երկար խորհրդակցութենէն վերջ, Բիէյն հաղորդեց խորհրդաժողովի քարտուղարութեան թէ Տքսլին կը մեկնի անմիջապէս: Կ'ենթադրուի, թէ մաքսային հարցերու մասին իր դժգոհութեան պատճառաւ է, որ Տէ Վալերա ետ կանչեց ներկայացուցիչը:

(*) **Comana Pontica**:

(*) **Veni, vidi, vici** (վէնի, վիտի, վիչի):

‘ՅԱՌԱՋ”Ի ՀԱՐՑԱՐԱՆԸ
Իմքնութեան թուղթերու շուրջ

Մեր թղթակիցները վերջերս սկսան աւելի մուք եւ յուսահատական գոյներու տակ ներկայացնել փրանսաբնակ բազմաթիւ Հայերու իմքնութեան թուղթի հարցը: Իրարու յաջորդող դէպքերը ցոյց կուտան թէ ըսուածներուն մէջ ոչ միայն չափազանցութիւն չկայ, այլ նոյն իսկ մեր մամուլը եւ ազգային մարմինները կացութեան ծանրութիւնը չափելու համար չունին որոշ տուեալներ: կարծուածէն շատ աւելի մեծ է թիւը փրանսաբնակ հայ ընտանիքներուն եւ անհատներուն որոնք անելի մատնուած են կամ կրնան մատնուիլ մէկ օրէն միւսը:

Որ եւ է դարման թելադրելէ առաջ պէտք կը զգանք կարելի եղածին չափ ընդարձակ տեղեկութիւն ունենալ իմքնութեան թուղթերու հարցին շուրջ: Պէտք են թուանշաններ եւ մանրամասնութիւններ:

Կը հրաւիրենք մեր բոլոր թղթակիցները, ազգային մարմինները եւ ընթերցողները որոնք կը հետաքրքրուին այս ցաւոտ խնդրով, պատրաստել ցանկ մը հետեւեալ գլուխներով·

1— Ձեր չրջանին կամ ծանօթներու չրջանակին մէջ «անկանոն» վիճակի մէջ գտնուողներու անուն, մականուն:

2— Նշանակել իւրաքանչիւրին անկանոնութեան ձեւը, այսինքն՝

ա) Ինքնութեան թուղթ բնաւ չունեցողներ·

բ) «Վիզա»ի թուղթ ունեցողներ·

գ) 100 ֆրանքնոց թուղթ ունեցողներ որոնք աշխատելու իրաւունքէ զրկուած են·

դ) Արտաքսման թուղթ ստացողներ եւ պատճառը:

3— Քանի տարիէ ի վեր Ֆրանսա բնակիլը:

4— Եթէ «զօնթրաթ»ով եկած է, «զօնթրաթ»ին պայմանաժամը, ո՞ր տեղին եւ ո՞ր գործին համար եկած ըլլալը:

Այս հարցով պէտք է հետաքրքրուին ամէնէն առաջ անոնք որ անկանոն իմքնութեան թուղթեր ունին: Իրենցմէ ալ կը սպասենք որ փութան նշդութեամբ պատրաստել վերոյիշեալ հարցարանը եւ հասցնել մեզի, առանց սպասելու որ ուրիշներ խորհին եւ գործեն իրենց համար:

Ուշադրութիւն

Գաւառէն չատեր մեզի կը ղրկեն, մեր հարցարանին իրբեւ պատասխան, իրենց ինքնութեան առժամեայ թուղթերը եւ ուրիշ վաւերաթուղթեր:

Կը խնդրուի, — բան չղրկել մեզի, նոյն իսկ ռըճոմանտէ, եթէ չէք ուզեր որ կորսուին:

Եւ յետոյ, չատեր Փարիզէն, անճամբ խմբագրատուն կուգան, «կարգադրելու» իրենց խնդիրը:

Կը յայտարարենք, որ աւելորդ է գալ խմբագրատուն:

Մեր ուզածն է «անկանոն» թուղթ ունեցողներուն անունը, մականունը, իրենց պարագաները, ուրկէ գալը, ինչ տեսակ թուղթ ունենալը: Այսքան: Բոլոր այս կէտերը գրաւոր, կարճ եւ ամփոփ, ղրկել մեզի:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՕՓԵՐԱՅԻՆ ԲԱՑՄԱՆ ԱՌԹԻԻ

Առաջին հայկական պետական օփերային բացման առթիւ, հրաւէր ղրկուած է ծանօթ սոլիստներու, ինչպէս Վարդանով (պարիթոն), Կաբատով ու Սոկրատեան (թէնոր), Գրիգորեան (պաս), Հայկանոյշ Դանիէլեան (սոփրանօ): Ներկայացումներու զեղարուեստական ձեւաւորումը յանձնուած է երկու ծանօթ նկարիչներու, Սարեանի եւ Արուտչեանի: Իբրեւ երգեցիկ խումբերու ղեկավար, հրաւէր ուղղուած է նաեւ Վահրամ Օհանեանի եւ Տաղաւնուազախումբի իբրեւ ղեկավար՝ Ստոլերման եւ Զարեքեան: Իսկ իբրեւ բեմավար՝ Բաղդասարեան եւ Դուլգերեան:

Մինչեւ Ժողովուրդի Տան շինութիւնը, օփերայի ներկայացումները տեղի պիտի ունենան բանուորական թատրոնին մէջ:

Օփերայի եղանակը պիտի սկսի հոկտեմբերեան յեղափոխութեան 15 ամեակին տարեդարձին, Ալմաստ օփերային ներկայացումով:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՐԵՐ

Յուլիսի վերջերը Թիֆլիզի մէջ տեղի ունեցաւ պարի երեկոյթ մը, ուր ներկայացուեցան Սասունի, Վանի, Շատախի, Մշոյ, Իրզրումի, Տրապիզոնի հայկական պարերը: Գեղարուեստական բաժնի վարիչն էր Վահրամ Արիստակէսեան:

Կարդացէք եւ Տարածեցէք

« Ց Ա Ռ Ա Զ »ը

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Արդէն լրացած է ՅԱՌԱՋի առաջին վեցամսեան: կը խնդրուի մեր յարգելի բաժանորդներէն, որ փութով մեզի փոխադրեն իրենց նոր բաժնեգինը:

Կարգ մը բաժանորդներ, որ մինչեւ հիմա հակառակ մեր կրկնակի դիմումներուն չեն վճարած իրենց բաժնեգինը, բարի ըլլան փութացնելու զայն այս առթիւ: Այլապէս պիտի ստիպուինք դադրեցնել թերթին առաքումը իրենց հասցէին:

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅՐԵՆԻ ՀԱՄԱՑՆԱՊԱՏԿԵՐ

(ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ)

Հայաստան Բնական եւ քաղաքական

Բ.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Թրքահայաստանի գլխաւոր քաղաքներն են.—

ԿԵՍԱՐԻԱ (*) կամ ՄԱԺԱԿ.— Աքդէոս լերան ստորոտը գեղեցիկ եւ հին քաղաք, որ եղած է Կապադովկիոյ նախկին մայրաքաղաքը: Ունի աւերակներ եւ հին ամրութիւններ: Նշանաւոր էր Ս. Կարապետի վանքը:

Երեք ժամ հեռուն կայ Եւթարա կամ Էֆէքէրէ գիւղը, հայրենիք՝ Տօքթ. Նահապետ Թուխինեանի, որ թարգմանաբար գրած է «Երբոր բացուին դուներն յուսոյ,—եւ մեր երկրէն փախ տայ ձմեռ» ծանօթ երգը:

ՍԵԲԱՍՏԻԱ.— Ալիս գետին եզերքը՝ ընդարձակ դաշտի մը մէջ հին ու պատմական քաղաք:

Նշանաւոր էր Ս. Նշանի վանքը, որ հիմնուած է Վասպուրականի Սենեքերիմ Թագաւորի օրով՝ ԺԱ. դարուն:

Այս քաղաքին մէջ է որ Թաթարները ղրկեցի ամենայնիւ նա ձեզ որպէս հայր հոգեւոր, եւ դուք նմա որպէս հայր ծաղկեալ ծերութեամբ:

Եւ յուսամ թէ որպէս նա լինելոց է մեծարող, այնպիսի առաջադրութեանց մերոց, նոյնպէս եւ դուք լինիցիք ոչ նուազ քան զնա, որով ունիք խնդալ ուրախ առնել զԱստուած եւ զերեշտակս նորա՝ զմեզ բազմօք առաւել, առ որ եւ մեք կրկին շնորհակալութեամբ լինելոց եմք միշտ ձեզ օրհնաբան:

Ո՛ղջ լերուք, եւ ողորմութիւն Տեառն զօրացի միշտ ի վերայ ձեր եւ որդւոց ձերոց եւ օրհնութիւն Սրբոյ Լուսաւորչին հանդերձ շնորհօք գերագահ Աթոռոյ նորա եղիցի հանապազ ի վերայ ձեր եւ ընդ հոգւոց ձերոց: Ամէն:

Գրեցաւ 1823, յամսեան մարտի 12, ի սուրբ վանս Հաղբատ:

Վասն ձեր աղօթարար կաթողիկոս Ամենայն Հայոց Եփրեմ»:

ԻՐԱՋԵԿ

(1).— Ամիրջանը յովսէփի եղբայր Նոյնինքն Ամիրխանն է, որ յովսէփի գործակալն ու առեւտրական ներկայացուցիչն էր Բասրայում: Եղբօր մնանկութիւնից յետոյ նա վերադառնում է Ջուղա, ուր նշանաւոր վաճառական էր եւ կապեր ունէր Պոլսի հետ: վերջը սա էլ է մնանկանում եւ մեռնում է 1867 թուին:

(2) Ամենափրկչի վանքը գտնւում է Նոր-Ջուղայում եւ Հայոց ամենանշանաւոր վանքերից մէկն է:

(*) Կոչուած է նաեւ Կեսարիա առ Արգէոսին (**Caesarea ad Argaeum**) ու Եւսեպիա· բայց երբ հռոմէական տիրապետութեան տակ իյնալով՝ կապադովկիա հռոմէական գաւառ մը դարձած է Տիբիրիոս կայսեր կողմէ, առած է կեսարիա անունը (Ստրաբոն 539, Պլինիոս **VI.** 8):

ՈՂՈՂՈՒՄՆԵՐԸ ՄԱՆՉՈՒՐԻՈՑ ՄԷՋ

Ճափոնական հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ ողողուած է ամբողջ Մարպին քաղաքը, յորդած ըլլալով Սանկարի գետը: Վնասները նեթկայիս կը հաշուեն ութ միլիոն ենչ: 30,000 հոգի կորսըուած են հիւսիսային Մանչուրիայէն: Ողողուած հողամասը 180 մղոն տարածութիւն ունի:

Զինագի ըմբոստները եւս, այս ողողումներուն պատճառով, յանձնուեցան Ճափոնցիներուն: Անձնատուր ըմբոստները 14,000 կը հաշուուին:

Անձնատուութեան պատճառներէն մէկն ալ մահն է ըմբոստներու հրամանատարին:

ԽՌՈՎՈՒԹԻՒՆ ՄԱՏՐԻՏԻ ՄԷՋ

Զինուորական ըմբոստութիւն մը ծագեցաւ Մատրիտի մէջ, առջի օր առաւօտուն: Կառավարութիւնը կրցաւ զսպել, սակայն: Ըմբոստներէն երեք հոգի սպաննուեցան եւ քանի մը հոգի վիրաւորուեցան ոստիկաններէն:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Վիէն, Աալ.— 50:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուի Եոզկատի Ուրումտիլի դիւղացի Կարապետ Դաւթեան որ 1925ին Պէյրութէն Ֆրանսա եկած է եւ աշխատած է Թուռնի մօտ Լա Պօն գիւղին մէջ: Յետոյ փոխադրուած է Մարսէյլ: Մէկ տարիէ ի վեր լուր չկայ իր մասին: Իմացնել՝ Ազունի Տէրտէրեանի, Traverse Chevalier, No. 26 St. Loup, Marseille.

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

փոքրիկներու մանթօ կարող լաւ գործաւորուհիներ: Գործը կը յանձնուի կարուած հատը 5 ֆրանքէ: Վեց ամիս տեւական գործ: Դիմել՝ Տիկին Մաուիի, 7 rue de Tournon, Paris (6). Մէթրօ Օտէոն:

Վարձու խանութ

Լուսաւոր, կազ, ելեկտրականութիւն, առանց բրփրիգի, յարմար դերձակի, սափրիչի, կոշկակարի եւ ամէն առեւտրական գործի համար: Պիւրամատչելի պայմաններ: Դիմել ֆէր-ճակոբեան տպարան, 17 rue Damesme, մէթրօ Թօլպիաք:

ՇԱՀԱԻՈՐ ԱՌԻԹ ՄԸ

Ծանօթ է Իսի-լէ-Մուլինօի կայարանին մօտ պօնրթըրիի Խանութը, մէջը գտնուած ապրանքներով կամ առանձին, իրաւունք կայ որևէ առեւտրական գործի: Մասին կը տրուի նաեւ գեղեցիկ յարկաբաժին մը երկու սենեակ, խոհանոց, եւայլն: Մանրամասնութեանց համար զիմել ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.30էն յետոյ Պ. Գաբրիէլ Գարաեանի, 75 Ave. de Verdun, Issy les Moulineaux, Seine.

Imp. A. DER (Agopian)
7, Rue Damesme, Paris (13)
Le Gérant H. STEPHAN

Ց.

Գաւառատ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Ռոստոմ եղբայակամիւէի ընկերական ժողովը վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 9ին 63 բիւ ու լա Բէփիւպլիքի սրահին մէջ:

ԼԻՈՆԻ կայծակ խումբի ժողովը այսօր Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահը:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Պատ. Միութեան վարչութիւնը խառն ժողովի կը հրաւիրէ քաղաքի, Պուլվ. Օտտօի եւ Սէն Լուի Պատանեկան միութիւններու բոլոր անդամները այս կիրակի իրիկուն ժամը 8.30ին, 63 բիւ ու լա Բէփիւպլիքի սրահը: Կարեւոր օրակարգ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ ԽԱՆԱՍՈՐԻ ԱՐՇԱԻԱՆԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆԱՒԹԻՒՆ

ԱՐԺԱՆԹԷՕՑԻ ԱՆՏԱՌԻՆ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. ԶԷյթունի ԿՈՄԻՏԷԻՆ ԿՈՂՄԷ

Այս կիրակի առաւօտէն մինչեւ իրիկուն

Գեղեցիկ ժամանց, անակնկալներ, պար եւ նուագ, ճոխ պիւֆէ

Կը նախագահէ Ընկ. ԿՈԹՈՂԵԱՆ

Հաղորդակց. միջոցները.— կառ սկսէն Լազարէն առնել շոգեկառք եւ իջնել կառ տ'Արժանթէօյ: Հանրակառք Մատլէնէն թիւ 40 իջնել կար Արժանթէօյ:

Հանդէս Սէն Լուի մէջ

Սէն Լուի (Մարսէյլ) Հ. Յ. Դ. Պատ. Միութեան տարեկան հանդէսը տեղի կ'ունենայ Օգոստոս 14ին: Կը խնդրուի բոլոր կազմակերպութիւնները նկատի ունենալ այդ թուականը: Մանրամասնութիւնները առանձին յայտարարով:

ԴԱՇՏԱՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՀԱՅ Կ. ԽԱԶԻ ԿՈՂՄԷ

Այս կիրակի, առաւօտէն մինչեւ իրիկուն,

Route Château Gombert, Campagne La Baronne-ի մէջ

Առաւօտ՝ սկաուտական մարզանքներ, վարդավառեան հայկական խաղեր՝ Հայ Արիներու կողմէ, փարիզէն ժամնող իրենց խումբերու մասնակցութեամբ): կէսօրէ վերջ՝ ժամը 2.30ին կը սկսի գեղարուեստական բաժինը՝ ղեկավարութեամբ արուեստագէտ Պ. Մ. Մարութեանի: Բանախօսութիւն, երգ եւ գուգերգ, արտասանութիւն, նուագ, պզտիկ աղջիկներու պար (ռուսական վինկէրքա): Հայկական ճարսանիք, շարժանկարում:

Եւրոպական պարերը կը սկսին ժամը 4.30ին:

Հաղորդ. միջոց.— Առնել 5 թիւ հանրակառքը, որ Սէն Ժէռօմէն վեր, Շաթօ Կոմպէր չի հասած, կը կենայ նոյն ազարակին (Թրմպըլեաններու) դրան առջեւ:

Ճաշը միասին ընելի, ըմպելիքը կը հայթայթուի տեղւոյն վրայ:

Մուտքը 5 ֆրանք

ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ ԲԱՑԱՌԻԿ ԱՌԻԹԷՆ

ԶՄՐԱՆ ԿԱՐԱԳԸ ԱՊԱՀՈՎԵՑԷՔ ԱՄԱՌՈՒԱՆ ԱԺԱՆ ԳԻՆՈՎ

ՔԱՆԻ ՈՐ ԳԻՆԵՐՈՒ ԶԳԱԼԻ ԲԱՐՁՐԱՑՄԱՆ ՆԱԽՕՐԵԱԿԻՆ ԿԸ ԴՏՆՈՒԻՆՔ, ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՍ ՍՈՑՆ ՊԱՀԱՆՋԸԸ ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼՈՎ, ԲԱՑԱՌԻԿ ԳԻՆՈՎ ՎԱՃԱՌՄԱՆ ՄԿՍԱԾ Է:

Անարատ կարագ	5% աղուած, քիլօն	*12.50*	ֆրանք
» »	3% » »	*12.75*	»
» » *demi salé*	1½% » »	*13.50*	»
Հալէպի հալած անարատ կարագ		*17.—*	»

2—5—10 քիլօնոց գոցուած եւ մաքուր տուփերու մէջ, յանձնելի բնակարան: Մեծաքանակ գնումի բացառիկ գներ:

Դիմել՝ Comptoir Général des Beurres, 74 Rue Gergovie, Paris (14). Tél. Seg. 70-07, 70-88:

Teinturerie Bosquet

20 Ave. Bosquet, Paris (7), Tél. Invalides 26—25

Կը մաքրենք եւ կը ներկենք զգեստները, կը ֆանենք բիծերը, «կը լեցնենք» պատռուածքները, կ'ընդունինք ասեղնագործութեան եւ կաշիի, ինչպէս նաեւ վարագոյրի եւ կարասիի վերաբերեալ գործեր, արդուկ՝ արագ եւ վայրկենական, ամերիկեան ձեւով օսլայում: 12 ժամուան մէջ սուգի նոր գլխարկներ կը պատրաստենք: Ցուներէն կ'առնենք եւ կը յանձնենք: Ջափաւոր գին եւ արագ գործ:

ՄԵՏԱՔԵՂԷՆ ԵՒ ԹԱՒԻՇՆԵՐ

Unis et inprimés, soie naturelle et artificielle

ՄԱՐՇԻ ՅԱՏՈՒԿ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ

ՖԷՐՄԱՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

26 Rue des Capucins եւ 2 Rue Romarin, LYON

Հեռաձայն Burdeau *34-07*, հեռագրական հասցէ Fermanef, Lyon

ՀԱՅՑԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ՏՕՔԹԷՕՐ Մ. ՏԻՄԻՃԵԱՆ (ՆՈՐԱՑՐ)

147, Rue de Voies-du-Bois
Tél. Charlebourg 05-74 **Colombes (Seine)**
(Փարիզէն՝ Gare St. Lazareի դիմը առնել եւ իջնել La Garenne)
ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԿԻՆԵՐՈՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ընդունելութեան ժամը *2—8*, կիրակի եւ տօն օրեր *9—12*

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԵՒ ՃԱՐՏԱՐԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ

ԵԹԷ կ'ուզէք ձեր գործի տեարակները կանոնաւորել՝ հշգրիտ ու կանոնաւոր տոմարակալութեամբ մը եւ ձեր հաշիւները համառօտիւեն տարեվերջի օրէնքներուն հետ.

ԵԹԷ դատակնիռ առացած էք huissierներէ.

ԵԹԷ պարտականագրութիւններ ունիք շարագրելիք կամ կնքելիք.

ԵԹԷ կ'ուզէք հաշիւի կարգագրութիւն մը կամ ժամանակաւրէնքներ ստանալ.

ԿՐՆԱՄ ԶԵԶԻ ԱՄԵՆԱԱՐԱԳ ԿԵՐՊՈՎ ԳՈՀԱՑՆԵԼ

Դիմեցէ՛ք **Պ. ՓԱՐՄԱԳ**, 28, Bld. de Strasbourg, Paris (X). Tél. Botzaris 17.64

որ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9էն 12, եւ կամ ժամագրութեամբ իր գրասենեակներուն մէջ:

ՍԵԳՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ

Վիրաբոյժ - ատամնաբոյժ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՃԱՔԻՒԼԵԱԼՆԵՐԷՆ

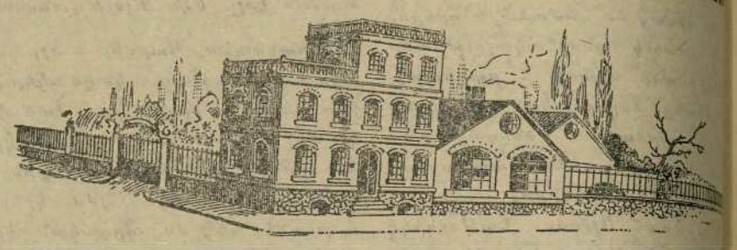
14 Rue Lagrange, PARIS (5)

ՄԱՄՆԱԳԻՏ ՈՍԿԻ ԲՈՒՐՈՆԻ, ՊՈՒԻՃԻ եւ ԱՏԱՄՆԱՁՈՒ

բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործո[illegible]

կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն 8, առաւոտները ժամադրութեամբ կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր:

Métro St. Michel *կամ* Maubert-Mutualité

REALISATION IMMOBILIERE

Կը հրաւիրենք բոլոր անոնք որ տուն շինել պիտի տան, չի կնքել անձնատուութիւն, առանց մեզի խորհուրդ հարցնելու:

Ամէն դիւրութիւն շինութեանց եւ փոխառութեանց համար, պայմանաժամ նուազագոյն տոկոսով:

Դրուած դրամագլուխին վրայ *100*ին *70* եկամուտ կ'ապահովենք բեկան: Ընինք նաեւ վարձու յարկաբաժիններ եւ աշխատանոցներ:

Խորհրդակցութիւնները ձրի են, ժամը 2էն *6.30*:

Նշանեան *20, Passage Prado,* (մէթրօ Սէն-Տընի)

Հայերու ժամադրավայրը
ճաշարան ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշել Հեռաձայն Danton 52—73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնասուած կերակուրներ

ՃԱՇԱՐԱՆ CAUCASE

23 Rue de la Huchette, Métro St. Michel

Ռուսական եւ արեւելեան համեղ կերակուրներ՝ պատրաստուած յայտնի խոհարարներու կողմէ:

Ճաշի միջոցին անընդհատ նուագ

Prix Fixe 4 պնակ կերակուր՝ 6 ֆրանք

Etude de Me BERNARD WAHÉ (ՊԷՕՐԷՔՃԵԱՆ)

(12 année)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris
Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales
JURISCONSULTE

Droit Français et International Privé

18, Rue Dauphine, Paris (6e) Tél. Danton 73-9[illegible]

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փորձի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ հաշտարար դատարաններու առջեւ, կատարէ certificats de coutumesներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները

Բ Ո Ռ

(ՎԷՊ 1830Ի ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ՕՐԵՐԷՆ)

Հեղինակ՝ Է. ՎՈՑՆԻՋ Թարգմ. Լ. ՇԱՆԹ

Կինը պոկ տուաւ սիւնից մի փունջ տերեւ ու զայրոյթով շպրտեց գետին:

— Ինչ վատնող է սպանչում. — կրկնեց նա — իսկ դու չես ուզում ինձ ուղղակի ասես. դու կարծում ես որ ինձ հետ միայն կարելի է կատակ անել: Ինչ չուտով զուցէ կախ կը տան, իսկ դու մնաս բարով անգամ չես ասի: Ես ձանձրացել եմ այդ յաւիտենական քաղաքականութիւնից:

— Ա՛, ես էլ. — ասաց Բոռը յօրանջելով: — Լաւ է մի ուրիշ բանից խօսենք. կամ զուցէ կ'ներգես:

— Լաւ. տո՛ւր գիհաւոր. ի՞նչ ներգեմ:

— Կորած ձիու պալլատը: Սքանչելի կերպով գալիս է քո ձայնին:

Զիտտա սկսեց երգելու հին ունգարական պալլատը այն մարդու մասին, որ զրկւելով իր ձիուց, յետոյ տնից, վերջն էլ սիրականից միչտ մխիթարում էր իրեն թէ «աւելի չատ բան է կորել Մօկաչի դաշտում»: Դա Բոռի սիրած երգն էր: Վայրի ու զրաժիկ մէլոսին, ինչպէս եւ յանկերգի հաչտութիւնից աւելի էր դուր գալիս նրան:

Զիտտան զգում էր, որ ձայնը բացւել էր: Հնչիւնները դուրս էին խուժում նրա չրթունքից պարզ, ուժեղ, եւ լի երջանկութեան մի բուռն ծարաւով: Նրան չէին յուզում իտալական ու սլաւոն երգերը, մանաւանդ վերմանականը, բայց Ունգարիայի ժողովրդական պալլատները հրաչալի էր երգում:

Բոռը լսում էր աչքերը փակ ու բրանը կիսաբաց: Դեռ երբեք այդպէս գեղեցիկ չէր երգած Զիտտան: Բայց երբ երգում էր վերջին տողը, յանկարծ զոդաց ձայնը:

«Է՛, միեւնոյն է. աւելի չատ բան է կորել...»:

Կարեց երգը, դէմքը թաղեց պատուտակի կանաչին մէջ ու սկսեց հեծկլտալ:

— Զիտտա՛:

Բոռը վեր կացաւ ու առաւ նրա ձեռքից կիթառը:

— Ի՞նչ ունիս:

Կինը լաց էր լինում ջղաձգօրէն, դէմքը երկու ձեռքովը ծածկած: Բոռ զալաւ նրա ուսին:

— Ի՞նչ ունիս, ասա՛. — կրկնեց մեղմութեամբ:

— Թող ինձ. — ասաց կինը հեծկլտալով ու ետ քաշւեց նրանից: — Թող ինձ:

Բոռ հանդիստ դարձաւ իր տեղը ու սպասում էր, որ կինը դադարէը արտասուելուց, երբ յանկարծ զգաց նրա ձեռքերը իր մարմնին չուրջը. կինը ծունկի էր եկել:

— Ցեւիչէ, մի՛ գնա, մի՛ գնա:

— Դրա մասին վերջը կը խօսենք. ասաց նա, մեղմ հեռացնելով իրանից նրա թեւերը: — Նախ ասա ինձ, ի՞նչ է եղել, ինչո՞ւ վախեցար:

Զիտտա կամաց չարժեց գլուխը:

— Մի որ եւ է բանով քեզ ցա՞ւ եմ պատճառել:

— Ո՛չ: — Ու ձեռքը տարաւ կոկորդին:

— Ուրեմն ի՞նչ:

— Ինչ կը սպաննեն: — Ասաց վերջապէս: — Քո մօտ եկող — գնացողներից մէկիցը իմացայ որ քեզ վտանգ է սպասում: Իսկ երբ քեզ եմ հարցնում, հէնց միայն ծիծաղում ես վրաս:

— Սիրելիս, ասաց Բոռ քիչ լռելուց յետոյ, — դու չափազանցած գաղափարներ ունիս իրերի մասին: Ի հարկէ ինձ երբ եւ իցէ սպանելու են: Ցեղափոխականի սովորական վերջն է դա, բայց ոչ մի պատճառ չկայ վրտանգւած, որչափ եւ բոլոր միւսները.

— Միւսնե՞րը: Ի՞նչ գործ ունիմ ես ուրիշների հետ: Եթէ դու ինձ սիրէիր, ինձ այսպէս մտատանջութեան մէջ չէիր թողնի ու գնա: Դիւներները ես չեմ քնում, վախենում եմ որ քեզ կը ձերբակալեն, իսկ քնելիս երազում եմ որ քեզ սպանել են: Դու իմ մասին աւելի քիչ ես մտածում, քան ա՛յ, այդ չար մասին:

Բոռ վեր կացաւ ու դանդաղ դնաց պատշգամի միւս ծայրը: Բոլորովին պատրաստ չէր մի այսպիսի տեսարանի ու չէր իմանում ինչ պատասխանի: Ճիշդ է, Զեմման իրաւունք ունէր. իր թեթեւամտութեան չնորհիւ մի այնպիսի կծիկ էր խճողել, որ հիմա քանդելու չատ պիտի դժւարանար:

— Նստենք ու այդ բոլորի մասին խօսենք հանդիստ, — ասաց, Զիտտայի մօտը վերադառնալով: — Կարծեմ, իրար լաւ չենք հասկանում: Ի հարկէ, ես չէի ծիծաղի, եթէ գիտենայի որ լրջօրէն ես անհանգիստ էի: Բացատրիր, ինչն է քեզ վախ պատճառում, ու կը պարզենք, եթէ որ եւ է թիւրիմացութիւն կայ:

— Պարզելու ոչինչ չկայ. տեսնում եմ, որ դու ինձ բնաւ չես սիրում:

— Թանկագինս, լաւ է բոլորովին բաց լինենք իրար հետ: Ես միչտ աշխատել եմ անկեղծ լինելու մեր յարաբերութեան մէջ եւ կարծեմ երբեք չեմ խաբել, Եէ...

— Ա՛, ոչ, դու միչտ բոլորովին անկեղծ ես եղել: Դու երբեք չես ասել, որ ինձ մի այլ բան ես համարում, քան մի ընկած կին, որ քեզնից առաջ մատ չէլի է եղել ամէնքին:

— Զիտտա, ի՞նչ ես խօսում: Ես այդ տեսակ բան չեմ մտածած ոչ մի ձակի վրայ:

— Դու ինձ երբեք չես սիրել, պնդում էր կինը մի քանի ձէ

— Այո, ես երբեք չեմ սիրել. Բայց լսիր ու աչխատիր որ [illegible] դրես ինձ:

— Ես քեզ չեմ մեղադրում: [illegible]

— Սպասիր: Ա՛յ, ինչ եմ ուզում [illegible] ես չեմ հաւատում ոչ մի [illegible] մանակին բարոյականութեան [illegible] կատարում նրա պահանջները: [illegible] դու ու կնոջ մէջ եղած յարաբերութիւնը ես համարում եմ անձնական համակրանքի ու հակակրանքի [illegible]

— Եւ փողի, — ընդհատեց կինը սուր ու ընդհատող ծիծաղով:

Բոռ մոայլեց ու մի վայրկեան [illegible] առաւ:

— Այո, անչուշտ: Ինդրի [illegible] կողմը դա է: Բայց հաւատա ինձ, [illegible] նիկատէի, որ քեզ չեմ դուր գալիս, [illegible] երբեք չէի օգտւի քո նիւթական [illegible] դրութիւնից: քեզ մօտս պահելու [illegible] մար: Ես իմ կեանքումս ոչ մի [illegible] հետ այդպէս չեմ վարւած, եւ [illegible] կնոջ էլ չեմ տուած իմ զգացումների մասին. հաւատա, որ ճշմարիտ [illegible] խօսում:

(Շար[illegible])

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՀԱՐԱՁ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

ՈՒՐԲԱԹ
12
ՕԳՈՍՏՈՍ
1932
12 AOUT
1932

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութները	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1933 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

Աբտասահմանի հայ մամուլի մէկ մասը, որ Հայաստանի եւ անոր անտեսական երեւոյթներուն մասին կը խօսի ազգասիրական դրդումով, կը բաւականանայ ջատագովանքով եւ ընդհանուր խօսքերով: Եւ կը մխիթարուի այն հեռանկարով թէ Հայաստանը կը վերաշինուի:

Իսկ բոլշեւիկեան հակում ունեցող թերթերը երեւոյթները կը մեծցնեն եւ ծրագիրներով կը չլացնեն ընթերցողները:

Մինչդեռ Հայաստանի անտեսական կարեւոր խնդիրները աւելի ուշադրութեան արժանի են եւ կը կարօտին լուսաբանութեան:

Այն անտեսական մեծ ձեռնարկները որոնք Հայաստանի ներքին չուկային զատ՝ կապ կրնային ունենալ դուրսի չուկային հետ, որպէս արտահանող երկրի, միշտ ետ մնացած են եւ զոհ գացած Վրաստանի եւ Ադրբէջանի առաջնութեան: Հայաստանը մնացած է իր տեղական գաւառական վիճակին մէջ. իսկ կարեւոր ձեռնարկները կամ կը մնան ծրագրային վիճակի մէջ, եւ կամ արդէն խլուած են Վրաստանի, Ադրբէջանի կամ Ռուսաստանի կողմէ:

Այդ կարգի խնդիրներն են Շաքարի գործարանը, Բազոզալի գործարանը, Ապակու գործարանը, Սեւանի խնդիրը, եւն.:

Այս խնդիրներու մասին «Դրօշակ» կը հրատարակէ հարցերուն խիստ ծանօթ մասնագէտ ճարտարագէտի մը յօդուածը որ ուշադրաւ է ե՛ւ անտեսական ե՛ւ քաղաքական տեսակէտներէն:

Առնենք, օրինակ շաքարի գործարանի խնդիրը:

Մօտ 40 տարի առաջ էր, որ առաջին անգամ Հայաստանի մէջ շաքարի գործարան հիմնելու հարցը բարձրացաւ: Կ'ենթադրուէր գործարանը հիմնել Ալէքսանդրապոլի մէջ: Ասկէ յետոյ, քանի մը անգամ փորձեր եղան այս ծրագիրը իրագործելու: Առանց մէջ մտնելու չափազանցրուած յայտնի շաքարագործարանատէր Բրուսկիի ձեռնարկն էր: Փոխանակ Ուկրայինայէն կովկաս, Թուրքիա եւ Պարսկաստան շաքար փոխադրելու: Բրուսկին կը մտածէր հէնց կովկասի մէջ կազմակերպել շաքարի արդիւնաբերութիւնը: 1910ին ան ուղարկեց մասնագիտական յանձնաժողով մը՝ որոշելու համար չինուելիք գործարանի տեղը: Երկար հետազօտութիւնէն յետոյ, յանձնաժողովը գտաւ, որ ամբողջ Անդրկովկասի ամենայարմար վայրը շաքարամշակութեան համար թէ կլիմայական եւ թէ հողի կազմի տեսակէտէն Ալէքսանդրապոլի շրջանն է: Կատարուած փորձերը ցոյց տուին, որ շաքարի ճակնդեղի բերքը Ալէքսանդրապոլի մէջ աւելի բարձր է, քան նոյն իսկ Ուկրայինայի: Ուստի, Բրուսկին որոշեց Ալէքսանդրապոլ փոխադրել Պատոլոկի իր գործարանը եւ միաժամանակ դրկեց գիւղատնտես – մասնագէտներ, որոնք պայմաններ կնքեցին Շիրակի գիւղացիներուն հետ՝ գործարանին ճակնդեղ մատակարարելու համար: Սակայն, վրայ հասաւ պատերազմը եւ շաքարի գործարանի խնդիրը ջուրն ինկաւ:

Պատերազմէն յետոյ, շաքարի գործարանի հարցը նորէն առաջ քաշուեցաւ 1919 — 1920 թուականին, Հանրապետութեան օրով: Հայաստանի կառավարութիւնը աչքի առաջ ունէր սեփական շաքարի գործարանի կառուցումը: Թուրք – բոլշեւիկեան յարձակումը Հայաստանի վրայ այս անգամ ալ արգելք եղաւ ծրագրի իրականացման:

Խորհրդային իշխանութիւնը միայն 1927ին ուշադրութիւն դարձուց շաքարի գործարանի անհրաժեշտութեան վրայ: Աւտր որոշ չափով նպաստեց այն հանգամանքը, որ Շիրակի գիւղացիութիւնը, Բրուսկիի փորձէն յետոյ, չարունակեց ճակնդեղի մշակութիւնը: Ճակնդեղը Շիրակի դաշտերու ամէնէն ձեռնտու բոյսն է, եւ գիւղացիութիւնը հեշտութեամբ չէր ուզեր հրաժարիլ ճակնդեղի մշակութենէն:

Սակայն երբ Թիֆլիսի «Զարիա Վոստոկա» թերթի մէջ լոյս կը տեսնէ Հայաստանի Ժող. Տնտ. Խորհրդի որոշման լուրը, Վրաստանի Ժող. Տնտ. Խորհուրդն անմիջապէս արտակարգ ժողով կը հրաւիրէ, կը նշանակէ յանձնաժողով մը, չորս կոմունիստներէ եւ չորս մասնագէտներէ բաղկացած, եւ կը հրահանգէ «հարուածային կարգով» ամենակարճ ժամանակամիջոցի մէջ շաքարի գործարանի յարմար տեղ ընտրել եւ իսկոյն ձեռնարկել հետազօտական աշխատանքի:

Այդ առթիւ Վրաստան 45,000 րուբլի տրամադրեց, երբ Հայաստանը միայն կրցած էր 3000 րուբլի յատկացնել

Վրացիները մէկ շաբաթուան ընթացքին ընտրեցին գործարանի տեղը, Գորի, եւ Վրաստանի երկրագործական գործակալը ճակնդեղի համար հող տրամադրեց նոյն քանակով, ինչ քանակով տրամադրած էր Հայաստանը: Թէեւ այդ հողերէն եկած ճակնդեղը ուրիշ բոյսերու համեմատութեամբ 100ին 60ը միայն կ'արձանագրէր, այսու հանդերձ Վրաստանի կառավարութիւնը կ'որոշէ այդ հողերու վրայ ճակնդեղ ցանել, միայն անոր համար, որ շաքարի գործարանը հիմնուի Վրաստանի եւ ոչ Հայաստանի մէջ:

Ու այդպէս ալ կ'ըլլայ: Մինչ Հայաստանի կոմունիստները կը չարժուէին, վրացի կոմունիստները յաջողեցան առանալ Մոսկուայի հաւանութիւնն ու դրամը եւ Գորիի մօտ սկսան չինել շաքարի գործարանը: Գործը հոս հասնելէն յետոյ, առաջարկեցին Հայաստանի մէջ գործարան չչինել եւ Շիրակի ճակնդեղը փոխադրել Գորի՝ Վրաստանի գործարաններու մէջ շաքար պատրաստելու համար:

Այսպիսով, շաքարի խնդրի մէջ, Հայաստանը կը մնար հումի նիւթի երկիր, — չհաղորդուող. իսկ Վրաստանը՝ բարձր ճարտարուեստի կեդրոն:

Մենք դեռ պիտի չարունակենք պատկերացնել տնտեսական այս կարգի խնդիրները եւ լուսաբանել անոնց քաղաքական ատաղը:

Կ. Ս.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՋԻՆՈՒԻՐԱԿԱՆ ՄԵԾ ԸՄԲՈՍՏՈՒԹԻՒՆ
ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ

Կռիւներ մայրաքաղաքին եւ նահանգներու մէջ

Ինչպէս երէկ գրած էինք, Մատրիտի մէջ, սպանիական հանրապետութեան դէմ զօրեղ ըմբոստութիւն մը ծագած է: Տակաւին յայտնի չէ թէ ի՞նչ կերպով ծագում առած է ան. սակայն յայտնի է թէ չարժման գլուխը կը գտնուին զինուորականներ:

Ըմբոստութիւնը վարող զինուորականներուն մէջ կը գտնուին բազմաթիւ սպաներ որոնք կառավարութեան բարեկարգումներուն հետեւանքով, հանգստեան կոչուած էին:

Ըմբոստութիւնը որ կը թուի թէ ամբողջն կազմակերպուած էր ամբողջ երկրին մէջ, նուազման նշաններ ցոյց կուտայ:

Սէվիլի հրացանակիրներու հրամանատարը զօրավար Սանժուրժօ եւս ըմբոստներուն գլուխն անցած է եւ գրաւած թղթատարական սպասարկութիւններն ու բոլոր հաղորդակցութեան միջոցները:

Այս առթիւ կը տրուին հետեւեալ մանրամասնութիւնները:

Ներքին նախարարութիւնն եւ ընդհ. ապահովութիւնը տեղեկութիւններ առեր էին թէ նախորդ գիշեր ըմբոստական չարժում մը ծայր պիտի տայ, ղեկավարութեամբ սպաներու եւ յեղափոխականներու: Կէս գիշերէն յետոյ, ժամը 2ին սկսեալ ամբողջ ոստիկաններն ու ոստիկան զինուորները հրացաններով զինուած կը պահպանէին պատերազմական նախարարութեան շրջակայ փողոցները. իսկ կարգ մը կասկածելի անձերու բնակարաններուն մէջ խուզարկութիւններ կը կատարուէին:

Առաւօտեան դէմ, ըմբոստները՝ որոնք մեծ թիւ մը չէին ներկայացներ, չարժում մը փորձեցին պատերազմական նախարարութեան չէնքը գրաւելու համար: Եւ մղուեցան բուռն հրացանաձգութեամբ մը: Անկից յետոյ, ըմբոստները փորձեցին գրաւել կեդրոնական նամակատունը, ուր նահանջի մատնուեցան:

Բազմաթիւ մեռելներ եւ վիրաւորներ կային արդէն այս երկու կռիւներուն հետեւանքով: Ձերբակալուած են բազմաթիւ անձեր, որոնց մէջ՝ բարձրաստիճան զինուորականներ:

Ըմբոստութեան ազդանշանը տրուեցաւ հետեւեալ կերպով: Կէս գիշերէն վերջ, ժամը 4ին, զնդապետ մը՝ ընկերակցութեամբ երկու հարիւրապետներու, մտան Մատրիտի կեդրոնական նամակատունը եւ մօտեցան երկու քաղաքային պահակներու եւ անոնց հարց տուին թէ ո՞ւր կը գտնուի իրենց պետը: Որմէ յետոյ, ազդարարեցին անոնց որ իրենց տրամադրութեան տակ մտնեն: Պահակներու մերժումին վրայ, 40ի չափ զաւազիրներ՝ ատրճանակներով զինուած՝ մտնել փորձեցին նամակատան հեռագրական բաժինը:

Սակայն, պահակները պատրաստուեր էին կրակելու, երբ մօտակայ հրապարակէն ուժեղ հրացանաձգութիւն մը լսուեցաւ: Ատով արդէն կռիւներու ազդանշանը տրուեր էր: Փութով օգնութեան հասնող ոստիկաններուն եւ ըմբոստներուն միջեւ սկսաւ արիւնահեղ կռիւ մը, հրացանով ու գնդացիրով:

Կռիւը չարունակուեցաւ թղթատան, պատերազմական նախարարութեան չէնքին եւ Ընդհ. Ապահովութեան պաշտօնատան չուրջը:

Մատրիտէն տրուած տարբեր տեղեկութեանց համաձայն, ըմբոստական չարժումն ուղղուած է հանրապետութեան դէմ եւ միապետական բնոյթ ունի:

Կառավարութիւնը կը յայտնէ թէ ամբոխը կը մնայ կացութեան եւ թէ կրցած է զսպել չարժումը: Սակայն անկարելի չի թուիր որ մէկ քանի կարեւոր պոռթկումներ եւս պատահին, ըլլայ Մատրիտի թէ գաւառներու մէջ: Կանխարգելիչ չատ խիստ միջոցներ ձեռք առնուած են: Բոլոր զօրախումբերը կազմ ու պատրաստ, հրամանի կը սպասեն, չարժելու մէկ վայրկեանէն միւսը: Իսկ ժողովուրդը հանդարտ կը մնայ:

Իսկ ներքին նախարարութիւնը կը հաստատէ թէ Ալքալայի զօրաբաժինն ամբողջ ըմբոստներուն միացած է եւ դիմեալ վիճակի մէջ՝ զօրանոցէն դուրս ելլելով, ուղած է քալել Մատրիտի վրայ: Սակայն, քանի մը հարիւր քայլ առնելէ յետոյ, զինուորները ետ վերադարձած են:

Կը կարծուի թէ ըմբոստութեան կեդրոնը կը գտնուի այդ վայրին մէջ:

Տակաւին, ստոյգ կերպով չէ ճշդուած առաջին կռիւներու զոհերուն թիւը:

Մատրիտի մէջ՝ ձերբակալուածներու թիւը կը հասնի 150ի: Առանց մէջ կան ծանօթ արքայականներ:

**** Պատերազմական նախարարութիւնը հաղորդեց ժողովուրդին թէ փոխադրութեան բոլոր միջոցները, անձնական կառքեր եւ ինքնաշարժեր, պէտք է տրամադրուին կառավարութեան:*

Բոլոր կառքերը պիտի հաւաքուին զօրանոցներու բակերուն մէջ, ի հարկին գործածուելու համար զօրախումբերու փոխադրութեան՝ մէկ վայրէն միւսը:

Վենիզելոսի յայտարարութիւնները
Յունական ընտրութիւններու մասին

Աթէնք հասնելուն, Յունաստանի վարչապետը Վենիզելոս մամուլի ներկայացուցիչներուն հաստատեց թէ օրէնսդրական ընտրութիւնները տեղի պիտի ունենան բացարձակ ազատութեամբ եւ որոշուած թուականներուն: Գալով, զինուորական խլրտումներուն, Վենիզելոս յայտնեց թէ ժողովուրդը այդ պատճառով մասնակից ըլլալու պէտք չունի:

— Եթէ, ըսաւ, զինուորականները կ'ըսեն թէ ընտրութիւններէն յետոյ պիտի միջամտեն այն պարագային որ հանրապետութիւնը վտանգուած տեսնեն, ո՛չ ոք կրնայ անոնց համամիտ չըլլալ եւ չնորհաւորութեան արժանի են: Բայց եթէ անոնք կը մտածեն երկրին անդորրութիւնը խանգարել ընտրութիւններէն առաջ, չատ խստօրէն պիտի պատժուին:

«Անօգուտ է որ ընդդիմադիր պետերը մտահոգութիւն ցոյց տան: Անոնց դիմումները աւելի ազդու չպիտի ըլլան որքան խմբին– ներս եւ վճռաւէս որոշած եմ ազատ ընտրութիւն կատարել տալ»:

Օթթավայի խորհրդաժողովը

Ձշդուած է թէ Օթթավայի խորհրդաժողովին մէջ, Գանատայի վարչապետին ընթացքին հետեւանքով, նախարարական տագնապ ծագած է Գանատայի մէջ: Գանատական երեք նախարարներ յայտնած են իրենց հրաժարելու մտադրութիւնը, եթէ վարչապետը հաւանի Անգլիոյ տալ աւելի նպաստաւոր մաքսային պայմաններ, քան այն առաջին նախագծի պայմանները, որոնք մերժուած էին անգլիական պատուիրակութեան կողմէ:

Գանատայի վարչապետը Պէննէթ կը պնդէ սակայն Անգլիոյ հետ համաձայնելու իր մտադրութեան վրայ, առաջարկելով աւելի նպաստաւոր պայմաններ:

Այսու հանդերձ, անգլեւգանատական բանակցութիւնները առաջ չեն երթար: Պոլտուին, Գանատայի վարչապետին ուղղուած նամակով մը, կ'ամփոփէ բոլոր այն քննադատութիւնները, որոնք անգլիական պատուիրակութեան կողմէ ուղղուած էին՝ գանատական առաջարկներուն դէմ: Պոլտուին կը պահանջէ աւելի նպաստաւոր պայմաններ ներկայացնել անգլիական պողպատի, երկաթի եւ հիւսկեղէնի արտածման համար եւ փոխանակ Գանատա նետածելի օտար ապրանքներուն վրայ մաքսատուրքերը աւելցնելու, կ'առաջարկէ նուազեցնել անգլիական ներածումներու վրայ դրուելիք տուրքերը:

Գրած էինք թէ Տէ Վալերա Օթթավայէն ետ կանչած էր իր պատուիրակներէն երեքը, որոնց մէջ՝ երկրագործական նախարարը: Իրլանտայի լաւատեղեակ եւ իրաւասու շրջանակները կը յայտնեն թէ կառավարութեան այս կարգադրութիւնը չի ներկայացներ մտանուր կարեւորութիւն մը: Երկրագործական նախարարը եւ իր երկու գլխաւոր աշխատակիցները Օթթավայէն ետ կանչուած են, խորհրդակցելու համար Իրլանտայի երկրագործներուն ծանր կացութեան վրայ: Այս կացութեան պատճառն է Իրլանտայի եւ Անգլիոյ մէջեւ բացուած տնտեսական պատերազմը:

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՆԵՐՔԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Նախարարներու փոփոխութեան հարցը

ՖՈՆ ՓԱՓԷՆ ԿԸ ՀՐԱԺԱՐԻ

Գերման վարչապետը Ֆոն Փափէն երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Հանրապետութեան նախագահին՝ Հինտէնպուրկի հետ: Այդ տեսակցութեան հետեւանքով, նախարարաց խորհուրդ հրաւիրուեցաւ:

Այս խորհրդակցութենէն յետոյ, հաւանական կը թուի որ գերման վարչապետը տեսակցութիւն մը ունենայ Հիթլերի հետ, որ այս պահուս Պերլին կը գտնուի:

Թէեւ, դեռ վերջնական ոչինչ կայ, սակայն կը կարծուի թէ հիթլերեաններու ճարտար մէկ խաղին շնորհիւ, Հիթլերի իրը վարչապետ թեկնածութիւնը, լուրջ հանդամանք առանայ այս անգամ:

Հիթլեր իրօք, իր պաշտօնական թերթին մէջ, գրել տուած է որ, եթէ վարչապետութիւնը հիթլերեան կուսակցութեան յանձնուելով մէկտեղ, ապահովուի նաեւ դահլիճին մէջ հիթլերեան պերակչռութիւնը, Հիթլեր պիտի ընդունի «նախագահական դահլիճ»ի տեսակէտը որ այնքան սիրելի է Հինտէնպուրկի:

Հիթլերի այս փոփոխութեան իրը արդարացում, իր մարդիկը կ'ըսեն թէ ազգ. ընկերվարական կազմակերպութիւնը «կուսակցութիւն» մը չէ, այլ ժողովրդային չարժում մը:

**** Ֆոն Փափէն կը կարծուի թէ այսօր իսկ իր հրաժարականը պիտի ներկայացնէ Հանրապետութեան նախագահին, թոյլ տալու համար որ այս վերջինը նոր դահլիճի կազմութիւնը յանձնէ Հիթլերի:*

Վարչապետութենէն զատ, Հիթլերեանները նոր կառավարական կազմին մէջ պիտի ստանան նաեւ ներքին նախարարութիւնը, եւ հաղորդակցութեանց նախարարութիւնը:

Ներկայ վարչապետը Ֆոն Փափէն պիտի ստանձնէ արտաքին նախարարութիւնը. իսկ Նէօյրաթ դարձեալ պիտի մեկնի Լոնտոն՝ իրը դեսպան: Արդի կառավարութեան մնացեալ բոլոր անդամները պիտի պահեն իրենց նախարարութիւնները:

Կեդրոնի կաթոլիկ կուսակցութիւնը կը նկատէ թէ ատեները եւ կամ է որ ընդդիմութեան մէջ այդքան անձնաստահութիւն ցոյց տուող հիթլերեանները, կառավարութեան մէջ մտնելով՝ ցոյց տան իրենց ընդունակութեան իրական չափը:

Կեդրոնի կաթոլիկներու այս հանդուրժող քաղաքականութեան մէջ՝ մեծ դեր կատարած է իրենց այն վախը, որով կը զգուշանան ամէն չարժումէ որ կրնայ վտանգել խորհրդարանական կարգերը որ եւ է կերպով:

Եթէ որ եւ է միջադէպ չպայ յապաղեցնել, կը կարծուի թէ Հիթլերը այս շաբթու վերջը պիտի կոչուի վարչապետութեան:

**** Կառավարութեան ձեռք առած խիստ միջոցները չեն նպաստած հանդարտեցնելու երկիրը եւ զսպելու ահաբեկիչները:*

Վերջին մէկ օրուան ընթացքին, երկրին զանազան կողմերը գործուած են 20է աւելի քաղաքական ոճիրներ:

Ֆէօնիկսպէրկի ընկերվարականներու եւ սէնոփքաներու կեդրոնատեղին մէջ, երկու ռումբ պայթեցան, բաւական կարեւոր

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՊԵՐԵՎԱՆԻ ՍՐՏԱԳՈՒՅՆ ԿԱՐՈՒՑՈՂ ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ ԲՐՈՒՅԼ ԿԱՐՈՏԱԿԱՆԸ

— ։-։ —

Թ.ՄԻՀԻՉ, 28 ծուլիս. — Իշխան Հաղորդ Հաղորդյանը եղել է Կարսի նահանգապետ մոտ 25ին Նոշաշենպատվոյ բերդի ռազմակայքում։

1.— Ալեքսան Ալեքսանդրյան, 19 տարեկան, Հայկ Ալեքսանդրյանի որդի, ծնված Հաղթանակ գյուղում։

2.— Յարութ Գասպարյան, 23 տարեկան, Վահրամ Գասպարյանի որդի, ծնված Հաղթանակ գյուղում։

3.— Հակոբ Մարտիրոսյան, 21 տարեկան, Մարտիրոս Հակոբյանի որդի, ծնված Հաղթանակ գյուղում։

4.— Ռուբեն Մելքոնյան, 20 տարեկան, Մելքոն Ռուբենյանի որդի, ծնված Հաղթանակ գյուղում։

5.— Ռուբեն Ավետիսյան, 21 տարեկան, Ավետիս Ռուբենյանի որդի, ծնված Հաղթանակ գյուղում։

6.— Նարեկ Գրիգորյան, 20 տարեկան, Գրիգոր Նարեկյանի որդի, ծնված Հաղթանակ գյուղում։

7.— Լուսիկ Դանիելյան, 19 տարեկան, Դանիել Լուսիկյանի դուստր, ծնված Հաղթանակ գյուղում։

8.— Նիկոլ Մարտիրոսյան, 20 տարեկան, Մարտիրոս Նիկոլյանի որդի, ծնված Հաղթանակ գյուղում։

9.— Յարութ Պետրոսյան, 23 տարեկան, Հարություն Պետրոսյանի որդի, ծնված Հաղթանակ գյուղում։

Մեծ ոգևորությամբ ընդունվեցին ծանուցումները նաև նոր կոմսոմոլականների ընդունման մասին։ Ընդունվեցին 9 որդեգիր։

Ապա ելույթ ունեցավ ընկեր Ա. Ա. Գ. գործադիր կոմիտեի քարտուղար ընկեր Ա. Ա. Գ.-ն։ Նա խոսեց կոմսոմոլի կազմակերպական հարցերի մասին։ Ընկեր Ա. Ա. Գ.-ն ցույց տվեց, որ կոմսոմոլի շարքերում դեռևս կան անհարկի ձգձգումներ անդամավճարների հավաքման գործում։ Ընկեր Ա. Ա. Գ.-ն կանգ առավ նաև կոմսոմոլի շարքերում կարգապահության ամրապնդման հարցի վրա։ Նա ցույց տվեց, որ կոմսոմոլի շարքերում դեռևս կան անկարգապահ տարրեր, որոնք խանգարում են կոմսոմոլի կազմակերպական աշխատանքին։ Ընկեր Ա. Ա. Գ.-ն կոչ արեց կոմսոմոլականներին ավելի ամրապնդել կոմսոմոլի շարքերը, ավելի ակտիվ մասնակցել կոմսոմոլի կյանքին։

Ելույթ ունեցավ նաև ընկեր Ա. Ա. Ա.-ն, որը կոչ արեց կոմսոմոլականներին ավելի ակտիվ մասնակցել կոմերիտական կազմակերպությունների աշխատանքներին։

Ընկեր Ա. Ա. Ա.-ն ընդունվեց կոմսոմոլ։

Ընդունվեցին նաև կոմսոմոլ։

Ընկեր Ա. Ա. Ա.-ն ընդունվեց կոմսոմոլ։

Ընդունվեցին նաև կոմսոմոլ։

Ընդունվեցին նաև կոմսոմոլ։

Ընդունվեցին նաև

օրէ հասնող գաղթականներով։ Տեղւոյն նորակազմ թաղականութիւնը գործնապէս ապահոված է հասարակական կացութիւնը, եկեղեցի մը ու դպրոցի շինութեան դեցիլ մը ու հարկաւոր ձեռնարկներով։ Այս գոյգ հաստատութեան կառուցումը լրացման վրայ է։

ԻՆՉ ԱՊՈՒԻՐ Կ'ՈՒՏԵՆ ՆՈՐԷՆ ՀԱՅ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՆԵՐԸ

«Ազդակ» կը գրէ թէ, Պէյրութի մէջ, «Հայ համայնավարները զարձեալ տեղի տուին քանի մը ցաւալի դէպքերու եւ վէճերու։ Հակնամիի դէպքերու համար այդ տգեղ երեւոյթին տեղացիներու վրայ ձգած զէշ տպաւորութիւնը, կը բաւականանանք արձանագրել մամուլի հրատարակութիւնների կարգ մը մէկնաբանութիւններ ընելով։ Պարզ է որ մեր համայնավար աղբարիկները անօթեցած են, ուստի զգուելի արարքներով կը լուսաբանեն վարձատրուիլ Մոսկուայէն։ «Մի քէչ գործ, փող է հարկաւոր»։

«Էլ Ահրար» իր 2 Օգոստոսի թիւով կը գրէ.—

Հայ համայնավարական շրջանակները արտակարգ գործունէութեան եւ շարժումի մը սկսած են վերջերս։ Մանաւանդ քանի մը շաբաթ առաջ, Մոսկուայի երկու գործակալներու ձերբակալումէն յետոյ։ Այս շարժումը աստիճանական կուսակցութեան կողմէ Ազգերու Դաշնակցութեան դրկուած բողոքագրէն վերջ, որով անոնք կը բողոքէին Թուրքիոյ ժուռքին դէմ, Բոլշեւիկները որոշեցին նոր գործունէութեան մը սկսիլ եւ Լիբանանի ու Սուրիոյ մէջ գտնուող իրենց բոլոր պետերը հրաւիրեցին Պէյրութ։

Կիրակի առաւօտ, հայ բոլշեւիկ խումբերը ամէն կողմէ սկսան հաւաքուիլ Մար Մխայէլ եկեղեցիի քով Երուանդ Տատուրեանի խանութին առջեւ։ Ոստիկանները ժամանակին գաշնակ կուսակցութեան պատկանող Ցակոբ Բէպապճեանի որսի զէնքը գրաւած էին։ Ցակոբ երկու ընկերներով պահակատուն կ'երթար այդ զէնքի խնդրին համար։ Անոնք երբ Երուանդի խանութին քով հասան, Փանոս Արմանեան, Միքայէլ Բէյիշեան, Արթին Մատոյեան, Զաւիկ Տատուրեան, Արթին Պիրայեան, Սէմէլեան յարձակեցան անոնց վրայ եւ սկսան հայհոյել Դաշնակիներուն։ Ցակոբ փոխադարձեց։ Ասոր վրայ բոլշեւիկները յարձակեցան երեք Դաշնակներու վրայ եւ սկսաւ կռիւը։

Երեք Դաշնակները վիրաւորուեցան։ Բոլշեւիկները ձերբակալուեցան։

Հայկական շրջանակները շատ կարեւորութեամբ կը հետեւին այս դէպքերուն։

Միեւնոյն խնդրին շուրջ «Էլ Նիտա», «Էլ Բասըտ» եւ «Էլ Թէեար» թերթերը հետեւեալը կը գրեն.—

Պէյրութի հայ բոլշեւիկները խումբ խումբ եւ զինուած կը սպասեն Դաշնակցականներուն, անոնց վրայ յարձակելու համար։

կերոչ հետ ճամբէն կ'երթար, յարձակեցաւ եւ երբ Բէպապճեան անուն ազդայնական հայ մը իր ընձակեցան վրան եւ իրենց դանակներով ու փայտերով սկսան հարուածել զայն, ամէն տեսակ հայհոյութիւններով եւ նախատինքներով, ամբաստանելով զանոնք մարզպանութեան եւ դրամատիրութեան լրտեսներն են։

Յակոբը ծանրօրէն կը վիրաւորուի եւ հիւանդանոց կը փոխադրուի։ Անոր ընկերը ձեռքէն կը վիրաւորուի եւ եթէ չփախչէր ան ալ չէր ազատեր։

ԹՈՒՐՔԻԱ

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ ՇԷՆՔԷՆ ԿԱԼՈՒԱԾԱՏՈՒՐՔ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԵՆ

Պոլսոյ Ազգ. Պատրիարքարանի շէնքէն վերջերս կալուածական տուրք պահանջուած էր, այն առարկութեամբ թէ կրօնական հաստատութիւն չէ, այլ մասնաւոր շէնք՝ կալուածական գործերու համար եւ օրէնսդէտ անձերու կարծիքը ստանալով դիմում կատարուած էր պատկանին իշխանութեան։

Պահանջուած կալուածատուրքը, 3260 ոսկի է, տարեկան 180 ոսկիի հաշիւով 18 տարուան փոխարէն։

ԵՒՐՈՊԱ

ՓՐԱԿԱՑԻ ՀԱՅ ՈՒՍԱՆՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

փրակայէն կը գրեն.—

1923 թուին Հայաստանի Հանրապետութեան Պատուիրակութեան հաշուին Չեխոսլովաք կառավարութիւնը թոշակներ ապահովեց 30 հայ ուսանողներու։ Անհատական չանքերով եւ արդէն կազմակերպուած հայ ուսանողութեան միջնորդութեամբ, կարելի եղաւ յաւելուածաբար 11 հոգի եւս ընդունիլ։ 10 հոգի եւս ընդունուեցին զանազանուած կազմակերպութիւններու միջոցով (գլխաւորաբար Ռուսիոյ եւ Հիւսիս. Կովկասի Դինեկինցիներու հետ տարաձրուածներէն)։ Այսպէս հայ ուսանողներու ընդհանուր թիւը բարձրացաւ 71ի։

Այդ 71 ուսանողներէն մինչեւ այժմ աւարտեր են բարձրագոյն վարժարաններ 39 ուսանողներ, իսկ աւարտական քննութիւններուշրջանում են գտնուում այժմ 8 հոգի, նշանակում է ընդամէնը աւարտած կը լինեն 47 ուսանողներ, որոնց պիտի աւելցնեն երկու հոգի եւս, որոնք կիսատ թողուցին Փրական եւ աւարտեցին իրենց ուսումը Ալսաբիոյ մէջ։ Այսինքն ընդամէնը 49 հոգի։ 47 ուսանողներ կիսատ հետացան Փրակայից ընտանեկան նիւթական, առողջապահական եւ կլիմայական պատճառներով։ Կիսատ հաշուում ենք նրանց, որոնք բարձր դպրոց իշրշանի միայն 2 տարուան ընթացքը աւարտած էին։

71 ուսանողներից դեռ եւս 21ը Չեխոսլովաքիա են, երկուսը նրանցից թոյլտուութիւն են ստացել մաս կազմելու Հայաստան գնացող Ա-թէնքի յառաջիկայ կարաւանին։ Մնկը երեւի աշնան Սուրիա կը մեկնի։ Նախապէս հետացածները ցրուած են Ֆրանսա, Սուրիա, Ռումանիա, Պուլկարիա եւ Միջագետք։ Այստեղ մնացողներն էլ հետզհետէ պիտի քաշուին այս երկրից։ Մի քանի օր առաջ մեկին ճանապարհեցինք արդէն Պարսկաստան՝ Սուրիոյ ճանապարհով։ Չեխոսլովաքիա հաստատուելու եւ մնալու ցանկութիւն ունեցող դրեթէ չկայ, թէ՛ նիւթական եւ թէ ազգային պատճառներով։

ՕՐՈՒԱՆ ԼՈՒՐԵՐԸ

Ֆոն Փափէն կը պահանջէ Սարը

Ֆոն Փափէն կարեւոր ճառ մը խօսեցաւ Ֆրանքֆորթի մէջ, քաղաքին պինուորական անթելով։ Մասնաւորաբար կենալով Սարի հարցին վրայ (1919ին Սար բաժնուած է Գերմանիայէն եւ առժամապէս ինքնավար հռչակուած), ըսաւ.

— *Բացարձակ անհրաժեշտութիւն մը դարձած է Սարի հարցին լուծումը ոչ միայն Սարի եւ Գերմանիոյ համար, այլ եւ երկու մեծ ժողովուրդներու, Ֆրանսայի եւ Գերմանիոյ յարաբերութեանց բարելաւման համար։ Մինչեւ լուծում մը, օրինակի համար՝ ինքնավարութեան ձեւին տակ, անհնար կը թուի ինձի։ Համաձայն իր ոտնեսական կազմութեան, Սարը չի կրնար ապրիլ իրրեւ ինքնավար երկիր։ Այլ միայն առնուելով Գերմանիոյ մեծ շրջանակին մէջ։ Երբ Սար վերստին մտնէ Գերմանիոյ ծոցը, իր բնակչութիւնը չպիտի ունենայ ուրիշ փափաք, բայց միայն տնտեսական եւ հոգեկան կապակցութեան օղակ մը դառնալ երկու հարեւան երկիրներու միջեւ։*

... Եւ ապագան կը պատասխանէ

Զինաթափութեան մասին տաք տաք խօսելով հանդերձ, Անգլիա չէ մոռցած հրահանգներ տալ իր պինարաններուն ու նաւարաններուն, որոնք մեծ դեր ծառնչութեան մէջ են ներկայիս։

Ճիշդ է թէ նաւային չինութեանց կարգ մը ծրագիրներ յետաձգուած էին 1930էն ասդին։ Այն պայմանագրութիւնները, որ կնքուած էին տասը տարուան ընթացքին չխնելու համար նաւային զանազան միութիւններ, պիտի գործադրուին անմիջապէս։

Շինութեանց հրամանը կը վերաբերի 95,000 տակառաչափ տարողութեամբ արդիական նաւերու, որոնք պիտի ունենան 1 միլիոն ձիու ուժ, ինչպէս նաեւ 120 լայնափոդ թնդանօթներու, բազմաթիւ փոքր թնդանօթներու, Թորփիլլոձակ փողերու, հազարաւոր տակառաչափ զրահներու։

Տրուած հրահանգները պիտի արժեն 20 միլիոն անգլ. ոսկի։

Ակնկիզ զատ, հրահանգ տրուած է կատարել նաեւ 1931 եւ 1932 տարիներու նաւային ծրագիրները, որ կը վերաբերին 4 յածանաւերու (7,000 տակառաչափ, Leandreի ձեւով), 2 յածանաւերու (5,500 տակառաչափ, Arethuseի ձեւով), 2 տորմղիկներու (flottiles), 16 արագահալածներու (destroyer), 10 փոխադրանաւերու, 6 սուզանաւերու, 2 հրեանաւերու, 3 օժանդակ – նաւերու։

Ժրևեւ կը միանայ Միջերկրականի

Էտիոպի նախագահութեան տակ, Լիոնի քաղաքապետական ժողովը քննեց Ռոն գետին նաւարկութեան հարցը եւ քուէարկեց վարկ մը սկսելու համար կարեւոր աշխատանքներու, որ պիտի կատարուին այդ մեծ գետին վրայ։ Այդ աշխատանքները ոչ միայն պիտի մեղմացնեն գործազրկութեան տագնապը Ըլանին մէջ, այլ եւ պիտի բանան տնտեսական դեղեցիկ հեռանկար մը։ Այդ մասին Էտիօ յայտարարեց.

— *Կը կարծեմ թէ Ջուիցերիա մեծ վստահութեամբ կը նայի այն հեռանկարին, որ Հոհնոսը կը միանայ Միջերկրականին՝ կապուելով Ժրնեւի եւ Ռոն գետին։ Ու պէտք է խորհիլ Դանուբի նաւարկութեան միացման ծրագրին ալ մասին, հասկնալու համար թէ Եւրոպայի գետային նաւարկութեան այս հրամայական պահանջքին մէջ։*

Սովետներ նոր խաղաթուղթեր կը դնեն

Գրած էինք թէ Մոսկուա նոր հրամանագիր մը հանեց վերջերս, զինուորական պաշտպանութեան տակ առնելու համար ինքնաշարժներու (հասարակական դիւղատնտեսութեան բջիջները) եւ կոպերատիվները (համագործակցական հաստատութիւնները)։

Բացի այս հրամանագրին, պետական հարստութիւն յայտարարուած են կոլխոզներու եւ կոպերատիվներու արտադրութիւնը եւ ապրանքները, այնպէս որ ամէն կարգի վնասցում կամ գողութիւն պիտի պատժուի խստօրէն։

Ուրիշ հրամանագիր մը նոյնքան ծանր պատիժներ կը սահմանէ բոլոր անոնց դէմ, որոնք կը յարձակին կոլխոզի վարիչներուն վրայ։ Այս վերջին հրամանագիրը հետեւանքն է այն բողոքներուն, զորս կատարած են կոլխոզներու վարիչները, վախնալով այն սպանութիւններէն, որոնք վերջերս յաճախակի դարձան դիւղերու մէջ։ Ըիչենք նաեւ թէ «կուլակ»ները (ունեւոր գիւղացի) կը չարունակեն իրենց ընդդիմութիւնը հաւաքական գիւղատնտեսութեան դէմ, ոչ միայն ահաբեկելով կոլխոզներու նախագահները, այլ եւ այրելով ու վճռացնելով կոլխոզներու արդիւնաբերութիւնը։

Հայաստանի թերթերն ալ կը գրեն թէ «կուլակ»ները 40 սայլ ցորեն այրեցին յուլիսի վերջերը։

Սիմպրնի ճառը եւ Ճափոն

Կարճառօտ գրեցինք թէ ամերիկեան արտաքին յարաբերութեանց խորհուրդի անդամներէն Սիմսոն ճառ մը խօսելով ոգեկոչած էր Պրեան – Քէլլոգ դաշնագրին ոգին, թելադրած էր փոխադարձ համաձայնութեան դիմել ամէն անգամ, որ վտանգ մը կը սպառնայ խաղաղութեան։ Այս առթիւ քննադատած էր նաեւ Ճափոնի դիրքը։ Ճափոն Ուաշինկթընի իր դեսպանէն պահանջեց մանրամասն հաղորդագրութիւն մը Սիմսոնի ճառին մասին։ Կը կարծուի թէ դիւանագիտական վէճ մը պիտի ստեղծուի, երբ Ճափոն հաստատէ թէ ճիշդ են մամուլին քաղուածքները Սիմսոնի ճառէն։

Ազգայնականները ևնծ ցոյցեր կ'ընեն Հալէպի մէջ

«Ազդակ» կը գրէ թէ յուլիս 3ին Հալէպի Պրահմիէ մզկիթին մէջ տեղի ունեցաւ աղգայնականներու ժողովը, ուր ներկայ գտնուեցան հազարաւոր մարդիկ։ Սաատալլա պէյ Ճապրի, Շեւքրի պէյ Կավաալի, Խալրահիմ պէյ Հանանօ ճառեր խօսեցան։ Հանանօ պէյի ճառը եղած է չատ բուռն եւ հակակառավարական։ Ան ներկայացնելէ վերջ ազգայնականներու սուրիական քաղաքականութեան մէջ բռնած դիրքը, յայտնած է որ իրենք ոչ ներկայ կառավարութեան եւ ոչ ալ ներկայ խորհրդարանին վրայ վստահութիւն ունին։ «Դեռ թափուած արիւնը չէ չորցած» ըսած է ան եւ ի վերջոյ յայտարարած։

— «Ի՞նչ ուզէ թող ըլլայ, մենք այս խորհրդարանն ու կառավարութիւնը պիտի փլցնենք։ Ո՛վ երիտասարդներ, ձերն է ապագան, եւ հայրենիքը ձեզ կը հրաւիրէ, պահանջեցէք ձեր իրաւունքները եւ տիարութիւն ցոյց մի տաք։ Մենք չատ ղօրաւոր ենք մեր հաւատքով եւ մեր կամքով։ Ձեր իրաւունքները ճանչնալու կը հրաւիրեմ ձեզ» (չորս անգամ կրկնած է այս վերջին նախադասութիւնը)։

Խալրահիմ պէյ Հանանոյի նախագահութեամբ 100 հոգի յետոյ կը մեկնին Դամասկոս, հոն ցոյցեր ընելու եւ բողոքներ բարձրացնելու ներկայ կառավարութեան եւ խորհրդարանին դէմ։ Պիտի պահանջեն Հալէպի կուսակալին պաշտօնանկութիւնը։

Հիճազի ապստամբներու պետը սպանուած

«Էլ Ահրար»ի Դամասկոսի թղթակիցը կը գրէ.—

Դամասկոս գտնուող Հիճազի ներկայացուցիչը պաշտօնական յայտարարութիւն մը հրատարակելով կ'ըսէ թէ Հիճազի արտաքին նախարարութեան կողմէ ղրկուած հեռագրի մը համաձայն, Ազթապայի Տապա կոչուած շրջանին մէջ սոսկալի ընդհարում մը տեղի ունեցած է Հիճազի ուժերուն եւ ապստամբներուն միջեւ։ Ապստամբներու պետ Իպն Րիֆատէ իր երկու զաւակներով սպաննուած է այս ընդհարումներու միջոցին։

‘ՅԱՌԱՋ”Ի ՀԱՐՑԱՐԱՆԸ

Իմիութեան թուղթերու շուրջ

Մեր թղթակիցները վերջերս սկսան աւելի մուք եւ յուսահատական գոյներու տակ ներկայացնել փրանսաբնակ բազմաթիւ Հայերու իմիութեան թուղթի հարցը։ Իրարու յաջորդող դէպքերը ցոյց կուտան թէ ըսուածներուն մէջ ոչ միայն չափազանցութիւն չկայ, այլ նոյն իսկ մեր մամուլը եւ ազգային մարմինները կացութեան ծանրութիւնը չափելու համար չունին որոշ տուեալներ։ Կարծուածէն շատ աւելի մեծ է թիւը փրանսաբնակ հայ ընտանիքներուն եւ անհատներուն որոնք անելի մատնուած են կամ կրնան մատնուիլ մէկ օրէն միւսը։

Որ եւ է դարման թելադրելէ առաջ պէտք կը զգանք կարելի եղածին չափ ընդարձակ տեղեկութիւն ունենալ իմիութեան թուղթերու հարցին շուրջ։ Պէտք են թուանշաններ եւ մանրամասնութիւններ։

Կը հրաւիրենք մեր բոլոր թղթակիցները, ազգային մարմինները եւ ընթերցողները որոնք կը հետաքրքրուին այս ցաւոտ խնդրով, պատրաստել ցանկ մը հետեւեալ գլուխներով։

1— Ձեր շրջանին կամ ծանօթներու շրջանակին մէջ «անկանոն» վիճակի մէջ գտնուողներու անուն, մականուն։

2— Նշանակել իւրաքանչիւրին անկանոնութեան ձեւը, այսինքն՝

ա) Ինքնութեան թուղթ բնաւ չունեցողներ։

բ) «Վիզա»ի թուղթ ունեցողներ։

գ) 100 ֆրանքնոց թուղթ ունեցողներ որոնք աշխատելու իրաւունքէ զրկուած են։

դ) Արտաքսման թուղթ ստացողներ եւ պատճառը։

3— Քանի տարիէ ի վեր Ֆրանսա բնակիլը։

4— Եթէ «գօնթրաթ»ով եկած է, «գօնթրաթ»ին պայմանաժամը, ո՞ր տեղին եւ ո՞ր գործին համար եկած ըլլալը։

Այս հարցով պէտք է հետաքրքրուին ամէնէն առաջ անոնք որ անկանոն իմիութեան թուղթեր ունին։ Իրենցմէ ալ կը սպասենք որ փութան ճշդութեամբ պատրաստել վերոյիշեալ հարցարանը եւ հասցնել մեզի, առանց սպասելու որ ուրիշներ խորհին եւ գործեն իրենց համար։

Ուշադրութիւն

Գաւառէն չատեր մեզի կը գրեն, մեր հարցարանին իրրեւ պատասխան, իրենց ինքնութեան առժամեայ թուղթերը եւ ուրիշ վաւերաթուղթեր։

Կը խնդրուի, — բան չղրկել մեզի, նոյն իսկ ոչ-ռեմանետէ, եթէ չէք ուզեր որ կորսուին։

Եւ յետոյ, չատեր Փարիզէն, անճամբ խմբագրատուն կուգան, «կարգադրելու» իրենց խնդիրը։

Կը յայտարարենք, որ աւելորդ է գալ խմբագրատուն։

Մեր ուզածն է «անկանոն» թուղթ ունեցողներուն անունը, մականունը, իրենց պարագաները, ուրկէ գալը, ինչ տեսակ թուղթ ունենալը։ Այսքան։ Բոլոր այս կէտերը գրաւոր, կարճ եւ ամփոփ, ղրկել մեզի։

ՀԱՅՐԵՆԻ ՀԱՄԱՅՆԱՊԱՏԿԵՐ

(ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ)

Հայաստան Բնական եւ քաղաքական

Բ.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Մօտերը ունի արծաթախառն կապարի հանքեր եւ ընտիր պաղպեղ, ուրկէ առած է իր Շապլին – Գարահիսար անունը։

Ծննդավայրն է Հայոց հերոս Զօրավար Անդրանիկի։

Նշանաւոր է սեւ քարածխի մը վրայ՝ բիւզանդական կայսրերէն Կոմնենոսենց ժամանակէն մնացած բերդը, ուր Հայեր հերոսաբար դիմադրեցին Թուրքերու, 1915ին։

ԷՆՏՐԻՍ (Նիկոպոլիս), զոր հիմնած է Պոմպէոս, Միհրդատի վրայ իր տարած առաջին յաղթանակէն վերջ։ Ծաղկած է Օգոստոս կայսեր օրով։ Վերաբնակեցած է Յուստինիանոս կայսեր կողմէ։

Նշանաւոր են նաեւ Տարիանէ՝ Միջին դարու մէջ ամուր բերդաքաղաք, Տիվրիկ, որուն հիւսիսային արեւելեան կողմը կայ Զրմառա կամ Զիմառայ գիւղը, որ ծննդավայրն է Ցակոբ պատրիարք Նալեանի, Կիւրին եւ Նիքսար (Նէոկեսարիա=Նոր Կեսարիա), որ եղած է հռոմէական կայսրութեան օրով մայրաքաղաք՝ Պողեմոնական Պոնտոսի։ Կը գտնուի Գայլ գետի վրայ եւ ունի Հնութիւններ։ Նիքսալ հին տեսնը կոչուած է նաեւ Կաբիրա։

ԿԱՐԻՆ (Էրզրում)։— Մեծ – Հայքի մէջ բարձր լեռնադաշտի (2000 մեդր) մը վրայ եւ Փալանտէօքէնի լերան ստորոտը կառուցուած բերդաքաղաք։

Կառուցուած է Հռոմայեցի կայսեր Թէոդոս Բ.ի կողմէ, որուն համար կոչուած է Թէոդոսուպոլիս։

Կարնէն ոչ այնքան հեռու Հինմէ գիւղին մօտ համբաւաւոր է Հնձուց կամ Ս. Աստուածածնի Կարմիր վանքը, որ ըստ աւանդութեան՝ հիմնուած է Դ. դարուն Մեծն – Ներսէսէ։ Իր մօտերը կան բազմաթիւ ջերմուկներ։

ԵՐԶՆԿԱ (Երիզա)։— Բարձր – Հայոց եկեղեցւոյ գաւառի բարեբեր դաշտին մէջ կառուցուած հին ու պատմական քաղաք, որ կոչուած է նաեւ Յուստինիանուպոլիս, Ցուստինիանոսի կողմէ նորոգուած ըլլալուն համար։ Քրիստոսէ դար մը առաջ կը յիշուի իր անունը, որ կը կոչուէր Երէզ կամ Երիզա։

Հոս կանգնուած է ոսկեձոյլ Աստիհիի մեհեանը եւ պաշտուած է չբունակ 400 տարի, մինչ Դ. դարու սկիզբը՝ Տրդատի օրով երբ քրիստոնէութիւնը Հայաստան մտաւ, Գրիգոր Լուսաւորչի կողմէ այդ մեհեանը եւ կեղեցիի վերածուեցաւ։

Երիզա չատ անգամներ կործանած է երկրաշարժներէ։ Քիչ քաղաքներ այնքան չափ ենթակայ եղած են երկրաշարժի։

Մօտը կայ Գոհանամ կամ Սեպուհ լեռը, որուն ստորոտը եղող Թրքաբերնակ Թիլ գիւղին տեղը կար պատմական Թիլ Աւանը որ ունէր Նահէ դիցուհիին մեհեանը։

Դարձեալ նոյն լերան ստորոտը կը գտնուէր Թորդան Աւանը, այժմու Համանուն գիւղին տեղը։ Հոն կը գտնուէին Մեծն – Տրդատի եւ Գրիգոր Լուսաւորչի դամբարանները։

Ժ. դարուն Երիզայէն անցած է Վենետիկցի ճանապարհորդ Մարքօ – Բօլօ եւ յիշած է Հայերը, բամպակէ կտաւը եւ այժմ գոյութիւն չունեցող նշանաւոր Ջերմուկները։

Երիզայի չուրջ կան բազմաթիւ վանքեր, որոնց մէջ անուանի են Ս. Ներսէսի կամ Տիրաշէնի վանք, Շողակաթի վանք, Ս. Լուսաւորչի վանք, Տատասկի վանք։

ԲԱԲԵՐԴ (Պայպուրթ)։— Ճորոխի եզերքը, հին տեսնը անուանի բերդաքաղաք։ Ունի հանքային ջուրեր։ Ծովէն բարձր է 1680 մեդր։

Հայ պատմութեան մէջ առաջին անգամ Ա. դարուն վերջերը երեւնդի օրով յիշուած է հայկական սոյն քաղաքին անունը։

Ցուստինիանոս կայսր Ջ. դարուն աւելի ամրացուց զայն։

ԿՈՄԱԽ (Էմմաս)։— Հինն Անի Ամբոց, որուն մէջ կը գտնուէր Արամազդի մեհեանը, ապա Մեծն – Տրդատի, Գրիգոր Լուսաւորչի զաւակներուն ու թոռներուն, ինչպէս նաեւ Աբչակունի Թագաւորներուն գերեզմանները։

Ծանօթ են նաեւ Պայազիտ, Ալա տաղ լերան կողին վրայ, Կռնատիկ գետին եզերքը։ Հին տեսնը ծանօթ էր Թարոյնիճ հռչակաւոր բերդին անունով։ Ժե. դարէն սկսեալ մինչեւ այսօր Պայազիտ անունով կը յիշուի։ 1877 ապրիլ 26ին զայն գրաւած է Ռուս բանակի հրամանատար հայազգի զօրավար Արշակ Տէր – Ղուկասով։ Ներկայիս կիսաւեր քաղաք։ Ալաշկերտ՝ Բ. դարու վերջերը հիմնուած վաղարշակերտը։ Թորթում, հին բերդաքաղաք։ Խոտրջուր, Խնուս (*), Հարաւային արեւելեան կողմը կայ Ծովք լիճը, որուն մէջ կը գտնուի Ծովք դղեակը, ուր բնակած է Ժբ. դարուն սկիզբները Ներսէս Շնորհալի եւ իր եղբայրը Գրիգոր Պահլաւունի կաթողիկոսը, որովհետեւ ժամանակ մը կաթողիկոսարան եղած է յիշեալ դղեակը։

Մօտերը կան հայ վանքեր։

ՄԱԼԱԹԻԱ (Հին Մելիտինէ)։— Խոտ բարեբեր եւ մրգառատ դաշտի մը մէջ երկրորդ – Հայքի մայրաքաղաքը, որուն մօտ Պարսից Խոսրով Թագաւորը յաղթուած է Հռոմայեցիներէն Քրիստոսի 577 թիւին։

Ունի կիսավերակ պարիսպներ։

ԳՈՎՀ. ՊԱՊԻԵՍԵԱՆ

(Շար.)

(*) Հոս գտնուած է փիղի ընտանիքէն նախապատմական վիթխարի կենդանիի մը բրածոն։ Այս կենդանին երկրաբանութեան մէջ կոչուած է հայկական փիղ (Elephas armenicus)։ Տեսնել այս մասին հեղինակին յօդուածը «Ցառաջ» թիւ 693, 7 յուլիս 1928։

Կարդացէք եւ Տարածեցէք «ԾԱՌԱՋ»Ը

վնասներ պատճառելով: Ուրիշ քաղաքի մը մէջ՝ ձախակողմեան տպարան մը օդը հանուեցաւ:

Սիլեզիոյ մէջ ալ ահաբեկումները կը շարունակուին, գլխաւորաբար ծանօթ հանրապետականներու դէմ:

Պերլինի վրայ խղելու վախեր

Պերլինի մէջ միշտ այն վախը կը տիրէ թէ հիթլերեաններու կողմէ պատրաստուած արշաւը Պերլինի վրայ, կրնայ իրականանալ մէկ օրէն միւսը: Զրոյց կը շրջի թէ մէկ քանի օրէ ի վեր Պերլինի շուրջ հաւաքուած հիթլերեան մարտիկները օգնական ուժեր ստացած են զանազան վայրերէ: Կ'ըսուի նաեւ թէ Հիթլեր տեսակցած ըլլալով պատերազմական նախարարին հետ, գիտէ թէ հիթլերեաններու արշաւին դէմ ի՞նչ դիրք պիտի բռնէ գերման բանակը:

Տակաւին զաղտնիք կը մնայ թէ բանակը պիտի ընդդիմանա՞յ հիթլերեան արշաւին, թէ թոյլ պիտի տայ որ հանգարտօրէն անոնք քալեն Պերլինի վրայ: Ամէն ինչ կախում ունի Հինդենպուրկի կամքէն եւ անոր կամքը գործադրելու համար, պատերազմական նախարարին տրամադրութենէն:

Տակաւին զաղտնիք կը մնայ թէ բանակը պիտի ընդդիմանա՞յ հիթլերեան արշաւին, թէ թոյլ պիտի տայ որ հանգարտօրէն անոնք քալեն Պերլինի վրայ: Ամէն ինչ կախում ունի Հինդենպուրկի կամքէն եւ անոր կամքը գործադրելու համար, պատերազմական նախարարին տրամադրութենէն:

Կասկած կայ որ բանակը այդ պարագային չէզոք հանդիսատեսի դիրք բռնէ, որովհետեւ հիթլերեանները գերման բանակին մէջ կը համբեն բազմաթիւ համակիրներ:

Պողպատէ սաղաւարտակիրներու հաւաքոյթը

Պողպատէ Սաղաւարտակիրներու տարեկան հաւաքոյթը որ տեղի պիտի ունենայ սեպտեմբեր 1էն 4 Պերլինի մէջ, կարեւոր ցոյցի մը կերպարանքը պիտի ստանայ: Հաւաքոյթին պիտի մասնակցին 150,000 հոգի: Հարիւր քսան յատուկ կառախումբեր եւ 600 մեծ ինքնաշարժներ արդէն յատկացուած են այս բազմութիւնը փոխադրելու երկրին բոլոր անկիւններէն դէպ ի Պերլին:

Այս հաւաքոյթին առթիւ նախատեսուած յայտագրին գործադրութիւնը կը պահանջէ հսկայ գումար մը, զոր Պողպատէ սաղաւարտակիրներու կեդրոնը յանձն առած է հայթայթել, հակառակ Գերմանիոյ մէջ տիրող տնտեսական թշուառութեան:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԿ

ՍՏԱՑՈՒՆՔ

Մարսէյլ, Մ. Յ.— 35:
Սէնթ Աւօման, Ա. Թ.— 70:
Վիլժոնպլը, Օր. Ն. Տ. Մ.— 70:
Թօրէն, Վ. Մ.— 100:
Լիոն, Փ. Ս.— 22.50:
Պուրկանպրէս, Ս. Գ.— 35:
Լա Սիօթա, Գարթ.— 315:
Լա Սիօթա, Մ. Զ.— 35:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԻՍի Լէ Մուլինօի Ֆրանսահայ կարմիր խաչի ընդհ. ժողովը վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղին: Կարեւոր օրակարգ:

ՀՐԱՒԻՐ

Շաւիլի եւ շրջականերու հիւղերց. ընկերակցութեան վարչական ժողովս ի գիտութիւն բարեպաշտ ժողովրդեան՝ պարտք կը զգայ յայտարարել թէ, Օգոստոս 15, յառաջիկայ երկուշաբթի օր, Վերափոխման Ս. Աստուածածնայ մեռելոցի օր, մանկապարտէզի սրահին մէջ (Ave. Ville d'Avray 20), Ս. պատարագի մատուցմամբ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի ի հանգիստ հոգւոց կամօքն Ննջեցելոց Ազգիս Հայոց:

Կը հրաւիրեմք հոգեսէր ժողովուրդը նոյն օրը ներկայ ըլլալ եւ հոգեպէս մխիթարուիլ.

Յաւարտ Ս. պատարագի խաղողի օրհնութիւն:

Սկիզբ ժամերգութեան ի ժամ 9, սկիզբ պատարագի ի ժամ 10:

վարչութիւն

Ուշադրութիւն

Լիոնի Հ. Յ. Դ. Ժողովրդային Կրթարանը ստացած է հետեւեալ նոր հրատարակութիւնները.—

Արձակ էջեր եւ հեքեաթներ՝ Զարդարեան, Պանդուխտի կեանքէն՝ Հրանտ, Դեղամ Տ. Կարապետեանի ցարօսի Աշխարհը, Դեղամ Բարսեղեանի Ամբողջական գործը, Ա. Արփիարեանի Ամբողջական գործը, Գրիգոր Զոհրապի ցանօթ դէպքեր եւ պատմուճաճքները, Մ. Վարանդեանի Մուրատ, Պերճուհիին փոթորիկէն վերջը, Ռէնի գնդակահարուածները, Վազգէն Շուշանեանի Ամրան գիշերները, Հ. Զուտերմանի Լուսաճ ջրադացը, Պէնիուրը:

Գրադարանը բաց է ամէն օր ժամը 7.30էն 9ը, բացի Շաբաթ-Կիրակի:

Վարձու խանութ

Լուսաւոր, կազ, ելեկտրականութիւն, առանց ըրփրիգի, յարմար դերձակի, սափրիչի, կոշկակարի եւ ամէն առեւտրական գործի համար: Դիւրամատչելի պայմաններ: Դիմել ՏԷր-ցակոբեան տպարան, 17 rue Damesme, Մէթրօ Թօլպիաք:

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ փոքրիկներու ժանթօ կարող լաւ գործաւորուհիներ: Գործը կը յանձնուի կտրուած հատը 5 ֆրանք: Վեց ամիս տեւական գործ: Դիմել՝ Տիկին Մաոիի, 7 rue de Tournon, Paris (6). *Մէթրօ Օտէոն:*

Imp. A. DER (Agopian)
7, Rue Damesme, Paris (13)
Le Gérant H. STEPHAN

Ց.

Գաւառ

ՄԱՐՍԷՅԻ Ռուսաստմ ենթակոմիտէի ընկերական ժողովը այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 9ին 63 բիս տը լա Րէփիւպլիքի սրահին մէջ:

ՄԱՐՍԷՅԻ Պատ. Միութեան վարչութիւնը խառն ժողովի կը հրաւիրէ քաղաքի, Պուլվ. Օտտօի եւ Սէն Լուի Պատանեկան միութիւններու բոլոր անդամները այս կիրակի իրիկուն ժամը 8.30ին, 63 բիս տը լա Րէփիւպլիքի սրահը: Կարեւոր օրակարգ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ ԽԱՆԱՍՈՐԻ ԱՐՇԱԽԱՆՔԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆԱՒԹԻԻ

ԱՐԺԱՆԹԷՕՅԻ ԱՆՏԱՌԻՆ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. ՋԻՅՈՒՆ ԿՈՄԻՏԷԻՆ ԿՈՂՄԷ

Այս Կիրակի առաւօտէն մինչեւ իրիկուն

Դեղեցիկ ժամանց, անակնկալներ, պար եւ նուագ, ճոխ պիւֆէ

կը նախագահէ Ընկ. ԿՈԹՈՂԵԱՆ

Հաղորդակց. միջոցներ.— կառ Սէն Լազարէն առնել շոգեկառք եւ իջնել կառ տ'Արժանթէօյ: Հանրակառք Թատէնէն Թիւ 40 իջնել կար Արժանթէօյ:

Հանդէս Սէն Լուի մէջ

Սէն Լուի (Մարսէյլ) Հ. Յ. Դ. Պատ. Միութեան տարեկան հանդէսը տեղի կ'ունենայ Օգոստոս 14ին: Կը խնդրուի բոլոր կազմակերպութիւններէն նկատի ունենալ այդ թուականը: Մանրամասնութիւնները առանձին յայտագրով:

ԴԱՇՏԱՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ՄԱՐՍԷՅԻ ՄԷՋ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՄԱՐՍԷՅԻ ՀԱՅ Կ. ԽԱՉԻ ԿՈՂՄԷ

Այս Կիրակի, առաւօտէն մինչեւ իրիկուն,

Route Château Gombert, Campagne La Baronne*ի մէջ*

Առաւօտ՝ սկաուտական մարզանքներ, վարդավառեան Հայկական խաղեր՝ Հայ Արիներու կողմէ, փարիզէն հասնող իրենց խումբերու մասնակցութեամբ): Կէսօրէ վերջ՝ ժամը 2.30ին կը սկսի գեղարուեստական բաժինը՝ դեկավարութեամբ արուեստագէտ Գ. Մ. Մարութեանի: Բանախօսութիւն, երգ եւ գուգերգ, արտասանութիւն, նուագ, պզտիկ աղջիկներու պար (ռուսական վինկէրքա): Հայկական հարսանիք, շարժանկարում:

Երեկոյեան պարերը կը սկսին ժամը 4.30ին:

Հաղորդ. միջոց.— Առնել 5 թիւ հանրակառքը, որ Սէն Ժէռօմէն վեր, Շաթօ Կօմպէր չի հասած, կը կեդրոնայ նոյն տպարակին (Գըմպըլեաններու) դրան առջեւ:

Ճաշը միասին բերել, ըմպելիքը կը հայթայթուի տեղւոյն վրայ:

Մուտքը 5 ֆրանք

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏ, Կեանքը, Թ. Ազատեան 15 ֆրանք, ԾԱՆՕԹ ԴԻՄԱՐԵՐ ՈՒ ՊԱՏՄՈՒԱԾՔՆԵՐ, Դ. Զօհրապ 20, ՆԱՀԱՏԱԿ ԴՐՈՂՆԵՐ (Տ. Չէօկիւրեան եւ Թ. Սեւակ), Ա. Սեւակ 15, ԱՐԵՒՈՏ ՃԱՄԲԱՆ, Մաննիկ Պէրպէրեան 10, ԵՏՔԸ, Էրնիս Մարիա Ռեմարք 20, ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԱԾԻ ՄՏՔԵՐԸ, Քրիստ. Միքայէլեան 10, ԽՆԴՔԸ եւ ՋԱԼԱԼԻՏՏԻՆ Բաֆֆի 25, ՎԱԼԱՆԹԻՆ, Ժորժ Սան 20, ԹԷՐՃԱՆՕ, (Ինւզանդիմի կայսրուհին) 25, ԱՊՐՈՒՄՆԵՐ, Մայխաս 50, ԴՆԴԱԿԱՀԱՐՈՒԱԾՆԵՐԸ, Ռէն 20, ԵՐԵՔ ԸՆԿԵՐՆԵՐԸ, Ղ. Մելոյեան 10, ՍԱԼԻՒՀ ՀԱՆԸՄ, Ե. Օտեան 2 հատոր 30 ֆր., ԺԻՒՏՔՈՒ ԵԻ ԺՈՒՔԻՆ, Ա. Պէրնէտ 2 հատոր 65 ֆր., ՍԻՄՈՆ ՓԷՔԻԼԻՒԱՆ 25, ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԱՂՋԻԿԸ, Քասիմ 2 հատոր 25, ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ, Յ. Ալրճեան (Ռոզմերի) 12.50, ՏԱՒՐԻԶ ԵՒ ԼԵՒՆ, Գ. Կաւվարնց 20, ԱՐԵՒԵԼՔԷՆ ԱՐԵՒՄՈՒՏՔ, Ոստանիկ 5, QUATRE CONFÉRENCES SUR L'ARMÉNIE, Fr. Macler 35, LES RIRES D'UNE CHARMEUSE DE SERPENTS, Armen Ghanlan 15.

Դիմել՝ ԴՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԻԼ, 51 rue Monsieur-le-Prince, Tél. Danton 88-65, ուր կը գտնէք նաեւ ֆրանսերէն եւ հայերէն ամէն տեսակ գրքեր:

Պուա Քոլոնպի մէջ «Ցառաջ» կը ծախուի
Պ. ԱՌԱՔԵԼԵԱՆԻ առձառանիի մէջ
CAFE ARARAT
345 Ave. Argenteuil, Bois-Colombes

Տէսիլի մէջ «Ցառաջ»ի գործակալն է
Պ. ՎԱՀԱՆ ՀԻՒՍԵԱՆ
41, Maison l'Aurore, DÉCINES, (Isère)

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԵՒ ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏԱԿԱՆ

ԵԹԷ կ'ուզէք ձեր գործի տետրակները կանոնաւորել՝ ճշգրիտ ու կատար տոմարակալութեամբ մը եւ ձեր հաշիւները համաձայնեցնել տարւոյ վերջին օրէնքներուն հետ.

ԵԹԷ դատակոչեր ստացած էք huissierներէ.

ԵԹԷ պայմանագրութիւններ ունիք շարադրելիք կամ կնքելիք.

ԵԹԷ կ'ուզէք հաշիւի կարգադրութիւն մը կամ ժամանակամիջոցի մասնագէտ.

ԿՐՆԱՄ ՁԵԶԻ ԱՄԵՆԱԱՐԱԳ ԿԵՐՊՈՎ ԳՈՀԱՑՆԵԼ

Դիմեցէ՛ք **Պ. ՓԱՐՄԱԳ**ի, 28, Bld. de Strasbourg, Paris (X). Tél. Botzaris 17.64

որ կ'ընդունի աւէն օր ժամը 9էն 12, եւ կամ ժամադրութեամբ իր գրասենեակներուն մէջ:

ՀԱՄՏԷԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻԻՆ

ՏՕՔԹԷՕՐ Մ. ՏԻՄԻՃԵԱՆ (ՆՈՐԱՑԻ)
147, Rue de Voies-du-Bois
Tél. Charlebourg 05-74 Colombes (Seine)
(*Փարիզէն՝ Gare St. Lazare*ի դիմը առնել եւ իջնել *La Garenne*)
ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԿԻՆԵՐՈՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ընդունելութեան ժամը 2—8, կիրակի եւ տօն օրեր 9—12

Հայերու ժամադրավայրը
ճաշարան **Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա**
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշել Հեռաձայն Danton 52—73
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Ճաշարան CAUCASE
23 Rue de la Huchette, Métro St. Michel
Դուսական եւ արեւելեան համեղ կերակուրներ՝ պատրաստուած հայտնի խոհարարներու կողմէ:
Ճաշի միջոցին անընդհատ նուագ
Prix Fixe 4 պնակ կերակուր՝ 6 ֆրանք

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
ՏԷՐ ԵՒ ՏՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ
Նախկին բժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. հիւանդանոցներու
Պատուոյ մէտալլ Ֆրանս. առողջապահ. նախարարութենէն
Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)
Téléphone: TRINITÉ 59—54
Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.50էն 7.50, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրեամբ) կիրակի եւ տօն օրերը 10—12:
Շոն կը կատարուին Ֆ. Ցառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, շղթանկարում (radiographie), գեղ-մանիշակագոյն, յետ-կարմրագոյն եւ ուլտրակէնեան դարմանում (radiothérapie profonde), նաեւ Տիաթերմիի բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբոյժի բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մոքային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործուած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են:
Թոքախտաւորներու համար pneumothorax-ի գործողութիւն: Հակահիւծախտային խարդելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ):
Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնեցուցական, Սելադրական եւ ֆիզիքական մէթոտներ:
Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց ծննդամիզային եւ վէներային հիւանդութիւններու համար:
Assurance Sociale-ի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք:
Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ դուրսի հիւանդներուն.
Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54:
Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

Հայրենակիցներու ուշադրութեան
Սուլթաններու Սուլթանը, աշխարհի սուրճերուն թագաւորը համոզին մարսողութիւնը կը դիւրանայ եւ հաճոյալի ժամանց կ'ունենայ: Պահանջեցէք հայ նպարավաճառատուններէ
կեդրոնատեղի 92 Rue d'Angoulême
S. TOROSSIAN
Մէթրօ Ccuronnes եւ Parmentier
Ծանօթ.— կեդրոնատեղիէն չորս անգամէն կամ միանուագ քիլօ գնողներու կը տրուի նուէր:

ԲՈՌ

(ՎԷՊ 1830ի ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ՕՐԵՐԷՆ)

Հեղինակ՝ Է. Վ. ՑՈՒՆԻԶ — Թարգմ. Լ. ՇԱՆԹ

Բոռ կանգ առաւ մի վայրկեան, բայց կինը ոչինչ չպատասխանեց:

— Ես մտածել եմ, շարունակեց նա. — Եթէ մի մարդ մեակ է կեանքում ու պահանջ է զգում մի կնոջ ներկայութեանը, եւ եթէ կարողանում է գտնել մի կին, որ դուր է գալիս իրեն եւ որին ինքն էլ համակրանք է ներշնչում, այն ժամանակ նա իրաւունք ունի շնորհակալութեամբ ընդունելու այդ կնոջ հաճումը, առանց աւելի տեւական կապեր հաստատելու նրա հետ: Ես այդտեղ վատ ոչինչ չեմ տեսնում, եթէ ի հարկէ երկու կողմն էլ ազատ են մնում խաբէութիւնից, անարդարութիւնից ու վիրաւորանքից: Ուրիշ մարդոց հետ ունեցած քո նախկին կապերի մասին ես չեմ մտածել: Գիտէի միայն, որ մեր կապը հարկաւոր չէ, եւ որ մեզանից ամէն մէկը ազատ է քանդելու հէնց որ ծանր զգայ: Եթէ սխալած եմ, եւ եթէ դու այլ կերպ ես նայում խնդրին, այն ժամանակ...

Նա նորից լռեց:

– Այն ժամանա՞կ· — հնչեց կինը առանց նրան նայելու:

— Այն ժամանակ ես անիրաւ եմ եղել դէպ ի քեզ եւ դա ինձ չատ է վշտացնում: Միայն արել եմ առանց դիտաւորութեան:

— «Վշտացնո՞ւմ է», «առանց դիտաւորութեան»: Դու քարից ես, ի՞նչ է, Ֆելիչէ: Մի՞թէ դու կեանքումդ երբեք մի կին չե՞ս սիրել, եւ մի՞թէ չե՞ս տեսնում, որ սիրում եմ քեզ:

Ծանկարծ մի բան հուզ եկաւ Բոռի կրծքում այդ բառը լսելիս: Ի՞նչքան ժամանակ էր անցել այն օրից, երբ նրան ասում էին· «Սիրում եմ քեզ»: Կինը յանկարծ վեր թռաւ ու երկու ձեռքով զրկեց նրան:

— Ֆելիչէ, եկ գնանք միասին, գնանք այս սարսափելի աշխարհից, այս մարդկանցից ու քաղաքականութիւնից: Ի՞նչ գործ ունինք: Գնանք — երջանիկ լինենք: Գնանք Հարաւային Ամերիկա, ուր դու առաջ ապրել ես:

Ցիւղութիւնների պատճառած ուղղակի ֆիզիքական սարսափը վերադարձրեց Բոռի ինքնիշխանութիւնը: Հեռացրեց նրա ձեռքը վզից ու պինդ սեղմեց:

— Զիտատա, ջանայ հասկանաս, ինչ որ ասում եմ: Ես քեզ չեմ սիրում, եթէ նոյն իսկ սիրէի էլ նորից չէի գնայ քեզ հետ: Այստեղ Իտալիայում եւ դործ ունիմ ու ընկերներ:

— Եւ ուրիշ մէկին էլ, որին աւելի ես սիրում քան ինձ. — բացագանչեց կինը յուսահատ: — Մ՛, ես պատրաստ եմ ձեզ սպանելու: Դու ընկերների մասին չէ որ մտածում ես, այլ գիտեմ ում:

— Կա՛ց: Ցուզած ես դու, չեզած բաներ ես երեւակայում:

— Կարծո՞ւմ ես տիկին Բօլլայի մասին եմ խօսում: Ինձ խաբելը այդպէս հեշտ չէ: Նրա հետ դու միայն քաղաքականութիւնից ես խօսում: Դու նրան էլ այնքան ես սիրում, ինչքան եւ ինձ: Դու միայն կարդինալի մասին ես մտածում:

Բոռը ցնցուեց:

— Կարդինա՞լ մասին. — կրկնեց մեքենաբար:

— Կարդինալ Մօնտանէլլի, որ աշնանը այստեղ քարոզում էր: Կարծում ես չեմեայ քո դէմքը, երբ մեր մօտիցն էր անց կենում նրա կառքը: Դու մ՛յ, այս չորի պէս սպիտակ էիր: Դու հիմա էլ տեղեակ պէս դղրդում ես, հէնց որ նրա անունը տալ:

— Զգիտես, ինչ ես խօսում: Ես ատում եմ կարդինալին: Նա իմ վատթար թշնամին է:

— Թշնամի՞ թէ ոչ: Բայց դու նրան ամէնից աւելի ես սիրում աշխարհիս երեսին: Նայիր երեսիս ու ասա սուտ եմ, եթէ կարող ես:

Բոռը չուռ եկաւ ու նայում էր պարտէզ: Կինը զղրունի դիտում էր նրան ու սարսափում ինքն իր ասածից: Մի տարօրինակ բան կար Բոռի լռութեան տակ: Վերջապէս Զիտատան կամաց մօտեցաւ նրան ու վախեցած երեխայի պէս, զգուշ ձեղ տալ թեւից:

— Ճիշդ է, — ասաց Բոռը՝ չուռ տալով դէմքը կնոջ:

XI

— Կարելի չէ՞, որ մի ուրիշ տեղ պատահեմ. Բրիզիկէլլան շատ վատնդաւոր տեղ է ինձ համար:

— Ռումանիայի ամէն մի թիզը վտանգաւոր է ձեզ համար: Բայց հէնց Բրիզիկէլլան ամէն տեղից աւելի ապահով է այժմ:

— Ինչո՞ւ:

— Իսկոյն ասեմ. միայն այդ կապոյտ բաճկոնով մարդը մեր երեսը Թող չեռնի պէտք է զգուշ լինել դրանից: — Այո՛, սարսափելի փոթորիկ էր: Ես չեմ յիշում, որ երբ եւ իցէ խաղողի որթերը այսպէս խեղճ վիճակում լինեն, ինչպէս հիմա:

Բոռը թեւերը սեղանին դրաւ ու կախեց գլուխը վրան, կարծես սաստիկ յոգնած լինէր, կամ գինուց ծանրացած: Կապոյտ բաճկոնով վտանգաւոր մարդը արագ մի հայեացք ձգելով շուրջը երկու ագարակատէր տեսաւ, որոնք մի չիշ գինու դիմաց տարայ բերքերն էին խօսում, այլ եւ մի քնկոտ սարեցի, որ գլուխը սեղանին էր դրել:

Դա սովորական պատկեր էր Մարտաիի նման եռ ընկած մի անկիւնում, եւ կապոյտ բաճկոնով մարդը վճռեց վերջապէս որ դրանց խօսակցութեանը ականջ դնել չէր Մտից իր գլխին ու անցաւ մի հակը: Այնտեղ կանգ առաւ, հաշւեհեղանին ու անփոյթ խոսքերով գինեպանի հետ: Մէջէ մէջ նայում էր միայն բաց դռանը, որտեղից երեւում էին սեղանի առաջ նստած երեք պարանքը: Երկու ագարակատէրները դանդաղ երեսնց գինին էին խմում տեղական բարբառով խօսում երկուսն էլ, իսկ Բոռը խոժռում էր իր մարդ, որի խիղճը հանգիստ է թողնում:

Վերջապէս լռեսը երեսի այն եզրակացութեանը, որ դրա ժամանակ կորցնում: Վճարեց իր հաշիւը եւ երեսով գինեպանից՝ նեղ դռդռով ցած իջաւ: Բոռը յօրանջեց, ձեղ գալով բարձրացաւ ու կոտրած պիկի թեւովը սկսեց ծոյլ – ծոյլ քերը տրորելու:

— Դժւար գործ է. — ասաց պանից մի ծալովի դանակ հանեց կարեց մի պատառ հաց: — Դու ձեղ չա՞տ են նեղացնում վերջերս Միքէլլէ:

(Շար.)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration — 17, Rue Damesme PARIS (13e)

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ — Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՒԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ 13 ՕԳՈՍՏՈՍ 1932 — 13 AOUT 1932

Ը. ՏԱՐԻ Թիւ 1956 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

Վրաստանի վարած ազգային քաղաքականութիւնը բացայայտ է գրեթէ բոլոր ճակատներուն, մանաւանդ տնտեսական ճակատի վրայ, ուր տեսական պատճառաբանութիւնները եւ կուսակցական համամիութենական չահերու պաշտպանութիւնը վրացի կոմունիստին քով կը դառնայ կուսակցական ընդհանուր գիծ, որ սակայն կը վերջանայ Վրաստանով:

Այս գործելակերպին մէջ վրացական այս օրուան ղեկավարութիւնը կը դործէ Վրաստանի ազգայնական հոսանքներուն հետ:

Տնտեսական ձեռնարկներուն ծանօթ ճարտարապետը կը գրէ·

«Հետաքրքրական է արձանագրել վրացի բոլշեւիկներու եւ մենշեւիկներու գործակցութիւնը ազգային – տնտեսական խնդիրներու մէջ: Գորիի շաքարի գործարանի հայրը մենշեւիկ Գոտուան է, վրաստանի խորհրդարանի այն նշանաւոր պատգամաւորը որ երբ վրաց կառավարութիւնը պահանջեց 300,000 րուբլի Թիֆլիս ապրող Ռուսերը հեռացնելու համար, տեղէն վեր կեցաւ եւ առաջարկեց երեք միլիոն րուբլի, միայն թէ բոլոր ոչ – վրացիները հեռացուին Թիֆլիսէն: Գոտուան ի նկատի ունէր, ի հարկէ, Հայերը: Ահա այս մարդն է շաքարի գործարանի տնտեսական եւ թեքնիք հիմքերու կազմողը»:

Նոյն յօդուածագիրը կը ներկայացնէ Բազալտի եւ Ապակիի գործարաններու խնդիրը, որոնք նոյն կարգի ճարպիկութեամբ եւ ազգային քաղաքականութեամբ լուծուած են կամ կը լուծուին վերջս Հայաստանի եւ ի նպաստ Վրաստանի, միշտ կուսակցական կարգով եւ կոմունիստական «արցունքութեամբ»:

Բազալտի գործարանի խնդիրը սրատուչ կողմեր ալ ունի եւ կ'արժէ ամբողջութեամբ ներկայացնել այստեղ:

«10—12 տարի առաջ Ֆրանսայի մէջ կրցան գտնել բազալտը ելեքտրականութեամբ հալեցնելու միջոցը: Հալուած բազալտը կը գործածուի քիմիական դիմացկուն ամաններ, ելեքտրական բարձր հոսանքի համար անջատիչներ, անթել հեռագրի սիւներ անջատող բարձիկները եւ այլ կարգի թանկարժէք իրերու պատրաստութեան համար: Հալած բազալտի արդիւնաբերութիւնը խիստ շահաւէտ տնտեսական գործ է եւ կարող է յաջողիլ այն վայրերու մէջ, ուր կայ առատ եւ աժան ելեքտրական ուժ:

Հայաստան, ինչպէս յայտնի է, հարուստ է բազալտ քարի անսպառ պաշարով եւ ջրա – ելեքտրական աժան ուժով: Եւ բնական է, որ Հայաստանի Ժողտնտխորհը հետաքրքրուեցաւ տնտեսութեան այդ ճիւղով եւ ջանաց Ֆրանսայէն ստանալ բազալտը հալելու միջոցը: Չի կարողանալով համաձայնութեան գալ Ֆրանսայի հնարիչի հետ՝ Հայժողտնտխորհը յանձնարարեց Հայաստանի համալսարանի ուսուցչապետներ Ղամբարեանին եւ Թոռիկեանին՝ գտնել բազալտի հալման սեփական միջոցը: Զորս – հինգ տարուան յամառ աշխատանքի ու 150,000 րուբլի ծախքը պսակուեցաւ յաջողութեամբ: Ղամբարեանն ու Թոռիկեանը գտան բազալտը հալելու միջոցը· որմէ յետոյ, հերթի գրուեցաւ Հայաստանի մէջ բազալտի գործարան հիմնելու ծրագիրը:

Բայց Թիֆլիսի Գոտուանները քնած չէին: Հէնց որ վրացի կոմունիստները Հայաստանի գործարանի ծրագրի լուրն առած, խոկն անցան գործի: Գոտուան վրացի ճարտարապետի մը հետ ձեռնարկեց Վրաստանի մէջ բազալտի գործարան չհնելու ծրագրին: Բազալտը հալելու միջոցը կը մտածեն ստանալ Հայաստանէն «Կուսակարգապահութեան» կարգով: Եւ, ի հարկէ, պիտի յաջողին: Չպիտի զարմանաք, եթէ վաղը իմանաք, որ բազալտի գործարանը որոշուած է կառուցանել Վրաստանի մէջ, իսկ Հայաստանի ծրագիրը դրուած է Շիրակի չաքարի գործարանի կամ Երեւան – Աղստաֆա երկաթուղիի կողքին:

Եւ այդ այն ժամանակ, երբ կովկասի ոչ մէկ տեղը բազալտ քարը այնքան առատ չէ, որքան Հայաստանի մէջ: Նոյնպէս Հայաստանի ելեքտրական ուժը աւելի աժան է քան Վրաստանի մէջ: Բոլոր նկատումները, եւ առաջին հերթին տնտեսական չահը կը խօսի յօդուտ Հայաստանի, բայց եւ այնպէս Վրաստանի պետական մարմինները զբաղուած են բազալտի գործարանը Վրաստանի մէջ հիմնելու ծրագրով»:

Մեղմ Հայաստան, որ իր քարը, հողը եւ ջուրն իսկ չի կրնար օգտագործել: Ամբողջ տեսարանին մէջ սրատուչ է Ղամբարեանի եւ Թոռիկեանի դիւտի յաջողութիւնը, որ արտասահմանի հայութիւնը կրնայ ոգեւորել Հայաստանի չինարարութեան հեռանկարով: Այդ ոգեւորութիւնը կը մնայ օդին մէջ, իսկ գործնական կեանքի մէջ չինարարութիւնը կը բռնէ Վրաստանի ճանապարհը, աչքերը բաց՝ ապշութեան մատնելով Հայաստանի վարիչները:

«Կուսակցական կարգապահութիւն» ուրիշ ոչինչ: Ու այդ կարգապահութեան ենթակայ է Հայաստանի բամպակը, քարը, ածուխը, ջուրը: Ու հայ կոմունիստները «ազգային թեզման» մեղքերէն զերծ մնալու համար, միշտ կ'ուղեն «ուղիղ» ճանապարհով քալել, ու միշտ ճամբան Թիֆլիսէն կ'անցնի...

Երբ Հայաստանի տիրացու վարիչները հազար կաոր կ'ըլլան, ցոյց տալու թէ լէնինեան վարպապետութիւնը հիմնովին կ'ըմբռնեն եւ օրթոտոքսէն աւելի օրթոտոքս են, վերին ղեկավարութեան աչքը մտնելու համար, իրենց կողքին կը գտնեն վրացի լարախաղացները, որոնք նոյն սրատուչ հաւատարմութեամբ կը խօսին կոմունիստական տեսութիւններու մասին եւ ճիշդ այդ պատճառաբանութեամբ՝ բոլոր մեծ պատառները Վրաստանին կը մնան:

Նոյն կարգի խնդիրներ են Ապակիի գործարանի եւ Սեւանի ջուրի խնդիրները, որոնց պիտի անդրադառնանք:

Կ. Ս.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Էոիօ կը խօսի Սթիմսընի ճառին մասին

Էոիօ չուզեց սպասել, որ հասնի Սթիմսընի ճառին բնագիրը: Դատելով մամուլին քաղուածքներէն, գնահատեց ոգին, զոր ցոյց կուտայ Սթիմսըն, իբրեւ ձայնը Ամերիկայի:

Սթիմսընի այս ճառը ռոմանթիք խանդավառութիւն մը ստեղծած է ամէն կողմ, մանաւանդ մամուլին մէջ: Նման «կարեւոր» ճառեր չատ են լսեր փոքրիկ ժողովուրդները: Խաղաղութեան պանծացման այս առաքեալներու ճառին հետ, փոքրիկ ժողովուրդները լսեր են նաեւ լուրերը սպառազինութեանց հրահանգներու:

Այսուհանդերձ, պէտք էր, որ Էոիօն ալ ճառ մը խօսէր, արձագանգ տալով Սթիմսընի՝ նոյնքան խանդավառ ճառանար, տալ չունչով մը վառարանէր խաղաղութիւնը եւ Պրիան–Քէլլոգ դաշնագրին ոգին:

—Ֆրանսա լաւ համոզուած է, որ, ըսաւ ան, անկարելի է, յանուն խաղաղութեան շահերուն, թողուլ որ դաշնագրերը ստանան բարի կամեցողութիւններու յայտարարութեան մը նկարագիրը: Ֆրանսա եւս,— խորապէս գնահատելով Սթիմսընի յայտարարութեան այդ ոգին,— խաղաղութեան դաշնագիրը կը համարէ պարտադրութեան թուղթ մը:

Գերմանիա կը տօնէ իր հանրապետութիւնը

Պատօնները վերապահութիւններ կ'ընեն

ՊԵՐԼԻՆ, 11 Օգոստոս·— Վայմարի սահմանադրութեան 13րդ տարեդարձը այսօր պաշտօնապէս տօնուեցաւ Ռայխսթակի սրահներուն մէջ, որ զարդարուած էին կանանչներով եւ հանրապետական դրօշներով: Նախագահ Հինտէնպուրկ եւ վարչապետ Ֆոն Փափէն ներկայ էին այս հանդէսին որ բացուեցաւ ներքին գործոց նախարար Պ. Ֆոն Կայլի մէկ ճառով: Ցիշեց յետոյ թէ ներման ժողովուրդին մէկ մասը դեռ կը մերժէր սահմանադրական տօնին տալ ազգային բնոյթ, նախարարը յայտարարեց թէ Բայլի կառավարութիւնը այսու հանդերձ որոշած էր պաշտօնապէս տօնել այս տարեդարձը, առանց սակայն զայն նկատելու «իբր օր մը զոր ամէն գնով պէտք է յաւերժացնել»:

Ֆոն Կայլ յետոյ լայն գիծերով ուրուագծեց սահմանադրական բարեփոխումները զոր Բայլի կառավարութիւնը անհրաժեշտ կը դատէ իրականացնել: Այս բարեփոխութիւնները պիտի ըլլան երեք դլխաւոր կէտերու վրայ, որոնք են·— Ընտրական դրութեան փոփոխում՝ այն ձեւով որ նկատի առնուի թեկնածուներու անձնական արժէքը, ստեղծում աւելի բարձր խորհրդարանի մը (Վերակոյա) որ Ռայխսթակը հաւասարակշռէ ու հակակշռէ, եւ յետոյ՝ աւելի սերտ միութիւն մը հաստատել Ռայխին եւ Փրուսիոյ միջեւ:

Վարչապետ Ֆոն Փափէն ալ ճառ մը խօսելով յայտարարեց թէ, հակառակ իր անկատարութեանց, արդի Սահմանադրութիւնը կը պարունակէր հիմնական կարգ մը դաղափարներ, որոնցմէ գերման ժողովուրդը ապագային կրնայ օգտակարապէս ներշնչուիլ:

Վարչապետը յետոյ կոչ ըրաւ գերման ժողովուրդին եղբայրօրէն միանալ՝ ընդդիմանալով կուսակցական անհամաձայնութեանց:

Ինչպէ՞ս պիտի կազմուի գերման դահլիճը

Տակաւին կը չարունակուին խորհրդակցութիւնները քաղաքական կուսակցութեանց չրջանակներու մէջ, եւ վիճաբանութիւնները գերման մամուլի մէջ, այն մասին թէ ի՛նչպէս պիտի կազմուի ապագայ դահլիճը:

Անկարելի կը թուի կազմել դահլիճ մը բոլորովին անկախ օրէնսդիր պայքարի հոսանքներէն:

Ֆոն Փափէն եւ Հիւկէնպէրկ կը խորհրդակցին՝ կազմելու համար «նախապարագային դահլիճ մը»: Մինչ Հիթլերի համակիրները դիտել կուտան, որ պիտի ձախողի այդ դահլիճն ալ, եւ ներկայ կացութեան մէջ տարընթաց միակ լուծումն է կազմել «խորհրդարանական դահլիճ մը», պայմանով որ կեդրոնն ու Հիթլերեանները խոստանան աշխատակցիլ: Հաւանական կը նկատուի նման աշխատակցութիւն մը, որովհետեւ կեդրոնի երեսփոխանները կը կարծեն թէ այդ ձեւով միայն կարելի պիտի ըլլայ խուսափիլ Հիթլերեաններու ծայրայեղութիւններէն ու սանձարձակութիւններէն:

Եւ սակայն միւս կողմէ դիտել կուտան, որ Հինտէնպուրկ պիտի ընդդիմանայ նոր դահլիճի մը կազմութեան՝ Հիթլերի վարչապետութեամբ, որովհետեւ պիտի խախտէր «նախագահական դահլիճի» տեսակէտը:

Այսպէս ուրեմն երեք տեսակէտներ կը մնան տակաւին անհաշտ, չարունակելով չփոթութիւնը գերման քաղաքական կեանքին: Նախ, Ֆոն Փափէն, «նախապարագային դահլիճի» կողմնակից, չուզեր տեղի տալ, յօժար է միայն դահլիճին մէջ ընդունիլ 2 կամ 3 հոգի Հիթլերեաններէն:

Երկրորդ, մարշալ Հինտէնպուրկ, կողմնակից «նախագահական դահլիճի» մը, կը սպառնայ հրաժարիլ՝ եթէ նկատի չառնուի իր կամքը:

Եւ երրորդ, Հիթլերեանները եւ կեդրոնի խմբակցութիւնը, կողմնակից «խորհրդարանական դահլիճի մը», հետզհետէ հող կը գտնեն յաջողութեան:

Դեռ մինչեւ վերջին ժամ, Ֆոն Փափէն ձէր կը մնար կացութեան եւ կը գործէր խաւօրէն:

ՊՐԵՍԼԱՒ·— Պրեսլաւի ատեանը ձերբակալեց 10 Հիթլերեան, որոնք ամբաստանուած են համաձայնաւոր բանուորի մը սպանութեամբ, Կլէյվիցի մէջ: Ձերբակալուածները յանձնուեցան նորակազմ արտակարգ դատարանին:

Ամերիկա չպիտի ճանչնայ ճափոնական գրաւումը

ԹՈՒԻՕ·— Մի քանի օր առաջ Նահանգաց ճափոնական դեսպանը գալ չարթու իր երկիրը պիտի մեկնի: Ան տեսակցութիւն մը ունեցաւ Պ. Սթիմսընի հետ, որ յայտարարեր է կրկին թէ Միացեալ Նահանգները կ'ընդդիմանան Մանչուրիոյ մէջ ճափոնական գրաւումներուն, թէ չպիտի ճանչնան որ եւ է փոփոխութիւն Չինաստանի գոյավիճակին վրայ, եւ թէ ուժ պիտի տան Քէլլոգի դաշինքին՝ Չինաստանի վերապետական իրաւունքներուն որ եւ է վնաս չհասցնելու համար:

Քելլոգ կը հաստատէ Սթիմսընը

ՍԷՆԹ – ՓՕԼ·— Պ. Քէլլոգ ճառ մը խօսելով յայտարարեց թէ կատարելապէս համաձայն է Պ. Սթիմսընի կողմէ վերջերս խօսուած ճառին: Փարիզի Դաշինքը, ըսաւ մանաւորապէս, բացայայտօրէն կը յայտարարէ որ բանակցութիւնները պէտք է կատարուին այդ դաշինքը ստորագրողներուն մէջեւ:

Ռուման նոր դահլիճը

Ազգայնական – գիւղացի կուսակցութեան մէջ տեղի ունեցած խորհրդակցութենէ մը յետոյ Պ. Վայտա ստանձնեց նոր դահլիճին կազմութիւնը եւ նախարարներուն ցանկը ներկայացուց Թագաւորին: Նոր դահլիճին մէջ վարչապետութիւնն ու արտաքին նախարարութիւնը ստանձնած է ինքը Պ. Վայտա:

Ընտրական խաղերը սկսան Ամերիկայի մէջ

Հուվըր կը խօսի իր առաջին ճառը

Նիւ Եորքէն կը հեռագրեն թէ հանրապետական կուսակցութիւնը պաշտօնապէս հաղորդեց Պ. Հուվըրի թէ իր պաշտօնական թեկնածուն է յառաջիկայ ընտրութեանց մէջ եւ ան ալ ընդունեց:

Այս առթիւ տեղի ունեցան հանդէսներ:

Հուվըրի հակառակորդ թեկնածուն՝ կառավարիչ Ֆրանքլէն Ռուզվելթ այդ օրն իսկ հրաւիրեց Նիւ Եորքի քաղաքապետ ձէմմի Վալքէրը հաչիւ պահանջելու համար իր վարչութեան մասին, որուն դէմ ծանր ամբաստանութիւններ ըրած է դատախազ Սիպուրի: Բայց Հուվըրի մարդիկը այս խաղին ուրիշ խաղով մը պատասխանեցին: Նախկին նախագահ Թէոտոր Ռուզվելթի այրին որ բուռն հանրապետական մըն է, հրաւիրուեցաւ հանդէսին: Տիկին Ռուզվելթ որ 71 տարեկան է, օգնաւուով եկաւ Ուաշինկթըն անձամբ իր յարգանքը յայտնելու Հուվըրի: Այսպիսով, հանրային կարծիքին ցոյց տրուեցաւ թէ Ռուզվելթ ընտանիքն իսկ ամբողջովին համակիր չէ ռամկավար թեկնածուին:

Այս առթիւ Պ. Հուվըր խօսեցաւ թեկնածութեան իր առաջին ճառը յոյս յայտնելով որ պիտի գնահատուին իր ջանքերը երկրին տնտեսական կացութիւնը ամրացնելու համար: Ըսաւ որ միշտ կողմնակից պիտի մնայ պաշտպանողական սակագոյներու՝ այնքան չնաւսած ամերիկեան ճարտարարուեստին համար:

Պատերազմի պարագաներու մասին ըսաւ· — Կը յուսամ որ համաշխարհային սպառազինմանց մէջ այնքան մեծ կրճատումներ պիտի ըլլան որ վճարումներու մեծ մասը պիտի կրնան խնայել պարապական երկիրներու հարկատուները: Եթէ վճարման փոխարէն մեզի առաջարկեն փոխարինութեան ընդունելի ձեւեր, ինչպէս դիւրութիւն մը արտածմանց համար, վստահ եմ որ Ամերիկացիք նկատի պիտի առնեն այս առաջարկները: Ոչ մէկ գնով պատերազմի պարագաները պէտք է չնչուին կամ մեր ժողովուրդին վրայ ծանրանան:

Պէտք է բաւականաչափ ուժեղ բանակ ու նաւատորմ պահենք որպէս զի օտար զինուորները արգիլենք մեր հողը ելլել:

Պէտք է չարունակենք սեղմել զաղթողներու մուտքը դէպ ի մեր երկիրը:

Հուվըր խոստացաւ նաեւ պետական ծախքերը նուազեցնել եւ Չինեաճափոն վէճին առթիւ յայտարարեց թէ բնաւ չպիտի ճանչնան որ եւ է ազգի բռնադրաւումը՝ բռնաբարելով գոյութիւնն ունեցող դաշնագիրները:

Սպանիոյ հակայեղափոխութիւնը զսպուած

Մադրիտէն կը հեռագրեն թէ հանդարտութիւնը վերահաստատուած է Սիվիլի մէջ: Խռովութեանց վարիչը, զօրավար Սանճուրճօ ձերբակալուած է արդէն: Ոստիկանութիւնը կը չարունակէ սահմանին վրայ եւ ներքին նահանգներուն մէջ հետապնդել ու ձերբակալել անոնք, որ մաս ունէին խռովութեանց մէջ:

15 Քիւրտեր չանձնեցին

ԹԱՒՐԻԶ, 23 Յուլիս·— Երէկ ռուսական իշխանութիւնները ? Քիւրտեր յանձնեցին Պարսից իշխանութեանց: Ցանձնումին պատճառը տակաւին անյայտ կը մնայ: Կ'ենթադրուի, որ ասոնք անցեալները Արարատէն միւս ափը անցած Քիւրտերէն պիտի ըլլան:

Լաւածանօթ ապրիւրէ կը հաղորդուի որ էնկիւրի ձեռնարկած է Քիւրտերու տեղահանութեան գործին, —նոր ապրիլ տասնըմէկ մը, զոր Թուրքիան լուռ թեան մէջ կը գործադրէ իր երէկի գործակիցներուն նկատմամբ:

Կարգ մը վայրերու մէջ էնկիւրի Քիւրտերուն կողմէ լուրջ ընդդիմութեան հանդիպած է:

Խռովութիւններ Հայաստանի մէջ

8 յուլիս թուակիր թղթակցութենէ մը·—

Հայաստանի որոշ չրջաններուն մէջ մահոդիչ խռովութիւններ ծագած են, Դաւալուի գեմենտի գործարանի աշխատաւորները որոնց մեծ մասը Ռուսիոյ խորերէն եկած է, գործադուլ յայտարարած են: Ներքին յարաւեղ դաւերուն հետեւանքով, Ադասի Խանչեանը կրցած է չէզոքացնել «վարչապետ» Սահակ Տէր–Գաբրիէլեանը, որ այժմ կը գտնուի Թիֆլիս:

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՎ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԸ

(*) BULLETIN DE L'UNION ÉCONOMIQUE ET SOCIALE DE LA SOCIÉTÉ DES NATIONS

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՎ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԸ

1932ի ապրիլ-մայիս ամիսներուն համաշխարհային տնտեսական կացութեան մասին տեղեկագրի հրատարակութեան առթիւ, Ազգերու Դաշնակցութեան Տնտեսական Կազմակերպութեան Ընդհանուր Ժողովի նախագահ պարոն Ալբերթ Թոմա հետեւեալ յօդուածը գրած է «Ժընեւ Ժուռնալ» օրաթերթին համար։ Ստորեւ կու տանք անոր թարգմանութիւնը։

Ընդհանուր Ժողովի նախագահ պարոն Ալբերթ Թոմա

Ազգերու Դաշնակցութեան Տնտեսական Կազմակերպութեան

կանացած խնդիր, Միութեան ափսիի խորհրդակցութիւնները հրաւիրելու խնդիրը։ Անդրկովկասեան կենտրոնն էլ թղթահար է անուն, թէ չ'ա արէք, չ'ն արէք։ 10-15 կէտեր էք գրկուրսիան բազաներ կազմակերպելու խնդիր, կուրսերի խնդիր...։ Նա կարծես ուզում էր հեկեկալ. հազար մի քիչ. կաթիլներն ընդունեց։ Միասին դուրս եկանք կայֆէից։ Որշեցինք Զանգի ափը զբնալ եւ խորհրդակցել. այստեղ է նշանակել Յուշիկը Պրոլետ-տուրիզմի ակտիւի հերթական խորհրդակցութիւնը, որը շուտով տեղի կ'ունենայ։

Այդ ժամանակ բլրի վրայից լսուեց էլի երգի ձայն.

Հո՛վ արէ՛ք, սարեր ջա՛ն,
Հո՛վ արէ՛ք,
Իմ դա՛րդին դարմա՛ն ա՛րէք...։

— Նա՛ է, — ասաց գործավար Մոսէնցը։

Այո՛, Յուշիկն էր. ես նրան ճանաչում էի, բայց նա ռոմանտիկ չէր առաջ։

×

Եթէ ասեմ, թէ համապատասխան վերադաս մարմինները զանում են, թէ Պրոլետ-տուրիզմի ընկերութիւնն աւելորդ է ու (ներեցէք) անգամ վնասակար, անկասկած յայտնած կը լինեմ քաղաքագիտական միտք։

Բայց ուրիշ ասելիք չեմ գտնում. որ ասեմ։

ԵՒՈՒԱՐԴ ՀՈՎՀԻԿ

«Խ. Հ.»

ԲՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

Աստղերուն Ճակատագիրը

— :-: —

Մանօթ է, ներկայիս, թէ միայն որոշ մեծութիւն ունեցող աստղերն են որ կրնան բարձր աստիճանի ջերմութիւն ունենալ, ինչպէս են մեր տեսած շատ մը «անշարժ» աստղերը «երկնակամար»ին վրայ։ Մեր արեւը, սակայն, չի'նար այդ ահեղամեծ աստղերու շարքին մէջ։ Աստղաբաշխը զայն կ'որակէ «դեղին ճուճէ-աստղ», ինչ որ կը նշանակէ թէ մեր արեւը ունի համեմատաբար աւելի հասեսո տարածութիւն մը, որ սակայն, բաւարար չէ ունենալու այն բարձր աստիճանի ջերմութիւնը, զոր ունին հսկայ-սպիտակ աստղերը։ Այս վերջիններս ունին մինչեւ 20,000 աստիճան ջերմութիւն, որու միջոցաւ կը լուսաւորեն եւ կը տաքցնեն անընդմիջելի ու անհաշուելի ժամանակի մը ընթացքին, ամբողջ բանակ մը աստղերու, մինչեւ իրենց ջերմութեան կորուստն ու դառնալը տեղին, աւելի ցուրտ աստղ մը, նման մեր արեւին, որուն ջերմութիւնը կը հասնի 6000 աստիճանի։

Ինքնին կը հասկցուի, ուրեմն, թէ ինչու մեր երկիրը եւս չի կրնար եղած ըլլալ, շատ դարեր առաջ, փոքր-արեւ մը, քանի որ իր տարածութիւնը շատ քիչ է, ու իրեն նման շատ մը երկիրներու միացումովը միայն կրնայ երեւան գալ բաւականաչափ մեծութեամբ զունտ մը, որ ունենայ անհրաժեշտ ջերմութիւնը։ Դեռ մինչեւ այսօր այն կարծիքը ունեցողներ կան թէ մեր երկիրը նախապէս եղած է սեփական ջերմութիւն ու լոյս ունեցող մը, եւ սակայն ժամանակի ընթացքին հետզհետէ պաղած ըլլալով խաւերով ծածկուած է։ Ասիկա ճիշդ չէ. որուան ըլլալով որ ջերմութիւնը յարաբերական է որեւէ երկրագունտի տարածութեանը հետ։

Անկէ զատ, մեր երկրին ունեցած նպաստաւոր պայմանները, այսինքն մակերեսային խաւերը եւ ջերմութեան պակասը— ինչպէս նաեւ վայելած դրացնութիւնը արեւին հետ, որմէ լոյս ու ջերմութիւն կը ստանայ,—ստեղծած են հնարաւորութիւն մը մարդու ստեղծումին։ Շատ մը ազդակներ ինչպէս նաեւ շատ մը նպաստաւոր պայմաններ պէտք են զոյութիւն ունենալ, որեւէ երկրագունտի վրայ, որպէսզի նման էակ մը երեւան գայ։ Եթէ որեւէ երկրագունտ մեր երկրէն բաւականաչափ փոքր է, զուրկ պիտի ըլլայ անհրաժեշտ եւ մեր երկրին ունեցած քաշողական զօրութենէն կը քաշէ իր շուրջ եղած կազերը, որոնք դինք կը շրջապատեն իբրեւ օդային ծածկոց։ Ուրեմն, այդ երկրագունտերն ու աստղերը կը կորսնցնեն իրենց մթնոլորտն ու կը դառնան անբնակելի։

Իրապէս, մեր արեգակնային դրութիւնը իր մէջ ունի նման մոլորակներ։ Անոնք կը դառնան հրատին եւ լուսնթագին միջեւ, արեւին շուրջ։ Անոնց մէջեւ կարելի է գտնել այնպիսի նիւթեղէն կազմածներ, որոնցմէ միլիոնաւորներ պէտք են մեր երկրին տարածութեամբ գունտ մը կազմելու համար։ Թերեւս անոնք անջատուած մասնիկներն են երբեմնի մեծ գունտի մը։ Բայց, գիտութիւնը դեռ ոչինչ կ'ըսէ այս մասին։ Զարմացուցիչ յատակութեամբ մը կը ծնան անոնց տեղերը՝ անհունին մէջ։ Անհեռանելի բազմաթիւ մանրամասները կրնան ճանչցուիլ։ Լաւ պայմաններու մէջ, կարելի է տեսնել 300 մէթր տրամագիծ ունեցող գունդուածներ։ Արեւին յստակ լուսաւորութեանը տակ, կը տեսնուին հսկայ ու ակօսուած լեռնային գունդուածներ, կակուղ բլուրներ լայն տարածութեամբ, հաղարաւոր լեռներ, մանանիի ձեւ լայն ճեղքեր, լեցուած յաւիտենական սառուրով։ Լուսինը ամէնէն հետաքրքրականն է։

Այս երկիրը, սակայն, ամայի է ու անբնակ։ Հոն կը պակսին երկու ամենակարեւոր ազդակները կեանքի զոյացման համար։ Օդը եւ ջուրը։ Ոչ մէկ մարդկային աչք չէ տեսած լուսնի միւս կիսամասը։ Այնպէս են պայմանները, որ լուսինը իր առանցքին վրայ կր դառնայ ճիշդ այն ատեն, երբ շրջանը կ'ընէ երկրին։ Լուսնին «օր»ը երկար է։ Աւելի ճիշդ՝ մեր մէկ ամիսը իր մէկ «օր»ն է։ Լուսնի մակերեսին ամէն մէկ կէտը ունի օրուան «օր» մը, այսինքն 14 օր, անընդհատ, արեգակնային լոյս ունի, իսկ 14 օր՝ սառնային գիշեր։ «Ցերեկ» ատեն ջերմութեան աստիճանը կը հասնի մինչեւ 100 աստիճանի, իսկ «գիշեր» ատեն (այսինքն միւս 14 օրուան ընթացքին) արագօրէն կ'իջնէ ու կուգայ մինչեւ 27'2 աստիճան ցուրտին։ Որովհետեւ, այդ աշխարհը իր շուրջ չունի ոչ մէկ մակերեսային ծածկոց-օդային կամ մթնոլորտային վիճակ, որ պիտի կարողանար զինքը պաշտպանելու հակադրութիւններէ։ Այնպէս որ, Լուսնի մէջ եթէ նոյնիսկ օդ ու ջուր ըլլար, դարձեալ անբնակելի պիտի ըլլար։

Դեռ սկիզբէն, լուսինը զուրկ է եղած կեանք ունենալու առաւելութենէն։

Մանօթ է, որ լուսինը, մեր երկրի ջրային դանդուածներու ուժեղ շարժման պատճառ կ'ըլլայ։ Մակընթացութիւն եւ տեղատուութիւնն է ան։ Ասիկա շարունակ կը պատահի ովկիանոսներու ջուրերուն, որոնք երկրի շրջագայումին հակառակ ուղղութեամբ կը շարժին։ Այս պատճառաւ, լուսինը կ'ազդէ երկրի շարժման վրայ՝ իբրեւ կասեցուցիչ ու կ'երկարէ երկրի օրը։

Շատ ժամանակ առաջ, երկիրը եւս — որ լուսնէն 60 անգամ աւելի մեծ զանգուած մը ունի — լուսնին իր առանցքին վրայ շրջիլը յապաղեցուցած է։ Անոր այդ շրջագայութիւնը թերեւս քանի մը ժամ միայն կը տեւէր առաջ։ Այն ատեն, լուսինը դեռ տաքցած երկրագունտ մըն էր, երկիրը անոր վրայ յառաջ բերած է մեծ ալեկոծութիւն մը, որ կ'ընթանար լուսնի դառնալուն հակառակ ուղղութեամբ եւ, ի վերջոյ, հազարաւոր տարիներու ընթացքին, երկիրը ներգործած է անոր վրայ, այնպէս որ լուսինը երկրի շուրջ կը դառնար միշտ միեւնոյն կողմովը։ Այդ է պատճառը, որ կ'ըսէինք թէ երկրի վրայ չկայ էակ մը, որ տեսած ըլլայ լուսնի մէջս կողմը։

Այսպէս պէտք է յառաջ եկած ըլլայ, կ'ենթակացնեն աստղաբաշխները, լուսնի «գիշերն»ու «ցերեկ»ը, եռուն աստիճանի ջերմութիւնն ու մնացեալ 14 օրերու ընթացքին տիրող ծայրայեղ ցուրտը, որով լուսինը կորսնցուցած է իր օդն ու ջուրը ու բնակելի երկիր մը ըլլալու առաւելութիւնը։

Ուրեմն, ճիշդ կ'ըլլայ, նաեւ, եզրակացնել թէ լուսինը երբեմնի բնական գունտ մը եղած չէ, ինչպէս կը կարծուի։

Ուրիշ առիթով մը կը խօսինք ուրիշ աստղերու մասին։

Վ.Ա.Հ.

ՕՐՈՒԱՆ ԼՈՒՐԵՐԸ

Մանչուրիոյ ողողումները

Երէկ կարգ մը տեղեկութիւններ տուած էինք Մանչուրիոյ ողողումներու մասին։ Վերջին հեռագիրները կը հաղորդեն թէ ողողումները պատճառ դարձան, որ խաղաղ երկիրը, ենթարկելով, սակայն, աննախընթաց աղէտի եւ թշուառութեան։ Բազմաթիւ քաղաքներ ողողուած են ամբողջովին։ Հաղարաւոր անձեր քշուած են հեղեղներէն ու թեզդուած եւ ուժ միլիոն կը համրուին անոնք որոնք մնացած են առանց ապաստանի եւ առանց սնունդի։ Այս տարուան բերքը ամենամեծ մասով փճացած է։ Բազմաթիւ Զինուորներ որոնք անկանոն պատերազմ կը մղէին ձախընդիներուն դէմ, յանձնուելցան եւ հիմա անոնց կը գործակցին, աղէտեալներու օգնութեան գործը կազմակերպելու համար։

Ճափոնական ուժերու հրամանատարը դադրեցուց դինուորական բոլոր գործողութիւնները աղէտեալ շրջանին մէջ եւ հիմա, իր ուժերը տրամադրած է օգնութեան գործին եւ փրկելու իր վտանգուած զօրախումբերը, մթերանոցներն ու ռազմանիւթերը։

Օգնութեան կատարած խուզարկութիւնները երեւան հանած են թէ ջուրը կը շարունակէ բարձրանալ եւ ամէնէն վտանգուած շրջանը՝ Սունկարի գետին թրջած շրջանն է։ Գետը եւ ուրիշ գետակներ յորդած ըլլալով, իրարու խառնուած են, այնպէս որ հսկայ տարածութիւն մը կը մնայ ջուրերու տակ։

Թէեւ ողողուած շրջաններու բնակչութիւնը ապաստանած է բլուրները, սակայն պարզ է թէ զրկանքը պիտի կատարէ իր աւերիչ գերը եւ շատեր պիտի մեռնին թշուառութենէն։

Մարշլնի մէջ, քաղաքին ստորին մասը ողողուած է եւ 24 ժամուան ընթացքին, ջուրը կէս մեդր եւս բարձրացած է։

Ի՞նչ կ'ըսէ Ալֆոնս ԺԳ.

«Նիւ – Բրունիքլէի թղթակիցը կրցած է հեռախօսով տեսակցութիւն մը ունենալ Ալֆոնս ԺԳ.ի հետ, որ ներկայիս կը գտնուի Զնխոսլովաքիոյ մէջ։

Նախկին թագաւորը յայտարարած է թէ ուշի ուշով կը հետեւի Մադրիտի դէպքերուն։ Հերքած է թէ, նիւթապէս նպաստած է ըմբոստութեան, թէ մասնաւոր գործակալներ ղրկած է Փարիզէն Մադրիտ, խմոքելու համար հակայեղափոխութիւնը։

Գերմանական ռազմափորձեր

Պերլինէն հասած տեղեկութիւններու համաձայն, յառաջիկայ ամսուն, 19—22, Ֆրանքֆորթի մէջ տեղի պիտի ունենան ռազմափորձեր, որոնց պիտի մասնակցին երեք զօրաբաժիններ, գերման սպայակոյտի անդամ զօրավարներու հրամանատարութեան տակ։ Նման ռազմափորձեր տեղի պիտի ունենան նաեւ ուրիշ շրջաններու մէջ։

Առեւտրական յարաբերութիւններ Ֆրանսայի եւ Քանատայի միջեւ

Օթավայի տնտեսական խորհրդաժողովը կը զբաղեցնէ նաեւ ֆրանսական տնտեսական շրջանակները։

15 դեկտեմբեր 1922ին Ֆրանսա առեւտրական համաձայնութիւն մը կնքած էր Քանատայի հետ, որ, յանկարծ, 16 դեկտեմբեր 1931ին կը տեղեկացնէր Ֆրանսական կառավարութեան թէ վեց ամիս յետոյ, այսինքն 16 յունիս 1932ին այլ եւս անդոյ կը հռչակէ կնքուած համաձայնութիւնը, թէեւ աւարտած շրջանի համաձայնագրին պայմանաժամը։ Փարիզի մէջ զարմանք պատճառեց այս ընթացքը, որովհետեւ Քանատա աւելի շատ ապրանք կը ծախէր Ֆրանսայի, քան Ֆրանսա՝ Քանատայի։ Եւ քէն միայն հակկշռեցաւ, որ քանատական կառավարութիւնը կ'ուզէր ձեռքերը ազատ ղնալ այն պահուն՝ երբ պիտի դումարուէր Օթավայի տնտեսական խորհրդաժողովը։

Քանատայի Ֆրանսացիներուն ճնշումին տակ, պէնէթ առաջարկեց այնպիսի պայմաններ, որոնք իրը թէ չափազանց չհաւէտ էին Ֆրանսայի համար երկու երկիրներու առեւծախի խնդիրներուն մէջ։

Թարմիչօ, ընդունելով այդ առաջարկները, ներկայացուց հակառաջարկ մը, մասնաւոր թոյլտուութիւններ ստանալու համար այն ապրանքներուն մասին, որոնք չեն կրնար մրցակցութիւն ստեղծել քանատական ապրանքներուն հետ։ Օթավա մեկնեցաւ։ Եւ 16 յունիսէն ասդին դանդազեցան առեւտրական դրծառնութիւնները Քանատայի ու Ֆրանսայի միջեւ։

Ֆրանսական շրջանակները նկատել կուտան, որ անիմաստ է այսքան դժուարութիւններ ստեղծել, երբ Քանատա որ եւ է վախ չունի ֆրանսական ապրանքներու մրցակցութենէն։

ՌՈՒՍԵԻՖԻՆԼԱՆՏԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐԸ ՎԱՒԵՐԱՑՈՒԱԾ

Մոսկուայէն կը հաղորդեն թէ վաւերացուած է ոչ – յարձակողական դաշնագիրը, որ կնքուած էր Ռուսիոյ եւ Ֆինլանտայի միջեւ։ Եւ վաւերացման թուականէն սկսեալ, ի զօրու կը համարուի այդ դաշնագիրը։

ՊՈԼԻՎԻՈՅ ՓԱՐԱԿՈՒԷՅԻ ՎԷՅԸ ՀԱՐԹՈՒԱԾ

Հարաւային Ամերիկայի չէզոք պետութիւնները տնտեսական ճնշումի ենթարկած էին Պոլիվիան, որ կը սպառնար խանգարել խաղաղութիւնը՝ յարձակելով Փարակուէյի վրայ։ Այս ճնշման տակ, Պոլիվիա տեղի տուաւ եւ հրաժարեցաւ պատերազմէն, իրրեւ զոհացում ստանալով առժամապէս զրաւման տակ պահել Փարակուէյի երեք ամրոցները, որոնք արդէն կը գտնուէին իր զինուորներուն ձեռքը։

ԱՆԳՈՐԾ ՄՏԱՒՈՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Աշխատանքի նախարար Տալիմիէ հանրապետութեան նախագահին վաւերացման ենթարկեց օրինագիծ մը, որ կը հրահանգէ նպաստի մնաւելիներհաստատել Ֆրանսացի մտաւորական անգործ աշխատաւորներուն համար։ Մտաւորական աշխատաւորներն են նկարիչները, արձանագործները, գրողները եւ ուսուցիչները։

"ՅԱՌԱՋ"Ի ՀԱՐՑԱՐԱՆԸ
Իմքնութեան թուղթերու շուրջ

Մեր թղթակիցները վերջերս սկսան աւելի մուք եւ յուսահատական գոյներու տակ ներկայացնել փրանսաբնակ բազմաթիւ Հայերու իմքնութեան թուղթի հարցը։ Իրարու յաջորդող դէպքերը ցոյց կուտան թէ ըսուածներուն մէջ ոչ միայն չափազանցութիւն չկայ, այլ նոյն իսկ մեր մամուլը եւ ազգային մարմինները կացութեան ծանրութիւնը չափելու համար չունին որոշ տուեալներ։ Կարծուածէն շատ աւելի մեծ է թիւը փրանսաբնակ հայ ընտանիքներուն եւ անհատներուն որոնք աւելի մատնուած են կամ կրնան մատնուիլ մէկ օրէն միւսը։

Որ եւ է դարման թելադրելէ առաջ պէտք կը զգանք կարելի եղածին չափ ընդարձակ տեղեկութիւն ունենալ իմքնութեան թուղթերու հարցին շուրջ։ Պէտք են թուանշաններ եւ մանրամասնութիւններ։

Կը հրաւիրենք մեր բոլոր թղթակիցները, ազգային մարմինները եւ ընթերցողները որոնք կը հետաքրքրուին այս ցաւոտ խնդրով, պատրաստել ցանկ մը հետեւեալ գլուխներով։

1— Ձեր շրջանին կամ ծանօթներու շրջանակին մէջ «անկանոն» վիճակի մէջ գտնուողներու անուն, մականուն։

2— Նշանակել իւրաքանչիւրին անկանոնութեան ձեւը, այսինքն՝

ա) Ինքնութեան թուղթ բնաւ չունեցողներ։

բ) «Վիզա»ի թուղթ ունեցողներ։

գ) 100 ֆրանքնոց թուղթ ունեցողներ որոնք աշխատելու իրաւունքէ զրկուած են։

դ) Արտաքսման թուղթ ստացողներ եւ պատճառը։

3— Քանի տարիէ ի վեր Ֆրանսա բնակիլը։

4— Եթէ «գնոթրաթ»ով եկած է, «գնոթրաթ»ին պայմանաժամը, ո՞ր տեղին եւ ո՞ր գործին համար եկած ըլլալը։

Այս հարցով պէտք է հետաքրքրուին ամէնէն առաջ անոնք որ անկանոն իմքնութեան թուղթեր ունին։ Իրենցմէ ալ կը սպասենք որ փութաքեամբ պատրաստել վերոյիշեալ հարցարանը եւ հասցնել մեզի, առանց սպասելու որ ուրիշներ խորհին եւ գործեն իրենց համար։

Ուշադրութիւն

Գաւառէն շատեր մեզի կը գրկեն, մեր հարցարանին իրրեւ պատասխան, իրենց ինքնութեան առժամեայ թուղթերը եւ ուրիշ վաւերաթուղթեր։

Կը խնդրուի, — բան չգրկել մեզի, նոյն իսկ ոչրմամանտէ, եթէ չէք ուզեր որ կորսուին։

Եւ յետոյ, շատեր Փարիզէն, անձամբ խմբագրատուն կուգան, «կարգադրելու» իրենց խնդիրը։

Կը յայտարարենք, որ աւելորդ է գալ խմբագրատուն։

Մեր ուղածն է «անկանոն» թուղթ ունեցողներուն անունը, մականունը, իրենց պարագաները, ուրկէ գալը, ինչ տեսակ թուղթ ունենալը։ Այսքան։ Բոլոր այս կէտերը գրաւոր, կարճ եւ ամփոփ, ղրկել մեզի։

ՀԱՅՐԵՆԻ ՀԱՄԱՅՆԱՊԱՏԿԵՐ

(ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ)

Հայաստան Բնական եւ քաղաքական

Բ.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ԱԿՆ.— Լեռան մը կողին վրայ զետնածիծաղ այգիներով եւ պարտէզներով շրջապատուած նկարչագեղ քաղաք։ Կը գտնուի Եփրատի ձախ ափին վրայ։

ԱՐԱԲԿԻՐ.— Մշակուած դաշտի մը վրայ վաճառաշահ քաղաք, զոր Ցուլոց Վասիլ կայսրը Սեբաստիա քաղաքին հետ միասին տուաւ Սենեքերիմ Թագաւորին, որուն իշխանները նորոգեցին ու մեծցուցին զայն։

Կան նաեւ Մեծկերտ, Բինկեաճ, Կամարակապ, Ապուչեխ եւ Զմշկածագ։ Վերջինը բիւզանդական հայ կայսր Յովհաննէս Զմշկիկի անունով կոչուած է։ Հին անունն էր Ցերապոլիս (սրբազան քաղաք = Hierapolis)։

ՏԻԱՐՊԱԿԻՐ (Ամիդ).— Տիգրիսի ձերքը։ Ունի հսկայ պարիսպներ, աւերակներ եւ միջնաբերդ։ Կը գտնուի Մեծ – Հայքի Մուկիք գաւառին մէջ։

Այս քաղաքը գրաւուած է Պարսից Սափոր Թագաւորին կողմէ Քրիստոսի 359 թիւին։

Ոմանք Տիարպէքիրը համարձիչ նկատած են Տիգրանակերտի, ինչ որ բոլորովին սխալ է։ Առաջինը ներկայիս գոյութիւն ունի, մինչ երկրորդը աւերակ է եւ շատ հեռու կը գտնուի առաջինէն։

ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐՏ (Ֆարղին).— Մաֆիոս եւ Նպատ լեռներուն միջեւ։ Տաբածուած հովիտի մը մէջ հին քաղաք որ լաւ ամրացած էր։

Տիգրանակերտ հիմնուած է Մեծն – Տիգրանի կողմէ եւ իր բնակչութեան գլխաւոր մասը կազմած են Մակեդոնացիները եւ Կապադովկիացի ու Կիլիկեցի Յոյները, որոնք բռնի կերպով բերուած են հոն։ Բայց Տիգրան անոյ պարիսպներուն տակ Հռոմայեցի Լուկուլլոս զօրավարէն յաղթուելով՝ անոնք արտօնուած են իրենց տեղերը վերադառնալու։

Տիգրանակերտ կոչուած է նաեւ Յուստինիանուպոլիս, բիւզանդական կայսր Յուստինիանոսի կառուցած պարիսպներուն եւ ամրութիւններուն պատճառաւ։

ԲԱԼՈՒ.— Զորբորդ – Հայքի Բալահովիտ գաւառին մէջ եփրատ գետի վրայ հին քաղաք։ Մօտը կայ Գաղցրահայեաց Ս. Աստուածածնի վանքը։ Իսկ հիւսիսային կողմը կը բարձրանայ Ս. Մեսրոպայ լեռը՝ չուրջ 1033 մեդր բարձրութեամբ, որուն քարայրներէն մէկուն մէջ իրը թէ Ս. Մեսրոպ ճգնած եւ հայ գրերը գտած է։

Ունի չքեղ անտառներ։

Ճիչուելու արժանի են Մծրին (Նիսիպին), որ Արշակունեաց մայրաքաղաք եղած եւ ունեցած է հոծ բնակչութիւն։ Այժմ գրեթէ աւերակ, ուր կ'ևրեւի տակաւին Ս. Յակոբայ եկեղեցին՝ մասամբ հողաթաղ։ Արղանա, որուն արեւելեան կողմը՝ Տիգրիսի եւ Արղանա գետերուն իրար խառնուած տեղը տակաւին կանգուն կը մնայ հայ պատմութեան մէջ ծանօթ Անգղ աւանը իր բերդովը։ Այս աւանին մէջ կը գտնուէին Արշակունի թագաւորներէն ոմանց գերեզմանը։ Գաւառը կը կոչուէր Անգեղատուն, որ կը գտնուի Զորբորդ – Հայքի մէջ։

ԲԱՂԷՇ (Պիթլիս).— Պատմական Աղձնիք նահանգի Սալնոյ Զոր կամ Սալնաձոր գաւառին մէջ վանայ ծովին հարաւային արեւմտեան կողմը ղուարճալի պարտէզներով եւ Հանքային ջուրերով նշանաւոր քաղաք։ Ունի առողջարար օդ եւ շատ գեղեցիկ դիրք։

Իր բազմաթիւ վանքերուն մէջ յիշուելու արժանի է Ամրորդոյ Ս. Յովհաննէսի վանքը, որ նշանաւոր էր իր թանկարժէք հայ ձեռագիրներու ճոխ հաւաքածոյովը, որ աւա՛ղ, խաչատարագ կորսուած կամ փճացած է 1915ի առաւոտ Ջարդերու եւ տեղահանութիւններու միջոցին (*)։

ՄՈՒՇ.— Սառնոյ լերան հիւսիսային ստորոտը պատմական Տարօնի (այժմ Ջրաբերի ու բարեբեր Մշոյ դաշտ) կեդրոնը նշանաւոր քաղաք, որ շրջապատուած է այգիներով ու պտղատու ծառերով։

Նոյն դաշտի մէջ՝ Մուշի մօտ կը գտնուի պատմական Աշտիշատ քաղաքը, որ այժմ կ'ըսուի Ս. Սահակ կամ Տէրզ եւ կառուցուած է Քարքէ լեռան կողին վրայ։

ՅՈՎՀ. ՊԱՊԻԱՆ

(Շար.)

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐ

(*) Նոյն ճակատագիրը ունեցած են Հայաստանի մէկ ծայրէն միւսը վանքերու եւ եկեղեցիներու մէջ պահուած հնադարեան խիստ թանկարժէք բազմահազար հայ ձեռագիրները, որոնց նմոյշները կարելի է տեսնել Երուսաղէմի, Էջմիածնի, Վենետիկի եւ Վիեննայի հայ մատենադարաններուն մէջ։

Կարդացէք եւ Տարածեցէք «ՅԱՌԱՋ»ը

Ց.

Գ.

Գաւառ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Պատ. Միութեան վարչութիւնը խառն ժողովի կը հրաւիրէ քաղաքի, Պուլվ. Օսմօի եւ Սէն Լուի Պատանեկան միութիւններու բոլոր անդամները վաղը Կիրակի իրիկուն ժամը 8.30ին, 63 բիս, տը լա Րէփիւպլիքի սրահը։ Կարեւոր օրակարգ։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ ԽԱՆԱՍՈՐԻ ԱՐՇԱԻԱՆՔԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆԱՒՈՐԻՒ

ԱՐԺԱՆԹԻՕՅԻ ԱՆՏԱՌԻՆ ՄԷՋ

Կազմակերպած Հ. Յ. Դ. ԶԻՅՈՒՆ ԿՈՄԻՏԷԻ ԿՈՂՄԷ

Վաղը Կիրակի առաւօտնէ մինչեւ իրիկուն

Դեղեցիկ ժամանց, անակնկալներ, պար եւ նուագ, ճոխ պիւֆէ

կը նախագահէ Ընկ. ԿՈԹՈՂԵԱՆ

կը մասնակցի *ՆՓՐԱՏ* նուագախումբը

Հաղորդակց. միջոցներ.— Կառ. Սէն Լազարէն առնել շոգեկառք եւ իջնել կառ. տ'Արժանթէօյ։ Հանրակառք Մատլէնէն թիւ 40 իջնել կար Արժանթէօյ։

Հանդէս Մեծ Լուի մէջ

Սէն Լուի (Մարսէյլ) Հ. Յ. Դ. Պատ. Միութեան տարեկան հանդէսը տեղի կ'ունենայ Վաղը Կիրակի։ Կը խնդրուի բոլոր կազմակերպութիւններէն նկատի ունենալ այդ թուականը։ Մանրամասնութիւնները առանձին յայտագրով։

ԴԱՇՏԱՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՀԱՑ Կ. ԽՈՉԻ ԿՈՂՄԷ

Վաղը Կիրակի, առաւօտէն մինչեւ իրիկուն,

Route Château Gombert, Campagne La Baronne*ի մէջ*

Առաւօտ՝ սկաւտական մարզանքներ, վարդավառեան Հայկական խաղեր՝ Հայ Արիներու կողմէ, փարիզէն հասնող իրենց խումբերու մասնակցութեամբ)։ Կէսօրէ վերջ՝ ժամը 2.30ին կը սկսի գեղարուեստական բաժինը՝ դեկավարութեամբ արուեստագէտ Պ. Մ. Մաթուխեանի։ Բանախօսութիւն, երգ եւ գուգերգ, արտասանութիւն, նուագ, պզտիկ աղջիկներու պար (ռուսական վինկէրքա)։ Հայկական հարսանիք, շարժանկարում։

Եւրոպական պարերը կը սկսին ժամը 4.30ին։

Հաղորդ. միջոց.— Առնել 5 թիւ հանրակառքը, որ Սէն Ժէոմէն վեր, Շաթօ Կոմպէյը չի հասած, կը կենայ նոյն ազարակին (Գըմպըլեաններու) դրան առջեւ։

Ճաշը միասին քերել, ըմպելիքը կը հայթայթուի տեղւոյն վրայ։

Մ ու տ ք ը 5 ֆ ր ա ն ք

ԴԵՐԱՍԱՆ Մ. ՄԱՐՈՒՔԵԱՆԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐԸ

Լ Ի Ո Ն.— Օգոստոս 20ին Էմիլ Զօլա թատերասրահին մէջ երեկոյեան 8.30ին՝ Ղեկավարութեամբ Մ. ՄԱՐՈՒՔԵԱՆԻ, մասնակցութեամբ՝ երգչուհի-դերասանուհի Տիկ. Ե. ԲԱՌԱԼԻ (Փարիզէն), ինչպէս նաեւ Պ. ԹՐԱԳՕՇԻ (Լիոնէն) եւ Վ. ՏԷՐ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆԻ (Մարսէյլէն)։

կը ներկայացուի՝ ՕԹԵԼԼՕ

Տոմսերու գիները սովորական են

ՄԱՆՕՔ.— Սեպտ. 17ին փարիզի մէջ պիտի ներկայացնէ «*Բ Ո Ռ*»ը, Société Savantesի սրահին մէջ։

Պուա Քոլոնպի մէջ «Ցաւաջ» կը ծախուի

Պ. ԱՌԱՔԵԼԵԱՆԻ *տճառանիի մէջ*

CAFE ARARAT

345 Ave. Argenteuil, Bois-Colombes

Տէսիլի մէջ «Ցաւաջ»ի գործակալն է

Պ. ՎԱՀԱՆ ՀԻՒՍԵԱՆ

41, Maison l'Aurore, DÉCINES, (Isère)

ՃԱՇԱՐԱՆ CAUCASE

23 Rue de la Huchette, Métro St. Michel

Ռուսական եւ արեւելեան հասեղ կերակուրներ՝ պատրաստուած յայտնի խոհարարներու կողմէ։

Ճաշի միջոցին անընդհատ նուագ

Prix Fixe — 4 պնակ կերակուր՝ 6 ֆրանք

Հ. Յ. Դ. Լիոնի կոմիտէն իր ցաւակցութիւնները կը յայտնէ ընկ. Շաւարշ Խաչատուրեանի եւ իր պարագաներուն՝ իրենց եղբօր՝ ԿԱՅԾԱԿ ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆի դառնաղէտ ժամուան առթիւ։

ՑՈՒՇԱՏԵՏՒ

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՕԻ Ցիրանահայ կարմիր հաչէի ընդհ. ժողովը վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղին։ Կարեւոր օրակարգ։

*ՄԱՐՍԻԼՅԱԲՆԱԿ Պոլսեցիներու ժայր դիւանը կը խնդրէ իր բոլոր անդամ եւ անդամուհիներէն անպայման ներկայ գտնուիլ տարեկան ընդհ. ժողովին, որ պիտի գումարուի վաղը Կիրակի օր, ժամը 2ին Canebiere No. 81, Grand Café Noailles*ի *մասնաւոր սրահին մէջ Օրակարգ՝ եռամսեայ հաշուետուութիւն եւ նոր վարչութեան ընտրութիւն։*

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՍՏԱՑՈՂ

Գալատեան, 35։
Նէօյեի, Մ. Տ. Ս.— 150։
Փարիզ, Ռ. եղբ.— 70։
Վիէն, Պ. Մ.— 70։

ՀՐԱՒԷՐ

Շաւիլի եւ շրջականերու եկեղեցական կրթական վարչական ժողովս ի գիտութիւն բարեպաշտ ժողովրդեան՝ պարտք կը զգայ յայտարարել թէ, Օգոստոս 15, յոյսով Լեռնային երկուշաբթի օր, վերափոխման Ս. Աստուածածնայ մեծ տօնի օր, մանկապարտէզի սրահին մէջ (Ave. Ville d'Avray 20), Ս. պատարագի ժամուցմամբ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի ի հանգիստ հոգւոց կամօքն Ննջեցելոց Ազգիս Հայոց։

Կը հրաւիրեմք հոգեկէր ժողովուրդը նոյն օրը ներկայ ըլլալ եւ հոգեպէս մխիթարուիլ.

Յաւարտ Ս. պատարագի խաղողի օրհնութիւն։

Սկիզբ ժամերգութեան ի ժամ 9, սկիզբ պատարագի ի ժամ 10։

Վարչութիւն

ՇԱՀԱԽՈՐ ԱՌԻԹ ՄԸ

ՇՆԱՒՈՒ է Իսի-լէ-Մուլինօի կայարանին մօտ պօնթերրիի խանութը, ժէջը գտնուած ապրանքներով կամ առանձին, իրաւունք կայ որեէ առեւտրական գործի։ Միասին կը տրուի նաեւ գեղեցիկ յարկաբաժին մը երկու սենեակ, խոհանոց, եւալլն։ Մանրամասնութեանց համար զիմել ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.30էն յետոյ Պ. Գաբրիէլ Գարաեանի, 75 Ave. de Verdun, Issy les Moulineaux, Seine.

ԼՈՑՄ ՏԵՍԱՒ

ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆ

Նուիրուած Ապրիլեան հերոսամարտի *15*ամեակին, հրատարակութիւն վասպուրականի Հայրենակցական Միութեան (Թաւրիզ)։

415 մեծադիր էջ, երկսիւն բազմաթիւ նկարներով եւ քարտէսներով։ Ցալուած վենետիկ։

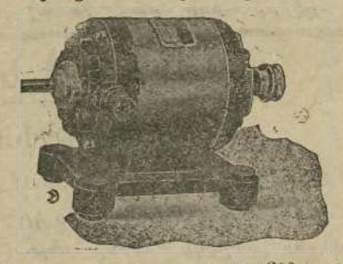
Գին *75* ֆրանք։

Զիմել ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ, *51 rue Monsieur-le'Prince, Paris(6)*։

ՆԷՕՅԵԻ ՍԻՒՒ - ՍԷՆԻ ՄԷՋ ՎԱՐՁՈՒ ԵՆ

Pont de Neuilly *եւ Պուա տը Պուլօնեի ժամ, տակաւին վարձու են քանի մը դեղեցիկ յարկաբաժիններ՝ ամէն յարմարութիւններով. 3 եւ 4 փիէս 10 - 15,000 ֆր., 5 փիէս 15 - 20,000 ֆրանք հասնելու յարկաբաժիններու։ Մեծ խոհանոց, ճերմակեղէններու պահարան, հանդերձարան, ծառաներու համար խոհանոց եւ սենեակ, կեդրոնական ջեռուցիչ, վերելակ։ Ինքնաշարժի յատուկ տեղ (Պօքս)։ Զիմել՝ տեղւոյն վրայ 9 եւ 9bis* Rue Casimir Pinel *եւ* 11 Bld. de la Seine։ *Մանրամասնութեանց համար զիմել՝* M. Verdonnet, 68 Rue Boursault, Paris (17), *հեռաձայն՝* Marcadet 56-63։ *Փափաքողներու կը ղրկուի շէնքին պատկերազարդ զրքոյկը։*

Կարի յատուկ մօքհօրներ

1/15 ձիու ուժ մօթէօր եւ ըլսօսաճ 300 ֆրանք
1/8 » » » » 350 ֆրանք

Ձիան եւ հաստատուն, երկու տարուան երաշխաւորութեան վկայականն, պահանջեցէք մեր ներկայացուցիչը։

HOVHANESSIAN ingénieur

15 rue de Vienne, Paris (8)

Կ'ընդունինք Ջորեքշաբթի եւ Շաբաթ կէսօրէ եառ ժամը 3.5։

Վարձու խանութ

Լուսաւոր, կազ, ելեկտրականութիւն, առանց ըմբրիգի, յարմար դերձակի, սափրիչի, կօշկակարի եւ ամէն առեւտրական գործի համար։ Դիւրամատչելի պայմաններ։ Դիմել տէր-ցակոբեան տպարան, *17* rue Damesme, մէթրօ Թօլպիաք։

Ուշադրութիւն

Լիոնի Հ. Յ. Դ. Ժողովրդային Կրադարանը ստացած է հետեւեալ նոր հրատարակութիւնները.—

Արծակ էջեր եւ հեքեաթներ՝ *Զարդարեան*, Պանդուխտի կեանքէն՝ *Հրանտ*, *Գեղամ Տ. Կարապետեանի* ցարսնի աշխարհը, *Գեղամ Բարսեղեանի* Ամբողջական գործը, *Ա. Արփիարեանի* Ամբողջական գործը, *Գրիգոր Զոհրապի* ցանօթ դէպքեր եւ պատմուածքները, *Մ. Վարանդեանի* Մուրատը, *Պերճուհիին* փոթորիկէն վերջը, *Ռէնի* գնդակահարուածները, *Վազգէն Շուշանեանի* Ամրան գիշերները, *Հ. Զուտերժանի* Լուսաճ ջրադացը, Պէնհուրը։

Գրադարանը բաց է ամէն օր ժամը 7.30էն 9ը, բացի Շաբաթ-Կիրակի։

Imp. A. DER (Agopian)
7, Rue Damesme, Paris (13)
Le Gérant H. STEPHAN

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԵՒ ՃԱՐՏԱՐԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ

ԵԹԷ կ'ուզէք ձեր գործի տետրակները կանոնաւորել՝ ճշդիւթիւն ու կանոնաւոր տոմարական հաշիւներով մը եւ ձեր հաշիւները տարուան վերջին օրէնքներուն հետ։

ԵԹԷ դատակոչեր ստացած էք huissierներէ։

ԵԹԷ պարտաճանաչութիւններ ունիք շարադրելիք կամ կնքելիք։

ԵԹԷ կ'ուզէք հաշիւի կարգադրութիւն մը կամ ժամանակաւրէնքները սորվիլ։

ԿՐՆԱՄ ՃԵՃԻ ԱՄԵՆԱԱՐԱԳ ԿԵՐՊՈՎ ԳՈՀԱՑՆԵԼ

Դիմեցէ՛ք **Պ. ՓԱՐՄԱԳ**ի, 28, Bld. de Strasbourg, **Paris** (X). Tél. Botzaris 17.64

որ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9էն 12, եւ կամ ժամադրութեամբ իր գրասենեակներուն մէջ։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏ, կեանքը, Թ. Ազատեան 15 ֆրանք, *ՇԱՒՕՔ ԴԷՐ ՈՒ ՊԱՏՄՈՒԱԾՔՆԵՐ*, Դ. Զօհրապ 20, *ՆԱՀԱՏԱԿ ԳՐՈՂՆԵՐ* (Տ. Չ. կիւրեան եւ Թ. Սեւակ), Ա. Սեւան 15, *ԱՐՇԻՒՈՆ ՃԱՄԲԱՆ*, Մանկիկ Պերպէրեան 10, *ՆՏՐԸ*, էրիխ Մարիա Ռեմարք 20, *ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆԻ ՄՏՔԵՐԸ*, Քիպլեան 10, *ՆԵՆԹԸ եւ ՋԱԼԱԼԷՏՏԻՆ*՝ Բաֆֆի 25, *ՎԱԼԱՆԹԻՆ*, Ժորժ Սան 20, *ԹԻՐՔԱՆՕ*, (Բիւզանդիոնի կայսրուհին) 25, *ԱՊՐՈՒՄՆԵՐ*, Մալխաս 30, *ԳՆԴԱԿԱՀԱՐՈՒԱԾՆԵՐԸ*, Ռէնի 20, *ԵՐԵՔ ԸՆԿԵՐՆԵՐԸ*, Պ. Մելոյեան 10, *ԼԻՒՍ ՀԱՆԸՄ*, Ե. Օտեան 2 հատոր 30 ֆր., *ԺԻՏԷՔՈՒ ԵՒ ԺՈՒԼԻՆ*, Ա. Նէտ 2 հատոր 65 ֆր., *ՍԻՄՕՆ ՓԻՒՂԻՒԱՆ* 25, *ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԱՂՋԻԿԸ*, սիմ 2 հատոր 25, *ՐԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ*, Յ. Ալոեան (Թոգլեան 12.50, *ՏԱՒԻՂ ԵՒՈՂԵԱՆ*, Գ. Կաւաթեանց 20, *ԱՐԵՒԵԼՔԷՆ ԱՐԵՒՄՈՒՏՔ*, Ռստանիկ 5, QUATRE CONFÉRENCES SUR L'ARMÉNIE, Fr. Macler 35, LES RIRES D'UNE CHEMEUSE DE SERPENTS, Armen Ohanian 15.

Զիմել՝ ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ, 51 rue Monsieur-le-Prince, Tél. Danton 88-65, *ուր կը գտնէք նաեւ զիրանոերէն եւ հայերէն ամէն տեսակ գրքեր։*

ASSOUAD et KOKORIAN

56 Rue du Fbg. Poissonnière, PARIS (10)

Tél. Provence 52—15

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ *ԿԷՍ ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ* *ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ*

Կը ճախենք քրէպ տը շին (մէթրով), ժիւփեր, ռոպեր, քորսաներ, քրէպ տը շինէ, արուեստական մետաքսէ եւ բուրդէ էշարփներ։ Լաւագոյն ապրանքներ ամէնէն ժամանակաւոր գիներով։

Հրաւէր բոլոր փափկաճաշակներուն

ճաշարան Գ. Ա. Ր. Լ. Օ

34 Rue St. Lazare, Paris (9)

Արեւելեան եւ եւրոպական համեղ եւ խնամուած կերակուրներ

Գիները շատ դիւրամատչելի, արագ եւ անթերի սպասարկութիւն

Մի մոռնաք իր անուանի մածունը

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ սէն Միշէլ — Հեռաձայն Danton 52—73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

CABINET V. YARJANIAN

JURISCONSULTE

54, Rue La Fayette, Paris (9) (Métro Cadet) Tél. PROVENCE 87-5

Կ'ստանձնէ Առեւտրական, Պատժական, Քաղաքային ամէն տեսակ դատեր։ Իրաւագիտական խորհրդակցութիւններ, բոլոր դատական եւ վարչական գործերու համար, գրաւոր կամ բերանացի։ Նախարարութեանց եւ բոլոր պաշտօնատուններու մօտ վարչական եւ իրաւական դիմումներ։ Հայ առեւտրականներու եւ անհատներու մասնաւոր դիւրութիւններ պատուաւէն վճարման համար նկատի առնելով ներկայ տնտեսական տագնապը։ Մասնաւոր սպասարկութիւն քաղաքային եւ կրօնական ամուսնալուծման դատերու համար։ Արագութիւն եւ գաղտնապահութիւն։ Դիմեցէք եւ պիտի գտնէք ամէն գոհացում։ Գաւառներէն եւ արտասահմանէն եղած դիմումներուն կը պատասխանուի անմիջապէս։

Բ Ո Ռ

(ՎԷՊ 1830Ի ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ՕՐԵՐԷՆ)

Հեղինակ՝ Է. ՎՈՑՆԻՉ — Թարգմ. Լ. ՇԱՆԹ

— Օգոստոսի մօտակիներէն էլ անտանելի են։ Մարդ մի վայրկեան հանդիստ չունի զրանց ձեռքից։ Ուր էլ գնաս, եւսեւիցդ մի լրտես է քաշ գալիս. նոյն իսկ սարերում, ուր առաջ չէին համարձակում մտցնել, հիմա երեքը – չորսը միասին են երեւում։ Այնպէս չէ՞. Ջինո։ Հէնց դրա համար էլ վճռեցինք, որ դու ու Դոմինիկօն քաղաքում իրար հանդիպէք։

— Լաւ, բայց ինչո՞ւ Բրնդիկէլլա։ Սահմանադիծի քաղաք է, մէլա լրտեսներով լիքը։

—Բրնդիկէլլան այժմ խիստ յարմար տեղ է. այժմ այնտեղ են հաւաքւում ուխտաւորները Իտալիայի բոլոր կողմերից։

— Բայց չէ՞ որ այդ քաղաքը քէերի ճամբին է։

— Այնտեղից մօտիկ է Հռոմը. բայց դէպ ի արեւելք զնացողներից շատերն էլ մի պատյտ են անում՝ այնտեղ պատարագին ներկայ լինելու համար։

— Ես չեմ խմացել, որ Բրնդիկէլլայում այդպէս մի մասնաւոր բան կայ։

— Այնտեղ է ապրում կարդինալը։

— Ձէ՞ք յիշում, ինչպէս քարոզում էր նա Ֆլօրենցայում դեկտեմբերին։ Այդ նոյն կարդինալ Մօնտանէլլին է, որ կարծեմ մեծ իրաբանցում էր առաջ բերել այնտեղ։

— Այո, կարծեմ, բայց ես քարոզի չեմ զնում։

— Սակայն խակական սուրբի համբաւ ունի։

— Ինչո՞վ է ստեղծել այդ համբաւը։

— Զգիտեմ։ Երեւի նրանով որ իր բոլոր ոռճիկը բաժանում է աղքատներին ու ինքը ապրում է գիւղական քահանայի նման տարին 4—5 հարիւր ոսկով։

— Ձէ՞։ — առարկեց Ջինօն։ — Մեծ այդ չէ։ Ոչ մէկից իր վրդն է տալիս, այլ ամբողջ կեանքը անց է կացնում խեղճերն ու հիւանդները հոգալով։ Առաւօտից մինչեւ երեկոյ խնդրող խնդրողի վրայ է գալիս։ Ես էլ. Մի քէչ էլ, ձեղնից պակաս չեմ ատում հոգեւորականներին, միայն սրբազան Մօնտանէլլին բնաւ նման չէ միւս կարդինալներին։

— Ձի՞շդ է, նա աւելի յիմար է, քան սրիկա. — առարկեց Միքէլլէն։

— Այսպէս թէ այնպէս, ամէնքը խելքից գնում են նրա համար, եւ ուխտաւորները սովորաբար մի ոլոր են անում ու գալիս նրա օրհնութիւնը առնելու։ Դոմինիկօն մտադիր է այնտեղ գնալ վաճառականի հագուստով մի տուփ ածան խաչեր ու համրիչներ վրդն։ Այդ իրերը այնտեղ սիրով են գնում ու խնդրում են կարդինալին, որ ձեռք դպցնի. վերջը կախում են երախաների վզիկից, որ չար աչքի չդան։

— Սպասեցէք։ Իսկ ե՞ս ինչպէս եմ դնալու։ Ուխտաւորի՞ հագուստով։ Իմ այս հագուստս բաւական յարմար է, միայն կարծեմ լաւ չէ այնտեղ էլ այստեղ էլ նոյն հագուստով երեւամ։ Դա էլ մի պատճառ է անում՝ այնտեղ պատարագին ներկայ լինելու համար։

— Ես չեմ խմացել, որ Բրնդիկէլլայում այդպէս մի մասնաւոր բան կայ։

— Այնտեղ է ապրում կարդինալը։

— Ձէ՞ք յիշում, ինչպէս քարոզում էր նա Ֆլօրենցայում դեկտեմբերին։ Այդ նոյն կարդինալ Մօնտանէլլին է, որ կարծեմ մեծ իրաբանցում էր առաջ բերել այնտեղ։

— Այո, կարծեմ, բայց ես քարոզի չեմ զնում։

— Սակայն խակական սուրբի համբաւ ունի։

— Ինչո՞վ է ստեղծել այդ համբաւը։

— Զգիտեմ։ Երեւի նրանով որ իր բոլոր ոռճիկը բաժանում է աղքատներին ու ինքը ապրում է գիւղական քահանայի նման տարին 4—5 հարիւր ոսկով։

— Ձէ՞։ — առարկեց Ջինօն։ — Մեծ այդ չէ։ Ոչ մէկից իր վրդն է տալիս, այլ ամբողջ կեանքը անց է կացնում խեղճերն ու հիւանդները հոգալով։ Առաւօտից մինչեւ երեկոյ խնդրող խնդրողի վրայ է գալիս։ Ես էլ. Մի քէչ էլ, ձեղնից պակաս չեմ ատում հոգեւորականներին, միայն սրբազան Մօնտանէլլին բնաւ նման չէ միւս կարդինալներին

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՀԱՅՐԱՆԴ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ
14
ՕԳՈՍՏՈՍ
1932
14 AOUT
1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 1937 — ԽՄԲագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

Շարունակենք ամփոփ պատկերացումը, երկրի այլ հարստութիւններուն:

Հայաստանի պէմզան (չեչաքարը), բնական մեծ հարստութիւն մը կրնայ նկատուիլ, եթէ օգտագործուի ապակիի արտադրութեան համար: Ժամանակին չեչաքարը կը գործածուէր միայն մեքենաներու մասերը յղկելու: Այժմ պէմզան մեծ չահով եւ լայնօրէն կը գործածուի ապակիի եւ շինարարական արդիւնաբերութեան մէջ:

Ըստ մասնագէտ յօդուածագրի տեղեկատուութեան պէմզան մինչեւ այժմ կը ստացուէր գլխաւորաբար Իտալիայէն: Խորհրդային Միութեան երկիրներէն միայն Հայաստան ունի պէմզա եւ այն ալ այնպիսի մեծ քանակութեամբ, որ աշխարհի ոչ մէկ երկիր կրնայ մրցիլ անոր հետ: Հայաստանի պէմզայի մէկ առաւելութիւնն ալ այն է, որ ան ունի այլազան գոյներ եւ քիմիական տարբեր բաղադրութիւն:

«Դեռ 1927ին Հայաստանի Ժողտնտխորհը ծրագրած էր հիմնել ապակու գործարան: Ամէն ինչ կը խօսէր յօդուտ ծրագրի յաջողութեան: Առատ եւ ընտիր նախանիւթ, աժան ելեքտրական ուժ, ապակու մեծ պահանջ: Պէմզայի օրինակները ղրկուած էին Թուլսատանի չարք մը տարրալուծարաններ ու ապակիի գործարաններու մէջ պէմզայի հալելու փորձերը կատարուած են նաեւ ու քարածուխի վառելիքով, իսկ Հայաստանի մէջ կ'ենթադրուէր հալեցնել ելեքտրականութեամբ, մինչդեռ, իբր թէ, էլեքտրականութեամբ հալելու ձեւը յայտնի չէ Խորհրդային Միութեան մէջ»:

Ահա, այսպէս, Հայաստանը իր անսպառ պէմզան չի կրնար օգտագործել, (գոնէ առ այժմ), մինչ անդին Վրաստանը այս գետնին վրայ ալ անշեղ կը մնայ լճնինեան ուղիղ գծին:

Քանի մը խօսք Սեւանի ջուրերու օգտագործման եւ բաշխման մասին: Ահա այդ խնդրի համառօտ պատկերացումը համաձայն յիշեալ յօդուածագրին:

Մօտ երեսուն տարի առաջ, ցարական կառավարութեան օրով, անգլիացի ճարտարագէտ Սուիւարտ կ'առաջարկէր Սեւանի ջուրը Գանձակի եւ Թիֆլիսի կարիքներուն ծառայեցնելու ծրագիրը: Պատերազմը արգելք եղաւ այդ ծրագրի իրագործման: Բայց հիմա տարբեր ձեւով, բոլշեւիկներն են որ առաջ կը քշեն Սուիւարտի գաղափարը:

Սեւանի խնդրի չուրջ այժմ կրքերը բաւական լարուած են: Հայաստանի տնտեսութեան նախանձախնդիր մարդիկ կը պաշտպանեն Սեւանի ջուրը Հայաստանին թողնելու միտքը, Թիֆլիսի ու Մոսկուան կ'ուզեն օգտագործել համամիութենական պահանջներու համար:

Այսպէս, Անդրկովկասի բամպակի կոմիտէի նախագահ Տոլստոպեատովը կ'առաջարկէ Սեւանի ջուրը Զանգուի միջոցով բաց թողնել Արաքս գետը եւ գործածել Ազրբէջանի բամպակի դաշտերու ոռոգման վրայ: Այս ծրագրի իրագործման պարագային, մասնագէտներու հաշուով, Հայաստանն առաջին հնգամեակին միայն էլեքտրական ուժի 30 միլիոն տոլարի կորուստ կ'ունենայ:

Ըստ մասնագէտ յօդուածագրի պնդման, Տոլստոպեատովի ծրագիրը ընդդիմութեան հանդիպած է ոչ միայն Հայաստանի, այլ նաեւ խորհրդային անտեսութեան նախանձախնդիր չարք մը հիմնարկութիւններու եւ անհատներու կողմէ: Այս վերջինները կը պահանջեն որ Սեւանի ջուրը օգտագործուի թէ ոռոգման եւ թէ էլեքտրականութեան համար: Այս ծրագրի համեմատ, կ'ենթադրուի Զանգու գետի վրայ չինել վեց խոշոր ելեքտրակայան, որմէ օգտագործուած ջուրը կ'երթայ Սարատարապատի եւ ուրիշ վայրերու ոռոգման:

Այս ծրագիրը ձախողեցնելու եւ իր առաջին ծրագիրը կրկին կեանքի մէջ կիրարկելու համար Տոլստոպեատովը այժմ կ'առաջարկէ Զանգուի վրայ միայն երկու ելեքտրակայան հիմնել եւ ջուրը թողնել Արաքսի մէջ՝ Մուղանի բամպակագաշտերը ջրելու համար: Այսինքն Սարատարապատը մնայ միշտ անապատ:

Բոլշեւիկեան տեսակէտով, Տոլստոպեատովը, ի հարկէ, հետեւողական է: Այդ հետեւողականութեան գոհ կ'երթայ Հայաստանը, որու վարիչները միշտ «պարտաւոր» են հետեւողական երեւնալ եւ գիջիլ: Իսկ բախտը միշտ ուրիշներուն կը ժպտի, որ իրագործման գործին մէջ իսկ հետեւողական գծի ախոյեանը կը ներկայանան:

Կ. Մ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Գերմանիոյ ներքին կացութիւնը

Ֆոն Փափէն-Հիթլեր տեսակցութիւնը

Գերման վարչապետին եւ ազգայնական պետին միջեւ տեղի ունենալիք տեսակցութեան շատ մեծ կարեւորութիւն կուտան Պերլինի քաղաքական շրջանակներուն մէջ: Որովհետեւ իրօք, այս տեսակցութենէն կախում ունի Գերմանիոյ նախարարական տագնապին լուծումը: Այս տեսակցութիւնը պատրաստելու համար Հիթլերի թիկնապահներէն մէկ – երկուքը, հանդիպում մը ունեցած են Ֆոն Փափէնի եւ Շլայխերի հետ:

Կեդրոնի կուսակցութիւնը յայտներ էր թէ պատրաստ է հիթլերեաններուն հետ ապահովելու խորհրդարանական գործակցութիւն մը: Կեդրոնի այս յայտարարութիւնը մեծ ազդեցութիւն գործած է քաղաքական շրջանակներուն վրայ: Պարզ է թէ կեդրոնի այս որամադրութիւնը առանց պայմանի չէ: Եթէ չեն պահանջեր մէկ քանի նախարարութիւններ յատկացնել դահլիճին մէջ, սակայն, կը պահանջեն որ հիթլերեանները բացայայտ յանձնառութեան տակ մտնեն յարգելու Վայմարի Սահմանադրութիւնը եւ երկիրը կառավարելու համաձայն խորհրդարանական կարգերու:

Եթէ Հիթլերը ընդունի կեդրոնի կուսակցութեան այս պայմանը, իր յանձնառութեամբն իսկ, կը դառնայ Պրիւնինկի բանտարկեալը: Սակայն հարց է թէ պիտի ընդունի՞: Շատ հաւանական չի թուիր:

Իսկ Ֆոն Փափէնի համար, կ'ըսուի թէ Հիթլերի հետ իր տեսակցութեան ընթացքին, պիտի առաջարկէ մէկ քանի հիթլերեաններ առնել կառավարութեան մէջ:

Առ այժմ, օգտուելով կուսակցութեանց վարանոտ ընթացքէն, Ֆոն Փափէնն է որ կը զօրացնէ իր դիրքը:

Յունաստանի խաղաղական կացութիւնը

Կարգ մը աղբիւրներէ բխած տեղեկութեանց համաձայն իբր թէ Պ. Զայխմիս յայտարարած է թէ չպիտի մնայ հանրապետութեան նախագահի իր պաշտօնին վրայ, քանի կառավարութիւնը կը հանդուրժէ ապօրինի կազմակերպութիւններու գոյութիւնը: Ասով Յունաստանի հանրապետութեան նախագահը ակնարկած է զինուորական միութեան:

Իրաւասու շրջանակները կը յայտնեն թէ այս տեղեկութիւնները չեն բխած պաշտօնական կամ կէս – պաշտօնական շրջանակներէ: Այս հարցին առթիւ, Յունաստանի հանրապետութեան նախագահը առիթն ունեցած է տեսակցելու Վենիզելոսի եւ փոխ – վարչապետին հետ:

Երկուքն ալ վստահեցուցած են նախագահը թէ երկրին կացութեան մէջ անապահով ոչինչ կայ եւ թէ սահմանադրական օրէնքով նշանակուած թուականին, կանոնաւոր կերպով տեղի պիտի ունենան ընտրութիւնները:

Իսկ քաղաքական շրջանակներու մէջ, կը տիրէ այն համոզումը թէ ընտրութիւններէն առաջ զինուորական միջամտութեան մը հաւանականութիւնը՝ վերջնապէս փարատած է:

Այս տեղեկութիւններէն կ'երեւի թէ, զինուորական միութիւնը պատրաստուած է միջամտելու համաձայն ընտրութեանց արդիւնքին, այն պարագային միայն, երբ ընտրութիւնները անբնական ըլլան կառավարութեան:

Անգլեւեգիպտական բանակցութիւնները

Անգլիական «Տէյլի Էքսփրէս» թերթը կը յայտնէ թէ անգլիական եւ եգիպտական պետական անձնաւորութեանց միջեւ տեղի ունեցած կէս – պաշտօնական խօսակցութեանց հետեւանքով, կարելի եղած է համաձայնութեան մը գալ: Որով՝ կարելի պիտի ըլլայ վերսկսիլ բանակցութիւնները՝ որոնք ձախողած էին 1930ին:

Կը կարծուի թէ Եգիպտոսի վարչապետը Սըրքը փաշա Լոնտոն պիտի երթայ սեպտեմբերին, այս հարցին մասին խորհրդակցելու Անգլիոյ արտաքին նախարարին հետ: Բանակցութիւնները տեղի պիտի ունենան հետեւեալ հարցերուն չուրջ.

1) Դաշնակցութիւն մը Անգլիոյ եւ Եգիպտոսի միջեւ:
2) Եգիպտոսէն հեռացում անգլիական զօրախումբերու:
3) Եգիպտոսի մուտքը Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ:
4) Ձնջում «Կափիթիւլասիոն»ներու:
5) Անգլիական եւ եգիպտական դեսպաններու նշանակում Լոնտոնի եւ Գահիրէի միջեւ:
6) Սուտանի մէջ եգիպտական փոքր զօրախումբ մը պահելու իրաւունք:
7) Ապահովում Սուէզի ջրանցքի պաշտպանութեան:
8) Սուէզի ջրանցքին վրայ դրուած կարգ մը մենաշնորհներու փոխարէն՝ անգլիական փոխատուութիւն՝ Եգիպտոսի:

Պարզանի շէյխը Էսթրեհ պիտի բնակի

Պարզանի Շէյխը Ահմէտ որ ասկէ առաջ անձնատուր ըլլալով Թուրք կառավարութեան զինաթափ եղած էր, իր սպասուհրնեբուն եւ հրամանատարներուն հետ Վան բերուած է: Այդ հրամանատարները Շէյխին առանձին վստահութիւնը կը վայելեն եւ վերջին չարժումներու միջոցին՝ աշխրէններու գլուխը կը գտնուէին:

Իրենց զէնքերը ձգելով անձնատուր եղող Պարզանցիներէ մէկ մասը տակաւին սահմանագլուխին վրայ կը գտնուի: Անոնք ալ Վան բերուելէ յետոյ, Շէյխ Ահմէտի հետ Տրապիզոն պիտի տարուին: Ասոնք Պոլիս երթալէ յետոյ Թրակիա պիտի երթան եւ կառավարութեան որոշմամբ իբր քաղաքական ապաստանեալ հաւանական է որ Էսթրեհ բնակին:

«Յառաջ»ի յաջորդ թիւը

*ՅԱՌԱՋ*ի յաջորդ թիւը լոյս կը տեսնէ ամսոյս 17ին, Աստուածածնայ տօնին առթիւ:

Ռուս պատուիրակութիւն մը Թուրքիա կ'երթայ

ՄՈՍԿՈՒԱ.— Շինութեանց ծրագիրներու պետական Քոմիթէի տնօրէն Օրլովի նախագահութեամբ պատուիրակութիւն մը Թուրքիա մեկնեցաւ Թուրք կառավարութեան հրաւէրին վրայ: Այս պատուիրակութիւնը պաշտօն պիտի ունենայ կարգ մը ճարտարարուեստական ձեռնարկներու մասին ծրագիրներ պատրաստելու:

Այս ծրագիրները պիտի գործադրուին վարչապետ Քամէթ փաշայի Մոսկուա այցելութեան միջոցին Թուրքիոյ բացուած ութ միլիոն տոլարի վարկին համաձայն կատարուելիք ապսպրանքներով:

Սովետ մասնագէտները Թուրքիոյ մէջ երկու ամիս պիտի բնակին եւ Թուրք մասնագէտներու հետ Անատոլուի զանազան շրջանակներու մէջ քննութիւններ պիտի կատարեն:

Պուլկարեւսերպ միջադէպեր

ՍԵԼԱՆԻԿ.— Տոյրանէն առնուած լուրերու համաձայն, պուլկար հրոսախումբ մը՝ Սերպիա մտած է եւ սահմանապահի պահակներու կողմէ լուր առնուելով՝ ջոկատով մը ձեռնարկուած է հետապնդմանց: Այս ջոկատին եւ քամիթէճիներուն միջեւ սկսած ընդհարումը չարունակուած է պատերազմի մը ձեւով եւ հրոսախումբը միջոց մը թէեւ ուզած է հեռանիլ սահմանագլուխը անցնիլ, բայց չյաջողելով Պուլկարիա քաշուած էր: Երկուստեք չարունակուող ընդհարման մէջ սերպ զինուոր մը վիրաւորուած է ծանրապէս:

Նոյն գիշերը երկրորդ հրոսախումբ մըն ալ սահմանագլխի ուրիշ մէկ կողմէն Սերպիա մտնել ուզած է եւ սահմանագլխի պահակներուն եւ քամիթէճիներուն միջեւ կատարուած ընդհարման մէջ երկու սերպ զինուորներ վիրաւորուած եւ Պուլկարները իրենց բաղձանքները չկրնալով իրականացնել, պարտաւորուած են նահանջել:

Հնդկական խռովութիւններ

Պոմպէյէն տրուած տեղեկութեանց համաձայն, փէնճապի նահանգին մէջ՝ կացութիւնը չափազանց վտանգուած է: Հակառակորդ համայնքները մէկ վայրկեանէն միւսը կը սպասեն որ կռիւները սկսին եւ այդ նախատեսութեամբ, գէնքի եւ ռազմանիւթի պատրաստութիւններ կը տեսնեն: Կառավարութիւնը միջոցներ ձեռք առած է, որպէս զի ժողովուրդը չկարենայ հրազէն եւ փամփուշտ հայթայթել: Անիպելիներու աղանդը դարերէ ի վեր, իրաւունքը կը վայելէ դաշոյն կրելու: Այս իրաւունքը իշխանութեանց կողմէ անոր տրուած է ի վարձ իրենց զինուորական ծառայութեանց: Մահմետականներն ալ կը պահանջեն հիմա որ իրենց ալ տրուի դաշոյն կրելու իրաւունքը:

Կառավարութիւնը մեծ մտահոգութեամբ կը սպասէ օգոստոս 17ին: Իրօք, այդ օր է որ Անգլիոյ վարչապետը համայնիներու վէճին առթիւ, իր իրաւարարի վճիռը պիտի տայ: Եւ եթէ այդ վճռին հետեւանքով մէկ կամ միւս կողմը դժգոհ մնայ, կռիւները անխուսափելի են:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԱԿԵԴՈՆԱՑԻՆԵՐԸ ԶԻՐԱՐ ԿԸ ՋԱՐԴԵՆ.— Իվան Միխայլովի կուսակցութենէն վախճչիեւ, սպանուեցաւ Սօֆիայի մէջ, փղոթոկերովեան հատուածէն բազմաթիւ անձերու կողմէ: Սպանիչները յաջողեցան փախուստ տալ:

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ.— Մուղլայի վատիյէ կոչուած վայրին մէջ, երկրաշարժը բաւական մեծ վնասներ հասցուց: 200 տուներէն 100ը փլած: Մնացեալ տուները վնասուած են: Բնակիչները ստիպուեցան հեռանալ իրենց բնակարաններէն:

ԿԵԴՐ. ԵՒՐՈՊԱՑԻ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆԸ.— Ցանճնախումբ մը որ կը բաղկանար Անգլիոյ, Գերմանիոյ, Իտալիոյ, Ազգերու Դաշնակցութեան ելմտական յանձնախումբի ներկայացուցիչներէն, ժողով գումարեց ժընեւի մէջ, զբաղելու համար Կեդր. եւ Արեւելեան Եւրոպայի պետութեանց վերաբերեալ ելմտական հարցերով: Ցանճնախումբը նախ զբաղեցաւ Պուլկարիոյ ելմտական կացութեամբ եւ լսեց Պուլկարիոյ ազգ. դրամատան տնօրէնին զեկոյցը:

ՕԹԹԱՎԱՑԻ ԺՈՂՈՎԸ.— Օգոստոս 18ին է որ տեղի կ'ունենայ Օթթավայի խորհրդաժողովին փակման նիստը: Մինչ այդ, արդէն գոյացած համաձայնութիւնները պիտի կնքուին: Բայց կարելի է ըսել թէ, փակման օրը ուրիշ նոր համաձայնութիւն կնքուած չպիտի ըլլայ:

ՀԻԹԼԵՐԵԱՆՆԵՐԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿԵՆ.— Հիթլերեաններն կը շարունակեն ահաբեկչական արարքներ գործել Գերմանիոյ զանազան վայրերուն մէջ: Իսկ Պերլինի շատ մը մեծ վաճառատուններուն մէջ, արտասուաբեր ձեռնառումբեր պայթեցուցին անոնք: Պարզ է թէ նախապէս ծրագրուած էր, քանի որ ռումբերը նետուեցան գրեթէ նոյն պահուն, զանազան վաճառատուններու մէջ, ուր գտնուող ժողովուրդը՝ խուճապի մատնուած, արագօրէն փողոց խուժեց:

ՍՊԱՆԻՈՑ ԸՄԲՈՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.— Ամբողջ երկրին մէջ, վերջին ըմբոստութեան հետեւանքով՝ ձերբակալուած եւ բանտարկուած անձերու թիւը կը հասնի 2000ի: Բանտարկեալներուն մէջ կը գտնուի Սպանիոյ նախկին տիրակալին Փրիմօ տէ Ռիվերայի տղան:

Ասոնց դատավարութիւնը պիտի սկսի յառաջիկայ ամսու վերջը, հանրապետութեան կողմէ հաստատուած գերագոյն ատեանին առջեւ: Պիտի դատուին 100 մատրիտցի եւ 300 գաւառացի ըմբոստներ:

ԱՆԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ.— Օգոստոս 6ին, համաձայն Ֆրանսայի աշխատանքի նախարարութեան կողմէ պատրաստուած վիճակագրութեան, անգործներու թիւն է 267,051, որուն 68,600ը կիներ: Անցեալ շաբթուան վրայ 1911ի յաւելում մը:

ՀԱՅՈՑ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹՅԱՆ ՀՆԱ

„ՏՆՏԿՈՒԹՅՈՒՆ" ԾԱՆՕԹՅՈՒՆ

Ուրբաթ 17 մարտ 1939 թ. № 64 (2139)

ՄՈՒՏՔԻ ՀԱՐՑԵՐ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ ՀԱՐԿԵՐԸ ԵՎ ԴՐԱՆՑ ԼՈՒԾՈՒՄԸ

Ինչպես հայտնի է, Խորհրդային Միությունում գյուղատնտեսական արտադրանքի հարկերը սահմանվում են ոչ թե դրամական, այլ արտադրանքային ձևով։ Այդ հարկերի մեծ մասը հավաքվում է հացահատիկով։ Հարկերի մնացած մասը հավաքվում է կարտոֆիլով, բանջարեղենով, միսով, կաթով, բուրդով, մորթիով, ձվով, մեղրով, կտավատի սերմով, բամբակով, ծխախոտով, շաքարի ճակնդեղով, կաղամբով, ինչպես նաև դրամով։

Արտաքին հարկերի հավաքումը կատարվում է տարվա ընթացքում՝ ըստ հավաքման ենթակա հարկերի տեսակների։ Հացահատիկի հարկը հավաքվում է հիմնականում հացահատիկի բերքահավաքի ժամանակ։ Հարկերի մնացած մասը հավաքվում է տարվա ընթացքում՝ ըստ հավաքման ենթակա հարկերի տեսակների։

Հարկերի հավաքման ենթակա են կոլտնտեսությունները, կոլտնտեսականները, անհատ գյուղացիները, ինչպես նաև գյուղատնտեսական արտելները։

Կոլտնտեսությունները հարկերը վճարում են կոլտնտեսության ընդհանուր հասույթից։ Կոլտնտեսականները հարկերը վճարում են կոլտնտեսության հասույթից ստացված եկամտից։ Անհատ գյուղացիները հարկերը վճարում են իրենց եկամտից։

Հարկերի հավաքման ենթակա են նաև գյուղատնտեսական արտելները։

Հարկերի հավաքման ենթակա չեն՝

ա) կոլտնտեսությունների, կոլտնտեսականների, անհատ գյուղացիների և գյուղատնտեսական արտելների այն անդամները, որոնք ռազմական ծառայության են կանչված Կարմիր բանակում, Կարմիր նավատորմում, Կարմիր հրոսակում, ինչպես նաև ներքին զորքերում և ՆԿՎԴ սահմանապահ զորքերում։

բ) կոլտնտեսությունների, կոլտնտեսականների, անհատ գյուղացիների և գյուղատնտեսական արտելների այն անդամները, որոնք ռազմական ծառայության են կանչված Կարմիր բանակում, Կարմիր նավատորմում, Կարմիր հրոսակում, ինչպես նաև ներքին զորքերում և ՆԿՎԴ սահմանապահ զորքերում։

գ) կոլտնտեսությունների, կոլտնտեսականների, անհատ գյուղացիների և գյուղատնտեսական արտելների այն անդամները, որոնք ռազմական ծառայության են կանչված Կարմիր բանակում, Կարմիր նավատորմում, Կարմիր հրոսակում, ինչպես նաև ներքին զորքերում և ՆԿՎԴ սահմանապահ զորքերում։

դ) կոլտնտեսությունների, կոլտնտեսականների, անհատ գյուղացիների և գյուղատնտեսական արտելների այն անդամները, որոնք ռազմական ծառայության են կանչված Կարմիր բանակում, Կարմիր նավատորմում, Կարմիր հրոսակում, ինչպես նաև ներքին զորքերում և ՆԿՎԴ սահմանապահ զորքերում։

ե) կոլտնտեսությունների, կոլտնտեսականների, անհատ գյուղացիների և գյուղատնտեսական արտելների այն անդամները, որոնք ռազմական ծառայության են կանչված Կարմիր բանակում, Կարմիր նավատորմում, Կարմիր հրոսակում, ինչպես նաև ներքին զորքերում և ՆԿՎԴ սահմանապահ զորքերում։

զ) կոլտնտեսությունների, կոլտնտեսականների, անհատ գյուղացիների և գյուղատնտեսական արտելների այն անդամները, որոնք ռազմական ծառայության են կանչված Կարմիր բանակում, Կարմիր նավատորմում, Կարմիր հրոսակում, ինչպես նաև ներքին զորքերում և ՆԿՎԴ սահմանապահ զորքերում։

է) կոլտնտեսությունների, կոլտնտեսականների, անհատ գյուղացիների և գյուղատնտեսական արտելների այն անդամները, որոնք ռազմական ծառայության են կանչված Կարմիր բանակում, Կարմիր նավատորմում, Կարմիր հրոսակում, ինչպես նաև ներքին զորքերում և ՆԿՎԴ սահմանապահ զորքերում։

ը) կոլտնտեսությունների, կոլտնտեսականների, անհատ գյուղացիների և գյուղատնտեսական արտելների այն անդամները, որոնք ռազմական ծառայության են կանչված Կարմիր բանակում, Կարմիր նավատորմում, Կարմիր հրոսակում, ինչպես նաև ներքին զորքերում և ՆԿՎԴ սահմանապահ զորքերում։

թ) կոլտնտեսությունների, կոլտնտեսականների, անհատ գյուղացիների և գյուղատնտեսական արտելների այն անդամները, որոնք ռազմական ծառայության են կանչված Կարմիր բանակում, Կարմիր նավատորմում, Կարմիր հրոսակում, ինչպես նաև ներքին զորքերում և ՆԿՎԴ սահմանապահ զորքերում։

ժ) կոլտնտեսությունների, կոլտնտեսականների, անհատ գյուղացիների և գյուղատնտեսական արտելների այն անդամները, որոնք ռազմական ծառայության են կանչված Կարմիր բանակում, Կարմիր նավատորմում, Կարմիր հրոսակում, ինչպես նաև ներքին զորքերում և ՆԿՎԴ սահմանապահ զորքերում։

ի) կոլտնտեսությունների, կոլտնտեսականների, անհատ գյուղացիների և գյուղատնտեսական արտելների այն անդամները, որոնք ռազմական ծառայության են կանչված Կարմիր բանակում, Կարմիր նավատորմում, Կարմիր հրոսակում, ինչպես նաև ներքին զորքերում և ՆԿՎԴ սահմանապահ զորքերում։

լ) կոլտնտեսությունների, կոլտնտեսականների, անհատ գյուղացիների և գյուղատնտեսական արտելների այն անդամները, որոնք ռազմական ծառայության են կանչված Կարմիր բանակում, Կարմիր նավատորմում, Կարմիր հրոսակում, ինչպես նաև ներքին զորքերում և ՆԿՎԴ սահմանապահ զորքերում։

խ) կոլտնտեսությունների, կոլտնտեսականների, անհատ գյուղացիների և գյուղատնտեսական արտելների այն անդամները, որոնք ռազմական ծառայության են կանչված Կարմիր բանակում, Կարմիր նավատորմում, Կարմիր հրոսակում, ինչպես նաև ներքին զորքերում և ՆԿՎԴ սահմանապահ զորքերում։

ծ) կոլտնտեսությունների, կոլտնտեսականների, անհատ գյուղացիների և գյուղատնտեսական արտելների այն անդամները, որոնք ռազմական ծառայության են կանչված Կարմիր բանակում, Կարմիր նավատորմում, Կարմիր հրոսակում, ինչպես նաև ներքին զորքերում և ՆԿՎԴ սահմանապահ զորքերում։

կ) կոլտնտեսությունների, կոլտնտեսականների, անհատ գյուղացիների և գյուղատնտեսական արտելների այն անդամները, որոնք ռազմական ծառայության են կանչված Կարմիր բանակում, Կարմիր նավատորմում, Կարմիր հրոսակում, ինչպես նաև ներքին զորքերում և ՆԿՎԴ սահմանապահ զորքերում։

հ) կոլտնտեսությունների, կոլտնտեսականների, անհատ գյուղացիների և գյուղատնտեսական արտելների այն անդամները, որոնք ռազմական ծառայության են կանչված Կարմիր բանակում, Կարմիր նավատորմում, Կարմիր հրոսակում, ինչպես նաև ներքին զորքերում և ՆԿՎԴ սահմանապահ զորքերում։

ձ) կոլտնտեսությունների, կոլտնտեսականների, անհատ գյուղացիների և գյուղատնտեսական արտելների այն անդամները, որոնք ռազմական ծառայության են կանչված Կարմիր բանակում, Կարմիր նավատորմում, Կարմիր հրոսակում, ինչպես նաև ներքին զորքերում և ՆԿՎԴ սահմանապահ զորքերում։

ղ) կոլտնտեսությունների, կոլտնտեսականների, անհատ գյուղացիների և գյուղատնտեսական արտելների այն անդամները, որոնք ռազմական ծառայության են կանչված Կարմիր բանակում, Կարմիր նավատորմում, Կարմիր հրոսակում, ինչպես նաև ներքին զորքերում և ՆԿՎԴ սահմանապահ զորքերում։

ճ) կոլտնտեսությունների, կոլտնտեսականների, անհատ գյուղացիների և գյուղատնտեսական արտելների այն անդամները, որոնք ռազմական ծառայության են կանչված Կարմիր բանակում, Կարմիր նավատորմում, Կարմիր հրոսակում, ինչպես նաև ներքին զորքերում և ՆԿՎԴ սահմանապահ զորքերում։

մ) կոլտնտեսությունների, կոլտնտեսականների, անհատ գյուղացիների և գյուղատնտեսական արտելների այն անդամները, որոնք ռազմական ծառայության են կանչված Կարմիր բանակում, Կարմիր նավատորմում, Կարմիր հրոսակում, ինչպես նաև ներքին զորքերում և ՆԿՎԴ սահմանապահ զորքերում։

յ) կոլտնտեսությունների, կոլտնտեսականների, անհատ գյուղացիների և գյուղատնտեսական արտելների այն անդամները, որոնք ռազմական ծառայության են կանչված Կարմիր բանակում, Կարմիր նավատորմում, Կարմիր հրոսակում, ինչպես նաև ներքին զորքերում և ՆԿՎԴ սահմանապահ զորքերում։

ն) կոլտնտեսությունների, կոլտնտեսականների, անհատ գյուղացիների և գյուղատնտեսական արտելների այն անդամները, որոնք ռազմական ծառայության են կանչված Կարմիր բանակում, Կարմիր նավատորմում, Կարմիր հրոսակում, ինչպես նաև ներքին զորքերում և ՆԿՎԴ սահմանապահ զորքերում։

շ) կոլտնտեսությունների, կոլտնտեսականների, անհատ գյուղացիների և գյուղատնտեսական արտելների այն անդամները, որոնք ռազմական ծառայության են կանչված Կարմիր բանակում, Կարմիր նավատորմում, Կարմիր հրոսակում, ինչպես նաև ներքին զորքերում և ՆԿՎԴ սահմանապահ զորքերում։

ո) կոլտնտեսությունների, կոլտնտեսականների, անհատ գյուղացիների և գյուղատնտեսական արտելների այն անդամները, որոնք ռազմական ծառայության են կանչված Կարմիր բանակում, Կարմիր նավատորմում, Կարմիր հրոսակում, ինչպես նաև ներքին զորքերում և ՆԿՎԴ սահմանապահ զորքերում։

չ) կոլտնտեսությունների, կոլտնտեսականների, անհատ գյուղացիների և գյուղատնտեսական արտելների այն անդամները, որոնք ռազմական ծառայության են կանչված Կարմիր բանակում, Կարմիր նավատորմում, Կարմիր հրոսակում, ինչպես նաև ներքին զորքերում և ՆԿՎԴ սահմանապահ զորքերում։

պ) կոլտնտեսությունների, կոլտնտեսականների, անհատ գյուղացիների և գյուղատնտեսական արտելների այն անդամները, որոնք ռազմական ծառայության են կանչված Կարմիր բանակում, Կարմիր նավատորմում, Կարմիր հրոսակում, ինչպես նաև ներքին զորքերում և ՆԿՎԴ սահմանապահ զորքերում։

ջ) կոլտնտեսությունների, կոլտնտեսականների, անհատ գյուղացիների և գյուղատնտեսական արտելների այն անդամները, որոնք ռազմական ծառայության են կանչված Կարմիր բանակում, Կարմիր նավատորմում, Կարմիր հրոսակում, ինչպես նաև ներքին զորքերում և ՆԿՎԴ սահմանապահ զորքերում։

ռ) կոլտնտեսությունների, կոլտնտեսականների, անհատ գյուղացիների և գյուղատնտեսական արտելների այն անդամները, որոնք ռազմական ծառայության են կանչված Կարմիր բանակում, Կարմիր նավատորմում, Կարմիր հրոսակում, ինչպես նաև ներքին զորքերում և ՆԿՎԴ սահմանապահ զորքերում։

ս) կոլտնտեսությունների, կոլտնտեսականների, անհատ գյուղացիների և գյուղատնտեսական արտելների այն անդամները, որոնք ռազմական ծառայության են կանչված Կարմիր բանակում, Կարմիր նավատորմում, Կարմիր հրոսակում, ինչպես նաև ներքին զորքերում և ՆԿՎԴ սահմանապահ զորքերում։

վ) կոլտնտեսությունների, կոլտնտեսականների, անհատ գյուղացիների և գյուղատնտեսական արտելների այն անդամները, որոնք ռազմական ծառայության են կանչված Կարմիր բանակում, Կարմիր նավատորմում, Կարմիր հրոսակում, ինչպես նաև ներքին զորքերում և ՆԿՎԴ սահմանապահ զորքերում։

տ) կոլտնտեսությունների, կոլտնտեսականների, անհատ գյուղացիների և գյուղատնտեսական արտելների այն անդամները, որոնք ռազմական ծառայության են կանչված Կարմիր բանակում, Կարմիր նավատորմում, Կարմիր հրոսակում, ինչպես նաև ներքին զորքերում և ՆԿՎԴ սահմանապահ զորքերում։

ր) կոլտնտեսությունների, կոլտնտեսականների, անհատ գյուղացիների և գյուղատնտեսական արտելների այն անդամները, որոնք ռազմական ծառայության են կանչված Կարմիր բանակում, Կարմիր նավատորմում, Կարմիր հրոսակում, ինչպես նաև ներքին զորքերում և ՆԿՎԴ սահմանապահ զորքերում։

ց) կոլտնտեսությունների, կոլտնտեսականների, անհատ գյուղացիների և գյուղատնտեսական արտելների այն անդամները, որոնք ռազմական ծառայության են կանչված Կարմիր բանակում, Կարմիր նավատորմում, Կարմիր հրոսակում, ինչպես նաև ներքին զորքերում և ՆԿՎԴ սահմանապահ զորքերում։

ւ) կոլտնտեսությունների, կոլտնտեսականների, անհատ գյուղացիների և գյուղատնտեսական արտելների այն անդամները, որոնք ռազմական ծառայության են կանչված Կարմիր բանակում, Կարմիր նավատորմում, Կարմիր հրոսակում, ինչպես նաև ներքին զորքերում և ՆԿՎԴ սահմանապահ զորքերում։

ք) կոլտնտեսությունների, կոլտնտեսականների, անհատ գյուղացիների և գյուղատնտեսական արտելների այն անդամները, որոնք ռազմական ծառայության են կանչված Կարմիր բանակում, Կարմիր նավատորմում, Կարմիր հրոսակում, ինչպես նաև ներքին զորքերում և ՆԿՎԴ սահմանապահ զորքերում։

օ) կոլտնտեսությունների, կոլտնտեսականների, անհատ գյուղացիների և գյուղատնտեսական արտելների այն անդամները, որոնք ռազմական ծառայության են կանչված Կարմիր բանակում, Կարմիր նավատորմում, Կարմիր հրոսակում, ինչպես նաև ներքին զորքերում և ՆԿՎԴ սահմանապահ զորքերում։

ֆ) կոլտնտեսությունների, կոլտնտեսականների, անհատ գյուղացիների և գյուղատնտեսական արտելների այն անդամները, որոնք ռազմական ծառայության են կանչված Կարմիր բանակում, Կարմիր նավատորմում, Կարմիր հրոսակում, ինչպես նաև ներքին զորքերում և ՆԿՎԴ սահմանապահ զորքերում։

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

Հարկային պարտավորությունների ժամանակին չկատարման համար կոլտնտեսությունները, կոլտնտեսականները, անհատ գյուղացիները և գյուղատնտեսական արտելները պատասխանատվության են ենթարկվում հետևյալ կարգով։

Հարկերի հավաքման ենթակա կոլտնտեսությունները, կոլտնտեսականները, անհատ գյուղացիները և գյուղատնտեսական արտելները, որոնք չեն կատարել հարկային պարտավորությունները, ենթարկվում են տուգանքի՝ հարկերի հավաքման ենթակա հարկերի տեսակների համար սահմանված դրույքաչափեր

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
(ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐԱԿԱՆ)

Հայաստան Ֆեսից եւ Յայֆայից

Ե.

ՓՈՆՖԱՒՆԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Հայաստան ծառայության չի Ընտրվել, Հոգին ծախել եւ ամ-
րողջ կեանքը Ֆեսի Լուսաւորիչ դառնալ, որպ-
եսզի Ֆեսի հետեւորդները, Ֆեսի պես, Հայաստան
եւ Հայ ժողովուրդը սիրեն եւ ընդունեն իբրեւ
իրենց Հոգեւոր Հայրը եւ Ուսուցիչ, ինչպէս
որ Հայերը կ՚ընդունին Ֆեսը:

Ընդհանուր ծոյլ մարդոց օ-
րէնքն է, Հիմարի ու ու ուրիշ ոչ մէկուն
չհետեւիլ, Ֆեսի պէս Հայաստան գալ եւ Հայ-
կական Ֆեսի մը պէս Հայերուն Հոգեւոր Հայր
կոչուիլ, Ֆեսի պէս Հայերուն Հոգին ծախել
եւ Հայերուն Ուսուցիչ դառնալ, Ֆեսի պէս
Հայերուն Հոգին ծախել եւ Հայերուն Ուսուցիչ
դառնալ չէին ուզեր, որովհետեւ Ֆեսի պէս
Հայերուն Հոգին ծախել եւ Հայերուն Ուսուցիչ
դառնալ Ֆեսի պէս Հայերուն Հոգին ծախել եւ
Հայերուն Ուսուցիչ դառնալ Ֆեսի պէս Հայերուն
Հոգին ծախել եւ Հայերուն Ուսուցիչ դառնալ
Ֆեսի պէս Հայերուն Հոգին ծախել եւ Հայերուն
Ուսուցիչ դառնալ Ֆեսի պէս Հայերուն Հոգին
ծախել եւ Հայերուն Ուսուցիչ դառնալ

Գաւառ

ՄԱՐՈՒՔԼԻ Պատ. Միութեան վարչութիւնը խառն ժողովի կը հրաւիրէ քաղաքի, Պուլվ. Օսմոի եւ Սէն Լուի Պատանեկան միութիւններու բոլոր անդամները այսօրկիրակի իրիկուն ժամը 8.30ին, 63 բիս տը լա Րէփիւպլիքի սրահը։ Կարեւոր օրակարգ։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ ԽԱՆԱՍՈՐԻ ԱՐՇԱԽԱՆՔԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆԱՒԹԻԻ

ԱՐԺԱՆԹԷՕՅԻ ԱՆՏԱՌԻՆ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. ՋԷՅԹՈՒՆ ԿՈՄԻՏԷԻՆ ԿՈՂՄԷ

Այսօր կիրակի առաւօտեան մինչեւ իրիկուն

Գեղեցիկ ժամանց, անակնկալներ, պար եւ նուագ, ճոխ պուֆէ

կը նախագահէ Ընկ. ԿՈՒՐՈՂԵԱՆ

կը մասնակցի ԵՔՐԱՀ նուագախումբը

Հաղորդակց. միջոցներ.— կառ սէն Լազարէն առնել շոգեկառք եւ իջնել կառ տ'Ալբժանթէօյ։ Հանրակառք մտալէնէն թիւ 40 իջնել կար Ալբժանթէօյ։

Դպրոցասէր Տիկնանց վարժարան

1 Bld. du Nord, Le Raincy (S. et O.)

Վարժարանը՝ հայերի դաստիարակութեան հետ, իր աշակերտուհիներուն կ'ապահովէ միջավայրի համապատասխան ուսում։

Հայերէն եւ ֆրանսերէն լեզուները կ'աւանդուին հաւասար խնամքով։ Ուսման բոլոր ճիւղերը կը պահեն իրենց մասնաւոր տեղը։

Աշակերտուհիներու արձանագրութիւնը կը սկսի Օգոստոս 15ին։ Նիւթական անձուկ պայմաններու մէջ գտնուողներու զաւակները պիտի ընդունուին իբր կիսաթոշակ։

Պայմաններու համար դիմել վարժարանին Տնօրէնուհեան, գրաւոր կամ անձամբ, երեքշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթ կէս օրէ վերջ։

Սամուէլ Մուրատեան վարժարան

Վենետիկի Մխիթարեան Հայրերու Ս. Մուրատեան վարժարանը կը վերաբացուի յառաջիկայ Հոկտեմբեր 1ին։

Վարժարանը գետեղուած է Սէն գետի ափերուն եւ շրջապատուած ընդարձակ պարտէզներով եւ անտառով։

Դպրոցական ծրագիրը պետական վարժարաններու ծրագրին յարմարցուած է եւ շրջանաւարտ աշակերտները իրաւունք ունին յաճախելու որ եւ է պետական համալսարան։

Մասնաւոր խնամք կը տարուի ֆիզիքական զարգացման։

Արձանագրութեանց կամ աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել նամակով կամ անձամբ հետեւեալ հասցէին.—

Secrétariat du Collège S. Moorat, 26 Rue Troyon, SÈVRES (S. et O.).

Վարժարանին քարտուղարը կ'ընդունի ամէն օր ժամը 15—19։

ԴԵՐԱՍԱՆ Մ. ՄԱՐՈՒՔԵԱՆԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐԸ

Լ Ի Ո Ն.— Օգոստոս 20ին Էմիլ Զոլա թատերասրահին մէջ երեկոյեան 8.30ին։ Ղեկավարութեամբ՝ Մ. ՄԱՐՈՒՔԵԱՆԻ, մասնակցութեամբ՝ երգչուհի-դերասանուհի Տիկ. Ն. ԲԱԴԱԼԻ (Փարիզէն), ինչպէս նաեւ Պ. ԹՐԱԳՕՇԻ (Լիոնէն) եւ Վ. ՏԻՐ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆԻ (Մարսէյլէն)։

կը ներկայացուի՝ ՕԹԵԼԼՕ

Տոմսերու գիները սովորական են

ՇԱՆՕԹ.— Սեպտ. 17ին փարիզի մէջ պիտի ներկայացնէ «Բ Ո Ռ»ը, Société Savantesի սրահին մէջ։

Մարդէի առեւտրականներուն եւ հայրենակիցներուն

ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ ՄԵՐ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԳԻՆԵՐԷՆ

ԿԱՆԱՆՑ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ

Մասնագիտութիւն՝ ռոպերու, ժիլիփերու, քէփ տը շինէ շըմըզիէներու եւ մետաքս ժեւսէներու։

H. KEHRIBARIAN

19 Rue de Cléry, PARIS (2)

Métro: SENTIER Tél. RICHELIEU 97-12

Կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառէն և արտասահմանէն

Plomberie Couverture

Eau, Gaz, Appareils sanitaires, installation dégout

Ամբրցելի գինով։ Ցանծնարարութիւնները կ'աւարտին որոշուած օրը։ Գոհացում կը տրուի ամենադժուարահաճներուն։

Դիմել՝ A. TATOULIAN, 12bis rue Eli, Gentilly, Seine

ՀՐԱՒԷՐ

Շաւիլի եւ շրջականերու եկեղեց. ընկերակցութեան վարչական ժողովը ի գիտութիւն բարեպաշտ ժողովրդեան՝ պարտք կը զգայ յայտարարել թէ, Օգոստոս 15, վաղը երկուշաբթի օր, վերափոխման Ս. Աստուածածնայ մեռելոցի օր, մանկապարտէզի սրահին մէջ (Ave. Ville d'Avray 20), Ս. պատարագի ժամուցմամբ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի ի հանգիստ հոգւոց կամօքն Աղգիս Հայոց։

Կը հրաւիրեմք հոգեսէր ժողովուրդը նոյն օրը ներկայ ըլլալ եւ հոգեպէս մխիթարուիլ.

Ցաւարտ Ս. պատարագի խաղողի օրհնութիւն։

Սկիզբը ժամերգութեան ի ժամ 9, ակիզբ պատարագի ի ժամ 10։

Վարչութիւն

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆ

Նուիրուած Ապրիլեան Հերոսամարտի 15ամեակին, Ֆրատարակութիւն Վասպուրականի Հայրենակցական միութեան (Թաւրիզ)։

415 մեծադիր էջ, երկսիւն

Բազմաթիւ նկարներով եւ քարտէսներով։ Տպուած վենետիկ։

Գին 75 ֆրանք։

Դիմել ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ, 51 *rue Monsieur-le'Prince, Paris(6)*.

Վարձու խանութ

Լուսաւոր, կազ, ելեկտրականութիւն, առանց բրփբրիզի, յարմար դերձակի, սափրիչի, կոշկակարի եւ ամէն առեւտրական գործի համար։ Դիւրաժատելի պայմաններ։ Դիմել Ֆէր-ցակոբեան տպարան, 17 rue Damesme, մետրօ Թոլպիաք։

Imp. A. DER (Agopian)
7, Rue Damesme, Paris (13)
Le Gérant H. STEPHAN

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ

Վիրաբոյժ - ատամնաբոյժ

ՎԿԱՅԱԾԱՒ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱՔԻՒԼԹԵԷՆ

14 Rue Lagrange, PARIS (5)

ՄԱՄՆԱԴԻՏ ՈՍԿԻ ԲՈՒՐՈՆԻ, ՊՈՒՃԻ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱՇԱՒԻ Ի

բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործողութիւն

Կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն 8, առտուներ ժամադրութեամբ, կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր։

Métro St. Michel *կամ* Maubert-Mutualité

ՀԱՅԱՑԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻԻՆ

ՏՕՔԹԷՕՐ Մ. ՏԻՄԻՃԵԱՆ (ՆՈՐԱՑՐ)

147, Rue de Voies-du-Bois

Tél. Charlebourg 05-74 Colombes (Seine)

(*Փարիզէն՝ Gare St. Lazareի գիծը առնել եւ իջնել La Garenne*)

ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԿԻՆԵՐՈՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ընդունելութեան ժամը *2—8*, կիրակի եւ տօն օրեր *9—12*

Etude de Me BERNARD WAHÉ (ՊԷՕՐԷՔՃԵԱՆ)

(12 année)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Droit Français et International Privé

18, Rue Dauphine, Paris (6e) Tél. Danton 73-97

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ հաշտարար դատարաններու առջեւ, կուտայ certificats de coutumesներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները

E. TER-MINASSIAN

Export und import, Komissionen und Vertretungen

ցանկն կ'առնէ կատարել Գերմանիոյ մէջ վաճառքը հում նիւթերու (չոր պտուղ, ագիք եւ այլ ապրանքները), ինչպէս նաեւ գնումը դարձեալ Գերմանիոյ ամէն կարգի ապրանքներու։

կը ստանձնէ ներկայացուցչութիւնը առեւտրական, վաճառականական եւ արդիւնաբերական հաստատութեանց։

Հասցէ՝ Motzstr 29, Berlin w. 30, Allemagne.

ՏՈՒՐՔ ԵՒ ՀԱՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Ջեր համարակալութեան, տուրքի գործողութեանց եւ առեւտրական ձեւակերպութեանց համար դիմեցէք

Դաւիթ Թաճիրեանի

6 Passage Violet, Paris (10) *ԱՄԻՍԸ՝ 50 ՖՐԱՆՔ*

ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ ԲԱՑԱՌԻԿ ԱՌԻԹԷՆ

ՋՄՐԱՆ ԿԱՐԱԳԸ ԱՊԱՀՈՎԵՑԷՔ ԱՄԱՌՈՒԱՆ ԱԺԱՆ ԳԻՆՈՎ

ԳՈՆԻ ՈՐ ԳԻՆԵՐՈՒ ՁԳԱԼԻ ԲԱՐՁՐԱՑՄԱՆ ՆԱԽՕՐԵԱԿԻՆ ԿՐ ԳՏՆՈՒԻՔ, ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՍ ՍՈՑՆ ՊԱՀՊԱՆՁԲԸ ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼՈՎ, ԲԱՑԱՌԻԿ ԳԻՆՈՎ ՎԱՃԱՌՄԱՆ ՍԿՍԱԾ Է։

Անարատ կարագ		5% ապուաճ, քիլօն	*12.50*	ֆրանք
»	»	3% »	*12.75*	»
»	» *demi salé*	1½% »	*13.50*	»
Հալէպի իալաճ անարատ կարագ			*17.—*	»

2—3—10 քիլօնոց զոցուած եւ ժաքեար տուփերու մէջ, յանձնելի բնակարան։ Մեծաքանակ գնումի բացառիկ գեղչ։

Դիմել՝ Comptoir Général des Beurres, 74 Rue Gergovie, Paris (14). Tél. Seg. 70-07, 70-88։

Մետաքսեղէն եւ թաւիշներ

Unis et inprimés, soie naturelle et artificielle

ՄԱՐՇԻԻ ՅԱՏՈՒԿ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ

ՖԷՐՄԱՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

26 Rue des Capucins եւ 2 Rue Romarin, LYON

Հեռաձայն Burdeau *34-07*, հեռագրական հասցէ Fermanef, Lyon

Ձաշարան CAUCASE

23 Rue de la Huchette, Métro St. Michel

Դուսական եւ արեւելեան հաժեղ կերակուրներ՝ պատրաստուած յայտնի խոհարարներու կողմէ։

Ճաշի մէջոցին անընդհատ նուագ

Prix Fixe 4 պնակ կերակուր՝ 6 ֆրանք

Teinturerie Bosquet

20 Ave. Bosquet, Paris (7), Tél. Invalides 26—25

կը մաքրենք եւ կը ներկենք զգեստները, կը ֆանենք բիծերը, «կը լեցնենք» պատռուածքները, կ'ընդունինք ասեղնագործութեան եւ կաշիի, ինչպէս նաեւ վարագոյրի եւ կարասիի վերաբերեալ գործեր, արդուկ՝ արագ եւ վայրկենական, ամերիկեան ձեւով օսլայուած։ 12 ժամուան մէջ սուգի նոր գլխարկները կը պատրաստենք։ Ցունեբէն կ'առնենք եւ կը յանձնենք։ Ջափաւոր գին եւ արագ գործ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԵՒ ՁԱՐՏԱՐԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ

ԵԹԷ կ'ուզէք ձեր գործի տետրակները կանոնաւորել՝ ճշդութիւն ու կանոնաւոր տարարտակչութեամբ մը եւ ձեր հաշիւները հարմարմանեցնել տուրքի վերջին օրէնքներուն հետ.

ԵԹԷ դատակոչեր ստացած էք huissierներէ.

ԵԹԷ պայմանագրութիւններ ունիք շարադրելիք կամ կնքելիք.

ԵԹԷ կ'ուզէք հաշիւի կարգադրութիւն մը կամ ժամանակամիջոցի ստանալ.

ԿՐՆԱՄ ՋԷՋԻ ԱՄԵՆԱԱՐԱԳ ԿԵՐՊՈՎ ԳՈՀԱՑՆԵԼ

Դիմեցէ՛ք Պ. ՓԱՐՄԱԳ, 28, Bld. de Strasbourg, Paris (X). Tél. Botzaris 17.64

որ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9էն 12, եւ կամ ժամադրութեամբ իր գրասենեակներուն մէջ։

ASSOUAD et KOKORIAN

56 Rue du Fbg. Poissonnière, PARIS (10)

Tél. Provence 52—15

ՄԵԾԱՀԱՆԱԿ ԿԷՍ ՄԵԾԱՀԱՆԱԿ ՓՈՔՐԱՀԱՆԱԿ

կը ծախենք քրէփ տը շին (մէթրով), ժիլիփեր, ռոպեր, քորսաժներ, քրէփ տը շինէ, արուեստական մետաքսէ եւ բուրդէ էշարփներ։ Լաւագոյն ապրանքներ ամէնէն ժամն գիներով։

Հրաւէր բոլոր փասիկաճաշակներուն

Ճաշարան Գ Ա Ր Լ Օ

34 Rue St. Lazare, Paris (9)

Արեւելեան եւ եւրոպական համեղ եւ խնամուած կերակուրներ։ Գիները շատ դիւրամատչելի, արագ եւ սահմերի ապահովութիւն

Մի մոռնաք իր անուանի մածունը

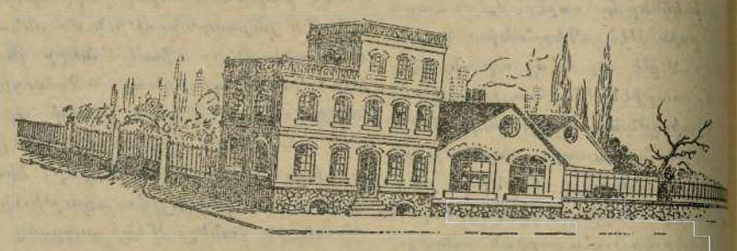
Հայերու ժամադրավայրը

Ճաշարան Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ սէն Միշել Հեռաձայն Danton 52—73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

REALISATION IMMOBILIERE

կը հրաւիրենք բոլոր անոնք որ տուն շինել պիտի տան, չի կնքել ան ձնառութիւն, առանց մեզի խորհուրդ հարցնելու։

Ամէն դիւրութիւն շինութեանց եւ փոխառութեանց համար, ե պայմանաժամ նուազագոյն տոկոսով։

Դրուած դրամագլուխին վրայ 100ին 70 եկամուտ կ'ապահովենք ր րեկան։ Ունինք նաեւ վարձու յարկաբաժիններ եւ աշխատանոցներ։

Խորհրդակցութիւնները ձրի են, ժամը 2էն 6.30։

Նշանեան 20, Passage Prado, (մէթրօ սէն-Ժընի)

ՏՕՔԹ. ՍՊԱՐԹԱԼԻ

ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻՆ

Նախկին գլխաւոր բժիշկ եւ վիրաբոյժ իմմիրի ազգ. հիւանդանոցին

44 Rue Poissonnière. Մէթրօ՝ Bonne Nouvelle

Ընդունելութիւն ամէն օր ժամը *14—18* եւ ժամադրութեամբ

Հայրենակիցներու ուշադրութեան

Մուլթաններու Մուլթանը, աշխարհի սուրճերուն թագաւորը խմողին մարսողութիւնը կը դիւրանայ եւ հաճոյալի ժամանց կ'ունենայ։ Պահանջեցէք հայ նպարավաճառատուներէն

Կեդրոնատեղի 92 Rue d'Angoulême

S. TOROSSIAN

Մէթրօ Ccuronnes եւ Parmentier

Ծանօթ.— կեդրոնատեղիէն չորս անգամէն կամ միանուագ քիլօ գնողներու կը տրուի նուէր։

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. հիւանդանոցներու

Պատուոյ մէտալյ Ֆրանս. առողջապահ. նախարարութենէն

Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)

Téléphone: TRINITÉ 59—54

Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.50էն 7.50, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրութեամբ) կիրակի եւ տօն օրերը 10—12։

Շոն կը կատարուին Ռ. ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, շղթանկարում (**radiographie**), գեր-մանիշակագոյն, յետ-կարմրագոյն եւ ուլտրաձկէնեան դարմանում (**radiothérapie profonde**), նաեւ ՏԻԱԹԷՐՄիի բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործուած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են։

Թոքախտաւորներու համար **pneumothorax**ի գործողութիւն։ Հակաշիճախտային կանխարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ)։

Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնեցուկային, Թելադրական եւ ֆրէյտեան մեթոտներ։

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց ծննդամիզային եւ վիներային հիւանդութիւններու համար։

Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք։

Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ դրսի հիւանդներուն.

Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54: Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՀԱՐԱԶԱՏ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
17
ՕԳՈՍՏՈՍ
1932
17 AOUT
1932

Ը. ՏԱՐԻ Թիւ 1958 | Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ | ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԾԵՐԱԿՈՅՏԸ ԵՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ

Այս տարի, Մայիս 29ին, Նիւ Եորքի մէջ Հայաստանի անկախութեան 14րդ տարեդարձը տօնակատարելով, հանդիսականները, թիւով 1500 հոգի, գրութիւն մը կը յղեն Ծերակուտական Քինկի՝ Հայաստանի անկախութեան պահանջը առաջադրելով: Այս գրութիւնը Ծերակուտական Քինկ ուղերձով մը Ծերակոյտի ներկայացուցած է, ուր, ի միջի այլոց, կ'ըսէ·

«Պ. Նախագահ, երկար տարիներով հայկական հարցը խոր շահագրգռութիւն յառաջ բերաւ թէ այս եւ թէ այլ երկիրներու մէջ: Համաշխարհային պատերազմի ընթացքին Հայերը հերոսական ծառայութիւններ մատուցին դաշնակից եւ ընկերակից պետութեանց: Անոնք կռուեցան Պաղեստինի, Սուրիոյ եւ արեւմտեան ճակատի շատ մը ընդհարումներուն մէջ, եւ անոնց անվկանդ ու անվեհեր ճիգերը գնահատուեցան ոչ միայն զինուորական իշխանութիւններէն, այլ եւ դաշնակից կառավարութիւններու ներկայացուցիչներէն: Մէկ բանի հարիւր հազար Հայեր ամիսներով արգիլեցին յառաջացումը թուրք եւ կեդրոնական պետութեանց պատկանող այլ ուժերու եւ ատով կարեւոր նպաստ մը բերին վերջնական յաջողութեանը այն դատին, որ կը պաշտպանուէր դաշնակից պետութեանց կողմէ:

Հայկական կառավարութիւն մը կազմուեցաւ այն հողին վրայ, որ անյիշատակ ժամանակներէ ի վեր բնակուած է Հայերէ: Այս կառավարութիւնը ճանչցուեցաւ դաշնակից եւ ընկերակից պետութիւններէն: Այդ ճանաչումը ետ առնուած չէ, եւ հայկական կառավարութիւնը, որ այսպէս հաստատուեցաւ, տակաւին գոյութիւն ունի եւ կը պահէ իր իրաւական դիրքը:

Տասնեւչորս տարիներ անցեր են այն օրերէն ի վեր, երբ յայտարարուեցաւ Հայաստանի անկախութիւնը եւ հիմնուեցաւ հայկական պետութիւն մը: Հազարաւոր հայ ամերիկեան բաղաքացիներ կան (ծնունդով թէ ծագումով), որոնք ընկերացած եւրոպայի, Սուրիոյ, Պաղեստինի ու այլ երկիրներու բազմահազար Հայերուն, ամէն տարի պատշաճ հանդիսաւորութեամբ կը յիշատակեն Հայաստանի անկախութեան տարեդարձը:

«Մայիս 29ին, Նիւ Եորքի Սիթի Քալէճ Օտիթորիոմի մէջ 1500 ամերիկեան բաղաքացիներ, Հայեր ու հայ ցեղին պատկանողները, ընդունեցին հետեւեալ որոշումը, զոր կ'առաջարկեմ դնել Recordին մէջ»:

Ծերակոյտի կողմէ որ եւ է առարկութիւն եղած չէ այս առաջարկին, եւ բանաձեւը տպագրուած է Congressional Record*ի Յունիս 25ի թիւին մէջ (էջ 14,408):*

ԼՈՒՐԵՐ ԿԱՐՄԻՐ ԴՐԱԽՏԷՆ

Հայ տիկին մը, պատերազմէն առաջ Ռուսաստան հաստատուած, վերջերս յաջողած է դրացի երկիր մը ապաստանիլ: Հետեւեալ տողերը կը քաղենք Ֆրանսա բնակող իր մէկ ազգականին ուղղած նամակէն:

«Հակառակ փափաքիս չկրցի Հայաստանը տեսնել: Երթեւեկի խստութիւնը ծայր աստիճան է: Մոսկուան տեսած էի պատերազմէն առաջ, Ռ.ի (իր բնական բաղաքը) մէջ անհաւատալի բաներ կը պատմեն այդ կողմերը տիրող թշուառութեան մասին, բայց ներքին կը կարծեմ որ չի հաւասարիր մեր եւ շուրջի բաղաքներուն մէջ տեսածիս: Մոսկուա երթալու համար հիմա մասնաւոր արտօնութեան եւ ճնշուելու պէտք կայ: Ռ.ը ձգած միջոցիս կատարեալսով էր: Հացը սեփ – սեւ, կաթելի չէ ուտել, ճամբան մէկ – երկու տեղ ճերմակ հաց տեսայ: ...ի հիւանդութեան պատճառաւ ուզեցինք առնել: Այս (ճամակին) թուղթին երկարութիւնով եւ կէս լայնքով կտոր մը երկու րուբլի, մեր դրամով կ'ըլնէ 26 փր.: Հակիրճին հատը 6 փր., հաւը 130 փր. մնացեալ ամէն ինչ նոյն համեմատութեամբ:

«Ժողովուրդը մեծ մասը *խաւայէ* շինուած հագուստով կը պտտի, գուլպան շատ մեծ շռայլութիւն է: Մեր բաղաքին չեկիստներու կիները եւ զաւակներն են որ գուլպայ, հագուստ եւ մետաքսեղէն կը գործածեն: Փողոցին մէջ անմիջապէս յայտնի է արտօնուած դասակարգին (կոմունիստ) կինը եւ երախան:

... «Նստ զարմացայ երբ այստեղ ինծի ըսին որ Եւրոպայի Հայերը կը կարծեն որ ըսուածները չափազանցութիւն է, Ռուսաստանի մէջ մարդիկ անօթի եւ մերկ չեն: Աստուած արժանի ընէ որ Եւրոպայի Հայերը մէկ շաբաթ Ռ.ի մէջ ապրին մեր ամէնուն ապրած կեանքով, ամբողջ օրը մտածեն կտոր մը սեւ հացի համար...»:

Շէյխ Պարզանը կալանքի տակ առնուած

Ինչպէս գիտէք, Շէյխ Պարզանի ապստամբութիւնը վերջացաւ Շէյխին անձնատուութեամբ... Թրքական իշխանութեանց:

Անկարող ըլլալով դիմադրել իրաքեան եւ անգլիական միացեալ ուժերուն՝ Շէյխը նախընտրեց անցնիլ սահմանը եւ յանձնուիլ թուրքերուն, փոխանակ Իրաքի մէջ մնալու, անգլիական իշխանութեանց տակ:

Ինկիւրին, ի հարկէ, յուսախաբութեանց մատնեց նաեւ այս Շէյխը: Սոսկ աղբիւրէ կը տեղեկանանք, որ սկզբնական օրերու ջերմ վերաբերումէն վերջ՝ Ինկիւրին արդէն կալանքի տակ առած եւ մեկուսացուցած է Շէյխը, իր ուժերը տակաւին Զուլամերիկ կը մնան:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Գերմանիոյ ներքին կացութիւնը

ՀԻՆՏԷՆՊՈՒՐԿ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ ՓՈԽԵԼ ԿՈՒԶԷ, ՀԻԹԼԵՐ ԿԵՐԱԶԷ ԸԼԼԱԼ ՄՈՒՍՈԼԻՆԻ ՄԸ

ՊԵՐԼԻՆ, 15 Օգոստոս·— *Ազգային – ընկերվարական կուսակցութեան հետ բանակցութեանց ձախողելէն յետոյ Ռայխի կառավարութիւնը տէր մնաց կացութեան: Եւ սակայն, ներքին քաղաքականութեան մասին գործելու իր ազատութիւնը սահմանափակ է: Այսպէս, կառավարութեան դիրքը այնպէս մըն է որ, երբ ներկայանայ Ռայխսթակին, կրնայ յետուն ձայն մը հազիւ ունենալ, մինչ ժողովը 608 երեսփոխանէ կը բաղկանայ:*

Այս պայմաններուն մէջ խորհուրդ կայ լուծելու Ռայխսթակը իր առաջին նիստին իսկ, եւ զրոյց կը չբլի թէ, այդ պարագային դերման ընտրողները պիտի հրաւիրուին ոչ թէ նոր Ռայխսթակ մը ընտրելու, այլ նշանակելու Սահմանադիր ժողով մը, վերաքննելու համար սահմանադրութիւնը՝ ներքին գործոց նախարար Ֆոն Կէյլի յայտարարած սկզբունքներուն համաձայն:

Մինչ այդ, հանրապետութեան նախագահը օրէնք – հրովարտակով մը պիտի փոխէ քուէարկութեան ձեւը, որ Սահմանադրութեամբ չէ որոշուած: Աւելորդ է ըսել թէ ասիկա աւելի ծանր պետական հարուած մը պիտի ըլլայ քան այն զոր ըրաւ Փրուսիոյ պառլամենտը:

Մտահոգութեան առարկայ է նաեւ թէ ի՞նչ ընթացք պիտի բռնէ Հիթլերի ազգային – ընկերվարական կուսակցութիւնը: Հիթլերը, շարաթ օրուան բանակցութեանց ընթացքին պահանջեց իրեն տալ «այն լիազօրութիւնները որ տրուած են Մուսոլինիի սեւ շապիկներու Հռոմի վրայ յաղթական արշաւանքէն յետոյ»: Հիթլեր ոչ միայն պահանջեց վարչապետութիւնը եւ լիազօրութիւն՝ կազմելու ուզած ճեւով իր դահլիճը, այլ նաեւ կատարեալ ազատութիւն՝ գործելու հանրապետութեան նախագահին եւ սահմանադրութեան մասին:

Այս պահանջները ներկայացնելով Հիթլեր գիտէր որ մերժումի պիտի բաղխէր· բայց յայտնի է թէ ան այնքան բազմապահանջ եղաւ հակառակ իր կամքին, իր կարգ մը անհաշտ մարդոց ազդեցութեամբ:

Եթէ որոշ չափաւորութիւն ցոյց տար, անկասկած էր որ զերման կառավարութեան գլուխը պիտի անցնէր Հիթլեր: Այս պարագային սակայն, վախցաւ որ իր երկու զլխաւոր օգնականները կբէկոր Շթրասէր եւ Ժօզէֆ Կօպպէլ առիթէն օգտուելով իր կուսակցութիւնը ձեռք պիտի առնէին եւ իրեն դէմ դաւէին:

Այս ենթադրութիւնը կը հաստատուի անով որ Նազիներու պետը՝ կրեկոր Շթրասէր այժմ կը կազմակերպէ ամէն կուսակցութենէ անկախ սէնոթիքա մը: Այս մասին ան համաձայն է իր եղբօր՝ Օթթօ Շթրասէրի եւ Հիթլերի սպայակոյտի նախկին պետին՝ Հաբիւրապետ Շթէննէսի, ինչպէս նաեւ ազգայնական յեղափոխական երիտասարդ մտաւորականներու խումբին հետ:

Ինչպէս կ'երեւի, հակառակ Հիթլերի հերքումներուն ան իր կուսակցութեան կողմէ ալ կը դաւաճանուի եւ ստիպուած է ինքզինքը պաշտպանել՝ իր տեղակալներուն ամէնէն եռանդուններուն դէմ: Այս պատճառով է որ հաւանական չէ Հիթլերի համաձայնիլը կեդրոնի կուսակցութեան հետ խառն կառավարութիւն մը կազմելու մասին:

Կեդրոնի մարդիկը կ'ուզեն սակայն որոշ դիջումներ ընել Հիթլերի, որպէս զի ձախողութեան մատնեն Ֆոն Փափէն – Ֆոն Շլայխէր վարչաձեւը եւ զինուորական բռնապետութեան մը հաստատումը: Կեդրոնը առաջարկած է դահլիճը կազմել երկու երրորդը՝ բաժխոնէրէ եւ մէկ երրորդը՝ կաթոլիկներէ:

Կոխը սկսաւ Պոլիվիոյ եւ Բարակուայի Ղէմէ

ԱՍՈՄՓՍԻՈՆ, 15 Օգոստ·— *Պոլիվիական զօրքերը ի զուր փորձեցին գրաւել Ֆալչօնի ամրոցը որ կը գտնուի Փարակուայի հողին վրայ եւ 40 քիլոմեդր հեռու է Պօքըրօնի ամրոցէն: Ցայտնի է թէ այս վերջին ամրոցը գրաւուած էր Պոլիվիացիներէն 31 յունիսին:*

Բուսիոյ Խորհրդարանը քանպաղ հաւար

ՊԵՐԼԻՆ, 15 Օգոստոս·— *Փրուսիոյ Տիէթի նախագահը մերժած ըլլալով ժողովին գումարումը, սոցիալ – եհմոքրաթ երեսփոխաններու խումբը հեռագրով Լայփցիկի գերագոյնատեանէն պահանջեց՝ ստիպել Տիէթի նախագահը որ յարգելով ժողովին մէկ հինգերորդին յայտնած ցանկութիւնը՝ բանայ խորհրդարանը:*

Երկու մեծ գործադուլներ

ԼՈՆԴՈՆ·— Անգլիոյ հիւսիսակողմի մանարաններու եւ կերպասեղէնի գործաւորական դաշնակցութիւնը որ կը բաղկանայ 200,000 հոգիէ, այսօր որոշեց որ իր բոլոր անդամները գործադուլ ընեն օգոստոս 27էն սկսեալ, եթէ երբեք մինչեւ այն ատեն գործատէրերը չի փոխեն իրենց որոշումը՝ օրավարձերը պակսեցնելու մասին:

ՏԷ – ՄՈՒԱՆ (Միացեալ Նահանգներ)·— *Իօվայի նահանգին ագարակապաններու կազմակերպութեան պետը յայտարարեց թէ Միսուրը վէսթի 500,000 ագարակապանները գործադուլ պիտի յայտարարեն այսօրուընէ սկսեալ եւ թէ ոչ պիտի գնեն եւ ոչ ալ պիտի ծախեն մինչեւ ամիս մը: Այս որոշումը տրուած է փորձելու համար բարձրացնել հողային արտադրութեանց ձեռք բերուած դիները:*

Հիմա ալ ռուսեւդաշնակ գործունէութիւն

«ՃԵՐՄԱԿ ՌՈՒՍԵՐԸ ԴԱՇՆԱԿՆԵՐՈՒՆ ՀԵՏ ԱԼ ՇՓՄԱՆ ՄԷՋ ԵՆ»

Թուրք թերթերէն «Վագըք» խօսելով Պոլսոյ Ճերմակ Ռուսերու կազմակերպութեան մասին, ի մէջ այլոց հետեւեալը կը գրէ·

— Այս կազմակերպութեանց անդամներն ու վարիչները յարաբերութեան մէջ մտած են նախկին ռուս զօրավարի մը հետ, որ վերջերս Թուրքիա եկած էր «կազօժէնով» աշխատող օթօպուսներու սպասարկութիւն մը հաստատելու համար երկրին մէջ: Այս զօրավարին անունն է զօրավար Սէքրէթով: Անիկա այն զօրավարն է, որուն համար Հանրի Պարպիւս գրած էր թէ նախագահն է Ճերմակ Ռուսերու Տեղեկատուութեան եւ Լրտեսական կազմակերպութեան:

Ակնէ զատ, այս զաղտնի կազմակերպութիւնները Թուրքիա կը մացնեն եւ կը ցրուեն Ճերմակ Ռուսերու կողմէ հրատարակուած կարգ մը թերթեր, որոնց Թուրքիա մուտքը արգիլուած է կառավարութեան կողմէ: Այս գործերուն համար անոնք իրենց կեդրոն ընտրած են Բեռլայի սրճարան – թէյարաններէն մէկը:

Այս բոլորէն զատ, ինդրոյ առարկայ կազմակերպութիւնը չփման մէջ մտած է նաեւ կարգ մը նախկին... դաշնակ Հայերու հետ:

Ճերմակ Ռուսերը այսպէ՞ս կը գործածեն Թուրքիոյ մէջ իրենց հանդէպ ցոյց տրուած հիւրասիրութիւնը:

Թուրքիոյ ոստիկանական իշխանութիւնները խիստ մտահոգ եւ բուռն կերպով կը հետապնդեն այս խնդիրը: Կասկած չկայ թէ անոնք տեղեակ են այս կազմակերպութեանց եւ մասնաճիւղերու գործունէութեան եւ անշուշտ այդ ուղղութեամբ պիտի կատարուին քննութիւնները:

Սպանիոյ կառավարութիւնը կը խորհի գրաւել ըմբոստներու հողերը

ՄԱՏՐԻՏ, 15 Օգոստ·— *Քաղաքական չբլնանակներու մէջ կը յայտարարուի թէ, յառաջիկայ շաբթու, երկրագործական նախարարը խորհրդարանին պիտի ներկայացնէ օրինագիծ մը, առաջարկելով առանց փոխարժէքի գրաւել հողերը կարգ մը միապետականներու որ դեր ունեցան Հանրապետութեան դէմ ուղղուած վերջին չարժման մէջ:*

Կ'ըսուի թէ խորհրդարանը առանց վիճաբանութեան պիտի ընդունի այս օրինագիծը:

Իսկ ըմբոստներէն մաս մը պիտի աքսորուի Փիւպի հրուանդանը՝ հանրապետութեան պաշտպանութեան օրէնքին համաձայն:

Գերագոյն առեանն ալ գալ շաբթու պիտի սկսի դատավարութեանց:

Ձերբակալուած զօրավարներուն եւ սպաներուն թիւը 60ի կը հասնի: Անոնք խստիւ արգելափակուած են:

Անգլեւիրլանտական պայքար

ԼՈՆՏՈՆ, 15 Օգոստ·— «Տէյլի Մէյլ» կը խօսի Պ. Տէ Վալերայի խորհրդարանական քարտուղար Պ. Պօլանի մէկ ճառին մասին ուր, ան յայտնեց թէ կառավարութիւնը պատրաստած է օրինագիծ մը Ծերակոյտին ջնջումը պահանջող, եթէ ժողովը չարունակէ իր խաբանարար քաղաքականութիւնը:

Նոյն թերթին Տըպլինի թղթակիցը կը հաղորդէ թէ Իրլանտայի կացութիւնը կը ծանրանայ Մեծն – Բրիտանիոյ դէմ մղած անտեսական տագնապին հետեւանքով եւ հետեւաբար, դրամագլուխը կը սկսի հեռանալ երկրէն:

× Տըպլինէն կը հեռագրեն թէ հարիւրաւոր երիտասարդներ արձանագրուած են Ճերմակ Բանակ կոչուած կազմակերպութեան, որ կամաւորական մասնաւոր զօրաբաժին մըն է, սահմանադրութիւնը պաշտպանելու նպատակով: Վախ կայ որ, այս կամաւոր խումբերը վէճի բռնուին անկախ հանրապետական բանակին հետ, ինչ որ պիտի ստիպէ կանոնաւոր բանակը՝ միջամտելու:

45 հոգի դատարան յանձնուած

ՊՐՔՍԱԼ, 15 Օգոստոս·— *Պրիկի մէջ (Վերին Սիլեզիա) կազմուած արտակարգ դատարանին առջեւ սկսաւ դատավարութիւնը 45 հոգիի, որոնք ամբաստանուած են իբր ոճրագործներ, Օհյաուի մէջ տեղի ունեցած կռիւներուն համար, սահմանադրականներու եւ հիթլերեաններու միջեւ: Այս խռովութեանց ընթացքին երկու հիթլերեան սպաններուած եւ երեսուն ցուցարարներ վիրաւորուած էին:*

ԱՐԻԻՆՈՑ ԱՐՁԱԿՈՒՐԴ

Օգոստոս 15ի Աստուածածնայ տօնին առթիւ յայտնի է թէ Փարիզէն բազմահազար ժողովուրդ արձակուրդ կատարեց դէպ ի գաւառները:

Ինչպէս ամէն տօնական օրերու առթիւ, այս անգամ ալ ինքնաշարժի բազմաթիւ արկածներ պատահեցան ճամբաներու վրայ: Ըստ վիճակագրութեան երկու օրուան մէջ մեռած են 45 հոգի եւ վիրաւորուած 150:

ՆՈՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՄԱՃԱՌԻՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Փէշթայէն կը հեռագրեն թէ նորօրինակ հիւանդութիւն մը երեւան ելած է որ աճծաճօք է ցարդ Եւրոպայի մէջ: Այս հիւանդութիւնը առաջ կուգայ խայթումով ափրիկեան ճանճի մը որ տեսնուած չէր դեռ Եւրոպայի մէջ: Մասնագէտներ չեն կրնար բացատրել թէ այդ ճանճը ի՛նչպէս Մաճառիստան մտած է: Հիւանդութիւնը դիւրաւ բուժելի է եթէ անմիջական խնամք տարուի: Բայց եթէ խայթումէն շաբաթ մը անցնի, խայթուածէին տեղը փտախտ կը գոյանայ որ արիւնը թունաւորելով մահ կը պատճառէ:

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ՑԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ ՄԸ ՌՈՒՄԱՆԻԱ ԿԵՐԹԱՑ

ԺԸՆԵՎ·— Ազգերու Դաշնակցութեան մօտ Ֆրանսայի, Անգլիոյ, Գերմանիոյ եւ Իտալիոյ ներկայացուցիչներէն բաղկացած ելմտական յանձնաժողովը իր աշխատանքը աւարտած է Աւստրիոյ, Հունգարիոյ եւ Պուլկարիոյ մասին: Այժմ Ռումանիոյ կացութիւնը ճնշելու համար մասնաժողով մը կը մեկնի Ռումանիա:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐԻ ՇՈՒՐՋ

Ցավոք, մինչև օրս էլ մեր գրականության մեջ հանդիպում ենք այնպիսի ստեղծագործությունների, որոնցում հեղինակները, ինչպես ասում են, «ոչ մի կերպ չեն կարողանում» հաղթահարել ժամանակակից կյանքի նյութի ընկալման ու արտացոլման ավանդական ձևերի ազդեցությունը։ Ինչպես հայտնի է, ավանդական ձևերը ծնվել են ժամանակակից կյանքի նյութի համար, և ոչ թե ներկայիս կյանքի նյութի համար։ Ուստի ներկայիս կյանքի նյութը ավանդական ձևերի մեջ ներդնելու փորձերը հաճախ հանգեցնում են ստեղծագործության ընդհանուր գեղարվեստական մակարդակի անկմանը։

Ինչո՞ւ է այդպես։ Ինչո՞ւ ավանդական ձևերը չեն կարողանում ներդաշնակ կերպով արտահայտել ժամանակակից կյանքի նյութը։ Ինչո՞ւ ավանդական ձևերը ստեղծագործության մեջ հաճախ դառնում են ոչ թե ստեղծագործության ներքին կառուցվածքի արտահայտություն, այլ ինքնանպատակ, ինչ-որ ինքնուրույն բան։

Ավանդական ձևերը ստեղծվել են ժամանակակից կյանքի նյութի համար, ուստի ներկայիս կյանքի նյութը ավանդական ձևերի մեջ ներդնելու փորձերը հաճախ հանգեցնում են ստեղծագործության ներքին կառուցվածքի խախտմանը։ Ինչպես ասում են, ավանդական ձևերը ստեղծվել են ժամանակակից կյանքի նյութի համար, ուստի ներկայիս կյանքի նյութը ավանդական ձևերի մեջ ներդնելու փորձերը հաճախ հանգեցնում են ստեղծագործության ներքին կառուցվածքի խախտմանը։ Ինչպես ասում են, ավանդական ձևերը ստեղծվել են ժամանակակից կյանքի նյութի համար, ուստի ներկայիս կյանքի նյութը ավանդական ձևերի մեջ ներդնելու փորձերը հաճախ հանգեցնում են ստեղծագործության ներքին կառուցվածքի խախտմանը։

ՀԻՆԵՐԿ ՀԱՅԿԱԶՆՅԱՆՑ ՎՂԳՅԵՑԻ

(ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՐՎԵՍՏԻ)

Հայաստան ճեմարան եւ յաղթական

Ֆ.

ՓԱՌԱՓՈՆԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ԱՂԱՆՑ — Վ. Հարոյ Տաճեւոյեան։

ՖԻՐԿԻՒ — Հայաստան ճեմարան կոչուած վարչական մարմինը ընտրեց Տիգրան Տաճեւոյեանը։

Ան ալ ընտրեց Հայաստանի ներկայացուցիչ Ֆրանսայի մէջ Ալեքսանտր Ֆիրկինեան։

Ֆրանսայի մէջ Հայաստանի ներկայացուցիչ

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

Կէցվէյի եւ ՇՐՋԱՆԻ Հայրենակցական Միութեան ընդհ. ժողովը տեղի ալիտի ունենայ այս կիրակի, 21 Օգոստոս, կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, Պանեէօ-Քաշանի Քանկապարտէզի սրահին մէջ, 24, *Rue Roger*: կարեւոր օրակարգ: Ներկաներու թիւը մեծամասնութիւն կը ճամարուի:

Մելքոն Քէլապաճեան եւ որդին՝ Նուպար Քէլապաճեան իրենց հրապարակային շնորհիակալութիւնը կը յայտնեն այն բոլոր մօտակայ եւ հեռակայ բարեկամներուն եւ ճամակիրներուն, որոնք անձամբ, գրով կամ հեռագրով ցաւակցութիւն յայտնեցին իրենց կնոջ եւ մօր՝ *ՏԻԿ. ԵՐԱՆՈՒՀԻ Մ. ՔԷԼԱՊԱՃԵԱՆԻ* մահուան առթիւ:

ԴԵՐԱՍԱՆ Մ. ՄԱՐՈՒՔԵԱՆԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐԸ

Լ Ի Ո Ն . — Օգոստոս 20ին Էմիլ Զօլա թատերասրահին մէջ երեկոյեան 8.30ին, Ղեկավարութեամբ՝ Մ. ՄԱՐՈՒՔԵԱՆԻ, մասնակցութեամբ՝ երգչուհի-դերասանուհի Տիկ. Ե. ԲԱՌԱԼԻ (Փարիզէն), ինչպէս նաեւ Պ. ԹՐԱԳՕՇԻ (Լիոնէն) եւ Վ. ՏԷՐ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆԻ (Մարսէյլէն):

Կը ներկայացուի՝ ՕԹԷԼԼՕ

Տոմսերու գիները սովորական են

ՕԱՆՕԹ.— Սեպտ. 17ին փարիզի մէջ ալիտի ներկայացնէ «*Բ Ո Ռ*»ը, Société Savantesի սրահին մէջ:

Դպրոցասէր Տիկնանց վարժարան

1 Bld. du Nord, Le *Raincy* (S. et O.)

Վարժարանը՝ հայերի դաստիարակութեան հետ, իր աշակերտուհիներուն կ'ապահովէ միջավայրի համապատասխան ուսում:

Հայերէն եւ ֆրանսերէն լեզուները կ'աւանդուին հաւասար խնամքով: Ուսման բոլոր ճիւղերը կը պահեն իրենց մասնաւոր տեղը:

Աշակերտուհիներու արձանագրութիւնը կը սկսի Օգոստոս 15ին: Նիւթական անձուկ պայմաններու մէջ գտնուողներու զաւակները պիտի ընդունուին իբր կիսաթոշակ:

Պայմաններու համար դիմել վարժարանին Տնօրէնութեան, գրաւոր կամ անձամբ, երեքշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթ կէս օրէ վերջ:

Սամուէլ Մուրատեան վարժարան

Վենետիկի Մխիթարեան Հայրերու Ս. Մուրատեան վարժարանը կը վերաբացուի յառաջիկայ Հոկտեմբեր 1ին:

Վարժարանը գետեղուած է Սէն գետի ափերուն եւ շրջապատուած ընդարձակ պարտէզներով եւ անտառով:

Դպրոցական ծրագիրը պետական վարժարաններու ծրագրին յարմարցուած է եւ շրջանաւարտ աշակերտները իրաւունք ունին յաճախելու որ եւ է պետական համալսարան:

Մասնաւոր խնամք կը տարուի ֆիզիքական զարգացման:

Արձանագրութեանց կամ աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել նամակով կամ անձամբ հետեւեալ հասցէին.—

Secrétariat du Collège S. Moorat, 26 Rue Troyon, SÈVRES (S. et O.).

Վարժարանին քարտուղարը կ'ընդունի ամէն օր ժամը *15—19*:

Պուա Քոլոնպի մէջ «Ցառաջ» կը ծախուի
Պ. ԱՌԱՔԵԼԵԱՆԻ *տճառանիին մէջ*
CAFE ARARAT
345 Ave. Argenteuil, Bois-Colombes

Տէսիի մէջ «Ցառաջ»ի գործակալն է
Պ. ՎԱՀԱՆ ՀԻՒՍԵԱՆ
41, Maison l'Aurore, DÉCINES, (Isère)

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏ, *կեանքը*, Թ. Ազատեան 15 *ֆրանք*, *ԾԱՆՕԹ ԴԻՄԱՐԵՐ ՈՒ ՊԱՏՄՈՒԱԾՔՆԵՐ*, Գ. Զօհրապ 20, *ՆԱՀԱՏԱԿ ԴՐՈՂՆԵՐ* (Տ. Զէօկիւրեան եւ Թ. Սեւակ), Ա. Սեւան 15, *ԱՐԵՒՈՏ ՃԱՄԲԱՆ*, Մանկիկ Պէրպէրեան 10, *ՆՏԱՐԸ*, Էրիխ Մարիա Ռեմարք 20, *ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ՄՏՔԵՐԸ*, Քրիստ. Միքայէլեան 10, *ՀԵՆԹԸ* եւ *ՋԱԼԱԼԻՏՏԻՆ* Բաֆֆի 25, *ՎԱՀԱՆԹԻՆ*, Ժորժ Սան 20, *ԹԻՐՃԱՆՕ*, (Ինճզնդիճիի կայսրուհին) 25, *ԱՊՐՈՒՄՆԵՐ*, Մալխաս 50, *ԳՆԴԱԿԱՀԱՐՈՒԱԾՆԵՐԸ*, Ռէն 20, *ԵՐԵՔ ԸՆԿԵՐՆԵՐԸ*, Ղ. Մելոյեան 10, *ՍԱԼԻԱՆ ՀԱՆԸՄ*, Ե. Օտեան 2 *հատոր* 30 *ֆր.*, *ԺԻՒՏԼԻՔՈՒ ԵՒ ԺԱՔԼԻՆ*, Ա. Պէրնէտ 2 *հատոր* 65 *ֆր.*, *ՍԻՄՕՆ ՓԷՏՐԻՎԱՆ* 25, *ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԱՂՋԻԿԸ*, Քասիմ 2 *հատոր* 25, *ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ*, Ց. Ալպեան (Ռոզմերի) 12.50, *ՏԱՒԻԴ ԵՒՈՒԼԵԱՆ*, Գ. Կառվարենց 20, *ԱՐԵՒԼՔԻՆ ԱՐԵՒՄՈՒՏՔ*, Ոստանիկ 5, QUATRE CONFÉRENCES SUR L'ARMÉNIE, Fr. Macler 35, LES RIRES D'UNE CHARMEUSE DE SERPENTS, Armen Ohanian 15.

Դիմել՝ ԴՐԱՏՈՒՆ ՀԻԱՆՑ - ՍԱՄՈՒԷԼ, 51 rue Monsieur-le-Prince, Tél. Danton 88-65, *ուր կը գտնէք նաեւ ֆրանսերէն եւ հայերէն ամէն տեսակ գրքեր:*

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

Նահատակ Գրագիտներու Բարեկամիներ

ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԻՆ ՃԻՒ ՀԱՏՈՐԸ

ԳՐԻԳՈՐ ԶՈՀՐԱՊԻ

ԾԱՆՕԹ ԴԷՄՔԵՐ ԵՒ ՊԱՏՄՈՒԱԾՔՆԵՐԸ

Գ Ի Շ՝ 20 Ֆ Ր Ա Ն Ք

Դիմել՝ M. Barsamian, 121 Rue Marcadet, Paris (18)

ՍԵԳՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ

Վ Իրաբոյժ - ատամնաբոյժ

ՎԿԱՅԱԳԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱՔՈՒԼԹԷԷՆ

14 Rue Lagrange, PARIS (5)

ՄԱՄՆԱԳԷՏ ՈՍԿԻ ԲՈՒՐՈՆԻ, ՊՈՒՃԻ եւ ԱՏԱՄՆԱՇԱՒ Ի

բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործո ւթիւն

կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն 8, առտուները ժամադրութեամբ, կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր:

Métro St. Michel *կամ* Maubert-Mutualité

Ձ ա շ ա ր ա ն CAUCASE

23 Rue de la Huchette, Métro St. Michel

Դուսական եւ արեւելեան ճամեղ կերակուրներ՝ պատրաստուած յայտնի խոճարարներու կողմէ:

Ճաշի միջոցին անընդհատ նուագ

Prix Fixe — 4 պնակ կերակուր՝ 6 ֆրանք

Մառչիի առևտրականներուն եւ հայրենակիցներու

ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ ՄԵՐ ԱՄԲՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐԷՆ

ԿԱՆԱՆՑ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ

Մասնագիտութիւն՝ ռոպերու, ժիւփերու, քէփ տը շինէ շըմրզիէներու եւ մետաքս ժեռսէներու:

H. KEHRIBARIAN

19 Rue de Cléry, PARIS (2)

Métro: SENTIER — Tél. RICHELIEU 97-12

Կ'ընդունինք ապապրանքներ գաւառէն և արտասահմանէն

Հայրենակիցներու ուշադրութեան

Մուլթանները Մուլթանը, աշխարհի սուրճերուն թագաւորը, խմողին մարսողութիւնը կը դիւրանայ եւ հաճոյալի ժամանց մը կ'ունենայ: Պահանջեցէք հայ նպարավաճառատուներէ

Կեդրոնատեղի 92 *Rue* d'Angoulême

S. TOROSSIAN

Մէթրօ Ccuronnes եւ Parmentier

Ծանօթ.— կեդրոնատեղիէն չորս անգամէն կամ միանուագ *1* քիլօ գնողներու կը տրուի նուէր:

REALISATION IMMOBILIERE

կը հրաւիրենք բոլոր անոնք որ տուն շինել ալիտի տան, չի կնքել ոեւէ անձնառուութիւն, առանց մեզի խորհուրդ հարցնելու:

Ամէն դիւրութիւն շինութեանց եւ փոխառութեանց համար, երկար պայմանաժամ նուազագոյն տոկոսով:

Դրուած դրամագլուխին վրայ *100*ին *70* եկամուտ կ'ապահովենք տարեկան: Ունինք նաեւ վարձու յարկաբաժիններ եւ աշխատանոցներ:

Խորհրդակցութիւնները ձրի են, ժամը 2էն *6.30*:

Նշանաբան *20, Passage Prado,* (Մէթրօ Սէն-Ջընի)

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԵՒ ՃԱՐՏԱՐԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ

ԵԹԷ *կ'ուզէք ձեր գործի տետրակները կանոնաւորել՝ ճշգրիտ ու կանոնաւոր տոմարակալութեամբ մը եւ ձեր հաշիւները համաձայնեցնել տուրքի վերջին օրէնքներուն հետ.*

ԵԹԷ *դատակոչեր ստացած էք huissierներէ.*

ԵԹԷ *պայմանագրութիւններ ունիք շարադրելիք կամ կնքելիք.*

ԵԹԷ *կ'ուզէք հաշիւի կարգադրութիւն մը կամ ժամանակամիջոցներ ստանալ.*

ԿՐՆԱՄ ՁԵԶԻ ԱՄԵՆԱԱՐԱԳ ԿԵՐՊՈՎ ԴՈՂԱՑՆԵԼ

Դիմեցէք **Պ. ՓԱՐՄԱԳ**, 28, Bld. de Strasbourg, Paris (X). Tél. Botzaris 17.64

որ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9էն 12, եւ կամ ժամադրութեամբ իր գրասենեակներուն մէջ:

ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ ԲԱՑԱՌԻԿ ԱՌԻԹԷՆ

ՁՄՐԱՆ ԿԱՐԱԳԸ ԱՊԱՀՈՎԵՑԷՔ ԱՄԱՌՈՒԱՆ ԱԺԱՆ ԳԻՆՈՎ

ՓԱՆԻ ՈՐ ԳԻՆԵՐՈՒ ԶԳԱԼԻ ԲԱՐՁՐԱՑՄԱՆ ՆԱԽՕՐԵԱԿԸՆ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆՔ, ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՍ ՄՈՏՆ ՊԱՀԱՆՋԸԸ ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼՈՎ, ԲԱՑԱՌԻԿ ԳԻՆՈՎ ՎԱՃԱՌՄԱՆ ՍԿՍԱԾ Է:

Անարատ կարագ	5% ադուաճ, քիլօն	*12.50*	ֆրանք
» »	3% » »	*12.75*	»
» » *demi salé*	1½% » »	*13.50*	»
Հալէպի ճալած անարատ կարագ		*17.—*	»

2—3—10 քիլօնոց գոցուած եւ ժաքուր տուփերու մէջ, յանձնելի բնակարան: Մեծաքանակ գնումի բացառիկ դէպք:

Դիմել՝ Comptoir Général des Beurres, 74 *Rue* Gergovie, *Paris* (14). Tél. Seg. 70-07, 70-88.

ՀԱՄՑԵԼԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻԻՆ

ՏՕՔԹԷՕՐ Մ. ՏԻՄԻՃԵԱՆ (ՆՈՐԱՅՐ)

147, Rue de Voies-du-Bois

Tél. Charlebourg 05-74 — **Colombes (Seine)**

(*Փարիզէն՝ Gare St. Lazare*ի դիմը առնել եւ իջնել *La Garenne*)

ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԿԻՆԵՐՈՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ընդունելութեան ժամը *2—8*, կիրակի եւ տօն օրեր *9—12*

Հայերու ժամադրավայրը
ճաշարան Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշել — Հեռաձայն Danton 52—73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնասուած կերակուրներ

ՄԻՋԱԶԳԱՑԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. հիւանդանոցներու

Պատուոյ մէտալյ Ֆրանս. առողջապահ. նախարարութենէն

Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)

Téléphone: TRINITÉ 59—54

Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.50էն 7.50, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրութեամբ) կիրակի եւ տօն օրերը 10—12:

Հոն կը կատարուին՝ Ռ. ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, շողանկարում (radiographie), գեր-մանիշակագոյն, յետ-կարմրագոյն եւ ռէնճկէնեան դարմանում (radiothérapie profonde), նաեւ Տիաթերմիի բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մրսկային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործուած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են:

Թոքախտաւորներու համար **pneumothorax**ի գործողութիւն: Հակաշիճախտային կախարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ):

Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնէաճական, Թելադրական եւ ֆրէյտեան մեթոտներ:

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս սուր արանց եւ կանանց ծննդամիզային եւ վէներային հիւանդութիւններու համար:

Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք:

Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ դուրսի հիւանդներուն.

Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway *26*, 28, 54: Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

Imp. A. DER (Agopian)
7, Rue Damesme, Paris (13)

Le Gérant **H. STEPHAN**

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (70)

Բ Ո Ռ

(ՎԷՊ 1830Ի ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ՕՐԵՐԷՆ)

Հեղինակ՝ Է. ՎՈՑՆԻՉ — Թարգմ. Լ. ՇԱՆԹ

Դիւղացիների եւ ուխտաւորների բազմութիւնը, որ չուրջը նստած էին սանդուղի վրայ կամ թափառում էին տօնավաճառի հրապարակում, ոչ մի ուշ չի դարձրեց թէեւ, բայց իբրեւ զգուշութիւն չարունակեցին նրանք չինովի խօսակցութիւնը: Դամինիկօն խօսում էր տեղական բարբառով, իսկ Բոռը կոտրած իտալերէնով խառն սպաներէն բառերի հետ:

— *Նորին Սրբազնութիւնը, նորին սրբազնութիւնը դուրս է գալիս. — գոչեց ժողովուրդը պալատի դռան մօտից: — Եա քաչեցէք: կարդինալը գալիս է:*

Երկուսն էլ ելան ոտքի:

— *Ահա, հա՛յր. — ասաց Դոմինիկօն, Բոռի բուռը կոխելով մի սուրբի պատկեր թղթի մէջ փաթաթաց. — այս էլ առէք խնդրեմ եւ աղօթեցէք ինձ համար, երբ Հռոմ հասնէք:*

Բոռը կոխեց պատկերը օճիքից ներս ու շուռ եկաւ որ նայի մանիշակի հադուստով, կարմիր գլխարկով մարդուն, որ կանգնած էր սանդուղի գլխին ու ձեռքերը պարզած օրհնում էր ժողովուրդին:

Մօնսառնէլլի ծանր իջնում էր սանդուղից մինչ ամբոխը խռնւում էր չուրջը՝ ձեռքը համբուրելու: Երբ անց էր կենում, շատերը ծունր էին իջնում ու նրա վերարկուի ծայրերը տանում էին իրենց շրթունքին:

— *Աղաղութիւն ձեզ, որդիքս:*

Այդ յստակ արծաթի ձայնը լսելիս՝ Բոռը կախեց գլուխը: Սպիտակ մազերը թափւեցին դէմքին: Դոմինիկօն տեսնելով թէ ինչպէս ուխտաւորի ցուպը դողում էր նրա ձեռքում՝ զարմանքով մոածեց:

«Ա՛յ քեզ հրաշալի ներաստան»:

Նրանց մօտ կանգնած կինը, կռացաւ ու վերցրեց իր երեխային:

— *Գնանք, Զիկկօ, նորին սրբազնութիւնը թող օրհնէ քեզ, ինչպէս Փր կիչը օրհնում էր երեխաներին:*

Բոռը մի քայլ արեց դէպի ի առաջ ու կանգ առաւ: Ի՞նչ սարսափ: Բոլոր այդ օտար մարդիկը, այդ ուխտաւորներն ու լեռնցիները կարող էին մօտենալ նրան ու խօսէն հետը, եւ նա կը դնէ ձեռքը նրանց երեխաների գլխին: կարելի է այդ դեղջուկ երեխային ասի էլ «carino», ինչպէս երբեմն ասում էր...

Բոռ նորից նստեց աանդուղին ու շուռ եկաւ, որ ոչինչ չտեսնի: Ա՛խ, հրնար լինէր մռնէր մի անկիւն, խցկէր ականջները որ էլ չի լսէր այդ ձայները: Չէ, դա մարդկային ուժից վեր է արդէն: Մօտ, այդպէս մօտ լինես, որ հերիք է ձեռքդ մեկնես նրա հագուստին դպչելու համար եւ...

— *Չէի՞ք կամենալ ինձ մօտենաք, բարեկամս, — ասաց մի մեղմ ձայն. ինձ այնպէս երեւաց թէ դողայիք:*

Բոռը սիրտը կանգնեց բաղխելուց: Մի ակնթարթ ոչինչ չէր զգում, բաց ի աբեան անախորժ ճնշումից, որից կարծես պայթելու էր կուրծքը: Ճեռոյ արիւնը ետ նահանջեց այրելով ամբողջ մարմինը, եւ նա բարձրաձրեց աչքերը:

Աատւածային կարեկցութեամբ ներքան նայող լուրջ ու խոր հայեացքը անսովոր մի քնքուշութիւն ստացաւ, երբ նրա դէմքը տեսաւ:

— *Ինչ եա քաչեցէք, բարեկամներս. — ասաց Մօնսառնէլլին ժողովրդին դառնալով: — Հետը խօսել եմ ուզում:*

Ամբոխը կամաց եա-եա քաչեց մի մեղմ չչուկով, եւ Բոռ, որ անչարժ կանգնած էր աատմները սեղմած ու աչքերը գետին, զգաց իր ուսին Մօնսառնէլլիի ձեռքի թեթեւ հպումը:

— *Մի մեծ վիշտ էք ունեցած: Չէի՞ կարող մի բանով օգնեմ:*

Բոռը լուռ շարժեց գլուխը:

— *Ուխտաւո՞ր էք:*

— *Ես մի թշուառ մեղաւոր եմ:*

Մօնսառնէլլիի հարցի պատասխանը յարմարումը իրենց պայմանարաւին այն չիւղը դարձաւ, որից բռնեց Բոռը: Իր պատասխանը բոլորովին մեքենական էր: Նա դողում էր իր ուսը այրող ձեռքի թեթեւ շօշափման տակ:

Կարդինալը աւելի ցած կռացաւ:

— *Կարելի է ինձ հետ առանձին խօսել կը կամենայիք: Եթէ որ եւ է կերպով ձեզ օգտակար լինել կարող եմ...*

Բոռը առաջին անգամ չխտակ ու հաստատ նայեց Մօնսառնէլլիի դէմքին: Ինքնիշխանութիւնը արդէն եա էր եկել:

— *Աւելորդ է. — ասաց նա, — ինձ օգնել չի կարելի:*

Ամբոխից բաժանւեց մի ոստիկան, եւ մօտեցաւ կարդինալին:

— *Ներեցէք իմ միջամտութեանս, Ձերդ Սրբազնութիւն: կարծեմ, ծերը այնքան էլ խելքը գլխին չէ, թէեւ մարդու բնաւ վնաս չունի, թղթերն էլ կարգին են, այնպէս որ մենք հանդիսա ենք թողնում նրան: Եղած է տաժանակիր աշխատանքի մի մեծ ոճրի պատճառով, այժմ էլ իրեն ապաշխարանքի է տւած:*

— *Մի մե՞ծ ոճիր. — կրկնեց Բոռը, գլուխը ծանր չարժելով:*

— *Շնորհակալ եմ ձեզ, կապիտան, խնդրեմ, մի վայրկեան հեռանաք: Բարեկամս, անյոյս չէ ոչինչ, երբ մարդ լուրջ գղջում է: կարելի է այս երեկոյ կ'անցնէք ինձ մօտ:*

— *Ձերդ Սրբազնութիւնը կարո՞ղ է իր մօտ ընդունի մի մարդու, որ իլ հարազատ մարդուն մահ է պատճառել:*

Հարցը տրւած էր կոչի թօնով: Մօնսառնէլլին եա քաչեց ու ցնցւեց կարծես հարւած ստացաւ:

— *Աատւած չանի որ քեզ դատապարտեմ, ինչ էլ որ լինի ձեր յանցանքը. — պատասխանեց հանդիսաւոր կերպով: — Նրա աչքին մենք ամէնս ենք մեղաւոր, եւ մեր արդարութիւնը կեղտոտ չարի է նման: Երբ ինձ մադաք, ձեզ այնպէս կ'ընդունեմ, ինչպէս եա աղօթում եմ, որ Նա ինձ ընդունի հանդերձեալում:*

Բոռը մի յանկարծակի կրքոտ չարժումով ձեռքերը պարզեց առաջ:

— *Լսեցէք, — ասաց նա. — դուք, քրիստոնեաներ, լսեցէք բոլորդ էլ: Ցոյս կա՞յ մի մարդու համար որ կնքում կամ երկրի վրայ, եթէ սպանել է իր հարազատ որդուն, որ սիրում էր իր հօրը ու հաւատում էր նրան, արիւն էր նրա արիւնից, ու ոսկոր նրա ոսկորից, եթէ սառ ու խորթ թեամբ նա մահուան դիրկն է մղել այդ որդուն: Ես խոստովանել եմ մեծու ու մարդոց առաջ, կրել եմ մարդոց տւած պատիժը ու նրանք ներել են ինձ:*

(Շար.)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.296

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15-70
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութները	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 18 ՕԳՈՍՏՈՍ 1932
18 AOUT 1932

Հ. ՏԱՐԻ Թիւ 1939 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

Հ. Յ. Դ. ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐԸ

Հ. Յ. Դաշնակցութեան Շրջանային ժողովները մեր կազմակերպութեան ուժերու դասաւորութեան, շարքերու վերաճորոգման, գործերու կեդրոնացման կարեւոր ժողովներ են, ինչպէս նաեւ գերագոյն վերիսկող եւ հակակշռող ատեաններ բոլոր շրջաններու մէջ կուսակցութեան կամքը եւ խիղճը մարմնացնող: Մենք այդ մասին պիտի անդրադառնանք աւելի հանգամանօրէն: Մինչ այդ, հոս կը գտեղեցնենք «Ազատ Խօսք»ի մէկ խմբագրականը, որպէս մեր կուսակցական մամուլի կարծիքը: 1

Գրեթէ իւրաքանչիւր տարի, Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը կը դուարձ իր Շրջանային ժողովները:

Հեռաւոր Ամերիկայէն մինչեւ Եւրոպա, եւ Պալքաններէն մինչեւ Եգիպտոս, Սուրիա եւ այն ամէն տեղ, ուր գոյութիւն ունի հայ համայնք մը եւ կամ քով քովի եկած են ափ մը Հայեր, Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը ունի իր կազմակերպութիւնները, որոնք առանցքը եւ միեւնոյն ատեն չարժիչ ուժը կը հանդիսանան հայ հանրային կեանքի զարգացման:

Հ. Յ. Դաշնակցութեան տեղական կազմակերպութիւնները մէկ մէկ սիւներ են, որոնց վրայ կը հանգչի հայ կեանքի մեծագոյն ազգային, քաղաքական եւ յեղափոխական կազմակերպութեան հսկայ շէնքը: Որքան ամուր եւ առողջ ըլլան այդ սիւները, այնքան աւելի զօրաւոր եւ կենսունակ կը մնայ Դաշնակցութիւնը իբրեւ կազմակերպութիւն: Որքան կորովի, անձնուէր ու կարգապահ ըլլան շարքերը, այնքան աւելի ներգործօն ու դրական կը դառնայ Դաշնակցութեան գործը հայ կեանքի բոլոր մարզերուն մէջ, ու նաեւ տիրական՝ անոր մասածումը՝ հայ զանգուածներուն վրայ:

Բնական է, ուրեմն, որ Դաշնակցութիւնը կանգուն պահող այս շարքերն ու կազմակերպութիւնները տարին անգամ մը քով քովի գան ու հաշուի նստին իրար հետ, հաշիւ տան ու թելադրանքներ ընեն մայր կուսակցութեան, եւ հաշիւ ու հրահանգ առնեն անկէ:

Դաշնակցութիւնը այն գիտակցութիւնն ունի, թէ ինք կոչուած է ծառայելու Հայ ժողովուրդին եւ Հայ Հայրենիքին: Ան գիտէ թէ քառասուն եւ աւելի տարիներէ ի վեր ինք իր ուսերուն վրայ կը կրէ հայ ժողովուրդի բոլոր ծանրագոյն բեռները եւ ուխտն ու նպատակն ունի ազատ, անկախ ու միացեալ հայրենիք մը տալու անոր: Ան գիտէ թէ ուրիշներ, որ իրմէ առաջ կամ իրմէ յետոյ ճամբայ ելան այս նպատակով, այսօր կամ քաղաքական դրութեան ներ են եւ կամ անպէտ գործիքներ Հայ Դատը դաւրնելու մեծ գործին մէջ: Ան գիտէ թէ այսօր, առաւել քան երբեք, խառն ու չփոթ են աշխարհի գործերը եւ հայ ժողովուրդն ու իր արդար դատը մատնուած են ուրացման ու թշնամանքի կրկնակ վտանգներուն: Ցաւիչտակուած է այսօր հայ հայրենիքը, իսկ հայ ժողովուրդը դերութեան լուծին տակ կամ վտարանդի, որուն կը սպառնան ծիւրումի եւ ճուլումի նոյնպէս կրկնակ վտանգներ: Ու Դաշնակցութիւնը գիտէ, որ մեզի ու չփոթ այս օրերուն, մեր ժողովուրդին սպառնացող այս հսկայ չարիքներուն դէմ պայքարելու, զանոնք չէզոքացնելու եւ հայ ժողովուրդի ազատագրական դատը նոր ու լուսաւոր հանգրուանի մը հասցնելու համար, ամէնէն առաջ ի՛նքն է որ պիտի առանձնէ աշխատանքի դժուարագոյնը եւ զոհաբերութեան մեծագոյնը:

Աշխատանքի եւ պարտաճանաչութեան ընտել է Դաշնակցութիւնը, պայքարի հինաւուրց ու փորձ մարտիկ, զոհաբերութեան ընդունակ ու պատրաստ: Ու նաեւ համոզուած ու հաւատաւոր: Բայց, ի զո՞ւր պիտի անցնէին բոլոր այդ առաքինութիւնները, եթէ Դաշնակցութիւնը տարին անգամ մը հաշուի չնստէր ինք իր հետ եւ, կուսակցական պատասխանատու ու հեղինակաւոր ժողովներու մէջ, մանրազնին քննութեան չենթարկէր հայ իրականութիւնը, անաչառ եւ խղճամիտ վերադնահատութեան չդառնէր իր կուսակցական գործն ու գործօն ուժերը. չհամազրէր, մէկ յայտարարի չբերէր իր բոլոր ճիգերն ու կարողութիւնները եւ որոշապէս չգծէր իր ուղղութիւնն ու գործելակերպը, հայ ժողովուրդի բարիքին եւ հայ հայրենիքի ազատագրութեան համար:

Կենսական ու բախտորոշ այս աշխատանքները վիճակուած են Հ. Յ. Դաշնակցութեան Շրջ. ժողովներուն, որոնք հարազատ արտայայտութիւնները են տուեալ շրջանի մը կուսակցական գործին ու մտածումին եւ ենթակայ նո՛ր, աւելի բազմակողմանի վերազնահատման ու աւելի կատարեալ մշակման՝ Դաշնակցութեան Գերագոյն Մարմնին կամ Ընդհանուր ժողովին կողմէ:

Այս եղանակով, Դաշնակցութեան գործի եւ մտածումի վերազնահատման մէջ իր բաժինը — իր իրաւունքն ու պարտականութիւնը — կը բերէ իւրաքանչիւր դաշնակցական, ըլլայ ան պարզ շարքային մը, թէ կեդրոնական մարմնի մը անդամ կամ գործիչ ու ղեկավար մտաւորական: Ու նաեւ ա՛յս եղանակով, կուսակցութեան բոլոր ուժերը հաշուեառու եւ համարատու կը դառնան իրարու հանդէպ, պատասխանատու եւ բաժնեկից կը հանդիսանան կուսակցութեան ընդհանուր գործին, ու համադրած, մէկ յայտարարի բերած կ'ըլլան իրենց մտածումը, իրենց ճիգերը եւ իրենց կարողութիւնները, միշտ հայ ժողովուրդի բարիքին ու միշտ կուսակցութեան կէտ նպատակին — Հայ Հայրենիքի ազատագրութեան համար:

Այս տեսակէտէն, վերջերս տեղի ունեցած Շրջանային ժողովները — իրենց հաշուեառութեամբ եւ քաղաքական ընդհանուր գործի վերազնահատութեամբ, հայ կեանքը յուզող բազմաթիւ հարցերու խղճամիտ քննութեամբ, ամէն տեղ ու ամէն առիթով շեշտուած կուսակցական արտաքին արթուն հսկողութեամբ եւ ներքին ամուր կարգապահութեամբ, ու նաեւ իւրաքանչիւր դաշնակցական ընկերոջ ու կազմի երեւան բերած խանդաղորոր հետաքրքրութեամբ ու կենդանի գործի ծարաւով — լաւագոյն գրաւականներն են թէ՝ Դաշնակցութիւնը, պատմական այս օրերուն, կը շարունակէ մնալ արթուն պահակը Հայ ժողովուրդին եւ առողջ դաւանանքով ու կորովի գործով օժտուած անոր մեծ ու կենսունակ քաղաքական կազմակերպութիւնը:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Պետական հարուած մը կը պատրաստուի

ՉԻԹԼԵՐԻ ԲԱՆԱԿԸ ՊԻՏԻ ՓԱԼԷ ՊԵՐԼԻՆԻ ՎՐԱՑ

ՊԵՐԼԻՆ, 16 Օգոստոս.— *Լաւատեղեակ շրջանակներու համաձայն հիթլերեան զօրքերը կը սկսին համախմբուիլ Պերլինի անմիջական շրջակայքը: Յարձակման կարգ մը խումբեր հրաման ստացեր են ամբողջովին սպառազէն պատրաստ գտնուիլ 48 ժամուան մէջ: Հիթլերեան շարքերուն մէջ այս պահուս որոշ ջղայնութիւն կը տիրէ:*

Պերլինի շրջանակին յարձակման խումբերու պետը կոմս Հէյտտօրֆ օրակարգ մը ուղղելով իր զօրքերուն կ'ըսէ.

— «Այսօրերս մեր սպասած որոշումը յետաձգուեցաւ բիչ ժամանակի համար: Ոչինչ չէ փոխուած սակայն յեղափոխական այն մեծ բաներէն զոր գլուխ պիտի հանէք: Միայն գործելու պահն է որ յետաձգուած է: Բայց կը խորհիմ որ առաջիկայ շաբաթներէն սկսեալ պիտի ստեղծուին բաղաքական պայմաններ որպէս զի իշխանութիւնը ձեռք առնէ մեր ազգային – ընկերվարական կուսակցութիւնը: Որ եւ է դիտողութեան կարելի է սպէս պատասխանել «Մենք ազգային – ընկերվարական զօրքեր ենք, եւ պէտք է հնազանդինք մեր պետերուն»:

Սպայակոյտի պետն ալ իր զօրքերուն ուղղած օրակարգի մը մէջ կը յայտարարէ թէ մարքսիստներու արիւնոտ սպառնալիքներուն պատասխանելու համար է որ Թասխոթները կը գործեն որով զանոնք պէտք է նկատել օրինական ինքնապաշտպանութեան դերին մէջ: «Գերագոյն պատուոյ պարտականութիւն կը համարիմ, կ'ըսէ ան, ըլլալ մարդոց կողքին որ լաւագոյնս շարժած են ինքնապաշտպանութեան համար եւ որ, այսօր դատական հետապնդմանց տակ կը գտնուին»:

× *Միւս կողմէ Ֆոն Փափէնի կառավարութիւնը կը չարունակէ զբաղիլ իր բանելիք ընթացքով: Անելի մէջ կը գտնուի, որովհետեւ մեծամասնութիւն չունի խորհրդարանին մէջ, չի կրնար երկրորդ անգամ զայն լուծել ըստ սահմանադրութեան, չի կրնար չարունակել հրովարտակներով կառավարելու ձեւը որովհետեւ խորհրդարանը պէտք է վաւերացնէ հրովարտակները: Կամ պիտի հրաժարի ուրեմն եւ կամ ինք պիտի կատարէ պետական հարուած մը, այսինքն «վերէն եկած յեղափոխութիւն մը» ինչպէս կ'ըսեն: Այն ատեն սահմանադրութիւնը պիտի կախակայուի, գուցէ զինուորական բռնապետութիւն մը հաստատուի, եւ նոր ձեւով ընարութեան մը ձեռնարկուի:*

Մինչ այս մինչ այն, խորհրդարանի կուսակցութիւնները ալ կը բանակցին: Կացութիւնը աւելի քան մութ է Գերմանիոյ մէջ:

Նախարդ Քայզեր պիտի վերադառնա՞յ միթէ

Պերլինի համայնավար թերթը ստոյգ աղբիւրէ կը լսէ թէ Գերմանի նախորդ կայսրը հաւանարար մօտերս վերադառնայ: Ժամանակէ մը ի վեր քաղաքական գանազան շրջանակներու եւ մասնաւորաբար ազգայնական – ընկերվարականներու հետ եղած բանակցութիւնները վերջացած են եւ համաձայնութիւն գոյացեր է որ Քայզէրը գայ բնակի Քօպուրկի մօտակայ Հօհէնֆէլս դղեակը:

Հոն քալէ եաք, բնականաբար Վիլհելմ Բ. ալ հետեւելով գահաժառանգի օրինակին պիտի դրժէ իր խոստումը՝ քաղաքականութեամբ չզբաղելու մասին: Եւ իր ներկայութիւնը պիտի զօրացնէ Գերմանիոյ մէջ միապետական չարժումը:

Հնդկաստանի նոր սահմանադրութիւնը

ԲԱՐԻԱՆԵՐԸ ԵՒ ԿԻՆԵՐՆ ԱԼ ՊԻՏԻ ՔՈՒԷԱՐԿԵՆ

ԼՈՆԴՈՆ, 16 Օգոստոս.— *Անգլիական կառավարութիւնը այսօր կը հրաւարակէ զեկոյց մը անգլիական Հնդկաստանի խնդրին մասին: Այս ծրագիրը զոր վարչապետ Մաքդոնալտ ինքը պատրաստած է, կը վերաբերի Հնդկաստանի տալու խորհրդարանական ձեւ մը: Ցայտարարութիւնը կ'ըսէ թէ բրիտանական կառավարութիւնը այս օրինագիծը պատրաստեց նկատի առնելով Հնդիկներու միջեւ անհամաձայնութիւնը. բայց թէ պատրաստ է նկատի առնել ամէն առաջարկ որ դայ Հնդկաստանէն, եթէ երբեք Հնդիկները համաձայնին՝ օրինագիծը օրէնքի ուժ չստացած:*

Ըստ նոր ծրագրին, դաշնակցային խորհրդարանին կազմակերպութիւնը վիճաբանութեան պիտի ենթարկուի ստորին խորհրդարաններուն մէջ, երբ անոնք բացուին: Այս վերջին ժողովներուն անդամները պիտի ընտրուին ընտրական անջատ մարմիններու դրութեամբ, որպէս զի խոյս տրուի կրօնական եւ ցեղական չփոթմներէ: Անջատ ընտրութիւնները պիտի կատարուին Իսլամներուն, Սիքքերուն, Բարիաներուն, քրիստոնեայ Հնդիկներուն, անգլիացի Հնդիկներուն եւ Եւրոպացիներուն համար:

Ամէնէն փափուկ կէտը՝ Բէնճապի եւ Պէնկալի մէջ Իսլամներու ներկայացուցչութեան խնդիրն էր. այս ալ կը լուծուի մեծամասնութիւնը տալով Իսլամներուն գաւառային ընտրութեանց մէջ, ուր պիտի ունենան 175ի վրայ 86 աթոռ:

Կիներն ալ աթոռ պիտի ունենան — ինչ որ բոլորովին նորութիւն է Հնդկաստանի համար — հետեւեալ համեմատութեամբ.— Հնդիկ երեսփոխանուհի 25 հատ, Իսլամուհի 9, Սիքքերէն, քրիստոնեայ Հնդիկներէն եւ անգլիացի Հնդիկներէն մէկ մէկ հատ:

Օրինագիծը մօտ ատենէն օրէնքի կարգ պիտի անցնի տասը տարուան համար:

Կորկուլովի վերաճևութիւնը մերժուեցաւ

ՄԱՀԱՊԱՏԻԺԸ ՊԻՏԻ ԳՈՐԾԱԴՐՈՒԻ ԱՄՍՈՑՍ ՎԵՐՋԸ

Ցայտնի է թէ Կորկուլովի փաստաբանը դիմում կատարած էր վերաքննութեան, առաջ բերելով երկու պատճառ: Առաջինը, նախագահ Տումէրգի սպանութիւնը քաղաքական ոճիր ըլլալով, ըստ 1848ի սահմանադրական օրէնքին այդպիսի ոճիրներու համար մահապատիժ չկար: Երկրորդը սա թէ եղեռնագործ ատեանին նախագահը դատաւորութեան ընթացքին փոխուած էր:

Այս խնդրագիրը Վերաքննիչ ատեանը յանձնած էր իր անդամներէն Պ. Լը Մաշատուրի որ իր տեղեկագիրը բերաւ:

Այս տեղեկագրին մէջ կ'ըսուի որ պատժական օրէնքը կը ճշդէ քաղաքական ոճիրները «ոճիրներ եւ յանցանքներ հանրային բաներու դէմ» գլուխին մէջ: Ըստ այնմ, եւ ըստ 1848ի սահմանադրութեան որ յաճախ գործածուած է ոճիրներու մասին, լրտեսութեան յանցանքն է որ խաղաղութեան պահուն մահուամբ չի պատժուիր այլ բերդարգելութեամբ: Եթէ Կորկուլովը մղող պատճառները քաղաքական ծագում իսկ ունենան, չեն կրնար փոխել ոճրին հանգամանքը որ կը մնայ իբր ոճիր մը հանրային իրաւանց դէմ ու-րով մահուամբ կը պատժուի:

Գալով դատարանի նախագահին փոփոխութեան, քանի որ դիտողութիւն չէ եղած այդ պահուն իսկ, ուրեմն Կորկուլով եւ իր փաստաբանը ընդունած են իրողութիւնը:

Այս պայմաններուն մէջ, ստոյգ կը թուի թէ Վճռաբեկ ատեանը իր օգոստոս 20ի նիստին մէջ պիտի ընդունի տեղեկաբերին եզրակացութիւնները եւ պիտի հաստատէ մահավճիռը:

Կորկուլով սեպտեմբեր 1էն առաջ պիտի կորսնցնէ իր գլուխը:

Գերմանիա պիտի բանակցի Ֆրանսայի հետ

Լուր կը տրուի թէ գերման կառավարութիւնը որոշած է չուտով ուղղակի բանակցութեան սկսիլ Ֆրանսայի հետ, զինաթափութեան խնդրին մասին: Ցայտնի է թէ Գերմանիա ժամանակէ մը ի վեր կը պահանջէ փոխել Սեւրի դաշնագրին տրամադրութիւնները որուն համաձայն իր բանակը 100,000 հոգիէն աւելի չպիտի ըլլար, եւ որոշ չափով միայն կրնար սպառազինուիլ: Հիմա Գերմանիա իր պահանջները ուղղակի Ֆրանսայի պիտի ընէ: Միայն թէ բանակցութեանց ժամանակը յարմար չի դատուիր Ֆրանսայի կողմէ, նկատի առնելով Գերմանիոյ անորոշ կացութիւնը:

Մոսկուայէն կը հաղորդեն թէ սովետական թերթերը բուռն յօդուածներով կը քննադատեն Գերմանիոյ սպառազինութիւնները: «Քրասնիա Կազէթա» կարեւոր յայտնութիւններ կ'ընէ Գերմանիոյ մէջ եղած քիմիական պատերազմի պատրաստութեանց մասին եւ կ'ըսէ թէ հակառակ Սեւրի դաշնագրին անոր երկրապահ բանակը չատ աւելի է քան 100,000ը:

Նախագահ Հուվրի հարստութիւնը

ՆԻՒ ԵՈՐՔ, 16 Օգոստոս.— *Տնտեսական թերթ մը գրած է թէ նախագահ Հուվրի հարստութիւնը որ 800,000 անգլ. ոսկի էր, այժմ իջած է 140,000 ոսկիի, արժեթուղթերու անկումին եւ Ուալ Սթրիթի մէջ ունեցած իր սեփական թերթին անյաջողութեան հետեւանքով: Նախագահին գանձային գործակալը կը հերքէ այս լուրը եւ կ'ըսէ թէ անոր հարստութիւնը 11 տարիէ ի վեր անվնաս կը մնայ քանի որ իր արժեթուղթերը չատ ապահով են եւ անկում չեն ունեցած:*

Թուրք աւազակներ

15 ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԵՐ ԿԸ ԿՈՂՈՊՏԵՆ ԱՆՏԻՈՔԻ ՃԱՄԲՈՒՆ ՎՐԱՑ

Սուրիական թերթեր կը գրեն թէ Հալէպէն Անտիոք գացող 15 ինքնաշարժեր, Հարիմի ուղղութեամբ, ձորի մը մէջէն անցած ժամանակ խումբ մը զինուած աւազակներու կողմէ կը կեցուին: Աւազակները ճամբորդները կողոպտելէ վերջ, կ'անհետանան դէպի լեռ: Չատ չանցած, ժանտարմաներ կուգան եւ կը սկսի քննութիւնը: Ցայտնի կ'ըլլայ որ անոնք Թրքական սահմանէն եկող թուրք աւազակներ են, որոնք զիշերանց կրցած են փախչիլ եւ ապաստանիլ դարձեալ իրենց սահմանը:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ԼԻՆՏՊԷՐԿԻ ԿԻՆԸ մանչ զաւակ մը ունեցաւ: Մայր եւ որդի բաջառողջ են:

35 ՄԻԼԻՈՆ ԻՆՔՆԱՇԱՐԺ.— Անգլիոյ մէջ հրատարակուած տարեգիրքի մը համաձայն աշխարհի մէջ 35 միլիոն ինքնաշարժ կառ կայ, որուն 28 միլիոն 144,904 Ամերիկայի մէջ, 5,686,654 Եւրոպայի, 799,422 Ովկէանիոյ, 577 հազար 793 Ասիոյ եւ 363,915 Ափրիկէի մէջ:

ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ առեւտրական նաւերը որ սպառազինուած էին սկսած են զինաթափուիլ: Մինչեւ Օգոստոս 1 զինաթափուած են արդէն 1 միլիոն 380,000 թօն տարողութեամբ 382 նաւ, այսինքն ամբողջին 100ին 35·3ը:

ՄԱՆԶՈՒՐիՈՑ ՈՂՈՂՈՒՄՆԵՐԸ այնքան զարհուրելի եղած են որ միայն 20,000 հոգի կորած են Սաննիի շրջանին մէջ: Թիֆիւսը եւ խօլերան աւեր կը գործեն ապետահար ժողովուրդին մէջ, ուր ուտելիքի պակասը տակաւ խռովիչ հանգամանք կ'առնէ: Միջազգային օգնութեան կազմակերպութիւններ կ'ըլլան:

ՊՈՒՐՊՈՆ ԻՇԽԱՆԻՆ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ.— Աւստրիոյ – Հունգարիոյ նախկին կայսր Ֆրանսուա – Ժոզէֆ ապօրէն զաւակ մը ունեցած էր իշխանուհի Ազիս տը Պուրպոնէն որ կը կոչուէր իշխան Էտկար տը Պուրպոն: Այժմ վաթսուն տարեկան այս իշխանը կ'ապրէր Պուլուա փողոցի մէկ համեստ պանդոկին մէջ, սպանուհիի մը հետ որ գեղեցկութեան նիւթեր կը ծախէր: Այս կինը Քանէլ – Սօլէր առջի օր թաղին ոստիկանատունը երթալով յայտնեց թէ ածելիով սպանուած է իր բարեկամը: Իրաւ ալ իշխանին դիակը գտնուեցաւ անկողնին վրայ, ածելիով գլխուն ծոծրակէն կտրուած: Հակառակ կնոջ պնդումներուն թէ իշխանը նախայարձակ եղած էր, ոստիկանութիւնը կ'աշխատի լուսաբանել ոճրին շարժառիթները:

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԸՆՏՐԱՊԱՅՔԱՐԸ

(Ր. եւ վերջին մաս)

Ի՞նչ ծրագիրներ կ'առաջադրէին եւ ի՞նչ լայն խոստումներ կամ գործունէութեան ուղեգծեր մշակած են այս պայքարող կողմերը:

Հանրապետականները, 1920էն ի վեր տիրացած ըլլալով իշխանութեան, բնականաբար, կը չեշտեն իրենց օրով երկրին վայելած բարիքներուն վրայ, կը պնդեն թէ մարդիկօրէն ըրած են ինչ որ հնարաւոր էր տեւական պայմաններու մէջ, կը մերժեն մեծ տպաւորի տալ թէ բարձրաղաղակ կը պոռան, թէ Հանրապետութիւնը կրնայ դուրս դալ հմատարած աղէտէն միմիայն իրենց առաջադրած դեղաթիւներուն չնորհիւ: Դեմոկրատները, կը փաստարկեն անոնք, չինարարական ոչ մէկ առաջադրութիւն չունին, այլ պարզապէս սիրող ծանր կացութիւնը կը փորձեն ծառայեցնել իրենց իշխանատենչ ձգտումներուն: Այսօր հակառակ, Դեմոկրատները խոստ կը քննադատեն Հուվըրի վարչութիւնը իբր ուղղակի պատասխանատու օր առաջ ծաւալող տագնապին, մոլեգնօրէն կը յարձակին Հանրապետականներու «պաշտպանողական մաքսի» քաղաքականութեան վրայ, Արզելականութեան առաջացուցած չարիքները կը վերագրեն իշխանութեան, եւ բարձրաձայն կ'աղաղակեն, թէ Հանրապետական կուսակցութիւնը չի կրնար խուսափիլ անտեսական տագնապի պատասխանատուութենէն, եթէ իրաւ է որ նախկին բարեկեցութեան պարզեւատուները իրենք էին, ինչպէս կը հաստատիացնէին Քուլիճի եւ նախքան տագնապի սկզբնաւորումը Հուվըրի ընտրութեան օրով:

Հանրապետականները հետեւեալ կերպով խոստացած են իրենց առաջադրութիւնները.

ա) *Շարունակել պաշտպանողական բարձր մաքսի դրութիւնը, մանաւանդ այսուհետեւ երբ շատ պետութիւններ հրաժարած են ոսկիի սմանդարտէն: Օտար երկիրներու մէջ արդիւնաբերութիւնը, ոսկի ֆոնտէ հրաժարումով, աւելի աժան պիտի արժէ եւ ամերիկեան հրապարակը պիտի ողողուի օտար աժան արտադրութիւններով, եթէ ազատ առեւտուրը թոյլատրուի եւ մաքսային բարձր պատնէշները քանդուին:*

բ) *Գիւղացիական արտադրութիւնները, ինչպէս նաեւ քարիւղը, պղինձը, ատաղձն ու հանքածուխն ալ ենթարկել պաշտպանողական մաքսի: Գիւղացիական հոծ զանգուածներու բարեկեցութեան ատարելու ուրիշ ուղիղ ճամբայ չկայ:*

գ) *Պաշտպանել տոլարը ամէն գնով. պահպանել ոսկիի սթանտարտը: Ի հարկին մասնակցիլ կամ հրաւիրել արծաթի մասին միջազգային խորհրդաժողովի:*

դ) *Պահպանել աշխատավարձերու այժմեան բարձր սակը. կարճացնել շաբաթական աշխատանքի օրերը, ինչպէս նաեւ կրճատել օրական աշխատանքի ժամերը:*

ե) *Վերաքննել դրամատուներու օրէնսդրութիւնը՝ առաջքը առնելու համար ժողովրդական պահ արուած դումարներու կորուստին: Պահպանել վարկի զոյութիւն ունեցող դրութիւնը:*

զ) *Շարունակել ներգաղթի այժմեան սեղմ դրութիւնը:*

է) *Գործակցիլ Ազգերու Դաշնակցութեան, ինչպէս եղաւ չին – Ճափոնական տագնապի առեն:*

ը) *Գործօն մասնակցութիւն ցինաթափումի ամէն քայլի, հակառակ այն իրողութեան որ Մ. Նահանգներու բանակը արդէն իջեցուած է իր նուազագոյն եւ անկրճատելի չափին:*

թ) *Անդամակցիլ Լահէյի Արդարութեան Դատարանին:*

Դեմոկրատներու մշակած պլատֆորմի կէտերը կարելի է խտացնել հետեւեալ կերպով.

ա) *Նահանգներուն ընծայել գործնակցային զանձէն աջակցութիւն, որպէս զի հանրային չնարարական ձեռնարկներ կատարուին եւ անգործութիւնը նուազի:*

բ) *Ջնջել պետական աւելորդ պաշտօնաթուները:*

գ) *Կրճատել աշխատանքի ժամերը:*

դ) *Պաշտպանել դրամատուներու մէջ պահ ձգուած ժողովրդական դումարները:*

ե) *Անկախութիւն տալ Ֆիլիպեան կղզիներուն:*

զ) *Վերացնել ու դատապարտել այժմեան Հոլի – Մմութ կոչուած բարձր մաքսային օրէնսդրութիւնը:*

է) *Հրաւիրել միջազգային խորհրդաժողով՝ ամենուրեք իջեցնելու մաքսային պատնէշները եւ զարկ տալու միջազգային առեւտուրին:*

ը) *Հրաւիրել միջազգային խորհրդաժողով արծաթի մասին:*

թ) *Անդամակցիլ Լահէյի դատարանին:*

ժ) *Կրճատել կամ ջնջել պատերազմական պարտքերը այն պարագային, երբ պարտական պետութիւնները կը պնդեն պատասխանատուութենէն, եթէ իրաւ է որ նախկին բարեկեցութեան պարզեւատուները իրենք էին, ինչպէս կը հաստատիացնէին Քուլիճի եւ նախքան տագնապի սկզբնաւորումը Հուվըրի ընտրութեան օրով:*

Հանրապետականները հետեւեալ կերպով խոստացած են իրենց առաջադրութիւնները.

ա) *Շարունակել պաշտպանողական բարձր մաքսի դրութիւնը, մանաւանդ այսուհետեւ երբ շատ պետութիւններ հրաժարած են ոսկիի սմանդարտէն: Օտար երկիրներու մէջ արդիւնաբերութիւնը, ոսկի ֆոնտէ հրաժարումով, աւելի աժան պիտի արժէ եւ ամերիկեան հրապարակը պիտի ողողուի օտար աժան արտադրութիւններով, եթէ ազատ առեւտուրը թոյլատրուի եւ մաքսային բարձր պատնէշները քանդուին:*

բ) *Գիւղացիական արտադրութիւնները, ինչպէս նաեւ քարիւղը, պղինձը, ատաղձն ու հանքածուխն ալ ենթարկել պաշտպանողական մաքսի: Գիւղացիական հոծ զանգուածներու բարեկեցութեան ատարելու ուրիշ ուղիղ ճամբայ չկայ:*

գ) *Պաշտպանել տոլարը ամէն գնով. պահպանել ոսկիի սթանտարտը: Ի հարկին մասնակցիլ կամ հրաւիրել արծաթի մասին միջազգային խորհրդաժողով

Զեկոյց Հ. Բ. Ը. Միութեան

— :-: —

(1.— ՆՈՐ ԽԱՐԲԵՐԴԻ ՄԷՋ ՎԱՐԺԱՐԱՆ, 2.— ՄԱՄԼԻԹՑՆԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԸ, 3.— ԱԶԱՏԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՁԵՒՆԱՐԿ)

Բարեգործականի Գրասենեակէն հետեւեալը կը հաղորդեն մեզի.—

1.— Ակէ քանի մը տարի առաջ Ալեքսանդրիոյ մէջ մեռաւ Խարբերդցի Հաճի Մկրտիչ Յովհաննէսեան, որ մեր պատուական բարեկամ Արմենակ պէյ Կամսարականի մէջնորդաւ Միութեանս նուիրատուութիւն մը ըրած էր, պայմանաւ որ Հայաստանի մէջ վարժարան մը բացուի:

Ամերիկայի Համա – Խարբերդցիական Միութիւնը դիմում կատարած ըլլալով որ այդ վարժարանը կառուցուի Նոր Խարբերդի մէջ, ուր առոր պէտքը այլեւս սկսած է զգալի դառնալ, կեդր. Վարչ. ժողովը որոշեց այդ նպատակին յատկացնել սոյն հիմնադրամը, որ 1600 անգլ. ոսկիի գումար մը կը ներկայացնէ:

Այս մասին Հայաստանի կառավարութիւնը իր համաձայնութիւնը յայտնած ըլլալով, խոստացած է չէնքին յատակագիծը դրկել, որուն համաձայն Միութեան կողմէ Նոր Խարբերդի մէջ մօտերս կը կառուցուի վարժարանը, ի յիշատակ ողբացեալ նուիրատուին:

2.— Ութ տարիէ ի վեր Պէյրութի մէջ գոյութիւն ունի Մամլէյնի Քոքախաւորներու հիւանդանոցը, ուր ցայսօր պատսպարուած եւ խնամուած են 616 հիւանդներ, որոնց կէսը մասամբ կամ բոլորովին բուժուելով մեկնած են:

Դժբախտաբար, բուժարանը կը գտնուի քաղաքին մէջ, ծովուն մօտ, ամառ սաստիկ տաքութեան եւ մշտական խոնաւութեան ենթակայ, այնպէս որ բոլոր բժիշկները համաձայն գտնուած են որ անպայման Լիբանանի բարձունքը փոխադրուի սանատորիումը:

Վերջերս հոգեւոր պետերու նախագահութեամբ խնամակալութիւն մը կազմուեցաւ, որ սրտեռանդ գործի լծուած է եւ գերբնական ջանքերով կը յաջողի ոչ միայն կանգուն պահել հիւանդանոցը, այլ եւ ժամ առաջ լեռ փոխադրել, որովհետեւ հոն միայն կլիմայի առաւելութիւններով հնարաւոր պիտի ըլլայ ապահովել հիւանդներու բացարձակ մեկուսացման եւ իսկական դարմանումի առողջապահիկ պայմանները:

Ինչպէս որ Միութեան Գահիրէի Շրջանակային Ճանձնաժողովը եւ Պէյրութի Տեղ. Մասնաժողովը քանիցս հաստատած են, վերջին անգամ ընդհ. քննիչ Պ. Ալէմշահ եւս իր քննութեան արդիւնքը տեղեկագրելով անհրաժեշտ դատած է այդ հայկական սանատորիումի գոյութիւնը, պայմանաւ սակայն որ անյապաղ լեռ փոխադրուի:

Թերեւս, ինչպէս հայ ծանօթ մասնագէտներ յաճախ յայտարարած են, աւելի գործնական ալ պիտի ըլլար այդ հիւանդանոցը վերածել սոսկ մեկուսարան – խնամատուժարանի մը (փրէվանթորիում), ուր հազիւ վարակուած հիւծախտաւորները քիչ ժամանակուան մէջ դոնէ բուժուելու հաւանականութիւնը կ'ունենան:

Մամլէյնի հիւանդանոցին խնամակալութեան չահեկան տեղեկագիրները ցոյց կուտան այն գնահատելի աշխատանքը զոր կատարած է, հին պարտքերը մաքրելով եւ մի քանի նպատակայարմար կարգադրութիւններ ընելով. բայց ամէն բանէ առաջ անյետաձգելի պահանջն է բուժարանին փոխադրութիւնը, օրինակ Պհամտունի կողմերը, եւ կ'արժէ ամէն բանէ առաջ այդ ուղղութեամբ լարել բոլոր ջանքերը:

Արդէն տարիներէ ի վեր մեր Միութիւնը կը աստարէ սոյն անաթորիոմին եւ անցեալ տարի 20 անգլ. ոսկի յատկացուցինք ամէն ամիս:

Բայց պիտի չգտնուի՞ բարեգործ Հայ մը կամ Հայեր որ, գիտակցելով ձեռնարկին կարեւորութեան եւ խղճի պարտք մը կատարելու ազնիւ մտահոգութեամբ, տրամադրեն պէտք եղած օգնութիւնը: Հ. Բ. Ը. Միութիւնը պատրաստ է ինք գլուխ հանելու այդ ծրագիրը, եւ կառուցանելու յարմար չէնք մը, որուն համար կը նախատեսուի 2000 ոսկիի ծախք, եթէ այդ նպատակին համար իրեն ընծայուին նիւթական կարելիութիւններ: Միութեանս ամերիկաբնակ մէկ պատուական բարեկամը յանձն կ'առնէ այդ բանին համար 1000 տոլար տրամադրել, կը սպասենք որ ուրիշներ եւս հետեւին հեռուէն տրուած այդ բարի օրինակին:

3.— Երաշտութեան պատճառաւ Սուրիոյ անապատի կարգ մը արաբ աշիրէթներ փոխադրուած ըլլալով Ամրզի դաշտը, մերձակայ Գրբրդ – Խան քաղաքը երթեւեկի առթիւ յայտնի եղած էր որ անոնց մէջ կը գտնուին Հայեր, որոնցմէ 12ը ազատագրուելով իրենց ազգականներուն կամ հայրենակիցներուն յանձնուած են վերջերս: Անոնց մէջ կը գտնուին երեք Զէյթունցի եւ մէկ Տիգրանակերտցի երիտասարդներ, Տէօրթ – Եոլցի Մինաս Պապեան եւ իր կինը, եւ տղաքներ ալ ոյ իրենց անունը չեն յիշեր:

Հալէպի Մասնաժողովը կը տեղեկագրէ.—

«Արդարեւ, մեր քաղած տեղեկութեանց համաձայն, Ամրզի դաշտը փոխադրուող Արաբներուն մէջ տակաւին բազմաթիւ Հայեր կան, զոր եւս կարելի պիտի ըլլայ դիւրաւ ազատագրել, եթէ նախապէս անոնց պատսպարութեան եւ պատսպարման մասին միջոցներ ձեռք առնուին: Ինչպէս գիտէք, տեղւոյս մէջ, ըլլայ հայկական, կամ օտար որ եւ է որբանոցի հաստատութիւն գոյութիւն չունի այժմ, որով այս թեղեթուն վիճակը նկատի ունենալով օգնութեան անհրաժեշտ պէտքը կը հաստատենք»:

Նկատի ունենալով այդ ազատագրութեան ձեռնարկին կարեւորութիւնը, անմիջապէս գումար մը տրամադրեցինք Հալէպի եւ Բզբրդ – Խանի Մասնաժողովներուն, որպէս զի հատուցնելու եւ քանի մը օր պատսպարելու եւ յետոյ գործի դնելու միջոցը ունենան, բայց յուսալի է որ սրտցաւ Հայբարեկիցներ եւ Հայրենակցական Միութիւններ պիտի չի զլանան իրենց օժանդակութիւնը ընծայել մեզի, որպէս զի ապահովենք մի քանի հարիւր կորսուած հայորդիներու եւ հայուհիներու ձերբազատումը եւ պաշտպանութիւնը:

Փարիզ, 11 Օգոստոս 1932

Կարդացէք եւ Տարածեցէք «ՅԱՌԱՋ»ը

ՕՐՈՒԱՆ ԼՈՒՐԵՐԸ

Ոսկիի դրամագլուխը եւ տնտեսական գործերը

ԼՈՆԴՈՆ, 16 Օգոստոս.— Քանատական թերթերը կը հրատարակեն այն ճառը որ խօսեցաւ Պ. Զէմպըլէյն Օթթավայի համաժողովին մէջ, եւ ուր յայտարարեց թէ աշխարհ պէտք ունէր զանձային տիեզերական խարխափ մը, եւ թէ անկարելի էր աւելի լաւը երեւակայել քան ոսկին. բայց Մեծն – Բրիտանիա նպատակ չունի վերադառնալու ոսկի դրամագլուխին (էթալոն), բայց ի այն պարագայէն երբ համոզուի թէ դարմանի մը գտնուած է այն պատճառներուն որ 1931ին առաջ բերին ոսկի դրամագլուխին անկումը:

Բազմաթիւ գաղթավայրեր, ըսաւ Պ. Զէմպըլէյն, յայտնեցին որ դիներու ընդհանուր բարձրացում մը կրնար առաջ գալ միայն դրամական ազդակին գործածութեան ձեւին հետեւանքով. բայց, Անգլիոյ գանձային նախարարին կարծիքին համաձայն, եթէ դիներու կայունութիւնը եւ գլխաւոր նախանիւթերու հրապարակներուն վրայ վստահութիւնը վերահաստատուին, այնատեն պէտք պիտի ըլլայ փնտռել կարգ մը միջոցներ նախանիւթերու արտադրութիւնը այնպիսի ձեւով մը կանոնաւորելու որ համապատասխանէ սպառող հրապարակներու կարողութեան:

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

Ուաշինկթընէն «Տէյլի Թէլէկրաֆ»ի կը հաղորդեն թէ համաշխարհային տնտեսական խորհրդաժողովը պիտի գումարուի նոյեմբերին, Ամերիկայի նախագահական ընտրութենէն յետոյ:

Անգլիոյ վարչապետը նախ այնպէս խորհած էր որ խորհրդաժողովը կրնար Լոնտոնի մէջ գումարուիլ հոկտեմբերին եւ կարճ նստաշրջանէ մը եւ մասնագիտական յանձնաժողովներու կազմութենէն յետոյ կարելի էր զայն յետաձգել ընտրութիւններէն վերջը:

Բայց Ամերիկայի մէջ տարբեր կը խորհին: Ենթադրելով որ եթէ նոյն իսկ Հուվըը վերընտրուի, ան կրնայ տարբեր պատուիրակներ ընտրել քան անոնք զորս պիտի որոշէր այժմ:

Այսու հանդերձ Ուաշինկթընի մէջ հակառակ չեն որ անմիջապէս գործի սկսուի եւ կազմակերպիչ յանձնաժողովը իր աշխատանքներուն ձեռնարկէ սեպտեմբերին, նոյն իսկ Լոնտոնի մէջ:

ՀՕՁԱ ՄԸ ԿԸ ՅԱՆԴԻՄԱՆԷ ՊԱՐՍԻՑ ԹԱԳՈՒՀԻՆ

ԼՈՆԴՈՆ.— «Տէյլի Հերալտ»ի Թէհրանի թղթակիցը կը հաղորդէ թէ Պարսից Շահին կինը վերջերս ուխտի գացած էր Մէշէդ, սուրբի մը գերեզմանին: Թագուհին հագուած էր եւրոպական տարազ, բայց երեսը քօղարկուած էր: Աղօթքի պահուն, կարծելով թէ մարդ չկայ, կը բանայ երեսին քօղը: Հօգմ մը սակայն որ հոն էր, կը տեսնէ եւ կը սկսի յանդիմանել թագուհին՝ առանց զայն ճանչնալու եւ լուտանք կը տեղայ եւրոպական ձեւերուն դէմ: Ազմուկը շատնալով՝ ամբոխը կը խռնուի: Թագուհիին հետեւորդ պինուորականները որ դուրսը կը սպասէին, կը փութան եւ նեղ կացութենէ մը կ'ազատեն թագուհին:

Յաջորդ օրը, Շահը ձիով անձամբ կ'երթայ նոյն սուրբին գերեզմանը եւ գտնելով հօգմն անոր թեւէն կը բռնէ եւ լաւ մը կը ծեծէ զայն: Յետոյ, թիւրան դառնալով Շահը տուգանքի դատապարտել կուտայ նոյն հօգմն՝ թագուհիին հանդէպ յարգանքի պակասութեան մէջ գտնուած ըլլալուն համար:

ՖՐԱՆՔԵՀԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՈՒԱՇԻՆԿԹՔԸՆ.—Միացեալ Նահանգաց եւ Ֆրանսայի միջեւ առեւտրական նոր դաշինք մը կնքելու մասին բանակցութիւնները չատ դանդաղ կ'ընթանան, որով կարգ մը չրջանակներ յուսախաբ եղած են:

Կը գտնուին մանաւանդ որ Ֆրանսա ցարդ չէ պատասխանած Միացեալ Նահանգաց վերջին բողոքին, որ կը վերաբերէր պղինձի ներածութեան մասին Պլեմիքայի հետ եղած համաձայնութեան: Ամերիկա, միւս կողմէ կը պահանջէ վերաքննել ամերիկեան ապրանքներու մուտքը սեղմող ֆրանսական հրովարտակները:

Դաշնագրին կնքման գլխաւոր արգելքը այն արմատական ընդդիմութիւնն է որ կայ մաքսային օրէնսդրութեան մասին ֆրանսական եւ ամերիկեան թէկեռուն միջեւ: Այս պատճառաւ մասնակի կէտերու մասին եղած համաձայնութիւնները առկախ մնացած են:

ՊՈՒԼԿԱՐ ԱՐԴԻՒՆԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆԸ ՍՊԱՌՆԱԼԻՔԻ ՏԱԿ

Առեւտրական նախարարութեան արդիւնաբերական ճիւղի գլխաւոր քննիչ տոքթ. Զ. Գանովի յայտարարութեան համաձայն, պուլկար արդիւնաբերութիւնը վտանգուած է, արտասահմանէն ստացուող անհրաժեշտ հում նիւթերու համար պէտք եղած օտար դրամը չտրուելուն պատճառաւ:

Այս պայմաններուն մէջ պուլկար գործարանները հետզհետէ պիտի կրճատեն իրենց արտադրութիւնները եւ մօտ 20 հազար բանուորներ գործազրկութեան պիտի մատնուին: Առաջիկայ աշնան կարգ մը տեղական ապրանքներ, կրկնակօշիկ, ապակեղէն, ամաններ եւ հիւսուածեղէններ պիտի քաշուին հրապարակէն եւ ասպարէզը պիտի մնայ օտար երեք անգամ սուղ ապրանքներու, որոնց ներմուծման համար դիւրութիւններ կը գտնեն օտար ուժեղ դրամատէրերը:

Վտանգը հեռու չէ, եթէ 15—20 օրուան մէջ միջոցներ ձեռք չառնուին, պուլկար արդիւնագործութիւնը անդարմանելի կորուստներու պիտի ենթարկուի: Արդէն գործէ զրկուած բանուորներ կան, որոնք ժողովներ կը գումարեն եւ աշխատանք կը պահանջեն:

"ՅԱՌԱՋ"Ի ՀԱՐՑԱՐԱՆԸ

Իմիութեան թուղթերու շուրջ

Մեր թղթակիցները վերջերս սկսան աւելի մուք եւ յուսահատական գոյներու տակ ներկայացնել փրանսաբնակ բազմաթիւ Հայերու իմիութեան թուղթի հարցը: Իրարու յաջորդող դէպքերը ցոյց կուտան թէ ըսուածներուն մէջ ոչ միայն չափազանցութիւն չկայ, այլ նոյն իսկ մեր մամուլը եւ ազգային մարմինները կացութեան ծանրութիւնը չափելու համար չունին որոշ տուեալներ: Կարծուածէն շատ աւելի մեծ է թիւը փրանսաբնակ հայ ընտանիքներուն եւ անհատներուն որոնք անելի մատնուած են կամ կրնան մատնուիլ մէկ օրէն միւսը:

Որ եւ է դարման թելադրելէ առաջ պէտքը կը զգանք կարելի եղածին չափ ընդարձակ տեղեկութիւն ունենալ իմիութեան թուղթերու հարցին շուրջ: Պէտք են թուանշաններ եւ մանրամասնութիւններ:

Կը հրաւիրենք մեր բոլոր թղթակիցները, ազգային մարմինները եւ ընթերցողները որոնք կը հետաքրքրուին այս ցաւոտ խնդրով, պատրաստել ցանկ մը հետեւեալ գլուխներով.

1— *Ձեր չրջանին կամ ծանօթներու չրջանակին մէջ «անկանոն» վիճակի մէջ գտնուողներու անուն, մականուն:*

2— *Նշանակել իւրաքանչիւրին անկանոնութեան ձեւը, այսինքն՝*

ա) *Ինքնութեան թուղթ բնաւ չունեցողներ.*

բ) *«Վիզա»ի թուղթ ունեցողներ.*

գ) *100 ֆրանքնոց թուղթ ունեցողներ որոնք աշխատելու իրաւունքէ զրկուած են.*

դ) *Արտաքսման թուղթ ստացողներ եւ պատճառը:*

3— *Քանի տարիէ ի վեր Ֆրանսա բնակիլը:*

4— *Եթէ «գօնթրաթ»ով եկած է, «գօնթրաթ»ին պայմանաժամը, ո՞ր տեղին եւ ո՞ր գործին համար եկած ըլլալը:*

Այս հարցով պէտք է հետաքրքրուիլ ամէնէն առաջ անոնք որ անկանոն իմիութեան թուղթեր ունին: Իրենցմէ ալ կը սպասենք որ փութան նշդրութեամբ պատրաստել վերոյիշեալ հարցարանը եւ հասցնել մեզի, առանց սպասելու որ ուրիշներ խորհին եւ գործեն իրենց համար:

Ուշադրութիւն

Գաւառէն շատեր մեզի կը գրկեն, մեր հարցարանին իրրեւ պատասխան, իրենց ինքնութեան առժամեայ թուղթերը եւ ուրիշ վաւերաթուղթեր:

Կը խնդրուի, — բան չգրկել մեզի, նոյն իսկ որբոմանտ, եթէ չէք ուզեր որ կորսուին:

Եւ յետոյ, շատեր փարիզէն, անձամբ խմբագրատուն կուգան, «կարգադրելու» իրենց խնդիրը:

Կը յայտարարենք, որ աւելորդ է գալ խմբագրատուն:

Մեր ուզածն է «անկանոն» թուղթ ունեցողներուն անունը, մականունը, իրենց պարագանները, ուրկէ գալը, ինչ տեսակ թուղթ ունենալը: Այսքան: Բոլոր այս կէտերը գրաւոր, կարճ եւ ամփոփ, զրկել մեզի:

Պատրաստուելու համար իմիութեանց, մրցումներու եւ վկայական ստանալու, պատանի կամ չափահաս կրնան դիմել դաշնակի, սոլֆէժի եւ երգերու փորձերու համար

ՕՐ. ՃԱՄՊԱԶԻ (1er prix)

Անգամ «Musica» երաժշտանոցի իմիջէ մարմինն, նախկին աշակերտ Morpain եւ Lazare Lévy, ուսուցիչներ երաժշտանոցի:

Հասցէ՝ **61, Rue de Flandre, Paris (19e).**

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Արդէն լրացած է ՅԱՌԱՋի առաջին վեցամսեակն: կը խնդրուի մեր յարգելի բաժանորդներէն, որ փութով մեզի փոխադրեն իրենց նոր բաժնեգինը:

Կարգ մը բաժանորդներ, որ մինչեւ հիմա հակառակ մեր կրկնակի դիմումներուն չեն վճարած իրենց բաժնեգինը, բարի ըլլան փութացնելու զայն այս առթիւ: Այլապէս պիտի ստիպուինք դադրեցնել թերթին առաքումը իրենց հասցէին:

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՈՆԸ [27]

ՀԱՅՐԵՆԻ ՀԱՄԱՅՆԱՊԱՏԿԵՐ

(ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ)

Հայաստան Բնական եւ քաղաքական

Բ.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Անին իր փառքին գագաթնակէտը հասած է Ժ. դարուն Աչոտ Գ. Ողորմածի, Սմբատ Բ.ի եւ Գագիկ Ա.ի ժամանակ: Այսօր աւերակ է Անին եւ 1920էն ի վեր կը գտնուի Թուրքերուն ձեռքը:

ՆԱԽԻՋԵՒԱՆ ԿԱՄ ՀԻՆ ՆԱԽԻՋԵՒԱՆ (*), որ շատ հին քաղաք է: Եբրայեցի հովիտին ամենահին քաղաքներէն մին, որ շատ անգամ պատերազմներէ կործանած եւ վերաշինուած է:

(*) Հայերը Ռուսիոյ Ցոն գետին եզերքը՝ Ռոստով քաղաքին դիմացը հիմնած են Նոր – Նախիջեւան անուն քաղաքը՝ ի յիշատակ Նախիջեւանի:

կը գտնուի Հայաստանի Սիւնիք նահանգին մէջ՝ ծովին մակերեւոյթէն 934 մեդր բարձր: Կ'ոռոգուի Նախիջեւան–չայն առնուած ջրանցքէն:

Դ. դարուն Պարսիկները աւերակ ըրած են, իսկ ԺԹ. դարուն ձէնկիզ խան աւարի տուած է զայն:

Իր գաւառի Հայերն ու Թաթարները կը զբաղին երկրագործութեամբ, պարտիզպանութեամբ, չերմաբուծութեամբ եւ մեղուաբուծութեամբ. բայց գլխաւոր զբաղումը այգեմշակութիւնն է, որովհետեւ իր կլիման կը յարմարի հրաշալի կերպով որթատունկի, որմէ կը հաշուի 60 տեսակ, որոնց բերքին տեսակները խիստ որոշ են ձեւով, գոյնով ու համով:

Այս գաւառը կ'արտադրէ ընթիր գինի, առատ ծիրան, սալոր եւ կեռաս: Իսկ հանքերէն ունի արծաթ, պղուճակ, կապար, հանքածուխ եւ հանքային տաք ջուրեր:

Թէեւ գաւառին մէկ մեծ մասը անապատային է, բայց ուր որ ջուր կայ, հողը սքանչելիօրէն բարերեր է:

ԱԳՈՒԼԻՍ, Գողթն (*) գաւառի այրերէն մին, որուն սահմանն է արեւելեան Արեւիք եւ Զորք, հիւսիսէն Ծղուկ եւ Երնջակ, արեւմուտքէն Երնջակ եւ հարաւէն Երասխ գետը:

Հայաստանի մէջ մեծ դեր խաղացած է այս գաւառը թէ՛ իր բաջութեամբը եւ թէ իր կրթութեամբը:

Իր անունը ծանօթ էր նաեւ Պտղոմէոս աշխարհագրին, որ ժամանակակից էր սոյն գաւառի պայծառութեան՝ Արտաշէս Բ.ի օրով, այսինքն, Քրիստոսի Ք. դարու կիսուն: Պտղոմէոս կոչած է զայն ըստ Լատինաց **Coltene** = Գողթնէ: Ս. Մեսրոպ երկու անգամ այցելած է հոս կրօնքի եւ գրականութեան խնդրով: Իր բաջարի բնակիչները իրենց հեթանոսական պաշտամունքներուն հետ միաժամանակ անմոռաց պահած են նախնեաց դիւցազնական աւանդութիւնները եւ Հայ բաջերու ու թագաւորներու դիւցազնութիւնները անմահացուցած են իրենց բնաւորութեամբ:

Գողթն գաւառի Ագուլիս գիւղաքաղաքը: Գողթան երդիչները այս գաւառէն էին:

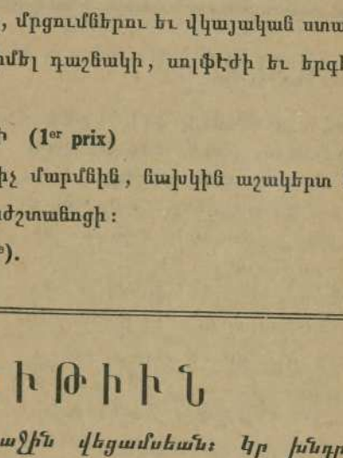
Նախիջեւանի գաւառին հարաւը՝ եբրասխի եզերքը կը գտնուի Հին – Ջուղայի տեղը հիմնուած Ջուղա (*) անուն գիւղը:

Պատմական Հին – Ջուղայի եւ չրջակայքի Հայ բնակիչները, 12,000 հոգի, 1605ին Պարսից Շահ – Աբաս Թագաւորին կողմէ բռնութեամբ տեղահան ըլլալով՝ առաջնորդուած են Պարսկաստան եւ Ասպահանի մօտ առնուած հիմնած են Նոր – Ջուղա, ուր կան ներկայիս Հայերը:

ԿԱՐՕ.— Վանանդ գաւառի հռչակաւոր բերդաքաղաքը, որ չինուած է Ախուրեանի մէկ դեռակիզին վրայ:

1240ին Թաթարներու Զարմագան, իսկ 1394ին Լէնկթիմուր խաները սոսկալի ջարդեր ըրին հոս: 1878ին Ռուսեր տիրեցին անոր: 1918—1920 Հայերու ձեռքը անցաւ. բայց այժմ Թուրքերու ձեռքը կը գտնուի ան:

(*) Պարսկաստանի Ասպահան բադաքին մօտ՝ Պարսից Շահ Աբաս թագաւորին տարագրած Հայերուն հիմնած բաղաքը Նոր – Ջուղա կը կոչուի ի յիշատակ Հին – Ջուղայի:

ՇԱՀ – ԱԲԱՍ

Նշանաւոր է Ժ. դարուն կառուցուած Ս. Առաքելոց Մայր եկեղեցին:

ԿՈՂԲ.— Սուրմալուի գաւառին մէջ համբաւաւոր ան, ուր ծնած է Ե. դարու նշանաւոր մատենագիր՝ Եղնիկ Կողբացին: Այս ան ալ ծանօթ է իր ազահանքովը:

ՅՈՎՀ. ՊԱՊԻԶԵԱՆ

(Շար.)

Ց.

Դ.

Գաւառ

ՄԱՐՄԷՅԻ Քրիստափոր եպիսկոպոսիէն ընդհ. ընկերական ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերները վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30-ին, ձանօթ հաւաքատեղին մէջ։ Կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

Դաշտահանդէս Սեւ Քլուխ անտառին մէջ

Կազմակերպուած Սեբաստիոյ Դոչկհոսարի Հայր. Միութեան կողմէ։ Այս կիրակի առաւօտեան մինչեւ իրիկուն։

Երգ, նուագ, արտաստանութիւն եւ անակնկալներ։

Հաղորդ. միջոցներ.— Շոգենաւ՝ իջնել Pont St. Cload, Թրամուէյ 1 Թիւ եւ իջնել Pont de Sèvres։

Անձրեւի պարագային կը յետաձգուի։

Դաշտահանդէս Մարսէյլի մէջ

Մարսէյլի Խնուսի Հայր. Միութեան կողմէ, այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին Սէնթ Անտրէի օդաստն պարտէզին մէջ։

Կը նախագահէ՝ Պ. ԽԱՉԻԿ ԴԱՒԻԹԵԱՆ

Կը խօսի՝ ՏԷՐ ԵՂԻՇէ ՔՀՆ. ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ

ԴԵՐԱՍԱՆ Մ. ՄԱՐՈՒՔԵԱՆԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐԸ

Լ Ի Ո Ն.— Այսշաբաթ օր Էմիլ Զօլա թատերասրահին մէջ սրեկոյեան 8.30ին։ Ղեկավարութեամբ՝ Մ. ՄԱՐՈՒՔԵԱՆԻ, մասնակցութեամբ՝ երգչուհի-դերասանուհի Տիկ. Ե. ԲԱՌԱԼԻ (Փարիզէն), ինչպէս նաեւ Պ. ԹՐԱԳՕՇԻ (Լիոնէն) եւ վ. ՏԷՐ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆԻ (Մարսէյլէն)։

կը ներկայացուի՝ ՕԹԵԼԼՕ

Տոմսերու գիները սովորական են

ԺԱՆՕԹ.— Սեպտ. 17ին փարիզի մէջ պիտի ներկայացնէ «Բ Ո Ռ»ը, Société Savantesի սրահին մէջ։

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

Նահատակ Գրագետներու Բարեկամներ

ՄԱՏԵՆԱԶԱՐԻՆ ՕՐԴ ՀԱՅՈՐԸ

ԳՐԻԳՈՐ ԶՈՉՐԱՊԻ

ԾԱՆՕԹ ԴԷՄՔԵՐ ԵՒ ՊԱՏՄՈՒԱԾՔՆԵՐԸ

Գ Ի Ն՝ 20 Ֆ Ր Ա Ն Ք

Դիմել՝ M. Barsamian, 121 Rue Marcadet, Paris (18)

Պուա Քողնուպի մէջ «Ցառաջ» կը ծախուի

Պ. ԱՌԱՔԵԼԵԱՆԻ ահաբահիկ մէջ

CAFE ARARAT

345 Ave. Argenteuil, Bois-Colombes

Տէսիլի մէջ «Ցառաջի գործակալն է

Պ. ՎԱՀԱՆ ՀԻՒՍԵԱՆ

41, Maison l'Aurore, DÉCINES, (Isère)

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

Կէցվէյի եւ ՇՐՋԱՆԻ Հայրենակցական Միութեան ընդհ. Ժողովը տեղի պիտի ունենայ այս կիրակի, 21 Օգոստոս, կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, Պանէօ-Քաշանի Մանկապարտէզի սրահին մէջ, 24, *Rue Roger*։ Կարեւոր օրակարգ։ Ներկաներու Թիւը մեծամասնութիւն կը համարուի։

Ի ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ Փարիզի եւ շրջականներու յարգոյ հայ հասարակութեան՝ Շապին - Գարահիսարի Ռազմիկ Հայր. միութիւնը կը ծանուցանէ թէ Հոկտեմբեր 2 կիրակի կէսօրէն յետոյ Մխիթարեանէն մեծ սրահին մէջ կազմակերպած էթնատեսական ցերեկոյթը, ինչպատս գօրավար Անդրանիկի յուշարձանին։

Կը խնդրուի բոլոր հայ կազմակերպութիւններէն նկատի ունենալ այդ թուականը։

(Կնիք)

ԱՆԴՐԻԱՄԻ եւ իր շրջանի Հայր. միութեան ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ այս կիրակի ժամը 2.30ին, Ֆլօրիա ճաշարանին մէջ, 61 Mr. le Prince, մէթրօ Օտէոն։ Կը հրաւիրուին անդամ եւ ոչ անդամ բոլոր հայրենակիցները։ Օրակարգ հաշուետուութիւն, եւայլն։ Պիտի կարդացուի Արարկիր գտնուող հայրենակիցներու ցանկը, կարեւոր բոլորիս համար։

Վարձու խանութ

Լուսաւոր, կազ, ելեկտրականութիւն, առանց րըփրիցի, յարմար դերձակի, սափրիչի, կօշկակարի եւ ամէն առեւտրական գործի համար։ Դիւրամատչելի պայմաններ։ Դիմել ՏԷՐ-ՅԱԿոբեան տպարան, 17 rue Damesme, մէթրօ Թոլպիաք։

Imp. A. DER (Agopian)
7, Rue Damesme, Paris (13)
Le Gérant H. STEPHAN

ՍԵԴՐԱԿ ՄԱՍՈՒՆԻ

Վիրաբոյժ - ատամնաբոյժ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱԿՈՒԼԹԵՏԷՆ

14 Rue Lagrange, PARIS (5)

ՄԱՍՆԱԳԻՏ ՈՍԿԻ ԲՈՒԿՈՆԻ, ՊՈՒԾԻ եւ ԱՏԱՄՆԱՇԱՒԻ ի

բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործո ւթիւն

կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն 8, առտուները ժամադրու Գեամբ, կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր։

Métro St. Michel *կամ* Maubert-Mutualité

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏ, Կեանքը, Թ. Ազատեան 15 *ֆրանք*, *ԾԱՆՕԹ ԴԷՄՔԵՐ ՈՒ ՊԱՏՄՈՒԱԾՔՆԵՐ*, Գ. Զօհրապ 20, *ՆԱՀԱՏԱԿ ԳՐՈՂՆԵՐ* (Տ. Չէօկիւրեան եւ Ի. Սեւակ), Ա. Սեւան 15, *ԱՐԵՒՈՑ ՃԱՄԲԱՆ*, Մաննիկ Պէրպէրեան 10, *ԵՏՔԸ*, Էրիխ Մարիա Ռեմարք 20, *ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆԻ ՄՏՔԵՐԸ*, Քրիստ.Միքայէլեան 10, *ԽԵՆԹԸ* եւ *ՋԱԼԱԼԻՏՏԻՆ՝* Րաֆֆի 25, *ՎԱՂԱՆԹԻՆ*, ժորժ Սան 20, *ԹԻՐՖԱՆՕ*, (Բիւզանդիոնի կայսրուհին) 25, *ԱՊՐՈՒՄՆԵՐ*, Մալխաս 50, *ԳՆԴԱԿԱՁԱՐՈՒԱԾՆԵՐԸ*, Ռէն 20, *ԵՐԵՔ ԸՆԿԵՐՆԵՐԸ*, Ղ. Մելոյեան 10, *ՍԱԼԻՒ ՀԱՆԸՄ*, Ե. Օտեան 2 *հատոր* 30 *ֆր.*, *ԺԻՒՏՅԷՒ ԵՒ ԺԱՒԼԻՆ*, Ա. Պէրնէյտ 2 *հատոր* 65 *ֆր.*, *ՍԻՄՕՆ ՓԻՂԼԻՎԱՆ* 25, *ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԱՂՋԻԿԸ*, Քասիմ 2 *հատոր* 25, *ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ*, Յ. Ալոճեան (Խոզմերի) 12.50, *ՏԱՒԻՂ ԵՒՈՂԼԵԱՆ*, Գ. Կաւվարենց 20, *ԱՐԵՒԵԼՔԻՆ ԱՐԵՒՄՈՒՏՔ*, Ոստանիկ 5, **QUATRE CONFÉRENCES SUR L'ARMÉNIE, Fr. Macler 35, LES RIRES D'UNE CHARMEUSE DE SERPENTS, Armen Ohanian 15.**

Դիմել՝ ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ, 51 rue Monsieur-le-Prince, Tél. Danton 88-65, *ուր կը գտնէք նաեւ ֆրանսերէն եւ հայերէն ամէն տեսակ գրքեր։*

Etude de Me **BERNARD WAHÉ** (ՊԷՕՐԷՖՋԵԱՆ)

(12 année)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Droit Français et International Privé

18, Rue Dauphine, Paris (6e) Tél. Danton 73-97

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ. վաղոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ հաշտարար գատարաններու առջեւ., կոտսայ certificats de coutumesներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները

ՀԱՅՑԷԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ՏՕՔԹԷՕՐ Մ. ՏԻՄԻՋԵԱՆ (ՆՈՐԱՅՐ)

147, Rue de Voies - du - Bois

Tél. Charlebourg 05-74 Colombes (Seine)

(Փարիզէն՝ Gare St. Lazareի գիծը առնել եւ իջնել La Garenne)

ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԿԻՆԵՐՈՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ընդունելութեան ժամը 2—8, կիրակի եւ տօն օրեր 9—12

ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ ԲԱՑԱՌԻԿ ԱՌԻԹԷՆ

ՁՄՐԱՆ ԿԱՐԱԳԸ ԱՊԱՀՈՎԵՑԷՔ ԱՄԱՌՈՒԱՆ ԱԺԱՆ ԳԻՆՈՎ

ՔԱՆԻ ՈՐ ԳԻՆԵՐՈՒ ՁԳԱԼԻ ԲԱՐՁՐԱՑՄԱՆ ՆԱԽՕՐԵԱԿԻՆ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆՔ, ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՍ ՍՈՑՆ ՊԱՀԱՆՁՔԸ ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼՈՎ, ԲԱՑԱՌԻԿ ԳԻՆՈՎ ՎԱՃԱՌՄԱՆ ՍԿՍԱԾ Է։

Անարատ կարագ	5%	ադուաճ, քիլօն	*12.50*	Ֆրանք
» »	3%	» »	*12.75*	»
» » *demi salé*	1½%	» »	*13.50*	»
Հալեպի հալած անարատ կարագ		»	*17.—*	»

2—5—10 քիլօնոց գոցուած եւ ժաքուր տուփերու մէջ, յանձնելի բնակարան։ Մեծաքանակ պատուէրի բացառիկ զեղչ։

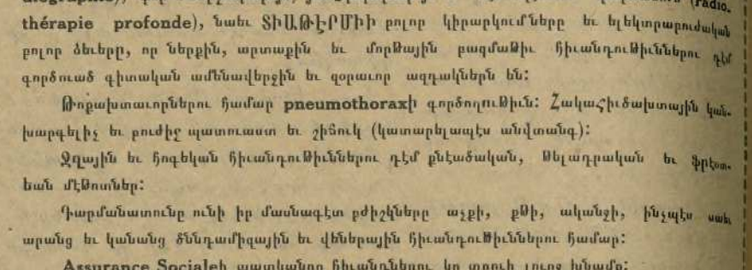
Դիմել՝ Comptoir Général des Beurres, 74 *Rue* Gergovie, *Paris* (14). Tél. Seg. 70-07, 70-88։

CABINET V. YARJANIAN

JURISCONSULTE

54, Rue La Fayette, Paris (9) (Métro Cadet) Tél. PROVENCE 87-53

Կ'ստանձնէ Առեւտրական, Պատժական, Քաղաքային ամէն տեսակ դատեր։ Իրաւագիտական խորհրդակցութիւններ, բոլոր դատական եւ վարչական գործերու համար, գրաւոր կամ բերանացի։ Նախարարութեանց եւ բոլոր պաշտօնատուններու մօտ վարչական եւ իրաւական դիմումներ։ Հայ առեւտրականներու եւ անհատներու մանաւանդ դիւրութիւններ պատուագնի վճարման համար, նկատի առնելով ներկայ անտեսական տագնապը։ Մասնաւոր սպասարկութիւն քաղաքային եւ կրօնական ամուսնալուծումն դատերու համար։ Արագութիւն եւ գաղտնապահութիւն։ Դիմեցէք եւ պիտի գտնէք ամէն գոհացում։ Գաւառներէն եւ արտասահմանէն եղած դիմումներուն կը պատասխանուի անմիջապէս։

REALISATION IMMOBILIERE

Կը հրաւիրենք բոլոր անոնք որ տուն շինել պիտի տան, չի կնքել ոեւէ ապահովութիւն, առանց մեզի խորհուրդ հարցնելու։

Ամէն դիւրութիւն շինութեանց եւ փոխառութեանց համար։ Ընդ պայմանաժամ նուազագոյն տոկոսով։

Դրուած դրամագլուխին վրայ *100*ին *70* եկամուտ կ'ապահովենք ձեզի։ Ունինք նաեւ վարձու յարկաբաժիններ եւ աշխատանոցներ։

Խորհրդակցութիւնները ձրի են, ժամը 2էն *6.30*։

Նշանաւոր *20, Passage Prado,* (մէթրօ Սէն-Ժընի)

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ Մերսինի ֆրանս. հիւանդանոցներու

Պատուոյ մէտայլ ֆրանս, առողջապահ. նախարարութենէն

Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)

Téléphone: TRINITÉ 59—54

Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.50էն 7.50, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրութեամբ) կիրակի եւ տօն օրերը 10—12։

Հոն կը կատարուին՝ ռ. ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, շողանկարում (radiographie), գեր-մանիշակագոյն, յետ-կարմրագոյն եւ ռէնթկէնեան դարմանում (radiothérapie profonde), նաեւ ՏԻԱԹԻՐՄիի բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործուած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են։

Թոքախտաւորներու համար **pneumothorax**ի գործողութիւն։ Հակաշիճախտային կամ խարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ)։

Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնէաճական, Նեւրադրական եւ ֆրէյեան մէթոտներ։

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս սաո արանց եւ կանանց ծննդամիզային եւ վեներային հիւանդութիւններու համար։

Assurance Socialeի պատկանող հիւանդները կը տրուի լուրջ խնամք։

Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ դրսի հիւանդներուն։

Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54:

Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան **Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա**

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52—73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնասուած կերակուրներ

ՁԱՇԱՐԱՆ CAUCASE

23 Rue de la Huchette, Métro St. Michel

Դուսական եւ արեւելեան համեղ կերակուրներ՝ պատրաստուած յայտնի խոհարարներու կողմէ։

Ճաշի միջոցին անընդհատ նուագ

Prix Fixe 4 պնակ կերակուր՝ 6 Ֆրանք

«ՑԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (71)

Բ Ո Ռ

(ՎԷՊ 1830Ի ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ՕՐԵՐԷՆ)

Հեղինակ՝ Է. ՎՈՑՆԻՉ Թարգմ. Լ. ՇԱՆԹ

Բայց ե՞րբ է ասելու Ասուած «հերի՛ք է», երբ պէտք է նրա օրհնութիւնը սրբի անէծքը հոգուն վրայից։ Ի՞նչ թողութիւն կարող է ուղղել իմ գործած յանցանքը։

Տիրեց մահանման լուութիւն, եւ Մօնտանէլլին նայող ամբոխը տեսաւ թէ ինչպէս բարձրանում ու իջնում էր նրա կրծքից կախուած խաչը։

Նա վերջապէս վեր առաւ ձեռքերը ու տւեց իր օրհնութիւնը ոչ բոլորովին հաստատ շեշտով։

— Ողորմած է Աստուած ու գթառատ։ — ասաց նա։ — Նրա գահոյքին տարէք ձեր բեռը։ որովհետեւ ասւած է։ «Մի արհամարի խորտակուած ու վշտահար սիրտը»։

Դարձրեց գլուխը ու անց կացաւ հրապարակի միջով, կանգ առնելով տեղ — տեղ ժողովրդին խօսելու համար, կամ գիրկը առնելու երեխաներին։

Ուղիղ կէսգիշերին Բոռը գնաց պալատ։ Ամէնքը քնած էին։ Ծանր լռութիւն էր տիրում ամենուրեք։ Միայն պահակները, զէնքերը ձեռքներին, արթուն էին։ Նրանք ոտքի թռան, երբ տեսան Բոռին։

— Ո՞ւր է Դոմինիկոն։ — հարցրեց Բոռը։

— Ննջասենեակում է, — պատասխանեց պահակներից մէկը։

— Ո՞ւր է ննջասենեակը։

— Ահա այն դուռը, — ցոյց տւեց պահակը։

Բոռը մտաւ ննջասենեակը։ Դոմինիկոն քնած էր։ Բոռը կանգնեց նրա մահճակալի առջեւ։ Դոմինիկոն արթնացաւ։

— Ո՞վ է, — գոչեց նա։

— Ես եմ, — պատասխանեց Բոռը։

— Ի՞նչ է պատահել, որ եկել ես ինձ արթնացնելու։

— Ես եկել եմ ասելու, որ ինձ ուղարկել է Մեծ Խորհուրդը։

— Ի՞նչ է ուզում Մեծ Խորհուրդը։

— Ուզում է, որ ես ձերբակալեմ քեզ։

— Ինձ ձերբակալե՞ս։ Ինձ, որ քեզ ինձ հետ եմ բերել։ Ինձ, որ քեզ ինձ հետ եմ բերել, որ քեզ ինձ հետ պահեմ։ Ինձ, որ քեզ ինձ հետ եմ բերել, որ քեզ ինձ հետ պահեմ, որ քեզ ինձ հետ պահեմ։

*— Ես ինձ հետ եմ բերել

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՀԱՐԱՁ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

ՈՒՐԲԱԹ
19
ՕԳՈՍՏՈՍ
1932
19 AOUT
1932

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

Հ. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 1960 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՆԵՐՔԻՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆՑ ՀԵՏ ՄԱՀԱՓՈՐՁԵՐԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ

ՊԵՐԼԻՆ, 17 Օգոստոս.— *Հիթլերեան բանակին սպայակոյտի պետը զնդապետ Ռօէմ տեսակցութիւն մը ունեցաւ զօր. Ֆոն Շլայխէրի հետ: Այս տեսակցութեան շատ նշանակալից հանգամանք կուտան կարգ մը քաղաքական շրջանակներ, քանի որ Հիթլերի եւ կառավարութեան միջեւ բանակցութեանց այնքան կոպիտ խզուած կ'երեոյ, ասիկա նոր բանակցութեան մը սկիզբն է:*

Նկատելով որ երկու զինուորականները վաղեմի բարեկամներ են, հաւանական կը նկատուի որ համաձայնութեան դէմին մը գտնուի ազգային – ընկերվարականները դահլիճին մէջ առնելու մասին:

Կ'ենթադրուի որ, երբ խորհրդարանը գումարուի եւ Ֆոն Փափէն իյնայ, նոր դահլիճը կազմելու պաշտօնը պիտի յանձնուի Ֆոն Շլայխէրի որ պիտի հրաւիրէ ազգային – ընկերվարականները մտնել կառավարութեան մէջ:

× *Վարչապետ Ֆոն Փափէն Աժանս Ռէօյթէրի թղթակիցը ընդունելով յայտարարած է թէ համոզուած է որ արդի կառավարութիւնը երկար ատեն իշխանութեան գլուխ պիտի գտնուի: Ըսաւ թէ ինք մտադիր չէ անտեսելու Ռայխսթակը, այլ կը յուսայ որ բոլոր կուսակցութեանց ողջմտութեան ուղղեալ իր կոչը պիտի համոզէ զանոնք որ արդի կառավարութիւնը լաւագոյնն է: Եթէ խորհրդարանը մերժէ վստահութիւն յայտնել իրեն, այն ատեն կառավարութիւնը իրեն կը վերապահէ գործելու եղանակը, ըստ պարագաներու, յարգելով հանդերձ սահմանադրութիւնը:*

Թղթակիցը հարցուց թէ իրա՞ւ է որ Հիթլեր պահանջեց պետութեան բացարձակ հակակշիռը: Ֆոն Փափէն հաստատական պատասխան տուաւ եւ ըսաւ.

— «Նազիներուն պետը ինծի խոստովանեցաւ որ վերջին ամիսներու ընթացքին շատ դժուարութիւն գտած էր զսպելու իր համախոհները: Ինծի հաւաստեց թէ մասնակի իշխանութեամբ մը չպիտի գոհանայ եւ թէ կրնայ հուէարկել միայն կառավարութեան մը համար որ բոլորովին նպաստաւոր է Նազիական շարժման»:

× *Հերքումներու պայքար մը կայ Հիթլերի եւ կառավարութեան միջեւ: Կառավարութիւնը կը զեկուցանէ թէ Հիթլեր ընդունելութիւններէն առաջ խօսք տուած էր մինչեւ վերջը գործել Ֆոն Փափէնի հետ, բայց հիմա իր խօսքը դժած է: Հիթլեր ալ կը հերքէ այս անցուդարձը: Որոշ է թէ Հիթլերի կուսակցութեան մէջ տարակարծութիւն կը տիրէ գործելու եղանակի մասին:*

× *Ցարդ որ եւ է ուղղակի բանակցութիւն չկայ կեդրոնի կուսակցութեան եւ Հիթլերեաններու միջեւ, բայց յոյս կայ որ անոնք պիտի չարթուն վերջը: Զրոյց կայ թէ կեդրոնը տրամադիր է փրուսիոյ վարչապետութիւնը թողելու Հիթլերեաններու:*

× *Հակառակ քաղաքական թուլութեան եւ կառավարութեան ազդարարութեանց, ազգային – ընկերվարականները կը շարունակեն իրենց եղեռնափորձերը երկրին զանազան կողմերը: Այսպէս, առջի գիշեր, Լանտաէրկիի մէջ դատաւորի մը տան վրայ ռումբ արձակուեցաւ, անձի վնաս չկայ, այլ նիւթական: Քէօլնի մէջ Հիթլերեանները կրակ բացին անցորդներու վրայ եւ իրենցմէ ութը ձերբակալուեցան: Պրունսվիքի մէջ կառավարական պաշտօնեայ մը վիրաւորուեցաւ: Իսկ Կրօս – Կլոկովի մէջ ազգային – ընկերվարականները օդը հանեցին հրեայ երկրագործական գործաւորներու ընկերութեան սենեակի չէնք մը: Բարեբախտաբար այդ պահուն մարդ չկար, բայց չէնքն ամբողջովին քանդուեցաւ:*

× *Համպուրգի մէկ արուարձանին մէջ ոստիկանութիւնը հաստատած է մարդասպանութեան մը զոհ եղած հրեայ մը: Ոչ միայն զէնք ու ռումբեր գտնուեցան այլ տեսնուեցաւ որ տան մուտքը ամրացուած էր եւ ահազանգի կազմակերպութիւն մը կատարուած:*

Գերմանիա պիտի խաղա՞ Ազգերու ընկերութենէն

ՊԵՐԼԻՆ 17.— Վարչապետ Ֆոն Փափէն մերժեց պատասխանել անգլիացի թղթակիցի մը հարցումին թէ Գերմանիա պիտի քաշուի՞ արդեօք Ազգերու Դաշնակցութենէն, եթէ այս վերջինը մերժէ դադրեցնել սպառազինման մասին հաւասար իրաւունքի իր պահանջը:

Գերման վարչապետը բաւականացաւ չեչտելով էական կարեւորութիւնը այդ խնդրին Գերմանիոյ համար, որ, յարեց, չպիտի դադրի այլ եւս ենթարկուիլ ճնշողական միջոցներու եւ նկատուելու իբր երկրորդական ազգ մը: Եթէ ապահովութեան մասին համաձայնութիւնը մերժուի իրեն, Ռայխի կառավարութիւնը այն ատեն պիտի չարժի զօր Ֆոն Շլայխէրի կողմէ նշանակուած եղանակով:

«Գերմանիա ոչ նպատակ եւ ոչ ալ ցանկութիւն ունի զինուելու, բայց կ'ուզէ որ ուրիշ ազգեր զինաթափուելու իրենց խօսքը պահեն» ըսաւ:

Ֆոն Փափէն յայտնեց նաեւ որ Գերմանիա չէ հրաժարած իր պաղթային ցանկութիւններէն, թէ կը փափաքի վերստանալ իր գաղթավայրերէն ոմանք, քանի որ այդ մասին գործուելիք անարդարանալի անհաւասարութիւն մը զոր պէտք է դարմանուի ուշ կամ կանուխ:

Հնդիկներ կը բողոքեն նոր օրէնքի դէմ

ՍԻՄԼԱ, 17.— Գաւառային ժողովներու մէջ համայնքային ներկայացուցչութեան ծրագիրը այլազան կերպով ընդունուեցաւ ոստիկաններ մէջ: Մինչ Իսլամներն ու Եւրոպացիք ընդհանրապէս ցոյց կուտան կը յայտնեն, Հնդիկները եւ Սիքքերը բուռն կերպով կը պոռ կը քննադատեն զայն: «Անհպելի»ներու համահնդկական ընկերակցութեան նախագահ Բաճա Պահատուր յայտարարեց.

«Փոխրամասնութեանց դաշինքը կը վնասէ մեր դատին: Իսլամներն ու Սիքերը ձեռք բերին ուզածնին մինչ «անհպելի»ները ոչինչ ստացան իրենց պահանջներէն եւ մեզի տրուած աթոռները աննշան գիջումներ են միայն»:

Բէնճապի Հնդիկներու պետը՝ որ մասնակցած էր կլոր Սեղանի համաժողովին, յայտարարեց թէ ծրագիրը որ այդ նահանգին Իսլամներուն կուտար 91 աթոռ՝ ընդդէմ հնդիկ 80 աթոռի, բոլորովին անարդարութիւն է Բէնճապի Հնդիկներուն հանդէպ:

× *Կանոնի աշխատակից Միս Սլատ այսօր ձերբակալուեցաւ որովհետեւ հակառակ ոստիկանութեան հրամանին, Պոմպէյ մբաժած էր:*

Քայզերի փախուստին դէմ

ԱՄՍԹԷՐՏԱՄ, 17.— *Հոլանտացի երեսփոխան մը հարցուց կառավարութեան թէ ի՞նչ միջոցներ ձեռք առնուած են այն զրոյցներուն մասին որ կը վերաբերին Վիլհէլմ Բ.ի Գերմանիա վերադարձին:*

Վարչապետը պատասխանեց թէ կառավարութիւնը այս մասին շատ անորոշ չշուկներ միայն լսած է, եւ սակայն հակոզութիւն պիտի ըլլայ որ նախկին կայսրը յարգէ իրեն եղած հիւրընկալութեան պայմանները եւ չպատահի բան մը որ երկրին չհաճոյանայ:

Հրեից հաւասարհամային խորհրդաժողովը

ԺԸՆԵՒ, 17.— *Այսօր լիագումար նիստի մը մէջ, Հրէից համաշխարհային խորհրդաժողովը ընդունեց յանձնաժողովին տեղեկագիրը ուր ի մէջ այլոց կ'ըսուի.*

«Խորհրդաժողովը իր խոր համոզումը կը յայտնէ թէ հրեայ ժողովուրդին արդի ծանր կացութիւնը, բազմաթիւ երկիրներու մէջ Հրեաներու հաղաքացիական իրաւանց դէմ եղած վտանգները եւ նախատինքները առաւել եւս անհրաժեշտ կը դարձնեն հրէական համաշխարհային համաժողով մը գումարելու պէտքը Պաղեստինի մէջ եւ հրեայ ժողովուրդին կազմակերպութիւնը»:

Այս համաժողովին պատրաստութիւնները կատարելու համար գործադիր մարմին մը ընտրուեցաւ:

Անգլիա եւ Քանատա կը համաձայնին Ռուսական Տրնիիիկին դէմ

ՕԹԹԱՎԱ, 17.— *Կը հաղորդուի թէ անգլիական եւ քանատական պատուիրակներուն միջեւ բանաձեւ մը գտնուեցաւ որ գոհացում պիտի տայ Քանատայի գանգատներուն, ընդդէմ ռուսական արտածումներուն դէպ ի Մեծն Բրիտանիա:*

Ըստ այս բանաձեւին ռուսական ատաղձներու գնումը Անգլիոյ կողմէ պիտի սահմանափակուի, եթէ երբեք սովետները յանձն չառնեն այդ փայտերուն արտածումը որոշ սակագինէ մը վար: Այսպէս, պէտք պիտի ըլլայ վերաքննել 1930ին կնքուած անգլեռուս առեւտրական համաձայնագիրը: Եթէ Անգլիա հաւանի այսր, այն ատեն կարելի պիտի ըլլայ այս մասին համաձայնութիւն մը ձեռագրել ուրբաթ օր:

Ռուսերը Մանչուրիա կը մտնեն

ՋԱՆԿ – ՇՈՒՆ, 17.— *Մանչու անկախ կառավարութիւնը բողոքեց Մոսկուայի կառավարութեան մօտ, Մանչու հողին վրայ իբր թէ գտնուող սովետական զօրքերու մասին: Շանկ – Շուի կառավարութեան Արտաքին Ներկայացուցիչն ալ նոյնիսկ դիմում մը ըրաւ նոյն քաղաքի ռուսական ներկայացուցիչին մօտ: Պահանջեց որ Ռուսիա «անմիջապէս դադրի մտնելէ Մանչուրիա, մասնաւորապէս Մանչուլիի շրջանը, ուր ռուսական ուժեր ամրացեր են եղեր»:*

Մանչու կառավարութեան ներկայացուցիչը պահանջեց բանակցութեանց սկսիլ որոշ եւ վերջնական սահման մը գծելու մասին Ռուսիոյ եւ Մանչուրիոյ միջեւ, արգիլելու համար ռուսեռմանչու զօրքերու միջեւ նոր բարդութիւններ: Ինդրեց նաեւ որ փլցուին ռուս զօրքերու շինած ամրութիւնները:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԱՍՏԻԿ ՏԱՓԵՐԸ կը շարունակեն ամէն կողմ: Այսօր դարձեալ ջերմաչափը շուրի մէջ 33 էր: Փարիզի մէջ երէկ մէկ հոգի կաթուածահար մեռաւ եւ շնչահեղձ եղաւ ֆանի մը հոգի ու փոխադրուեցաւ հիւանդանոց:

Հունգարիոյ մէջ տաբէն 24 հոգի խենթեցած են:

ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆ ԽԱՂԵՐՈՒ միջազգային ֆոմիքէին հրատարակած հաշիւին համաձայն Լոս Անճէլըսի 10րդ ողիմպիականին զուտ հասոյթը եղած է մէկ միլիոն տոլար, որ պիտի յատկացուի 1928ին հրապարակ հանուած պարտքերը վճարելու:

ՕԴԱՑԻՆ ԹՂԹԱՏԱՐԻ նոր գիծ մը երկարեցաւ վարշաւիայէն Ռիկա եւ Թալին: Այսպէսով Պալթիկ ծովը կը կապուի Եգէական ծովին, Ռիկայէն մինչեւ Սելանիկ, Սօֆիա եւ Պուխրէշ: Այս գիծը 2700 քիլոմեդր, Եւրոպայի օդային արդի ամենամեծ գիծերէն մէկն է:

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ անցեալ 1931 տարուան ընթացքին շինած են 2800 սաւառնակ, այսինքն նախորդ տարուան թիւէն քիչ աւելի: Այս ֆանակէն գոհ չեն սակայն ամերիկեան շրջանակները:

ՓՐՕՖ. ՓԻՔԱՐ որ մասնաւոր օդապարիկ մը շինած էր բարձրութեան փորձը կատարելու համար, երէկ առտու, Տիւպէնտորֆէն (Զուիցերիա) սկսաւ իր թռիչքը 10,000 հոգիի ներկայութեան: Նոր օդապարիկը 800 քիլօ կը կշռէ: Կը սպասուի այս հետաքրքրական թռիչքին գիտական արդիւնքները:

1914ի ՎԵՐՋԵՐԸ ԹՈՒՐՔԻԱՆ ՈՒԶԱԾ ԷՐ ԱՆՋԱՏ ՀԱՅՏՈՒԹԻԻՆ ԿՆՔԵԼ

Օսմանեան կայսրութեան նախկին նախարարներէն եւ Միտիլիի կառավարիչ հայազգի Ա. Երան, փրանսական «Վիւ» պարբերաթերթին մէջ կը հրատարակէ հետեւեալ յօդուածը.—

«Թուրքիոյ մասնակցութիւնը պատերազմին մէջ թէեւ կը սպասուէր, եւ սակայն զարմանք պատճառեց մայրաքաղաքին: Նոյեմբերը անցաւ առանց արտակարգ իրադարձութեանց, բաց ի հրատարակուած «Ճիհատ»էն, որ աննշմար անցաւ եւ Հասան Իզզէթ փաշայի՝ Ռուսերուն դէմ ունեցած խնդրական մէկ յաջողութենէն: Դեկտեմբերի ընթացքին սակայն, իրերը դէշ դարձուածք մը առացան Թէօն – Թիւրք քամիթէին համար: Էնվէրը այլ եւս հոն չէր գտնուէր, իսկ «Ազատական» (Ահրար) կուսակցութիւնը կը վերակազմուէր: Սաորերկրեայ պայքար մը սկսաւ գերմանասէր Թէօն – Թիւրքերու դէմ: Թալէաթը անհանգիստ էր:

«Հազարաւոր զրոյցներ չրջան կ'ընէին, թէ գերմանական զեկոյցները սուտ էին, թէ Անգլիացիները յաղթականօրէն կ'արշաւէին դէպ ի Պաղտատ եւ թէ մօտ օրէն պիտի սկսէր յարձակողականը Տարտանէլի դէմ: Գաղտնի կոչեր կը փակցուէին, մինչեւ իսկ Այա – Սոֆիայի մզկիթին եւ այլ մզկիթներու պատերուն վրայ: Թէօն – Թիւրքերը կ'ամբաստանուէին իրրեւ Գերմանացիներուն ծախուածներ: Սպաները հակակարգապահական չարժումներու մէջ կը գտնուէին: Թալէաթ, օրըստօրէ աւելի կը մտահոգուէր եւ կը սպառնար որ ի հարկին «կէօպէն»ի եւ «Պրէսլաու»ի թնդանօթները պիտի դարձնէր մայրաքաղաքին վրայ, ռմբակոծումը պատասխան սկսելով:

Դեկտեմբերի կէսերուն, մայրաքաղաքը ահաբեկուած էր՝ Տարտանէլի դէմ Ֆրանսացիներուն սկսած յաջորդական ռմբակոծութեանց հետեւանքով: Այն ատեն ընդունեցինք դաշտի մէկ այցելութիւնը Սուլթանի բժիշկին: Սուլթանը դիտնալով մեր երկարատեւ յարաբերութիւնները Ֆրանս. դեսպանատան հետ, իր բժշկին միջոցով ուզած էր մեզի արտակարգօրէն լուրջ բան մը հաղորդել: Բաւական վարանումներէ յետոյ հաւանեցանք լսել պայմանով որ — որովհետեւ ամէն կողմէն կը լրտեսէին մեզ — զեկոյցը ըլլար բերանացի առանց որ եւ է պաշտօնական թուղթի, վստահելի մարդու մը միջոցաւ: Դեկտ. 20ին կամ 27ին էր որ ընդունեցի այցելութիւնը սեւամօրթի մը՝ որ Սուլթանի մէկ զաւկին հաւատարիմ սպասաւորն էր: Սեւամօրթը ըսաւ մեզի.

— «Նորին կայսերական Վեհափառութիւնը կը փափաքի իր ողջոյնները հաղորդել Ֆրանսացի ծովակալին եւ իմացնել անոր, թէ որոշած է զինադադար կնքել, եթէ Տարտանէլի ռմբակոծումը անմիջապէս դադրի»:

«Մեծ դժուարութեամբ բացատրեցինք սեւամօրթին, թէ Ֆրանսան եւ Թուրքիան սահմանադրական երկիրներ են եւ հետեւաբար, Ֆրանսացի ծովակալին ուղղուած նման առաջարկ մը արդիւնք չի տար: Բայց քանի որ Նորին Վեհափառութիւնը հրամայեց, պիտի աշխատինք իր ցանկութիւնը փոխանցել Ֆրանսայի արտաքին նախարարութեան: Ապա, լուր ղրկեցինք Սուլթանի զաւկին՝ իշխան Զիհէտտինի, թէ չենք կրնար նման քայլ մը առնել, եթէ չունենանք Սուլթանին ստորագրութիւնը կրող պաշտօնագիր մը: Համաձայնեցանք, որ պաշտօնագիրը մեր տրամադրութեան տակ պիտի գտնուի այն ատեն, երբ ի վիճակի ըլլանք գլուխ հանելու մեր յանձնառութիւնը:*

«Իրապէս, Պոլսոյ մէջ տիրող զոյավիճակին հետեւանքով, Ֆրանսայի եւ Տէլքասէին հետ հաղորդակցելու միջոցներէն բոլորովին զրկուած էինք. երկար պրպտումներէ վերջ գտանք Ֆրանսացի նախկին դիւանագէտ մը՝ Պ. Լուի Սթէկը, որ նախաձեռնող եւ գործունեայ մարդ մըն էր եւ որ, իրրեւ հանգստեան կոչուած դեսպան, Պոլիս մնացած էր որպէս Օսմանեան Դրամատան ընդհ. տնօրէն: Գաղտնօրէն տեսնուեցանք անոր հետ դրամատան գրասենեակներուն մէջ եւ անոր հաղորդեցինք Սուլթանին ցանկութիւնը: Երեք օր յետոյ, Պ. Սթէկ, Մէհմէտ Րէշատ Ե.էն ստացաւ ստորագրուած հեռագիր մը, որուն մէջ ցանկութիւն կը յայտնուէր, որպէս զի Թուրքիան անջատ հաշտութիւն կնքէ Ֆրանսայի հետ: Պ. Սթէկ, այս հեռագիրը փոխանցեց մեեւնոյն դրամատան Սօֆիայի տնօրէնին, հրահանգելով զայն անմիջապէս հասցնել Ֆրանսական դեսպանատան խողովակով Քէ տ'Օրսէյին:

«Քանի մը չաբաթ վերջը սակայն, իշխան Զիհէտտին իմացուց Պ. Սթէկին թէ պէտք է անմիջապէս Պուլկարիա մեկնի, որուած է զինք էնկիւրի աքսորել:

«Մինչ այդ, պատերազմ. ձախողութիւններն ու ցեփլիններու երեւումները, կը չատցնէին մտահոգութիւններն ու զրոյցները: Էնվէրը, հակառակ պարտուած ըլլալուն, վերադարձաւ Պոլիս, ուր ահաբեկչական միջոցներով խեղդեց խաղաղասէր «Ազատականներու» բոլոր չարժումները: Վախցայ, որ պալատական չրջանակին եւ մասնաւորաբար միջնորդ սեւամօրթ սպասաւորին փոքրիկ մէկ անզգուշապահութիւնը, կը մատնէր հեռագրին առաքումը եւ մեզ մահուամբ կը պատժէին: Պատրաստակելով որ վիրաբուժական գործողութեան մը համար պէտք է Իտալիա մեկնիմ, յաջողեցայ անցագիր մը ստանալ եւ 12 Մարտ 1915ին հասայ Փարիզ: Անմիջապէս գացի արտաքին նախարար Պ. Տէլքասէին մօտ:

— «Ա՛, բարեկամս, ըսաւ ինծի Տէլքասէն, Թուրքերուն հետ ոչ ոք կրնայ վիճաբանիլ: Անոնք միայն բռունցքը հաշուի կ'առնեն...

«Մեր բոլոր դիմումները այդ չրջանին ի զուր անցան: Պ. Փէնլեվէն էր միայն, որ հաւանեցաւ մեր ծրագիրներուն: Մի՛ւս Ֆրանսացի քաղաքագէտները անջատ ամէն բանակցութեան դէմ արտայայտուեցան եւ պնդեցին չարունակել պատերազմը, մինչեւ որ Եղբողովին ոչնչացուին Թուրքիոյ գերմանասիրական ուժերը: Աւելորդ եմ նկատեցինք անմիջապէս պատերազմ հռչակել Պուլկարիոյ դէմ, որպէս զի Թրակիոյ մերձաւոր հողերու գրաւումով, Թուրքիան մեկուսացուի եւ սոխլուի հաշտութիւն կնքել: Եւ սակայն, այս կէտին մէջ ալ մեզ լսող չեղաւ»:

Հ. Յ. Գ. ՊԱՏ. ՄԱՐՄՆԻ ՀԱՄԱՐ

(ԳՈՒՅՔԱՀԱՎԱՔԻ ԱՌԹԻՒ)

ՊՈՍԿՈՒ. — Հ. Յ. Գ. Պատ. Մարմնի համար Գույքահավաքի առթիւ, Կիրակի, 2. Բ. Ը. Մ. Ը. Ը. Ը

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ԿՈՂՄԻ
(ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԱՏԱԶՐՈՒԹԻՒՆ)

Հոյակապ ճեմարան եւ յուշարձան

Ֆ.

ՓՈՆՓԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՆԱԼՄԱՍ. Հին Յարաբացւոց քաղաքն է, որուն տակ Հայք տաս հազար տարի առաջ կը բնակէին: Ասոր մասին կը խօսի նաեւ Ստեփանոս Տարօնեցի Ասողիկ, որ կ՚ըսէ թէ Նալմաս Նեմրոդի թոռնորդին անունն էր, որ Բաբելոնի աշտարակը շինելու ատեն Աստուծոյ կողմէ ցրուեցաւ աշխարհի չորս կողմերը:

Նալմասի մէջ կը գտնուի Հայկական Կողմի Ազատագրութեան Հուշարձանը, որ կանգնուած է 1918 թուականին, Հայկական Լեգէոնի Հայ զինուորներուն կողմէ, որոնք Պաղեստինի մէջ կռուեցան Թուրքերուն դէմ եւ ազատագրեցին Երուսաղէմը:

Հուշարձանը կը գտնուի Նալմասի մուտքին, ճամբուն վրայ, որ կ՚երթայ Երուսաղէմ: Ան կանգնուած է Նալմասի Հայ գերեզմանատան մէջ, ուր կը հանգչին Հայ զինուորներ, որոնք զոհուեցան Պաղեստինի մէջ:

Հուշարձանը կը բաղկանայ 30 մեթր բարձրութենէ քարէ սիւնէ մը, որուն վրայ կը գտնուի Հայկական Լեգէոնի զինուորի մը արձանը, որ կը պահէ Հայկական դրօշակը: Սիւնին ստորոտը կը գտնուի Հայկական Լեգէոնի զոհուած զինուորներուն անունները գրուած մարմարեայ տախտակներու վրայ:

Հուշարձանին կից կանգնուած է Հայկական Լեգէոնի Հրամանատարին՝ Գէներալ Անդրանիկ Օզանեանի կիսանդրին

Ց.

Հ. Դ.

Գաւառ

ՄԱՐՍԻԼԻԱՅԻ Քրիստափոր Եպիսկոպոսի կողմէ ընդհ. ընկերական ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերները այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30-ին, ձանօթ հաւաքատեղիին մէջ։ Կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

ԲԱՑՄԱՆ ՀԱՆԴԷՍ ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

Հ. Յ. Դաշնակցութեան Վալանսի ընդերցասրահին բացման հանդէսը, վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, 13 rue Boucherie, հիւանդանոցին դիմացը։ Պատուոյ նախագահ երեսփոխան ԺԻՒԼ ՄՈՒՔ

կը նախագահէ ընկ. Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ կը խօսի ընկ. ՄԷՐԷՆԿԻԻԼԵԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին։ Կովկասեան պարեր, եւայլն

Մուտք 3 ֆրանք

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Ջ. Ո. Միութեան Մարսէյլի մասնաճիւղին կողմէ, նախագահութեամբ Միութեան կեդր. վարչութեան։ Այս կիրակի առաւօտէն մինչեւ իրիկուն Պուլվար Ռապաթօի ձանօթ պարտէզին մէջ։ Առաւօտուն դաշտային խաղեր, նուագ, եւայլն։ Գեղարուեստական բաժինը կը սկսի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին։

Կը խօսին՝ ՏԻԿ. ՔԻՊՐԻԹՃԵԱՆ եւ ԸՆԿ. ՇԱՒԱՐՇ ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Կը ներկայացուի «ԵՐԿՈՒ ԱՆՎԱՐՏԻՆԵՐը», գաւեշտ

Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցին՝ Օրիորդներ Մարտիրոսեան, Գարագաշեան, Պ. Պ. Ուզունեան, Գաբրիէլեան եւ Ց. Թորոսեան։

Ճոխ պիւֆէ դիւրաժուժելի դիներով։

Մուտքը ազատ է

ՀԱՆԴԷՍ ԿՐԸՆՈՂԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Փրանսահայ Կ. Հայէի արեւուշներու կողմէ։ Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին։ Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ։

Մուտք 3 ֆրանք

Դաշտահանդէս Սէն Քլուի անտառին մէջ

Կազմակերպուած Մեթաստիոյ Դոչհիսարի Հայր. Միութեան կողմէ։ Այս կիրակի առաւօտէն մինչեւ իրիկուն։

Երգ, նուագ, արտասանութիւն եւ անակնկալներ։

Հաղորդ. միջոցներ.— Շոգենաւ՝ իջնել Pont St. Cloud, Թրամուէյ 1 թիւ եւ իջնել Pont de Sèvres։

Անձրեւի պարագային կը յետաձգուի։

Դաշտահանդէս Մարսէյլի մէջ

Մարսէյլի Թնտւսի Հայր. Միութեան կողմէ, այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին Սէնթ Անտրէի օգաստնի պարտէզին մէջ։

Կը նախագահէ՝ Պ. ՀԱԶԻԿ ԴԱՒԻԹԵԱՆ

Կը խօսի՝ ՏԻՐ ԵՂԻՇԷ ՔՀՆ. ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ

ՍԿԱՈՒՏԱԿԱՆ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Հ. Մ. Ը. Մ.ի Նիսի սկաուտական վարչութեան կողմէ եւ մասնակցութեամբ Փարիզի Հ. Մ. Ը. Մ.ի սկաուտներու։

Այս կիրակի առաւօտէն մինչեւ իրիկուն Պուշ տը Լուի գեղեցիկ անտառին մէջ։

Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ։

Խանութի աշխատանքը Պելֆորի մէջ

Կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. Պելֆորի վազգէն կոմիտէի կողմէ։ Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին կէմէրէկի Հայր. միութեան սրահին մոջ (Casern d'Offemont)։

Կը խօսի Ընկ. Պ. ՏԷՒԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ

Ներկայացում, արտասանութիւն, խմբերգ, եւայլն

ԴԵՐԱՍԱՆ Մ. ՄԱՐՈՒՔԵԱՆԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐը

Լ Ի Ո Ն.— Վաղը Շաբաթ օր Էմիլ Զօլա թատերասրահին մէջ՝ սրեկոյեան 8.30ին։ Ղեկավարութեամբ՝ Մ. ՄԱՐՈՒՔԵԱՆի, մասնակցութեամբ՝ երգչուհի-դերասանուհի Տիկ. Ե. ԲԱՌԱԼի (Փարիզէն), ինչպէս նաեւ Պ. ԹՐԱԳՕՇի (Լիոնէն) եւ Վ. ՏԻՐ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆի (Մարսէյլէն)։

Կը ներկայացուի՝ ՕԹԵԼԼՕ

Տոմսերու դիները սովորական են

ՄԱՆՕԹ.— Սեպտ. 17ին փարիզի մէջ պիտի ներկայացնէ «Բ Ո Ռ»ը, Société Savantesի սրահին մէջ։

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

Նահատակ Գրագետներու Բարեկամներ

ՄԱՏԵՆՈՇԱՐԻՆ ՃՐԴ ՀԱՏՈՐԸ

ԳՐԻԳՈՐ ԶՈՉՐԱՊԻ

ԾԱՆՕԹ ԴԷՄՔԵՐ ԵՒ ՊԱՏՄՈՒԱԾՔՆԵՐը

ԳԻՆ՝ 20 ՖՐԱՆԿ

Դիմել՝ M. Barsamian, 121 Rue Marcadet, Paris (18)

Դպրոցասէր Տիկնանց վարժարան

1 Bld. du Nord, Le Raincy (S. et O.)

Վարժարանը՝ հայերի դաստիարակութեան հետ, իր աշակերտուհիներուն կ'ապահովէ միջավայրի համապատասխան ուսում։

Հայերէն եւ փրանսերէն լեզուները կ'աւանդուին հաւասար խնամքով։ Ուսման բոլոր ճիւղերը կը պահեն իրենց մասնաւոր տեղը։

Աշակերտուհիներու արձանագրութիւնը կը սկսի Օգոստոս 15ին։ Նիւթական անձուկ պայմաններու մէջ գտնուողներու զաւակները պիտի ընդունուին իբր կիսաթոշակ։

Պայմաններու համար դիմել վարժարանին Տնօրէնութեան, գրաւոր կամ անձամբ, երեքշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթ կէս օրէ վերջ։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏ, Կեանքը, Թ. Ազատեան 15 *ֆրանք*, *ԾԱՆՕԹ ԴԷՄՔԵՐ ՈՒ ՊԱՏՄՈՒԱԾՔՆԵՐ*, Գ. Զօհրապ 20, *ՆԱՀԱՏԱԿ ԳՐՈՂՆԵՐ* (Տ. Չէօկիւրեան եւ Ք. Սեւակ), Ա. Սեւան 15, *ԱՐԵՒՈՏ ՃԱՄԲՈՒՆ*, Մաննիկ Պէրպէրեան 10, *ԾՏՒՔ*, Էրմիս Մարիա Ռեմարք 20, *ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆԻ ՄՏՔԵՐԸ*, Քրիստ.Միքայէլեան 10, *ՀԵՆԹ եւ ՋԱԼԱԼԻՏՏԻՆ* Բաֆֆի 25, *ՎԱԼԱՆԹԻՆ*, Ժորժ Սան 20, *ԹԷՐՃԱՆՕ*, (Բիւզանդիոնի կայսրուհին) 25, *ԱՊՐՈՒՄՆԵՐ*, Մայխաս 50, *ԳՆԱԿԱՀԱՐՈՒԱԾՔՆԵՐԸ*, Ռէն 20, *ԵՐԵՔ ԸՆԿԵՐՆԵՐԸ*, Պ. Մելոյեան 10, *ՄԱԼԻՒԱ ՀԱՆԸՄ*, Ե. Օտեան 2 հատոր 30 ֆր., *ԺԻՒՏՒԼՔՈՒ ԵՒ ԺԱՒԼԻՆ*, Ա. Պէրնէտ 2 հատոր 65 ֆր., *ՍԻՄՕՆ ՓԻՒԼԻՎԱՆ* 25, *ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԱՂՋԻԿԸ*, Քասիմ 2 հատոր 25, *ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ*, Յ. Ալճեան (Ռոզմերի) 12.50, *ՏԱՒԻԴ ԵՒՈՒԼԵԱՆ*, Գ. Կաւվարենց 20, *ԱՐԵՒԵԼՔԷՆ ԱՐԵՒՄՈՒՏՔ*, Ռատանիկ 5, **QUATRE CONFÉRENCES SUR L'ARMÉNIE, Fr. Macler 35, LES RIRES D'UNE CHARMEUSE DE SERPENTS, Armen Ohanian 15.**

Դիմել՝ ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՏ - ՍԱՄՈՒԻԼ, 51 rue Monsieur-le-Prince, Tél. Danton 88-65, *ուր կը գտնէք նաեւ Փրանսերէն եւ հայերէն ամէն տեսակ գրքեր։*

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Կէսվէի եւ Շրջանի Հայրենակցական Միութեան ընդհ. ժողովը տեղի պիտի ունենայ այս կիրակի, 21 Օգոստոս, կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, Պանեէօ-Քաշանի Մանկապարտէզի սրահին մէջ, 24, *Rue Roger*։ կարեւոր օրակարգ։ Ներկաներու թիւը մեծամասնութիւն կը ցամարուի։

Ի ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ Փարիզի եւ շրջականներու յարգոյ հայ հասարակութեան՝ Շապին - Գարահիսարի Ռազմիկ Հայր. միութիւնը կը ծանուցանէ թէ Հոկտեմբեր 2 կիրակի կէսօրէն յետոյ Միութիւնիս մեծ սրահին մէջ կազմակերպած էթնատերական ցերեկոյթը, ինչպէս կօրամար Անդրանիկի յուշարձանին։

Կը խնդրուի բոլոր հայ կազմակերպութիւններէն նկատի ունենալ այդ թուականը։

(կնիք)

ԱՆԴՐԻԱՍԻ եւ իր շրջանի Հայր. միութեան ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ այս կիրակի ժամը 2.30ին, Ֆլօրիա ճաշարանին մէջ, 61 Mr. le Prince, մէթրօ Օտէոն։ Կը հրաւիրուին անդամ եւ ոչ անդամ բոլոր հայրենակիցները։ Օրակարգ հաշուետուութիւն, եւայլն։ Պիտի կարդացուի Արաբկիր գտնուող հայրենակիցներու ցանկը, կարեւոր բոլորիս համար։

ՇԱՀԱՒՈՐ ԱՌԻԹ ՄԸ

ԾԱՆՕՒՈՒ է Խան-լէ-Մուլինօի կայարանին մօտ պօնլիթըրիի Խանութը ու, ամէնը գտնուած ապրանքներով կամ առանձին, իրաւունք կայ որևէ առեւտրական գործի։ Միասին կը տրուի նաեւ գեղեցիկ յարկաբաժին մը երկու սենեակ, խոհանոց, եւայլն։ Մանրամասնութեանց համար զիմել ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.30էն յետոյ Պ. Գաբրիէլ Գարաեանի, 75 Ave. de Verdun, Issy les Moulineaux, Seine.

ՀԱՅԵՐԷՆ ՍՈՐՎԵՑՈՒՑՔ ՀԱՅ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒՆ

Այցելու ուսուցչուհի մը հայերէնի մասնաւոր դասեր կուտայ դիւրամատչելի պայմաններով։ Գրել՝ Mlle. Sevatch, 7bis rue de Pré St. Gérvais, Les Lilas, Seine.

Վարձու խանութ

Լուսաւոր, կազ, ելեկտրականութիւն, առանց բրփբրիգի, յարմար դերձակի, սափրիչի, կոշկակարի եւ ամէն առեւտրական գործի համար։ Դիւրամատչելի պայմաններ։ Դիմել Տէր-Յակոբեան տպարան, 17 rue Damesme, մէթրօ Թօլպիաք։

Imp. A. DER (Agopian)
7, Rue Damesme, Paris (13)
Le Gérant H. STEPHAN

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԵՒ ՀԱՐՏԱՐԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ

ԵԹԷ կ'ուզէք ձեր գործի տետրակները կանոնաւորել՝ ճշգրիտ ու կանոնաւոր տոմարակալութեամբ մը եւ ձեր հաշիւները հաճախ ստուգել ստուգքի վերջին օրէնքներուն հետ.

ԵԹԷ դատակոչեր ստացած էք huissierներէ.

ԵԹԷ պայմանագրութիւններ ունիք շարադրելիք կամ կնքելիք.

ԵԹԷ կ'ուզէք հաշիւի կարգադրութիւն մը կամ ժամանակամիջոցներ ստանալ.

ԿՐՆԱՄ ՁԵԶԻ ԱՄԵՆԱԱՐԱԳ ԿԵՐՊՈՎ ԳՈՀԱՑՆԵԼ

Դիմեցէ՛ք Պ. ՓԱՐՄԱԳ՛ի, 28, Bld. de Strasbourg, Paris (X). Tél. Botzaris 17.64

որ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9էն 12, եւ կամ ժամադրութեամբ իր գրասենեակներուն մէջ։

ՀԱՄՑԻԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ՏՕՔԹԷՕՐ Մ. ՏԻՄԻՃԵԱՆ (ՆՈՐԱՑՐ)

147, Rue de Voies - du - Bois
Tél. Charlebourg 05-74 Colombes (Seine)

(*Քարիզէն՝ Gare St. Lazareի դիծը առնել եւ իջնել La Garenne*)

ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԿԻՆԵՐՈՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ընդունելութեան ժամը *2—8*, կիրակի եւ տօն օրեր *9—12*

Հայերու ժամադրավայրը Ճաշարան ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշել Հեռաձայն Danton 52—73
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՃԱՇԱՐԱՆ CAUCASE

23 Rue de la Huchette, Métro St. Michel

Դուսական եւ արեւելեան համեղ կերակուրներ՝ պատրաստուած յայտնի խոհարարներու կողմէ։
Ճաշի միջոցին անընդհատ նուագ
Prix Fixe 4 պնակ կերակուր՝ 6 ֆրանք

Մետաքսեղէն եւ թաւիշներ

Unis et inprimés, soie naturelle et artificielle

ՄԱՐՇԷի ՅԱՏՈՒԿ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ

ՖԷՐՄԱՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

26 Rue des Capucins եւ 2 Rue Romarin, LYON

Հեռաձայն Burdeau *34-07*, հեռագրական հասցէ Fermanef, Lyon

Հայրենակիցներու ուշադրութեան

Սուլթաններու Սուլթանը, աշխարհի սուրբերուն թագաւորը, խմդին մարդոցութիւնը կը դիւրանայ եւ հաճոյալի ժամանց մը կ'ունենայ։ Պահանջեցէք հայ նպարավաճառատուններէ

Կեդրոնատեղի 92 *Rue d'Angoulême*

S. TOROSSIAN

Մէթրօ Ccuronnes եւ Parmentier

Մանօթ.— կեդրոնատեղիէն չորս անգամէն կամ միանուագ 1 քիլօ գնողներու կը տրուի նուէր։

Պուլա Բողոսպի մէջ «Ցառաջ»ը կը ծախուի Պ. ԱՌԱՔԵԼԵԱՆի արձանաւին մէջ

CAFE ARARAT

345 Ave. Argenteuil, Bois-Colombes

«ՑԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (72)

Բ Ո Ռ

(ՎԷՊ 1830Ի ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՑԵՂԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ՕՐԵՐԷՆ)

Հեղինակ՝ Է. ՎՈՑՆԻՉ

Թարգմ. Լ. ՇԱՆԹ

— Ո՛չ. կարծում եմ առանձին – առանձին աւելի ապահով է։ Ո՞ւր կը տեսնուենք նորից։

— Կատէլ – Բօլօնէզում. դեռ չգիտեմ ինչ տարազով կը լինեմ, բայց նշանի բառը գիտէք արդէն։ Կը մեկնէք վա՞ղը, չէ՞։

Բոռ հայելու առաջ ուշադիր կերպով դնում էր իր մօրուքն ու կեղծամը։

— Վաղը առաւօտ ուխտաւորների հետ։ Ճաշորդ օրը ես կը հիւանդանամ ու կը մնամ մենակ հովւի խրճիթում, յետոյ կ'երթամ աւելի կարճ ճամբով սարերի միջով։ Ձեզանից առաջ կը լինեմ ձորում։ Գիշեր բարի։

Եկեղեցու աշտարակից ժամացոյցը կէս գիշեր էր խփում, երբ Բոռը մտաւ ուխտաւորներին յատկացրած մեծ ու դարտակ ամբարանոցը։ Ամբողջ յատակը ծածկած էր մարդկային անճոռնի կերպարանքներով, սրանցից մեծ մասը խոմբում էին եւ օդը անտանելի ծանր էր ու հեղձուցիչ։ Նա ետ քաշուեց զզւանքով. բոլորովին անյոգուտ էր այդտեղ քնել փորձելը։ Վճռեց գնալ մի մարագ ճարի կամ մի այլ ծածկած տեղ, ուր գոնէ մաքուր լինէր ու հանգիստ։

Հրաշալի գիշեր էր. լի ահագին լուսինը փայլում էր երկնքում։ Բոռ անցնելով թափառում էր փողոցներում, մտածելով տրտում առաւօտեան տեսարանը։ Եւ ինչո՞ւ համար համաձայնեց Դօմինիկօին որ Բրեգիկէլում իրար հանդիպէին։ Եթէ հէնց սկզբից այդ ծրագիրը վտանգաւոր յայտարարած լինէր, մի այլ տեղ կ'ընտրէին. եւ ինքն էլ Մօնտանէլլին էլ ազատած կը լինէին այդ զզւելի կատակախաղից։

«Ինչպէս փոխուել է Պատրէն։ Զայնը միայն նոյնն էր բոլորովին, հինը, երբ ասում էր carino»!։

Փողոցի միւս ծայրից երեւաց դիւերապահը՝ լապտերը ձեռքին, եւ Բոռ մտաւ մի նեղ, ոլորուն փողոց։ Մի քանի քայլից մայր – եկեղեցու հրապարակումն էր, եպիսկոպոսարանի ձախ թեւին մօտ։ Հրապարակը ողողած էր լուսնի լոյսով եւ ոչ ոք չկար, միայն նկատեց որ եկեղեցու կողմնակի մուտքը բաց էր։ Երեւի մոռացել էին փակելու. թէ չէ՞ ով էր եկեղեցի մտնելու այդպէս ուշ գիշերով։ Արդեօք ներս չմտնէ՞ր ու չպառկէր այնտեղ մի նստարանի վրայ։ Այնտեղ անշուշտ չատ աւելի լաւ է, քան խեղդւած ամբարանոցում։ Առաւօտեան դուրս կ'եկնէր մինչեւ ծառայողները գալը, եւ եթէ նոյն իսկ վրայ էլ հասնէին, պիտի՞ մըտածէին, որ գիժ Դիէկօն անկիւնում մը աղօթելիս է եղել, երբ դռները կողպել են։

Մի ակնթարթ ականջ դրաւ դրանը, յետոյ ներս մտաւ իր հանդիստ քայլածքովը, որ պահած էր դեռ իր կաղութեան հակառակ։ Լուսնի լոյսը ներս էր թափւում պատուհաններից ու փռւում էր մարմար յատակին երկար ըներուերով։ Սեղանի չուրջը մասնաւորապէս ամէն բան որոշ երեւում էր ցերեկւայ պէս։ Սեղանի առաջ ծունկի էր եկած կարդինալը դիմաքաշ ու ձեռքերը կրծքին։

Բոռը ետ քաշուեց սուեղի մէջ։ Արդեօք աւելի լաւ չէ՞ր լինի, որ հեռանայ նախ քան Մօնտանէլլին նկատէր։ Դա ի հարկէ ամէնից խոհեմն էր, դուցէ եւ ամէնից ազնիւը։ Բայց եւ ի՞նչ վնաս, եթէ քիչ աւելի մօտ գնա մի անգամ էլ նայելու պատրէնին, այժմ, երբ ամբոխը չկար, ու պէտք չկար առաւօտեան կատակերգութիւնը կրկնելու։ Գուցէ սա վերջին դէպքն էր նրան տեսնելու։ Եւ վերջապէս պատրէն հօ չէր նշմարելու։ Կամաց կը մօտենայ գաղտուկ ու կը նայի մի անգամ միայն։ Ցետոյ կ'եկնէ դուրս ու կը գտնայ իր գործին։

Սիւների տւերների միջով՝ կամաց առաջ սպրդեց դէպ ի սեղանի վանդակը ու կեցաւ կողմնակի մուտքին մօտ։ Եպիսկոպոսական գահի տւերը բաւականաչափ լայն էր նրան ծածկել կարողանալու համար, եւ նա չունէը բռնած կբեց գեանին։

— Իմ խե՛ղճ տղաս։ Աստւած իմ, իմ խե՛ղճ տղաս։

Այդ ընդհատուող հռնչիւնը մի այնպիսի անսահման յուսահատութիւն ունէր իր մէջ, որ Բոռ ակամայ դողաց։ Ցետոյ լուեց մի խոր ու ծանր հեծկլտանք առանց արցունքի, եւ Մօնտանէլլին կոտրատում էր ձեռքերը փիլիքական ցաւից տանջւող մի մարդու նման։

Բոռը չգիտէր, որ պատրէն այդպիսի տանջանք էր կրում։ Ինչպէս յաճախ ասում էր ինքն իրեն դառն վստահութեամբ. «Նրա մասին անհանգստանալու կարիք չկայ։ Նրա վէրքը վաղուց է փակւած»։ Եւ ահա այժմ այդքան երկար տարիներից յետոյ վէրքը բացւել էր նրա առաջ ու նա տեսնում էր, թէ ինչպէս արիւնոտ էր դեռ։ Եւ ինչ հեշտ էր հիմա քուժելը։ Բաւական էր վեր բարձրացնի իր ձեռքը, մի քայլ առաջ անցնի ու ասէ. «Ես եմ, պատրէ՛»։ Հապա Զեմմա՞ն իր մի չերտ սպիտակ մազերովը։ Ա՛խ, եթէ նեբել կարողանար։ Եթէ կարողանար իր յիշողութեան մէջ սպանէլ այն էակը, որ այնքան խոր փորագրւել էր այնտեղ, նաւաստին, չաքարեղէգի տնկարանները, շրջիկ թատրոնը։ Ո՛չ, կարելի չէ հնարել մի աւելի մեծ տանջանք, քան այդ ցանկութիւնը, երբ գիտես, որ ի զուր է, որ չես կարողանալ, որ չես համարձակւի ներքեւ։

Մօնտանէլլին ոտքի ելաւ վերջապէս, խաչակնքեց երեսը եւ հեռացաւ սեղանից։ Բոռ աւելի խոր մտաւ սուրբի մէջ, վախենալով որ չտեսնուի, որ իր սրտի բաղխիւնը չմանի յանկարծ։ Վերջապէս չունէ քաշուեց թեթեւացած։ Մօնտանէլլին անց էր կացել մօտիցը եւ այնքան մօտիկ, որ նրա մանչական վերարկուն թեթեւ քաշել էր Բոռի արտին։

Անցել էր ու չէր տեսել նրան։

Չէր տեսել։ Վա՜հ, ի՞նչ էր արածը։ Չէ՞ որ դա վերջին դէպքն էր, միակ թանկագին վայրկեանը, եւ ձեռքից բաց էր թողնում։ Մի դող անցաւ մարմնովը եւ դուրս ելաւ լոյսի չերտը։

— Պատրէ՛։

Իր սեփական ձայնի հնչիւնը, որ բարձրացաւ ու նետւեց տաճարի կամարների տակ մի անմիտ սարսափ թափեց վրան ու նա խորից մտաւ ըստւերի մէջ։ Մօնտանէլլին կանգնել էր սիւնի մօտ, անշարժ, աչքերը լայն բացած ու ականջ դնելով՝ մահասարսուռ մի սարսափով համակւած։

(Շար.)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15-70
(ԵՐԹԵԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Չուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ 20 ՕԳՈՍՏՈՍ 1932
20 AOUT 1932

Է. ՏԱՐԻ Թիւ 1961

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 30 ՍԱՆԹԻՄ

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

Ախարհի վիճակը քաղցկեղի կը նմանցնէ «Ցուսաբեր» եւ հեռաձել Թուական տուեալներով կը պատկերացնէ տնտեսական տագնապը։

Ահա մեր աշխարհի տնտեսութեան վիճակը։

Համաշխարհային ներածումը 1931ին, բաղդատմամբ 1929ի, նուազած է 40·1 %ով, իսկ արտածումը նուազած է 42·1 %ով։

Միայն Հիւսիսային Ամերիկայի մէջ, նոյն ժամանակաշրջանին, ներածումն ու արտածումը նուազած է 60 %ով։ Կարգ մը եւրոպական երկիրներու մէջ նուազումի այս տոկոսը բարձրացած է 70-ի։

Համաշխարհային գիները նոյն ժամանակաշրջանին, այսինքն 1931ին, բաղդատմամբ 1929ի, իջած են 30 %ով։ (Իսկ այսօր ա՛լ աւելի գէշ)։

Ահա հիմնական նիւթերու գիները.— Պղինձը 24 սենթ է իջած է 5·2ի։ ցորենը 147էն իջած է 49ի։ բամպակը 21·65էն իջած է 5·2ի։ Այսպէս նաեւ միւս ապրանքները։

Տնտեսութեան այս խորին ցնցումները իրենց ազդեցութիւնները ունեցած են նաեւ դրամատնային, վարկային եւ սակարանային գործառնութեանց վրայ։

Քանի մը օրինակներ դարձեալ Հիւս. Ամերիկայի կեանքէն, որ տիրակալող ազդակն է համաշխարհային տնտեսութեան մէջ։

Ամերիկեան երկաթուղային բաժնեթուղթերը 1929ին կ'արժէին 261 տոլար, մինչ այսօր անոնք հազիւ կ'արժեն 10 տոլար։

Anaconda (պղինձ) բաժնեթուղթերը կ'արժէին 140 տոլար, իսկ այսօր կ'արժեն 3 5/8 տոլար։

Chrisler (օթօներու) ընկերութեան բաժնեթուղթերը կ'արժէին 135ական տոլար, իսկ այսօր կ'արժեն 6ական տոլար։

Bethleem Steel արդիւնաբերական ընկերութեան բաժնեթուղթը 1929ին կ'արժէին 140ական տոլար, իսկ 1932ին — 7 1/2 տոլար։

U. S. Steel արդիւնաբերական ընկերութեան բաժնեթուղթերը 1929ին կ'արժէին 261ական տոլար, իսկ 1932ին — 21 3/4 տոլար։

Համաշխարհային տնտեսութեան այս յամառ ընթացքը դէպ ի բարւոքում կանգ առած չէ 1931ին։ Արդէն հրատարակուած են 1932ին վերաբերող կարգ մը տուեալներ, որոնք կը պարզուին, որ Հիւս. Ամերիկայի եւ եւրոպական ութ արդիւնաբերական երկիրներու արտածումը 36 միլիառ 790 միլիոն ֆրանկէն (իւրաքանչիւր ամիս, 1929ին) իջած է··· 14 միլիառ 564 միլիոն ֆրանկի (ամսական, 1932ին)։ Այս նոյն երկիրներու արտածումը 1913ին, նախ քան պատերազմ, հաւասար էր ամսական 23 միլիառ 36 միլիոն ֆրանկի, այլ խօսքով — այսօր աւելի քան *մէկ – երրորդի* նուազում եղած է նախապատերազմեան շրջանի բաղդատմամբ։

Ընդհանուր շրջանառութիւնը 1913ի բաղդատմամբ՝ այսօր իջած է 40 %ով, իսկ միայն Անգլիոյ համար՝ 56 %ով։

Բերենք աւելի ցայտուն թիւեր։

1929ի Ցունուարին եւրոպական 25 արդիւնաբերական երկիրներու, Հիւս. Ամերիկայի, Քանատայի եւ 18 այլ արդիւնաբերական երկիրներու *ներածումը* հաւասար էր 2,740,000,000 տոլարի, մինչ 1932 Ցունուարին ան կը հաւասարէր 1,101,000,000 տոլարի։

Նոյն երկիրներու *արտածումը* 1929ի Ցունուարին հաւասար էր 2,415,000,000 տոլարի, մինչ 1932 Ցունուարին — 957,000,000 տոլարի։

Այլ խօսքով՝ 1932 Ցունուարին արտածումը, բաղդատմամբ 1929ի, նուազած է 60·4 %ով, իսկ ներածումը 59·8 %ով։

Ուրիշ պատկեր մը։

Միջազգային փոխառութիւնները, յանձնարարուած մինչեւ իսկ *Ազգաժողովին* կողմէ, հետեւեալ ցնցումները կրեցին.—Հունգարական (1924ի), աւստրիական (1930ի) եւ յունական փոխառութեան թուղթերը իրենց գնարժէքի հազիւ 32 %ը պահած են։ պուլկարականը (1928ի) պահած է 19 %ը, յունականը (1926ի) — կարականը (1928ի) պահած է 19 %ը, յունականը (1926ի) — 14 1/2 %ը, պուլկարականը (1926ի) — 11 %ը, Եընկի միջազգային փոխառութեան թուղթերը — 34 %ը։

Խախտուած է նաեւ վարկը։ դրամագլուխը խուճապի մատնուելով՝ կը խուսափի վարկէ։ Ազգաժողովի տեղեկատուութեամբ՝ միայն Եւրոպայի մէջ 1931ին աւելի քան 10 միլիառ ոսկի ֆրանկ կար թախտոցներու մէջ։

Լոնտոնը, որ 1929ին արտասահմանեան փոխառութիւններու մէջ դրած էր 79 միլիոն սթ·, 1931ին հազիւ կրցած էր այդ ցնցտակին տրամադրել 8,000,000 սթ·։ Ֆրանսան, որ մինչեւ մեծ պատերազմը տարեկան 15—20 միլիառ ֆր· կը տրամադրէր արտաքին փոխառութիւններու, այսօր դարձած է այն երկիրներէն մէկը, դէպ ի ուր կը հոսին արտասահմանեան խուճապահար դրամագլուխները։

Եւ ի լրումն այս ամէնին, ընդհանուր հաշուով, միայն բաղաքակիրթ աշխարհի մէջ, շուրջ 40 միլիոն անգործներ, որոնց իրական թիւը, ընտանիքի անդամներով միասին, կը բարձրանայ մօտ 100 միլիոնի···

Նոյնն է վիճակը մարդկութեան բովանդակ կեանքի բոլոր մարզերուն մէջ, — տնտեսական, բաղաքական, ելեւմտական, ազգային, առեւտուրի, արդիւնաբերութեան, երկրագործութեան, վարկի, դրամի, արտադրութեան եւ սպառումի, վստահութեան եւ բարոյականի, խաղաղութեան եւ համերաշխութեան։

Գերման խորհրդարանը պիտի բացուի

Նոր խորհրդարանը պիտի բացուի օգոստոս 30ի երեքշաբթի օր։ Նախորդ խորհրդարանի նախագահը հրաւէրները ուղղեց կառավարութեան հետ համաձայն։ Ա· նիստին պիտի նախագահէ երիցագոյն անդամ համայնավար երեսփոխանուհի Քլարա Զէթքին, եւ անմիջապէս պիտի ձեռնարկուի նոր դիւանի ընտրութեան։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Օդային աննախընթաց թռիչք մը

17,000 մեթր վերեմ մթնոլորտին մէջ

Երէկ դրած էինք թէ Փրօֆ. Փիքքառ իր չինած հսկայ օդապարիկով մեկնած է Զուիցերիային՝ մթնոլորտին մէջ բարձրանալու գիտական ուսումնասիրութեան համար։

Նոր տեղեկութեանց համաձայն այս փորձը յաջողութեամբ աւարտած է։ Հետաքրքրութիւնը այնքան մեծ էր որ մեկնումի դիւրերը մօտաւորապէս երկու հազար ինքնաշարժներ փութացած էին մեկնումի դաշտը ուր ժողովուրդին թիւը կը հաշուէն 30–40,000 հոգի։

Ժամը 5ին օդապարիկը իր չուանները կտրելով սկսաւ բարձրանալ ուղղահայեաց կերպով, բայց յետոյ, հովին ազդեցութեամբ ան բռնեց հարաւ – արեւելեան ուղղութիւն։

Տիկին Փիքքառ իր զաւակներով ինքնաշարժով եւ բազմաթիւ ինքնաշարժներ ուր կանխազգուշական նիւթեր դրուած էին, սկսան հետեւիլ օդապարիկին ուղղութեան։

Ժամը 7·30ին օդապարիկը նշմարելի էր տակաւին գետնէն։ Ժամը 8ին Սանթիսի դիտարանը կը զեկուցանէր թէ ան Պերնիա լեռներուն բարձրութեամբ 12,000 մեթր բարձրացած էր։

Ահաւասիկ Փրօֆ. Փիքքառի ուղղած անթելները.—

Ա.— Ժամը 9·35· ամէն ինչ լաւ կ'ընթանայ· լաւ դիտողութիւններ։ Բարձրութիւն 14–15 քիլոմեթր։ Ժամը 9·40· կը թռիմ Մէրանի ուղղութեամբ· կէս ճամբան եմ։

Բ.— Ժամը 11·31· անցանք Անկատինը եւ Սամատէնը։ Բարձրութիւն 16·500 մեթր։ Նաւին մէջ ամէն ինչ կանոնաւոր է, բայց շատ ցուրտ։

Գ.— Ժամը 11·40· շատով վար կ'իջնենք Ատրիականէն զգուշանալու համար։ Կարտի լիճը կը բռնենք։

Երկար ատեն աչքէ կորսուելէ յետոյ ժամը մէկին նշմարելի եղաւ Իտալիային։ Օդանաւորդը սկսած էր իջնել։

Փրօֆ. Փիքքառ ժամը երկուքան 5ին իջաւ Իտալիոյ Կարթի լիճին մօտակայքը։

Իջած ատեն օդապարիկին նաւը բաղխեցաւ լերան մը կողին եւ տակնուվրայ ըրաւ մէջի դործիքները։

Օդապարիկը իջաւ մարգագետնի մը վրայ։ Փրօֆէսէօրը դեռ ին ցատկելուն, շրջապատուեցաւ գիւղացիներէ եւ բազմաթիւ անձերէ որ ինքնաշարժով կը հետեւէին իրեն։

Փրօֆէսէօրը քաջառողջ էր եւ մեկնեցաւ ինքնաշարժով։

Իսկ իր ընկերակիցը Պ. Քոզէն մնաց հոն, եւ գիւղացիներուն օժանդակութեամբ սկսաւ քակել օդապարիկը որպէս զի փոխադրուի։

Պ. Քոզէն Թղթակիցներուն չի խօսեցաւ այս վերելքին գիտական արդիւնքներուն մասին այլ յայտնեց թէ Յիւրիխէն ժամը 5ին մեկնելէ յետոյ երեք ժամէն կրցան 16,000 մեթր բարձրանալ· հոն օդը մութ էր եւ սաստիկ ցուրտ։ Երկիրը իրենց աչքէն կորսուած էր լեռներուն պատճառաւ, եւ իրենք իրենց մեկնակէտ բռնած էին լիճերը որ յատկօրէն կը տեսնուէին։

Պելժ փրօֆէսէօրը ուրեմն 17,000 մեթր բարձրացած էր կոտրելով բարձրութեան չափանիշը որ էր 15,781 մեթր։

Փրօֆ. Փիքքառ ալ յայտարարեց թէ վերջին պահուն կը գտնուէր հարաւակողմը, Ալպեանց վրայ, Կրիզօնի եւ Սէն – Մօրիցի կողմը։ Իտալիան ճանչնալով, իջաւ կարթ լիճին վրայ մինչեւ 3 հազար մեթր եւ կրցաւ քանի մը ժամ մնալ օդահոսանք չի գտնուելուն համար։ Ցետոյ իջաւ մօտակայ ցամաքը։ Ճամբորդութիւնը լաւ յաջողեցաւ եւ գործիքները լաւ գործեցին։

Փրօֆէսէօրը կը թուէր յոգնած ըլլալ քանի որ մթնոլորտային սառուցիկ ցուրտէն իջած էր երկրին տաքութեան մէջ։

Պրիւքսէլէն կը հաղորդեն թէ Պելճիքայի գիտական չրջանակները չի յաջողեցան անթելով հաղորդակցիլ օդապարիկին հետ։ Բայց օդապարիկը կրցաւ հաղորդակցիլ առաւօտուն զուիցերիական, գերման եւ աւստրիական կայաններու հետ։

× *Պելճիքացի այս գիտունը կ'աշխատի թափանցել մթնոլորտային գաղտնիքին։ Ըստ իրեն, եթէ օդանաւ մը կարենայ բարձրանալ 16,000 մեթր, պիտի կրնայ Պերլինէն Նիւ Եորք երթալ ութը ժամէն։ Այս տեսակէտը արդարացնելու համար կը կատարէ այս վտանգաւոր փորձերը որ քաջագործութիւններ են։ 1931ի մայիսին ալ Թռիչք մը կատարեց Ուկսպուրկէն օդապարիկով մը որուն պարունակը 3000 մեթր քառակուսի էր, կը պարունակէր 2600 խորանարդ մեթր ջրածին կազ, նաւը զրահուած էր երկու միլիմեթր 10 թանձրութեամբ ալիմինիոմէ եւ օդապարիկին բարձրութիւնն էր 55 մեթր։ Հակառակ պատահած արկածի մը, այն ատեն փրօֆ. Փիքքառ կրցաւ 28 վայրկեանէն 15,000 մեթր բարձրանալ։ Նոր արկած պատահեցաւ որուն հետեւանքով 17 ժամ մնացին օդին մէջ եւ յետոյ իջան Օգվալի սառոյցներուն վրայ։ Այս առթիւ գիտնականը կատարեց ուսումնասիրութիւններ տիեզերական ճառագայթումի մասին որ իր նպատակն էր։ Այս առաջին փորձին համար 15 տարի պատրաստութիւն տեսած էր, եւ հակառակ անոր որ այն ատեն ըսած էր թէ այլ եւս վերելք չպիտի փորձէ, այս անգամ կրկնեց իր փորձը աւելի կատարելագործեալ միջոցներով եւ աւելի յաջողութեամբ։*

× *Ահաւասիկ ցարդ կատարուած վերելքի փորձերուն արդիւնքը·— 1917ին Յէփլին Լ· բարձրացաւ 7300 մեթր· 1875ին Թիսանտիէի կլոր օդապարիկը 8500 մեթր· 1903ին Շուրինկ ըրաւ 10·800· 1927ին ամերիկացի Կրէյ 12,945 մեթր բարձրանալէ յետոյ մեռաւ իջած ատեն։ Օդանաւով ամերիկացի Աբօլլօ Սուսէք 1930 յունիս 4ին բարձրացաւ 13,157 մեթր որ վերջին չափանիշն էր։*

Թուրքիա նաւահանգիստ կ'ուզէ Ալեքսանդրեթի

Էնկիւրի, 9·— Թուրք կառավարութիւնը, 1929ին կնքուած Թուրքեւֆրանսական համաձայնագրին հիման վրայ, որոշած է պահանջել Ֆրանսական կառավարութենէն, որպէս զի ազատ նահանգ մը տայ Թուրքիոյ, Ալեքսանդրեթի մէջ եւ շինուի երկաթուղագիծ մը, որ Ալեքսանդրեթը Տէօրթ – Եօլի կապէ։

Նոր կռիւներ Պերլինի մէջ

ՊԵՐԼԻՆ, 18·— Պերլինի հիւսիս – արեւելեան կողմը կատաղի կռիւ մը տեղի ունեցաւ հիթլերեաններու եւ համայնավարներու միջեւ։ Իրարու կրակ բացին եւ կռիւը այնքան բուռն էր որ ոստիկանութիւնը դժուարաբ կրցաւ զրուել փիլի հարուածներով։ Շատ մը հիթլերեաններ վիրաւորուեցան։ Քանեւվեց հիթլերեան եւ չորս համայնավար ձերբակալուեցան։

Անգլիայի Ամերիկա օդանաւով երթուղարձ

Անգլիայի օդանաւորդ Մօլիսոն վերջերս ամուսնացած էր օդանաւորդուհի Օր· Ամի – ձօնքընի հետ որ Լոնտոն – Աւստրալիա թռիչքին հերոսուհին էր։ Մօլիսոն, իրր մեղրալուսնի ճամբորդութիւն 120 ձիու ուժով թեթեւ օդանաւով մը երէկ ժամը 11·35ին մեկնեցաւ Իրլանտայէն, երթալու համար Նիւ Եորք (5000 քիլոմեդր) եւ անկից դարձեալ օդանաւով դառնալու Լոնտոն (5575 քիլոմեդր) երեք ու կէս օրուան մէջ։ Եթէ յաջողի՝ առաջինն է որ կատարած պիտի ըլլայ Ատլանտեանի երթուդարձ ուղեւորութիւնը։ Իր նաւը կը կոչուի «Ապրելու Ուրախութիւնը»։ Մօլիսոն արդութեան չափանիշը չհասած է Լոնտոնէն բաղեյուսոյ գլուխ մինակը թռելով 4 օր, 17 ժամ 19 վայրկեանի մէջ։

Կորկուրոճ նոր դաս մը կը բանայ

Կորկուրով այսօր ընդունեց այցելութիւնը իր վաստաբանին որուն պաշտօն յանձնեց իր կողմէ սուտ վկայութեան դաս մը բանալ Խաղախ Լազարէֆի դէմ, որ ինչպէս յայտնի է, դինքը ամբաստանած էր դատարանին առջեւ իրրեւ համայնավար եւ չհկիստ։

× *Կորկուրով ձախող զրագէտ մըն էր եւ իր գիրքերը անվաճառ էին· բայց իր ոճերէն ի վեր իր համբաւը տարածուեցաւ եւ իր ցախուտաքները ամէն լեզուի թարգմանուելով կը տարածուէին։ Միայն, Մարօքի Ֆրանսական զօրաց հրամատարը արգիլեց այդ գիրքերուն տարածումը նոյն երկրին մէջ։*

Բանի խանութ կայարանի մէջ

ԱԹԷՆՔ.— Վարչապետ Պ· Վենիզելոսի վերադարձէն ի վեր քաղաքական կացութիւնը արդէն իսկ սկսած է մտնել իր բնականոն ճամբուն մէջ եւ կը դիմէ դէպ ի երեսփ· ընտրութիւնները։ Պ· Վենիզելոս, երկար խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ ներքին նախարար Պ· Ցիրիմօքոսի հետ, մօտաւոր ընտրութեանց վերաբերեալ զանազան հարցերու շուրջ։

Խորհրդակցութեան աւարտումէն յետոյ Պ· Ցիրիմօքոս յայտարարեց օրագրողներուն, թէ բացարձակապէս անհիմն է ընտրութեանց հոկտ· 2ին տեղի ունենալուն լուրը։ Ընտրութիւնները տեղի պիտի ունենան սեպտ· 25ին եւ հաւանաբար, նոյն իսկ չորթի մը առաջ՝ սեպտ· 18ին։

Միջազգային պարտիտու խնդիրը

Ուաշինկթընէն «Տէյլի Թելէկրաֆ»ի թղթակիցը կը հաղորդէ·

«Նախագահ Հուվերի կառավարութիւնը կը կարծէ թէ ամերիկեան հանրային կարծիքին մէջ որոշ կամք կայ ընդառաջելու եւրոպական պատերազմի պարտականներու ցանկութեան։ Այսօր, պաշտօնական շրջանակներու մէջ, առանց շատ աղմուկի, կը փորձեն կարծիքն առնել գործի մեծ վարիչներուն եւ զանոնք դնել պարտքերու վերաքննութեան ծրագրին եռեւը։

«Քօնկրէսին ուղղելիք իր տարեկան ուղերձին մէջ, կը սպասուի որ նախագահ Հուվերը պահանջէ վերակազմութիւնը պարտքերու ամօրթիսմանի յանձնաժողովին։ Ինդիրը կիսապաշտօն պիտի քննուի օգոստոս 26ին գումարուելիք մեծ ելմտագէտներու մէկ հաւաքոյթին մէջ։

«Նկատի ունենալով նախագահական ընտրութիւնները եւ այն իրողութիւնը թէ մինչեւ դեկտեմբեր տարեվճար չկայ ըլլալիք, վերին շրջանակները քիչ տրամադիր են այս խնդիրը ծեծելու, բայց տակաւ առ տակաւ աւելի մեծ թիւով Ամերիկացիք կը կարծեն թէ այդ խնդիրը պէտք է վճռուի, աշխարհի բարգաւաճութիւնը վերահաստատելու համար»։

ՆԻՒ ԵՈՐՔ, 18·—Հարվըրտի համալսարանին փրօֆէսէօր ձօն Վիլեըմս, ինչպէս նաեւ ուրիշ տնտեսագէտներ ճառեր խօսելով յայտարարած են թէ Ամերիկա պատերազմի պարտքերը դեղչելով պիտի օժանդակէ համաշխարհիկ վաճառականութեան անմիջական վերակոման։

— Լոնտոնի քաղաքային տնտեսութեան վարժարանին ուսուցիչ փրօֆ· Կրէկօրի հաղորդեց իր ունկնդիրներուն թէ քիչ առնէն Գերմանիա մօրաթորիում պիտի յայտարարէ իր հանրային ու մասնաւոր պարտքերուն համար, եթէ երբեք Լօզանի համաձայնութիւնը չի վաւերացուի։

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ ՄԸ ՊԻՏԻ ԿԱԶՄՒԻ

ՕՓԹԱՎԱ, 18·— Կայսերական խորհրդաժողովին մէջ զանազան պատուիրակութիւններ համաձայնեցան կազմելու «Կայսերական Յանձնաժողով» մը որ պիտի քննէ լաւագոյն միջոցները աւելցնելու համար կարծիքներու փոխանակութիւնն ու գործակցութիւնը կայսրութեան զանազան մասերուն միջեւ։ Ամէն դաշթավայր երկու պատուիրակ պիտի ունենայ այդ Յանձնաժողովին մէջ։ Անդլիացիք նախապէս առաջարկեցին հաստատել «Կայսերական Բարեուղարութիւն» մը, բայց իրլանտական ու հարաւափրիկեան պատուիրակութիւնները վախցան անոր տրուելիք իշխանութենէն եւ մերժեցին ըսելով թէ այդ ձեւը պիտի տանի անխուսափելիօրէն դէպ կեդրոնացման մը։

ԲՈԼՇԵՒԻԿԵԱՆ ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԸ ՆԵՐԿԱՅ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ

«Մեսաժէր Սոսիալիստ»ի Մոսկուայի թղթակիցը կրցած է տեսակցութիւն մը ունենալ խորհրդային բարձր պաշտօնակատարի մը հետ, որ կը պատկանի Կոմունիստական կուսակցութեան հին սերունդին։

Ահա թէ ինչ կը պատմէ թղթակիցը։—

Կը խօսինք Ստալինի մասին։ Ծօսակիցս կը հաւաստիացնէ, որ դիկտատորը ոչ սերուած եւ ոչ ալ յարդուած է իր շրջապատին մէջ։ Կը հաւատան անոր ուժին, մեւնոյն ժամանակ չընչալով որ ան կը մղէ երկիրն ու կուսակցութիւնը աղէտի մը։ Լէնինը, որ ընդունակ էր կանխատեսելու ժողովրդական զանգուածներու ամենամտերիմ մտածումները, միշտ գիտէր՝ ինչ պիտի ընէր Ստալինի շրջապատը կազմուած է նոր մարդոցմէ։ Ինքը բանտարկեալն է իր սպայակոյտի։ Ինչ որ ան կը լսէ, այդ իր սպայակոյտի կենդանական մռնչիւնն է։

«Նոր սերունդի մարդիկ, կը շարունակէ Լէնինի գործակիցը, եսասէր ու փառասէր են։ Զուրկ միանգամայն քաղաքական կրթութենէ, նրանք այն ճկունութիւնը չունին, որ քանի անգամներ փրկեց սովետական իշխանութիւնը։ Հաւանական է, որ անոնց պատճառով խորտակուի իրաւակարգը։ Կոմունիստ երկու սերունդները խորապէս իրարմէ կը բաժնուին ոչ միայն քաղաքականօրէն, այլ եւ հոգեբանօրէն»։ Ես ըմբռնեցի այս հակադրութիւնը, երբ հանդիպումներու ատեն մտերմութիւնը լինձի հնարաւորութիւնը տուաւ աւելի խորապէս թափանցելու իմ խօսակցի մտայնութեան մէջ։ Ես հոն գտայ ցաւալի երկուութիւն մը, որ ես երբեք չպիտի կասկածէի։

Այս բարձր պաշտօնեան մնացել է նոյն ռուս մտաւորականը, որ մենք բոլորս ճանչցած ենք ժամանակին՝ իր քաղաքական բոլորգաղափարներով ու բարոյական ըմբռնումներով։ Աւորեայ կեանքի դժուարին իրականութիւնը ոչինչ չէ փոխած անոր մէջ։

Այս հոգեբանական տիպը բնականաբար չատ քիչ առնչութիւն ունի նոր սերունդի մարդկանց հետ, որոնց կոպիտ մտայնութիւնն ու ուղեղները արդիւնք է զօրանոցային վարժութեան եւ դիկտատուրայի սարսափի ձեւերուն, — այս ձեւերը, որ ոչ ան եւ ոչ ալ ես չենք կրցած նախատեսել մեր յեղափոխական երիտասարդութեան առեն եւ որ բոլշեւիկները կը գործադրեն այնչափ դիւրութեամբ։

Այս վայրկեանին է, որ խօսակիցս ինձ կ'ընդհատէ ուժգնօրէն։

«Դուք կը կարծէք, որ այս դիւրին է։ Բայց վերջապէս դուք մեզ կը կարծէք անհոգի էակներ։ Ուրեմն դուք չէք ըմբռներ, որ մենք մեզ կը զգանք արիւնով ու ցեխով ծածկուած։ Կրնա՞ք դուք դիտնալ, մեզմէ որքան մարդիկ կը վերջացնեն ինքնասպանութեամբ կամ խենթութեամբ։ Որքանները չեն կրնար ապրիլ առանց մորֆինի եւ քոքայինի։ Գիտէք որ մենք բոլորս ալ կը տառապինք սուր ջղային դրութենէ։

Միայն ամէնէն երիտասարդներն են, որ չեն վարակուած, անոնք որ ամէն բանէ հեռացած են։ Ինչ կը վերաբերի մեր սերունդին, նա խորապէս դժբախտ է մշտնջենապէս։ Գուցէ միայն Լէնինը մեր մէջէն աւելի ազատ էր այս տեսակէտէն։ Ան կը գնդէր թէ ինքը չըմբռնէր թէ «ի՞նչը կ'արդիւնէ մեր նեւրոնները եւ մասնաւորապէս Մարտովին եւ Դանին մեզ միանալու»։ «Կրնայ ըլլալ, որ անոնց յիմարութիւնն է», կ'աւելցնէր ան։

Ինչ որ կը յուզէ մասնաւորապէս հին բոլշեւիկները, դա կառավարութեան վերաբերմունքն է դէպ ի կոմունիստական ընդդիմութիւնը։ Իրական յուզմունքով մըն է, որ խօսակիցս ինձ հետ խօսեց Ռակովսկու մասին։ Վերջինս չատ հիւանդ է։ Ան կը տառապի սրտի ծանր հիւանդութենէ մը, բոլշեւիկ բարձր պաշտօնատարներ մէջ չի գտնուիր մէկը՝ անոր օգտին բան մը ընելու։ Անգամ չեն համարձակուիր այս հարցը բարձրացնել։

Տրոցկիի նկատմամբ սնուցուած ըզգացմունքները միանգամայն տարբեր են։ «Հին պահակ»ը անոր կ'արհամարհէ։ Անոր դէմը կը համարուի վերջացած։ Եթէ ընդդիմադիր թեւին պատկանող միւս կոմունիստները իրենց առջեւ ունին տակաւին որոշ հեռապատկերներ, Տրոցկին ատկէ չունի։ Ան անգամ չկրցաւ դառնալ վայելուչ տարբերիր մը»։

Բանի մը վայրկեան լռութենէ վերջ, խօսակիցս կ'աւելցնէ։ «Երբեմն կը մտածեմ, որ լաւագոյնն է մեռնիլ առջեւ։ Որովհետեւ վերջը սոսկալի պիտի ըլլայ»։ Բայց անմիջապէս կ'ընդհատէ եւ խօսակցութիւնը կը դառնայ նուազ վտանգաւոր նիւթերու շուրջ։

ԹՈՒՐՔ-ՔԻՒՐՏ-ՀԱՅ ՀԱԿԱՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆ

(ԹՐԳԱԿԱՆ ԹԵՐԹԵՐՈՒ ԱԿՆՈՅՈՎ)

ՔԻՒՐՏԵՐԸ ՀԱՆԴԻՍ ՉԵՆ ԿԵՆԱՐ.— «Ճիւմհուրիյէթ» 12 Օգոստոս թիւով կը հրատարակէ Ուրֆայէն ստացած հետեւեալ ժամանակաւոր թղթակցութիւնը.—

«Թուրք կառավարութիւնը, Արեւելեան եւ Հարաւային նահանգներու մասին իր տուած որոշումները անձնախընթաց հանդարտութեան մը մէջ կը գործադրէ։ Բոլոր աշխրէթներու ձեռքը գտնուած զէնքերը առնուած են. ընդդիմութեան ամենափոքր դէպք մը իսկ չէ պատահած։ Վիրաւորչէհիրի ահաւոր աղէտին վրայ գտնուող Աշխրէթէ մը միայն երկու հազարէ աւելի ժողովուրդ կ'ընէ։

Երիտասարդներու Խնայողական Մնտուկին կողմէ անցեալ շաբթու կատէ հիւսուածոներու «Թէզկեահ»ներ հաստատուեցան։

Ուրֆայի Արեւելեան կողմը, մասնաւոր կարեւորութիւն կը տրուի ճամբաներու շինութեան։ Քաղաքական ու տնտեսական կարեւորութիւն ունեցող պողոտաները մինչեւ սահմանագլուխները երկարած են։ Այսօր կարելի է օթօմօպիլով ճամբորդել սեպ լեռներու այծի ճամբաներէն։ Մակայն, բոլոր ճամբաներու շինութիւնը դրաժի եւ ժամանակի խնդիր է անշուշտ»։

ԸՆԴԴԻՄԱԴԻՐ ԹՈՒՐՔԵՐԸ.—Վագըթ կը գրէ.—

Հարիւր յիսունհոգիներու կողմէ Ասմէա Բէշիտ սաորագրութեամբ բաց նամակ մը ուղղուած է Ազգայողովի նախագահ Մ. Հիմանսի։

«Այս երկրէն վտարեալ անամօթը, Թուրքիոյ Ազգայողով ընդունելուն առթիւ Մ. Հիմանսի քէմալական Թուրքիոյ մասին ըրած համակրական արտայայտութիւններուն համար ցաւ յայտնած եւ անուղղակի կերպով՝ Հանրապետական Թուրքիոյ հակառակ ըլլարան չտնուելիք թշնամական արտայայտութիւններ ըրած է։

Իրենց հայրենազատութեան պատճառաւ Թուրքիա բնակելու իրաւունքը Լօզանի դաշնագրով իրենցմէ խլուած այս մարդոցմէ ամէն գատ ինչ կը սպասուէր։ Այս մարդիկը ազգային պայքարի մէջ իրենց կատարած դաւաճանական գործին համար փոխանակ զղջալու, երկրին դէմ դաւաճանելու համար առիթ փնտռելէ չեն զգուշանար»։

ՓԱԽՍՏԱԿԱՆ ՀԱՅԵՐԸ ԵՒ ԴԱՇՆԱԿՑԱԿԱՆՆԵՐԸ ՓՐՕՓԱԿԱՆՏ Կ'ԸՆԵՆ.— Տօվիչէն «Ճիւմհուրիյէթ»ի թղթակիցը կը հաղորդէ ժամրամանօրէն իր թերթին այն փայլուն եւ խանդավառ ընդունելութիւնները զորս համաշխարհային գեղեցկութեան թուրք թագուհին կը գտնէ ամէնուրեք։

Թղթակիցը այս առթիւ կը հաղորդէ նաեւ հետեւեալը.—

«Բնական է որ ամէն ոք եւ մանաւանդ մրցակիցները շատ գոհ չեն ընտրութեան արդիւնքէն։ Այդ ամէն ինչպէս գոհ եղողներ, դժգոհներ ալ կան։ Մասնաւորաբար չպիտի ուզեմ անհշմար անցնիլ մը վրայէն։

Անմիջապէս որ թուրք գեղուհին համաշխարհային գեղեցկութեան թագուհի ընտրուեցաւ, թուրքիոյ դէմ աշխատողները չգիտցան ինչ ընելնին։ Մանաւանդ փախստական հայերը եւ Դաշնակցականները բնաւ գոհ չմնացին։ Եւ սկսան հակառակ փրոփականտ ընել։ Այս փրոփականտներուն ամէնէն զոհիկը եւ խայտառակը եղաւ Թուրքիոյ դէմ ֆիլմի մը ցուցադրումը։ Այս ֆիլմը իբր թէ հայկական ջարդերը ցոյց կուտար եւ հայրենադաւ Հայերուն ըրածները բնաւ նկատի չառնուելով՝ Թուրքիոյ դէմ փրոփականտ կը կատարուէր։

Պրիւսէլի թուրք ուսանողները ամիկա տեսնելնուն պէս՝ իսկոյն զօրաւոր ցոյց մը կատարեցին։ Ամէն կողմէ հեռագրեր կ'ուղղուէին Պրիւսէլի Թուրք ուսանողներուն։ Ամէն կողմէ ցոյցեր կ'ընէին։ Ամէն կողմէ կը պահանջուէր որ այդ ֆիլմը արգիլուի։ Ցաւալի այդ ֆիլմը»։

Ռ. Ա. ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՅՈՒՇԱԳԻՐԸ

— :-: —

Ազգաժողովին կողմէ Թուրքիոյ եղած հրաւէրին առիթով՝ Ռամկ. Ա. գատ. կուսակցութեան կեդր. վարչութիւնը յուլիս 2ին հետեւեալ յուշագիրը ղրկած է Ժընեւ՝ Ազգաժողովին, Ընդհանուր Քարտուղարութեան հասցէին.—

Պ. Ընդհ. Քարտուղար Ազգերու Ընկերութեան, Ժընեւ,

Պ. Ընդհանուր Քարտուղար,

Կ'իմանանք թէ Թուրքիա Ազգերու Ընկերութեան մէջ մտնելու վրայ է։

Ազգերու Ընկերութիւնը որ իրաւունքի պաշտպանութեան համար հիմնուած է, կրնա՞յ իրեն անդամ ընդունիլ Տէրութիւն մը որ իւր ժամանակներու պատմութեան մէջ անօրինակ եղող հակամարդկային ոճիր մը գործած է՝ առանց որ այդ Տէրութիւնը զոհուած ժողովուրդին հատուցում ըրած ըլլայ։ Մենք մեր պարտականութիւնը կը համարենք այս հարցումը դնելու՝ յանուն Ռամկ. Ազատական կուսակցութեան՝ ձեր բարձր ժողովի բոլոր անդամներուն խղճին առջեւ։

Թուրքիա Պերլինի վեհաժողովին մէջ յանձնառու եղած էր վարչական բարենորոգումներ մտցնել «Հայերէ բնակուած նահանգներու մէջ», այսինքն Հայաստանի այն շրջանին մէջ զոր Թուրքերն աշխարհակալած էին, ու եւրոպական վեց մեծ պետութիւնները, բռնապետական ըէժիմէ մը կեղեքուած հայ ազգաբնակութեան պահանջմանց իրագործութիւնը ճանչնալով, յանձնառու եղած էին այդ բարենորոգմանց գործադրութեան վրայ հսկելու։ Սուլթան Ապտիւլ Համիտի կառավարութիւնը, փոխանակ այդ խոստացուածքարձնորոգումները գործադրելու, անդին ու անպաշտպան 300 հազար մարդկային արարածներ կոտորել տուաւ՝ հայ տարրին ջախջախումով եւ ահաբեկումով իրաւունքի դասը խեղդելու համար։

Երիտասարդ Թուրքերու «Միութիւն եւ Յառաջդիմութիւն» կոմիտէի կառավարութիւնը, որ յաջորդեց սուլթաններու ըէժիմին, աւելի հեռուն գնաց. մեծ պատերազմի առեն, Օսմանեան կայսրութեան բովանդակ հայ ազգաբնակութիւնը բնաջինջ ընելու ծրագիրը յղացաւ, այդ ծրագիրը գործադրեց եւ կոտորածով ու տեղահանութիւններով փճացուց մէկ միլիոնէն աւելի Հայեր, որոնք որ եւ է մասնակցութիւն չունէին այն պայքարին, զոր Կովկասի ու Եւրոպայի եւ Ամերիկայի Հայերը կը մղէին մեր ժողովուրդէ ազգային ինքնավարութիւնը վերստանելու համար։

Պատերազմի վաղորդայնին, Ազգերու Ընկերութիւնը հայկական դատը ձեռքն առաւ եւ վճռական ու հանդիսաւոր որոշումներով հռչակեց թէ Թուրքիան հատուցմանն ու արդարութեան պարտականութիւն մը ունէր կատարելու՝ հառնելով որ Օսմանեան պետութեան հայկական հողերուն մէկ մասը ձգուի Թուրքիոյ հայ ազգաբնակութեան հարիւր հազարաւոր վերապրողներուն որ շատ մը օտար երկիրներու մէջ ապաստանած են՝ որպէս զի անոնց Ազգային Օջախը կազմէ ան։

Տրուած ըլլալով արդի ըէժիմին ձգտումը՝ Թուրքիան արդիական քաղաքականութեան ճամբուն մէջ մտցնելու, կը յուսացուէր թէ այժմեան կառավարութիւնը արգարութեան պահանջներուն գոհացում տալու ջանքեր պիտի ըլլար՝ Հայոց իրաւունքները յարգելով։ Ոչ միայն այս յոյսը չիրականացաւ Լօզանի խորհրդաժողովին մէջ, այլ ընդհակառակն՝ Էնկիւրիի կառավարութիւնը այդ խորհրդաժողովէն ի վեր ձեռք առաւ միջոցներ՝ իր ստորագրած դաշնագրին պայմանագրութեանց հակառակ՝ որպէս զի ոչ մէկը Թուրքիոյ հայ ազգաբնակութեան վերապրողներէն որ օտար երկիրներ ապաստանած են՝ չկարենայ դառնալ իր ծննդավայրը, եւ գրաւեց ու կը շարունակէ գրաւել, հակառակ այս հարցին համար Ազգերու Ընկերութեան մօտ Հայոց կատարած դիմումներուն, այդ ազգաբնակութեան հանրային եւ անհատական գոյքերը, ի հեճուկս իրաւունքի ամէնէն տարրական սկզբունքներուն։

Ազգերու Ընկերութիւնը ինքզինքին հանդէպ պարտականութիւն ունի հըրաւիրել Թուրքիան՝ արժանի ըլլալու համար իրեն անդամակցելու՝ որ հայ ժողովուրդի հանդէպ գործուած ահաւոր անարդարութիւնները դարմանէ, ճանչնալով Հայոց իրաւունքները իրենց պապենական հայրենիքին հողերուն վրայ եւ իրենց օրինաւոր տէրերուն դարձնելով գրաւուած գոյքերը։

Հայկական հարցը չլուծուեցաւ Լօզանի դաշնագրով. այդ լուծումը յետաձգուած է լոկ։ Բռնութիւնը չի կրնար Իրաւունքը ջնջել։ Հողմատար ոգորնք մեր ցեղին օրօրանը եղած են եւ որոնք դարերով մեր հայրենիքին ամէնէն կարեւոր շրջաններէն մին կազմած են, ոճիրի մը հետեւանքով հայկական ըլլալէ չեն դադրիր։ Հայ ժողովուրդը որ այդ աղէտէն յետոյ կենդանի մնացած է, բնաւ չէ հրաժարած ու երբեք պիտի չհրաժարի իր երկրին եւ իր գոյքերուն վրայ իր ունեցած իրաւունքներէն։ Կը յուսանք որ Ազգերու Ընկերութիւնը պարտք պիտի համարի անդամ մը եւս ձեռք առնել պաշտպանութիւնն այդ իրաւունքներուն, որոնց արդարութիւնը հռչակուեցաւ մէկէ աւելի անգամներ իր իսկ կողմէ, ինչպէս եւ բովանդակ քաղաքակիրթ աշխարհի պաշտօնական եւ մտաւորական բարձրագոյն ներկայացուցիչներուն կողմէ։

Ինդրելով որ բարեհաճիք այս կոչը հաղորդել Ազգերու Ընկերութեան անդամներուն, կը խնդրենք, Պ. Ընդհանուր Քարտուղար, որ հաճիք ընդունիլ մեր բարձր համարման հաւաստիքը։

Հ. Ռ. Ա. Կուսակցութեան
Կեդր. Վարչութիւն

1932, Փարիզ

ԳԱՂՈՒԹԷ ԳԱՂՈՒԹ

ՌՈՒՄԱՆԻԱ

ՄԵՐ ԴՊՐՈՑՆԵՐԸ

ՔԻԶ ՄԸ ՊԱՏՄԱԿԱՆ

Սիլիսթրէի հայ դպրոցը անցեալ դարու կէսերէն կուգայ։ Գրաւոր որ եւ է յիշատակութիւն չկայ։ Ապրող ծերունիներու յիշողութիւնը պրպտել պէտք եղաւ ասկէ առաջ՝ քանի մը նօթ ճարելու համար։ Պ. Համբարձում Հաճի Աբթինեան՝ որ Սիլիսթրէի վերջին կէս դարու պատմութիւնն է ինքը՝ պատմեց թէ 1854էն առաջ Պոլսեցի Աւետիս վարժապետ մը տեսած է Սիլիսթրէն։ Թրքմի պատերազմէն յետոյ է որ եկեղեցիի բակին մէջ դպրոցի մը չէնքը կը կառուցուի, ուր դաստիարակել կուգան եղիա անուն քահանայ մը, եւ Յակոբ վարժապետ։ 1866ին է սակայն որ դպրոցը զարկ կը ստանայ, Չնորհիւ Կրեկուատ անուն հայ ուսուցչի մը որ Փարիզէն կուգար։ Ան է որ Սաղմոսն ու Նարեկը կը վերցնէ, ու հիմը կը դնէ եւրոպական կրթութեան մը՝ հաստատելով նոյն իսկ մարմնամարզ եւ երաժշտութիւն։ Կարճ ։կ'ըլլայ սակայն իր գործունէութիւնը ռոմէհատու տեղացիները չեն կրնար մարսել իր նորութիւնները։ Անկէ յետոյ կը յիշուին Անդրանիկ վարժապետ, Աստուր Փափազեան, բայց մանաւանդ Յովհաննէս վարժապետը (յետոյ Պուքրէշի մէջ քահանայ Տէր Յարութիւն անունով) որ 1869—1873 մեծ ճիգ կը թափէ հայախօս դարձնելու համար Սիլիսթրէն։ Իր օրով է որ դպրոցը նոր չէնք կ'ունենայ։

Անկէ յետոյ կուգան Բիւզանդ վարժապետ, Յովհ. քհնյ. Մանդակունի, Գասպար վարժապետ եւ Գէորգ Օվաճըքեան՝ որոնցմէ վերջին երկուքին օրով ընդունուած էր խառն դաստիարակութիւնը։ 1889ին Գրիգոր Սիմոնեան նոր զարկ կուտայ դպրոցին։ 1895—1897 Արշակ Շալճեանն է դպրոցին տեսուչը, որ Սիլիսթրէի մէջ հիմը կը դնէ մշակութային կենսունակ միութեան մը, Թաֆֆիլիի։ 1898–1900 կեդրոնականցի մըն է դպրոցին գլուխ Տաքէսեան անունով։ Ցետոյ, մինչեւ 1908, կը յիշուին իբր ուսուցիչ Տաճատ Պէյլէրեան, Յովհաննէս Շիկոյեան, Ֆէրմէնեան, Ստ. Ապազեան, Ղազարոս Նահապետեան եւ Աւետիս Եաղըճեան։

ՆԵՐԿԱՅ ՎԻՃԱԿԸ

Պատերազմէն յետոյ, ամբողջ 11 տարի, Սիլիսթրէ անուանապէս միայն հայ դպրոց ունէր։ Դպրոցի չէնքն անգամ աւտուրնէ մինչեւ կէսօր տրամադրուած էր ռումէն դպրոցական վարչութեան, ու հայ տղաքը հոն կը յաճախէին ռումէն տղոց հետ, կէսօրէն ետք երկու ժամ միայն պարապելով հայ դասերով։ Անցեալ տարուընէ սկսեալ դպրոցը փակուեցաւ ռումէն տղոց առջեւ, թէեւ հայ տղաքը կէսօր կը պարապին ռումէն աւարկաներով, եւ կէսօր ալ հայ։

ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐՈՒՆ ԹԻՒԸ

Սիլիսթրէի Ազգ. վարժարանի աշակերտութեան թիւն է 60։

ԴՊՐՈՑԻՆ ՊԻՒՏՁԷՆ

Դպրոցը առանձին պիւտճէ չունի։ Միակ ազգ. սնտուկէ մը կը հոգացուին թէ եկեղեցիին եւ թէ դպրոցին պէտքերը։

Ազգ. սնտուկի տարեկան եկամուտն է 250,000 լէյ։

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿ

Զորս դասարաններու 39 աշակերտներէն 28ը փոխած են իրենց կարգերը, 6 հոգի կը մնան վերաքննելի, 3ը կը կրկնեն իրենց դասարանը եւ 2ը կ'ելլեն հեռանան դպրոցէն։

Վարժարանը այս տարի ունի 5 ընթացաւարտներ։

Պատերազմէն յետոյ դպրոցը տուած կ'ըլլայ 75 ընթացաւարտներ, 32ը մանչ եւ 43ը աղջիկ։

ՊԱՋԱՐՃԸԳ

Պազարճըքի դպրոցը՝ Ռումանահայ թեմի հինգ հայ վարժարաններուն մէջ երրորդն է իր աշակերտութեան թիւով, ու կուգայ Պուքրէշի եւ Քոնսթանցայի վարժարաններէն յետոյ։

Աշակերտներու թիւը

Պազարճըքի Ազգ. վարժարանը կը յաճախէն 94 աշակերտներ, 40 մանչ եւ 54 աղջիկ։

Ուսուցչական կազմը

Վարժարանի ուսուցչական կազմին մէջ վերջացող դպրոցական տարուան ընթացքին կային 3 հայ ուսուցիչներ։

Սոյն երեք հայ ուսուցիչներէն զատ դպրոցին մէջ կը պաշտօնավարեն 3 ռումանացի ուսուցիչներ (2 ուսուցչուհի եւ 1 ուսուցիչ), զորս կը նշանակէ կառավարութիւնը ինքը եւ որոնց թոշակները ինք կը վճարէ։

Դպրոցի պիւտճէն

Դպրոցը իր առանձին պիւտճէն չունի, թաղականութիւնը որ միեւնոյն առեն կը կառավարէ թէ եկեղեցին եւ թէ վարժարանը՝ կ'ընթանայ միացեալ պիւտճէի մը համաձայն որ հետեւեալը եղած է վերջացող տարուոյ ընթացքին.—

Մուտք 205 հազար։

Ելք 225 հազար։

Ինչպէս կը տեսնուի Պազարճըքի դպրոցը 60 հազար լէյի բաց մը ունի տարին։ Այս տարի գոցելու համար այդ բացը պիտի կրճատէ պաշտօնէութեան թոշակները։

ԹՈՒՐՔԻԱ

«ՆՈՐ ՇԻՇԼԻ» ԴԷՊ Ի ՌՈՒՄԱՆԻԱ

Այս ամսուան վերջերը «Նոր Շիշլի» Մարմնակրթական Միութիւնը իր մանուկներուն պիտի բերէ Ռումանահայ Ընկ. Ողիմպիականին, որ տեղի պիտի ունենայ Պուքրէշի մէջ։ Մեկնողներ, չուրջ 20 մարզիկ, պիտի բաղկանան «Փութպոլիստ»ներէ եւ «աթլէթ»ներէ։ Առնուազն դուրս 10—15 հոգի ալ բացէն պիտի ընկերանան մարզիկներուն, իրենց ծախքով։ Ռումէնի մարսել իր նորութիւնները։ Անկէ յետոյ կը յիշուին Անդրանիկ վարժապետ, Աստուր Փափազեան, բայց մանաւանդ Յովհաննէս վարժապետը (յետոյ Պուքրէշի մէջ քահանայ Տէր Յարութիւն անունով) որ 1869—1873 մեծ ճիգ կը թափէ հայախօս դարձնելու համար Սիլիսթրէն։ Իր օրով է որ դպրոցը նոր չէնք կ'ունենայ։

Անկէ յետոյ կուգան Բիւզանդ վարժապետ, Յովհ. քհնյ. Մանդակունի, Գասպար վարժապետ եւ Գէորգ Օվաճըքեան՝ որոնցմէ վերջին երկուքին օրով ընդունուած էր խառն դաստիարակութիւնը։ 1889ին Գրիգոր Սիմոնեան նոր զարկ կուտայ դպրոցին։ 1895—1897 Արշակ Շալճեանն է դպրոցին տեսուչը, որ Սիլիսթրէի մէջ հիմը կը դնէ մշակութային կենսունակ միութեան մը, Թաֆֆիլիի։ 1898–1900 կեդրոնականցի մըն է դպրոցին գլուխ Տաքէսեան անունով։ Ցետոյ, մինչեւ 1908, կը յիշուին իբր ուսուցիչ Տաճատ Պէյլէրեան, Յովհաննէս Շիկոյեան, Ֆէրմէնեան, Ստ. Ապազեան, Ղազարոս Նահապետեան եւ Աւետիս Եաղըճեան։

ՆԵՐԿԱՅ ՎԻՃԱԿԸ

Պատերազմէն յետոյ, ամբողջ 11 տարի, Սիլիսթրէ անուանապէս միայն հայ դպրոց ունէր։ Դպրոցի չէնքն անգամ աւտուրնէ մինչեւ կէսօր տրամադրուած էր ռումէն դպրոցական վարչութեան, ու հայ տղաքը հոն կը յաճախէին ռումէն տղոց հետ, կէսօրէն ետք երկու ժամ միայն պարապելով հայ դասերով։ Անցեալ տարուընէ սկսեալ դպրոցը փակուեցաւ ռումէն տղոց առջեւ, թէեւ հայ տղաքը կէսօր կը պարապին ռումէն աւարկաներով, եւ կէսօր ալ հայ։

ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐՈՒՆ ԹԻՒԸ

Սիլիսթրէի Ազգ. վարժարանի աշակերտութեան թիւն է 60։

ԴՊՐՈՑԻՆ ՊԻՒՏՁԷՆ

Դպրոցը առանձին պիւտճէ չունի։ Միակ ազգ. սնտուկէ մը կը հոգացուին թէ եկեղեցիին եւ թէ դպրոցին պէտքերը։

Ազգ. սնտուկի տարեկան եկամուտն է 250,000 լէյ։

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿ

Զորս դասարաններու 39 աշակերտներէն 28ը փոխած են իրենց կարգերը, 6 հոգի կը մնան վերաքննելի, 3ը կը կրկնեն իրենց դասարանը եւ 2ը կ'ելլեն հեռանան դպրոցէն։

Վարժարանը այս տարի ունի 5 ընթացաւարտներ։

Պատերազմէն յետոյ դպրոցը տուած կ'ըլլայ 75 ընթացաւարտներ, 32ը մանչ եւ 43ը աղջիկ։

ՊԱՋԱՐՃԸԳ

Պազարճըքի դպրոցը՝ Ռումանահայ թեմի հինգ հայ վարժարաններուն մէջ երրորդն է իր աշակերտութեան թիւով, ու կուգայ Պուքրէշի եւ Քոնսթանցայի վարժարաններէն յետոյ։

Աշակերտներու թիւը

Պազարճըքի Ազգ. վարժարանը կը յաճախէն 94 աշակերտներ, 40 մանչ եւ 54 աղջիկ։

Ուսուցչական կազմը

Վարժարանի ուսուցչական կազմին մէջ վերջացող դպրոցական տարուան ընթացքին կային 3 հայ ուսուցիչներ։

Սոյն երեք հայ ուսուցիչներէն զատ դպրոցին մէջ կը պաշտօնավարեն 3 ռումանացի ուսուցիչներ (2 ուսուցչուհի եւ 1 ուսուցիչ), զորս կը նշանակէ կառավարութիւնը ինքը եւ որոնց թոշակները ինք կը վճարէ։

Դպրոցի պիւտճէն

Դպրոցը իր առանձին պիւտճէն չունի, թաղականութիւնը որ միեւնոյն առեն կը կառավարէ թէ եկեղեցին եւ թէ վարժարանը՝ կ'ընթանայ միացեալ պիւտճէի մը համաձայն որ հետեւեալը եղած է վերջացող տարուոյ ընթացքին.—

Մուտք 205 հազար։

Ելք 225 հազար։

Ինչպէս կը տեսնուի Պազարճըքի դպրոցը 60 հազար լէյի բաց մը ունի տարին։ Այս տարի գոցելու համար այդ բացը պիտի կրճատէ պաշտօնէութեան թոշակները։

ԹՈՒՐՔԻԱ

«ՆՈՐ ՇԻՇԼԻ» ԴԷՊ Ի ՌՈՒՄԱՆԻԱ

Այս ամսուան վերջերը «Նոր Շիշլի» Մարմնակրթական Միութիւնը իր մանուկներուն պիտի բերէ Ռումանահայ Ընկ. Ողիմպիականին, որ տեղի պիտի ունենայ Պուքրէշի մէջ։ Մեկնողներ, չուրջ 20 մարզիկ, պիտի բաղկանան «Փութպոլիստ»ներէ եւ «աթլէթ»ներէ։ Առնուազն դուրս 10—15 հոգի ալ բացէն պիտի ընկերանան մարզիկներուն, իրենց ծախքով։ Ռումէնի մ[illegible] կառավարութեան մօտ դիմ[illegible] համար։ Շոգենաւի եւ երկաթ[illegible] ճանապարհածախսի կէս առ կէս [illegible] ձեռք բերուած է։ Վերադարձի ժամ[illegible] նակ կալացի կամ Քոնսթանցայի [illegible] ռումէն խումբի մը հետ, իսկ վա[illegible] յի մէջ ալ պուլկար խումբի մը [illegible] Ֆութպոլի մրցումներ պիտի կա[illegible] րեն։ Պուրկազի մէջ եւս մրցելու [illegible] մար բանակցութեան մէջ են։

Այս ուղեւորութիւնը պիտի տեւ[illegible] օր, կը գրէ «Արեւելք»։

ՓՐՕՖ. Յ. ՃԵԼԱԼԵԱՆԻ ՀՈՅԱԿԱՊ ԵՐԿԱՍԻՐՈՒԹԻ

«Արեւելք» (Պոլիս) յուլիս 31 թիւին մէջ կը կարդանք.—

Բժշկական Համալսարանի սերտ եւ բազմարդիւն ուսուցիչներէն նօթ քիմիագէտ փրոֆ. Ճավսկի [illegible] լալեան խիստ չահեկան աշխատութիւն մը լոյս ընծայած է։ Թուրքերէն լեզուով 360 մեծադիր [illegible] ջերէ բաղկացած ստուար հատոր մը, որուն անունն է Hidroloji (Ջրաբանութիւն)։

Այս մասնագիտական գործը համ դրութիւնն է բժշկական համալսարանի դեղագործական բաժնին մէջ [illegible] րած դասախօսութիւններուն։

Հատորը պատկերազարդուած է [illegible] մանրամասն կ'ուսումնասիրէ ջուրերու պատմական արժէքը, բնութեան [illegible] ունեցած իր դերն ու զանազան գործածութիւնները, թէ՛ դիտական եւ թէ առողջապահական հայեացքով։

Գիրքը հրատարակուած է հեղինակին ծախքով։

ԿԻՊՐՈՍ

ՄԵԼԻՈՆԵԱՆ ՈՐԲԵՐԸ ԿԸ ՓԱՇՈՒԻՒՆ

Այժմ Լառնաքա խմբուած են [illegible] քոնեան սաներէն 29 հոգի, — 6ը [illegible] կարայ վանքին արգելափակուածնե[illegible] (առաջին ցոյցին մասնակցողներէն) [illegible] իսկ 23ը՝ նոր պատուհասաւոր[illegible]

Օգոստոս 6ին, այս որբերէն 12 [illegible] գի առաջին կարաւանով արդէն [illegible] ուեցան դէպ ի Սուրբիա, ուր մէ քան [illegible] որ եւ է մէկը չունին։

Բաժանումը սարսափելի էր, [illegible] գումը պաշարած էր բոլորը. ամէն [illegible] ալ լոյսէն կուլային։

Լառնաքա կը մնան 17 որբեր. [illegible] սոնք ալ հաւաքուելէն պիտի քանի [illegible] կրոյդ կարաւանով։

Որբերէն իւրաքանչիւրը օրական [illegible] լին մը կը ստանայ ապրուստի հա[illegible]

ԱՄԵՐԻԿԱ

ՀԱՅԵՐԷՆ ՁԵՌԱԳԻՐ ԱՒԵՏԱՐԱՆ

Շիքագոյի հաժալսարանի երի[illegible] ուսուցչապետներ՝ Փրոֆ. Խոհ[illegible] Գուկըսպէս եւ Փրոֆ. Հէքալա վեր[illegible] բար յաջողած են ձեռք ձգել հա[illegible] րէն ձեռագիր Հոլս աւետարանը [illegible] Սեբաստացի եւ այժմ Ֆրէզնօ բնա[illegible] կող Պ. Յովհաննէս Թաշճեանի մ[illegible] Ջոցաւ։

Ամերիկացի ուսուցչապետներ [illegible] երկար քննութիւններէ յետոյ յ[illegible] տարած են թէ այս ձեռագիր [illegible] ւետարանները կը պատկանին 15[illegible] դարուն եւ կը ներկայացնեն ա[illegible] նախին ու ամենակարեւոր միակ [illegible] ռագիրը, զոր իրենք ձեռք ձգած [illegible]

ԿԱՐԵՒՈՐ ՅՈՅՑԵՐ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

Օգոստոս 9ին Հալէպի մէջ մեծ [illegible] ցեր տեղի ունեցած են եւ ամբողջ [illegible] կները փակ մնացած են։

Վերջերս ճախոնական ապրանք[illegible] րու խիստ ժանուքիւնը եւ առատ [illegible] րածումը մեծապէս վնասած են տե[illegible] կան հիւսուածեղէնը։ Հալէպի մ[illegible] մանաւորաբար, ուր ամէնէն աւե[illegible] զարգացած է հիւսուածեղէնը եւ մօ[illegible] 25,000 աշխատաւորներ իրենց օրապա[illegible] հիկը կը չահին այդ գործէն, խոր [illegible] ուառութեան մատնուած են եւ սով[illegible] մահ ըլլալու սպառնալիքին տակ [illegible] գտնուին։ Ամէն առաջ բամբիոն գ[illegible] մուներ եղած են կառավարութեան [illegible] միջոց մը խորհելու համար։ Ընդհ[illegible] բապէս կ'առաջարկուէր ճախոնական [illegible] ապրանքներու վրայ դրուած մաքս[illegible] տուրքերու յետելումը։ Սակայն գ[illegible] հացում չէր տրուած այդ պահանջմ[illegible] րան։

*Զորեքշաբթի օր, ստուարաթիւ աշ[illegible] խատաւորներ նեչալ, ձըտէյտի [illegible] Պայ Նասըր Թաղերու մէջ ցոյցեր [illegible] նելէ վերջ, հաւաքուած էն Սուէյդ[illegible] եւ անկէ մեծամբոխ ուղղուած [illegible] Բարձր Քօմիս

ՀԱՅԵՐԻՆ ՀԱՍՏԱՏԱՍՏԻԿԻ

(ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԻ)

Հայաստան ֆեհսիլ եւ յայսխիսկ

Ի.

ՓՈՂՈՏԱՆԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Ֆր· Ղարոն Փիրումեան նիկոլ, մեր- ջան։

Ֆր· Ղարոն Փիրումեան նիկոլ, մեր- ջան։

Ֆր· Ղ· Փիրումեան նիկոլ, մեր- ջան։

Ֆր· Ղարոն

Ց.

Հ. Դ.

Փարիզ եւ արուարձաններ

ԻՄ ԼԻ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ Զաւարեան կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։ Զեկոյց պատգամաւորներու կողմէ։

ՓԱՐԻԶԻ կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերները 22 Օգոստոս Երկուշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին ալՄիթիւլիթէի մէջ, 24 rue St. Victor։ Զեկոյց պատգամաւորներու կողմէ։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։

ԲԱՑՄԱՆ ՀԱՆԴԷՍ ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

Հ. Ց. Դաշնակցութեան Վալանսի ընթերցարանին բացման հանդէսը, այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, 13 rue Boucherie, հիւանդանոցին դիմացը։ Պատուոյ նախագահ երեսփոխան ԺԻՒԼ ՄՈՒՔ, բանախօսութիւն։ Դեղարուեստական ճոխ բաժին։ Կովկասեան պարեր, եւայլն։

Մ ո ւ տ ք 3 ֆ ր ա ն ք

ԴԱՇՏԱՇԱՆԴԷՍ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Զ. Ո. Միութեան Մարսէյլի մասնաճիւղին կողմէ, նախագահութեամբ Միութեան կեդր. վարչութեան-վաղըկիրակի առաւօտէն մինչեւ իրիկուն Պուլվար Ռապաթօի ձանօթ պարտէզին մէջ։ Առաւօտուն զաշտային խաղեր, նուագ, եւայլն։ Դեղարուեստական բաժինը կը սկսի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին։

Կը խօսին՝ ՏԻԿ. ՔԻՊՐԻԹՃԵԱՆ եւ ԸՆԿ. ՇԱՒԱՐՇ ՆՈՐԴՈՒՆԻ

Կը ներկայացուի «Երկու Անվարտիները», գաւեշտ

Դեղարուեստական բաժինին կը մասնակցին՝ Օրիորդներ Մարտիրոսեան, Գարագաշեան, Ֆ. Պ. Ուզունեան, Գաբրիէլեան եւ Ց. Թորոսեան։

Ճոխ պիւֆէ դիւրաւաճելի գիներով։

Մ ո ւ տ ք ը ա զ ա տ է

ՀԱՆԴԷՍ ԿՐԸՆՈՊԼԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Ֆրանսահայ Կ. Խաչի արեւմուտքներու կողմէ։ Վաղըկիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին։ Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ։

Մ ո ւ տ ք 3 ֆ ր ա ն ք

Դաշտանավակս Քլամարի ամիսատիւն մէջ

Կազմակերպուած Սէբաստիոյ Դպրոցի Հայր. Միութեան կողմէ։ Վաղը Կիրակի առաւօտէն մինչեւ իրիկուն։ Քլամարի անտառին մէջ, ծանօթ պաղ աղբիւրին մօտ։

Երգ, նուագ, արտասանութիւն եւ անակնկալներ։

Հաղորդ. միջոցներ.— Շոգեկառք՝ Էնվալիտէն, իջնել Մէտէօն, Aubervilliersէն հանրակառք թիւ 89 եւ իջնել Թէմինիւս Քլամարի։

Անձրեւի պարագային կը յետաձգուի։

Դաշտանավակս Մարսէյլի մէջ

Մարսէյլի Հնոտի Հայր. Միութեան կողմէ, վաղըկիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին Սէնթ Անտրէի օդաւոյն պարտէզին մէջ։

Կը նախագահէ՝ Պ. ՀԱԶԻԿ ԴԱՒԻԹԵԱՆ

Կը խօսի՝ ՏԷՐ ԵՂԻՇԷ ՔՀՆ. ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ

ՍԿԱՈՒՏԱԿԱՆ ԴԱՇՏԱՇԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Հ. Մ. Ը. Մ.ի Նիսի սկաուտական վարչութեան կողմէ եւ ժամնակցութեամբ Փարիզի Հ. Մ. Ը. Մ.ի սկաուտներու։

Վաղը Կիրակի առաւօտէն մինչեւ իրիկուն Պուշ տը Լուի գեղեցիկ անտառին մէջ։

Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ։

Խանութի աշխատանքը Պելֆորի մէջ

Կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. Պելֆորի վազգէն կոմիտէի կողմէ։ Վաղըկիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին կէմերէկի Հայր. միութեան սրահին մոտ (Casern d'Offemont)։

Կը խօսի Ընկ. Պ. ՏԻՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ

Ներկայացում, արտասանութիւն, խմբերգ, եւայլն

ԴԵՐԱՍԱՆ Մ. ՄԱՐՈՒԲԵԱՆԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐԸ

Լ Ի Ո Ն . — Այսօր Շաբաթ օր Էմիլ Զօլա Թատերասրահին մէջ երեկոյեան 8.30ին։ Ղեկավարութեամբ՝ Մ. ՄԱՐՈՒԲԵԱՆԻ, մասնակցութեամբ՝ երգչուհի-դերասանուհի Տիկ. Ե. ԲԱԴԱԼԻԻ (Փարիզէն), ինչպէս նաեւ Պ. ԹՐԱԳՕՇԻ (Լիոնէն) եւ Վ. ՏԷՐ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆԻ (Մարսէյլէն)։

Կը ներկայացուի՝ ՕԹԷԼԼՕ

Տոմսերու գիները սովորական են

ՇԱՆՕԹ.— Կիսալ. 17ին փարիզի մէջ պիտի ներկայացնէ «Բ Ո Ռ»ը, Société Savantesի սրահին մէջ։

Տէր եւ Տիկին Յակոբ Ճընկըլտըրեան (Պոլիս), Պ. Գեւորս Ճընկըլտըրեանց. Հայկ Ճընկըլտըրեան (Նիւեորք), Օր. Վարդուհի եւ Պ. Վահէ Ճընկըլտըրեան (Պոլիս), Պ. Յովակիմ Նազաչեան (Նիւ Եորք), Պ. Աւետիս Նազաչեան (Պոլիս), Այրի Տիկին Զարուհի Քէչեան եւ զաւակը (Պոլիս), Պ. Սարգիս Սթամպոլլեան եւ զաւակը (Ռումանիա), Տէր եւ Տիկին Բարսեղ Իշմալեան եւ զաւակը (Պոլիս), Տէր եւ Տիկ. Մխիճանեան եւ զաւակը (Պոլիս), Տէր եւ Տիկին Սերովբէ Պէյլէրեան եւ զաւակունք, կը ծանուցանեն դառնագէաւ մահը՝

Պ. ԱՐԹԵՆԻԿ Ց. ՃԸՆԿԸՏԸՐԵԱՆԻ

իրենց զաւկին, եղբօր, քեռորդւոյն եւ ազգականին, որ տեղի ունեցաւ 18 Օգոստոսին, առաւօտեան ժամը 4ին, Լարիպուատիէռ հիւանդանոցը, 26տարեկան հասակին մէջ։

Յուղարկաւորութեան արարողութիւնը տեղի պիտի ունենայ այսօր Շաբաթ, կէսօրէ վերջ ժամը 3ուկէսին, Փա ըլպհայոց եկեղեցին (15 րիւ Ժան Կուժօն), ուրկէ մարմինը պիտի փոխադրուի Բանթէնի գերեզմանատունը։

ՇԱՆՕԹ.— Մասնաւոր մահազդ ղրկուած չըլլալով կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել։

ՅՈՒՇԱՏԵՏԻՐ

ԿԷՁՎԷԻ ԵՒ ՇՐՋԱՆԻ Հայրենակցական Միութեան ընդհ. ժողովը տեղի պիտի ունենայ վաղը կիրակի, 21 Օգոստոս, կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, Պանեէօ-Քաշանի Մանկապարտէզի սրահին մէջ, 24, Rue Roger։ կարեւոր օրակարգ։ Ներկաներու թիւը մեծամասնութիւն կը ճամարուի։

Ի ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ Փարիզի եւ շրջականերու յարգոյ հայ հասարակութեան՝ Շապին - Գարահիսարի Ռազմիկ Հայր. միութիւնը կը ծանուցանէ թէ Հոկտեմբեր 2 կիրակի կէսօրէն յետոյ Միթիւլիթէի մեծ սրահին մէջ կազմակերպած էթնոգրական ցերեկոյթը, ինչպէս գօրավար Անդրանիկի յուշարձանին։

Կը խնդրուի բոլոր հայ կազմակերպութիւններէն նկատի ունենալ այդ թուականը։

(կնիք)

ԱՆԴՐԻԱՍԻ եւ իր շրջանի Հայր. միութեան ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ վաղը կիրակի ժամը 2.30ին, Քլօրիա ճաշարանին մէջ, 61 Mr. le Prince, մէթրօ Օտէոն։ Կը հրաւիրուին անդամ եւ ոչ անդամ բոլոր հայրենակիցները։ Օրակարգ հաշուետուութիւն, եւայլն։ Պիտի կարգացուի Արաբկիր գտնուող հայրենակիցներու ցանկը, կարեւոր բոլորիս համար։

Ի ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ Սէն Թիւլիէնի, Պոմօնի, Լա Ռոշիէնի եւ շրջակայ միացեալ թաղերու եւ Մարսէյլի երկաթ ժողովրդեան կը ծանուցուի, որ վաղը կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 5ին, պատշաճ արարողութեամբ տեղի պիտի ունենայ Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի Մատուռ - Մանկապարտէզի հիմերու օծման բացառիկ հանդէսը, նախագահութեամբ Թեմիս Առաջնորդ Գ. Պալաքեան սրբազանի եւ արուարձաններու բոլոր քահանայից դասուն։

Հիմնաքարերու կնքահայրութեան համար փափաքող ազգայիններէ կը խնդրուի, որ կանխաւ յայտնեն իրենց պատրաստակամութիւնը մինչեւ վաղը կիրակի կէսօրէ Թաղականութեան հասցէին։

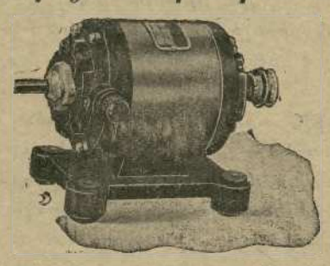
(ԿՈՒԻՔ)

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՍՏԱՑՈՂԷՆ

Լքա ան Փրովանս Պ. Զ.— 105։
Մարսէյլ, Գործ.— 928։
Սէն Մօրիս, Գործ.— 98.95։
Լավիլ Տիէօ, Տօնիկ.— 35։
Վիէն, Մ. Մ.— 35։
Վիէն, Գ. Ա.— 35։
Մարսէյլ, Տիգ. Ստ.— 130։
Թէհրան, Շատ.— 10 տոլար։ Կարգադրեցինք։
Կալկութա, Arm. Ch.— 2 անգլ.։
Քլամար, Պար.— 100։ Ի հաշիւ Ա.ի։
Փասապլանքա, Վ. Տ.— 35։
Մօրէսթօլ, Պ. Ո.— 20։
Թուլուզ, Մ. Մ.— 50։
Հարն, Պար.— 70։
Վիէն, Պ. Մ.— 70։
Քալայեօն, Ման.— 35։
Նէօյիի սիւր Փլէզանս, Մ.Տ.Ս.— 150։
Փարիզ, Քիւրք — Եղբ.— 70։

Կարի յատուկ մօթօրներ

1/15 ձիու ոյժ մօթէր եւ բէնզինաց 300 ֆրանք
1/8 » » » » 350 ֆրանք

Ձիժան եւ հաստատուն, երկու տարուան երաշխաւորութեան վկայական, պահանջեցէք մեր ներկայացուցիչը։

HOVHANESSIAN ingénieur
15 rue de Vienne, Paris (8)

Կ'ընդունինք Ջորեքշաբթի եւ Շաբաթ կէսօրէ ետք ժամը 3-5։

ՇԱՀԱՒՈՐ ԱՌԻԹ ՄԸ

ՇԱՆՕԹ է Իսի լէ-Մուլինօք կայարանին մօտ պօնթլըբրի Խանութը, ամէնը գտնուած ապրանքներով կամ առանձին, իրաւունք կայ որևէ առեւտրական գործի։ Միասին կը տրուի նաեւ գեղեցիկ յարկաբաժին մը երկու սենեակ, խոհանոց, եւայլն։ Մանրամասնութեանց համար դիմել ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.30էն յետոյ Պ. Թաբրիէլ Գարաեանի, 75 Ave. de Verdun. Issy les Moulineaux, Seine.

ՀԱՅԵՐԷՆ ՍՈՐՎԵՑՈՒՑԷՔ ՀԱՅ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒՆ

Այցելու ուսուցչուհի մը հայերէնի մասնաւոր դասեր կուտայ դիւրամատչելի պայմաններով։ Դրել՝ Mlle. Sevatch, 7bis rue de Pré St. Gervais, Les Lilas, Seine.

Վարձու խանութ

Լուսաւոր, կազ, ելեկտրականութիւն, առանց բրփրիգի, յարմար դերձակի, սափրիչի, կօշկակարի եւ ամէն առեւտրական գործի համար։ Դիւրամատչելի պայմաններ։ Դիմել Տէր-Ցակոբեան տպարան, 17 rue Damesme, մէթրօ Թոլպիաք։

Imp. A. DER (Agopian)
7, Rue Damesme, Paris (13)
Le Gérant H. STEPHAN

Դիմեցէ՛ք
ՎԱՐԴԱՆ Ս. ԹԼՄՈՒՐՃԵԱՆԻ
76 Rue Bernard du Bois, 76 MARSEILLE
ԻՐԱՒԱԲԱՆ ԵՒ ԵՐԴՈՒԵՑԻ ԹԱՐԳՄԱՆ
Կաւտայ ձրի խորհրդակցութիւն։
Շնորհիւ իր տասը տարուան փորձառութեան, կը կատարէ բարդ եւ խոցճամիտ՝
Ամուսնական, ամուսնալուծման, ֆզատական, անուններու պարզութեան, ժառանգական, նպատակութեան գործեր։
Ընկերութիւններու եւ միութիւններու վաւերացում։
Ընդունելութեան ժամեր, առաւօտ 11—12, երեկոյ 5—7։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԵՒ ՃԱՐՏԱՐԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ
ԵԹԷ կ'ուզէք ձեր գործի տետրակները կանոնաւորել՝ ճշգրիտ ու կանոնաւոր տոմարակալութեամբ մը եւ ձեր հաշիւները համաձայնեցնել տարուան վերջին օրէնքներուն հետ.
ԵԹԷ գաստակէրը ստացած էք huissierներէ.
ԵԹԷ պայմանագրութիւններ ունիք ջարդարելիք կամ կնքելիք.
ԵԹԷ կ'ուզէք հաշիւի կարգադրութիւն մը կամ ժամանակակիցներ ստանալ.
ԿՐՆԱՄ ՁԵԶԻ ԱՄԵՆԱԱՐԱԳ ԿԵՐՊՈՎ ԳՈՀԱՑՆԵԼ
Դիմեցէ՛ք Պ. ՓԱՐՄԱԳ, 28, Bld. de Strasbourg, Paris (X). Tél. Botzaris 17.64
որ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9էն 12, եւ կամ ժամադրութեամբ իր գրասենեակներուն մէջ։

ASSOUAD et KOKORIAN
56 Rue du Fbg. Poissonnière, PARIS (10)
Tél. Provence 52—15
ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԿԱՒ ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ
Կը ծախենք քրէփ տը շին (մէթրով), ժիւփեր, ռոպեր, քորսաժներ, քուէփ տը շինէ, արուեստական մետաքսէ եւ բուրդէ էշառփներ։ Լաւագոյն ապրանքներ ամէնէն աժան գիներով։

Հրաւէր բոլոր փափկամաշակներուն
Ճաշարան Գ Ա Ր Լ Ո
34 Rue St. Lazare, Paris (9)
Արեւելեան եւ եւրոպական համեղ եւ խնամուած կերակուրներ
Գիները շատ դիւրամատչելի, արագ եւ անթերի սպասարկութիւն
Մի մոռնաք իր անունին մածունը

Հայերու ժամադրավայրը
Ճաշարան Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա.
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52—73
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՃԱՇԱՐԱՆ CAUCASE
23 Rue de la Huchette, Métro St. Michel
Դուսական եւ արեւելեան համեղ կերակուրներ՝ պատրաստուած յայտնի խոհարարներու կողմէ։
Ճաշի միջոցին անընդհատ նուագ
Prix Fixe 4 պնակ կերակուր՝ 6 ֆրանք

Պուլա Բոլոնիւի մէջ «Յառաջ» կը ծախուի
Պ. ԱՌԱՔԵԼԵԱՆԻ *ռեսթորանին մէջ*
CAFE ARARAT
345 Ave. Argenteuil, Bois-Colombes

Բ Ո Ռ

(ՎԷՊ 1830Ի ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ՕՐԵՐԷՆ)

Հեղինակ՝ Է. ՎՈՑՆԻՉ

Թարգմ. Լ. ՇԱՆԹ

Բոռը սակայն չէր կարող, թէ ինչքան տեւեց այդ դրուքիւնը, մի՛ վայրկեան թէ մի յաւիտենականութի՛ւն։ Նա ուշքի եկաւ վախիցը, երբ տեսաւ որ Մօնտանէլլին դեղեւում է ու չարժուում են նրա չրթունքները առանց որ եւ է հնչիւնի։

— Աւրթուր։ — լսեց մի մեղմ ձայնուկ։ — Այո՛, խորն էր քունը։

Բոռ առաջ եկաւ։

— Ներեցէք, Ձերդ Սրբազնութիւն։ Ես կարծում էի որ քահանաներից մէկն է։

— Ա՛հ, ուխտաւորը։

Մօնտանէլլի վայրկենաբար ուշքի եկաւ, թէեւ Բոռ նրա մատի սաքիերի անհանգարտ փայփլուկից տեսնում էր, որ դողում էր դեռ։

— Ի՞նչ էք ուզում, բարեկամս։ Այժմ ուշ է, եւ դիշերները եկեղեցին փակ է լինում։

— Ներեցէք, Ձերդ Սրբազնութիւն, եթէ վատ եմ վարւել։ Տեսայ դուռը բաց էր, մտայ ներս աղօթելու։ Եւ երբ տեսայ քահանային, ինչպէս կարծում էի, որ աղօթում էր խորասուզած, սպասեցի որ իր օրհնութիւնը խնդրեմ։

Ու մեկնեց փոքրիկ թեթեղէ խաչը, որ Դոմինիկօից էր ստացել։ Մօնտանէլլին վեր առաւ Բոռի ձեռքից եւ վերադառնալով դէպ ի սեղանը, նրա վրայ դրաւ մի վայրկեան։

— Առէ՛ք, որդիս, ձեր խաչը ու դնացէք խաղաղութեամբ — ասաց նա։ — Ողորմած է Տէրը եւ գթառատ։ Գնացէք Հռոմ ու խնդրեցէք նրա պաշտօնեայի, Սուրբ Հօրը, օրհնութիւնը եւ խաղաղութիւն լինի ձեզ։

Բոռ կախեց գլուխը, որ օրհնութիւնը ստանայ եւ գնդողալ չուռ եկաւ դէպ ի դուռը։

— Սպասեցէք։ — կանչեց Մօնտանէլլի։

Բոռ կանգ առաւ մի ձեռքը վանդակին։

— Երբ դուք Հռոմում տեսրը հաղորդութիւնը ստանաք — ասաց նա։ — աղօթեցէք այն մարդու համար, որ գրկել է խորին վիշտը, այն մարդու համար, որի վրայ ծանրացած է Աստծու աչքը։

Իր ձայնի մէջ արցունք կար ու Բոռի վճռականութիւնը սկսեց տատանուել։ Մի վայրկեան էլ ու կը մատնուէր։ Բայց թափառական կրկէսի միաքը նորից տիրեց նրան եւ նա յիշեց Յովնանի նման, որ պէտք էր մնալ իր գայրոյթին մէջ։

— Ո՞վ եմ ես, որ Նա իմ աղօթքս լսի։ Ես մի բորոտ եմ, մի թափառաշրջիկ։ Եթէ ես կարուձախայի նրա դահոյքին մատուցանելու իբրեւ նվէր Ձերդ Սրբազնութեան նման, մի սուրբ կեանք ու մի հոգի զերծ արատից ու զերծ ծածուկ անարդութիւնից...

Մօնտանէլլին կտրուկ չուռ եկաւ։

— Նրան նվէր մատուցանելու, — ասաց նա։ — մի խորատակած սիրտ ուներմ միայն։

. . . . . .

Մի քանի օրից Պեստօի վրայով Բոռը Ֆլօրենցա վերադարձաւ հանրակառքով։ Ուղղակի գնաց Զեմմայի մօտ, բայց տանը չգտաւ։ Մի տոմսակ թողեց, որ կը մտնի յաջորդ առաւօտը, գնաց տուն, յուսալով որ իր աշխատութեան սենեակը ազատ կը լինի Զիտտայի յարձակումից։ Նրա նախանձոտ յանդիմանութիւնները դրդում էին իր ջիղերը, եւ վախենում էր որ նորից կը լսի։

— Բարի երեկոյ, Բիանկա, — ասաց նա, երբ աղջիկը դուռը բացաւ։ — Տիկին Բէննին այսօր եկե՞լ է այստեղ։

Աղջիկը զարմացած նայեց նրան։

— Տիկին Բէննի՞ն։ Մի՞թէ վերադարձել է։

— Ի՞նչպէս թէ։ — հարցրեց Բոռը, ապշած կանգ առնելով։

— Նա յանկարծ մեկնեց ձեր գնալուց անմիջապէս յետոյ եւ բոլոր իրերը թողեց այստեղ։ Զասաց այնպէս թէ ուր է գնում։

— Ինձնից անմիջապէս յետո՞յ, այսինքն, ճիշդ երկու չարաթ առաջ։

— Այո՛, պարոն, միեւնոյն օրը։ Եւ իրերը անկարգ բոլոր թափուած էին նեղմը։ Բոլոր դրացիները այդ մասին են խօսում։

Բոռը ետ դարձաւ եւ առանց մի բառ ասելու ծառուղիով դիմեց դէպի Զիտտայի բնակարանը։ Սենեակները ճիշդ առաջուայ վիճակին էին։ Բոռի արած նկարները բոլորն էլ իրենց սովորական տեղերում։ Ոչ մի տեղ ոչ նամակ, ոչ տոմսակ։

— Պարո՛ն, — ասաց Բիանկան, երբեւէ դուռն մէջ, — մի պառաւ կին ձեզ է հարցնում։

Բոռ ետ նայեց զայրացկոտ դէմքով։

— Ի՞նչ էք ուզում, ի՞նչ էք ետեւից մարդ գալիս։

— Մի պառաւ ձեզ հետ է խօսել ուզում։

— Ի՞նչ է ուզում։ Ասացէք, որ եւ է-չեմ կարող այժմ։ գործ ունիմ։

— Նա գալիս է գրեթէ ամէն երեկոյ ձեր գնալուց յետոյ, պարոն, եւ հարցնում է, երբ էք վերադառնալու։

— Հարցրէք, ի՞նչ է ուզում։ բայց ոչ, լաւ է, ինքս կը գնամ։

Պառաւը սպասում էր Բոռի բնակարանի դրանը։ Հագուստները աղքատ էր, դէմքը այրած ու կնճռոտ։ գլխին ձգած մի գոյնզգոյն շալ։ Երբ Բոռ ներս եկաւ, պառաւը բարձրացաւ նստած տեղից ու նայեց նրան իր սեւ աչքերովը։

— Դո՞ւք էք այն կաղ պարոնը, — ասաց նա, դիտելով ոտքից գլուխ։ Ես ձեզ յանձնարարութիւն ունիմ Զիտտա Բէննիից։

Բացաւ իր աչխատանոցի դուռը ներս թողել նրան։ Մտաւ ինքն էլ նրա ետեւից ու փակեց դուռը, որ իրան անկան չլսի իրենց խօսածը։

— Նստեցէք, խնդրեմ։ Իսկ այժմ ասացէք՝ ո՞վ էք դուք։

— Այդ ձեր բանը չէ։ Ես եկել եմ ասելու, որ Զիտտա Բէննին գնացել իմ տղիս հետ։

— Ձեր տղի հե՞տ։

— Այո՛, պարոն։ եթէ ինքներդ-ձեր չունիք ձեր սիրականը պահելու, չպիտի գանգատէք, երբ ուրիշները խլում են նրան ձեր ձեռքից։ Ես տղիս երակներում արիւն է վազում, ոչ թէ ջուր։ Գնչու է նա։

— Ա՛խ, ուրեմն գնչու էք դուք։ Բոռն Զիտտան վերադարձաւ իրանների գիրկը։

Պառաւը զարմանքով ու արհամարհանքով նայեց նրան։ Ըհ՛ւ, այդ քրիստոնեները այնքան հպարտութիւն ունեն, որ բարկանան, երբ նրանց անպատուում ես։

(Շար.)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ 21 ՕԳՈՍՏՈՍ 1932 — 21 AOUT 1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 1962 — ԽՄԲագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 30 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՁԱՓԱՀԱՍ ՈՐԲԵՐՈՒ ԴԻՄՈՒՄԸ

ԱԶԳԵՐՈՒ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ

Ձափահաս Որբերու Միութեան Գ. րդ Համագումարը որ տեղի ունեցաւ Մարսէյլի մէջ, Օգոստոս 13—15ին, յանուն Հայ որբերուն՝ բողոք մը ուղղած է Ազգերու Դաշնակցութեան, բողոքելու համար Թուրքիոյ ընդունելութեան առթիւ եւ յայտարարելու որ իրենք կը մնան ժառանգորդն իրենց հայրերու Հայրենիքին եւ կը պահանջեն անոր ազատութիւնը:

Թուրքիոյ մուտքին առթիւ, ամբողջ հայութիւնը ցնցուեցաւ, ամբողջ հայութիւնը զայրոյթի վայրկեաններ ապրեցաւ, ամբողջ հայութիւնը մէկ ճակատով ներկայացաւ, դնել որպէս հոգեկան արտայայտութիւն:

Եւ պէտք է ըսել ու ընդգծել՝

Թէ՝ հիասթափութիւնը եւրոպական «արդարադատութենէն» ընդհանուր էր եւ համամնան:

Թէ՝ Հայկական դատի պաշտպանութիւնը եւ Հայրենիքի պահանջը արտայայտուեցաւ չնչտակի եւ անվարան:

Թէ՝ Հայ ժողովուրդը չէ հրաժարած եւ չի կրնար հրաժարիլ իր ազգային եւ անհատական պահանջներէն:

Թէ՝ Թուրքը կը մնայ հայ ժողովուրդի անզիջող թշնամին, ու հայ ազգը հարկադրաբար թշնամի պիտի մնայ Թուրքին, որքան ատեն որ իր հայրենիք ժառանգութեան չէ տիրացած:

Թէ՝ Հայկական բոլոր հոսանքները, բայց ի հայ բոլշեւիկները, հայկական դատը կը հետապնդեն (թէեւ տարբեր եղանակով) եւ պիտի հետապնդեն ամէն առթիւ:

Հայաստանի Հանրապետութեան պաշտօնական դիմումը ժամանակին արձանագրեցինք եւ արտայայտուեցանք այդ առթիւ:

Թուրքերն իրար անցան եւ Թուրք մամուլը երեւակայելի եւ աներեւակայելի սուտերով հրապարակը լեցուց եւ ուղեց մոլորեցնել Թուրք հանրային կարծիքը այն մասին թէ հայ ազգը չէ որ այդ պահանջները կը ներկայացնէ, այլ անհատ մը, — Ա. Ահարոնեան:

Բայց աշխարհը դիտէ, ու հայ ժողովուրդը դիտէ որ Հ. Հ. Պատուիրակութիւնը հայ ժողովուրդի ստուար մեծամասնութեան քաղաքական պահանջները հետապնդող դիւանագիտական մարմինն է, որ ժողովուրդ եւ կազմակերպութիւններ ունի իր ետեւ:

Այսքանը եթէ բաւական չէր Թուրք մամուլին համար, որ հրճուանքով կը տպէր որ եւ է այլասերած Հայու մը հայհոյանքներն ընդդէմ Ա. Ահարոնեանի, կրնար կարդալ Դաղթականաց Յանձնաժողովի դիմումը Ազգերու Դաշնակցութեան: Դաղթականաց Յանձնաժողովի ձայնը, որ հայկական դատի պաշտպանութիւնն է, յար եւ նման Հ. Հ. Պատուիրակութեան, կուգար չէզոք բոլոր Հայերու ձայնը միացնելու հայկական քաղաքական դատին:

Աւելին դեռ, որպէս զի Թուրքերը համոզուին, ինքպէս նաեւ այն Հայերը որ բոլշեւիկեան հովերէն տարուած են, թէ ժրնեւ եղած դիմումները համահայկական էին, թող կարդան նաեւ Ռամկավարներու դիմումը Ազգերու Դաշնակցութեան:

Այս բոլոր ընդդիմադիր հոսանքները, դիւանագիտական կամ կուսակցական ճանապարհով կը հասնէին ժրնեւ, մէկ կեցուածքով ընդդէմ Թուրքիոյ, որուն հետ դատ ունինք, որմէ պահանջներ ունինք, եւ որուն օձիքը չենք կրնար ազատ թողուլ, մինչեւ ոչ այս թափառական բազմութիւնները իրենց հայրենիքը չվերադառնան:

Ու եթէ այս բոլորը քիչ կուգար Ազգերու Դաշնակցութեան եւ Թուրքիոյ, եթէ այս բոլորը, որպէս հինցած ու մաշած համբաներ կը նկատուէին հայ զանգուածներէն, թող լսեն, ուրեմն չափահաս որբերուն ձայնը:

Չափահաս որբը, չափահաս հայութիւնն է, արաբական անապատներէն ազատուած մանկութիւնն է, իսկական ժառանգը մեր հայրենիքին: Ու անոր ձայնը ամբողջ հայութեան ձայնն է: Ու Թուրքերն այս պարագային դործ չունին դիւանագիտական կազմակերպութիւններու եւ մարմիններուն հետ, այլ գործ ունին հարիւր հազարէ աւելի նորահաս հայ պատանիներու եւ երիտասարդներուն հետ, որոնք կուժք ունին իրենց հայրերու դատին համար, որոնք արիւն ունին իրենց ժառանգութեան ի խնդիր, եւ որոնք կորով ունին քառորդ դար մը եւս պայքարը մղելու յանուն հայութեան ազատութեան:

Ու Ազգերու Դաշնակցութիւնը, եթէ խոհեմութեան քարոզներ ունի հայ դիւանագիտական մարմիններուն ըսելու, եթէ Թուրքիոյ բարեկամութիւնը ներկայ քաղաքական կացութեամբ կրնայ բացատրել եւ համբերութիւն պարտադրել հայ զանգուածին, չափահաս հայութիւնը, երիտասարդ ու կորովի, սակայն անիրաւուած ու թարմ վէրքերով՝ կը կենայ ամբողջ աշխարհին եւ Թուրքիոյ դէմ իր հայրերու դատը չարունակելու՝ աննկուն ու յարատեւ:

Եւ այդ որբութիւնը զանգուած է, նոր հայութիւնն է, անոր Ջիղն է, եւ վաւերական խոստումը որ կայծկլտացող աչքեր կան յառած դէպ ի հայրենի երկիրը, կամքը կայ՝ որ զայն կը կապէ յարաճուն պայքարին հետ, եւ անխորտակելի բաղձանքը՝ հաւաքարար հայրենիք մը կերտելու, վերաշինելու եւ վերածնուած հայութիւն մը դառնալու:

Եթէ հայկական հարցը Թուրքերուն համար փակուած է, եթէ Ազգերու Դաշնակցութեան համար բեռ մըն է, Թուղթերու եւ բողոքներու, հայութեան համար խնդիրը կը դառնայ աւելի արիւնոտ, կեանքի եւ մահուան հարց մը:

Ու Ձափահաս Հայութիւնն այդ դատի պաշտպանը եւ հետապնդողը:

Կ. Ս.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Օրթավայի խորհրդաժողովը փակուեցաւ

ԻՆՉ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿՆՔՈՒԵՑԱՆ ՀՈՆ

ՕՐԹԱՎԱ, 19 Օգոստոս.— Պաշտօնապէս կը հաղորդուի թէ Անգլիա եւ Քանատա սկզբունքով համաձայնեցան ռուսական տըմբիւնին դէմ, բայց համաձայնութեան պատճէնը դեռ պատրաստ չէ: Վաղը պիտի ստորագրուի: Անգլիական եւ քանատական պատուիրակներու պայքարը վերջացաւ Անգլիոյ յաղթութեամբ որ կը զգուշանայ որոշումներ տալ միայն Ռուսիոյ դէմ, ինչ որ Քանատացիներուն նպատակակէտն էր: Կը ծանուցուի թէ վաղը առտու պիտի կնքուին բազմաթիւ համաձայնութիւններ Անգլիոյ եւ իր գաղթապետութեանց միջեւ: Խորհրդաժողովը չարաթ ժամը տասնին պիտի փակուի:

Անգլիոյ եւ Քանատայի միջեւ կնքուած համաձայնութեան մը համաձայն Քանատա Անգլիոյ կուտայ մաքսային նախընտրական սակացոյց մը 200 նիւթերու մասին որ կը պարունակէ մասնաւորաբար բոլոր հիւսուածեղէնները, երկաթ, պողպատ եւ քիմիական նիւթեր: Իսկ Անգլիա նոյն սակացոյցը կ'ընծայէ փոխադարձաբար ցորենի, պղինձի եւ փայտի մասին: Իսկ քանատական ալիւրը առանց մաքսի պիտի մտնէ Անգլիա:

Համաձայնագրին մէջ սովետներուն անունը չկայ, բայց կ'ըսուի թէ «Քանատա պիտի ընդունի երաշխիքներ որ եւ է դեղչի դէմ որ նախընտրական սակացոյցի վրայ կրնայ կատարուիլ իրենց ազգային արտածութիւնները հակակշռող պետութեանց անուղիղ մրցակցութեանց հետեւանքով»:

— Իրլանտական պատուիրակութեան պետը այսօր յայտարարեց թէ կատարուած բանակցութեանց հետեւանքով մեծ քայլ մը առնուած է Անգլիոյ եւ Իրլանտայի միջեւ եղած վէճին կարգադրութեան մասին: Համաձայնութիւն մը պիտի կնքուի թէեւ, բայց առժամեայ հանդամանք պիտի ունենայ ան, մինչեւ որ Լոնտոնէն վաւերացուի:

— Դաղթական նախարար Պ. Թոմաս այսօր անթելով հաղորդած ճառի մը մէջ ըսաւ. «Այսօր, Կայսրութեան իմ պաշտօնակիցներուս հետ համաձայն կարեւոր որոշումներ պիտի տանք: Վաղը պիտի ստորագրենք համաձայնութիւններ որ կը յուսամ, աւելի սերտիւ պիտի կապեն Մեծն Բրիտանիան Դաղթապետութեանց: Խորհրդաժողովին յաջողութիւնը որոշ է, եւ դիտեմ թէ ասիկա լուսոյ մըն է հին մայր հայրենիքին բոլոր քաղաքացիներուն համար»:

Ամերիկա կ'ուզէ ճանչնալ Սովիէթները

ՈՒԱՇԻՆԿԹՐՆ, 19.— Ամերիկեան բանակին սպայակոյտի պետ զօր. Մէքարթըրի ճամբորդութիւնը Ռուսիա եւ Փոլոնիա, օրուան խնդիրը կը դարձնէ Միացեալ Նահանգաց կողմէ Ռուսիոյ ճանաչման հարցը: Կը հարցնեն թէ միթէ Ամերիկա պիտի յամառի՞ երբորդ միջազգայնականին ջնջման ատորադասել սովետներու ճանաչումը:

Կը յիշուի թէ Պ. Սթիմսըն զարնան երբ ժընեվ կը դանուէր, Լիտվինովի կողմէ անուղղակի առաջարկ ընդունեց ռուսեւամերիկեան պաշտօնական յարաբերութեանց վերսկսման մասին եւ թէ այս մասին խօսելու համար երկու երկիրներու նախարարներուն միջեւ հանդիպում մը կարգադրուած էր: Այս հանդիպման թէեւ Պ. Սթիմսըն չի կրցաւ երթալ, բայց իր տեղը ղրկեց Ջինաթաթութեան Որդրդաժողովին ամերիկեան պատուիրակութենէն երկու հոգի: Այս տեսակցութեան միջոցին Լիտվինով յայտարարեր է յանձն առնելով հանդերձ որ եւ է փորձականա չընել Ամերիկայի մէջ, Մոսկուայի կառավարութիւնը չի կրնար ջնջել Կոմինտէրնը:

Ատլանտեանի թռիչքը յաջողեցաւ

Անգլիացի օդանաւորդ Մօլլիսըն որ առջի օր ժամը 11·35ին մեկնած էր Իրլանտայէն թեթեւ սաւառնակով մը միանակը կատարելու Ատլանտեանի երթուդարձ ուղեւորութիւն մը, երէկ ժամը 12·55ին (տեղական ժամացոյց) հասաւ ամերիկեան ցամաքը եւ ստիպուեցաւ իջնել բանատական հողի վրայ Բէնֆիլտ – Րիճ ըսուած տեղը, բանի որ օդանաւորդը շատ յոգնած ըլլալով մինչեւ Նիւ Եորք չէ կրցած երթալ:

Մօլլիսըն թղթակիցներու յայտարարեց· — «Նոր Սկովտիոյ վրայ օդին անընդհատ կացութիւնն էր որ զիս ստիպեց ուղղուիլ դէպ ի Քանատա փոխանակ Նիւ Եորքի ուղղութիւնը բռնելու: Ամերիկեան ցամաք հասնելուս այնքան մշուշ կար որ Յուկէս ժամ դրի ընելու համար 2700 մղոն: Միջին արագութիւնս որ ժամական 110 մղոն պիտի ըլլար իջաւ այսպէս 90ի: Ուղղուեցայ մինչեւ Եարմըթ, Մէնի եզերքը, բայց բան մը չէի տեսներ եւ ստիպուեցայ բարձրանալ դէպ ի հիւսիս, թռելով բանատական հողի վրայէն: Բաւական ատեն ընդատուոր տեղ մը փնտռելէ յետոյ վերջապէս իջայ Բէնֆիլտ – Րիճ:

— Անգլիացի օդանաւորդին այս յաջողութիւնը ի վեր կը հանեն թերթերը եւ զայն կը կոչեն Անգլիացի Լինտպէրկը, որովհետեւ իր սաւառնակը աւելի փոքր էր բան Լինտպէրկինը եւ միայն մէկ մօթէօռ ունէր: Արեւելքէն արեւմուտք մինակը առանց արկածի թռող օդանաւորդն է բնաւ:

Մօլլիսընի նորապսակ կինը ժամանման լուրը առնելուն իր խնդութիւնը յայտնեց եւ ըսաւ թէ յոյս ունի որ ամուսինը աւելի դիւրաւ պիտի գլուխ հանէ վերադարձը:

Օդանաւորդը շատ յոգնած ըլլալով փոխանակ բանի մը ժամ մնալու Նիւ Եորք, երկու երեք օր պիտի հանգչի եւ ապա պիտի վերադառնայ:

Օդանաւորդուհին 10,000 մէթր բարձրացաւ

Երէկ գրած էինք թէ Փարիզ – Թոքիօ եւ Փարիզ – Մատակասքար երթուդարձի օդային հերոսուհին փրանսացի Օր· Մարիզ Հելց մեկնած էր վերելքի կանացի չափանիշը կոտրելու համար, որ կը պատկաներ Ամերիկացի Օր· Րըթ Նիէօլսի 8761 մեդրով:

Օր· Մարիզ յաջողեցաւ 10,000 մեդր բարձրանալ, եւ մինչ վարը շուրի մէջ 35 աստիճան էր, իր հասած վայրը կ'ընկեր զեռոյեն վար 49 աստիճան ցուրտ···:

Ժամը 9ին մեկնեցաւ Վիլլաֆուպլէյի դաշտէն, եւ իջաւ ժամը 10·25ին, խոնուած բազմութեան խանդավառ ծափերուն մէջ:

Գերմանիա պիտի դիմէ Ժրանսայի եւ Անգլիոյ

Պերլինէն կը հաղորդեն թէ գերման կառավարութիւնը մօտ օրէն խօսակցութեան պիտի սկսի Ժրանսայի եւ Անգլիոյ կառավարութեանց հետ, գերման բանակին թիւը աւելցնելու համար, որ, ինչպէս յայտնի է, սահմանափակուած է ըստ Վերսայլի դաշնադրին: Փարիզի եւ Լոնտոնի գերման դեսպանները կ'երեւի այսօրերս դիմում պիտի կատարեն այս մասը:

Գերմանիոյ այս նպատակը յայտնի էր զօր. Ֆոն Շլայխերի ճառէն եւ Ֆոն Փափէնի նոր յայտարարութենէն ի վեր: Բայց կ'ըսեն, Ժրանսական թերթերը, «սկսուած» բանակցութիւն չկայ, ինչպէս Գերմանները կ'ըսեն, այլ, իրաւ է որ, Ֆոն Փափէն Լօզանի մէջ կիսապաշտօն առաջարկ բերաւ Պ. Էռիոյի այս մասին, բայց Ժրանսայի վարչապետը մերժեց լսել: Արդէն, ցարդ, որ եւ է փաստ չէ յայտնուած Ժրանսական կառավարութեան մօտ, այնպէս որ այդ հրատարակութիւնները կը թուին ըլլալ գերման հանրային կարծիքը չոչընչելու նպատակով:

Գործարը Գերմանիոյ մէջ

ՊԵՐԼԻՆ, 19.— Կեդրոնը դեռ չոյսը բոլորովին կտրած չերեւար համաձայնելու Հիթլերի հետ, Փրուսիոյ մէջ խառն դահլիճ մը կազմելու մասին: Պատրաստ է հիթլերեաններու թողուլ վարչապետութիւնն ու Տիէթի նախագահութիւնը: Եթէ այս դործադրութիւնը յաջողի Փրուսիոյ մէջ, նմանատն մը պիտի ըլլայ դործակցութեան ամբողջ գերման խորհրդարանին համար: Այն ատեն արդի կառավարութիւնը պիտի ստիպուի կա՛մ հրաժարիլ կամ պետական հարուածի դիմել:

Այս պարագային, կ'ըսուի թէ, նախագահ Հինտէնպուրկ չուզելով երկրին ամբողջ իշխանութիւնը հիթլերեաններու թողուլ, պիտի նախընտրէ հրաժարիլ: Այն ատեն հաւանական թեկնածու կը նկատուի Գահաժառանգը:

— Քաղաքական վերջին անցուդարձերը շատ ուշադրաւ ձգտում մը առաջ բերին հիթլերեաններու եւ Հինդենպուրկի ազդայնականներու բանակին պետ Ֆոն Սթէֆանի մեծաչուխդ յայտարարութիւն մը հրատարակեց: Աւով կ'ուզէ ապացուցանել թէ հիթլերեան բանակը անցած շաբթու իրաւամբ համախմբումները փորձեց Պերլինի չէջակայքը քալելու համար մայրաքաղաքին վըրայ:

Հիթլերեան կազմակերպութիւնները քանիցս փորձեցին իրենց ձեռք անցընել, նոյն իսկ սպառնալիքով, Հինդենպուրկի բանակին մօտ դտնուած զէնքերն ու ինքնաշարժները, ըսելով մինչեւ իսկ թէ կառավարութիւնն ու ոստիկանութիւնը իրենց հետ է եւ կ'օժանդակեն իրենց չարժման:

Հրամանատար Սթէֆանի կը ծանուցանէ թէ այս իրողութիւնները հաղորդած է Փրուսիոյ ներքին նախարարութեան եւ թէ ըստիպուած է չարժման մէջ դնել իր ուժերէն մաս մը պահպանելու համար ընկերակցութեան սեփական ռազմանիւթերը: «Զենք ուզեր որ, կ'ըսէ, մեր զօրքերը ահաբեկուին Բասխթ կազմակերպութիւններէ եւ ոչ ալ մղուիլ պետական հարուածի մը որ յաջողելու որ եւ է բախտ չունի»:

— Գերման խորհրդարանին բացման չափուն կրնայ իրը երեսցաղոյն նախագահել համայնավար երեսփոխանուհի Քլարա Զէթքին քանի որ ան Մոսկուա կը դտնուի այս պահուս եւ հիւանդ պատկած է:

— «Պողպատէ Սաղաւարտ»ներու ընկերակցութիւնը սեպտ. 4ին մեծ զօրանոց մը պիտի կատարէ Պերլինի մէջ իր 150,000 անդամներով, որոնք համազգեստ եւ պիտոյք պիտի կրեն: Այս զօրաչարժին ներկայ պիտի դտնուին նախագահ Հինդենպուրկ եւ վարչապետ Ֆոն Փափէն, նախարարներու հետ: Այս զօրաչարժը հսկայ ցոյց մը պիտի ըլլայ պահանջելու Գերմանիոյ սպառազինումը:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՏԱՔԵՐԸ փոխանակ մեղմանալու տակաւ կը սաստկանան: Երէկ ջերմաչափը մինչեւ 35·8ի բարձրացաւ շուրիի մէջ, ինչ որ պատահած չէր 1923էն ի վեր: Այսօր, հակառակ հովին, ջերմութիւնը կը պահէ իր ճնշիչ հանգամանքը: Լոգանքի վայրերը, պարտէզները, գետեզերքները խոնուած են բազմութեամբ: Ֆրանսայի զանազան կողմերը արեւահարութենէ բազմաթիւ մարդիկ մեռան:

ՓԱՐԻԶԻ ՕՓԵՐԱՅԷՆ առջի գիշեր առաջին անգամ անթելով հաղորդուեցաւ իր ներկայացումը որ էր *Մարուֆ* օփերան: Ասկից վերջ ամէն մարդ տուները ստած պիտի կրնայ հետեւիլ Օփերայի ներկայացումներուն:

ՈՂՈՂՈՒՄՆԵՐ ԷՐԶՐՈՒՄԻ ՄԷՋ.— Պոլսէն կը հաղորդեն թէ վերջերս տեղատարափ անձրեւներ տեղացած են Էրզրումի մէջ եւ շրջակայքը մեծ վնասներ հասցնելով: Հեղեղները էշած են տուներ եւ խանութներ, պատճառելով նաեւ մարդկային զոհեր: Փլած են բազմաթիւ կամուրջներ, որոնցմէ մէկին վրայ գտնուած 20 հոգին ջուրը իյնալով ոմանք խեղդուած են: Ջոհերուն ճիշդ թիւը դեռ յայտնի չէ:

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆՔԸ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒ

(ՊԱՏՄՎԱԾՔ ԵՒ ՓՈՎԻՐԱՊՈՒՄՆԵՐ)

Ոչ միայն Ռուսական Ցարական Բանակում, այլև Ռուսական Հեղափոխության Տարիներին Ռուսական Զորքերի Գերագույն Հրամանատարը Եղել է Ցարը։ Ինչպես Հայտնի է, Ցարը Ռուսական Զորքերի Գերագույն Հրամանատարի Պաշտոնը Ստանձնել է 1915 Թվականի Օգոստոսի 23-ին։ Ցարի Գերագույն Հրամանատարի Պաշտոնը Ստանձնելու Մասին Հրամանագիրը Ստորագրել է Ռուսական Զորքերի Գերագույն Հրամանատարի Նախկին Օգնական Ալեքսեյևը։ Ցարը Ռուսական Զորքերի Գերագույն Հրամանատարի Պաշտոնը Ստանձնելուց Հետո Ալեքսեյևը Նշանակվել է Ցարի Գերագույն Հրամանատարի Օգնական։

Ցարը Ռուսական Զորքերի Գերագույն Հրամանատարի Պաշտոնը Ստանձնելուց Հետո Ռուսական Զորքերի Գերագույն Հրամանատարի Շտաբը Տեղափոխվել է Մոգիլև, Ուր Ցարը Ապրել Է Մինչև 1917 Թվականի Մարտի 8-ը։ Ցարի Գերագույն Հրամանատարի Շտաբը Մոգիլևում Գտնվել է Ռուսական Զորքերի Գերագույն Հրամանատարի Շտաբի Նախկին Շենքում։ Ցարի Գերագույն Հրամանատարի Շտաբի Նախկին Շենքում Գտնվել է Ռուսական Զորքերի Գերագույն Հրամանատարի Շտաբի Նախկին Շենքում։ Ցարի Գերագույն Հրամանատարի Շտաբի Նախկին Շենքում Գտնվել է Ռուսական Զորքերի Գերագույն Հրամանատարի Շտաբի Նախկին Շենքում։

Ցարի Գերագույն Հրամանատարի Շտաբի Նախկին Շենքում Գտնվել է Ռուսական Զորքերի Գերագույն Հրամանատարի Շտաբի Նախկին Շենքում։ Ցարի Գերագույն Հրամանատարի Շտաբի Նախկին Շենքում Գտնվել է Ռուսական Զորքերի Գերագույն Հրամանատարի Շտաբի Նախկին Շենքում։ Ցարի Գերագույն Հրամանատարի Շտաբի Նախկին Շենքում Գտնվել է Ռուսական Զորքերի Գերագույն Հրամանատարի Շտաբի Նախկին Շենքում։

Ցարի Գերագույն Հրամանատարի Շտաբի Նախկին Շենքում Գտնվել է Ռուսական Զորքերի Գերագույն Հրամանատարի Շտաբի Նախկին Շենքում։ Ցարի Գերագույն Հրամանատարի Շտաբի Նախկին Շենքում Գտնվել է Ռուսական Զորքերի Գերագույն Հրամանատարի Շտաբի Նախկին Շենքում։ Ցարի Գերագույն Հրամանատարի Շտաբի Նախկին Շենքում Գտնվել է Ռուսական Զորքերի Գերագույն Հրամանատարի Շտաբի Նախկին Շենքում։

Ցարի Գերագույն Հրամանատարի Շտաբի Նախկին Շենքում Գտնվել է Ռուսական Զորքերի Գերագույն Հրամանատարի Շտաբի Նախկին Շենքում։ Ցարի Գերագույն Հրամանատարի Շտաբի Նախկին Շենքում Գտնվել է Ռուսական Զորքերի Գերագույն Հրամանատարի Շտաբի Նախկին Շենքում։ Ցարի Գերագույն Հրամանատարի Շտաբի Նախկին Շենքում Գտնվել է Ռուսական Զորքերի Գերագույն Հրամանատարի Շտաբի Նախկին Շենքում։

Ցարի Գերագույն Հրամանատարի Շտաբի Նախկին Շենքում Գտնվել է Ռուսական Զորքերի Գերագույն Հրամանատարի Շտաբի Նախկին Շենքում։ Ցարի Գերագույն Հրամանատարի Շտաբի Նախկին Շենքում Գտնվել է Ռուսական Զորքերի Գերագույն Հրամանատարի Շտաբի Նախկին Շենքում։ Ցարի Գերագույն Հրամանատարի Շտաբի Նախկին Շենքում Գտնվել է Ռուսական Զորքերի Գերագույն Հրամանատարի Շտաբի Նախկին Շենքում։

ՅԱՐՈՒՑԱԿԱՆ ԹԵՐԹԻ ՀԱՏՈՒԿ ԹՈՂԱՐԿՈՒՄ ՀԱՅՏ

ՄԵՐ ՓՈՍՏԱՐԿԸ...

Նիկոլի Ռիկոպ Նատուրի Յորդանանցի Բանաստեղծ — Ինչպես Ծանոթացանք Մեր Ընթերցողներին Նրա Ստեղծագործությունների Հետ, Նիկոլ Ռիկոպը Ծնվել է Ամերիկայում, Սակայն Նրա Ծնողները Եղել են Հայ Գաղթականներ, Որոնք Ամերիկա Են Գաղթել Թուրքական Կատաղի Հալածանքների Հետևանքով։ Նիկոլ Ռիկոպը Ծնվել է Ամերիկայում, Սակայն Նրա Ծնողները Եղել են Հայ Գաղթականներ, Որոնք Ամերիկա Են Գաղթել Թուրքական Կատաղի Հալածանքների Հետևանքով։ Նիկոլ Ռիկոպը Ծնվել է Ամերիկայում, Սակայն Նրա Ծնողները Եղել են Հայ Գաղթականներ, Որոնք Ամերիկա Են Գաղթել Թուրքական Կատաղի Հալածանքների Հետևանքով։ Նիկոլ Ռիկոպը Ծնվել է Ամերիկայում, Սակայն Նրա Ծնողները Եղել են Հայ Գաղթականներ, Որոնք Ամերիկա Են Գաղթել Թուրքական Կատաղի Հալածանքների Հետևանքով։

ՅՈՐԴԱՆԱՆՑԻ ԳՐՈՂ ՆԻԿՈԼ ՌԻԿՈՊԻ ՆՈՐ ՊԱՏՄՎԱԾՔՆԵՐԸ

Կարոպցէ՞ Ի Տարածել

«ՅՈՒՆՍ»

ԼԵՌՆԱԿԱՆ

Իմ ընկերներից մեկը, որ ամառային արձակուրդներն անցկացնում էր Ալավերդու շրջանի գյուղերից մեկում, ինձ հրավիրեց իր մոտ։ Ես ընդունեցի հրավերը, որովհետև ինձ համար ամառային արձակուրդները միշտ ձանձրալի են անցնում։ Ես ուզում էի ինչ-որ նոր բան տեսնել, ինչ-որ նոր բան լսել։ Ես ուզում էի ինչ-որ նոր բան տեսնել, ինչ-որ նոր բան լսել։ Ես ուզում էի ինչ-որ նոր բան տեսնել, ինչ-որ նոր բան լսել։ Ես ուզում էի ինչ-որ նոր բան տեսնել, ինչ-որ նոր բան լսել։

Ես ուզում էի ինչ-որ նոր բան տեսնել, ինչ-որ նոր բան լսել։ Ես ուզում էի ինչ-որ նոր բան տեսնել, ինչ-որ նոր բան լսել։ Ես ուզում էի ինչ-որ նոր բան տեսնել, ինչ-որ նոր բան լսել։ Ես ուզում էի ինչ-որ նոր բան տեսնել, ինչ-որ նոր բան լսել։

Ես ուզում էի ինչ-որ նոր բան տեսնել, ինչ-որ նոր բան լսել։ Ես ուզում էի ինչ-որ նոր բան տեսնել, ինչ-որ նոր բան լսել։ Ես ուզում էի ինչ-որ նոր բան տեսնել, ինչ-որ նոր բան լսել։ Ես ուզում էի ինչ-որ նոր բան տեսնել, ինչ-որ նոր բան լսել։

Ես ուզում էի ինչ-որ նոր բան տեսնել, ինչ-որ նոր բան լսել։ Ես ուզում էի ինչ-որ նոր բան տեսնել, ինչ-որ նոր բան լսել։ Ես ուզում էի ինչ-որ նոր բան տեսնել, ինչ-որ նոր բան լսել։ Ես ուզում էի ինչ-որ նոր բան տեսնել, ինչ-որ նոր բան լսել։

Անկէ վերջ խօսեցաւ Պալքանեան Մերձեցման Ընկերութեան նախագահը Ա. Ահմէտ պէյ.— «Այս գոհունակութիւնը, որ սաւ ան, զոր ունեցած եմ մինչեւ այսօր, չէ եղած այնքան մեծ, որքան այն զոր կը զգամ հիմա՝ ի տես ձեր ներկայիցներու առջեւ մարմինին ու հոգիին վառ ոգի եմ որ նոյն զգացումները ունիք դուք եւս։ Մենք վերջերս վերածնանք ու այս բանը կը պարտինք Մուսթաֆա Քէմալի, զոր մենք կ'ասաւանդացնենք ոչ միայն իբրեւ մեծ ղեկուցողական, այլ եւ իբրեւ քաղաքակրթութեան մեծ առաջնորդ, խաղաղութեան տեսաբան եւ իմաստուն գաղափարախօս։ Ան մեծագոյն քաղաքակրթիչն է, եւ մարդկային պատմութիւնը չէ ճանչցած անոր նման ուրիշ մը։ Ան մեծ բարեկամն է, նաեւ, պուլկար ժողովուրդին»։

Խօսեցաւ նաեւ, պուլկար Թուրք ընկերակցութեան նախագահ Քազըլ Ահմէտ պէյ։ Պատասխանեցին Պուլկարները։ Ճառերէն վերջ, խօսակցութեանց ընթացքին, Համէթ փաշա խօսեցաւ պուլկար կիմնազիոսի մը հետ, 4րդ դասարանէն։

Ըսմէթ.— Քո՞ց էք էնկիւրիէն։

Ուսանող.— Արտակարգօրէն գոհ, Գ. նախարար։

Ըսմէթ.— Երբ Փլէվէն երթաք, պիտի ըսէ՞ք թէ մենք շատ գոհ մնացինք մեր այցելութենէն։

Ուսանող.— Ինձ կը պակսին բառերը արտայայտելու համար այն ամէնը, ինչ որ տեսայ հոս ու սիրալիր ընդունելութիւնը զոր գոյց տուիք մեզի։

Ըսմէթ.— Երբ Փլէվէն գաս գիս լաւ պիտի դիմաւորէ՞ք։

Ուսանող.— (Հրճուանքով՝ նման հեռանկարէ մը) Ա՛խ, մենք թոյլ պիտի չտանք որ քալէք, ձեռամբարձ պիտի տանինք գնեզ։

Ըսմէթ.— Շատ գեղեցիկ բաներ կ'ըսես դուն...

Երգեր, պարեր, «հաշա» եւ «հուռա» յաջորդեցին այս բոլորին։

Յաջորդ օրը կրկին ճաշ նախարարներու մասնակցութեամբ։ Խօսեցաւ էնկիւրիի Խալք Էվիի նախագահը Բ. Զիա պէյ.— «Յարգելի լրագրողներ՝ ձայնը ժողովուրդին, եւ դէսպանները՝ հոգին ժողովուրդին։ Կ'ուզեմ որ մեր զգացումներուն թարգմանը ըլլաք Պուլկարիոյ մէջ։ Երկու երկիրներու բարեկամութիւնը միայն ժամանակակից անտեսական յարաբերութիւն մը չէ։ Մենք պէտք է եւս երթանք, եւ այն ատեն պիտի տեսնենք որ մէկ մօրմէ եղբայրներ ենք։ Քաղաքական սահմանը որ մեզ կը բաժնէ պատ մըն է լոկ, որ կը բաժնէ երկու եղբայրներու կալուածները եւ որ ոչ մէկ նշանակութիւն ունի»։

Կէս օրէ վերջ հիւրերը տեսակցութեան հրաւիրուած էին Խալքի ընդհանուր քարտուղար եւ նախկին նախարար Րէճէպ պէյի մօտ, որուն մէկ ճառի մասին գրած էի անցեալ օր եւ որ Թուրքիոյ լաւագոյն անտեսագէտներէն կը նկատուի ու կը տիրէ ֆրանսերէնին ու գերմաներէնին։ Խօսակցութիւնը անտեսական հարցերու չուրջ է եղած, նաեւ՝ մամուլի, կրթական խնդրի եւ համագործակցականներու չուրջ։

Րէճէպ պէյ ըսած է ի մէջ այլոց.

«Մենք կը չարժինք դէպ ի փայլուն ապագայ մը եւ բարեկամութիւն մը։ Աչխարհ տաղնապի մը մէջ է. մենք զայն պիտի անցընենք աւելի դիւրին քան մեծ ազգերը. բայց, իրրեւ տասնչին պայման՝ խնդիրներուն պէտք է նայինք անվախ ու բաց աչքերով եւ առանց չափազանցումի։

«Մեծ ազգերու տագնապը ծնունդն է իրենց գերարտադրութեանը։ Անոնք կը խորհին թէ մենք պարտաւոր ենք յաւիտենական չուկաներ ըլլալ իրենց աւելորդ արտադրութեան, ու չուկայ փնտռելու մրցակցութիւնը կուտայ տագնապ մը եւ պատճառ կ'ըլլայ միջազգային բարդութիւններու։ Մենք սակայն, այն կարծիքէն ենք, թէ մեր սպառումները մենք պէտք է հայթայթենք, մեր ճարտարարուեստը բեւեռով այն աստիճանին որ բաւարարէ մեր պահանջները։ Եւ ոչ աւելին։ Զգուշացնենք աւելին արտադրելու, նոյն տագնապը պիտի ունենանք։ Մեր աւելին ձեզի պիտի տանք ու դուք ձերը՝ մեզի։ Դուք կերպասեղէն ունիք, մենք ալ ինքնաշարժ (Ֆօրտի գործարանին կ'ակնարկէ։ Վ.) Ձմռնանք մեր հանճարեղ առաջնորդին՝ Կազի Քէմալ փաշային խօսքերը։—

«Մենք գեռակներն ենք միեւնոյն ակին ու կը ձգտինք մշակութային ու տնտեսական աւելի ուժեղ մերձեցման մը»...

Այո՛, բայց զարմանալի չէ որ Պուլկարները միշտ ալ խուսափած են ըսել թէ ցեղակից են «ազգի մը, որ մարդկութեան ու քաղաքակրթութեան օրօրանն է»...։

Վ.ԱՀԻՆ

ՀԱՅ ՄԸ ՎԱՐՁԱՏՐՈՒԱԾ

— :-: —

Կը տեղեկանանք թէ Պ. Օ. Մակարեան, տնօրէն Փարիզի **Banque Commerciale du Levant**ի, որ ամիս մը առաջ պատուաւած էր ֆրանսական **Académie du dévouement national**ի ոսկի մետալով եւ **Philanthrope** տիտղոսով, այս անգամ ալ ստացած է ամերիկեան **ordre chevaleresque de la Couronne d'Epines** պատուանշանին **Commandeur** աստիճանը **Doctor** տիտղոսով։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Արդէն լրացած է ՅԱՌԱՋի առաջին վեցամեակն։ Կը խնդրուի մեր յարգելի բաժանորդներէն, որ փութով մեզի փոխադրեն իրենց նոր բաժնեգինը։

Կարգ մը բաժանորդներ, որ մինչեւ հիմա հակառակ մեր կրկնակի դիմումներուն չեն վճարած իրենց բաժնեգինը, բարի ըլլան փութացնելու զայն այս առթիւ։ Այլապէս պիտի ստիպուինք դադրեցնել թերթին առաքումը իրենց հասցէին։

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ժ.ՐԴ ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆ ԽԱՂԵՐՈՒՆ ԱՐԴԻՒՆՔՆԵՐԸ

(Գ. եւ վերջին մաս)

ԹԻԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ

Սքիի.— Բիւրս (Աւստրալիա)։

Շոճգ (առանց դեկավարի).— Քլայ եւ Լիտլբրաս (Անգլ.)։

Շոճգ (դեկավարով).— Քիլֆիլլր եւ Շամբրս (Մ. Ն.)։

Շորս (դեկավարով).—Գերմանիա։

Շորս (առանց դեկավարի).— Անգլիա։

Ուիթը (դեկավարով).— Մ. Նահանդներ։

ԿՈՓԱՄԱՐՏ

Ճանճի կշիռ.— Էնէքս (Հունգարիա)։

Աբանդամ.— Կվինն (Քանատա)։

Փեռնիր.— Ռօպլէտօ (Արժանթին)։

Թեթեւ.— Սթէվէնս (Հարաւ. Ափրիկէ)։

Կիս – Միջակ.— Ֆլայն (Մ. Ն.)։

Միջակ.— Պարթ (Մ. Ն.)։

Կիս – Ծանր.— Կէսթէյնս (Հարաւ. Ափրիկէ)։

Ծանր.— Լօվսիլ (Արժանթին)։

ՀՕՓԷՑ

Ախոյեան ազգ. խումբ.— Ա. Հնդկաստան, Բ. Ճափոն, Գ. Մ. Նահանդներ։

Հնդիկները այս խաղին մէջ զարմանալի ճկունութիւն մը ունին եւ ցարդ ոչ ոք կրցած է իրենց հաւասարիլ։ Արագութեան, դիւրաշարժութեան եւ ճկունութեան վրայ հիմնուած այս խաղը գիտենք թէ կը նմանի ֆութպոլին, սա տարբերութեամբ որ բերդերը չատ աւելի փոքր են, իսկ գնդակը հապի բոունցքի մը չափ մեծ եւ կը խաղացուի գնդահարներով — սքիֆ։ Գիտէ՞ք թէ ֆինալ մրցման մէջ Հնդկաստան քանի կօղով յաղթեց Մ. Նահանգներուն — 1ի դէմ 24։ Հնդիկները հիմա գլած անցած են նաեւ իրենց վարպետ Անգլիացիներն ալ։

ԳՈՐԾԻԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆԱՄԱՐԶ
(ՓԻՒՆԻԱՍՔԻՓ)

Խմբական դասաւորում.— Ա. Իտալիա, Բ. Մ. Նահանգներ, Գ. Ֆինլանտա։

Անհատական դասաւորում.— Ա.— Նէրի, Թօմէօ (Իր.), Բ.—Բէյլ (Հունդարիա), Սամօլայնէն (Ֆին.), Էլբեթօա (Իր.) եւ Կիկլիէմէրի (Իտ.) հաւասար։

ՁԻԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— Հրամանատար Լբսաժ (Ֆր.), Բ.— Հր. Մարիօն (Ֆր.)։

ՍՈՒՍԵՐԱՄԱՐՏ

Ֆլէօրէ (խմբական դասաւորում).— Ա. Ֆրանսա, Բ. Իտալիա, Գ. Մ. Նահանգներ։

Ֆլէօրէ (անհատական դասաւորում).— Մարզի (Իտալ.), Բ. Լէյվի (Մ. Ն.), Գ. Կօտինի (Իտալ.)։

Էբէ (անհատական դասաւորում).— Քօրնաճիա (Իտալ.), Բ. Պիւշար (Ֆր.) եւ Գ. Ակօսթօնի (Իտալ.)։

Էբէ (խմբական դասաւորում).— Ա. Ֆրանսա, Բ. Իտալիա եւ Գ. Մ. Նահանգներ։

Այս երկու նուրբ դէնքերուն մէջ իտալեւֆրանսական երկու դպրոցներն — աչխարհի լաւագոյնները — են որ դարձեալ բաժնեցին իրենց միջեւ, քանի որ եթէ անհատական մրցումներուն մէջ Իտալացի սուսերամարտիկները գերակչռութիւն ունեցան, խմբական մրցմանց մէջ Ֆրանսացիք չըներսին աւելի մեծ պատրաստութեան մը, վերանորոգելին նախորդ ողիմպիականներու իրենց յաղթանակները։

Սաբրը (խմբ. դասակ.).— Ա. Հունգարիա, Բ. Իտալիա եւ Գ. Լեհաստան։

Սաբրը (անհատկ. դասակ.). — Ա. Բիլէր (Հունգ.), Կօտինի (Իտալ.) եւ Գ. Քապօս (Հունգ.)։

Ինչպէս կը տեսնուի այս դէնքին մէջ ալ Մաճառները են որ կրկնակ յաղթանակներով կը հաստատեն իրենց անվիճելի գերակչռութիւնը։ Ֆրանսա այս դէնքին խմբական մրցումներուն չէր մասնակցեր։

Կանաձ.— Ա. Էլէն Բրէյս (Աւստրիա), Բ. Կինս (Անգլ.) եւ Գ. Պօհէն (Հունգ.)։

ՁԱՐՏԱՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

Մրցավայրի մը յատակագիծը.— Ա. Սաաք, Պէյէյ եւ Մօնթքնօ (Ֆրանսա)։

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ա. Բօլ Պօվէր (Գերմ.) իր Ամ Քանկէէզօնկա անուն նկարագրութեան համար, Բ. Ժօզէֆ Բէյքըսըն (Տանըմարքա) իր Արկօնօքները գրքին համար։

ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆ

Ա. Մրցանակ չէ տրուած, արժանի կարծր չգոյութեան պատճառաւ, Բ. Ժօզէֆ Սիւք (Չեխ) սէնթիմենթալ քայլերգի մը համար։

×

Անցեալ կիրակի օր Լոս Անճէլըսի հայկայ մարզարանին մէջ պաչտօնապէս փակումը կատարուեցաւ Ա.-րդ Ողիմպիականին, ի ներկայութեան հարիւր հազար հանդիսատեսներու։ Այսպէս, տարիներ տեւող պատրաստութիւններ տեսնուելէ վերջ եւ ծախսելէ յետոյ 120 միլիոն ֆրանքի մօտ գումար մը զանազան միջավայրեր մէջտեղ հանելու համար, Ամերիկացիք ձեռք կ'առնեն կրկին իրենց սովորական աչխատանքը, մինչ օտար պատուիրակութիւնները կը վերադառնան իրենց երկիրները։ Ընդհանուր առմամբ կը թուի թէ այս Ողիմպիականին կազմակերպութիւնը լաւ եղած է եւ բոլորն ալ գոհ են, մասնաւորապէս մարզիկներուն բնակութեան յատկացուած դիւղակը չատեր գլուխ – գործոց մը կը նկատեն։

Ողիմպիական Խաղերու մէջ ընդհ. դասաւորում չկայ. Թերթերու մէջ հրատարակուածները քմահաճոյ բաներ են, որովհետեւ ընդհ. դասաւորում մը ընելու համար պէտք է որ բոլոր ազգերը միեւնոյն թիւով մարզիկներ ունենան եւ կամ մասնակցին բոլոր մրցումներուն, մինչ ընդհանրապէս այս կամ այն խաղին մէջ յաղթանակի որոչ հաւանականութիւններ ունեցողներն են որ կը ղրկուին Ողիմպիականներուն աւելորդ ծախքերէ խուսափելու համար։

Մասնաւորելով Ֆրանսայի մասին, կարելի է ըսել թէ Ֆրանսացիք դժգոհ չեն ձեռք բերուած արդիւնքներէն, քանի որ 9 տիպողոններ ձեռք ձգած են. եթէ պարագաները աւելի նպաստաւոր ըլլային անչուշտ անոնք պիտի կրնային աւելի պատուաբեր դուրս գալ, բայց պէտք չէ մոռնալ որ մրցումներէն հազիւ տասնեակ մը օրեր առաջ տունք հոն հասան։ Մեծապոյն յուսախաբութիւնը կը կարծենք թէ Գերմաններն են որ ունեցան, որովհետեւ նշանակելի ոչ մէկ յաղթանակ կրցան տանիլ եւ ոչ մէկ տարակոյս թէ այժմէն իսկ պատրաստ են իրենց վրէժը լուծել 1936ին, երբ Ողիմպիական Խաղերը տեղի պիտի ունենան Պերլինի մէջ իսկ, առաջին անգամ ըլլալով։

Ժ. Ե.

ՁՄՄԲՈՐԴԻ ՆՕԹԵՐ

— :-: —

Սրանցմէ մի քանի օր առաջ Խարբէրդէն (Մանչուրիա), եկել եմ Պարսկաստան եւ ուզում եմ մի քանի տեղեկութիւն տալ «Յառաջ»ի ընթերցողներին։

Խարբերդ քաղաքում կան մօտաւորապէս երեք հարիւր Հայեր, ունին եկեղեցի իր քահանայով, որը վերին աստիճանի բարեխիղճ եւ կրթուած մի անձնաւորութիւն է, կայ զրադարան եւ հայրենակցական կոմիտէ, որի մէջ անդամագրուած են եւ գործում են բաւականին խոշոր մտաւոր ուժեր։

Բայց եւ այնպէս ցաւօք սրտի պիտի ասել, որ այդ փոքրիկ գաղութը ունի իր մէջ անհամաձայնութիւն եւ երշնամտական վերաբերմունք մէկը մէկու հետ, չնայած բոլորն էլ ընդհանրապէս միատեսակ հայեացքներ ունին քաղաքական անցուդարձին վասին։

Անհաշտութեան սերմը սերմանողը եղել է յայտնի խառնարիչ Ռուբէն վարդապետը, որ որոշ յանձնառութիւն է վերցրել կատարելու իր շրջագայութեան ընթացքում, հետեւեալ Սիբերիայի վրայով անցնելիս Մանչուրիա, Մուկդէն, Փէկին։

Խարբինից եկայ Շանխայ, այս տեղ կը լինի մօտաւորապէս հարիւր հոգի Հայեր, պարապում են առեւտուրով եւ հացագործութեամբ։

Այստեղից ծովով հասայ Պոմպէյ, Հայերի թիւը հոս տեղ շատ քիչ է, մօտաւորապէս լիսուն հոգի, իրենց քահանայով, կայ հին Հայոց եկեղեցի, այդ եկեղեցին ունի կալուածներ, որից ոռճիկ է ստանում քահանան 275 ռուպի, իսկ տիրացուն 125 ռուպի։

Մի անգամ գնացի քահանայի մօտ եւ տեսայ սեղանի վրայ մօտ 20 հատ «Պալքար» լրագրի օրինակներ, հարցրի արդիօք ուրիշ լրագիրներ էլ ստանում է թէ ոչ։ Նա ինձ պատասխանեց ո՛չ։ Ես ասացի ինչո՞ւ չէք ստանում Փարիզից կամ աւելի մօտիկ Պարսկաստանից հայկական թերթ, քանի որ ինքներդ Նոր-Ջուղայ քաղաքից էք եւ աւելի շատ պիտի հետաքրքրուիք ձեր երկրի անցուդարձին քան թէ Ամերիկայի «Պալքար»ներից։

Պոմպէյից եկայ Բուշեր (Պարսկաստան), այստեղ եւս կայ մի հին Հայոց եկեղեցի, իր քահանայով եւ չորս հայ ընտանիքով, տեղիս քահանան շատ բարեխիղճ եւ զարգացած մարդ է։ Ստանում է 30 թուման ռոճիկ մի բան, ուրիշ ոչինչ։

ՄԿՐՏԻՉ ՇԱՐՈՅԵԱՆ

"ՅԱՌԱՋ"Ի ՀԱՐՑԱՐԱՆԸ

Իմիւնութեան թուղթերու շուրջ

Մեր թղթակիցները վերջերս սկսան աւելի մուք եւ յուսահատական գոյներու տակ ներկայացնել փրանսաբնակ բազմաթիւ Հայերու իմիւնութեան թուղթի հարցը։ Իրարու յաջորդող դէպքերը ցոյց կուտան թէ ըսուածներուն մէջ ոչ միայն չափազանցութիւն չկայ, այլ նոյն իսկ մեր մամուլը եւ ազգային մարմինները կացութեան ծանրութիւնը չափելու համար չունին որոշ տուեալներ։ Կարծուածէն շատ աւելի մեծ է թիւը փրանսաբնակ հայ ընտանիքներուն եւ անհատներուն որոնք աւելի մատնուած են կամ կրնան մատնուիլ մէկ օրէն միւսը։

Որ եւ է դարման թելադրելէ առաջ պէտք կը զգանք կարելի եղածին չափ ընդարձակ տեղեկութիւն ունենալ իմիւնութեան թուղթերու հարցին շուրջ։ Պէտք են թուանշաններ եւ մանրամասնութիւններ։

Կը հրաւիրենք մեր բոլոր թղթակիցները, ազգային մարմինները եւ ընթերցողները որոնք կը հետաքրքրուին այս ցաւոտ խնդրով, պատրաստել ցանկ մը հետեւեալ գլուխներով.

1— *Ձեր շրջանին կամ ծանօթներու շրջանակին մէջ «անկանոն» վիճակի մէջ գտնուողներու անուն, մականուն։*

2— *Նշանակել իւրաքանչիւրին անկանոնութեան ձեւը, այսինքն՝*

ա) *Ինքնութեան թուղթ բնաւ չունեցողներ.*

բ) *«Վիզա»ի թուղթ ունեցողներ.*

գ) *100 ֆրանքնոց թուղթ ունեցողներ որոնք աչխատելու իրաւունքէ զրկուած են.*

դ) *Արտաքսման թուղթ ստացողներ եւ պատճառը։*

3— *Քանի տարիէ ի վեր Ֆրանսա բնակիլը։*

4— *Եթէ «գօնթրաթ»ով եկած է, «գօնթրաթ»ին պայմանաժամը, ո՞ր տեղին եւ ո՞ր գործին համար եկած ըլլալը։*

Այս հարցով պէտք է հետաքրքրուին ամէնէն առաջ անոնք որ անկանոն իմիւնութեան թուղթեր ունին։ Իրենցմէ ալ կը սպասենք որ փութան ճշդութեամբ պատրաստել վերոյիշեալ հարցարանը եւ հասցնել մեզի, առանց սպասելու որ ուրիշներ խորհին եւ գործեն իրենց համար։

Ուշադրութիւն

Գաւառէն չատեր մեզի կը ղրկեն, մեր հարցարանին իրրեւ պատասխան, իրենց ինքնութեան առժամեայ թուղթերը եւ ուրիշ վաւերաթուղթեր։

Կը խնդրուի, — բան չղրկել մեզի, նոյն իսկ ոբխոմանոտէ, եթէ չէք ուզեր որ կորսուին։

Եւ յետոյ, չատեր փարիզէն, անձամբ խմբագրատուն կուգան, «կարգադրելու» իրենց խնդիրը։

Կը յայտարարենք, որ աւելորդ է գալ խմբագրատուն։

Մեր ուզածն է «անկանոն» թուղթ ունեցողներուն անունը, մականունը, իրենց պարագաները, ուրկէ գալը, ինչ տեսակ թուղթ ունենալը։ Այսքան։ Բոլոր այս կէտերը գրաւոր, կարճ եւ ամփոփ, ղրկել մեզի։

ՆԵՐՍԷՍ ԼԱՄԲՐՈՆԱՑԻ ՁԵՌԱԳԻՐԸ

Ներսէս Լամբրոնացի Յովհաննու Ոսկեբերանի մեկնութեան ձեռագրին վերջին էջը, որ կը պարունակէ Լամբրոնացիի ձեռագրի ստացման տեղն ու ժամանակը։

Ներսէս Լամբրոնացի (1153—1198) Կիլիկիոյ Հայոց Կաթողիկոս, Գրիգոր Ա. Պահլաւունիի եղբայրն էր։ Ուսաւ Կոստանդնուպոլսի մէջ, ուր եւ ձեռնադրուեցաւ քահանայ։ Ապա վերադարձաւ Կիլիկիա եւ Ներսէս Շնորհալիի մահէն ետք, 1179ին, ընտրուեցաւ Կաթողիկոս։ Ներսէս Լամբրոնացի մեծ դեր կատարեց Կիլիկիոյ Հայոց պատմութեան մէջ։ Ան հոգեւոր եւ քաղաքական մեծ գործիչ մըն էր։ Ան ջանաց Հայ եկեղեցին մերձեցնել Յունական եկեղեցիին հետ, որպէսզի Կիլիկիոյ Հայոց Թագաւորութիւնը կարենայ ապրիլ։ Ան ջանաց նաեւ Հայ եկեղեցին մերձեցնել Լատին եկեղեցիին հետ, որպէսզի Կիլիկիոյ Հայոց Թագաւորութիւնը կարենայ ապրիլ։ Ան ջանաց նաեւ Հայ եկեղեցին մերձեցնել Լատին եկեղեցիին հետ, որպէսզի Կիլիկիոյ Հայոց Թագաւորութիւնը կարենայ ապրիլ։

Ներսէս Լամբրոնացի մեկնութիւններ գրեց Աստուածաշունչի մի քանի գիրքերու վրայ։ Ան գրեց նաեւ Պատարագի մեկնութիւն մը։ Ներսէս Լամբրոնացիի գրչագիրները կը գտնուին Վենետիկի, Երուսաղէմի եւ Կ. Պոլսոյ մատենադարաններուն մէջ։

Ներսէս Լամբրոնացիի ձեռագրերէն մէկը կը գտնուի Վենետիկի Մխիթարեան Միաբանութեան մատենադարանին մէջ։ Ան կը պարունակէ Յովհաննու Ոսկեբերանի մեկնութիւնը Մատթէոսի Աւետարանին։ Ձեռագրին վերջին էջը կը պարունակէ ձեռագրի ստացման տեղն ու ժամանակը։ Ան կը գրէ թէ ձեռագրին ստացման տեղն է Սարոսի վրայ ձգուած 22 կամարով և 400 կանգուն երկայնութեամբ քարէ հոյակապ կամուրջը։

ՄԵՐՍԻՆ.— Համանուն խորչին վրայ վաճառաշահ նաւահանգիստ, որմէ երեք ժամ դէպ ի արեւմուտք՝ ծովեզերքին մօտ կայ հին Սօլէ քաղաքին աւերակները։ Մեծն – Տիգրան կործանած է Սօլէ քաղաքը եւ հաւանաբար անոր բնակիչները փոխադրած է Տիգրանակերտ։ Սօլէ վերաշինուած է Հռոմայեցի Պոմպէոսի կողմէ եւ իր անունով կոչուած է Պոմպէոպոլիս։

ՅՈՎՀ. ՊԱՊԻԿՍԵԱՆ

(Շար.)

ՀԱՅՐԵՆԻ ՀԱՄԱՅՆԱՊԱՏԿԵՐ

(ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ)

Հայաստան Բնական եւ քաղաքական

Բ.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Կենդանիներ.— Կիլիկիա իր հարուստ բուսականութեան չնորհիւ կը սնուցանէ բազմաթիւ եւ բազմատեսակ կենդանիներ։

Ձիաուելու արժանի են այծ, ոչխար, գոմէշ, ուղտ, բոլենի, ազուէս, վարազ, արջ, թռչուններէն՝ արագիլ, բազէ, փասեան, լոր, արօս, կաքաւ, ագռաւ, անգղ, արծիւ եւ բազմատեսակ գեղեցիկ թիթեռնիկներ եւ միջատներ։ Վիթերու եւ այծեամներու հօտեր կը գտնուին Կիլիկիոյ բլուրներուն վրայ։ Ունի ձկնառատ գետեր։

Կիլիմայ.— Կիլիկիա թէեւ հիւսիսային բարեխառն գօտիին տակ կը գտնուի, բայց գօրաւոր եւ անտանելի տաք կ'ընէ հոն, որովհետեւ ամառը Ափրիկէէն տաք հովեր կը փչեն հոն։

Բայց հիւսիսային դաշտերուն մէջ կլիման աւելի մեղմ է. այս պատճառու ժողովուրդը ամառը երկրին բարձր մասերուն հովոցները կը քաչուէ։

Սիհուն եւ Ճիհան երբեմն յորդելով՝ իրենց չուրջը կը ձեւացնեն ճահիճներ, որոնք յաճախ ջերմ առաջ կը բերեն։

Քաղաքներ.— Կիլիկիոյ գլխաւոր քաղաքներն են.

Սիսի (Փլաւիոպոլիս).— Կիլիկիոյ պատմական խիստ կարեւոր քաղաքներէն մէկը, որ եղած է մայրաքաղաք։ Հոս ապրած են Ռուբինեանց թագաւորները։

Սիս, Ռուբինեանց չորս թագաւորներու՝ Լեւոն Բ.ի, Հեթում Ա.ի, Լեւոն Գ.ի եւ Հեթում Բ.ի ժամանակ եղած է ուսման բեղմնաւոր եւ անուանի ոստան։ Ինչո՞ւ մեծ համբաւ հանած է ան հայ պատմութեան մէջ, իրրեւ կեդրոն օտարազգի բարձրաստիճան հոգեւոր հովիւներու եւ իր հայ արքունի վաուառոր ու ամենաչքեղ շրջանով։

Հայերու օբէն մինացած բերդեր կը մնան տակաւին։ Առանց մէջ նչանաւոր էր Անարչաբայի բերդը, որ Սիսէն վեց ժամ հեռու կը գտնուի անոր հարաւային արեւելքը։

Անարչաբայի վանքը Մեծ – Պատերազմէն առաջ ունէր հարուստ թանգարան մը։

Թրաչարկ վանքը, կը գտնուի Անարչաբայի մօտերը. հոս թաղուած են Թորոս Ա. եւ Կիլիկեան ուրիշ թագաւորներ։

Սիս, իրրեւ մտաւորական վաուառան, ուսանելու համար հոն դիմող բազմաթիւ կրօնականներէն զատ կը յիչէ նաեւ այցելութիւնը Մխիթար Գօչի, Վարդան Պատմիչի, Կիրակոս Գանձակեցի, Յովհաննէս Երզնկացիի եւ Յովհաննէս Օրբէլեանի։

Տարսոն կամ *Թարսոն* (*).— Եղած է Պօղոս առաքեալի հայրենիքը եւ Կիլիկիոյ մայրաքաղաքը։ Կը գտնուի Կիւղնոս գետին՝ Միջերկրական թափելիք տեղին մօտ։

Ունի արաբական եւ հայկական բազմաթիւ հիւնութիւններ, որոնց մէջ Հայոց Օշին թագաւորին Ս. Պօղոս եկեղեցին վերածուած է մզկիթի եւ կը կոչուի այժմ Քիլիսէ Ճամիսի (եկեղեցի մզկիթ). նոյնպէս Ս. Սոփա եկեղեցին կը կոչուի Ույու Ճամի (բարձ մզկիթ)։

ՕՇԻՆԻ ԴՐԱՄՆԵՐԸ

Տարսոն հին ատեն ունեցած է համալսարան եւ եղած է ուսման կարեւոր կեդրոն։

Իր մօտն է Նեմրուտ գալէ ըսուած բերդը, որ հայ պատմութեան մէջ յիչուած Լամբրոնի բերդն (*) է։ Հոս ծնած է Օշին իշխանին տղան Ներսէս Լամբրոնացին։

Իսկ Լամբրոնի բերդին մօտն է Սկեւռայ վանքը, ուր մեծցած, ապրած եւ ապա թաղուած է Ներսէս Լամբրոնացին։

ԱՏԱՆԱ.— Սիհուն գետին եզերքը բազմամարդ քաղաք. ունի վաուառող կլիմայ, իր ճահիճներուն պատճառաւ։ Հողը բաւական է չնորհիւ իր տաք ու խոնաւ կլիմային։

Իր անունը կը յիչուի պատմութեան մէջ Քրիստոսէ 50 տարի առաջ։ Իր անունով կը կոչուէր Նամբիրոն։

(*) Ներսէս Լամբրոնացիներու ժամանակ կը կոչուէր **Nampiro**։

(*) Այժմու Թարսուսը կը գտնուի հին Տարսոնի աւերակներուն վրայ։

Ց. Փարիզ եւ արուարձանները

Հ. Դ.

ՓԱՐԻԶԻ կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերները վաղը երկուշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին սալ Միւթիւալիթէի մէջ, 24 rue St. Victor: Զեկոյց պատգամաւորներու կողմէ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

Գաւառ

ԼԻՈՆի համագասպ խումբի ժողովը այս երեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Հ. Ց. Դ. Դրագարանը:

Դիշցահանգիստ Քլամարի անուտիլի մէջ

Կազմակերպուած Սերաստիոյ Դաշնիսաբի Հայր. Միութեան կողմէ: Այսօր կիրակի առաւօտէն մինչեւ իրիկուն: Քլամարի անտառին մէջ, ծանօթ պաղ աղբիւրին մօտ:

Երգ, նուագ, արտասանութիւն եւ անակնկալներ:

Հաղորդ. միջոցներ.— Շոգեկառք՝ Ինվալիտէն, իջնել Մէյէօն, Auber-villiersէն հանրակառք թիւ 89 եւ իջնել Թէրմինիւս Քլամարի:

Անձրեւի պարագային կը յետաձգուի:

ԼՈՒՍԻ ՏԵՍԱՐ

Պարմունիի «ՓՈՓՈՐԻԿԷՆ ՎԵՐՋ» հատորը

12 պատմուածքներ հայ իրական կեանքէ: Գին 20 ֆրանք:

Դիմել՝ Mme. B. Barseghian, 18 Rue Carnot, Chaville (S. et O.) եւ «Ծառաջ»ի վարչութեան՝ Պ. Լեւոն Գեւոնեանի:

Դպրոցական Տիկնանց վարժարան

1 Bld. du Nord, Le Raincy (S. et O.)

Վարժարանը՝ հայեցի դաստիարակութեան հետ, իր աշակերտուհիներուն կ'ապահովէ միջավայրի համապատասխան ուսում:

Հայերէն եւ ֆրանսերէն լեզուները կ'աւանդուին հաւասար խնամքով: Ուսման բոլոր ճիւղերը կը պահեն իրենց մասնաւոր տեղը:

Աշակերտուհիներու արձանագրութիւնը կը սկսի Օգոստոս 15ին: Նիւթական անձուկ պայմաններու մէջ գտնուողներու զաւակները պիտի ընդունուին իբր կիսաթոշակ:

Պայմաններու համար դիմել վարժարանին Տնօրէնութեան, գրաւոր կամ անձամբ, երեքշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթ կէս օրէ վերջ:

Պուա Քոլոնիի մէջ «Ծառաջ» կը ծախուի
Պ. ԱՌԱՔԵԼԵԱՆԻ *արմսարանին մէջ*
CAFE ARARAT
345 Ave. Argenteuil, Bois-Colombes

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԿԷՑՎԷի եւ ՇՐՋԱՆի Հայրենակցական Միութեան ընդհ. ժողովը տեղի պիտի ունենայ այսօր կիրակի, 21 Օգոստոս, կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, Պանեէօ-Քաշանի Մանկապարտէզի սրահին մէջ, 24, *Rue Roger*: կարեւոր օրակարգ: Ներկաներու թիւը մեծամասնութիւն կը համարուի:

ԱՆԴՐԷԱՍի եւ իր շրջանի Հայր. միութեան ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ այսօր կիրակի ժամը 2.30ին, Ֆլօրիա Ճաշարանին մէջ, 61 Mr. le Prince, մէթրօ Օտէոն: Կը հրաւիրուին անդամ եւ ոչ անդամ բոլոր հայրենակիցները: Օրակարգ հաշուետուութիւն, եւայլն: Պիտի կարդացուի Արաբկիր գտնուող հայրենակիցներու ցանկը, կարեւոր բոլորիս համար:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԹ

ՄՏԱՑՈՂԻ

Փարիզ, Օր. Պետ.— 105:

ՁԿՆՈՐՍՈՒԹԻՒՆԸ ՊՈՒԼՈՆԻ ՄԷՋ

Պուլօնիը սիւռ Մէր 19 օգոստ. 932

Այսօր Պուլօնիի մէջ որսացուած է առատօրէն Հարանձուկը, տանտիկիններ, օգտուեցէք առիթէն եւ կերէք այս պատուական ձուկը:

Վառնու խանութ

Լուսաւոր, կազ, ելեկտրականութիւն, առանց բզփրիզի, յարմար դերձակի, սափրիչի, կոշկակարի եւ ամէն առեւտրական գործի համար: Դիւրաւճառելի պայմաններ: Դիմել Տէր-Յակոբեան տպարան, *17* rue Damesme, մէթրօ Թոլպիաք:

Imp. A. DER (Agopian)
7, Rue Damesme, Paris (13)
Le Gérant H. STEPHAN

Plomberie Couverture

Eau, Gaz, Appareils sanitaires, installation dégout

Ընմրցելի գինով: Ցանկնարարութիւնները կ'աւարտին որոշուած օրը: Դոյացում կը տրուի ամենադժուարահաճներուն:

Դիմել՝ A. TATOULIAN, *12bis* rue Eli, Gentilly, Seine

CABINET V. YARJANIAN
JURISCONSULTE

54, Rue La Fayette, Paris (9) (Métro Cadet) Tél. PROVENCE 87-53

Կ'ստանձնէ Առեւտրական, Պատժական, Քաղաքային ամէն տեսակ դատեր: Բրաւագիտական խորհրդակցութիւններ, բոլոր դատական եւ վարչական գործերու համար, գրաւոր կամ բերանացի: Նախարարութեանց եւ բոլոր պաշտօնատուներու մօտ վարչական եւ իրաւական դիմումներ: Հայ առեւտրականներու եւ անհատներու մասնաւոր դիւրութիւններ պատուագնի վճարման համար, նկատի առնելով ներկայ մտեսական տագնապը: Մասնաւոր ապահովութիւն քաղաքային եւ կրօնական ամուսնալուծման դատերու համար: Արագութիւն եւ գաղտնապահութիւն: Դիմեցէք եւ պիտի գտնէք ամէն դոհացում: Գաւառներէն եւ արտասահմանէն եղած դիմումներուն կը պատասխանուի անմիջապէս:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆ
"ՖՕԹՕ ԵՆՕ"
33 RUE D'AIX 33, MARSEILLE

ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ ԲԱՑԱՌԻԿ ԱՌԻԹԷՆ
ՁՄՐԱՆ ԿԱՐԱԳԸ ԱՊԱՀՈՎԵՑԷՔ ԱՄԱՌՈՒԱՆ ԱԺԱՆ ԳԻՆՈՎ

ՔԱՆԻ ՈՐ ԴԻՆԵՐՈՒ ՁԳԱԼԻ ԲԱՐՁՐԱՑՄԱՆ ՆԱԽՕՐԵԱԿԻՆ ԿԸ ԴՏՆՈՒԻՆՔ, ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՍ ՍՈՑՆ ՊԱՀԱՆՋՔԸ ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼՈՎ, ԲԱՑԱՌԻԿ ԳԻՆՈՎ ՎԱՃԱՌՄԱՆ ԱԿՍԱՄԱ Է:

Անարատ կարագ	5% ադուաճ, քիլօն	*12.50*	ֆրանք
» »	3% » »	*12.75*	»
» » *demi salé*	1½% » »	*13.50*	»
Հալէպի իալաճ անարատ կարագ		*17.—*	»

2—5—10 քիլօնոց զոցուած եւ ժաքուր տուփերու մէջ, յանձնելի բնակարան: Մեծաքանակ գնումի բացառիկ գեղչ:

Դիմել՝ Comptoir Général des Beurres, 74 *Rue* Gergovie, *Paris* (14). Tél. Seg. 70-07, 70-88:

ՀԱՅԱՑԷԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ
ՏՕՔԹԷՕՐ Մ. ՏԻՄԻՃԵԱՆ *(ՆՈՐԱՅՐ)*

147, Rue de Voies-du-Bois
Tél. Charlebourg 05-74 **Colombes (Seine)**

(Փարիզէն՝ Gare St. Lazareի գիծը առնել եւ իջնել La Garenne)

ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԿԻՆԵՐՈՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ընդունելութեան ժամը 2—8, կիրակի եւ տօն օրեր 9—12

ՍԵԳՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ
Վիրաբոյժ - ատամնաբոյժ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱՔԻՒԼԹԷՆ
14 Rue Lagrange, PARIS (5)

ՄԱՄՆԱԳԷՏ ՈՍԿԻ ԲՈՒՐՈՒՆ, ՊՈՒՀԻ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱՇԱՐԱԽ

Բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործողութիւն

Կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն 8, առաւոտները ժամադրութեամբ, կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր:

Métro St. Michel *կամ* Maubert-Mutualité

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԼԻՈՆի ՏԻՄԻՆի վիճնի եւ ՇՐՋ. ՀԱՅՈՒԹԵԱՆ Հ. ԹԱԴԷՈՍԵԱՆի «ՏՊ. ԵՓՐԱՏ» Ը

Փոխադրուած է 36 rue Voltaire, Lyon

R. C. Lyon A. 77-929 Tél. Moncey 53-75

Կը ստանձնենք գոյնզգոյն եւ գեղատիպ տպագրական ամէն տեսակ գործեր, քառչուէ ամէն տեսակ կնիքներ՝ դիւրամատչելի գիներով: Գաւառներէն եղած ապսպրանքներուն շուտով ընթացք կը տրուին:

ՏՕՔԹ. ՍՊԱՐԹԱԼԻ

ՓԱՐԻԶԻ ԲԱԺՆ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ
Նախկին գլխաւոր բժիշկ եւ վիրաբոյժ իզմիրի Ազգ. հիւանդանոցին
44 Rue Poissonnière. մէթրօ՝ Bonne Nouvelle
ընդունելութիւն ամէն օր ժամը 14—18 եւ ժամադրութեամբ

Մետաքսէղէն եւ թաւիշներ

Unis et inprimés, soie naturelle et artificielle

ՄԱՐՆԷի ՅԱՏՈՒԿ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ

ՖԷՐՄԱՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

26 Rue des Capucins *եւ* 2 Rue Romarin, LYON

Հեռաձայն Burdeau *34-07*, հեռագրական հասցէ Fermanef, Lyon

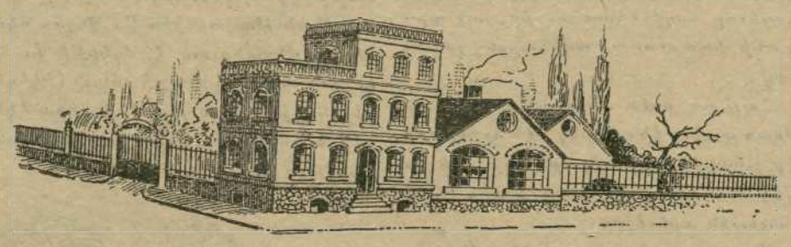
Etude de Me **BERNARD WAHÉ (ՊԷՕՐԷՖՃԵԱՆ)**

(12 année)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris
Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales
JURISCONSULTE
Droit Français et International Privé

18, Rue Dauphine, Paris (6e) Tél. Danton 73-97

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ հաշտարար դատարաններու առջեւ, կուտայ certificats de coutumes ներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները

REALISATION IMMOBILIERE

Կը հրաւիրենք բոլոր անոնք որ տուն շինել պիտի տան, չի կնքել ոեւէ անձնառութիւն, առանց մեզի խորհուրդ հարցնելու:

Ամէն դիւրութիւն շինութեանց եւ փոխառութեանց համար: Երկար պայմանաժամ նուազագոյն տոկոսով:

Դրուած դրամագլուխին վրայ 100ին 70 եկամուտ կ'ապահովենք տարեկան: Ընկերս նաեւ վարձու յարկաբաժիններ եւ աշխատանոցներ:

Թորիդակցութիւնները ձրի են, ժամը 2էն 6.30:

Նշանեան *20, Passage Prado, (մէթրօ Սէն-Ջրնի)*

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԵՒ ՁԱՐՏԱՐԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ

ԵՐԵՔ *կ'ուզէք ձեր գործի տետրակները կանոնաւորել՝ ճշգրիտ ու կանոնաւոր տարեվարձակալութեամբ մը եւ ձեր հաշիւները համաձայնեցնել տուրքի վերջին օրէնքներուն հետ.*

ԵՐԵՔ *դատակոչեր ստացած էք* huissierներէ.

ԵՐԵՔ *պայմանագրութիւններ ունիք շարադրելիք կամ կնքելիք.*

ԵՐԵՔ *կ'ուզէք հաշիւի կարգադրութիւն մը կամ ժամանակամիջոցին ստանալ.*

ԿՐՆԱՄ ՁԵԶԻ ԱՄԵՆԱԱՐԱԳ ԿԵՐՊՈՎ ԳՈՀԱՑՆԵԼ

Դիմեցէ՛ք **Պ. ՓԱՐՄԱԳ**, 28, Bld. de Strasbourg, Paris (X). Tél. Botzaris 17.64

որ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9էն 12, եւ կամ ժամադրութեամբ ձեր գրասենեակները մէջ:

E. TER-MINASSIAN

Export und import, Komissionen und Vertretungen

Ցանկն կ'առնէ կատարել Գերմանիոյ մէջ վաճառքը հում նիւթերու (չոր պտուղ, ադիք եւ այլ ապրանքներ), ինչպէս նաեւ գնումը դարձեալ Գերմանիոյ ամէն կարգի ապրանքներու:

կը ստանձնէ ներկայացուցչութիւնը առեւտրական, վաճառականական եւ արդիւնաբերական հաստատութեանց:

Հասցէ՝ Motzstr 29, Berlin w. 30, Allemagne.

ASSOUAD et KOKORIAN

56 Rue du Fbg. Poissonnière, PARIS (10)
Tél. Provence 52—15

ՄԵԾԱԲԱՆԱԿ ԿԷՍ ՄԵԾԱԲԱՆԱԿ ՓՈՔԲԱՔԱՆԱԿ

կը ծախենք քրէպ տը շին (մէթրով), ժիւլիեր, ռոպեր, քորսաժներ, քրէպ տը շինի, արուեստական մետաքսէ եւ բուրդէ էշարփներ: Լաւագոյն ապրանքներ ամէնէն ժամանակակից գիներով:

Հրաւէր բոլոր փափկասնաշակներուն
Ճաշարան Գ Ա Ր Լ Օ

34 Rue St. Lazare, Paris (9)

Արեւելեան եւ եւրոպական համեղ եւ խնամուած կերակուրներ

Գիները շատ դիւրամատչելի, արագ եւ անփութի ապասարկութիւն

Մի մոռնաք իր անուանի մածունը

Հայերու ժամադրավայրը
Ճաշարան Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52—73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՁԱՇԱՐԱՆ CAUCASE

23 Rue de la Huchette, Métro St. Michel

Ռուսական եւ արեւելեան համեղ կերակուրներ՝ պատրաստուած յայտնի խոհարարներու կողմէ:

Ճաշի միջոցին անընդհատ նուագ

Prix Fixe *4 պնակ կերակուր՝ 6 ֆրանք*

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՏՕԿԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. հիւանդանոցներու
Պատուոյ մէտայլ Ֆրանս, առողջապահ. նախարարութենէն
Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)

Téléphone: TRINITÉ 59—54

Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.50էն 7.50, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրութեամբ) կիրակի եւ տօն օրերը 10—12:

Շոն կը կատարուին՝ Ռ. ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, շղոանկարում (radiographie), գեր-մանիշակագոյն, յետ-կարմրագոյն եւ ուլթրակինեան դարմանում (radiothérapie profonde), նաեւ ՏԻԱԹԷՐմիի բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մարքային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործուած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են:

Թոքախտաւորներու համար **pneumothorax**ի գործողութիւն: Հակաշիճախտային խարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ):

Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ բնէաճական, ելեկտրական եւ ֆիզիքեան մէթոտներ:

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց ծննդամիզային եւ վեներային հիւանդութիւններու համար:

Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք:

Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ դրսի հիւանդներուն.

Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway *26*, 28, 54:
Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

ՏՈՒՐՔ ԵՒ ՀԱՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Ձեր հայմարակալութեան, տուրքի գործողութեանց եւ առեւտրական ձեւակերպութեանց համար դիմեցէք

Դաւիթ Թաճիրեանի

6 *Passage Violet, Paris* (10) *ԱՄԻՍԸ 50 ՖՐԱՆՔ*

Հայրենակիցներու ուշադրութեան

Սուլթաններու Սուլթանը, աշխարհի սուրճերուն թագաւորը իմաստուն մարսողութիւնը կը դիւրանայ եւ հանգստի ժամանց կ'ունենայ: Պահանջեցէք հայ նպարավաճառատուներէ

Կեդրոնատեղի 92 *Rue d'Angoulême*

S. TOROSSIAN

Մէթրօ Ccuronnes եւ Parmentier

Ծանօթ.— կեդրոնատեղիէն չորս անգամէն կամ միանուագ 5 քիլօ գնողներու կը տրուի նուէր:

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration — 17, Rue Damesme PARIS (13e)

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ — Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՒԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 23 ՕԳՈՍՏՈՍ 1932

23 AOUT 1932

Ը. ՏԱՐԻ Թիւ 1963 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 30 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՇԻՆԱՐԱՐ ՁԵՌՆԱՐԿ ՄԸ

Զափահաս Որբերու Միութեան նոր համագումարի համառօտ տեղեկատուութիւնը, որ լոյս կը տեսնէ մեր այսօրուան թիւին մէջ, յիշատակութիւնը կայ երկու որոշումներու, որոնք ուշադրաւ են եւ պէտք է սեփականութիւնը դառնան ամբողջ հայ գաղութներուն:

Առաջին.— «Ուժ տալ Սուրիոյ մեր մասնաճիւղին եւ ջանալ այդ սահմաններուն համախմբել մեր ընկերները, նկատելով որ այդ շրջանին մէջ չկայ այլասերման վտանգը եւ համեմատաբար աւելի զօրաւոր է ազգային ոգին»:

Երկրորդ.— «Գնել ագարակ մը եւ հոն պատսպարել մեր անպաշտպան որբերն ու որբուհիները, հոն փոխադրել մեր տպարանը, երկրագործական աշխատանքին կողքին հաստատել տեսակ մը կրթական վառարան»:

Այս երկու որոշումներն իրար լրացնող եւ ամբողջացնող հանգամանք մը ունին: Երկուքը միասին կը կազմեն այն չինարար ձեռնարկը, որուն լծուած է Զափահաս Որբերու Միութիւնը:

Որբերու բանակ մը կայ տարագիր հայութեան մէջ, որ, ինչպէս ըսինք մեր նախորդ խմբագրականին մէջ, այսօրուան երիտասարդ հայութիւնը կը ներկայացնէ: Այդ երիտասարդ հայութիւնը միայն ոգեւորութիւն եւ բանկումը չէ որ կը ներկայացնէ հայ բազմութեան ծոցին մէջ, այլ նաեւ չինարար տարրն է, աւելի կորովի եւ աւելի վճռական, միեւնոյն ժամանակ չարքաշ եւ համախմբման ընդունակ:

Համախմբում եւ կազմակերպութիւն, ինչ որ կը պակսի չատ յաճախ հայ ժողովուրդին, հետզհետէ նկարագիրը կը դառնայ մեր չափահաս եւ խելացի երիտասարդութեան:

Ձոմը հետզհետէ ոգին կը դառնայ այդ կազմակերպութեան, կարգապահութեան եւ համախմբման: Այս ոգին չի սահմանափակուիր միայն անոնցմով, որ կը դառնուին Միութեան մէջ, այլ կը տարածուի բոլորին վրայ, որ նոյն բանան ունին եւ նոյն կորովով կ'ուզեն կերտել իրենց վաղը:

Վերը յիշուած երկու ձեռնարկներն ալ իրենց հիմքին մէջ չինարարական են եւ կը խօսին ամբողջ հայութեան ե՛ւ սրտին ե՛ւ մտքին: Որովհետեւ նպատակ ունին ֆիզիքապէս եւ բարոյապէս պահպանել հայութիւնը:

Հայութեան տեղաւորումն ընդհանրապէս ամէնէն մեծ մտահոգութիւնն է մեր ներկայ օրերուն: Իսկ չափահաս որբերու համախմբումն ու տեղաւորումը գերազանց գործ մըն է, որովհետեւ եթէ ցիր ու ցան բազմութեան տեղաւորումը ժամանակաւոր փրկութիւն մըն է, որբերու տեղաւորումը եւ համախմբումը կը նշանակէ հիմքը դնել առողջ, նոր ու երիտասարդ հայ հատուածի մը, որ կրնայ ճախել ֆիզիքապէս ու բարոյապէս, որ կրնայ փրկել իր գոյութիւնը եւ փրկել նաեւ իր չրջապատի գոյութիւնը: Ան կարող է դառնալ առողջ ուժ մը, օգտակար ոչ միայն ինքն իրեն համար, այլ օգտակար ու վերակենդանացնող մեր գաղութներուն մէջ, ուր հիւանդութիւնն ու քայքայումը բոյն դրած են:

Նոր ու առողջ գաղութներու հիմնումը զօրաւոր պատուաստ մը կ'ըլլայ վերանորոգելու ցրուած հայութեան հոգեբանութիւնը, կազմակերպելու աչխատասէր բազմութիւններու բազուկները, օղակելու անջատուած ու անհատական մտահոգութիւններով ցրուած գաղութները եւ ներկայանալ կազմակերպուած ազգ մը, թէ՛ եւ տարագիր:

Առանձնապէս ոգեւորիչ գաղափար մըն է որբերու ագարակի կազմակերպութիւնը:

Համախմբել անպաշտպան որբերն ու որբուհիները ընդարձակ ագարակի մը մէջ, կազմակերպել երկրագործական աչխատանքները, դառնալ ինքնապահ գաղութ մը, հայկական կորիզ մը, ու ֆիզիքական գոյութեան հետ ստեղծել նաեւ մշակութային բարոյական դիմագիծ մը, ունենալ տպարան մը, ու ագարակը վերածել կրթական վառարանի մը:

Պէտք կա՞յ ըսելու թէ այսպիսով կազմակերպուած ագարակ մը, կը դառնայ կեդրոն մը, ուր կրնան դիմել անգործ որբերը:

Պէտք կա՞յ ըսելու թէ այսպիսի ագարակ մը կրնայ իր օրինակներն ունենալ եւ անգործները հոն համախմբել:

Պէտք կա՞յ ըսելու որ ագարակը կ'ունենայ իր դիչերային դասընթացքները մեծերուն համար, եւ իր դպրոցը նորահաս մանուկներուն համար:

Այս երիտասարդները երբ իրենց ճիգերը կը համախմբեն նրման չինարարական ձեռնարկի մը չուրջ, անտեսական, բարոյական եւ կրթական օջախ մը հիմնելու Սուրիոյ կամ Ֆրանսայի մէջ, համագաղութային գործ մըն է որ կը ձեռնարկեն: Բոլոր գաղութները այդ ձեռնարկին վրայ պիտի նային որպէս իրենց ձեռնարկը: Չպէտք է թողուլ որ որբերու Միութիւնը մինակը մնայ իր ճիգերուն եւ չանքերուն մէջ, չպէտք է թողուլ որ անտեսական նեղ պայմաններու բերումով ընկճուի Ձոմը եւ այս գեղեցիկ ձեռնարկը ձգուի անորոշ ժամանակով:

Եւ ոչ միայն գաղութները պէտք է իրենց ուշադրութեան առարկայ դարձնեն այս երիտասարդութեան չինարարական ձեռնարկները, այլ նաեւ հանրային այն հաստատութիւնները, որ կոչուած են այդ ուղղութեամբ գործ մը կատարելու, պարտաւոր են իրենց օժանդակութիւնը բերելու անոր:

Բարեգործական Ընկերութիւնը, մասնաւորապէս, պարտաւոր է հետաքրքրուիլ այս գործով: Բարեգործականը կրնայ եւ պարտաւոր է չօչափելի օժանդակութիւն մը բերել գործին, որ պատիւ պիտի բերէ բոլորին:

Կ. Ս.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Սանձարձակ աւարառութիւն

Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ խորհրդային թերթերը կը չարունակեն դղրդագին յայտնութիւններ հրատարակել կայարաններու եւ մթերանոցներու եւ հողագործական ձեռնարկներու մէջ կատարուած գողութեանց եւ աւարառութեանց մասին:

«Փրաւտա» օգոստ. 21ի թիւին մէջ ամբողջ էջ մը յատկացուցած է այս հարցին: Պարենաւորման դժուարութիւնը բնականաբար բազմացուցած է գողութիւնները: Ուրալի չրջանին մէջ կազմակերպուած հրոսախումբ մը կը կողոպտէր վագոնները եւ մթերանոցները: Օգոստ. 7ի հրամանագրէն յետոյ, դատարանները աւելի խստացուած ըլլալով, անխնայ մահուան դատապարտած են յանցաւորները: «Փրաւտա» կը պատմէ թէ Մոսկուա — Քուրսքի երկաթուղիի պաշտօնեաները տակնուվրայ ընելով մթերանոցները, արձակ համարձակ կը գողնային ապրանքները: Այս տարուան առաջին վեց ամիսներու ընթացքին, 7303 գողնքներ եղած են գողցուած ապրանքներու մասին, բայց պաշտօնեաները անպատկառ եւ սոսկալի պատասխաններ տուած են հետագրով: Անպատասխանատուութիւնը ընդհանուր ըլլալով, դժուար եղած է բռնել յանցաւորները: Միայն այս գործին համար 37 պաշտօնեաներ ցարդ յանձնուած են եւ հաւանաբար պիտի գնդակահարուին: Գողցուած ապրանքներուն մէջ ամէն տեսակ առարկաներ կան, — կահ կարասի, անկողին, ծածկոց, մորթ, գեաս, մուճակ, գլխարկ եւն.: Գիւղերուն մէջ բազմաթիւ գողութիւններ եղած են հաւաքական անտեսութեանց ցորենի ամբարանոցներէն: Մամուլը այս առթիւ կը մեղադրէ կուլակները, անողոք պատիժ պահանջելով:

«Փրաւտա» կը խոստովանի թէ «անհատականութեան մոյնը եւ հակընկերային ձգտումները» կենդանի են տակաւին:

Տնտեսական համաժողով

Օթավայի խորհրդաժողովը վերջացած ըլլալով, անգլիական կառավարութիւնը սկսած է գրազիլ համաչխարհային անտեսական խորհրդաժողովի պատրաստութեամբ: Երկու նախապատրաստական յանձնախումբեր պիտի գումարուին սեպտեմբերին, մէկը Ժընեւի կամ Լոնտոնի մէջ, իսկ բուն համաժողովը պիտի հրաւիրուի նոյեմբերին, ամերիկեան բնարութիւններէն յետոյ: Ժողովը պիտի գոհանայ նախնական խորհրդակցութիւններով եւ պիտի յետաձգուի մինչեւ 1933 յունուար:

Կորկուրճ պիտի գիհաստուի

Վճռաբեկ ատեանը քննելով Կորկուլովի խնդրագիրը՝ իր մահավճիռի վերաքննութեան մասին, մերժեց եղած առարկութիւնները: Դատարանը անհիմն կը գտնէ օրինական ձեւակերպութեանց թերութեան մասին եղած առարկութիւնները: Մնեւնոյն ատեն կը մերժէ իրրեւ քաղաքական ոճիր ընդունիլ նախագահ Տումէրգի սպանութիւնը: (1848ի օրէնքով մահապարտիը ջնջուած է քաղաքական սպանութեանց համար եւ անոր տեղ հաստատուած՝ մշտնջենական բեղդարգելութիւն):

Այս վճիռով, վերջնական կը համարուի Կորկուլովի մահապարտիը, եթէ նախագահը չներէ:

Եթէ չյանձնես, կը գնդակահարուիս

Մոսկուայէն կը հեռագրեն օգոստ. 21 թուականով.—

Խորհրդային իշխանութիւնը որոշեց մահապարտի ենթարկել այն գիւղացիները որոնք կը մերժեն յանձնել իրենց հունձքը: Շաբաթներէ ի վեր, հողագործները կը պահէին իրենց բերքը եւ մեծ մաս մը կը յանձնէին կառավարութեան պաշտօնեաներուն: «Հունձքի վաչտեր» ղրկուած են բոլոր չրջանները, ստուգելու համար ցորենի բաբքին քանակը:

Իտալական ռազմափորձերը

Կիրակի օր սկսան իտալական մեծ ռազմափորձերը: 1924ին ալ ռազմափորձեր կատարուած էին միեւնոյն տեղը, բայց այն ատեն տարրեր էին: Մինչեւ 1929 վարանում կը տիրէր արհեստագիտական միջոցներու գործադրութեան մասին, վերջին երեք տարիներու փորձէն յետոյ, եւ 1929էն ի վեր, ամէնէն նոր մեթոտներն են որ փորձի կ'ենթարկուին: Թերթերը կը գրեն թէ 50,000 զինուորներ կը մասնակցին այս ռազմափորձերուն, իսկ ուրիշ 250,000 զինուորներ մասնակի ռազմափորձեր պիտի կատարեն միւս չրջաններուն մէջ: Ռազմափորձերուն գլխաւոր արժանիքը պիտի ըլլայ զինուորներու փոխադրութեան միջոցներու արագութիւնը:

Սեպաւիկի Թալ. Խորհուրդը անվախաո

«Հորիզոն»ի մէջ կը կարդանք (16 օգոստ.).—

Լախտի անսպասելի հարուած մը իջած է՝ ամենայն ապօրինութեամբ եւ խարդախութեամբ «ընտրուած» եւ ժողովուրդին վստահութիւնը չվայելող «Թաղ. Խորհուրդ»ին ու զայն պաշտպանող վատահամբաւ քլիքին վրայ: Շարաթ կէսօրէ վերջ, առաջնորդարան ղրկուած պաշտօնագրով մը, ընդհ. կուսակալութիւնը կը բեկանէ յուլիս 31ին տեղի ունեցած ընտրութիւնը, յայտնելով որ չի ճանչնար առանց իր գիտակցութեան ընտրուած համայնքային մարմինը:

Ինչպէս այս պաշտօնագրէն կը հասկցուի, ընդհ. կուսակալութեան ամէնէն աւելի զայրոյթ եւ զարմանք պատճառած է այն իրողութիւնը, թէ ընտրութիւն կազմակերպողները, նախապէս, ոչ միայն տեղեկութիւն չեն տուած ընդհ. կուսակալութեան արտաքին գործերու անօքսնութեան՝ կատարուելիք ընտրութեան մասին, այլ նոյն իսկ, եղածը, առ ի գիտութիւն իսկ չեն հաղորդած պատկան պաշտօնատան: Ընդհ. կուսակալութիւնը, մամուլէն եւ ոստիկանական իշխանութիւններէն միայն իմացած է եղածը եւ գանելով զայն ապօրինի, բեկանած է, հրահանգելով միաժամանակ, որպէս զի նոր ընտրութիւնը կատարուի իր ցուցմունքներով եւ ընտրուի այնպիսի մարմին մը, որուն իւրաքանչիւր անդամը բացարձակ վստահութիւն ներչնչէ նա՛եւ կառավարութեան:

Շանկհայի կացութիւնը խառն է

ՇԱՆԿՀԱՅ, 19.— Քաղաքապետութեան չանքերուն հակառակ կացութիւնը լաւ չէ քանի որ հակաճափոնական պոյքոթը տակաւ կը սաստկանայ: Ճափոնի հիւպատոսը բողոքեց, բայց ի զուր: Շափէյ ալ խառն վիճակ մը ունի եւ կը վախցուի որ դէպքերը վերսկսին:

Սպանիոյ խորհրդարանական հողերը

ՄԱՏՐԻՏ, 19.— Սպանիոյ խորհրդարանը 14ի դէմ 262 ձայնով երէկ ընդունեց վերջին արքայական չարժման մասնակցողներուն հողերը առանց փոխարժէքի գրաւելու մասին եղած օրէնքը:

Գերմանիոյ կուսակցական պայքարը

ՊԵՐԼԻՆ, 21 Օգոստ.— Քանի օրէ ի վեր զրոյց կը չրջի թէ սէնթիքալիստ չրջանակները բազմաթիւ խօսակցութիւններ կ'ունենան կառավարութեան կազմութեան մասին: Գերման համայնավարներու կեդրոնի օրկանը այսօր գայթագունց լուր մը կը հրատարակէ որ եթէ ճիշդ ըլլայ, մեծապէս չահեկան է: Այդ թերթը կ'ըսէ թէ օգոստոս 18ին գաղտնի ժողով մը եղաւ գօր. Ֆոն Շլայխէրի եւ ընկերվարական ու սէնթիքալիստ կարգ մը պետերու միջեւ որ այս վերջիններէն արամադրութիւն յայտներ են նախագահական դահլիճ մը կազմութեան եւ համաձայներ են կարգ մը կէտերու վրայ: Միւս կողմէ Բասխաներու պետ Շեթրասէր ալ կը բանակցի կեդրոնի այն երեսփոխաններուն հետ որ միանգամայն ազդեցիկ պետերն են քրիստոնեայ սէնթիքաներու:

Այս տեսակցութեանց հետեւանքով իբր թէ համաձայնութիւն գոյացեր է կազմելու Ֆոն Շլայխէրի նախագահութեամբ դահլիճ մը, ուր Շեթրասէր պիտի ըլլայ ներքին նախարար, իսկ Պրիւնինկ՝ արտաքին նախարար:

Իսկ Ֆոն Փափէն վախնալով որ խորհրդարանը դումարուելուն անվստահութեան քուէով պիտի իյնայ, եթէ չի կարենայ կանխաւ համաձայնիլ խորհրդարանի խմբակցութեանց հետ, այն ատեն, անվստահութեան քուէէն առաջ պիտի լուծէ խորհրդարանը կամ անպայման ժամանակով պիտի յետաձգէ նստաչրջանը:

Դրամ կուտան եւ չառներ

ՎԻԵՆՆԱ, 21.— Լօգանի մէջ որոշում մը անցաւ որուն համաձայն, մեծ փոխատուութիւն մը կ'ըլլար Աւստրիոյ իր անտեսական վիճակը բարւոքելու համար: Սակայն այս փոխատուութեան պայմանագիրը աւստրիական խորհրդարանէն անցաւ միայն մէկ ձայնի առաւելութեամբ: Աւստրիա որ տարիներէ ի վեր այս օժանդակութիւնը կը խնդրէր, հիմա որ իրեն կ'ընծայեն զայն, չի կրնար ընդունիլ ներքին պառակտումներու հետեւանքով: Այս պայմաններուն մէջ, կ'ըսէ թերթ մը, դրամ առողջ պետութեանց պատուխանելուն կը մնայ զալ Վիեննա եւ խնդրել որ Աւստրիացիք ընդունին այս դրամը...:

Մօլիսըն կը յանդիմանուի կնոջմէն

ՆԻՒ ԵՈՐՔ, 21.— Անգլիացի օդաճնարդ Մօլիսըն որ Ատլանտեանը անցնելէ յետոյ Քանատա իջած էր, իր օդանաւով մեկնեցաւ անկէ եւ այսօր ժամը 16·35ին հասաւ Նիւ Եորքի մօտակայ օդակայանը:

— Հակառակ խոստումին թէ հանի մը օրուան մէջ պիտի կատարէր Ատլանտեանի երթուդարձը, Մօլիսըն Քանատայի մայրաքաղաքը գնաց, հրաւէրներ ընդունեց, բանախօսութիւններ ըրաւ եւ այսպէս ժամանակը կ'անցընէ: Նոյն իսկ, ան հեռագրեց կնոջը — իր 15 օրուան հարսը, ան ալ օդաճնարդ — որ գայ իրեն միանալ Նիւ Եորք, հանի որ գինեը շատ... կարօտցած էր: Տիկին Մօլիսըն որ նախապէս տրամադիր էր երթալ, վերջին պահուն հեռագրեց ամուսնին թէ պէտք է իր առաջադրած նպատակը գլուխ հանէ, թէ պէտք չէ գրօսանքի ու ճոյն իսկ սիրոյ անձնատուր ըլլալ:

Օդաճնարդին կինը յայտարարեց իր բարեկամներուն.

—Ձիմ հանիցս հեռախօսով իմնմէ ուզեց որ երթամ իրեն միանամ Նիւ Եորք: Բայց կ'ուզեմ որ նախ աւարտէ իր ձեռնարկը որուն կէսը միայն եղած է: Պէտք է հանգչի, եւ եթէ իրեն եղած հրաւէրներուն ետեւէն վազէ, իր առողջութիւնը չպիտի թոյլատրէ կատարելու վերադարձը: Իր ծրագրին մէջ այդ բաները չկային: Եւ յետոյ, եթէ Նիւ Եորք երթայի, հազիւ հանի մը օր միասին պիտի ըլլայինք, այդ ալ կ'արժէ՞ միթէ...:

Ցոյցեր Հալէպի մէջ

ՀԱԼԷՊ, 10 Օգոստ.— Երէկ քաղաքին ամբողջ չուկաները փակ էին: Հիւսուածեղէնի գործած չուրջ 25,000 բանուորներէն խումբեր փողոցները ելած, հաց կը պահանջէին: Ձախակողմեան տարրերը հրահրած ըլլալով արհեստագործութիւնները այս աչխատաւորներուն, այս պարագան կը սպառնայ զանոնք սովամահութեան դատապարտել: Ցուցարարները կը պահանջեն յատկեալ մաքսատուրքերով խոչընդոտ հանդիսանալ ճափոնական տարրերու ներածման:

Մաքսատուրքի նոր սակէն գոհ չմնացին ոստայնանկները եւ կազմակերպուած ուժերով յարձակեցան ճաչարաններու, պաղատվաճառներու վրայ եւ բռնութեամբ կողոպտեցին զանոնք: Ժողովուրդը վախնալով փակել չուկաները. ոչ ոք կրցաւ բանալ իր խանութը: Քաղաքապետութիւնը որ խոստացած էր նպաստ տալ անգործ աչխատաւորներու, չի կրցաւ յարգել իր խոստումը:

Կէսօրէ վերջ, Առեւտրական Սենեակի մէջ ժողով մը գումարուեցաւ, ուր ներկայ գտնուեցան կուսակալը, գործարանատէրե-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԻ ԵԼԵԿՏՐԱՍԱՆՑ ԿԱՅԱՐԱՆԻ ՀԱՇՎԵՔՆՆԻՉԸ

ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ ԵՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ

Ընկերներ, մեր էլեկտրասանցի հաշվեքննիչները հետաքրքրվում են ոչ միայն ձեր կողմից ժամանակին վճարումներ կատարելու, այլև ձեր տնտեսության ընթացքով։ Նրանք ձեզ կօգնեն ճիշտ հաշվելու ձեր ծախսերը, ցույց կտան, թե ինչպես կարելի է խնայել էլեկտրականությունը, և կխորհրդատվեն, թե ինչպես ավելի ձեռնտու կերպով օգտագործել էլեկտրական էներգիան։

Հաշվեքննիչները ձեզ կտեղեկացնեն նաև այն մասին, թե ինչպես պետք է վարվել էլեկտրական սարքերի հետ, որպեսզի դրանք երկար ծառայեն

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆԱՊԵՏԱԿԱՆ

(ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐԱԿԱՆ)

Հայաստան ճանաչի եւ յայտարարէ

Ի.

ՊԱՏՄՈՒԱԾ ՀԱՅՈՑ ՀԱՄԱՌՕՏ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԳԱՐՈՒՍՏԱԿ (*) կամ ՍԱՍՈՒՆ. — Ամէն մէկ Հայ գիտէ, որ ամբողջ Հայաստան եւ Հայութիւն ամբողջ աշխարհի վրայ ապրած է ու կ՚ապրի ազատ եւ անկախ կեանքով, իր հողին վրայ, իր տէրն ու տիրակալը։ Ամէն մէկ Հայ գիտէ, որ Հայաստան ունեցած է իր թագաւորները, իր զօրքերը, իր ամրոցները, իր ազնուականները, իր գիտնականները, իր արուեստագէտները, իր ճարտարապետները, իր նաւատորմիղները, իր առեւտուրը, իր դրամը, իր կշիռն ու չափը։ Ամէն մէկ Հայ գիտէ, որ Հայաստան ունեցած է իր սեփական լեզուն, գրականութիւնը, գրերը, տառերը, թուականները, իր տոմարը, իր ժամանակագրութիւնը։ Ամէն մէկ Հայ գիտէ, որ Հայաստան ունեցած է իր սեփական կրօնը, եկեղեցին, դպրոցները, հոգեւորականութիւնը, իր ուխտերը, իր վանքերը, իր ճգնաւորները, իր սրբերը, իր նահատակները։ Ամէն մէկ Հայ գիտէ, որ Հայաստան ունեցած է իր սեփական ճարտարութիւնները, իր գործարանները, իր արհեստները, իր ոսկերչութիւնը, իր գորգերը, իր ասեղնագործութիւնները, իր ներկերը, իր ներկարուեստը։ Ամէն մէկ Հայ գիտէ, որ Հայաստան ունեցած է իր սեփական ճաշակը, իր սովորութիւնները, իր հանդերձները, իր զարդերը, իր զինուորական կազմակերպութիւնը, իր զէնքերը, իր զրահները, իր ռազմական ձիերը, իր ռազմական կառքերը։ Ամէն մէկ Հայ գիտէ, որ Հայաստան ունեցած է իր սեփական ընտանեկան կեանքը, իր հարսանիքները, իր թաղումները, իր սգաւորութիւնները, իր ուրախութիւնները, իր տխրութիւնները։ Ամէն մէկ Հայ գիտէ, որ Հայաստան ունեցած է իր սեփական ազգային հերոսները, իր ազգային նահապետները, իր ազգային առաջնորդները, իր ազգային ոգեկոչումները։ Ամէն մէկ Հայ գիտէ, որ Հայաստան ունեցած է իր սեփական ազգային տօները, իր ազգային հանդէսները, իր ազգային խրախճանքները, իր ազգային ուրախութիւնները, իր ազգային տխրութիւնները։ Ամէն մէկ Հայ գիտէ, որ Հայաստան ունեցած է իր սեփական ազգային երգերը, իր ազգային պարերը, իր ազգային նուագները, իր ազգային գործիքները։ Ամէն մէկ Հայ գիտէ, որ Հայաստան ունեցած է իր սեփական ազգային ոճը, իր ազգային ճաշակը, իր ազգային գեղարուեստը, իր ազգային ճարտարապետութիւնը, իր ազգային քանդակագործութիւնը, իր ազգային նկարչութիւնը, իր ազգային մանրանկարչութիւնը։ Ամէն մէկ Հայ գիտէ, որ Հայաստան ունեցած է իր սեփական ազգային գրականութիւնը, իր ազգային պատմագրութիւնը, իր ազգային վիպասանութիւնը, իր ազգային քերթողութիւնը, իր ազգային դրամագրութիւնը։ Ամէն մէկ Հայ գիտէ, որ Հայաստան ունեցած է իր սեփական ազգային ոգին, իր ազգային հոգին, իր ազգային մարմինը, իր ազգային կազմը, իր ազգային կերպարանքը։ Ամէն մէկ Հայ գիտէ, որ Հայաստան ունեցած է իր սեփական ազգային ինքնութիւնը, իր ազգային անհատականութիւնը, իր ազգային էութիւնը։ Ամէն մէկ Հայ գիտէ, որ Հայաստան ունեցած է իր սեփական ազգային ճակատագիրը, իր ազգային բախտը, իր ազգային վիճակը, իր ազգային կեանքը, իր ազգային մահը։ Ամէն մէկ Հայ գիտէ, որ Հայաստան ունեցած է իր սեփական ազգային յարութիւնը, իր ազգային վերածնութիւնը, իր ազգային վերանորոգութիւնը, իր ազգային վերակենդանացումը։ Ամէն մէկ Հայ գիտէ, որ Հայաստան ունեցած է իր սեփական ազգային ապագան, իր ազգային յաւիտենականութիւնը։

Ամէն մէկ Հայ գիտէ, որ Հայաստան ունեցած է իր սեփական ազգային դրօշը, իր ազգային զինանշանը, իր ազգային գունակները, իր ազգային նշանները, իր ազգային խորհրդանշանները, իր ազգային խորհրդաբանութիւնը։ Ամէն մէկ Հայ գիտէ, որ Հայաստան ունեցած է իր սեփական ազգային օրհներգը, իր ազգային քայլերգը, իր ազգային մարտերգը, իր ազգային յաղթերգը, իր ազգային յուղարկաւորականը։ Ամէն մէկ Հայ գիտէ, որ Հայաստան ունեցած է իր սեփական ազգային ոգեւորութիւնը, իր ազգային հպարտութիւնը, իր ազգային ինքնավստահութիւնը, իր ազգային ինքնագիտակցութիւնը։ Ամէն մէկ Հայ գիտէ, որ Հայաստան ունեցած է իր սեփական ազգային ինքնիշխանութիւնը, իր ազգային անկախութիւնը, իր ազգային ազատութիւնը, իր ազգային ինքնուրոյնութիւնը։ Ամէն մէկ Հայ գիտէ, որ Հայաստան ունեցած է իր սեփական ազգային ինքնապաշտպանութիւնը, իր ազգային ինքնահաստատումը, իր ազգային ինքնահաւաստումը, իր ազգային ինքնահաստատութիւնը։ Ամէն մէկ Հայ գիտէ, որ Հայաստան ունեցած է իր սեփական ազգային ինքնաճանաչումը, իր ազգային ինքնաճանաչողութիւնը, իր ազգային ինքնաճանաչութիւնը։ Ամէն մէկ Հայ գիտէ, որ Հայաստան ունեցած է իր սեփական ազգային ինքնաճանաչողական ուսումնասիրութիւնները, իր ազգային ինքնաճանաչողական հետազօտութիւնները, իր ազգային ինքնաճանաչողական քննութիւնները։ Ամէն մէկ Հայ գիտէ, որ Հայաստան ունեցած է իր սեփական ազգային ինքնաճանաչողական գրականութիւնը, իր ազգային ինքնաճանաչողական պատմագրութիւնը, իր ազգային ինքնաճանաչողական վիպասանութիւնը, իր ազգային ինքնաճանաչողական քերթողութիւնը, իր ազգային ինքնաճանաչողական դրամագրութիւնը։ Ամէն մէկ Հայ գիտէ, որ Հայաստան ունեցած է իր սեփական ազգային ինքնաճանաչողական ոգին, իր ազգային ինքնաճանաչողական հոգին, իր ազգային ինքնաճանաչողական մարմինը, իր ազգային ինքնաճանաչողական կազմը, իր ազգային ինքնաճանաչողական կերպարանքը։ Ամէն մէկ Հայ գիտէ, որ Հայաստան ունեցած է իր սեփական ազգային ինքնաճանաչողական ինքնութիւնը, իր ազգային ինքնաճանաչողական անհատականութիւնը, իր ազգային ինքնաճանաչողական էութիւնը։ Ամէն մէկ Հայ գիտէ, որ Հայաստան ունեցած է իր սեփական ազգային ինքնաճանաչողական ճակատագիրը, իր ազգային ինքնաճանաչողական բախտը, իր ազգային ինքնաճանաչողական վիճակը, իր ազգային ինքնաճանաչողական կեանքը, իր ազգային ինքնաճանաչողական մահը։ Ամէն մէկ Հայ գիտէ, որ Հայաստան ունեցած է իր սեփական ազգային ինքնաճանաչողական յարութիւնը, իր ազգային ինքնաճանաչողական վերածնութիւնը, իր ազգային ինքնաճանաչողական վերանորոգութիւնը, իր ազգային ինքնաճանաչողական վերակենդանացումը։ Ամէն մէկ Հայ գիտէ, որ Հայաստան ունեցած է իր սեփական ազգային ինքնաճանաչողական ապագան, իր ազգային ինքնաճանաչողական

ըը, զանազան ճիւղերու անօրէնները եւ որոշեցին հետեւեալ հեռագիրը ղրկել Բ. Գօմիսէրութեան.

«Մաքսային նոր սակացոյցը յուսախաբութիւն պատճառեց, որովհետեւ մի միայն արուեստական մետաքսի տուրքը յաւելում է կրած. մինչդեռ կը սպասուէր որ մետաքսի բոլոր տեսակներն ալ ենթակայ ըլլան այդ նոր սակացոյցին»:

Իտալիոյ սպառազինութիւնը

Ֆրանսական թերթ մը մանրամասնօրէն կը պարզէ Մուսոլինիի ձեռնարկները ուժեղացնելու ոչ միայն ցամաքային բանակը, այլ նաեւ օդային եւ այլ տորմիղները: Ազգային պաշտպանութեան պիւտճէն որ 1922—23ին ընդհանուր ելմտացոյցին 100ին 15 կը կազմէր, 1930—31ի պիւտճէին մէջ ստացած էր 100ին 32 համեմատութիւնը: Մուսոլինի, հակառակ տնտեսական տագնապին, լայնօրէն կը ծախսէ սպառազինմանց համար:

ՄԱՆՐԱԼՈՒՐԵՐ

ՏԱՒՓ մեղմացաւ առջի օր, Փարիզի մէջ, 33 աստիճանէն իջնելով 27ի: Տեղ տեղ փոթորիկներ ծագեցան:

ԽՈՐՀՐԴԱԺԻՆ իշխանութիւնը որոշեց մասնակցիլ բարիւղի խորհրդաժողովին որ պիտի գումարուի Նիւ Եորքի մէջ, յառաջիկայ սեպտեմբերին:

450,000 *ԲԱՆՈՒՈՐՆԵՐ* գործադուլ յայտարարելու կը պատրաստուին օգոստոս 27ին, Անգլիոյ հիւսուածեղէնի գործարաններուն մէջ, իբրեւ բողոք աշխատավարձի կրճատման դէմ: Հաւանական է որ կառավարութիւնը միջամտէ, թէեւ գործատէրերն ու բանուորները համաձայն չեն արտաքին միջամտութեան:

ՖՐԱՆՍԱԳԻ առեւտրական վիճակագրութեան համաձայն ներկայ տարուան յունուարէն յուլիս շրջանին մէջ, ներածումներու ճաւակը եղած է 17 միլիառ 667 միլիոն ֆրանք, արտածումները 11 միլիառ 512 միլիոն, որով 6 միլիառ 154 միլիոնի բաց մը գոյացած է:

ՎԱՐՁԱՊԵՏ Պ. ԷՌԻՕ, ինչպէս յայտնի է՝ մոլի ծխող մըն է և առակի կարգ անցած է իր ծխամորճը (բիբը): Մէջէն կը հեռագրեն թէ Մօզէլի երեսփոխանը հանգանակութիւն մը կը կատարէ տեղական արժէքաւոր ծխամորճ մը նուիրելու համար Պ. Էռիոյի, ի յիշատակ անոր Մէց այցելութեան:

ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ԹԱՆԳԱՐԱՆ.— Մոսկուայի մէջ պիտի ձեռնարկուի շինութեանը Յեղափոխութեան հսկայ թանգարանի մը, ամենավերջին ճարտարապետական ոճով, որ պիտի արժէ 15 միլիոն րուբլի: Այս թանգարանին մէջ պիտի ցուցադրուին, իբր նախահայրերու շրջանին պատկանող արտառոց նշխարներ, ցարերու օրով կատարուած յատկանշական գործեր:

Մարշիի առեւտրականներուն եւ հայրենակիցներուն

ՕԳՈՏԻԵՑԷՔ ՄԵՐ ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐԷՆ ԿԱՆԱՆՑ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ

Մասնագիտութիւն՝ ռոպերու, ժիլէներու, քուէպ տը շինէ շրմզիէներու եւ մետաքս ժեռսէներու:

H. KEHRIBARIAN

19 Rue de Cléry, PARIS (2)

Métro: SENTIER Tél. RICHELIEU 97-12

Կ'ընդունինք ապագրանքներ գաւառէն և արտասահմանէն

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ դաշտահանդէս, «Հոժիտաս» երկսեռ երգչախումբի, այս կիրակի Մէտօնի անտառին մէջ:

Ժամադրավայր կար տէ ղ'Էնվալիտ, առաւօտ ժամը 8.30—9:

Կը հրաւիրուին բոլոր երկսեռ անդամները, համակիրներն ու բարեկամները:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Տէր եւ Տիկին Յակոբ Ճըճկըտըրեան եւ ազգականները շնորհակալութիւն կը յայտնեն ամէն անոնց, որոնք անձամբ, գրաւոր եւ ծաղկեպակով ցաւակցութիւն յայտնեցին ՍԱՐԹԵՆԻԿ Յ. ՃՃԿԿԸՏՐԵԱՆի դառնադէպ մահուան առթիւ:

Imp. A. DER (Agopian)
7, Rue Damesme, Paris (13)
Le Gérant H. STEPHAN

կահաւորուած **ՎԱՐՁՈՒ Է** *գեղեցիկ սենեակ մը (ընտանիքի մէջ) ամիսը 260 ֆր.: Դիմել* Mme. Gulian, 15 St. Marcel, Paris (13):

Վարձու խանութ

Լուսաւոր, կազ, ելեկտրականութիւն, առանց րըփրիգի, յարմար դերձակի, սափրիչի, կոշկակարի եւ ամէն առեւտրական գործի համար: Փիւրաժատելի պայմաններ: Դիմել ՏԷր-ՅԱկոբեան տպարան, 17 rue Damesme, մէթրօ Թոլպիաք:

ՀԱՅԵՐԷՆ ՍՈՐՎԵՑՈՒՑԷՔ ՀԱՅ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒՆ

Այցելու ուսուցչուհի մը հայերէնի մասնաւոր դասեր կուտայ դիւրամատչելի պայմաններով: Գրել՝ Mlle. Sevatch, 7bis rue de Pré St. Gervais, Les Lilas, Seine.

Ե.

Դ.

Գաւառ

Լիոնի Համազգայի խումբի ժողովը այսօր Երեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Հ. Ց. Դ. Գրագարանը:

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

Նահատակ Գրագէտներու Բարեկամներ

ՄԱՏԵՆԱՇԱՐԻՆ ՅԴ. ՀԱՏՈՐԸ

ԳՐԻԳՈՐ ԶՈՀՐԱՊԻ

ԾԱՆՕԹ ԴԷՄՔԵՐ ԵՒ ՊԱՏՄՈՒԱԾՔՆԵՐԸ

ԳԻՆ՝ 20 ՖՐԱՆԿ

Դիմել՝ M. Barsamian, 121 Rue Marcadet, Paris (18)

Սամուէլ Մուրատեան վարժարան

Վենետիկի Մխիթարեան Հայրերու Ս. Մուրատեան վարժարանը կը վերաբացուի յառաջիկայ Հոկտեմբեր 1ին:

Վարժարանը գետեղուած է Սէն գետի ափերուն եւ շրջապատուած ընդարձակ պարտէզներով եւ անտառով:

Դպրոցական ծրագիրը պետական վարժարաններու ծրագրին յարմարցուած է եւ շրջանաւարտ աշակերտները իրաւունք ունին յաճախելու որ եւ է պետական համալսարան:

Մասնաւոր խնամք կը տարուի ֆիզիքական զարգացման:

Արձանագրութեանց կամ աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել նամակով կամ անձամբ հետեւեալ հասցէին.—

Secrétariat du Collège S. Moorat, 26 Rue Troyon, SÈVRES (S. et O.).

վարժարանին քարտուղարը կ'ընդունի ամէն օր ժամը 15—19:

Պուա Քոդնըպի մէջ «Ցառաջ» կը ծախուի

Պ. ԱՌԱՔԵԼԵԱՆի *առնարանին մէջ*

CAFE ARARAT

345 Ave. Argenteuil, Bois-Colombes

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏ, կտաւքը, Ֆր. Ազատեան 15 *ֆրանք*, *ԾԱՆՕԹ ԴԷՄՔԵՐ ՈՒ ՊԱՏՄՈՒԱԾՔՆԵՐ*, Գ. Չոհրապ 20, *ՆԱՀԱՏԱԿ ԳՐՈՂՆԵՐ* (Տ. Չէօկիւրեան եւ Ֆ. Սեւակ), Ա. Սեւան 15, *ԱՐԵՒՈՏ ՃԱՄԲԱՌ*, Մանիկ Պէրպէրեան 10, *ԵՏՔԸ*, Էրիս Մարիա Ռեմարք 20, *ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆԻ ՄՏՔԵՐԸ*, Քրիստ. Միքայէլեան 10, *ՀԵՆՐԻ եւ ՋԱՒԱԼԻԷՏԻՆ* Բաֆֆի 25, *ՎԱՒԱՇԹԻՆ*, Ժորժ Սան 20, *ԹԷՐՅԱՆՕ*, (Ինգանդիանի կայսրուհին) 25, *ԱՊՐՈՒՄՆԵՐ*, Մալխաս 50, *ԳՆԴԱԿԱՁԱՐՈՒԱԾՆԵՐԸ*, Ռէն 20, *ԵՐԵՔ ԸՆԿԵՐՆԵՐԸ*, Ղ. Մելոյեան 10, *ՍԱԼԻՀԱՍ ՀԱՆԸՄ*, Ե. Օտեան 2 *հատոր* 30 *ֆր.*, *ԺԻՒՏԷՔՍ ԵՒ ԺՈՒԼԻՆ*, Ա. Պէրնէտ 2 *հատոր* 65 *ֆր.*, *ՍԻՄՈՆ ՓԷՂԷԼԻՎԱՆ* 25, *ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԱՂՋԻԿԸ*, Քասիմ 2 *հատոր* 25, *ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ*, Յ. Ալոճեան (Ռոզմերի) 12.50, *ՏԱՒՒԴ ԵՒՈՂԵԱՆ*, Գ. Կաւվարենց 20, *ԱՐԵՒԵԼՔԷՆ ԱՐԵՒՄՈՒՏՔ*, Պատանիի 5, **QUATRE CONFÉRENCES SUR L'ARMÉNIE, Fr. Macler 35, LES RIRES D'UNE CHARMEUSE DE SERPENTS, Armen Ohanian 15.**

Դիմել՝ ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ, 51 rue Monsieur-le-Prince, Tél. Danton 88-65, *ուր կը գտնէք նաեւ ֆրանսերէն եւ հայերէն ամէն տեսակ գրքեր:*

ՀԱՄՑԷի ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ՏՕՔԹԷՕՐ Մ. ՏԻՄԻՃԵԱՆ *(ՆՈՐԱՅՐ)*

147, Rue de Voies-du-Bois

Tél. Charlebourg 05-74 Colombes (Seine)

(Փարիզէն՝ Gare St. Lazareի դիմը առնել եւ իջնել La Garenne)

ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԿԻՆԵՐՈՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ընդունելութեան ժամը *2—8*, կիրակի եւ տօն օրեր *9—12*

Հայրենակիցներու ուշադրութեան

Սուլթանները Սուլթանը, աշխարհի սուրճերուն թագաւորը, խմողին մարսողութիւնը կը դիւրացնայ եւ համոյալի ժամանց մը կ'ունենայ: Պահանջեցէք հայ նպարավաճառատուներէ *կեդրոնատեղի* 92 Rue d'Angoulême

S. TOROSSIAN

մէթրօ Ccuronnes եւ Parmentier

Ծանօթ.— կեդրոնատեղիէն չորս անգամէն կամ միանուագ 1 քիլօ գնողներու կը տրուի նուէր:

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԵՒ ՁԱՐՏԱՐԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ

ԵԹԷ կ'ուզէք ձեր գործի տետրակները կանոնաւորել՝ ճշգրիտ ու կանոնաւոր տոմարակալութեամբ մը եւ ձեր հաշիւները հարմարացնել տուրքի վերջին օրէնքներուն հետ.

ԵԹԷ գաւառներ ստացած էք huissierներէ.

ԵԹԷ պայմանագրութիւններ ունիք շարադրելիք կամ կնքելիք.

ԵԹԷ կ'ուզէք հաշիւի կարգադրութիւն մը կամ ժամանակամիջոցներ սահմանել.

ԿՐՆԱՄ ՁԵԶԻ ԱՄԵՆԱԱՐԱԳ ԿԵՐՊՈՎ ԳՈՀԱՑՆԵԼ

Դիմեցէ՛ք **Պ. ՓԱՐՄԱԳ**Ի, 28, Bld. de Strasbourg, Paris (X). Tél. Botzaris 17.64

որ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9էն 12, եւ կամ ժամադրութեամբ իր գրասենեակներուն մէջ:

ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ ԲԱՑԱՌԻԿ ԱՌԻԹԷՆ

ՁՄՐԱՆ ԿԱՐԱԳԸ ԱՊԱՀՈՎԵՑԷՔ ԱՄԱՌՈՒԱՆ ԱԺԱՆ ԳԻՆՈՎ

ՔԱՆԻ ՈՐ ԳԻՆԵՐՈՒ ԶԳԱԼԻ ԲԱՐՁՐԱՑՄԱՆ ՆԱԽՕՐԵԱԿԻՆ կը գտնուիրէք, ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՍ ՍՈՅՆ ՊԱՀԱՆՋԸԸ ՆԿԱՏԻ ՈՒՇԵՆԱԼՈՎ, ԲԱՑԱՌԻԿ ԳԻՆՈՎ ՎԱՃԱՌՄԱՆ ՍԿՍԱԾ Է:

Անարատ կարագ		5% աղուաճ, քիլօն 12.50	Ֆրանք
» »		3% » » 12.75	»
» »	*demi salé*	1½% » » 13.50	»
Հալէպի հալած անարատ կարագ		» 17.—	»

2—5—10 քիլօնոց գոցուած եւ ժաքուր տուփերու մէջ, յանձնելի բնակարան: Մեծաքանակ գնումի բացառիկ գներ:

Դիմել՝ Comptoir Général des Beurres, 74 Rue Gergovie, Paris (14). Tél. Seg. 70-07, 70-88:

Հայերու ժանապրավարը

ճաշարան **ՖԼՕՐԻԱ**

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Ոտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52—78

Արեւելեան եւ եւրոպական խնասուած կերակուրներ

ՃԱՇԱՐԱՆ CAUCASE

23 Rue de la Huchette, Métro St. Michel

Ռուսական եւ արեւելեան ճաշեղ կերակուրներ՝ պատրաստուած *յայտնի խոհարարներու կողմէ: Ճաշի միջոցին անընդհատ նուագ*

Prix Fixe *4 պնակ կերակուր՝ 6 ֆրանք*

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏՔՐ ԵՒ ՏՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. հիւանդանոցներու պատուոյ մէտալյ Ֆրանս, առողջապահ. նախարարութենէն

Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)

Téléphone: TRINITÉ 59—54

Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.50էն 7.50, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրեամբ) կիրակի եւ տօն օրերը 10—12:

Շոն կը կատարուին Ռ. ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, շողանկարում (radiographie), գեր-մանիշակագոյն, յետ-կարմրագոյն եւ ուլտրակենեան դարմանում (radiothérapie profonde), նաեւ ՏԻԱԹԷՐՄԻԻ բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմաթիւ հիւանդութիւններու գործած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են:

Թոքախտաւորներու համար **pneumothorax**ի գործողութիւն: Հակաշիճախտային խարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ):

Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնէաճական, ծելադրական եւ ֆիզիքական մէթոտներ:

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս արանց եւ կանանց ծննդամիզային եւ վներային հիւանդութիւններու համար:

Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք:

Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ հիւանդներուն.

Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54: Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rb

Տփղիի մէջ «Ցառաջ»ի գործակալն է

Պ. ՎԱՀԱՆ ՀԻՒՍԵԱՆ

41, Maison l'Aurore, DÉCINES, (Isère)

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (74)

Բ Ո Ռ

(ՎԷՊ 1830Ի ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ՕՐԵՐԷՆ)

Հեղինակ՝ Է. ՎՈՑՆԻՉ Թարգմ. Լ. ՇԱՆԹ

— Դուք ա՛յն տեսակ մարդ էիք, որ ձեզ հետ մնար: Մեր կանայք երբեմն տալիս են իրենք իրենց այնպէս ալ-ջկային քմայքից կամ լաւ փողի համար: Բայց նրանց գնչու արիւնը նրբանց միշտ ետ է քաշում նորից դէպ ի գնչու ցեղը:

Բոռի դէմքը այնպէս սառն էր ու անտարբեր, ինչպէս առաջ:

— Ուրեմն վերադարձաւ նորից գնչուհիների թափառակո՛ւմբը, թէ՞ մի-այն գնաց ձեր տղի հետ:

Պառաւը ծիծաղեց:

— Զլինի ուզում էք հետեւէք ու ետ դարձնէք: Շատ ուշ է արդէն, պառն. դրա մասին առաջ պէտք է մտածէինք:

— Ո՛չ, ես միայն ուզում էի եղելութիւնը իմանալ, եթէ միայն կարող էք ասել:

Պառաւը ցնցեց ուսերը: Հայհոյել անդամ չէր արժի այդ մարդուն, որ այդպէս հեզութեամբ լսում էր բոլորը:

— Բանն այսպէս է. Զիտտան պատահում է փողոցում տղիս հէնց այն օրը, երբ դուք նրան թողել էիք, տըղաս խօսեցնում է նրան մեր լեզուով եւ երբ տեսնում է, որ նա իր գեղեցիկ չորերի հակառակ, մեղանից է, սիրահարւում է վրան այնպէս, ինչպէս սիրահարւում են մեր տղամարդիկը, եւ առնում է նրան բերում մեր կայանը:

Զիտտան պատմում էր մեզ իր վիշտը, լաց էր լինում ու հեծում էր խեղճը ու մեզ բոլորիս յուզում: Մխիթարեցինք, ինչով կարողացանք: Վերջը հանեց իր գեղեցիկ չորերը, մեր կանանց չորերից հագաւ ու տուեց իմ որդուս, որպէս զի նրա կինը դառնայ, ու որդիս նրա մարդը: Որդիս նրան չի ասում. «Ես քեզ չեմ սիրում» կամ թէ «դուրս եկ», այլ ասում է. «Ես քեզ չեմ սիրում» եւ ինչպէս ասացի, ես էլ նրան ոչինչ չեմ ասում: Երբ կինը երիտասարդ է, պէտք ունի սիրող մարդու. իսկ դուք ինչ մարդ էք, երբ նոյն իսկ համբուրել չէք ուզում ձեզ գրկող գեղեցիկ կնիկը:

— Ասում էիք, — ընդհատեց Բոռ, — որ մի յանձնարարութեամբ էք եկած:

— Այո՛, դրա համար նոյն իսկ ետ մնացի մեր խմբից: Զիտտան խնդրեց ձեզ յայտնեմ, որ դուք բոլորդ ձանձրացրել էք նրան ձեր սառն արիւնով ու դառնութիւններով: Նա ուզում է դառնալ նորից իր ժողովրդին ու լինի ազատ: «Ասա նրան» — յանձնարարեց նա, «որ ես կին եմ ու սիրում էի նրան եւ դրա համար էլ չեմ ուզում մնալ նրա մօտ»: Իրաւունք ունէր խեղճ աղջիկը, որ թողեց գնաց: Մի վատ բան չկայ այդտեղ, որ կնիկը փող առնայ իր գեղեցկութեան համար. հէնց դրա համար է ծնած գեղեցկութիւնը. բայց պէտք չէ որ մի գնչուհի ձեր ցեղի մարդը սիրի:

Բոռը վեր կացաւ տեղից:

— Բոլորն ա՛յդ է, ինչ յանձնարարել է ասելու: Այն ժամանակ, խնդրեմ, ասացէք նրան, որ չատ լաւ է արել: Ցոյս ունիմ, որ բախտաւոր կը լինի: Ահա՛ ինչ որ ուզում էի ասել: Երթաք բարով:

Նա անչարժ կանգնած էր, մինչեւ որ փակուեց պարտէզի դուռը կնոջ ետեւից: Ցետոյ նստեց ու ծածկեց դէմքը երկու ձեռքով:

Նորից մի ապտակ: Միթէ նրա մէջ հպարտութեան ու անձնասիրութեան սուր՞ն անդամ չէր մնացել: Կրել էր ամէն բան, ինչ որ մի մարդ կարող է կրել: Քաշել էին նրա սիրտը ցեխի մէջ ու բոլոր անցուդարձերը կոխ էին տալիս: Ոչ մի անկիւն չկար նրա հոգում որ ներթափանցած չլինէր որ եւ է մէկի ծաղրանքին: Եւ հիմա նոյն իսկ այդ փողոցից վերցրած գնչուհու ձեռքումն անգամ մի մարակ ճարեց նրբան հարուածելու:

Շէյթանը խղճուկ ոռնում էր դրան, Բոռ վեր կացաւ, որ ներս թողնի: Շունը ներս նետուեց տիրոջ վրայ իր բերկրանքի սովորական ազմկոտ ցոյցերովը, բայց իսկոյն հասկանալով, որ մի ինչ որ անսովոր բան էր պատահած, պառկեց գորգին նրա ոտների մօտ ու դրաւ սառն դունչը նրա անզգայ ձեռքին:

Մի ժամ յետոյ մօտեցաւ Զէմման նրա տան դրանը: Բաղխում էր, բայց ոչ ոք չերեւեց: Բնականն տեսնելով որ Բոռը ընթրիք չէր ուզում, գնացել էր հարեւան խոհարարուհու մօտ: Դուռը բաց էր թողել ու մէջտեղում լոյս կար վառած: Զէմման քիչ սպասեց, յետոյ վճռեց ներս մտնի ու ինքը գտնի Բոռին: Բէլլիից մի կարեւոր լուր էր ստացել, որի մասին խօսել էր պէտք: Զարկաւ նրա սենեակի դուռը ու լսեց Բոռի ձայնը ներսից.

— Դուք կարող էք գնաք, Բիանկա. ինձ ոչինչ հարկաւոր չէ:

Զէմման կամաց բաց արաւ դուռը: Սենեակը մութն էր բոլորովին. եւ միջանցքի լամպը ամբողջ սենեակի երկայնքովը լոյսի մի չերտ էր ձգում: Ու Զէմման տեսաւ, որ Բոռը նստել էր գլուխը կրծքին կախած: Ոտների մօտ քնել էր շունը:

— Ես եմ. — ասաց նա:

Բոռը վեր թռաւ:

— Զէմմա՛, Զէմմա՛: Ա՛, ինչպէս էի ուզում ձեզ տեսնեմ:

Եւ առաջ քան կինը մի բառ արտասանել կարողանար, ծունկի եկաւ ինքը նրա ոտների առաջ ու թաղեց դէմքը նրա հագուստի ծալքերի մէջ: Իր ամբողջ մարմինը ցնցւում էր ջղածգութեան ու նրա այդ տեսքը արցունքից էլ սարսափելի էր:

Զէմման լուռ էր: Ոչինչով չէր կարող օգնի, բացարձակապէս ոչինչ դա էր ամէնից ծանրը: Պէտք է դիտառեալ լինէր նրա վշտին կրպէս, թէեւ պատրաստ էր մեռնի որ նրան տանջանքից ազատի: Բայց նէ համարձակել կարողանար, գրկէր նրան, սեղմէր կրծքին սեփական մարմնով պաշտպանէր բոլոր ապագայ ձախորդներից: Այն ժամանակ նա մի նոր Բոռ կը դառնար իր համար, ու ցէ գար մի օր, որ հին ամպրէին:

Ա՛, ո՛չ, ո՛չ: Միթէ տղան կարէր մոռանալ: Ինքը չէ՞ր, որ ձեռքովը:

Բոռի վայրկենական թուլութիւնն անց կացաւ: Արագ ցատկեց ոտի տեց աթոռին, փակեց աչքերը, գլուխը կիսաւում էր չորթունքների ձեռ ուզում էր արիւն հանի: Ապա բարձրացրեց աչքերը ու ասաց դիտա ձայնով.

— Կարծեմ, վախեցրի ձեզ:

(Շա

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Seh. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15-70
(ԵՐԹԵԼԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԶՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
24
ՕԳՈՍՏՈՍ
1932
24 AOUT
1932

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

Ը. ՏԱՐԻ Թիւ 1964

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՓԼՈՒԶՈՒՄԸ ԿԸ ՍՊԱՌՆԱՅ

Լրացաւ մեր վերջին պանդխտութեան տասը տարին։ Եւ արդէն կը գտնուինք երկրորդ տասնամեակի մը առջեւ։

Թո՛ղ չըլլայ տասը տարի։ Բայց, ամէն պարագայի մէջ, կը գտնուինք նոր շրջանի մը առջեւ։ Շատ աւելի անստոյգ, մռայլ եւ ծանրահոգ։

Թարթափումներ չատ ունեցանք անցնող տասնամեակի ընթացքին։ Ինչպէս եւ նոր յուսախաբութիւններ՝ վառ յոյսերու հետ։

Ունեցանք բեկումներ ալ, գիմագրական ամուր եւ չինարար ճիգերու կարգին։

Անցեալի միամտութիւնները կ'ապրէին — կ'ապրին դեռ — մեր մէջ, եւ հետեւաբար ծանր եղան ցնցումներն ալ։ Մեր հանրային կեանքը կազմալուծելու ատիճան։

Եւ ահաւասիկ նոր շրջանի մը առջեւ, որ ամէն բանէ առաջ լրջութիւն եւ պատասխանատուութիւն կը պահանջէ։

×

Ըսե՞նք առանց բառերը ծամծմելու, — կը գտնուինք մեր ինքնապաշտպանութեան պայքարի ճակատագրական շրջանին վրայ։

Ինքնապաշտպանութիւն՝ գաղութներու։ Ջարդուփշուր, ճղակտոր ժողովուրդի մը վերջին մնացորդին։

Ինչ որ յղացանք, փորձեցինք ու կատարեցինք մինչեւ հիմա, անբաւական է վաղուան համար։

Ինչ որ ունինք, տակաւին, իրրեւ ծրագիր, կը կարօտի հիմնական վերաքննութեան։

Եւ յետոյ, ինչ որ հասկնալի, ներելի կը համարուէր երէկ, իրրեւ հետեւանք բացառիկ պարագաներու, չի կրնար արդարանալ տասը տարի յետոյ։

Նոր թարթափումներ, աւելի լայն ճեղքեր՝ ազգային ճակատի վրայ, ինքնահաճ մեկուսացումներ կամ խաչաձեւումներ՝ ուրիշ բանի մը ախորժաստային, եթէ ոչ վտանգներ վերագործ։

Եթէ կան մարդիկ, որ տակաւին չեն ըմբռներ թէ՝ գաղութները կը գտնուին փլուզման ճամբուն վրայ, — թո՛ղ արթննան իրենց քունէն։

Եւ եթէ կան ուրիշներ — ընկերք թէ քաղաքացի — որ կը կարծեն թէ մեր ճառերն ու թերթերը բաւական են, չարը խափանելու, — թո՛ղ սթափին։

Անցնող տասը տարին եթէ, զանազան ճակատներու վրայ, աւելի գօտեպնդեց մեզ, միեւնոյն ատեն ապառնեց, քամեց չատ մը երակներ։

Եւ այսօր, իսկապէս վերազումն է որ կը սպառնայ, եթէ երկար տեւէ մեր թմրութիւնը։ Զգեսնք՝ րթմամտութիւնը։

Թշնամին կը գործէ։ Ոչ միայն արտաքինը, Թուրքը, այլ եւ ներքինը։

Դժոխային մեքենայ մը, նորագոյն դրութեամբ, կը գործէ մեր ճամբուն վրայ։ Բոլոր գաղութներուն մէջ։ Լպրծուն պողտաններէն մինչեւ թիթեղաշէն, թղթապատ հիւղակները։ Շքեղաշուք մայրաքաղաքներէն մինչեւ փոշեթաթախ կայանները։ Քաղաքական կրկէսին մէջ, ինչպէս մշակոյթի անդաստանին վերեւ։

Եւ գործելով ժրաջան ու մեթոտիկ, ժամացոյցի պէս լարուած, ինքնապաշտպանութեան կռիւը կը հարկադրէ մեզ։

Ասպարէզ կը կանչէ մեզ։

Արթո՞ւն էք, հէ՛յ քաղքենիներ։

Կամ, եթէ արթուն էք, ունի՞ք պատրաստութիւն։

Զի բաւեր, ըսինք, ինչ որ ունէինք երէկ։ Ինչ որ դիտէինք, ինչ որ կ'ընէինք երէկ։

Զի բաւեր ոչ մեր կազմակերպուած ուժը, — Դաշնակցութենէն մինչեւ յետին հայրենակցականն ու երիտասարդականը։ Ոչ ալ մեր պաշարը։

Աւելի քան երբեք՝ պէտք ունինք զանգուածային կազմակերպութեանց։ Թուական, ինչպէս բարոյական ուժի։ Քանակի եւ որակի։

Կը սպառի եղածը։ Սպառա՞ծ է արդէն։ Մաշած են դէնքերն ու սպեղանիներն ալ։

Պատերազմը փոթորկեց աշխարհը, բայց մենք տակաւին աւանդութիւններով կը մնանինք։

Բայց չէ՞ որ սերունդ հասած է աւանդութիւններուն վրայ։ Վերջին տասնամեակի ընթացքին։

Եւ չէ՞ որ մենք հայրենիք չունինք տակաւին։ «Մեր հայրենիք ազատ, անկախ»։

Ինքնապաշտպանութիւն, ինքնապաշտպանութի՛ւն։

Այլապէս, փլուզումն է դղրդադին եւ անփառունակ։

Մեր ճամարտակութիւններն ու մարզանքները չեն կրնար կանխել անխուսափելին։

Չեն կրնար ոչ իսկ ճեղքերը խցել։

Եթէ յուսահատեր ենք Ֆրանսայէն եւ Ամերիկաներէն, ունինք Ռումանիան, Պուլկարիան, Յունաստանը, Սուրիան, Եգիպտոսը, Միջագետքը, Պարսկաստանը։

Նոյն իսկ Ս. Հայաստանը, հակառակ բոլոր հրէշային պայմաններուն։

Զի բաւեր խօսիլ Թրքահայ վերջին մնացորդի անունով։ Հարկ է նաեւ գործել անոր համար։

Գործել մրջիւնի համբերութեամբ։ Եւ անոր չափ ինքնավստահ ու յամառ։

Դարերը փլան մեր առջեւ, միշտ ժամանակակից ժողովուրդներու կուրծքին վրայ։ Բայց մենք մնացինք չնորհիւ այդ ինքնավստահութեան եւ յամառութեան։

Տասը տարին ինչո՞ւ պիտի ընկճէր մեզ, եթէ մենք արժանի ժառանգորդներն ըլլայինք Թափուած քրտինքին եւ արիւնին։

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

"ՏԱՒՈՒԼ ԶՈՒՌՆԱ"

— :-: —

Կը պատմէի, ճամբուս վրայ, եւ չէիի հաւատար։

Այն աստիճան որ, ես ալ սկսեր էի կասկածիլ։

Եւ սակայն, տակաւին այս կիրակի, գացի, տեսայ եւ··· յաղթուեցայ, «տավուլ զուռնա»ն տեսնելով Մարսէյլի մէջ, Զ· Ռ· Մ·ի դաշտահանդէսին։

Բոլոր երգերը՝«տավուլ զուռնա»ով. — «Լուսին չկար», «Ազատութեան սիրոյն համար» եւն·։

Եւ ոգեւորութիւն ամէն կողմ։

Ուրեմն, «տավուլ զուռնա»ն ալ շանթարգել մըն է այլասերման դէմ։ Ազդակ մը՝ ազգային ոգին վառ պահելու, հոգիները թունդ հանելու եւ ձեռերն ու ոտքերը շարժման մէջ դնելու։

Այսպէս կամ այնպէս, բանի որ «տավուլ զուռնա»ն մինչեւ արեւմտեան Եւրոպայի պողոտաները հասաւ, մեզի կը մնայ··· դաս մը հանել, ինչպէս պիտի ըսէր մեր վարժապետը։

Քանի որ ուրիշ ո՛ր եւ է միջոց չի գօրեր շարժման մէջ դնելու աս ու անազգային մարմինը — օրինակ՝ ինքնութեան թուղթերու համար — կիրթերը լռեցնելու կամ գործակցութիւն հաստատելու բաղաճական հոսանքներու միջեւ, փորձենք «տավուլ զուռնա»ն։

Մէկ – մէկ «տավուլ» եւ «զուռնա» դնենք բոլոր այն դուռներուն առջեւ որոնց ներսը կանանչ սեղաններ կան, եւ փչել ու թակել տանիք մինչեւ իրիկուն։

Եթէ ուրիշ օգուտ ալ չունենայ ,գոնէ իր հոսուն աղմուկին ուժգնութեամբ ոտքերն ու ձեռերը շարժել, խաղալ – գործել կուտայ։ Կամ թոյլ չի տար որ ուրիշ ձայներ լսուին։

ՎԱՐԱԶ

ՎԵՐԱԴԱՐՁ ԴԷՊԻ ԲՈՒՐՔԻԱ

— :-: —

Սելանիկի «Հորիզոն»ը կը գրէ թէ թրքական հիւպատոսարանը, էնկիւրիէն նպաստաւոր պատասխան ստացած է Թուրքիա վերադառնալու ցանկութիւն ունեցող խումբ մը Հայերու դիմումին համար։ Թուրք կառավարութիւնը վաւերացուցած եւ ընդունած է Սելանիկ բնակող 60ի մօտ Հայերու պէյաննամէները եւ արտօնած է որ անոնք, թրքական կանոնաւոր անցագիր ստանալով Թուրքիա վերադառնան։

Հիւպատոսարանը արդէն իսկ լուր տուած է շահագրգռուողներուն, որպէս զի երեքական լուսանկար բերելով ստանան իրենց անցագիրները եւ մեկնին։ Կը հաղորդուի թէ արտօնութիւն ստացած Հայերը մեծ մասով Զաւագ Թալէի շրջանին կը պատկանին։ Ըսուած է նոյն իսկ, որ հետզհետէ ուրիշներուն արտօնութիւնն ալ պիտի ստացուի։

Այս բոլորի մասին աւելի մանրամասն տեղեկութիւններ ստանալու համար, թէեւ անուղղակի միջոցով դիմում կատարեցինք թուրք հիւպատոսին եւ սակայն այս վերջինը բացարձակօրէն մերժեց որ եւ է յայտարարութիւն ընել, ըսելով որ «խնդիրը փափուկ է» եւ չի կրնար մամուլի խօսակցութեան նիւթ դարձնել։

ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ ԱՆՑԱԳԻՐԸ

Ճամբորդութեան անցագիրներու փոխարժէքը 150էն 500ի բարձրացնելու ծրագիր մը ունէր Լիբանանի կառավարութիւնը։ Այդ որոշման լուրին վրայ բոլոր թերթերը միաբերան սկսան յարձակիլ կառավարութեան վրայ եւ պահանջեցին նախկին ձեւին պահպանումը։

«Ազդակ» կ'իմանայ թէ կառավարութեան պետը նոր հրամանագիր մը ստորագրած է, որով 300 ս· դ· կ'որոշէ իւրաքանչիւր անցագրի համար։ Այս որոշմանագիրը հաստատուած է մարզպանութեան կողմէ։

"ՅԱՌԱՋ"Ի ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

Թերթիս խմբագիրը իր ճամբորդութենէն վերադարձած ըլլալով, պարտք կը սեպէ իր խորին շնորհակալութիւնը յայտնել բոլոր անոնց որոնք իրենց կարելին ի սպաս դրին «Յառաջ»ի զարգացման համար։

Շուտով կը դարմանուին զանազան թերութիւններ եւ կը վերակազմուին կարգ մը բաժիններ։

Շուտով, նաեւ, մեր նոր թերթօնը։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Խոռվայոյզ Գերմանիան

Հինգ մահապարժ մեկ օրուան մէջ

Ամբողջ Պերլինը ցնցուեցաւ երկուշաբթի օր, իմանալով որ պէօթէնի արտակարգ ատեանը մահուան դատապարտած է հինգ հիթլէրեան ահաբեկիչներ, որոնք վայրագօրէն եւ կանխամտածութեամբ սպաններ էին համայնավար գործիչ մը։

Դատարանին վճիռը անվերաբերելի է։ Եթէ նոր իրողութիւններ երեւան չհանուին կամ կառավարութիւնը ներում չշնորհէ, հինգ մահապարտները պիտի գլխատուին կացինով։

Այս վճիռը զուգադիպելով խորհրդարանի վերաբացման նախօրեակին, կը ստանայ քաղաքական մեծ նշանակութիւն։ Շատեր կ'եզրակացնեն թէ՝ Ֆօն Փափէնի դահլիճը այսպէս ձեռնոց նետելով հիթլէրի, ըսել կ'ուզէ թէ մեծ արժէք չի տար անոր 230 երեսփոխաններուն։ Բուն մարզապանը փախած ըլլալով, կարծողներ կային թէ՝ հինգ ամբաստանեալները աժան պիտի ազատին։ Մինչդեռ, ճիշդ հակառակն եղաւ։

Ունկնդիրները տհաճութեամբ լսեցին մահավճիռը։ Բազմահազար ամբոխ մը խռնուելով դատարանին առջեւ, դատապարտեալներուն արձակումը պահանջեց։ Յետոյ ցուցարարները պատեցան քաղաքին մէջ, չարդուփշուր ընելով երկու ընկերվարական թերթերու խմբագրատան ապակիները։ Միեւնոյն ատեն աւարի արուեստի չատ մը հրէական խանութներ։ Իրիկունը ուշ ատեն օգնական ուժ հասաւ, բարեկարգութիւնը վերահաստատելու համար։

Մահավճիռը ափի բերան ձգեց նաեւ հիթլէրեանները։ Մանաւանդ որ, միեւնոյն օրը ուրիշ արտակարգ ատեան մը պարզ բանտարկութեան կը դատապարտէր տարբեր կուսակցութեան մը անդամները։ Ամէն օր բուռն արտայայտութիւններ կ'ըլլան խօսքով եւ գրչով։

Երեսփոխան կէօպէլս, որ նախագահն է Բայխստագի խորհրդարանական խմբակցութեան, յօդուածի մը մէջ կ'արտայայտ.

— Ամէնէն հրէշային նուաստացումն է որ կը կրէ ազգային – ընկերվարական կուսակցութիւնը, 14 տարուան նախատիճքներէ եւ փոքրութիւններէ յետոյ։ Մենք չենք պաշտպաններ ահաբեկիչները, բայց կը կարծենք թէ անոնք չեն բուն յանցաւորները եւ թէ կան ուրիշներ զորս պէտք է դատել անոնցմէ առաջ։ Հիմնէնպուրկ եւ Ֆօն Փափէն էաջութիւնը պիտի ունենա՞ գլխատման կոճղին վրայ դնելու այդ հինգ գլուխները։ Այդպիսի արարք մը ամէնէն անհաշուելի եւ ամէնէն ծանր հետեւանքները պիտի ունենայ։

Եթէ Ֆօն Փափէնի դահլիճը անխախտ պահէ արուած վճիռը, կը նշանակէ թէ որոշած է երկիրը վարել առանց խորհրդարանի եւ թէ վտահ է բանակին վրայ, երբ հարկ ըլլայ խաւօրէն գործել հիթլէրի չորս հարիւր հազարնոց մարտական ուժին դէմ։

× *Կարգ մը թերթեր կը պնդեն թէ նախկին վարչապետ Պրիւնինկ գաղտնի խորհրդակցութիւններ ունեցած է հիթլէրի հետ, Ֆօն Փափէնի դահլիճը տապալելու համար։*

Ո՛վ կը սպառնայ խաղաղութեան

Իտալական թերթերը կը շարունակեն պարբերաբար կճել Ֆրանսան, անարդար դատելով անոր յաւակնութիւնները եւ միշտ յիշեցնելով զաշնագիրներու վերաքննութեան պահանջը։

Այս անգամ ալ ծերակուտական Զիվիլքօն է որ քարեր կը գլորէ «Փոփօլօ տ'Իթալիա»ի մէջ։ Ասելով ապահովութեան հարցին վերաբերեալ, զոր անընդհատ կը յիշեցնէ Ֆրանսան, իտալացի ծերակուտականը դիտել կուտայ թէ վերապրելի դաշնագրով՝ Գերմանիոյ զինաթափութիւնը կապ ունի միւս՝ յաղթական պետութեանց զինաթափութեան հետ։ Այլապէս, անվաւեր կը դառնայ դաշնագիրը։

Ծերակուտականը յետոյ կը բաղդատէ Գերմանիոյ եւ Ֆրանսայի բանակին եւ նաւատորմին ուժերը եւ կ'ըսէ թէ Գերմանիոյ ձգուած ամբողջ տորմիղը չի կրնար դիմադրել նոյն իսկ Պալթիկ ծովուն մէջ կատարուելիք Ֆրանսական արշաւի մը։ Եւ կ'եզրակացնէ.

— Ֆրանսան որեան պնդէ իր ապահովութեան մասին, նոյնիսկ ինքնապաշտպանութեան պիտի մղէ գերման ժողովուրդը։ Պիտի հասկնա՞յ, վերջապէս, թէ իր ապահովութիւնը անապահովութիւն մըն է ուրիշներուն, մանաւանդ իր դրացիներուն համար։

Թուրք հաւասլաւարներուն ծոմը

Պոլսէն «Իւմանիթէ»ի տրուած հեռագիր մը կը պատմէ·—

Օգոստոս 3էն ի վեր, Պոլսոյ բանտին մէջ արգելափակուած համայնավարները ծոմ կը պահեն, իրրեւ բողոք դատավարութեան ձգձգման դէմ որ տեղի կ'ունենայ դռնփակ։

Ահա քանի օրէ ի վեր կը տեւէ այս ծոմապահութիւնը (հացադուլ), եւ չատ մը ընկերներ հիւանդացած են։ Բայց անոնցմէ 41ը արիաբար կը շարունակեն պայքարը, իրենց դատակարգային վայրագ թշնամիներուն դէմ։ Թուրք բանուորները, որոնք հերոսաբար կը մարտնչին մեր հասարակաց դատին համար, պէտք է վայելեն Ֆրանսայի աշխատաւորներուն կատարեալ համակրանքը։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ· էջ)

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ՍՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Զորս զինեալ անծանօթներ, յարձակեցան Հալէպի շրջակայքը, Ախթիրին Սօրան ճամբուն մէջ, Ֆօրտ ինճնաշարժի մը վրայ եւ առին վարիչին թղթապանակը։

Նոյն աւազակները կողոպտեցին նաեւ ուրիշ ինճնաշարժ մը, ուր կը գտնուէին չորս պետական պաշտօնեաներ, եւ տիրող խառնաչէն օգտուելով անհետացան։

× Թուրքիա գտնուող Շարապուլուսցի մը, գիւղը վերադառնալու միջոցին զէնքով հետապնդուեցաւ մինչեւ սուրիական հողը, թուրք մաքսային պաշտօնեայէ մը։

Ժանտարմներու խումբ մը որ նոյն պահուն կ'անցնէր, ստացաւ հրացանի բանի մը հարուած, բայց չյաջողեցաւ ձերբակալել թուրք պաշտօնեան, որ անմիջապէս սահմանէն անդին անցաւ։

ՕԴԱՐՇԱՒ «ՀԱՆԴԵՐՁ ԸՆՏԱՆԵՕՔ»

Ամերիկեան ընտանիք մը որոշեց օդարշաւ մը կատարել Նիւ Եորէէն Լոնտոն, անցնելով բեւեռային շրջանակէն։ Ընտանիքին պետն է գործարանատէր մը, որ միասին պիտի առնէ իր կինը եւ երկու աղջիկները, 8 եւ 6 տարեկան։ Գործարանատէրը օդանաւ մը ունի տասը հոգիի համար։ Ընտանիքէն զատ, իրեն պիտի ընկերանան առաջնորդ մը, նաւորդ մը, մեքենավար մը, հեռագրիչ մը եւ լուսանկարիչ մը։

Օդանաւը ճամբայ պիտի ելլէր երէկ իսկ, եթէ օդը նպաստաւոր ըլլար։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ ԿՈՎԿԱՍԻ ՄԷՋ

Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ բաւական բուռն երկրաշարժ մը տեղի ունեցած է հարաւային Կովկասի մէջ։ Ամբողջ գիւղ մը կործանած է։ Մեռած են 24 հոգի։

Հեռագիրը մանրամասնութիւններ չի տար բուն վայրի մասին։

ԿՈՐԿՈՒԼՈՎ ՄԻԵՆ ԿԸ ՑՈՒՍԱՑ

Այս չաբթուան վերջը կը գումարուի «Չնորհներու յանձնաժողովը», նկատի առնելու համար Կարկուլովի խնդիրը։ Մանրակրկիտ քննութենէ մը յետոյ, յանձնաժողովը իր տեղեկագիրը պիտի ներկայացնէ Հանրապետութեան նախագահին, որ մարզպանին փաստաթուղթերը լսելէ յետոյ, որոշում պիտի տայ։

ԿԱՐԱ ՅԷՏԿԻՆ ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ

Տիկին Կլարա Յէտկին, ծանօթ համայնավար գործիչը, որ Մոսկուա կը գտնուի, շուտով պիտի վերադառնայ Գերմանիա, նախագահելու համար խորհրդարանի վերաբացման նիստին։

Արդարև Կլարա Յէտկին Բայխստագին երեցագոյն անդամն է, եւ իրեն կ'իյնայ նախագահելու պատիւը։ Թէեւ հիւանդ պառկած է Մոսկուայի մէջ, բայց չուզեր փախցնել պատեհութիւնը։

Այս առթիւ, վախ կայ որ բուռն ցոյցեր կատարեն հիթլէրեանները։ Խորհրդարանը պիտի բացուի օգոստոս 30ին։

Ա. Յ Ժ Մ Ա Լ ՁԱՐԱՇԱՀՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ

Մոսկուայի հեռագրական գործակալութիւնը կը տեղեկացնէ թէ խորհրդային իշխանութիւնը վճռական միջոցներ որոշած է, չարաշահութեան դէմ պայքարելու համար։ Համաձայն այդ որոշման, այն հաշուեքննիչները որ պաշար կ'ամբարեն, պիտի արգելափակուին մասնաւոր կայաններու մէջ, հինգէն տասը տարի, առանց ո՛ր եւ է ներման յոյս ունենալու։

Որոշմնագիրը դիտել կուտայ թէ, հակառակ մայիս 20ի հրամանագրին, որ կը ճշդէր հաւաքական տնտեսութեանց առեւտուրը, չարաշահութեան դէպքերը չափազանց չատցած են վերջերս, մանաւանդ անհրաժեշտ ապրանքներու չուկային մէջ։

—)(o)(—

Աէռնելի տաք մը կը մրկէ վիէննան։ Երկուշաբթի օր ջերմութեան աստիճանն էր 35, շուբին մէջ։ Բազմաթիւ զոհեր կան։ Ինը հոգի արեւահար եղան Դանուբի բաղնիքներուն մէջ եւ աւազուտին վրայ։

ԲՈԼՇԵՒԻԶՄԻ ՄԱՍԻՆ

Հոկտեմբերը չաբունակում է իշխել Ռուսաստանում: Մեղ հասած բոլոր անհաշտ տեղեկութիւնները, որ գալիս են այդ երկրից, միաբերան պնդում են, որ ինչ որ անօրինակ ու անբնական բան է կատարւում այնտեղ: Մի խումբ իշխանաւորներ մտրակը ձեռքները առած քշում են միլիոնաւոր մարդկանց դէպ ի կործանում, քշում են անողոք, դաժան խստութեամբ: Ու միլիոնաւոր, տասնեակ միլիոնաւոր զանգուածները իշխանութեան քմահաճոյքով, քամուն տալով այն ամէնը, ինչ որ նրանց կապում է կեանքի ու Աստուծոյ հետ, խելակորոյս ու կենդանական սարսափով առաջ են վազում — դէպ ի կորուստ ու աւերում: Հաւատալո՞ւ բան է: Բայց դա իրականութիւն է: Ինչպէ՞ս եւ ինչո՞վ բացատրել այդ տարօրինակ եւ զարմանալի երեւոյթը:

Պատերազմ ու նրա հետեւանքնե՞րը: Բայց ինչո՞ւ միայն Ռուսաստանում պատերազմն այդպիսի պտուղ տւեց: Ինչո՞ւ Ռուսաստանից թէ յետամնաց (Տաճկաստան) եւ թէ առաջադէմ (Գերմանիա) երկիրները, որ բնաւ պակաս ցնցումներ ու կորուստներ չունեցան պատերազմի ընթացքում ու հետեւանքով, չընկաւ բոլշեւիզմի գիրկը:

Արտասահմանեան ռուսական գաղութային մամուլի գրեթէ բոլոր թերթերը բոլշեւիզմը համարում են ռուս ժողովրդի համար խորթ ու անհարազատ մի վարդապետութիւն: Ռուսաստանի այսօրւայ իշխանաւորները համարւում են պատահական մարդիկ, որոնք զէթ բախտ հանդամանքների բերմամբ ձեռք են ձգել իշխանութեան ապարատը եւ կառավարում են երկիրը՝ արհամարհելով ռուս ժողովրդի թէ անցեալը եւ թէ ներկան: Ռուսաստանը բոլշեւիկների համար մի տեսակ փորձադաշտ է, ուր տեղի ունեցածը հետեւր կապակցութիւն անգամ չունի երկրի ժողովրդի մտաւոր, բարոյական ու մտաւորական հասկացողութիւնների հետ:

Ճի՞շդ է արդեօք այդ տեսակէտը: արդարացի՞ է պնդել, որ բոլշեւիկեան դաղափարները խորթ են ռուս ժողովուրդի հոգուն:

Կարծում եմ, այդպէս դատել նշանակում է աչք գոցել մի շարք երեւոյթների վրայ, որոնք ժխտում են յիշեալ տեսակէտը եւ որոշ չափով բացատրում Ռուսաստանում այսօրւայ տեղի ունեցածը: Թւում է թէ բոլշեւիզմը Ռուսաստանում պատահական երեւոյթ չէ, պատմական ձախորդ հանգամանքների (պատերազմ, հոգեկան յուսահատ վիճակ, անտեսական քայքայում եւայլն) արդիւնք չէ, այլ բնական զարգացումը եւ վախճանը ռուս ժողովրդի հոգեկան որոշ վիճակի ու ապրումների: Այդ վարդապետութեան ծնողը Լենինը չէ: Լենին տաղանդաւոր, թերեւս հանճարեղ կերպով իրականացրեց այն գաղափարները, որոնց երկրպագում էին ռուսական մտաւորականներից չատերը նրանից չատ առաջ: Ու թւում է, որ բոլշեւիզմը հարազատ է ռուս հոգուն ոչ թէ միայն իբր աշխարհայեացք, ուսումնք, այլ նրա համար խորթ չեն նաեւ այդ աշխարհայեացքի թելադրած մեթոտները, գործելակերպը: Ու այս վերջինը իրացի է ոչ միայն ռուս հասարակական մտածողութեան ամենաճոխ հատուածի համար, այլ նաեւ միապետականների: Այսպէս օրինակ, յայտնի է, որ բոլշեւիկները վտահութիւն չեն տածում դէպ ի հասարակական լայն զանգուածները դէպի ժողովուրդը (հաշւելով նրանց մէջ նաեւ բանւորները), որը, նրանց մտածողութեամբ, կարօտ է խնամակալի — կարող ու կառավարող ձեռքի, որովհետեւ ինքը անկարող, անընդունակ է անօրինել իր քաղաքացիական ու քաղաքական ճակատագիրը: Լաւ կապմակերպած փոքրամասնութեան դեկավարութիւնը անհրաժեշտ է ժողովուրդի բարօրութեան համար: Ինչպէս կը տեսնենք քիչ յետոյ, բոլշեւիկները այդ մտածողութիւնն ամբողջովին փոխ են առել անցեալ տարի 60—70ական թւականների գործիչներից՝ ուղիղ գծով, այսինքն՝ դարձեալ յեղափոխականներից: Բայց ժողովուրդի մասին այդ նոր կարծիքն ունեցել են նաեւ աշակողմեան միապետական գործիչները: Իբր ապացոյց այդ մտքի բերեմ մի օրինակ: Երբ Ալեքսանդր IIր գահընթացաւ, ռուս նշանաւոր հասարակական դէմքերից մէկը, Կ. Ակսակով, ներկայացրեց ցարին մի գրութիւն այս թելերով.—

I. Ռուս ժողովուրդը, չունենալով իր մէջ քաղաքական տարր, առանձնացրել է իշխանութիւնը իրենից եւ չի ուզում իշխել:

II. Ջանկանալով իշխել, ժողովուրդը վերապահում է կառավարութեան պետական անհատման իշխանութիւն:

III. Դրա փոխարէն ռուս ժողովուրդը վերապահում է իրեն բարոյական ազատութիւն, ազատութիւն կեանքի եւ ոգու:

IV. Պետական անհատման իշխանութիւնը — առանց ժողովուրդի մասնակցութեան — կարող է լինել միայն բացարձակ միապետութիւն:

V. Այդպիսի սկզբունքների վրայ է հենւում ռուսական քաղաքացիական կազմակերպում — անհատման իշխանութիւն պետութեան. ժողովուրդին — բարոյական ազատութիւն, ազատութիւն, կեանքի եւ ոգու (մաքի եւ խօսքի): Միակ բանը, որ կարող է եւ պարտաւոր է առաջարկել միահեծան կառավարութեան իշխանազուրկ ժողովուրդը — այդ իր կարծիքն է (այսինքն միայն բարոյական ուժ), կարծիք, որը կառավարութիւնը ազատ է ընդունել կամ չընդունել:

Կ. Ակսակովի այդ գրութեան առթիւ Մ. Աքսանով նկատում է, որ թէեւ Լենինը ամենայն հաւանականութեամբ անծանօթ է նրան (գրութեան) այնուամենայնիւ այնտեղ մատնանշած մտքերի մեծ մասը նա իրագործել է:

1919 թւին Լենինը մի զեկուցում է ներկայացրել Մոսկուայում գումարւած ընկերվարական այն կոնգրէսին, որը հիմ դրեց Գ-րդ Միջազգայնականին:

Այդ զեկուցման մէջ Լենինը կատաղօրէն յարձակում էր արեւմտեան բուրժուայիայի սիրող կարգերի վրայ եւ ապացուցանում էր, որ իսկական ազատութիւնը գոյութիւն ունի միայն Խորհրդային Ռուսաստանում: Կ. Ակսակովը մօտաւորապէս մի դար առաջ, խօսելով նոյն նիւթի մասին, գրում էր. «Արեւմուտքը ամբողջովին ծծւած է ներքին խաբեբայութեամբ, նա պղտիլի է»: «Ո՛չ, ազատութիւնն այնտեղ չէ, նա Ռուսաստանում է»:

Այդ տողերը գրւած են Նիքոլա Ա-ի օրօք, այն ցարի, որին անւանում էին՝ Եւրոպայի ժանտարմ: Եւ որ տարօրինակն է, այդ տողերի հեղինակը հինդ տարի պայքարել է միրուք պահելու իրաւունք ունենալու համար եւ այդ իրաւունքը չի ստացել (տոխլած միրուքը ածիլել է): Այնուամենայնիւ Կ. Ակսակովը հետեւում էր Նիքոլայեւեան ազատութեան վրայ, ինչպէս Լենինը հետեւում էր «Զեկայի կիլիկեանների վայելած» ազատութեան վրայ:

Ժողովուրդը կառավարելու, իշխանութեան կամքը նրան պարտադրելու բարբարոս ձեւերը ռուս ժողովուրդի համար նորութիւն չեն. իր պատմութեան ընթացքում նա յաճախ է վայելել բոլշեւիկեան լծախի հարւածները: Ռուս պատմական կարամզինը ցաւով է արձանագրում Օհանինէս Ահարկու ցարի երկիր կառավարելու ձեւը: Նա անխնայ կատորում էր ոչ միայն նշանաւոր, տոհմային բոյարներին, անցած յաւուրկ զօրամասի գլուխ, նա պատիժներ է անում երկրում. — մահ աւերածութիւն տարածում ամենուրեք: տարտխահար ժողովուրդը, ձգելով տուն ու տեղ, ապաստան էր որոնում մութ ու անմատչելի անտառներում: Օհանինէս Ահարկու երկիր կառավարելու իր մեթոտներով ռուս պատմութեան մէջ բացառութիւն չէ կազմում: Այդ մեթոտները իւրացրել են այսօր բոլշեւիկները:

Բայց Օհանինէս Ահարկուները, Բիրոններն ու Արակչեեւները իրենց հոգու մղումներով, ի տարիկ, բոլշեւիկներ չէին: Բոլշեւիկները նրանցից ժառանգել են երկիր կառավարելու ձեւը, իսկ նրանց հոգեւոր հայրերը այլ տեղ պիտի որոնել:

Բոլշեւիկեան դաղափարախօսութիւնը հարատատ է եղել ռուս յեղափոխականներից չատերին: Բայց այդ դաղափարախօսութիւնը առանձնապէս ցցուն է Բակունինի, Նեչայեւի եւ Տկաչովի գրւածներում:

1848 թւին Բակունին գրում էր. «Նայենք չուրջներս. ամէն տեղ յեղափոխութիւն է. ամէն տեղ նա է իշխում, նա է միայն ուժեղ: Յեղափոխութիւնը չի դադարի մինչեւ քար ու քանդ չանի ամբողջ դասամեայ աշխարհը եւ չստեղծի նորը ու դեղեցիկը: Այդ պատճառով էլ միայն ու միայն յեղափոխութեան մէջ է մեր ամբողջ ուժը, կարողութիւնը եւ յաղթանակի ապահովութիւնը: Միայն նրա մէջ է կեանքը, նրանից դուրս մահն է: Միայն նա, ով ընդառաջում է յեղափոխութեան դէմ ու նրա գործը կատարում, կը յաղթի. ով յեղափոխութեան դէմ է — վաղ թէ ուշ — փճանալու է ու չի տեսնելու փրկութեան օրը»:

Բազմաթիւ անդամ Բակունին ընդգծում է, որ փրկութեան միայն մի ճանապարհ կայ — յեղափոխութիւն եւ հին աշխարհի կործանում:

«Աշխարհը բաժանւած է երկու բանակի. նրանց մէջ չկայ միջին ճանապարհ: Այստեղ յեղափոխութիւն, այնտեղ՝ հակայեղափոխութիւն — ահա տեղ՝ հակայեղափոխութիւն — ահա նշանաբաններ. իւրաքանչիւր մարդ դրանցից մէկը պիտի ընտրի, վասն զի միջին ճանապարհ չկայ: Ով այդ միջին ճանապարհը ցոյց է տալիս ու փառաբանում — կամ խաբւած է կամ խաբեբայ»: Մի այլ տեղ նա գրում էր. «Աշխարհում ոչ ոքի համար մենք չենք պիղծ մեր ծրագրից ոչ մի կէտ: Եւ եթէ նրա իրականացման համար անհրաժեշտ է արիւն — թող հոսի արիւն»:

1870 թւին Բակունին պատրաստել էր մի դեկրետ, որը պիտի դործադրւէր Լիոնի ապստամբութեան յաղթութեան դէպքում: Այդ ապստամբութեան մէջ գործօն մասնակցութիւն է ունեցել նաեւ ինքը Բակունին: Դեկրետի վերնագիրն է՝ «Աւերածութեան մասին»: Ըստ այդ դեկրետի կազմւում է Դաշնակցական միութիւն Ֆրանսայի յեղափոխական կոմունաների՝ որը վերապահում է կառավարական ու անձնական իրաւունքի ամբողջ գործադրութիւնը տեղական կոմունաներին: Ամէն մի կոմունա ինքնուրոյն է իր ներքին կեանքում, իր դատաստանի, ոստիկանութեան, կրթութեան, ֆինանսների, արդիւնաբերութեան, առեւտրի, ներքին եւ արտաքին փոխանակութեան, հարկերի, ինչպէս նաեւ իր ներքին անձնական կազմակերպութեան մէջ: Ամէն կոմունա ունի իրաւունք ազատ կերպով հաստատելու իր հարաբերութիւնները ուրիշ կոմունաների հետ, ընդունելու նրանց ներկայացուցիչները, կնքելու նրանց հետ դաշինքներ, որոնք պիտի համապատասխանեն ընդհանուր շահերին: Ամէն կոմունա ունի իր զինւորական ուժերը, որոնք պիտի ապահովեն ներքին կարգը եւ ազատութիւնը, ինչպէս նաեւ կոմունայի անկախութիւնը: Ամէն կոմունա տիրապետում է իր ներքին պատմական յիշատակարանների, իր հնութիւնների, իր ազգային յուշարձանների, գիտութիւնների, իր ներքին կրթական հաստատութիւնների, ինչպէս նաեւ իր ներքին ոստիկանութեան, դատաստանի, ֆինանսների, արդիւնաբերութեան, առեւտրի, ներքին եւ արտաքին փոխանակութեան, հարկերի, ինչպէս նաեւ իր ներքին անձնական կազմակերպութեան մէջ: Ամէն կոմունա ունի իրաւունք ազատ կերպով հաստատելու իր հարաբերութիւնները ուրիշ կոմունաների հետ, ընդունելու նրանց ներկայացուցիչները, կնքելու նրանց հետ դաշինքներ, որոնք պիտի համապատասխանեն ընդհանուր շահերին: Ամէն կոմունա ունի իր զինւորական ուժերը, որոնք պիտի ապահովեն ներքին կարգը եւ ազատութիւնը, ինչպէս նաեւ կոմունայի անկախութիւնը: Ամէն կոմունա տիրապետում է իր ներքին պատմական յիշատակարանների, իր հնութիւնների, իր ազգային յուշարձանների, գիտութիւնների, իր ներքին կրթական հաստատութիւնների

թիւն ալ էշխանութեան գլուխանցնի, վերցայլի դաշնագիրը պէտք էզնուելու: Այդ դաշնագիրը, իր հիմքին մէջ, զուրկ է առողջ մտածումէ: Գերմանիա, ինչպէս նաեւ ուրիշ ոեւէ երկիր, ճգնաժամերու ամանակ պէտք է դիմէ այն անձերու օգնութեան, որ ուրիշ ժամանակներ աւելի գիտեն դէկավարել երկիրը պատուաւոր եւ առղջ հիմքերու վրայ: Գերմանիա 14 տարի առնց իր պետերուն մնաց: կառավարելու ընդունակ անձերը բոլի կերպով մեկուսացուցան, բայց հոգեւարքի վերջը մօտ է:

ԹՈՒՐՔԻԱ

ԱՅԱ ՍՕՖԻԱՅԻ ՄՕԶԱՅԻՔՆԵՐԸ

Այա-Սոֆիայի «մօզայիք»ները երեւան հանելու գործողութիւնները անհամաձայնութեան մը երեսէն դարձած են: Այս մօզայիքները մաքրելը իր վրայ առնող ամերիկացի բիւզանդական էնսթիթիւի պաշտօնեաներէն Պ. Վիթէմօր նըշանաւոր պատմագէտ մըն է բայց կ'ըսուի թէ հին եւ պատմական գործերը չի ճանչնար: Այդ պատճառու մօզայիքները մաքրելու գործը յանձնուած է Պ. Մարանքոնիի որ Վենետիկի Մէնթ Մարք եկեղեցիին մօզայիքները երեւան հանած եւ նոյն հաստատութեան տնօրէնն է:

Պ. Վիթէմօր, մօզայիքներու այս մասնագէտը Պոլիս բերած ժամանակ, ոչ կառավարութեան եւ ոչ ալ թանգարանի վարչութեան ներկայացուցած է: Այս նշանաւոր մասնագէտը իբր պարզ գործապետ աշխատցնելով որոշուած է մօզայիքները երեւան հանելու պատիւը իրեն վերագրել: Այս կացութենէն ազդուող Պ. Մարանքոնի Իտալիա մեկնած եւ փրօֆէսօրին երկրորդ հրաւէրը անպատասխանի թողած է: Պ. Վիթէմօր կրթական գործավարութեան եւս իր կատարելիք իորձի մասին որոշ յատակագիծ մը յանձնած չըլլալով իր գործունէութեանը վերջ տուած է:

Միւս կողմէ մօզայիքները մաքրելու գործին, թանգարանի վարչութեան կողմէ իբր հսկող նշանակուած ճարտարապետ Մաճիտ պէյ, տեղեկագրով մը յայտնած է թէ մօզայիքները կցող ծեփերուն պատին հետ ունեցած կապը խզուած ըլլալով, վտանգ կը սպառնայ: Այս տեղեկագրին վրայ կրթական գործավարութեան կողմէ յանձնախումբ մը կազմուած եւ տեղւոյն վրայ քննութիւն կատարել տրուած է:

ՍՈՎԵՏ ՄԱՍՆԱԳԷՏՆԵՐԸ ԹՈՒՐՔՈՑ ՄԷՋ

Ռուսական մեքենաներով շինուելիք գործարաններու մասին մօտերս քննութիւն պիտի կատարուի: Այդ առթիւ դալ շաբթուան ընթացքին Ռուսիայէն վեց մասնագէտներ պիտի հասնին, որոնք Ռուսիոյ ճարտարարուեստական յատակագիծերու ճիւղին մէջ կ'աշխատին:

Մասնագէտները Պոլիս կը հասնին ամսոյս 28ի առեւտրական գործավարութեան պաշտօնեաներուն ընկերակցութեամբ, խմբակներու բաժնուելով, զանազան կողմեր պիտի մեկնին քննութիւն կատարելու համար:

Գործարանները հաստատուելիք տեղերուն մէջ, նախանձութերու դրութեան, փոխադրական միջոցներուու երկրաբանական կացութեան եւ արտադրական ուժերու մասին քննութիւն պիտի կատարուի:

Քննութիւնները տեղի պիտի ունենան Իսկիշէհիրի, Ուշաքի, Տէնիզլիի, Գարաքէօյի, Ժարալքէօյի, Նազիլիի, Իզմիրի, Մէնթրնի, Առանայի, Սվազի, Գայսէրիի եւ Գաթէմունիի շրջանակները:

Այս տեղերէն առնուած նախնիութերու նմոյշները Ռուսիա դրկուելով հոն պիտի քննուին թէ ինչպիսի մեքենաներ կարելի է գործածել, իսկ միւս կողմէ գործարաններու յատակագիծերը պիտի պատրաստուին:

Գալ տարի շինութեանց եղանակը սկսածին պէս, որոշուելիք տեղերուն մէջ գործարաններուն շէնքերուն շինութեան պիտի ձեռնարկուի:

ԹՈՒՐՔ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ 1200ՕԱՄԵԱԿԸ

(1 Օգոստ. 732 — 1 Օգոստ. 1932)

— :-: —

Արեւելքի մէջ ց. Մարթաեանի մէկ յօդուածաշարքէն.—

Այս տարի Թուրքիա մէկէ աւելի ու դիւրար գող անցնող յոբելեաններու խաչաձեւման ճի՛շդ պորտին վրայ է կանգնած: Իսլամներու Մարգարէին մահուան 1300 ամեակը, Թուրքերու կանութեան ծագման 1200ամեակը, Օսմանցի Թուրքերու դեղագիտական գրականութեան իսկական հիմնադիր Աչրք փաչայի մահուան 600ամեակը (մեռած՝ 1332ին), ապրող մեծագոյն Թուրք դրագէտին Ախմէտ Հազ Համիտ պէյի ծննդեան 80ամեակը, որ ոսմանեցաւ փետր. 6ին, նոր Թուրքիոյ վերածնունդին 10ամեակը (1922ի աշնան յաղթանակը), Թուրք նոր ազգային թատերգութեան հիմնադրութիւնը ներկայ տարուոյ ընթացքին՝ «Ազդն» ու «Ջօպան» պատմական կատներով, որոնց վրայ պէտք է աւելցնել Թուրք գատմագէտներու Համժողովը՝ ուր կարեւոր լոյս մը սփռուեցաւ Թուրք ժողովուրդի սկզբնագրամական անցեալին վրայ:

×

Պէտք է ետ երթալ այժմ 1200 ձիգ տարիներ, անցնիլ Թուրք լեզուի ու գրականութեան արդի Թուրանական – ազգայնական շարժումին վրայէն, անցնիլ նաեւ Իպրահիմ Շինասիներու ու Նամըք Քէմալներու նախաձեռնած Թուրք – եւրոպական գրական չըլլանն ալ, ու յետոյ տողանցել Թուրք դասական չըլլանին փառքերէն Շէյխ Կամիլ Տէվէլ, Նէապի, Նամըք, Նէֆիլի, Ֆուզուլիի ու Պաքիի առջեւէն, անցք տալ նաեւ սուֆիներու չարքին, Եունուս Իմրէն, Նէսիմին, ու մանաւանդ վերոյիշեալ 600ամեայ յոբելեար Աչրք փաչան (իր կարիպնամէով) որ հայերէն ալ դիտեր, —բոլոր այս դէմքերն ալ յիշատակուելու իրաւունքը ունին այս հանդիսաւոր առթիւ—վերջապէս դուրս ելլելու համար Օսմանցի Թուրքերու գրականութենէն: Պէտք է ցատկել նաեւ Սելճուքներու, Ձաղաթներու, եւ նոյն իսկ Ույղուրներու Թուրք գրականութեան վրայէն՝ որպէս զի հասնինք Քէօք – Թիւրք գրականութեան, որ մեզ այսպէս կը տանի 1200 ամեակ մը ետ, ու ե՛տ նաեւ դէպ ի Մոնկոլիոյ սահմանները:

Արեւելեան Թուրքերու հնագոյն ներկայացուցիչներէն Քէօք – Թիւրք ժողովուրդին Քիւլ – Թէգինի էշխանն էր որ 731 Թուին կը վախճանի, որուն ի յիշատակ չինացի կայսրը կոթող մը կանգնել կուտայ, քէօք – Թիւրք այրուբենով գրուած բաւական երկար արձանագրութիւնով մը: Այդ գրութեան վերջին հատուածները կ'ըսեն, բնիկ լեզուով՝

«Քիւլ – Թիկին ոչխար տարուոյ քառասնեօթին (օրը) Թուաւ (վախճանեցաւ): Իններուդ ամսուն երեսունըեօթին՝ սուգ (յուղարկաւորութիւն) ըրինք: (Իր) տունը (դամբան – տաճարը), արձանը, գրելու – քարը (կոթողը) կապկի տարւոյն եօթներորդ ամսոյն 37ին մեծ (բազմութեամբ) օրհնեցինք (բացումը կատարեցինք)...:

«Ինչքան (կը վերաբերի) (այս) գրութիւնը գրողին՝ Քիւլ – Թիկինին զարմիկը (ես) Եօլիկ – Թիկին գրեցի: Քանի օր (հոս) մնալով՝ այս քարին վրայ, այս բազմաթիւ նշանները (ես) Եօլիկ – Թիկին գրեցի)...:

Նախ՝ բացայայտօրէն կը յիշատակուի հեղինակին անունը որ է Եօլիկ – Թիկին, այսինքն՝ Եօլիկ – իշխան (դիկին՝ արքայազուն իշխան ըսել է), որ հանդուցեալ խանին կամ խորթ եղբայրն էր կամ հօրեղբօրորդին եւ կամ զարմիկը (ճշդուած չըլլալով քէօք – Թիւրք ադր բառին ճշգրիտ իմաստը): Ինք էր որ նախ այդ գրութիւնը չարաբեր ու յետոյ, ինչպէս անձամբ կ'ըսէ, քանի օր այդ ամայի ու կիպիչ վայրը մնալով քարին վրայ ուրուագծեր է այդ քէօք – Թիւրք 10,000 դիրերը, անոնց փորագրութիւնը ձգելով չինացի վարպետներու (այդպէս պէտք է խորհիլ, քանի որ 10,000 դիր վիմագրելը 20 օրէ աւելի ժամանակ կը պահանջէ):

Յետոյ կուգայ արձանագրութեան Թուականը: Քէօք – Թիւրքերը, ինչպէս չատ մը Ասիացի ժողովուրդներ, կը գործածէին տարի մը՝ որ կը հաշուէր 12 տարիներց չրջաններով:

Մեր ձեռքը հասած Թուրք հնագոյն յիշատակարանին հեղինակը, ուրեմն, Եօլիկ – Թիկինն է, ու Թուականն ալ 1 օգոստ. 732: Որով, այս օր 1 օգոստոս 1932ը կը հանդիսաւորէ այդ պատմական ու խիստ նշանակելի Թուականին 1200ամեակը, օրուայ հերոս ունենալով ԵՕԼԻԿ իշխան – գրագէտը, հայր ու հիմնադիր բոլոր Թուրք գրականութիւններու:

ԿԸ ԽՆԴՐՈՒԻ յօդուածագիրները եւ թղթակիցները իրենց գրութիւնները գրել թուղթին մէկ երեսին վրայ եւ մէյ մը ալ:

ԳՐԵԼ ԿԱՐԵԼԻ ԵՂԱԾԻՆ ՁԱՓ ՄԱԳՈՒԻՐ, բանի որ մեծ մասամբ տողաշարով կը շարուի ՅԱՌԱՋը:

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ԳԱՂՈՒԹԷ ԳԱՂՈՒԹ

ՀԱՅ ՍԿԱՈՒՏՆԵՐՈՒ ԲԱՆԱԿՈՒՄԸ

— :-: —

ՆԻՍ, 20 Օգոստոս.— Է. Մ. Ը. Մ.ի հայ սկաուտները, Փարիզէն, Մարսէյլէն ու Նիսէն, մօտ 92 հոգի, բանակած են, ամիսէ մը ի վեր, Նիսի եւ Անթիպի միջեւ, Գայլ գետին բերանը (Bouche du Loup), Մէյերկրականի վրայ: Գեղեցիկ եւ օգաստուն վայր մը, որ բարձրաւանդակի մը նման կը նայի ծովուն: Զիթենիի եւ եղեւինի ծառերուն մէջ կորսուած են տասնէ աւելի վրաններ, եւ այդ կանչուելեան վրայ՝ ծիսանքը հայ եռագոյնին: Հայ սկաուտներու բանակավայրէն հարիւր քայլ դէպի արեւմուտք, բանակած են ռուս սկաուտները, գրեթէ 3 ամիսէ ի վեր: Արդէն սկսած է բարեկամութիւնը հայ եւ ռուս սկաուտներուն միջեւ: Եղած են քանի մը հանդիպումներ, Ռուսերը այցելութեան եկած են հայկական բանակավայրը, լսելու հայ երգերը, եւ հայ սկաուտները գացած են ռուսական բանակավայրը, լսելու ռուսական երգերը:

Հայ սկաուտներու բանակավայրին տակը կը գտնուի ափսրակ մը, առջեւը արմաւենի ծառեր: Ռուս սկաուտներու բանակավայրին տակը կը գտնուի ձէթի գործարան մը, «Ջաղացք», գետակին վրայ հաստատուած: Աւելի վարը հաստատուր կարապատ ճամբան, որ առուն արեւածագէն մինչեւ կէս գիշեր կը տքայ սուրացող ինքնաշարժերու տակ, այնքան բանուկ ճամբայ մըն է ան: Ու քիչ վարը ծովը, իր փրփուրով ու կապոյտով: Ամէն առտու, ժամը 6.30ին կ'արթննան հայ սկաուտները եւ կարգ կապած կ'երթան լուացուելու, լողալու ծովուն մէջ: Սկաուտները կը նախընտրեն ծովը, գայլուկները՝ գետակին ջուրը: Ծուվերերքը հաստատուած են նաեւ ֆրանսացի ընտանիքներ, օգափոխութեան եկած: Ադարակապանէն, չաղացպանէն մինչեւ այս հիւր Յրանսացիները, բոլորն ալ ծանօթ են հայ սկաուտներուն: Կը ճանչնան զանոնք ու համակրալից ժպիտ մը ունին անպայման անոնց հանդէպ:

Մոռնա՞նք ժիժինները,—առաւօտնէ մինչեւ իրիկուն, եղեւիններուն ձիթենիներուն էլէկտրականութերը ժիժիներուն, ծոյլ ու ժիօրիակ ժիժինչին, թէեւ մեր մեղաւոր ժիր սկաուտները երբեք ականջ չեն տար անոնց ծուլութեան հրաւէրին: Մի մոռնաք նաեւ ծղրիթները, — ամբողջ գիշերը կ'երգեն անոնք ծովուն եզերքէն մինչեւ բարձունքները: Հապա օգոստոսի շողն ու քրտինքը: Բարեբախտաբար զով է գիշերը, երբ կը պլպլան աստղերը եւ լուսնկան, վահաղնի աչքերուն պէս հրավառ, կը բարձրանայ ծովէն, երկունքի պատրանքը տալով երփներանգ ծովուն:

Հայ սկաուտները կէսօրէն վերջը կ'անցընեն ծովուն եզերքը, ջուրի իրական տօն մը, լոգանք, մարզանք, երգ, նոյնիսկ շարականներ:

Վաղը կիրակի հանդէս ունին, եւ պատրաստութեան մէջ են բոլորը: Արմաւենիի ճիւղերով կամար են շինած, ժասրենիի ճիւղերով տախտակ մը հիւսած, վրան սկաուտական խօսքեր:

ՄԱՄՈՒԼ

Ի՞ՆՉ ԿԸ ԲԱՆԻ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾ ԱՒ. ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ

— :-: —

«Ազդակ» վերի խորագրով յօդուածի մը մէջ հետեւեալը կը գրէ Աւ. Իսահակեան:

«Տարիներ առաջ Դաշնակցութեան խորշակահար թթենիէն ինկած քանի մը զեղնած տերեւներ: Ոմանք համոզուեցան որ այլեւս չպիտի կրնան քալել հին ուղիներով: Ոմանք նպատակայարմար գտան չարունակել զինքզինք ճամբաներ, եւ եղան մարդիկ ալ որոնք չուշենալով ոչ մէկ ըսելիք, «հայրենիքի կարօտը ինձ քաշեց, Հայաստան եմ գնալու» ըսելով մեկնեցան Հայաստան: Այս վերջիններու մէջ էր ծանօթ բանաստեղծ Պ. Աւ. Իսահակեան, որ Հայաստան մուտքին երգեց «Աբու Մահարի»ի վերադարձը դէպի հայրենի երկիրը, չ՛ոչ յուզիչ բանաստեղծական բառերով: Այսքանը չատ լաւ: Բայց հայրենիքի կարօտովը մեկնող «Աբու Մահարի»ն հազիւ կարողացաւ համբերել մէկ տարի հայրենի արեւուն տակ, ու վազէ վազ վերադարձաւ հոն, ուր որ էր նախապէս:

Այդ օրերուն վրայէն անցեր են բազմաթիւ ուրիշ օրեր, եւ մոռացութիւնը եկած տարած է մեր բանաստեղծի երթ ու գարձի պատմութիւնը: Բայց Աւ. Իսահակեանը կ'երեւայ թէ չի սիրեր մոռացութիւնը: Ու այս անգամ դուրս կուգայ երեւի իր պարզ գոյնով:

— «Մեր բարեկամներին» Ռամկավարներուն բռնած ղեղքը վերջապէս բոլորովին բիւրեղացաւ, անցան դաշնակներն կողմը, եւ գերկ-գերկի տօնեցին Մայիս 28»: Այս խօսքերը կը պատկանին Պ. Աւ. Իսահակեանին, գրուած Երեւանի «Գրական թերթ»ի մէջ:

Իրա՞ւ, Պ. Իսահակեան, ճի՞շդ է որ Ռամկավարները տօնեցին Մայիս 28ը Դաշնակներու հետ: Ի՞նչպէս գրեցիք այդ զարմանալի հեքեաթը, որուն ճշդութեան հաւատալու անհեղութիւնը ձեզ կը պակսի դժբախտաբար:

Եւ յետոյ՝

— «Այդ երկու փոսած, յետադէմ տիրացուական կուսակցութիւնները հիմա չատ աչխուժացել են այն չափով, թէ Միութիւնը պատերազմի կը բռնուի Ճափոնիայի հետ, կը պարտուի կարմիր բանակը, Ռուսիայում կը սկսուին ըստ հին սովորութեան, ըմբոստացումներ, իրարանցումներ, եւրոպական պետութիւնների միջամտութիւններ, խորհ. կարգերու տապալում, կը ծնուի «դեմոկրատիք» Ռուսիա եւ հիմնապէս իրենց իշխանութեանց վերադարձ: Լրջօրէն հաւատում են, հոգեպէս եւ գործնականապէս պատրաստուում են»:

Ո՞ւրկէ սորվեցաք այս տեսակ համարձակ քաղաքական ճամարտակութիւններ ընել, «քաղաքագէտ» Իսահակեան: «Հաւատում են լրջօրէն...» Ըսէ՛ք, խնդրեմ, դուք կը հաւատա՞ք լրջօրէն ձեր այս նորօրինակ խաստութեան: Ու հիմա ստիպուած ենք ծիծաղիլ լրջօրէ՞ն...:

Շա՛տ ուշ էք ինացեր, Պ. Իսահակեան, պէտք էր աճապարէիք ձայն բռնելու համար այն դատարկամիտ ու ամբոխային հոգեբանութեամբ ժարդոց ազմուկին, որոնք միժամանակ հրապարակի վրայ կը ծաղրէին ձեր այսօրուան ֆրազները:

Անճիշդ տեղեկութիւններով մատքը պղտորելով ապրիլը, Ռ. Ա. կուսակցութիւնը տիրացուական-պուրժուական ներկայացնելն ու բամբասելը որեւիցէ առաքինութիւն չէ:

Ռամկավարներու հակախորհրդային դիրքէն կամ կեղծ բարեկամութենէն ճառող Իսահակեաններն ու նմանները ի՞նչ փաստ ունին արժեցնելու համար իրենց ըսածները: Ռ. Ա. կուսակցութեան համոզումները տարբերութիւնը խորհրդային վարիչներու ընկերային ուղղութեան հետ բաւականին զօրեղ ապացոյցներ չեն զայն թշնամի ներկայացնելու համար երկրի օրաւան իշխանութեան:

Տասներկու տարիներէ ի վեր արժատախիլ, աշխարհի երեսին տաշտղնուած այս տարագիր ժողովուրդին համար հետաքրքրականը ձեր խաժաճիկի խաղերը չեն: Օտարութեան դառնութիւններով ու վտանգներով շրջապատուած զաղութահայութիւնը կը տանջուի հայրենիքի կարօտով.— սա էլ է ուզուժ գնալ Հայաստան: Եւ երթալ, առանց կրկին կարօտնալու Փարիզի փարթամ քաֆէներն ու պուլվարները: Կ'ուզէ երթալ փաթթուիլ դարաւոր մօրը, համբուրել հայրենի հողը, իր երջանկութեան ու զժբախտութեան արցունքները խառնել անոր, լալ ու երգել, եւ կապուիլ հայրենիքի վերակառուցման աշխատանքին:

Տղաքը բոլորն ալ կը կրեին օձուժը բնութեան եւ արեւին: Դեռ վրան չչարած, շաբաթ մը հիւրընկալուած էին Նիսի մէջ, Մասալէն թաղը, հայ գաղութին կողմէ: Նկեղեցին տրամադրուած էր իրրեւ առնոց օթեւան: Պ. Պանտիկեան իր սրճարանին մէջ թէյասեղան մը տուած, իսկ Պ. Ժամկոչեան կէսօրուան ճաշով մը (պիֆթէք ու փիլաւ) պատուած զանոնք:

Ինչպէս կը տեսնուի, բախտաւոր են մեր սկաուտները եւ կը վայելեն ամէնուն համակրանքը,— եւ ուրախ՝ կ'ուտեն, կը լողան եւ կ'երգեն ժիժիներու պէս:

Անցորդ

Կարդացէք եւ Տարածեցէք «ՅԱՌԱՋ»ը

ՀԱՅՐԵՆԻ ՀԱՄԱՅՆԱՊԱՏԿԵՐ

(ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ)

Հայաստան Բնական եւ Քաղաքական

Բ.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Իր մօտերը կը գտնուին Մելաս գետին քով՝ Կոկիսոն (Կէօքսու), Բարձր թերդ (Պէրպէրթ) եւ Կապադովկիական Կոմանայի (*) աւերակները: Կոկիսոն աքսորուած է Յովհան Ոսկեբերան:

Կոկիսոնի մօտ կը գտնուի Կապան թերդ, ուր ամբացած է Կիլիկեան վերջին Թագաւորը Լեւոն Ե. Լուսինեան՝ իր ընտանիքով եւ իննն ամիս պաշարուելէ վերջ եդիպտացիներէն, սովէն նեղուելով անձնատուր եղած է: Թէեւ չատեր անհաւանական կը նկատեն Լեւոնի հոս ապաստանիլը:

Եդիպտոսի Մելիք – Էշրէֆ – Շապան Սուլթանը պինդը շղթայակապ իր ընտանիքովը տարած է Եդիպտոս, ուր Լեւոն 7 տարի մնալէ վերջ Աբակոնի եւ Քաթթիլլի Թագաւորներուն մէջնորդութեամբը ազատած եւ անցած է նախ Սպանիա եւ հոն երեք տարի մնալէ վերջ անցած է Փարիզ, ուր երեք տարի Լուվրի պալատը (այժմ Թանգարան) բնակելէ յետոյ մեռած եւ Թաղուած է Կեղեստինեանց եկեղեցին (*) մէջ:

Լեւոնի մարմինը անյայտ կը մնայ, միայն իր տապանաքարը իր արձանով միասին կը գտնուի Փարիզի մօտ Սէն – Տընիի եկեղեցին մէջ:

ԱՆՏԻՈՔ (Անթաքիա).— Քրիստոսէ 3000 տարի առաջ Ասորիներու Սելեւկոս Նիկատոր Թագաւորը հիմնեց այս քաղաքը եւ իր հօր՝ Անտիոքոսի անունով կոչեց զայն:

Առաջին քրիստոնեաները հոս հաւատացին Քրիստոսի:

Եղած է Սելեւկիոյ նախկին մայրաքաղաքը եւ Յաշակիրներու ժամանակ ունեցած է 100,000է աւելի բնակիչ:

Շատ անգամ կործանած է երկրաշարժներէ:

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԵԱԿ (Իսքէնտէրուն.— Մի՛ջերկրականի վրայ նաւահանգիստ, որ այժմ Թրանսայի հովանաւորութեան տակ մաս կը կազմէ Սուրիոյ:

Իր ճահիճներուն պատճառաւ կլիման վատառողջ է:

Միջին դարուն կոչուեցաւ նաեւ Փոքր – Աղեքսանդրիա (*). իսկ իր հին անունն էր Աղեքսանդրիա առ Իսսոսիւ (**) կամ Աղեքսանդրիա Կիլիկիոյ: Շատ վնասուեցաւ 1823ի երկրաշարժէն:

Ընդհանրապէս ընդունուած է որ հիմնուած է Մեծն – Աղեքսանդրի ձեռքով, է յիշատակ Պարսից Դարեհ Թագաւորին վրայ տարած իր յաղթանակին:

Կիլիկիոյ կամ Թուրքիոյ իշխանութեան մաս կազմած են վերջին Սելեւկիա (Զիլիֆկէ), Աղեքսանդրեակ (Իսքէնտէրուն), Ատալիա (Սատալիա), Լարանտա (Գարաման), Կիւրիստոս (***) (Հերակլիա = [Գոնիա] Էրեյլի), Կատիւրա (Նիյտէ), Գերմանիկուպոլիս (Էրմէնէկ), Կոռիկոս, Ասիամուր, Ալայա, իսկ Առանայի նահանգէն դուրս՝ Հալէպի նահանգին մէջ Գերմանիկ (Մարաչ, Այնթապ, Զէյթուն, Արեգին (Ալեպաչ), Կապան Հռոմկլայ, Պէյլան, Տլուէ (*), Բլուր Աւետաց (**) (Թլպաշար) եւ Պոզանդոս (Պօղանդի):

Ծանօթ.— Սելեւկիոյ հիւսիսային արեւելեան կողմը՝ ծովեզերքին մօտ կ'երեւին ելեւսա կամ Սեթաստոս քաղաքին աւերակները, որոնք այժմ ծանօթ են Այաշ անունով:

Գ.

ԱՐԴԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Այս գլուխով ՀԱՅԱՍՏԱՆ ըսելով պիտի հասկնանք այն հողամասը, որ ներկայիս Հայերուն ձեռքն է եւ չազատագրուած (Irredenta) Հայաստանէն զանազանելու համար կ'ըսենք Արդի Հայաստան կամ ներկայ Հայաստան, որ իր վարչաձեւին պատճառաւ կը կոչուի խորհրդային Հայաստան:

Բայց, «Հայաստան պիտի երթամ», «Հայաստանէն եկաւ», «Հայաստան եղբայր մը ունիմ», «Հայաստանէն նամակ կը սպասեմ» բացատրութիւններով պիտի հասկնանք մանաւանդ պէտք Նեղկայ Հայաստանը:

ՍԱՀՄԱՆ.— Հայաստանի սահմաններն են, հիւսիսէն՝ Վրաստան, ուր կան 380,000 Հայ, մայրաքաղաք Տփղիս կամ Թիֆլիս. հոս Հայերը ունին տպարաններ, վարժարաններ ու եկեղեցի: Արեւելքէն՝ Ադրբէջան, ուր կան 285,000 Հայ. մայրաքաղաք՝ Պաքու՝ կասպից ծովին վրայ նաւահանգիստ. ունի նաւթահորեր, որոնցմէ ոմանք Հայերու կը պատկանին Մեծ – Պատերազմէն առաջ: Հարաւէն Պարսկաստան, ուր կան 150,000 Հայեր. մայրաքաղաք՝ Թէհրան: Արեւելքէն՝ Թրքահայաստան, որ այժմ մաս կը կազմէ Թուրքիոյ:

ԴԻՐՔԸ.— Հայաստան լեռնոտ երկիր մըն է: Գրեթէ ամբողջութեամբ լեռներով ծածկուած է իր հարաւային արեւելեան մասը: Իսկ իր հիւսիսային արեւմտեան մասը թէեւ լեռնոտ է, բայց ոչ միւս մասերուն նման:

ՅՈՎՀ. ՊԱՊԻՍԵԱՆ

(Շար.)

(*) Եւդոկիոյ (Թոքատ) մօտերը կան Պոնտական Կոմանայի (Comana Pontica) աւերակները: Կապադովկիական Կոմանան (Comana Cappadocica) ալ ծանօթ է հինէն ի վեր:

(*) Այժմ զօրանոց ի Փարիզ Boulevard Henri IV թիւ 16ի եւ Rue Sully ի անկիւնը:

(*) Alexandria Minor.

(**) A. ad Issum (Իսսոսի ծոցին վրայ գտնուելուն պատճառաւ այսպէս կոչուած է):

(***) Այս բաղաբը կիլիկիոյ կուսակալ Հռոմայեցի կիկերոնի ձմերանոցը եղած է:

(*) Լատիներուն Doliche կամ Tulupa կոչածը:

(**) Լատիներուն Turbessel (Թլպաշար) անուանածը:

Մուսուլիի կը բարբառի

«Էքսէլսիօր» օգոստ. 21ին հրատարակեց Մուսուլինիի մէկ յօդուածը, Լօզանի խորհրդաժողովի արդիւնքներու մասին:

«Տուզէ»ին կարծիքով, պատերազմէն ի վեր գումարուած ժողովներուն մէջ Լօզանի խորհրդաժողովը անկասկած ամէնէն դրական արդիւնքներուն յանգեցաւ, թէեւ, Լօզանի մէջ ալ քաղաքականը կը պակսէր հարցերու խորը մտանելու, գոնէ եւրոպական խնդիրներու մասին: Մուսուլինի չի հաւատար որ Մ. Նահանգները մասնակցին յառաջիկայ համաչխարհային խորհրդաժողովին: Եւրոպան պէտք եւ Մ. Նահանգներու միացեալ ջանքերը միայն կրնան առողջացնել հիւանդը, բայց յամրոգութիւնը կասկածելի է, եթէ Մ. Նահանգները սրտանց եւ բարեացակամութեամբ չգործակցին: Ասոր համար ալ, անհրաժեշտ է որ փարատի այն հիւանդագին կասկածը թէ եւրոպական ճակատ մը կազմուած է Մ. Նահանգներուն դէմ: Եւրոպական ազգերը ազատօրէն ընդունած են Մ. Նահանգներուն ուժը՝ իրենց խորհուրդներ տալու եւ ուղղակի դեր կատարելու իրենց բանակցութեանց մէջ:

Լօզանը — կը շարունակէ Մուսուլինի — վերցուց «հատուցումներ» բառը միջազգային բառարանէն: Տասը տարուան աշխատանք պէտք եղաւ, որոշումի մը յանգեցնելու համար եւրոպական պետութիւնները. որոշում մը տրուեցաւ միայն ղէպքերու ճնշման տակ: Ինքն էր որ, 1922ին, առաջարկեց «սրբել քարետախտակը»: Ցաջորդ տարիները ցոյց տուին թէ հատուցումները ո՛ր աստիճան պատճառ եղած են աշխարհի անհաստատ վիճակին: Այդ տարիներու ընթացքին երեւան եկաւ թէ ազգ մը որ անդունդին ափը կը հասնի, ուրիշներն ալ կը քաշէ իր եռեւէն: Լօզանի խորհրդաժողովը առաջին քայլն եղաւ, ապրանքներու եւ դրամներու փոխանակութիւնը հաստատուն վիճակի մէջ դնելու համար: Եւ Իտալիան ճամբայ ցուցուց, առաջին քայլն առնելով օգնելու համար դանուբեան պետութեանց, հակառակ այդ ձեռնարկին պարտադրուած զոհողութեանց:

Բայց, Մուսուլինի անհերքելի կը գտնէ որ հին պարտքերու վճարումը պահանջուի երկրի առեւտուրին գնով: Այդ սովորութեան համաձայն, գրեթէ ամէն ազգ 50 առ 100, երբեմն աւելի, կորսնցուցած է իր վաճառականութիւնը, ներկայ տագնապի ընթացքին: Այս ձեւով կորսուած ղրամը պիտի բաւէր 20 — 30 անգամ աւելի վճարելու հատուցումները եւ պատերազմական պարտքերը: Աւելի լաւ է բարձր տուրքեր ունենալ լաւ առեւտուրով, քան թեթեւ տուրքեր՝ առանց առեւտուրի: Ցառաջիկայ համաչխարհային խորհրդաժողովին կ'ենթակայ լրացնել Լօզանի գործը: Այժմ սեղանի վրայ կայ եւրոպական համաձայնութեան ծրագիր մը՝ վերջին տասը տարիներու խնդիրներու մասին: Խորհրդաժողովին առաջին հոգը պէտք է ըլլայ առեւտուրի վերակենդանացումը, իսկ այդ կը յաջողի միայն Եւրոպայի եւ Մ. Նահանգներու գործակցութեամբ: Դառն փորձառութիւնը հաստատեց թէ այսօր աշխարհի ամէնէն ոսխոզական պէտքն է միջազգային ուժերու վերածնութիւնը եւ փոխադարձ կասկածներու փարատումը: Ներկայ տագնապին երկարաձգումը անխուսափելի կերպով յառաջ պիտի բերէ կասկած եւ անվստահութիւն՝ այն քաղաքական եւ տնտեսական սկզբունքներու մասին որ տակաւին հիմը կը կազմեն արեւմտեան քաղաքակրթութեան:

196 ժամ օդին մէջ

Օգոստոս 14ի կիրակիէն ի վեր, երկու մանկամարդ Ամերիկուհիներ կը սաւառնէին Նիւ Եորքի եւ շրջականերու վերեւ, օդարշաւի տեղեկութեան կնոջական մրցանիշը շահելու համար:

Երկու Ամերիկուհիները վար իջան երկուշաբթի օր, 196 ժամ մնալով օդին մէջ, ինչ որ նոր մրցանիշ մը կը կազմէ տեղեկութեան: Նախորդ մրցանիշն էր 122 ժամ 50 վայրկեան, զոր շահեցան երկու օդաճաւորդներ, անցեալ յունուարին:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ԱԼՊԱՆԻՈՑ թազաւորին դէմ մահափորձ մը երեւան հանուած է, կը գրեն Լոնտոնի թերթերը: Ձերբակալուած են խումբ մը խղճամտական գործիչներ: Կ'ըսուի թէ դաւադրութիւնը կազմակերպած են խումբ մը Ալպանացի ազատականներ որ Փարիզ կը գտնուին:

ՕԴԱՆԱՅ ՄԸ ինկաւ, Հռոմի մէջ, մանուկներու գաղութի մը վրայ, բռնկցնելով զայն: երկու օդաճաւորդները վայրկենապէս մեռան: Իսկ երկու եղբայրներ ածխացան: Ծանրապէս վիրաւորուեցան նաեւ երկու աղջիկներ:

× երէկ գերման օդաճաւորդներ, որոնք վերջերս Եւրոպայէն Ամերիկա թռեր էին, նոր արշաւի մը ձեռնարկեցին առջի օր, աշխարհի շրջանը կատարելու համար:

Ց.

Փարիզ եւ արուարձանները

ԱՒՏՈՐՎԻԼԻ Ս. Մինասեան ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Հայ Ակումբին մէջ: Զեկոյց պատգամաւորին կողմէ եւ ուրիշ օրակարգեր: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ՓԱՐԻԶԻ կոմիտէն ընդհանրական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերները այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին սալ Միւթիւալիթէի մէջ, 24 rue St. Victor: Օրակարգի շարունակութիւն: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Լիոնի «Հայ Արի» գայլիկներու Արծուիկ խումբի կողմէ, այս կիրակի առաւօտէն մինչեւ իրիկուն à la Belle Colline: Կը նախագահէ՝ Պ. Վ. ՁՈՒՂՈՒՐԵԱՆ

Եւրոպական եւ հայկական պարեր, Գայլիկներու եւ սկաուտներու տոդանցք, դրօշարշաւ, վազք, բուրգեր եւայլն:

Հանդէսը պիտի շարժանկարուի: Հանդէսի մուտքը օթօքարի ծախքով միասին, երեք ու դարձ՝ 4 ֆրանք:

Մեկնումը Փլաս Կիշարէն առաւօտեան ժամը 9 եւ 11, իսկ կէսօրէ վերջ ժամը 1.30ին:

Այրի Տիկ. Ասլի եւ զաւակունք (Փարիզ), *Տէր* եւ *Տիկ. Սարգիս Ասատուրեան* (Նիւ Եորք), *Նկատար Գաբրիէլեան* (Պարսկաստան), *Մովսէս Սալաղեան* (Պարկաստան), *Ղահրաման Թումանեան* (Պարսկաստան) կը ծանուցանեն իրենց զաւկին, եղբօր եւ ազգականին՝

Պ. ԱՐՇԱԿ ԳԷՈՐԳԵԱՆԻ

դառնաղէտ մահը որ տեղի ունեցաւ 21 Օգոստոսին, Կիրակի օր:

Յուղարկաւորութիւնը կը կատարուի այսօր Շորեքշաբթի կէս օրէ վերջ ժամը 3.30ին:

Hôpital Bichat (*Փորթ Մէյնթ Ուէն*) ուրկից հանգուցեալին մարմինը կը փոխադրուի Nouveau Cimetière (Clichy), 82 rue du Général Rouget:

Հանգուցեալին քնակարանի հասցէն՝ 83 Bd. de Lorraine, Clichy.

ՇԱՆՕԹ.— Մասնաւոր մահագդ ղրկուած չըլլալով կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ դաշտահանդէս, «Կոմիտաս» երկսեռ երգչախումբի, այս Կիրակի Մէտոնի անտառին մէջ:

Ժամադրավայր կար տէ ղ'Էնվալիտ, առաւօտ ժամը 8.30—9:

Կը հրաւիրուին բոլոր երկսեռ անդամները, համակիրներն ու բարեկամները:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ Կ. Խաչի վարչութիւնը իր շնորհակալութիւնները կը յայտնէ ամէն անոնց որոնք, իրենց մասնակցութիւնը բերին օգոստ. 14ի դաշտահանդէսին եւ ի մասնաւորի հայկական հարսանիքի կազմակերպման առթիւ:

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէթ. Շանլէ: Ամմատ. եւ նոր մեթոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան՝ մեներ. ֆիւանդութիւն եւ վարիսի: Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12:

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏ, Կեանքը, թ. Ազատեան 15 ֆրանք, *ԾԱՆՕԹ ԴԻՄՔԵՐ ՈՒ ՊԱՏՄՈՒԱԾՔՆԵՐ*, Գ. Չօիրալ 20, *ՆԱՀԱՏԱԿ ԴՐՈՂՆԵՐ* (Տ. Չէօկիւրեան եւ Ի. Սեւակ), Ա. Սեւան 15, *ԱՐԵՒՈՑ ՃԱՄԲԱՆ*, Մաննիկ Պէրպէրեան 10, *ԵՏՔԸ*, Էրիխ Մարիա Ռեմարք 20, *ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆԻ ՄՏՔԵՐԸ*, Քրիստ.Միքայէլեան 10, *ԽԵՂՔԸ եւ ՋԱԼԱԼԷՏԻՆ՝* Բաֆֆի 25, *ՎԱՀԱՆԹԻՆ*, Ժորժ Սան 20, *ԹԻՐՖԱՆԴՕ*, (Բիւզանդիոնի կայսրուհին) 25, *ԱՊՐՈՒՄՆԵՐ*, Մալխաս 50, *ԳՆԴԱԿԱՁԱՐՈՒԱԾՔՆԵՐԸ*, Ռէն 20, *ԵՐԵՔ ԸՆԿԵՐՆԵՐԸ*, Ղ. Մելոյեան 10, *ՍԱԼԻՀԱ ՀԱՆԸՄ*, Ե. Սահեան 2 հատոր 30 ֆր., *ԺԻՏԷՔՍ ԵՒ ԺԱՔԼԻՆ*, Ա. Պէրնէտ 2 հատոր 65 ֆր., *ՍԻՄՕՆ ՓԷՂԼԻՎԱՆ* 25, *ՀՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԱՂՋԻԿԸ*, Քասիմ 2 հատոր 25, *ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ*, Յ. Ալթեան (Թոզմերի) 12.50, *ՏԱՒԻՂ ԵՒ ՈՂԵԱՑ*, Գ. Կաւաթրենց 20, *ԱՐԵՒԵԼՔԷՆ ԱՐԵՒՄՈՒՏՔ*, Նատանիկ 5, QUATRE CONFÉRENCES SUR L'ARMÉNIE, Fr. Macler 35, LES RIRES D'UNE CHARMEUSE DE SERPENTS, Armen Ohanian 15.

Դիմել՝ ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ, 51 rue Monsieur-le-Prince, Tél. Danton 88-65, *ուր կը գտնէք նաեւ Ֆրանսերէն եւ Հայերէն ամէն տեսակ գրքեր:*

E. TER-MINASSIAN

Export und import, Komissionen und Vertretungen

ցանկն կ'առնէ կատարել Գերմանիոյ մէջ վաճառքը ինչ ինչ ապրանքներու (չոր պտուղ, աղիք եւ այլ ապրանքներ), ինչպէս նաեւ գնումը դարձեալ Գերմանիոյ ամէն կարգի ապրանքներու:

կը ստանձնէ ներկայացուցչութիւնը առեւտրական, վաճառականական եւ արդիւնաբերական հաստատութեանց:

Հասցէ՝ Motzstr 29, Berlin w. 30, Allemagne.

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԵՒ ՁԱՐՏԱՐԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ

ԵԹԷ կ'ուզէք ձեր գործի տետրակները կանոնաւորել՝ ճշգրիտ ու կանոնաւոր տոմարակալութեամբ մը եւ ձեր հաշիւները համաձայնեցնել տարեվերջի օրէնքներուն հետ.

ԵԹԷ դատակոչեր առացած էք huissierներէ.

ԵԹԷ պայմանագրութիւններ ունիք շարադրելիք կամ կնքելիք.

ԵԹԷ կ'ուզէք հաշիւի կարգադրութիւն մը կամ ժամանակամիջոցի մասնագէտ.

ԿՐՆԱՄ ՁԵԶԻ ԱՄԵՆԱԱՐԱԳ ԿԵՐՊՈՎ ԳՈՀԱՑՆԵԼ

Դիմեցէ՛ք **Պ. ՓԱՐՄԱԳ**Ի, 28, Bld. de Strasbourg, Paris (X). Tél. Botzaris 17.64

որ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9էն 12, եւ կամ ժամադրութեամբ իր գրասենեակներուն մէջ:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԼԻՈՆԻ ՏԷՍԻՆԻ ՎԻՇԻՆ եւ ՇՐՋ. ՀԱՅՈՒԹԵԱՆ

Հ. ԹԱՒԻՈՍԵԱՆԻ «ՏՊ. ԵՒ ՓՐԱՏ»Ը

Փոխադրուած է 36 rue Voltaire, Lyon

R. C. Lyon A. 77.929 Tél. Moncey 58-76

կը ստանձնենք գոյնզգոյն եւ գեղատիպ տպագրական ամէն տեսակ գործեր, քաւչուէ ամէն տեսակ կնիքներ՝ դիւրամատչելի գիներով: Գաւառներէն եղած ապսպրանքներուն շուտով ընթացք կը տրուին:

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան **ՓԼՕՐԻԱ**

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Ոտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52—78

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

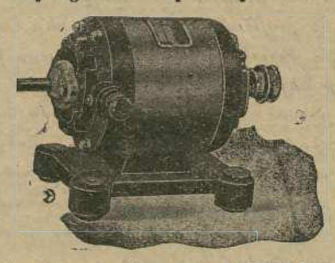
ՃԱՇԱՐԱՆ CAUCASE

23 Rue de la Huchette, Métro St. Michel

Ռուսական եւ արեւելեան ցամեղ կերակուրներ՝ պատրաստուած յայտնի խոհարարներու կողմէ: *Ճաշի միջոցին անընդհատ նուագ*

Prix Fixe 4 պնակ կերակուր՝ 6 ֆրանք

Կարի չատուկ մօթէօրներ

1/15 ձիու ուժ մօթէօր եւ բլօսաճաճ 300 ֆրանք

1/8 » » » » 350 ֆրանք

Աժան եւ ճաստատուն, երկու տարուան երաշխաւորութեան վկայական, պահանջեցէք մեր ներկայացուցիչը՝

HOVHANESSIAN ingénieur

15 rue de Vienne, Paris (8)

Կ'ընդունինք Շորեքշաբթի եւ Շաբաթ կէսօրէ ետք ժամը 3.5:

ՓԱՐԻԶԻ ամենաբերուն գլխաւոր

F. SORBIER*ի մօտ, 11 Rue Lafayette. Փարիզ: Ամբրցելի գին*

ՎԱՐՋՈՒԻ Է *կահաւորուած գեղեցիկ*

եակ մը (ընտանիքի մէջ) 260 *ֆր.,* Դիմել Mme. Gulie St. Marcel, Paris (13)

Վարձու խանութ

Լուսաւոր, կազ, ելեկտրա- թիւն, առանց բրփրիզի, դերձակի, սափրիչի, կօշկակարի ամէն առեւտրական գործի համար դիւրամատչելի պայմաններով տէր-ցակոբեան տպարան, 17 Damesme, մէթրօ Թոլպիաք:

Imp. A. DER (Agopian)
7, Rue Damesme, Paris (13)
Le Gérant H. STEPHAN

Տհսիլի մէջ «Ցառաջ»ի գործակալն է

Պ. ՎԱՀԱՆ ՀԻՒՍԵԱՆ

41, Maison l'Aurore, DÉCINES, (Isère)

Պուա Քոլոնիի մէջ «Ցառաջ» կը ծախուի

Պ. ԱՌԱՔԵԼԵԱՆԻ *արձարանին մէջ*

CAFE ARARAT

345 Ave. Argenteuil, Bois-Colombes

Բ Ո Ռ

(ՎԷՊ 1830Ի ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ՕՐԵՐԷՆ)

Հեղինակ՝ Է. ՎՈՑՆԻՉ — Թարգմ. Լ. ՇԱՆԹ

I

Ցաջորդ հինգ շաբաթը Ջեմման ու Բոռը յուզման ու աշխատանքի մէջ անց կացրին, այնպէս որ անձնական դործերի մասին մտածելու բնաւ ժամանակ չկար: Երբ ղէնքի մթերքը յաջող կերպով մոցրած էր արդէն պապական հողը, մնում էր դեռ գործի ամէնից դժւար ու վտանգաւոր մասը: Անհրաժեշտ էր ծածուկ մթերանոցներից փոխադրէին զէնքերը, դէպ ի ձորերն ու կիրճերը, բաժանելու էին տեղական կենտրոններին եւ այնտեղից էլ գիւղերը: Լրտեսները վխտում էին բոլոր այդ կողմերում եւ Դոմինիկօն, որին Բոռը յանձնել էր մթերքի փոխադրութիւնը, մարդ էր ուղարկել Ֆլորենցա ինդրելու, որ անմիջապէս օգնական ուղարկեն կամ գործը քիչ յետաձգեն: Բոռը պնդում էր, որ ամէն բան մինչեւ յունիսի կէսերը աւարտած լինի, բայց վատ ճամբաները, այլ եւ չարունակ թաքնուելու անհրաժեշտութիւնից առաջացած անվերջ արգելքներն ու դանդաղացումը կատարեալ յուսահատութեան էին մատնել Դոմինիկոյին: «Ես Սիկիլիայի ու Ամերիկայի մէջն եմ ընկել, գրում էր նա: Շատապել չեմ կարող՝ վախենալով որ ամէն բան կը բացւի, իսկ դանդաղել կարելի չէ եթէ ուզում ենք ժամանակին պատրաստ լինենք: Կամ ինձ անմիջապէս անհրաժեշտ օգնութիւնը հասցրէք կամ ասէք վենետիկցիներին, որ մենք յուլիսի սկզբից առաջ պատրաստ լինել չենք կարող»:

Բոռ նամակը բերաւ Ջեմմային, եւ մինչ վերջինս կարդում էր, ինքը մըռայլ նստել էր դորգի վրայ ու չոլում էր կաւի մաղերը հակառակ ուղղութեամբ:

— Վատ է: — ասաց Ջեմման: — Հազիւ թէ կարելի լինի ամբողջ երկու շաբաթ վենետիկցիները զսպել:

— Ի հարկէ, ո՛չ, կատարելապէս անհեթեթ բան է: Դոմինիկօն պէտք է հասկանար: Մենք ենք յարմարեցրել վենետիկցիներին, ոչ թէ նրանք մեզ:

— Բայց Դոմինիկոյին մեղադրելն էլ արդար չէ: Անշուշտ արել է, ինչ հնար էր, իսկ անհնարը պահանջել չի կարելի:

— Մենակ է, մենակ: Պէտք է մի պատասխանատու մարդ, որ մթերանոցը պահէ, իսկ մի ուրիշը, որ հետեւի փոխադրութեանը: Անհրաժեշտ է նրան մի վստահելի օգնական ուղարկենք:

— Ո՞ւմ ենք կարող: Ֆլորենցայում ոչ ոք չունինք:

— Լա՛ւ, ուրեմն ես-ս ինքս:

Ջեմման ետ նետուեց ու նայեց նրան:

— Ո՛չ· կարելի չէ: Ինչ վտանգաւոր է:

— Բայց եւ այնպէս ս-ստիպւած եմ, եթէ մի այլ ելք չգտնենք:

— Կը գտնենք մի այլ ելք, ուրիշ ո-չինչ: Իսկ որ դուք նորից այնտեղ գընաք, դրա մասին խօսք անգամ լինել չի կարող:

Մի յամառ ծալք կազմուեց Բոռի ներքին շրթունքի անկիւնին:

— Ջ-չգիտեմ, ինչու խօսք անգամ լինել չի կարող:

— Կը հասկանաք, եթէ մի վայրկեան հանգիստ մտածէք: Հինգ շաբաթ է միայն անց կացել ձեր վերադարձից· ամբողջ ոստիկանութիւնը ոտի է ուխտաւորի պատմութեան պատճառով ու որոնում են շրջակայքը հասկանալու համար, թէ բանն ինչումն է: Գիտեմ, որ դուք զարմանալի կերպով ծպտել գիտէք, միայն մի մոռանաք թէ ի՜նչ ահագին բազմութիւն տեսել է ձեզ Դիէկոյի կերպարանքով կամ դիւցազու տարազում· բայց ի դրանից չի կարելի ծածկել ոչ ձեր կազմութիւնը, ոչ էլ ձեր երեսի սպին:

— Շ-չատ կազեր կան աշխարհում:

— Այո՛, միայն Ռոմանիան չատ չեն այն մարդիկը, որոնք լինէին, երեսին սպի ունենայի հաշմ ձեռք, այլ եւ կապոյտ աչք թուխ դէմք:

— Աչքերի գոյնը բեւեռնով լի է փոխել:

— Բայց բոլոր մնացա՞ծը: Ոբնք, ձեր այդ նշաններով այդ տեղ գնալ, կը նշանակէ ուղղակի նել թակարդը· անպատճառ կը բակալեն:

— Բայց մ-մէկը պէտք է, որ Դոմինիկոյին:

— Ինչ օգնութիւն է դա Դոմինիկոյին, երբ ամենածանր վայրկեան ձեզ ձերբակալեն: Ձեր բոնեցրած բոլոր գործը կը փճացնի:

Սակայն Բոռին համոզելը դիւր էր: Վէճը չարունակուեց առանց է հետեւանքի: Ջեմման սկսեց ընկնելու, թէ հանդարտ յամառութեան ի՜նչ մի անսպառ աղբիւր նրա բնաւորութեան մէջ: Եթէ Ջեման այդ աստիճանի համոզուած իր իրաւունք ունենալուն, անտեղի կրտսեր վէճը ընդհատելու համար:

(Շար.)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ,

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՈՒԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուլֆերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
25
ՕԳՈՍՏՈՍ
1932

25 AOUT
1932

Ը. ՏԱՐԻ Թիւ 1963 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՊԱՏՆԷՇԻՆ ՎՐԱՅ, ՊԱՏՆԷՇԻՆ ՇՈՒՐՋԸ

Ի՞նչ ըսել ուզեցինք, երէկ, չէշտակի դնելով գաղութներու ինքնապաշտպանութեան հարցը:

Ակադեմական կամ վերացական խնդիր մը չէ որ կը յուզենք: Հեռւաբար, խօսինք աւելի պարզ: Մանրելով բառերն ու գաղափարները:

Երէկ՝ մենք ազդանշանը միայն տուինք: Կոչ մը՝ սթափելու եւ գործելու: Մանաւանդ ինքնագործունէութեան մղելու:

Խօսինք հատ – հատ:

×

Գաղութները վտանգուած են, ամէն բանէ առաջ, մեր ներքին պատակառումներով:

Անցնող տասնամեակը տխուր յիշատակարան մը կը կազմէ, այս տեսակէտէն:

Յիշատակարան մը՝ ուր կիրքն ու բթամտութիւնը, անհոգութիւնն ու գռեհիկ բարքերը իրար կը հրմշտկեն: Ամէնէն առաջ՝ թշնամին խնդացնելով:

Ելքը՝ կատարեալ ողբերգութիւն է, եթէ յառաջիկային ալ այսպէս չարունակուի:

Մնանկութիւն եւ փլուզում, բոլոր ճակատներուն վրայ:

Ոչ մէկ տարակոյս՝ ժողովուրդի դիմադրական կարողութեան մասին:

Աւելի ծանր փորձութիւններու, աւելի ահաւոր ցնցումներու դիմացած է այս ժողովուրդը:

Բայց, մի մոռնաք որ այն ատեն հոգ ու ջուր ունէինք: Լեռներ՝ մեր կռնակը եւ անծայրածիր դաշտեր՝ իրրեւ հորիզոն:

Ունէինք խոփ եւ արօր: Գիւղ եւ գիւղացի:

Այսօր, թէեւ շատ մը վէրքեր դարմանած եւ ոտքի կանգնած, բայց ունինք խորապէս խոցոտուած կողեր: Ունինք սիրտեր ապրիւնլուայ:

Եւ, «պէնզին» կամ փոշի է որ կը շնչենք, ահաւասիկ տասը տարիէ ի վեր, օտարոտի ցամաքներու վրայ:

Ուրեմն, հեռուհեռ կ'ուժասի դիմադրական կորովը: Իսկ ներքին պատակառումները ուրիշ բանի չեն ծառայեր, եթէ ոչ տատամսացնել սպառումը:

Ինչ որ կորնչուցինք, վերջին տասը տարիներու ընթացքին, անդարմանելի է:

Ուրեմն, մեր առաջին հոգը պիտի ըլլայ՝ կարճ կապել անմխիթար վէճերը, վերջ տալ ներքին պատակառումներուն, եւ համաձայնիլ սրբազան ուխտի մը շուրջը:

Ուխտի՝ յանուն գաղութներու ինքնապաշտպանութեան:

×

Գաղութները վտանգուած են, նաեւ, կարմիր – կանանչ գործակալներու յարձակուն գործունէութեամբ:

Ո՛րքան խօսինք այս մասին, քիչ է:

Եւ որքան ալ բանգէտ երեւնք, տակաւին չենք հասկնար ամբողջ անցուդարձը: Կատարուած կամ ծրագրուած արարքներուն իմաստը:

Ներգաղթի առթիւ երեւան եկած երեւոյթներն անգամ չթափեցուցին մեզ:

Թէեւ, այնտեղ ուր ներգաղթ կատարուեցաւ, սթափումը ձեւ ու մարմին կ'առնէ հետզհետէ: Կ'ակնարկենք յունահայ գաղութին:

Երեւանցիները մեթոտիկ ծրագրով մը յառաջ կը տանին իրենց կազմալուծման աշխատանքը: Կ'օգտուին մեր ներքին պատակառումներէն, կը խորացնեն ճեղքերը, եւ նոր ճեղքեր կը բանան իրենց կարգին:

Անոնք սրտառուչ բանաձեւեր ալ ունին: Կախարդական խօսքեր, որ կը խօսին մեր սրտին: Իսկ մենք, միշտ մակերեսային, յաճախ կը չփոթենք խօսքն ու գործը:

Եւ այնքան տարուած ենք ոխակալութեամբ, որ մեքենաբար ականջ կուտանք անոնց թմրուկին, իրար բզքտելու աստիճան:

Անոնք տիրաբար մտած են մեր տան մէջ, եւ բռնելով դուռներն ու պատուհանները, արշ կը խաղցնեն: Իսկ մենք ծափ կը զարնենք: «Ինծի չէ, քեզի է: Քեզի չէ, Դաշնակին է»...

Մինչդեռ, ծաղրն ու սլաքը, դաւն ու դանակը ուղղուած են բոլորին: Անխտիր բոլորին:

Եթէ եղած փորձերը չեն բաւեր, աղօթեցէք որ ներգաղթ կատարուի նաեւ Ֆրանսայի կամ Սուրիոյ մէջ, եւ կը համոզուիք:

Իսկ եթէ նորէն չհամոզուիք, պէտք պիտի ըլլայ եզրակացնել թէ արժանի ենք մեր ճակատագրին: Արժանի՝ թնդուելու, բոլոր ներու ամբոխի մը վերածուելու:

Քաղաքականօրէն որքան ալ կապուած ըլլանք Երեւանի, ազգա տար ենք մեր տան — գաղութներու — գործերը վարելու այնպէս ինչպէս կը թելադրէ արմատախիլ ժողովուրդին չահը:

Այստեղ ոչ ոք իրաւունք ունի աւելի բարձր խօսելու, քան գաղութները իրենք: Իրենց բոլոր կազմակերպութիւններով: Քաղաքական հոսանքներէն մինչեւ լարանական միութիւնները:

Եւ ո՛վ որ կը խանգարէ այս բնական օրէնքը, ներսէն կամ դուրսէն, պէտք է համարուի թշնամի հալածական բազմութիւներուն:

Թշնամիներ ունինք թաքուն: Թշնամիներ դիտակից կամ գործակից:

Պէտք է իւրաքանչիւրին իր տեղը ցուցնել: Իսկ ատոր լաւագոյն ճամբան է, — գործել:

Գործել՝ կանգնելով պատնէշին վրայ, կամ անոր բոլորտիքը:

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

„ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆ ԱՄԵՆԵՑՈՒՆ...„

— :-: —

Անցեալները, Փարիզի մէկ անկիւնը, ծակի մը մէջ, մուկերու նման, ժողով մը գումարած էին «խումբ մը փարիզահայ աշխատաւորներ եւ մտաւորականներ»:

Խումբ մը ըսածդ 7—8 հոգի է:

Մուկերու այս ժողովին մէջ, մեր «Փարիզահայերը» որոշեր են··· կռուիլ պատերազմի դէմ:

Առածի կարգ անցած է, որ Հայը կը կռուի իրմէ մեծ բաներու դէմ: Զարմանալի չէ, ուրեմն, տեսնել հօքը Հայ, որ նիզակ կը ճօճեն անոդոմ Մոդոմի դէմ:

Կոխի այդ որոշման հետ, անոնք բանաձեւած են իրենց հաւատը թէ այս ընթացքով պիտի կարենան արգիլել պատերազմը: Երբ ունինք նման Տոն Քիշոթներ, ալ ինչո՞ւ վախնալ պատերազմէն, — մտէմ տուն եւ ննջենք ապահով:

Կրնամ ցոյն իսկ պարծենալ թէ միայն Հայերո՛ւն շնորհիւ է որ արգիլուած է պատերազմը: Այո՛, եթէ Հայերը պատերազմ ուզեն, — կ'ըլլայ· եթէ Հայերը պատերազմ չուզեն, — չըլլար: Նոյն իսկ Հայերը կրնան այլ եւս սպառնալ ամէնուն, աջ ձեռքին ցուցամատը բարձրացուցած՝ ըսելով· — Հիմա պատերազմ կ'ուզենք հա՛···

Այս խաղաղութիւնը կը պարտինք մեր կարմրուկներուն: Անոնք էին, որ աշխարհակալներուն արգիլեցին կոխել Ռուսիոյ կրունկին վրայ: Այս առիթով, յիշեցինք, որ Հայաստանն ալ վտանգի տակ է: Եւ յանուն Հայաստանի, խաղաղութիւն տուին ամէնուն: Ջմռոցան սպառնալ, սակայն, Դաշնակցականներուն, որոնք պատերազմ պիտի յայտարարէին աշխարհի դէմ, եթէ չըլլային խումբ մը··· մուկերը: Սարսափեր են, որ ԴՐՕՇԱԿը գրեր է թէ «Սուրիան հայկական ամենամեծ գաղութն է, որ կեցած հայրենիքի դրան առջեւ, ակնդէտ հետեւում է դէպքերի ծաւալման: Ապագայ անակնկալների պահուն, նա առաջինը կը լինի տեղից շարժուղն ու հայրենիք մտնողը»: Ու մեր կարմիրները, վախնալով որ, երբ արտասահմանի Հայերը հայրենիք մտնեն, կը վտանգուի Հայաստանը (կարդացէք Ռուսիան), ուզեր են արգիլել որ եւ է զինեալ յարձակում:

Եւ ձիթենի բաշխեր են ամէնուն:

Այս կարմրուկներէն մէկը, որ պատերազմի դէմ հանուած թռուցիկի մը տակ կը ստորագրէ *Թոփուզ*, մեզի վստահութիւն չի ներշնչեր սակայն իր խաղաղասիրութեան մասին: *Թոփուզ* կրող մը կրնա՞յ խաղաղութիւն խոստանալ: Ցանուն խաղաղասիրութեան՝ ըսէ, գոնէ *Յանձ* ստորագրէիր, մարդ Աստուծոյ:

ՀԱՐԹՈՑ

ՅԵՆԹ ՈՒ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Դամասկոս հրատարակուող «էլիֆ Պա» թերթը իր վերջին թիւին մէջ հետեւեալը կը գրէ Ազգ· Գատաոականի ընտրութիւններուն մասին.—

Կիրակի ժամը 9ին սկսաւ եկեղեցիին մէջ Հայ Մէճլիս Միլլիի ընտրութիւնները, որոնց անձամբ կը հսկէր կաթողիկոսական փոխանորդը:

Ընտրութիւններու ընթացքին պատահեցան կռիւներ Հնչակներու եւ Դաշնակներու միջեւ: Եպիսկոպոսին խնդրանքով հասան ոստիկանները: Կռուողները չուզեցին անոնց հնազանդիլ, ընդհակառակը զանոնք ծեծեցին: Բայց վերջապէս ոստիկանները յաջողեցան կռուողները պահականոց առաջնորդել:

Բազմաթիւ ձերբակալութիւններ կատարուեցան (17 հոգի):

Քուէտուփը բացուելով պարզուեցաւ որ քուէարկողներու թիւն էր 731:

× Կռիւէն յետոյ ընտրութիւնները շարունակուած եւ ընտրուած են վեց հոգի՝ ժողովրդական (դաշնակցական) ցանկէն, հինգ՝ հակառակորդներէն:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

"ԱԿՆ ԸՆԴ ԱԿԱՆ„Ը ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Կացութիւնը կը ծանրանայ

Մէկ օրէն միւսը աւելի բարդացաւ Գերմանիոյ ներքին պայքարը, իբրեւ հետեւանք հինգ Հիթլէրեաններու դատապարտութեան: Հիթլէր ինքը կատղած, արդէն ասպարէզ կը կարդայ կառավարութեան: Հինգ մարզասպաններու մահավճիռը հազիւ իմացած, հետեւեալ հեռագիրը ուղղեց մահապարտներուն.

— Ընկերներ, այս հրէշային եւ արիւնռուշտ վճռին հետեւանքով, ինքզինքս ձեզի հետ կապուած կը զգամ անսահման հաւատարմութեամբ: Այս վայրկեանէն սկսեալ, ձեր ազատութիւնը պատուոյ խնդիր մըն է մեզի համար: Մեր բոլորիս պարտականութիւնն է պայքարը կառավարութեան մը դէմ որուն օրով այսպիսի բան տեղի կ'ունենայ»:

Այս հեռագրէն զատ, Հիթլէր կոչ մը ուղղեց ժողովուրդին, Միւնիխի օրկանին մէջ, պարսաւ լսելով նոյն իսկ իր Պերլինի օրկանէն: Քանի մը հատուածներ՝ այդ կոչէն.

— «Ֆօն Փափէնի արդարութիւնը կ'ուզէ մահուան վիճը նետել հազարաւոր և հազարաւոր ազգային–ընկերվարականներ··· Ահա՛ ձեր արիւնոտ առաջադրութիւնը, պարո՛ն Փափէն: Այդ արարէն յետոյ, վերջապէս եւ յստակօրէն գծուած կ'ըլլայ մեր դերը կառավարութեան հանդէպ: Երկինք կրնայ ձեր փորձութիւնները գրկել մեզ, բայց մեր շարժումը պիտի շարունակէ պայքարը կառավարութեան մը դէմ որ դահիճն է մեր կռուի ընկերներուն: Պարոն Փափէն, դուք ազգային մարտիկներու արիւնով արձանագրեցիք ձեր անունը գերմանական պատմութեան մէջ»:

Այս սպառնալիքներուն կառավարութիւնը ինքն ալ կը պատասխանէ նոյնքան ուժգնութեամբ:

Վարչապետ Ֆօն Փափէն հետեւեալ զեկոյցը հրատարակեց.

— «Իբրեւ հետեւանք ահաբեկչական արարքներու, որոնք ծանրապէս կը վնասեն պետութեան վարկին, նախագահ Հինտէնպուրկ հաւանեցաւ կառավարութեան առաջարկին եւ ծայր աստիճան խիստ հրամանագիրներ ստորագրեց, վերջ դնելու համար բաղաքական ահաբեկման:

«Այդ հրամանագիրները պէտք է միեւնոյն ձեւով գործադրուին ո՛ր եւ է անհատի դէմ որ կ'անսասան օրէնքին, առանց նկատի առնելու ոչ կուսակցութիւնը, ոչ ալ անձը:

«Կառավարութիւնը չպիտի վարանի, ի հարկին, գործադրել իր տրամադրութեան տակ դրուած բոլոր միջոցները, յարգել տալու համար այս կարգադրութիւնները: Չպիտի թոյլատրէ որ կուսակցութիւն մը ընդդիմանայ իր հրամաններուն: Նմանապէս, կառավարութիւնը չպիտի ազգուի բաղաքական սպառնալիքներէ, մահապարտներուն ներում շնորհելու իր իրաւունքէն օգտուելու համար:

«Այն կրճոտ մեղադրանքները որ կ'ըլլան հիմա, հրապարակաւ, պէտք է ուղղուին այդ մահափորձերու հեղինակներուն եւ ոչ թէ պետական իշխանութեան, որ ստիպուած էր դիմել այդքան խիստ միջոցներու, հանրային բարիին համար: Կառավարութիւնը պիտի կրնայ զսպել ո՛ր եւ է փորձ որ կը ձգտի նոր ծայրայեղութեանց մղել ամբոխը»:

× *Հիթլէրեան թերթերուն մէջ հրատարակուած նոր կոչ մը «ընդվզեցուցիչ արարք եւ ազգայնական Գերմանիոյ երեսին արձակուած բռունցք մը» կը նկատէ հինգ Հիթլէրեաններու մահապատիժը եւ կ'աւելցնէ.*

— «Գերմանիոյ կեանքը վտանգի մէջ է: Հինգ հարիւր հազար Հիթլէրեաններ պատրաստ են իրրեւ մէկ զանգուած պայքարելու իրենց ընկերներուն վերապահուած ճակատագրին դէմ»:

× *Նոր խռովութիւններ ծագեցան այն քաղաքին մէջ ուր տրուեցաւ մահավճիռը: Ցուցարարները ուզեցին խուժել դատարանէն ներս, բայց ցիրուցան եղան ոստիկանութեան կողմէ:*

Ուրիշ քաղաքներու մէջ ալ ծանր դէպքեր կը նախատեսուին:

Անգլիական գործադուլը

Լանքասթըրի ոստայնանկներուն գործադուլը որոշուած է շաբաթ օրուան համար: Սէնտիքայի վարիչներէն մէկը յայտարարեց թէ պայքարը կատաղի պիտի ըլլայ:

Հակառակ այս որոշման, բանակցութիւնները կը չարունակուին: Վերջին հեռագրի մը համաձայն, գործատէրներն ու բանուորները ընդունած են Մանչէսթըրի քաղաքապետին միջնորդութիւնը:

Եթէ կարելի չըլլայ կանխել գործադուլը, մօտ կէս միլիոն բանուորներ անգործութեան պիտի դատապարտուին:

Հնդկական բնճուկը

Հնդկաստանի Իսլամները կը չարունակեն պահանջել որ Անգլիա իրենց չբջանին իշխանութիւնը յանձնէ ոչ թէ դաշնակցային կեդրոնի մը, այլ նահանգներուն: Այս կարգադրութեամբ, կը յուսան յառաջիկային դիւրացնել փչնճապի անջատումը Հնդկաստանէն եւ անոր ճուլումը՝ հարեւան իսլամ պետութեան մը, օրինակ Աֆղանիստանի հետ: Այս ծրագիրը մտահոգութիւն կը պատճառէ Սիխ ժողովուրդին, որ քանի մը միլիոն անգամ կը հաշուէ, բոլորն ալ կեդրոնացած՝ փչնճապի մէջ:

Կը կարծուի թէ Սիխերը չառաւիղներն են Մեծն Ազեքսանդրի յոյն զինուորներուն որոնք մերժեցին իրենց երկիրը դառնալ, Հնդկաստանի արշաւանքէն յետոյ եւ հաստատուեցան Փչնճապի մէջ:

Յարաբերութիւնները լարուած են Սիխերուն եւ Իսլամներուն միջեւ: Առաջիններուն ուժ կուտան Հնդիկները: Անգլիական գրաւումէն առաջ, Փչնճապի Իսլամները կը զանուէին Սիխերու տիրապետութեան տակ: Եթէ բուռն պայքար մը ծագի, Աֆղանները պիտի ուզեն օգնել Հնդկաստանի իրենց կրօնակիցներուն եւ Անգլիա պիտի հարկադրուի բուռն միջոցներու դիմել:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՄԱՑՆԱՎԱՐՆԵՐՈՒ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒՄ ՊՈԼՍՈՑ ՄԷՋ

Պոլսոյ ոստիկանութեան առաջին նիւղը ձերբակալեց 9 անձեր, որոնք համայնավարութեան մասին բարոզութիւններ կը կատարէին եւ ընդհանրապէս Պէշիկթաշի կողմերը կը հաւաքուէին:

Ձերբակալեալներն են Արմենակ եւ Թագուոր, Հիւսէին եւ Սատի անուն երկու ծխախոտի բանուորներ, կին մը եւ ուրիշներ: Ձերբակալեալներուն տուներէն կարգ մը թուղթեր եւ յայտարարութիւններ գտնուած են:

Ոստիկանութիւնը 7 հոգի եւս հարցաքննելով, անոնց մէկ մասը ազատ արձակեց: Կը հասկցուի թէ ասոնք կապ ունէին ներկայիս դատարանի յանձնուած համայնավարներուն հետ եւ կը թղթակցէին Իզմիրցի եւ Խորհուրդի կարգ մը մարդոց հետ: Քննութիւնները կը շարունակուին:

× Ձերբակալուած երկու Հայերը գրաշարներ են:

ՄՈՒՍՈՒԼԻ ԽՈՂՈՎԱԿԸ

— :-: —

4000 ԳՈՐԾԱԻՈՐՆԵՐ Կ'ԱՇԽԱՏԻՆ ՀՈՄՍ – ՏՐԻՊՈԼԻՍ ՃԱՄԲՈՒՆ ՎՐԱՑ

Մուսուլի բարիւղը Միջերկրական առաջնորդող *Փայփ Լայնի* (բարիւղատար խողովակ) շինութիւնը արդէն սկսած է Հոմս – Տրիպոլիս ճամբուն վրայ:

2000 աշխատաւոր առնուած են Հալէպէն, եւ 2000 ալ Հոմսէն:

Պարզ գործաւորը կը ստանայ օրական 40 ս· դահեկան, ուժանակներով ժայռեր փցնողը՝ 80, իսկ որմնադիրը՝ 125:

Բարիւղի ընկերութիւններուն եւ հողատէրերու միջեւ ծագած վէճերը տակաւին հարթուած չեն:

ԵՐԵՔ ՕԴԱՐՇԱՒ ՄԻԵՒՆՈՑՆ ՕՐՈՒԱՆ ՄԷՋ

Երեքշաբթի օր երեք օդանաւեր ճամբայ ելան Մ· Նահանգներէն, դէպ ի Եւրոպա:

Առաջինն է՝ շուէտական օդանաւ մը, որ Ատլանտեանը պիտի կտրէ, իջնելով Օսլօ:

Երկրորդ օդանաւը կը վարեն երկու ամերիկացի երիտասարդներ, նպատակակէտ ունենալով միեւնոյն քաղաքը:

Իսկ երրորդը այն է զոր յիշեցինք երէկ, — ամբողջ ընտանիք մը՝ ծնողքով եւ երկու զաւակներով (8 եւ 6 տարեկան):

Այս վերջին օդանաւը ճամբայ ելած ատեն, զուարթալի տեսարաններ պարզուեցան: Երկու աղջնակները միասին առած են իրենց պուպրիկները: Անդրանիկ աղջիկը ամենայն լրջութեամբ յայտարարեց լրագրողի մը·

— Վստահ եմ թէ պիտի յաջողինք եւ կասկած չկայ թէ մենք առաջին մանուկները պիտի ըլլանք որ կը կտրեն Ատլանտեանը:

ՏԻԿ· ԿՈՐԿՈՒԻԼՈՎ ԿԸ ԽՆԴՐԷ···

Տիկ· Կորկուլով խնդրագիր մը ուղղելով դատական նախարարութեան, կը խնդրէ վերաբննել իր ամուսնին դէմ տրուած մահավճիռը:

Իրրեւ նոր իրողութիւն, մարդասպանին կինը մասնագէտ յիմարաբոյժներու տեղեկագիրները հաւաքելով, կ'ուզէ ապացուցանել թէ իր ամուսինը կատարելապէս խենդեցած է մահավճիռէն ի վեր:

Միւս կողմէ, Կորկուլովի փաստաբանը յարաբերութեան մտած է չեխ բժիշկի մը հետ, որ 1921ին մարդասպանը դարմանած էր իրրեւ փրանկախտաւոր: Բժիշկը չորս անգամ «նէօ սալվաթոն»ի եւ 14 անգամ սնդիկի ներարկում կատարած է: Անկէ ի վեր կորսնցուցած էր Կորկուլովի հետքը: Բժիշկին եզրակացութիւնն այն է թէ՝ 1921ին, Կորկուլովի առողջական վիճակը կրնար տասը տարի յետոյ յանգիլ անդամալուծման:

Պատասխանելով հարցումի մը, Տիկին Կորկուլով ըսաւ·

— Ոեւիրին առաջին օրերը կը կարծէի թէ պիտի լէեմ· բայց հիմա կը շարունակեմ սիրել, բանի որ խենդ է:

ՍԵՒՆ ՈՒ ՁԵՐՄԱԿԸ ՁԱՄԲՈՒՀՍ ՎՐԱՑ

11.— ՆԱԻՆ ՀԵՇՏՕՐՕՐ ԿԸ ՍԱՀԻ...

Վերջացա՞ւ Սելանիկով։

Ոչ իսկ Սելանիկը վերջացաւ։

Պարզապէս ընդհատում։ Քաղաքն է որ կը կանչէ։ Քաղցի՛ն։ Կրնաք ըսել՝ քաղքենին։

Եւ առ այժմ, նաեւ հեչտօրօր կը սահի։ Ինչպէս ծովը ծաւալուն։ Ծովի ծփծփուն։

Ու կը ծփան տպաւորութիւններս ալ, ինչպէս նաեւ։

Հարկ եղաւ լքել քրտինքն ու փոշին «Գաւառ»ին։ Ճշտեակաները քրջագետ եւ հիւղակները թիթեղապատ։

Մնաք բարով, ընկերնե՛ր։ Յաեսութի՞ւն։ Երանի՛ թէ։

Բայց մենք հասեր ենք տեղ մը ուր խոհեմութիւնը կը պահանջէ չաս չբլր քրել վազը։

×

Բազմութիւն մը չրջիկներու։

Ֆրանսայէն անցեր են Պոլիս, եւ քեբելով Աթէնքի հնութիւնները, կը վերադառնան Մարսէյլ։

Ծոնուած, խառնուած են իրար։ Ամանց աղգի եւ սեռի խորութեան։

Սա վարդագեղ մանկամարդուհին ի՞նչ կապ կրնայ ունենալ տարեց, ուռած քթով, կապկպդի մարդուն հետ։ Ցորովայնէ ընտրեալ քաղքենի, որ կամկար չարժուձեւեր կը փորձէ։ Ծոպոտ ձայն մը՝ կոկորդին մէջ։

Բայց, ժպիտը պակաս չէ աղջկան չրթներէն։

Ինչո՞ւ յանկարծ միտքս ինկաւ Իզմիրցի Հայուհին։ Մանկամարդ, եւ նոյնքան գեղանի։ Կրնայէի գաղթականին մէջ։

— Հոգ չէ, թող քիչ մը տարբեր բլլայ, բայց դրամ ունենայ...

Սա միւսը հասակագեղ, որ թեկնածու կը փնտռէ։ Եւ երրորդ մը, գլանիկը բերնին։ Երեւութապէս մտացրիւ, բայց անշուշտ աւելի վարպետ։

Ու չորրորդը, հինգերորդը։ Նոյն իսկ Թրքուհին, որ պատրաստաւեր է պորտ խաղալու այս գիշեր, «ազնուականն»ներու պարահանդէսին։

Երրորդ կարգը, անդին, կը զուարճանայ ինքն իր գլխուն։ Միշտ բնականն ու հարազատ։ Իսկ այստեղ, մանաւանդ վերը, առաջին կարգին մէջ ամէն ինչ առն է եւ ծեքծեքուն։ Այլ թէ կին ինքնահաճ եւ կոկոզավիզ փուռած թիկնաթոռներու վրայ, ինչպէս ամենօրեայ կեանքին մէջ։ Միշտ հակամէտ՝ վերէն դիտելու։ Իշխելո՞ւ։ Բայց միշտ ալ մատհոդ վարէն։ Փոթորիկէ՞ն։

×

Փորձա՞նք։ Սեղանին վրայ դինի փոխանակեցինք, եւ... պաշտօնս է մըտիկ ընել։

— Ցոյն էք, չէ՞։

— Ո՛չ, Հայ եմ։

— Աւելի լաւ։ Ես Հայերը շատ կը սիրեմ։ Փարիզ հաստատուած եմ, եւ առաջին անգամ է որ կը տեսնեմ հայրենիքս։

— Ես չորրորդ անգամն է որ կ'այցելեմ ձեր գեղեցիկ երկիրը։

— Ուրեմն, դուք ինձմէ աւելի լաւ կը ճանչնաք իմ հայրենիքս։ Ես միայն Աթէնքը տեսայ։

— Ես եղած եմ Տէօէ Աղաճէն մինչեւ Կրետէ։ Ի՞նչ գեղեցիկ հասակ ունի սա դիմացի աղջիկը։

— Գիտէ՞ք, ես կատարի Վենիզելոսեան մըն եմ։

— Քաղաքականութեան մէջ սխալ է մոլեռանդութեամբ կապուիլ անհատներու։ Վենիզելոս ուրացաւ իր անցեալը։ Երէկ որքան կատարի յեղափոխական, այսօր նոյնքան մոլեռանդ դիւանագէտ է։ Բայց, թողո՛ւնք դիւանագիտութիւնը։ Հրաշալի չե՞ն սա կրնոջ աչքերը...

— Վենիզելոսը մեծ մարդ է, բարեկամ։ Խելացի, գօրաւոր, վճռական։

— Բայց ճակատագրական մեղք մը գործեց, համակերպելով ժողովուրդներու վոխանակութեան։ Աւելի լաւ էր հարիւր հազար հոգի եւս ջարդել տալ եւ մնալ Փոքր Ասիա, փոխանակ պարպելու զայն։

— Կեցցէ՛ք։ այստեղ իրաւունք ունինք։ Եթէ Փոքր Ասիան չպարպէին դուք ալ, մենք ալ կ'ազատէինք։

— Դուք ալ, մենք ալ զոհերն ենք միջազգային խաղերու։ Ի՞նչ հոսուն, ճապուկ թեւեր, սա դիմացը...

— Կիներու մասին յետոյ կը խօսինք։ Ի՞նչ կը կարծէք, Եւրոպան այսպէս պիտի լքէ՞ մեզ։

— Եւրոպան անդամալոյծ Շայլօք մըն է որ ճամբայ կը փնտռէ... անթացուպով։ Տէ՛ս, տե՛ս վերջալո՛յսը, ծովէն անդին, լեռներուն վերեւ...

— Բայց Վենիզելոսը մեծ մարդ է Միւանները, Ցալտարիս, Փանկալոս, Փլաթիրաս, Գունարիս, Փափանաստասիու... Ի՛նչ որ է, չըսեմ բուն բանը։

— Ձեր երկրին մէջ կուսակցութիւն չկայ։ Անհատներն են որ հոսանքներ կը ստեղծեն։ Այս աղջիկը Հելլենուհի՞ կը թէ Ֆրանսուհի։

— Կարծեմ Ֆրանսուհի։ Կը կարծէ՞ք որ միապետութիւնը վերահաստատուի Ցունաստանի մէջ։

— Բոլոր երկիրներուն մէջ ալ, միապետութենէ երբը երգուած է վերջնապէս։ Ի սէր Արամազդի, խօսեցէք լեռներուն, ծովուն, աղջիկներու մասին։

— Կը խօսինք, կը խօսինք։ Ուզած աղջիկդ ալ կը ծանօթացնեմ քեզի։ Ուրեմն, Վենիզելոսը չպիտի յաղթուի, այնպէս չէ՞։

— Ի հարկէ չի յաղթուիր։ Իշխանութիւնն ալ իր ձեռքն է, բանակն ալ։

×

Պատմ մը՝ կամրջակէ կամրջակ։

Իսկապէս որ բաժնուեր ենք Արեւելքէն։ Կիրթ չարժուձեւեր։ Լուսթիւն։ Եւ ընթերցում։

Կը կարդա՞ն։ Բոլորը անհամբեր կը սպասեն գրաղարանի ժամուն։

Կատարեալ արուեստ՝ ասոնց ընթերցումը։ Եւ պահանջ,—ինչպէս աշխատանքը, խաղը, կինը, պատմը։ Իսկ մեր մէջ՝ քմայք եւ տաղտուկ։ Նոյն իսկ չնո՞րհ։ Մեր սեփական ճըրագները մարելու գնով։

Անշուշտ, Արեւելքն ալ ունի իր արուեստը, — թուղթ ու նարտ։

Թուղթ ու նարտը մանուածապատ։ Ինչպէս իր ճակատագրի խաղը։

×

— Օրիորդ, Պոլսէն էք, չէ՞։

— Այո՛, պարոն։ Պատմի գացեր էի, կը վերադառնամ։

— Ցո՞յն էք թէ Հրեայ։

— Ցրանսացի եմ, պարոն։ Եւ Փարիզէն։

— Սիկառէ՞թ մը։

— Ինչո՞ւ չէ։ Իսկ դո՞ւք, Ցո՞յն էք։

— Ո՛չ, օրիորդ, Հայ։

— Ուրախ եմ։

Ո՛վ Աստուածն իմ հայրերուս։ ի՞նչպէս եղաւ որ չհարցուց-թէ — ի՞նչ է Հայը։ Ինչպէս կը հարցնէր, ամէն օր, Փարիզի մէջ։

×

Հելլենուհի մը՝ իր երկու տարեկան աղուն հետ։ Ամուսինը՝ Ցրանսացի։ Եւ Ցրանսա մնացած։

— Մօտէն կը ճանչնա՞ք այն պարոնը որ ձեր քովը կը նստի ճաշի առեն։

— Ո՛չ։ Նաւուն մէջ ծանօթացայ։

— Գիտէ՞ք ի՛նչ գործով կը զբաղի։

— Ձեմ գիտեր։

— Լաւ է որ չգիտնաք։ Ասոնք խումբ մըն են։ Լաւ կ'ուտեն, կը խըմեն, սահմանէ սահման գործ կ'ելեւէն։ Անշուշտ վաճառականութենէ կը հասկնաք...

Կը հասկնամ, այնպէս չէ՞, ընկե՛ր։

×

— Պարո՛ն, դուք իրաւունք չունիք Նախիլի ելլելու։

— Ի՞նչպէս թէ։

— Այո՛, ձեր անցագիրը Նախէհեան է, եւ ոստիկանապետը կնքած չէ, իրեւ արտօնութիւն։

— Բայց ես տեսած եմ Իտալիան։ Եղած եմ Վենետիկ, Փատովա, Հռոմ։ Կարդացած եմ ձեր Էմոփարտին, Քարուսէլլին...

— Լա՛ւ, լա՛ւ։ Անցագիրը թող մընայ։ ահա քեզի թուղթ մը։ Գնա պատէ ուզածիդ չափ։

Թո՛ւղթ մը, թո՛ւղթ մը, ընկեր։

Ո՛ր եւ է թուղթ, եւ աշխարհը ձերն է։

Աչխարհը տէրը չէ իր ստորագրած թուղթին։ Բայց, ամէն դուռ կը բանայ, երբ կրցար կոսը մը թուղթ ճարել։

×

— Ի՞նչ ընելու կ'երթաք Փարիզ, հանըմ էֆէնտի։

— Պարելու, խաղալու։ կէօպէ՛է... Եւ արդէն պորտ կը նետէ։ Պի՛ու...

— Ի՞նչպէս պիտի ծանուցանէք ձեր ներկայացումները։

— Հարկաւ արեւելեան թերթեր կը գտնուին։ Գիտէ՞ք դուք։

— Ձեմ գիտեր։ Ես ալ նոր կ'երթամ։

×

«Քաղաքագէտ» չուքը, նորէն, գլխուս վերեւ։

— Աղջիկները մոռցար, հիմակ ալ գիրքերու մէջ թաղուեր ես։

— Բարե՛ւ, հայրենակից։ Ճանչցա՞ք։

— Ձեմ յիշեր։

— Իսկ ես կը ճանչնամ ձեզ։ Երբեք չէք փոխուած։

— Իսկապէս չեմ յիշեր։

— Լաւ է որ չյիշէք։

— Կ'ազաչեմ, ձեր անունը։

Բառ մը՝ ականջին։

— Օհ՛։ իրաւ ցնդեր եմ։

Ու մինչ ես կը զգուշանամ իրեն համար, ինքն է որ մինչեւ կամրջակը ման կուգայ, անդադար խօսելու, պատմելու, պոռթկալու համար

— Այս ձեր թէքէեանը իսկապէս որ բան չի հասկնար դէպքերու ընթացքէն։ Այդ ի՞նչ չարականներ կ'երգէր երկու տարի առաջ, «Արեւ»ի մէջ... Թուրքը չէրզռել, անուշել, իրաւունքներ ձեռք բերել... կը ճանչնա՞ք դուք այսօրուան Թուրքը... Եթէ չցրուեն, պիտի ձուլեն։ Թէքէեանները պարզապէս հայրենասրաղծութենէ կը տառապին։ Ֆէնէր Պաղչէսին, Հէյպէլին, Պէօյիւքտէրէն կ'երազեն...

— Մի՛ մեղադրէք, տասը տարիէ ի վեր բաժնուած են, չեն գիտեր։

— Բայց գոնէ թող չգրեն։ Մենք մէջն ենք, եւ գիտենք թէ ո՛ւր կ'երթան, ո՛ւր կը տանին մեզ։

Եթէ միայն գիտնայինք թէ ո՛ւր կ'երթայ Թուրքը, — անշուշտ որ կը յաղթէինք... միաբանութեամբ։

ՇԱՏԵՐԷՆ ՄԷԿԸ

ԲՈԼՇԵՒԻԶՄԻ ՄԱՍԻՆ

(Բ. եւ վերջին մաս)

Բակունինին ժամանակակից ու գաղափարակից էր Նիչայեւը։ Աւելի գործնական ու յեղափոխական գաղափարները կեանքում կիրառելու մէջ՝ այսօրւայ բոլշեւիկների հարազատ նախահայրը։ Եթէ ռուս ժողովուրդի պատմութեան անիւը անցեալ դարի 70ական թուականների դէմ առնէր 1918 թւի պայմաններին — Նիչայեւը կը բռնէր Լէնինի տեղը։ Նախապէս հաւատացած էր, որ յեղափոխութիւնը Ռուսաստանում նման չի լինելու արեւմտեան երկիրների յեղափոխութիւններին, որոնք միշտ էլ խնայել են մանաւոր սեփականութիւնը եւ քաղաքակրթութեան ու բարոյագիտութեան առեղծուածաբանական կարդերը, այդ յեղափոխութիւնները սահմանափակել են մի քաղաքական կարգ փոխելով մի այլով։ Մինչդեռ ժողովրդի համար օգտակար միակ յեղափոխութիւնն այն կը լինի, որը հիմնայատակ կանի պետութիւնը, գլխի վայր բերելով դրատիցիանները, դասերն ու դասակարգերը — այդպիսին է լինելու ռուսական յեղափոխութիւնը։

Մենք այժմ գիտենք, որ Նիչայեւը չի սխալուել ու կատարեալ մարգարէ է եղել։

Նիչայեւի համար բոլոր միջոցները ընդունելի ու ողջունելի են, եթէ նրանք ծառայում են յեղափոխութեան. նա կատարեալ ճիզուիտ էր. իր սկզբունքն էր — մարմնի համար՝ բռնութիւն, հոգու համար՝ սուտ։ Դրանք այն միջոցներն են, որոնցմով «իշխող փոքրամասնութիւնը» իշխելու է զանգւածների վրայ ու քշելու նրանց դէպի յեղափոխութեան առաջադրած նպատակները։ «Մենք աւերողներ ենք, ստեղծելու են ուրիշները» — նրա խօսքերն են։ Եւ աւերելու, խորտակելու, հիմնայատակ անելու համար պիտի զրգռել ամբոխների կրքերը, առաջ քաշել այն տարրերին, որոնք ի բնէ օժտուած են քանդելու ու ոչնչացնելու բնազդով։ Նա առաջարկում էր միանալ աւազակների հետ, որոնց համարում էր «միակ իսկական յեղափոխականները Ռուսաստանում»։

Անդամ հարեւանցի ծանօթութիւնը Նիչայեւի գաղափարների ու նրա առաջարկած գործելակերպի հետ բաւական է տեսնելու համար թէ ինչպէս նրա ոգին ահա 14 տարի է աւաւտնում է Ռուսաստանում մի ծայրից միւսը։

Բոլշեւիկների հոգեւոր հայրերից է նաեւ Պ. Տկաչովը։ Հետաքրքրականն է նրա վերաբերմունքը դէպի ժողովուրդը։ «Ոչ ներկայում, ոչ էլ ապագայում ինքն իրեն ձգած ժողովուրդը անկարող է իրականացնել ընկերվարական յեղափոխութիւնը։ Միայն մենք, յեղափոխական փոքրամասնութիւնը, կարող է այդ անել»։ «Ժողովուրդի ազատութիւնը ժողովրդի միջոցով նա համարում է յիմարութիւն»։ Ժողովուրդը չի կարող իրեն ազատել, չի կարող անօրինել իր բաղդը համաձայն իր իրական պահանջների»։ Ապա ի՞նչ կարող է անել ժողովուրդը։ — «Ժողովուրդը քանդող ուժ է»։ Պէտք է օգտուիլ այդ ուժից հին աշխարհը խորտակելու համար։ Ստեղծագործող ուժը «յեղափոխական փոքրամասնութիւնն» է։ Այդ փոքրամասնութիւնն է, որ ժողովրդի ձեռքերով քանդած հին աշխարհի աւերակների վրայ կառուցելու է նոր աշխարհ, որտեղ ժողովուրդն էլ իրեն բաղդաւոր է զգալու։ Իսկ «ժողովուրդը առանց առաջնորդների անկարող է հին աշխարհի աւերակների վրայ չինել նոր աշխարհ, ընդունակ չէ առաջադիմելու, զարգանալու կոմունիստական գաղափարներով։ «Այդ դերն ու նշանակութիւնը վերապահուած է բացառապէս յեղափոխական փոքրամասնութեան։ Վերջինս, տիրանալով իշխանութեան, պիտի յենի սեփական ուժերի վրայ, որովհետեւ վերաշինութեան գործունէութեան մէջ չի կարող յոյս դնել ժողովուրդի աջակցութեան վրայ»։ Այս տեսակէտը հարազատութեամբ իրագրել են բոլշեւիկները։ Ժողովուրդն օգնեց բոլշեւիկներին, աւելի ճիշտ՝ բոլշեւիկները օգնեցին ժողովուրդին (զգռելով առաւելապէս նրա յոյն բնազդները — «թալանիր թալանոնը») խորտակել աւելի կարգերը։ Բայց երբ այդ խորտակուածի տեղ պիտի ստեղծէին նորերը — ժողովուրդը բաժանուեց բոլշեւիկներից, որովհետեւ այդ նոր կարգերը նրա համար նոյնպէս աւելի են։ Այս նախատեսելով, Տկաչովների ժամանակին կազմակերպել են ֆիզիքական ուժ, որի վրայ յենուած «նոր կեանքի» լուծը դնում են ժողովրդի վզին՝ բնաւ հաշւի չառնելով նրա մտածումներն ու տրամադրութիւնները։

Եթէ հարցի քաղաքական-ընկերվարական կողմից անցնինք տնտեսականին, կը տեսնենք, որ բոլշեւիկները այստեղ էլ ինքնուրոյն չեն, այլ ալանդակ մեթոտներով զարգացնում են Ռուսաստանում գոյութիւն ունեցող ժողովրդական տնտեսական ձեւերը։ Այլ խօսքով բոլշեւիկեան տնտեսական քաղաքականութիւնը ռուսական գիւղում պատահական ու անյարազատ չէ, այլ մի որոշ չափով մեկնում է այդ գիւղում գոյութիւն ունեցող տնտեսական հասկացողութիւններից։

Գիւղատնտեսական գործակցութեան նախնական ձեւերը անիշելի ժամանակներից գոյութիւն են ունեցել ռուսական գիւղում։ Դրանցից են այսպէս կոչւած տողերը, արտելները։ Զքաւոր գիւղացիք, անկարող լինելով սեփական միջոցներով գնուք բերել որ եւ է գիւղատնտեսական գործ, միանալիս են եղել ու միացեալ ուժերով կատարել այդ գործը։ Դա մի շատ սովորական երեւոյթ է եղել ռուս գիւղում։

Նոյնպէս սովորական են եղել արտելները — ընկերութիւններ, որոնք կազմւել են կապալով վերացրած հողերի համայնական մշակման համար։ Երբ Ռուսաստանում սկսւում են գործադրել երկրագործական խոշոր գործիքներ — մեքենաներ, որոնք իրենց գներով անմատչելի էին գիւղացիներից շատերին, կազմւում են ընկերութիւններ այդպիսի մեքենաներ գնելու՝ ընկերութեան անդամների տնտեսական պէտքերի համար։

Հանդամանքների բերմամբ ու կարիքի թելադրութեամբ ռուս գիւղացին միշտ էլ կազմել է նման ընկերութիւններ, գիտակցելով նրանց ուժն ու օգտակարութիւնը իր տնտեսութեան մէջ։ Պայմանով սակայն, որ ընկերութեան անդամները իրենց նիւթական. բանւորական ուժի մասնակցութեամբ չլուծուին ընկերութեան մէջ, կորզելով իբր անհատական տնտեսութիւն ընդհանուրի համար, այլ, ընդհակառակը, պահելով իր տնտեսութեան ինքնուրոյնութիւնը։ Արդէն ընկերութիւնը կազմւում էր անհատական շահի թելադրանքով։

Բոլշեւիկեան հաւայնական տնտեսութիւնները (կոլխոզները) իբր յղացում ռուս գիւղի համար նորութիւն չեն։ Առաւելապէս այս հանդամանքով էլ բացատրւում է այն երեւոյթը, որ գիւղացիք կոլխոզները էին մտնում ոչ թէ միայն ոչխիմի ստեղծած դաժան պայմանների հետեւանքով, այլ եւ ինքնաբերաբար, նա մանաւանդ մինչեւ 1928 թիւը — մինչեւ զանգւածային հաւայնացումը (կոլլեկտիվիզացիա), երբ բոլշեւիկները այդ գործի մէջ դեռ քաղաքականութիւն չէին մտցրել եւ նա ընթանում էր համեմատաբար ազատ պայմաններում։ Կան շրջաններ, ուր մինչեւ 1926 թիւը, այսինքն մինչեւ բռնի հաւայնացումից երկու տարի առաջ, գիւղացիական տնտեսութեան մի երրորդից մինչեւ կէսը այս կամ այն պատճառով դիմել են տնտեսական ժամանակի հաւայնացման գործառնութիւններին։

Ճիշդ է, այդ «այս կամ այն պատճառները» շատ բան են բացատրում, որովհետեւ այդ «պատճառները», որ ծնունդ են բոլշեւիկեան կարգերի, բացառիկ ծանր կացութիւն են ստեղծել գիւղացու տընտեսութեան համար, որը փրկելու նպատակով էլ նա թեկուզ ն կոլխոզների դուռը։ Բայց նա թեկուզ է ինքնաբերաբար, իբր ծանօթ դուռ. չէ՞ որ անցեալներում էլ, անկախ ըէժիմից, չքաւորները չքաւորութեան դէմ պայքարելու նպատակով կազմում էին տոզեր։ Այժմ էլ գիւղացին, տիրող կարգերի բերումով, անկարող լինելով պահել սեփական մի ջոցներով անհատական տնտեսութիւնը, կազմում էր կոլխոզներ, յուսալով դրանց միջոցով փրկել իր ձեռքից գնացած տնտեսութիւնը։ Գիւղացին սխալւում է, հիասթափւում ու տուժում չարաչարօրէն։ Բայց ինքնէրը դրանում չէ, այլ նրանում, որ բոլշեւիկեան տնտեսական փորձերը իրենց հիմքում նորութիւն չեն ռուս գիւղացու համար։ Նորոթիւնն այն բնոյթն է, որ բոլշեւիկները տւել են կոլխոզներին։ Այդ կոլխոզ-կոմունաները մրցանողները ընդհակառակն, վերջնականապէս գրկւում են բոլոր անհատական իրաւունքներից։ Նրանք իրենց հետ բերածով լուծւում են կոմունայի մէջ, անհատապէս անհետ կորչելով։ Հող, անասուն, ինվենտար — ինչ որ գիւղացին հետը բերում է կոլխոզ— անվերապահօրէն դառնում են սեփականութիւն կոմունայի, որի բոլոր վանդակ կեանքի ղեկավարութիւնը պատկանում է պետութեան։ Գիւղացին կոլխոզում դառնում է անարժէքաւորելու մեծ գաղափար ներդաշնակելով իրենց ապագործունէութիւնը։

Բայց յիշողութեանս մէջ կը մնան անցեալին մէջ ունեցած հիասթափումներս — թատերական վարչութեան հրաւէրով — քանի մը հանգնօթ գրական դէմքերու հետ, եւ կրած պարտութիւնը առաջին քողքոջին մէջ իսկ, երբ տարցը գացաւ խմբի ղեկավարութեան։

«Ես»երը կոպտօրէն արձակ գեղեցիկ երազները եւ ցանկութիւնները տարտղնեցան անձնական ներու եւ հաշիւներու սպառող չին առաջ...

Երանի թէ այլապէս ըլլար։

Քանի մը օրէն խորհրդակցական աւելի լայն ժողովի մը պրոյ տրուեցաւ, աւելի հանգամանուսումնասիրելու կարելիութիւնը։

Պիտի ցանկայի՝ որ այս քիչ յոռետես մտածումներս խեղան ընկայչին — եւ ոչ թէ լքումի ճառ — պերճախօս ու պատկա

ՔԱՋԱԼԵՐՈՒԹԵԱՆ ԱՐԺԱՆԻ ԶԵՌՆԱՐԿ ՄԸ

— :-: —

Ասոյա 19ին, Միւթիւալիթէ մէկ սրահին մէջ, «Սիփան» երգխումբի վարչութեան հրաւէրով կայ եղանք խորհրդակցական ժո վի մը՝ ուր հարց կը դրուէր փաո գանազան երգչախումբերը քով վի բերելով, մինչեւ այժմ տի մրցակցութեան եւ անհամաժո թեան լուծում մը գանել։

«Սիփան»ի գնահատելի պր նիքներէն մէկը պիտի ներ ձեռնարկը նոյնիսկ ձախողի անհրաժեշտ եւ պատուաբեր ա Լարկին շուրջ կատարած տանքը եւ պատրաստակամութ

Բայց, խորհրդակցութեան կայ քանի չափ արուեստագէտ րու եւ երաժշտասէրներու փո նակած կարծիքները — խորին բազատութիւններով համընո շատ մեծ յոյս մը չտուին՝ ցան եւ արդիւնաւոր համերաշխու մը նկատմամբ։

Խորհրդակցութիւնը իր լի տար արժէքը չունէր նկատի ա լով — անկախ պատճառով կ չհամութեամբ — շարք մը արո տաղէտներու եւ խմբապետն բազակայութիւնը։

Մեր կարծիքով նպատակը միայն հանդէսները չխաչձուի համար, դեկավարներու միջեւ համաձայնութիւններ կայաց աւելի հեռուները կ'երթայ՝ եւ ո է որ երթայ, արուեստի սիրոյ մար պարտադրուած ուղեգիծ կարգապահական կանոնները բակած եւ պարկեշտօրէն գործ լու ասպիճան։

Կարելի՞ է յուսալ անհատ նութիւններու այդ մասնաւոր բերումը՝ ի նպաստ հաւաքակ հասարական ընոյթ կրող գի նպատակին։

Եթէ մաղթանքներու ինքնաբ ւթիւնը ունենայի, ամբողջ զով սիրտ մաղթէի տեսնել երաժիշտ-երգիչները համերաշ օրէն փարած ի միասին արուարժէքաւորելու մեծ գաղափ ներդաշնակելով իրենց ապա կործունէութիւնը։

Բայց յիշողութեանս մէջ կը մնան անցեալին մէջ ունեցած հիասթափումներս — թատերական վարչութեան հրաւէրով — քանի մը հանգնօթ գրական դէմքերու հետ, եւ կրած պարտութիւնը առաջին քողքոջին մէջ իսկ, երբ տարցը գացաւ խմբի ղեկավարութեան։

«Ես»երը կոպտօրէն արձակ գեղեցիկ երազները եւ ցանկութիւնները տարտղնեցան անձնական ներու եւ հաշիւներու սպառող չին առաջ...

Երանի թէ այլապէս ըլլար։

Քանի մը օրէն խորհրդակցական աւելի լայն ժողովի մը պրոյ տրուեցաւ, աւելի հանգամանուսումնասիրելու կարելիութիւնը։

Պիտի ցանկայի՝ որ այս քիչ յոռետես մտածումներս խեղան ընկայչին — եւ ոչ թէ լքումի ճառ — պերճախօս ու պատկա

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՍԱՐԱԿԱՑԻ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հ.

Հայաստան ճանապարհ եւ իշխանական

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀՆՁԱՆՔՆԵՐ

Ներկայ տարեշրջանում ընդհանուր ծախսերի մեջ մեծ տեղ են գրավում ճանապարհների շինարարության համար նախատեսված գումարները։ Ինչպես հայտնի է, ճանապարհների շինարարությունը մեծ նշանակություն ունի ոչ միայն տնտեսական, այլև քաղաքական տեսակետից։ Ճանապարհների շինարարությունը ոչ միայն հնարավորություն է տալիս ավելի արագ զարգացնելու տնտեսությունը, այլև ամրապնդելու պաշտպանությունը։

Ներկայ տարեշրջանում ճանապարհների շինարարության համար նախատեսված է 30,000 հազար ռուբլի։ Ինչպես տեսնում ենք, ճանապարհների շինարարության համար նախատեսված գումարները ներկայ տարեշրջանում ավելի քան 3 անգամ գերազանցում են անցյալ տարվա համապատասխան գումարները։

Ներկայ տարեշրջանում ճանապարհների շինարարության համար նախատեսված գումարները

Ճախոնցիները կը շարունակեն գրաւել

Փէքինէն կը հեռագրեն թէ ճախոնցիները յարձակողականի ձեռնարկած են ճէհոլի լինական նահանգին դէմ եւ կ'ուզեն Մանչուրիոյ կեդրոնական կառավարութիւնը որոշած է դիմադրել եւ այդ իմաստով հրամաններ տուած է իր սպարապետին։

■■■■■■■■■

Անգլ. նաւաբաժինը մը վառնա պիտի հասնի սեպտ 17ին։

Պատերազմէն ի վեր առաջին անգամ է որ անգլ. մարտանաւեր պուլկարական նաւահանգիստ մը կ'այցելեն։ Ասկէ առաջ, իտալական նաւաբաժին մը եւ ֆրանսական յածանաւ մը գացին վառնա։ Այս է մէկ պատճառը որ հիմակ ալ Անգլիացիները մարտանաւ կը ղրկեն։

Անգլ. նաւաբաժինը պիտի ողջունուի Պուլկարիոյ վարչապետին եւ պատերազմական նախարարին կողմէ։

Փարիզ եւ արուարձանները

Ա. Դ.

ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ Ս. Մինասեան հնթակոմիտէի ընդհ. ժողովը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Հայ Ակումբին մէջ։ Զեկոյց պատգամաւորին կսղմէ եւ ուրիշ օրակարգեր։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ՓԱՐԻԶԻ կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերները այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին սալ Միւթիւալիթէի մէջ, 24 rue St. Victor։ Օրակարգի շարունակութիւն։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՕ-Պլեեանքուրի Զաւարեան կոմիտէն ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղին։ Օրակարգ՝ կոմիտէի ընտրութիւն։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՏԵՐԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Ց. Դ. կուկունեան խումբի, հովանաւորութեամբ Հ. Ց. Դ. Լիոնի կոմիտէի, մասնակցութեամբ ցէսինի կոմիտաս երկսեռ երգչախումբի, (դեկ. Ա. Գ. Մելքոնեանի) եւ դերասան Մ. Մարուքեանի։

27 Սեպտ. Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Գ. Թաղապետարանի սրահը։ Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ։

Կը խնդրուի բոլոր կազմակերպութիւններէն նկատի ունենալ այդ թուականը։

Դպրոցասէր Տիկնանց վարժարան

1 Bld. du Nord, Le Raincy (S. et O.)

Վարժարանը՝ հայեցի դաստիարակութեան հետ, իր աշակերտուհիներուն կ'ապահովէ միջավայրի համապատասխան ուսում։

Հայերէն եւ ֆրանսերէն լեզուները կ'աւանդուին հաւասար խնամքով։ Ուսման բոլոր ճիւղերը կը պահեն իրենց մասնաւոր տեղը։

Աշակերտուհիներու արձանագրութիւնը կը սկսի Օգոստոս 15ին։ Նիւթական անձուկ պայմաններու մէջ գտնուողներու զաւակները պիտի ընդունուին իբր կիսաթոշակ։

Պայմաններու համար դիմել վարժարանին Տնօրէնութեան, գրաւոր կամ անձամբ, երեքշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթ կէս օրէ վերջ։

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Լիոնի «Հայ Արի» գայլիկներու Արծուիկ խումբի կողմէ, այս Կիրակի առաւօտէն մինչեւ իրիկուն à la Belle Colline։

Կը նախագահէ՝ Պ. Վ. ՁՈՒՂՈՒՐԵԱՆ

Եւրոպական եւ հայկական պարեր, Գայլիկներու եւ սկաուտներու տողանցք, դրօշարշաւ, վազք, բուրգեր եւայլն։

Հանդէսը պիտի շարժանկարուի։ Հանդէսի մուտքը օթօքարի ծախքով միասին, երթ ու դարձ՝ 4 ֆրանք։

Մեկնումը Փլաս Կիշառէն առաւօտեան ժամը 9 եւ 11, իսկ կէսօրէ վերջ ժամը 1.30ին։

Հայրենակիցներու ուշադրութեան

Սուլթաններու Սուլթանը, աշխարհի սուրճերուն թագաւորը, իմաստին մարսողութիւնը կը դիւրանայ եւ հաճոյալի ժամանց մը կ'ունենայ։ Պահանջեցէք հայ նպարավաճառատուներէ
Կեդրոնատեղի 92 Rue d'Angoulême

S. TOROSSIAN

Մէթրօ Ccuronnes եւ Parmentier

Ծանօթ.— կեդրոնատեղիէն չորս անգամէն կամ միանուագ 1 քիլօ գնողներու կը տրուի նուէր։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ դաշտահանդէս, «Կռիւիտաս» երկսեռ երգչախումբի, այս Կիրակի Մէաոնի անտառին մէջ։

Ժամադրավայր կար տէ ղ'Էնվալիտ, առաւօտ ժամը 8.30—9։

Կը հրաւիրուին բոլոր երկսեռ անդամները, համակիրներն ու բարեկամները։

ՄԱՐՍԷյԼԻ Մալաթիոյ Հայրենակցական Միութենէն կը խնդրուի իր հասցէն յայտնել Պ. Յարութիւն Քէֆէլեանի, 368 rue Vaugirard, Փարիզ (15)։

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՕի Ֆրանսահայ կարմիր Խաչի ընդհ. ժողովը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղին։ Անդամներու եւ անդաժուհիներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։ Կարեւոր օրակարգ։

ՄԱՐՍԷյԼԻի Հ. Մ. Ը. Մ.ի մասնաճիւղը ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր անդամները այս կիրակի առաւօտ ժամը 10ին Bare de la Poste-ի սրահին մէջ, 2 rue Colbert։ Օրակարգ՝ հաշուետուութիւն եւ վարչութեան նոր անդամի ընտրութիւն։

ՎԱՐԶՈՒ Է *կահաւորուած գեղեցիկ սենեակ մը (ընտանիքի մէջ) ամիսը 260 ֆր.։ Դիմել* Mme. Gulian, *15 St. Marcel, Paris (13)։*

Վարձու խանութ

Լուսաւոր, կազ, ելեկտրականութիւն, առանց ըրփրիգի, յարմար դերձակի, սափրիչի, կոշկակարի եւ ամէն առեւտրական գործի համար։ Դիւրամատչելի պայմաններ։ Դիմել Ֆէր-ցակոբեան տպարան, *17* rue Damesme, մէթրօ Թօլպիաք։

ՎԱՐՁՈՒ Է *արձակուրդի կամ ամբողջ տարուան համար գեղեցիկ շրջանի մէջ 6 փիէս, լուր, կազ, պարտէզ եւ անառատ, La Flèche-ի ձկնառատ պետակին մօտ։ Դիմել* Georges Quillet, 42 *Route de Baugé*, La Flèche, *(Sarthe)*.

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մեթոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորքի, արեան' ժխներ. ֆիւանդութիւն եւ վարիսի։ Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12։

Imp. A. DER (Agopian)
7, Rue Damesme, Paris (13)
Le Gérant H. STEPHAN

ՇԱՀԱՒՈՐ ԱՌԻՔ ՄԸ

ԾԱԽՈՒ է Իսի-լէ-Մուլինօի կայարանին մօտ պօնլթըրիի խանութ մը, ամէնը գանուած ապրանքներով կամ առանձին, իրաւունք կայ որևէ կամ առանձին, իրաւունք կայ որևէ առեւտրական գործի։ Միասին կը տրուի նաեւ գեղեցիկ յարկաբաժին մը երկու սենեակ, խոհանոց, եւայլն։ Մանրամասնութեանց համար զիմել ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.30էն յետոյ Պ. Գաբրիէլ Գարաեանի, 75 Ave. de Verdun, Issy les Moulineaux, Seine.

ՀԱՅԵՐԷՆ ՍՈՐՎԵՑՈՒԾԷՔ ՀԱՅ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒՆ

Այցելու ուսուցչուհի մը հայերէնի մասնաւոր դասեր կուտայ դիւրամատչելի պայմաններով։ Գրել՝ Mlle. Sevatch, 7bis rue de Pré St. Gérvais, Les Lilas, Seine.

ԶԿՆՈՐՍՈՒԹԻՒՆԸ ՊՈՒԼՈՆԵԻ ՄԷՋ

Պուլոնը սիւռ Մէր 23 օգոստ. 932

Այսօր Պուլոնեի մէջ որսացուած է առատօրէն Հարանձուկը։ Տանտիկիններ, օգտուեցէք առիթէն եւ կերէք այս պատուական ձուկը։

Etude de Me BERNARD WAHÉ (ՊԷՕՐԷՔՅԵԱՆ)
(12 année)
Licencié en Droit de la Faculté de Paris
Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales
JURISCONSULTE
Droit Français et International Privé
18, Rue Dauphine, Paris (6e) Tél. Danton 73-57
Կը առանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փոխադրական արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ հաշտարար դատարաններու առջեւ, կուտայ certificats de coutumes-ներ, կը կատարէ ամուսնալուծման եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ
Վիրաբոյժ - ատամնաբոյժ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱՔՈՒԼԹԷՆ
14 Rue Lagrange, PARIS (5)
ՄԱՄՆԱԳԻՏ ՈՍԿԻ ԲՈՒՐՈՆԻ, ՊՈՒՀԻ եւ ԱՏԱՄՆԱՆԱՒ
բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործ
կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն 8, առտուները ժամադրու
կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր։
Métro St. Michel *կամ* Maubert-Mutualité

ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ ԲԱՑԱՌԻԿ ԱՌԻԹԷՆ
ՁՄՐԱՆ ԿԱՐԱԳԸ ԱՊԱՀՈՎԵՑԷՔ ԱՄԱՌՈՒԱՆ ԱԺԱՆ ԳԻՆՈՎ
ՔԱՆԻ ՈՐ ԴԻՆԵՐՈՒ ԶԳԱԼԻ ԲԱՐՁՐԱՑՄԱՆ ՆԱԽՕՐԵԱԿԻՆ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՔ, ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՍ ՍՈՑ ՊԱՀԱՆՋԸԸ ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼՈՎ, ԲԱՑԱՌԻԿ ԳԻՆՈՎ ՎԱՃԱՌՄԱՆ ՍԿՍԱԾ Է։

Անարատ կարագ		5% աղուաճ, քիլօն	12.50	ֆրանք
»	»	3%	» » 12.75	»
»	» *demi salé*	1½%	» » 13.50	»
Հալեպի հալած անարատ կարագ			» 17.—	»

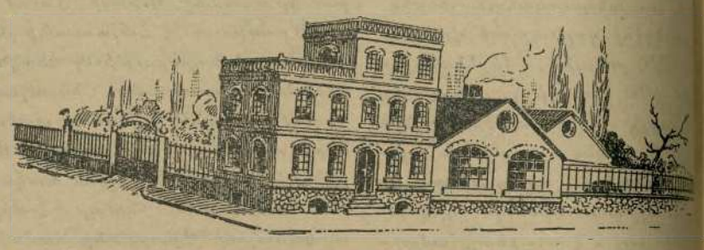
2—5—10 քիլօնոց գոցուած եւ ժաքուր տուփերու մէջ, յանձնելի քանակարան։ Մեծաքանակ գնումի բացառիկ գներ։
Դիմել՝ Comptoir Général des Beurres, 74 Rue Georgovie, Paris (14). Tél. Seg. 70-07, 70-88։

Մետաքսեղէն եւ թաւիշներ
Unis et inprimés, soie naturelle et artificielle
ՄԱՐՇԷի ՅԱՏՈՒԿ ԱԳՐԱՆՔՆԵՐ
ՖԷՐՄԱՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
26 Rue des Capucins եւ **2 Rue Romarin, LYON**
Հեռաձայն Burdeau *34-07*, հեռագրական հասցէ Fermanef, Lyon

Հայերու ժամադրավայրը
ճաշարան **Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա**
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52—73
Արեւելեան եւ եւրոպական խնասուած կերակուրներ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՁԱՇԱՐԱՆ CAUCASE
23 Rue de la Huchette, Métro St. Michel
Ի Հասկան եւ արեւելեան համեղ կերակուրներ՝ պատրաստուած՝ յայտնի խոհարարներու կողմէ։
Ճաշի միջոցին անընդհատ նուագ
Prix Fixe 4 պնակ կերակուր՝ 6 ֆրանք

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԵՒ ՁԱՐՏԱՐԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ
ԵԹԷ *կ'ուզէք ձեր գործի տեւտրակները կանոնաւորել՝ ճշդիւտ ու կանոնաւոր տոմարակալութեամբ մը եւ ձեր հաշիւները հաստատելի տուրքի վերջին օրէնքներուն հետ.*
ԵԹԷ *դատակոչեր ստացած էք* huissier*ներէ.*
ԵԹԷ *պայմանագրութիւններ ունիք շաբաթգրելիք կամ կնքելիք.*
ԵԹԷ *կ'ուզէք հաշիւի կարգադրութիւն մը կամ ժամանակամիջոցի մասնակալ.*
ԿՐՆԱՄ ՁԵԶԻ ԱՄԵՆԱԱՐԱԳ ԿԵՐՊՈՎ ԳՈՀԱՑՆԵԼ
Դիմեցէ՛ք **Պ. ՓԱՐՄԱԳ**, 28, Bld. de Strasbourg, **Paris (X)**. Tél. Botzaris 17.64
որ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9էն 12, եւ կամ ժամադրութեամբ ձեր գործակներուն մէջ։

REALISATION IMMOBILIERE

Կը հրաւիրենք բոլոր անոնք որ տուն շինել պիտի տան, չի կնքել անձնառութիւն, առանց մեզի խորհրդակցելու։

Ամէն դիւրութիւն շինութեանց եւ փոխառութեանց համար։ պայմանաժամ նուազագոյն տոկոսով։

Դրուած դրամագլուխին վրայ 100ին 70 եկամուտ կ'ապահովենք։ Ունինք նաեւ վարձու յարկաբաժիններ եւ աշխատանոցներ։

Խորհրդակցութիւնները ձրի են, ժամը 2էն 6.30։

Նշանեան *20, Passage Prado*, (մէթրօ Սէն-Ժրնի)

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (76)

Բ Ո Ռ

(ՎԷՊ 1830Ի ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ՕՐԵՐԷՆ)

■■■■■■■■■

Հեղինակ՝ Է. ՎՈՑՆԻՉ Թարգմ. Լ. ՇԱՆԹ

Բայց այժմ լռել կարելի չէր։ Նրա գնալու զօրձնական օգուտը այնչափ էլ ակնյայտնի չէր, որ այդ պատճառով այդպէս մեծ վտանգի ենթարկէր։ Բայ ի դրանից կինը մութ կերպով զգում էր, որ Բոռի վճիռը այնքան քաղաքական անհրաժեշտութեան հետեւանք չէր, որքան մի հիւանդոտ որոնում վտանգի ու դրան կապուած յուզման։ Բոռի համար սովորութիւն էր դարձել իր կեանքին հետ խաղալը, իսկ անպէտք վտանգներ որոնելու այդ ծարաւը մի անժուժկալութիւն էլ Զեմմայի աչքին, որի դէմ պէտք էր մաքառել կամաց, բայց հաստատ կերպով։ Տեսնելով որ իր առարկութիւնները անզօր էին նրա յամառութեան առաջ, Զեմման դիմեց վերջին միջոցին։

— *Խօսենք անկեղծ*, — ասաց նա, — *եւ իրերին տանք իրենց անունը։ Դոմինիկոյի դժուար դրութիւնը չէ, որ այժմ ձեզ ստիպում է գնալու, այլ ձեր սէրը դէպ ի...*

— *Ստուա է*, — ընդհատեց նա բռնկելով։ — *Ես այլ եւս նրա մասին չեմ մտածում, ես այլ եւս չեմ ուզում նրան տեսնել։*

Լուեց ու Զեմմայի դէմքից հասկացաւ որ իրեն մատնել էր։ Նրանց աչքերը մի վայրկեան հանդիպեցան իրար ու խոնարհեցան գետին։ Եւ երկուսից ոչ մէկը չարտասանեց այն անունը, որի մասին մտածում էին երկուսն էլ։

— *Ինդիրը Դոմինիկոն չէ*. — *քրթմնջեց վերջապէս Բոռը՝ դէմքը կիսովին կատւի մազերի մէջ թաղելով։ — Ես տեսնում եմ, ի՞նչ վտանգի է ենթարկւում գործը, եթէ օժանդակութիւն չհասցնենք։*

Զեմման անպատասխան թողեց նրա այդ թոյլ խուսափումը, ու շարունակեց իր խօսքը, կարծես բնաւ ընդհատած չլինէին։

— *Ձեզ դրդողը վտանգներ որոնելու ձեր սովորական հակումն է։ Դուք վտանգի էք ծարաւում, երբ ձեզ մի բան տանջում է. այնպէս ինչպէս որ օպիում էիք ուզում, երբ հիւանդ էիք։*

— *Ես չէի ուզողը*. — *պատասխանեց նա գրգռուած*. — *ինձ ինդրում էին, որ ընդունէի։*

— *Ի հարկէ, դուք մասամբ հպարտանում էք ձեր սառնակրթութեամբ եւ ֆիզիքական ցաւի մեղմացման համար եղած առաջարկը վիրաւորում է ձեր հպարտութիւնը։ Մինչդեռ ձեր կեանքը վտանգի ենթարկելը ախորժելի է ձեզ, երբ այդ երկուսի մէջ եղած տարբերութիւնը շատ է պայմանական։*

Բոռը բռնեց կատւի գլուխը, եւ ճըկեց ու նայեց նրա կլոր դորշ աչքերին։

— *Ձի՞դ է, փիսօ, — ասաց նա։ — Արդա՞ր են սիրուհուդ այս բոլոր մեղադրանքները։ Հրաման կըտաս որ խոստովանեմ մեղքերս։ Չէ՞ որ դու մի իմաստուն զազանիկ ես ու երբեք օպիում չես պահանջում, այսպէս չէ՞։ Քո նախահայրդ Աստւած էր Եգիպտոսում եւ ոչ ոք չէր կոխում նրանց պոչը։ Բայց չդիտեմ, ինչ կը լինէր քո այդ մեծափառ անդորրութիւնդ, եթէ յանկարծ վերցնէի թաթիկդ ու բռնէի ճրագի վրայ։ Օպիում կը փնտռէի՞ր, հա՞։ կամ, դուցէ, մա՞հ։ Ո՛չ, կատւիկս, մենք իրաւունք չունինք մեռնելու մեր քէֆովը։ Մի քիչ հայհոյել, ոչինչ, կարելի է, եթէ դա քեզ թեթեւութիւն է տալիս, բայց չլինի թէ թաթիկդ եռ քաշես։*

— *Փի՛ստ։*

Զեմման վեր առաւ կատուն նրա ծնկից ու նետեց նստարանին։

— *Դեռ ժամանակ ունինք այդ մասին խօսելու։ Այժմ պէտք է մտածենք, ինչպէս անենք որ ազատենք Դոմինիկոյին իր սարսափելի դրութիւնից։ Ի՞նչ կայ, կէտտի. մա՞րդ եկաւ։ Զրաղած եմ ես։*

— *Օրիորդ Բայթից մի նամակ է, տիկին։*

Ուշի ուշով կնքւած մի նամակ էր դա, օրիորդ Բայթի հասցէին, բայց ծրարը չբացւած, վրան էլ պապական նահանգի դրոշմանիշ։ Զեմմայի մի քանի ընկերները Ֆլորենցիա էին բնակւում, գաղտնի նամակներից շատերը ստացւում էին նրանց հասցէով։

— *Մէքէլէէին է*. — *ասաց նա, մի արագ աչք ձգելով նամակին, ուր խօսւում էր Ապենինեան ամարանոցների գների մասին. երեսի վերջում երկու փոքրիկ բիծ կար։*

— *Քիմիական թանաք է. վերցրէք սրւակը սեղանի երրորդ աչքից. հակազդող հեղուկն է։ Այո, հէնց այդ։*

Բոռ փռեց նամակը սեղանի վրայ ու փոքրիկ վրձինը քսեց երեսին։ Եւ երբ նամակի իսկական բովանդակութիւնը դուրս ցայտեց թղթի վրայ փայլուն կապոյտ տառերով, Բոռ եռ նետւեց թիկնաթոռին ու սկսեց ծիծաղել։

— *Ի՞նչ է պատահել*. — *հարցրեց Զեմման չոռով։*

Բոռ նամակը պարզեց նրան։

«Դոմինիկոն ձերբակալւած է. անմիջապէս եկէք»։

Զեմման նստած մնաց նամակը ձեռքին, մի անյօյս հայեացքը սեւեռած Բոռին։

— *Է՞է*. — *հարցրեց վերջինս մի հեգնոտ ու ձիգ տւող թօնով։ — Այժմ համաձայն էք, որ գնամ։*

— *Այո՛, — եղաւ պատասխանը։ — Պէտք է որ դնաք, նոյնպէս եւ ես։*

Բոռ զարմանքով նայեց նրան։

— *Դո՞ւք։ Բայց...*

— *Այո՛, ի հարկէ, չատ անհրաժեշտ է, որ ոչ ոք չէի մնալու։ Բայց առ այժմ ամէնից առաջ է մտածենք ինչպէս անենք որ աւելորդ աշխատող ձեռք ճարենք։*

— *Մարդ այնտեղ շատ կայ։*

— *Բայց անկարելի է նրանց ձակ վստահանալ։ Ինքներդ մի քիչ առաջ, որ այնտեղ պիտի նինք երկու պատասխանատու եւ եթէ Դոմինիկոն առանձին չէր կարող, պարզ է որ նոյնչէք եւ դուք։ Մանաւանդ խիստ կասկածանքի ենթակայ դու համար աւելի դժւար է գալ եւ շատ աւելի կարիք ունի թեան։ Ձեր ու Դոմինիկոյի գործ պէտք է որ լինենք դուք ու ես։*

— *Ճիշդ է, իրաւունք ունիք*, — *ասաց նա։ — Եւ որչափ չուտ այնքան լաւ։ Բայց միասին կարելի։ Եթէ ես այս գիշեր դուք կարող էք, դիցուք վաղը։*

— *Բայց ո՞ւր։*

— *Ա՛, դեռ պէտք է մտածենք ձեմ աւելի լաւ է ուղղակի ես երեկոյեան ճամբայ կ'ընկնի լօնդօ, կը ճարեմ մի որ դուստ ու կը գնամ առաջ։*

(Շա

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՀԱՅՐԱՆԴ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՈՒՐԲԱԹ 26 ՕԳՈՍՏՈՍ 1932

26 AOUT 1932

Ը. ՏԱՐԻ Թիւ 1966 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 30 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԻՍԿ ԱՅՍ ՄԷԿԸ

Ուրեմն, գաղութներու ինքնապաշտպանութեան առաջին պայմանն է՝ կարճ կապել սնոտի վէճերը: Իսկ երկրորդը՝ հակազդել երեւանցիներու սարքած դաւերուն: Իրրեւ դիտակից եւ արթուն պահակ:

Ո՞ր աւանդական ազգասէրը, կամ ո՞ր քաղաքական հոսանքը պիտի համարձակէր վէճի բռնուիլ այս մասին:

Կարճ կապել ներքին պատակոմները՝ չի նշանակեր քթխտանէ արար համբուրել հանդիպողը, կամ տեսակէտ ուրանալ:

Եւ հակազդել կարմիր – կանանչ դաւադիրներու կազմակերպման աշխատանքին՝ չի նշանակեր թշնամական դիրք բռնել երեւանի դէմ:

Ես կը քննադատեմ երեւանի վարած քաղաքականութիւնը, կամ կը դնեմ պահանջներ որ մեր չենք իր ուժէն, որ կը ըմբռնի այս ժողովուրդի չահերէն:

Դուն կրնաս, աչքերդ գոց, փառաբանել երեւանի ըրածն ու չըրածը: Ազատ ես, կը բաւէ որ մոլորած չըլլաս, կամ քաղաքականութիւն չխաղաս, հակառակ համոզմանդ եւ ակներես փաստերու:

Այստեղ, երկուքիս ալ նպատակը մէկ պիտի ըլլայ, — ընդունելով կատարուած իրողութիւնը, երեւանը համարելով խորխոխ, մեկնակէտ կամ կորիզ, իւրաքանչիւրը պիտի ձգտի գործի մղել զայն յանուն այս ժողովուրդի գերագոյն չահերուն:

Եւ որովհետեւ, ներկայ պայմաններուն մէջ, երեւանը ամէն բան չէ ու չի կրնար ըլլալ, ոչ ոք ինքն իրեն թոյլ պիտի տայ հէքեաթներ հիւսել: Կամ հրաշքներ սպասել:

Այդպիսի ակնկալութեանց վրայ՝ ամէնէն առաջ երեւանը ինք խնդացած է, եւ պիտի չարունակէ խնդալ:

Արդ, երեւանէն դուրս, մենք ունինք առ նուազն կէս միլիոն մարդ: Վերջին մնացորդը չախչախուած ժողովուրդի մը:

Ինչո՞ւ մենք, ես ու դուն ազատ չպիտի ըլլանք հնարաւոր միջոցները մտածելու անոր բարիքին համար: Գոնէ առնելի դարձնելու անոր կեանքը: Որպէս զի չմարի հրաղը: Որպէս զի անիչխանութեան, այլասերման, ապազգայնացման յորձանքը չխորտակէ ամէն թումբ ու կամուրջ:

Ո՛ր եւ է անհատակազդուրիւն, այս գետնին վրայ, կ'ենթադրէ կա՛մ հոգեկան թշուառութիւն, եւ կամ նենգամտութիւն:

Եկա՜ծ է ժամանակը, որ բաց խօսինք այս մասին: Գոնէ չխաբելու համար հալածական բազմութիւնները:

×

Ունինք ինքնապաշտպանութեան երրորդ ճակատ մը, ուր դարձեալ քրէական յանցանք է թուլութիւնը կամ անհատակազդութիւնը:

Թշնամին կը գործէ, — կ'ըսենք ու կը գրենք ամէն օր, այն տպաւորութիւնը ձգելով թէ ամէն բան գիտենք:

Իրականութիւնը այն է որ շատ քիչ բան գիտենք այդ գործունէութեան մասին: Կամ գիտենք միայն երեւցածը: Գրուածն ու խօսուածը:

Զերկարելու համար, ըսենք որ թշնամին — Թուրքը — ահա տասը տարիէ ի վեր կը գործէ նաեւ իր սահմաններէն դուրս, մեր ծոցին մէջ:

Ու կը գործէ հետզհետէ աւելի համարձակ:

Յաճախ կը զարմանանք որ այլանդակ հրատարակութիւններ կ'ըլլան արաբական Թերթերու մէջ, հայ գաղթականութեան դէմ:

Կը զարմանանք, երբեմն ալ իրար անցած լուսաբանութիւններ կուտանք, բայց առով ալ կը գոհանանք:

Չենք ուզեր աւելի խորանալ, երեւան հանելու համար թէ ի՛նչը ինչէն յառաջ կուգայ: Եւ ընդհակառակն, այս առթիւ ալ ճակատ կը յարդարենք իրարու դէմ...

Իմացէք, բարեկամներ, որ Թրքական Թոյնն ու չղիքը հասած են մինչեւ սահմանամերձ գաղութները, նոյն իսկ աւելի հեռուն, ղրճելով ինչպէս մեր պատմութիւնը, նոյնպէս մեր յարաբերութիւնները հիւրընկալ ժողովուրդներու հետ:

Վկայ՝ Սուրիան, Միջագետքը, Եգիպտոսը, Պարսկաստանը: Մինչեւ իսկ պալքանեան երկիրները: Եւ տակաւին Ամերիկան, ուր մէկ Թրքուհի — Յալիտէ Էտիպ Հանըմ — բեմէ բեմ կը հրաւիրուի: Կամ կը ցատկէ ինքնաթիռով:

Այստեղ ալ, ինքնապաշտպանութեան բնազդն է որ պիտի արթննար: Եւ իրրեւ տարրական պայման՝ միացեալ ճակատը:

Կա՞յ տեսակէտի խնդիր, որ բաժնէր մեզ, այս ճակատին վրայ:

Եւ քանի որ չկայ, ինչո՞վ կրնայ արդարանալ մեր դիտողի դիրքը: Այսպէս պատեանին մէջ քաշուած, կամ ամէն հոգ ուրիշին ձգած:

Ի՞նչ բան է որ կը կաչկանդէ մեր ձեռքերը, ինքնապաշտպանութեան բնազդը բթացնելու աստիճան...

Երէկ, երբ Թուրքիոյ մէջ էինք, աւելի զգայուն, աւելի արթուն եւ ամուր կ'երեւայինք:

Ինչո՞ւ հիմա, ազատ երկինքի տակ, այսքան ընդարմացեր կամ անճարկեր ենք:

Գործունէութեան ամէն միջոց ունենալով հանդերձ, ինչո՞ւ ձեռք ձեռքի չենք տար, հակազդելու ա՛յս չարիքին, — տեղական ժողովուրդներն ու իշխանութիւնները մեզի դէմ լարելու աշխատանքին:

Անշուշտ պատրանքներ չունինք եւ կ'ըմբռնենք Թէ՝ այս չարիքը պատահական չէ եւ իր աւերը կը գործէ տեւականօրէն:

Եւ այս ընթացքով, կրնայ անդարմանելի հետքեր ձգել:

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՊԻՏԻ ԵՐՔԱՆ, ԵՔԷ...

— :-: —

Կաթողիկոսական ընտրութեան պատգամաւորները պիտի երթա՞ն: Ե՞րբ: Քանի՞ հոգի:

Բան գործ ըրի Թիչ մը պրպտել, եւ ահա թէ ի՛նչ երեւան եկաւ:

Յունուարեան առաջնորդը կ'ուզէ ժամ առաջ կապել թեռները — նոյն իսկ թեկնածու է — բայց··· դրամ չկայ:

Անհրաժեշտ է 150 անգլ· ոսկի կամ մօտ հարիւր հազար ոսրանի:

Ո՞վ պիտի վճարէ այս գումարը: Ո՞վ կրնայ ճարել:

Առաջնորդը 12 հոգիանոց վարչութիւն մը ընտրեց վերջերս: Տեսակ մը «Երեւելեաց ժողով»:

Բայց, մէկ ֆրանքը 7 ½ տրախմի է, ստերլինը՝ 500էն աւելի: Իսկ մեր վաճառականները չափազանց հաշուախնդիր:

— Եղբայր, կարելի՞ է: Մոխիրի վրա՞յ պիտի նստիմ: Հարի՛ւր հազար տրախմի···

Աւելի փայլուն չերեւար Ֆրանսայի պատգամաւորներուն վիճակը:

Պոլսոյ «Նոր Լուր»ի թղթակիցն է որ կը գրէ (20 օգոստ·)·

— Տեսայ Պ· Զօպանեանը, հարցնելու Թէ երբ պիտի կրնայ մեկնիլ: Ահա Թէ ինչ պատասխանեց· — Ես կը փափաքէի որոշեալ ատենին ներկայ ըլլալ պատմ· ժողովին· սակայն խնդիրը կախում ունի իմ փափաքէս աւելի պատգամաւորական ծախքին հայթայթուելէն, որուն համար Լիոնի Թեմը իր վճռակի չերեւար· իսկ Փարիզի եկեղեցիին կողմէ գոնէ այդ ծախքին մէկ մասը հայթայթելու չարժում չերեւար:

Անշուշտ ուրիշ թեմեր ալ նոյն տագնապին մատնուած են:

Ինչպէ՞ս կ'ըլլար, եթէ երեւանը իսկ հայթայթէր պատգամաւորներուն ճամբու ծախքը, բանի որ իրե՛նց համար կաթողիկոս պիտի ընտրեն, ո՛չ Թէ մեզի համար:

ՎԱՐԱԶ

«ԴԱՇՆԱԿՆԵՐՈՒ ԵՒ ՀԱՄԱՁՆԱՎԱՐՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ»

Պէյրութի «Էլ Ահրար» Թերթը կը գրէ այս խորագրին տակ·—

Յուլիսի վերջը համայնավարները կռուեցան Դաշնակիներուն հետ վրաճամաղաքին մէջ: Երկուստեք տուին չորս վիրաւորներ եւ բանի մը ամբաստանեալներ ձերբակալուեցան: Դաշնակիները գոհ չըլլալով այս կարգադրութենէն, բանի մը երիտասարդներ դրկեցին համայնավարներու պետ Արթին Մատոեանի մօտ, բայց զայն չգըտան ու պահանջեցին որ անոր հայրը դուրս ելլէ: Բայց ան հասկնալով անոնց գէշ մտադրութիւնը, չերեւցաւ: Երիտասարդները սկսան բարեր տեղացնել անոր տան վրայ: Արթինի հայրը գլուխը դուրս հանեց պատուհանէն, հասկնալու համար եղելութիւնը: Այդ պահուն ատրճանակի բանի մը հարուածներ արձակուեցան անոր ուղղութեամբ:

Ոստիկանութիւնը հասաւ եւ բնաւ բան բացաւ: Ցայտնի չեղաւ Թէ որո՞նք էին յարձակողները:

Պայքարը համայնավարներուն եւ Դաշնակներուն միջեւ յաճախ աւելի ծանր կ'ըլլայ: Վախ կայ որ վտանգաւոր միջադէպեր ծագին, եթէ Ընդհանուր Ապահովութիւնը չմիջամտէ:

ՅԻՄԱՐՆԵՐԸ ՇԱՏՑԱՆ ՍՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Բաղդատմամբ նախապատերազմեան շրջանին, Սուրիան կը պարունակէ յիմարներու աւելի մեծ Թիւ մը այս տարի:

Օր չանցնիր որ Դամասկոսի յիմարանոցին վարչութիւնը չստանայ պատսպարումի նոր խնդրագիրներ: Բայց իր տեղին նեղութեան հետեւանքով, անոնց բոլորին գոհացում չի կրնար տալ: Ու օրէ օր խնդիրը կը շատնան:

Կառավարութիւնը իրեն եղած դիմումները նկատի առնելով այս առթիւ հրահանգած է ելեւմտական ցնօրէնիներ որպէսզի տրամադրէ անհրաժեշտ գումարը:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Կացութիւնը Գերեւաւիոյ մէջ

ՐԱՅԽՍՏԱԿԸ ՊԻՏԻ ԼՈՒԾՈՒԻ

Վերջին լուրերու համաձայն, կիրքերը մեղմացած են քիչ մը: Հաւանական է որ հինգ մահապարտները ներում ստանան, կամ դասը վերաքննուի: Կառավարութիւնը վերջնական որոշում պիտի տայ ութ–տասը օրէն: Այս պատեհութենէն պիտի օգտուին Հիթլէրեանները, իրենց մահապարտ ընկերները ազատելու համար, ապառնալով 500,000 հոգինոց բանակով մը:

Ուշագրաւ է որ ոչ միայն կառավարութիւնը հանդուրժից վարչապետին դէմ եղած անարգանքներուն, փոխանակ պատժելու Հիթլէրեան Թերթեր, այլ եւ այս վերջինները սկսան չափաւոր լեզու գործածել, մեղմացնելու համար իրենց պետին հրաշունչ բռնապառնալիքները:

Միւս կողմէ Հիթլէրեանները նոր գիւտ մը ըրած են, — այն համայնավարը որ սպաննուեցաւ հինգ Հիթլէրեաններու կողմէ, Լեհ մըն է եղեր, եւ Գերմանիոյ դէմ կը գործէր: Այս խմաւոյթով ալ յայտարարութիւն մը տպած են իրենց Թերթին մէջ: «Մեզի համար նախատինք է որ գերման սպանուի լեհ սպառամբի մը պատճառով: Մեզի համար պատուոյ խնդիր է պայքարիլ մեր ընկերներուն ազատութեան համար: Մենք չնորհ չենք որ կը խնդրենք, այլ իրաւունք մը»:

Մինչ այս մինչ այն, կը տեսնուի Թէ կառավարութիւնը որոշած է լուծել Բայխոտակը, որ դեռ նոր բնաբուեցաւ: Այս միջոցի անհրաժեշտ կը համարէ, որպէսզի կողմնակի ձեռքերը ազատ գործել: Այսպէս, վերջին լուրերու համաձայն, խորհրդարանը պիտի բացուի նախագահութեամբ համայնավար կոչուած Ձէտկինի եւ պիտի տեւէ երեսփոխանները: Երկրորդ օրը պիտի կառավարչի դիւանի ընտրութիւնը: Երրորդ եւ չորրորդ օրերը՝ դադար: Հինգերորդ օրը—5 սեպտ·—պիտի կարդացուի կառավարութեան յայտարարութիւնը, յետոյ պիտի բացուին վիճաբանութիւնները: Եւ, առանց սպասելու քուէարկութեան, որ ապահովաբար անմատչելի պիտի չտանի, կառավարութիւնը պիտի կարդայ լուծման հրամանագիրը: Նոր ընտրութիւնները պիտի կատարեն հոկտեմբերի վերջը: Եւ որովհետեւ այս նոր խորհրդարանն ալ չպիտի կրնայ գործել, նախագահ Հինտենպուրկ այն առեն պիտի առաջարկէ որ ժողովուրդը հանրաքուէ կատարէ, 25ի բարձրացնելու համար ընտրողի տարիքը, ինչպէս եւ Ծերակոյտ մը հաստատելու համար:

**** Հիթլէր կը պատրաստուի ներկայ ըլլալ Աւստրիոյ Նացիներու (ազգային ընկերվարական) ընդհ· ժողովին, որ պիտի գումարուի սեպտ· 17—18ին: Աւստրիական կառավարութիւնը արտօնած է Հիթլէրի մուտքը:*

Նորէն սկսան բանակցիլ

Առջի օր, խորհրդակցութիւն մը ունեցան վարչապետ Խթօ եւ խորհրդային դեսպանը, ոչ – յարձակման գաշինքի մը մասին:

Նոր չէ այս խնդիրը: Ծարուան սկիզբն ալ տեսակցութիւններ տեղի ունեցան: Իսկ 1931 օգոստ· 24ին, Պ· Պէրթլօ եւ խորհրդային դեսպանը նախագիծ մը պատրաստեր էին, որ ադմուկի պատճառ եղաւ, եւ կառավարութիւնը ստիպուեցաւ հերքել: Նախագծին մէկ յօդուածով, խորհրդային իշխանութիւնը յանձն կ'առնէր բոլշեւիկեան քարոզութիւն չկատարել Ֆրանսայի մէջ եւ չմիջամտել ներքին գործերուն: 1925ին ալ Մոսկուա այդպիսի խոստումներ տուած էր, բայց մնացին Թուղթի վրայ:

Ընդդիմադիր եւ պահպանողական Թերթերը բուռն պայքար կը մղեն Պ· Խթօյի նոր փորձին դէմ:

Օդարշաւը կը շարունակուի

Ինչպէս գրած էինք, միեւնոյն օրը (երեքշաբթի) երեք օդանաւեր ճամբայ ելան Նիւ Եորքէն, Ամանտսեանը կարելու համար:

Առաջինը, չուէտական, չորեքշաբթի իրիկուն չախչախուեցաւ կէս ճամբան, (Նիւֆաունտլէնտ): Բարեբախտաբար օդանաւորդները ողջ մնացին:

Երկրորդը, որուն մէջ նստած են երկու Ամերիկացիներ, ցամաք իջաւ Նիւֆաունտլէնտի արեւմտեան ծովափը, մշուշին մէջ կորսուելէ յետոյ: Փիչ մը հանգստանալէ յետոյ, պիտի փորձեն Օսլօ (Նորվեկիա) հասնիլ մէկ Թռիչքով: Ճամբան տեղատարափ անձրեւի բռնուած են:

Ինչ կը վերաբերի երրորդին, «հանդերձ ընտանեօք», ճամբան են տակաւին:

Խ. Միութեան մարդահամարը

Մոսկուայի վիճակագրական դիւանը հրատարակեց մարդահամարի տեղեկագիրը՝ 1926էն 1932:

Համաձայն նոր մարդահամարին, Խ· Միութեան բնակչութեան Թիւը 147 միլիոնէն բարձրացած է 163,165,700ի, ուրիշ խօսքով՝ տարեկան երկուքուկէս միլիոն յաւելում:

Ճարտարարուեստացման հաղաքականութիւնը պատճառ եղած է որ արագօրէն ընդարձակուին հաղաքները: Մոսկուայի եւ Լէնինկրատի բնակիչները տարեկան հարիւրին 10 աւելցած են· Նիժնի Նովկորոտի եւ Խարքովի եւն· բնակիչները հարիւրին15–25:

Սպանիոյ դաւադիրներուն դասը

Երեք օրէ ի վեր, Մատրիտի գերագոյն ատեանին առջեւ տեղի կ'ունենայ Սպանիոյ միապետական դաւադիրներուն դասը: Խուռն բազմութիւն մը կը հետեւի դատին: Ոստիկանութիւնը արտակարգ

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ· էջ)

Կաթող. ընտրութիւնը

— :-: —

"ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ՉԵՆՔ ՈՒԶԻ,,

Թիֆլիսէն հասած ճամբորդ մը կը պատմէ (13 օգոստ·)·—

Թիֆլիսէն մեկնելուս երկու օր առաջ, կաթող· պատուիրակներու եւ պատգամաւորներու ընտրութիւններ եղած են: Խորհրդակցական ժողովներու մէջ խօսակցութեան առարկայ դարձած է ընտրելիներու ցանկը, որի մէջ մտած են Կիլիկիոյ կաթողիկոսը, Պոլսոյ եւ Երուսաղէմի պատրիարքները եւ կաթող· տեղապահը:

Թիֆլիսում այն կարծիքը կը տիրէ Թէ արտասահմանի պատգամաւորները չպիտի կրնան մասնակցիլ ընտրութեան: Այսքան վախ կայ, որ Գերագոյն Խորհրդի ընդհանուր կոչին մէջ գրած է՝ «ընտրութիւն»: Վախցած են «կաթողիկոսական ընտրութիւնը» շեշտել: Զեկայի միակ թեկնածուն Մեսրոպ արքեպս· Տէր – Մովսէսեանն է: Ազատ Եկեղեցիի եկեղեցականները խլրդային աշխատանքի վրայ. են: Ի՞նչ կը խորհին անոնք է: Անստուածները կը կեդրոնանան էջմիածնի շրջանը—պատակ ունենալով ընտրութիւնը խանգարել: Այժմուանից նրանք հրապարակով յայտարարում են·

— «Կաթողիկոս չենք ուզի»:

ԽՈՒՈՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Նոր եկած լուրերը կը պատմեն·— Ռիւսերը կը պատմեն· — Ռիւսո եւ կատաղի կռիւներ կը մղուին Օրէնբուրգի, Ուրալսկի, Սամարայի, Ուկրայինայի շրջաններում: Ապստամբների թիւը օր–օրի աւելանում է: Ահռելի կոտորածներ եղած են երկու կողմէն ալ: Որոշ շրջաններում կռմիր բանակը չի կռւում, պատճառաբանելով, որ իրենք գրուացիների դէմ չեն կռւի:

Թուրք ընդդիմադիրներ կը գործեն...

—)(o)(—

Պէյրութէն Պոլսոյ թուրք Թերթերուն կը հաղորդուի Թէ հոն գտնուող 150նոց թուրք դաւանանները եւ միւս ընդդիմադիրները ամիսէ մը ի վեր կը շարունակեն շփումներ ունենալ եւ նիստեր գումարել: Այս ժողովներուն մասնակցողներէն մէկը սա տեղեկութիւնները հաղորդած է·—

«Ընդդիմադիրները առանց դրամի եւ թշուառ վիճակի մէջ մնացած են: Անոնցմէ ոմանք Միջագետք եւ Հնդկաստան երթալով, հոն իրենց ձեռ անցուցած դրամները վատնելէ վերջ, ապրուստի մէկ միջոց միայն մնացած էր իրենց,—Ֆրանսայի հաշտոյն լրտեսութիւն ընել եւ «ժուռնալ» տալ անոր··· Հիմա այս գործին սկսան: Անոնք այստեղի Թուրքերը եւ Թուրքերու բարեկամները հետապնդելով, ամէն օր սուտերով եւ զրպարտութիւններով լեցուն «ժուռնալ»ներ կուտան անոնց մասին: Այս մարդիկը ամէն կողմ եւ ամէն առթիւ Թուրքիոյ հանրապետութեան դէմ կը խօսին ու կը գործեն:

Այսուհանդերձ, այստեղի Թուրքերը եւ իրենց բարեկամները անկախօրէն կը պայքարին այս անկարգիրներու գործունէութեան դէմ: Ստոյգ է որ այս մարդիկը Հօյսուն եւ Դաշնակ կուսակցութեանց հետ սերտ շփումներ ունին եւ նոյն իսկ որոշած են գործակցիլ անոնց»:

25,000 ՀՈՂ ԳԻՐ՝ ԿՈՐԿՈՒԼՈՎԻ ԳԼՈՒԽԸ ՓՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Կորկուլովի փաստաբանը 25,000 հոցնոց տեղեկագիր մը զրկեց «ներումներու» յանձնաժողովին, ապացուցանելու համար իր վոխանորդելին յիմարութիւնը:

Որովհետեւ այս լեռնակուտակ Թղթածրարին միայն ընթերցումը երկար ժամանակ պիտի առնէ, հաւանական չէ որ յանձնախումբը կարենայ որոշում տալ երեք շաբաթէն առաջ: Նախագահը ստիպուած է լսել նաեւ ամբաստանող կողմը, որպէս զի կարենայ որոշում տալ:

Միւս կողմէ, Տիկին Կորկուլով կը շարունակէ իր դիմումները:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼԵԶՎԻ ՀԱՐՑԵՐԸ

Հայկական լեզուն ինչպես ամեն մի ուրիշ լեզու, ունի իր ուրույն հնչյունները, որոնք ուրիշ լեզուներում չեն գտնվում։ Ուրիշ լեզուներում կան հնչյուններ, որոնք հայերենում չկան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում չկան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում կան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում չկան։

Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում կան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում չկան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում կան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում չկան։

Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում կան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում չկան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում կան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում չկան։

Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում կան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում չկան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում կան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում չկան։

Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում կան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում չկան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում կան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում չկան։

Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում կան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում չկան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում կան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում չկան։

Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում կան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում չկան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում կան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում չկան։

Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում կան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում չկան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում կան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում չկան։

Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում կան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում չկան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում կան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում չկան։

Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում կան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում չկան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում կան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում չկան։

Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում կան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում չկան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում կան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում չկան։

Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում կան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում չկան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում կան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում չկան։

Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում կան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում չկան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում կան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում չկան։

Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում կան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում չկան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում կան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում չկան։

Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում կան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում չկան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում կան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում չկան։

Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում կան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում չկան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում կան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում չկան։

Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում կան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում չկան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում կան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում չկան։

Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում կան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում չկան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում կան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում չկան։

Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում կան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում չկան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում կան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում չկան։

Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում կան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում չկան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում կան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում չկան։

Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում կան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում չկան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում կան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում չկան։

Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում կան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում չկան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում կան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում չկան։

Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում կան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում չկան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում կան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում չկան։

Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում կան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում չկան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում կան։ Հայերենում կան հնչյուններ, որոնք ուրիշ լեզուներում չկան։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ
(ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐԱԿԱՆ)

Հայաստան հեռախոսի եւ յոյսի մասին

Ք.

ՓՈՆՖԻՆՎԱՆԴ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԸ

ՀԱՅ — Նամակ մը ստացանք Ֆինլանդիայի հայկական համայնքի վարչութենէն, որ կը հաղորդէ մեզի, թէ Ֆինլանդիոյ մէջ կը գտնուին 9 հազար հայեր, որոնք կը կազմակերպեն հայկական կեանք։ Ֆինլանդիոյ մէջ կան հայ ընտանիքներ, որոնք հաստատուած են այդ երկրին մէջ 1920 թուականէն ի վեր։ Ֆինլանդիոյ մէջ կան նաեւ հայ ուսանողներ։ Ֆինլանդիոյ հայկական համայնքը ունի իր կազմակերպութիւնը, որ կը կոչուի «Ֆինլանդիոյ հայկական համայնքի միութիւն»։ Ան ունի իր կանոնադրութիւնը, որ հաստատուած է 1923 թուականին։ Միութեան նպատակն է հայկական կեանքի զարգացումը Ֆինլանդիոյ մէջ։ Միութիւնը կը հրատարակէ նաեւ իր պարբերաթերթը։ Ան ունի իր գրադարանը, որ կը պարունակէ 1000 հատոր գիրքեր։ Միութիւնը կը կազմակերպէ նաեւ հայկական դասընթացքներ։ Ան ունի իր մարզական խումբը։ Միութիւնը կը կազմակերպէ նաեւ հայկական ներկայացումներ։ Ան ունի իր երգչախումբը։ Միութիւնը կը կազմակերպէ նաեւ հայկական համերգներ։ Ան ունի իր նուագախումբը։ Միութիւնը կը կազմակերպէ նաեւ հայկական պարահանդէսներ։ Ան ունի իր պարախումբը։ Միութիւնը կը կազմակերպէ նաեւ հայկական ընթրիքներ։ Ան ունի իր ճաշարանը։ Միութիւնը կը կազմակերպէ նաեւ հայկական ճաշկերոյթներ։ Ան ունի իր սրճարանը։ Միութիւնը կը կազմակերպէ նաեւ հայկական սրճարանային երեկոներ։ Ան ունի իր ռեստորանը։ Միութիւնը կը կազմակերպէ նաեւ հայկական ռեստորանային երեկոներ։ Ան ունի իր գիշերային ակումբը։ Միութիւնը կը կազմակերպէ նաեւ հայկական գիշերային ակումբային երեկոներ։ Ան ունի իր պարահրապարակը։ Միութիւնը կը կազմակերպէ նաեւ հայկական պարահրապարակային երեկոներ։ Ան ունի իր պարահրապարակային ակումբը։ Միութիւնը կը կազմակերպէ նաեւ հայկական պարահրապարակային ակումբային երեկոներ։ Ան ունի իր պարահրապարակային ակումբային ռեստորանը։ Միութիւնը կը կազմակերպէ նաեւ հայկական պարահրապարակային ակումբային ռեստորանային երեկոներ։ Ան ունի իր պարահրապարակային ակումբային ռեստորանային գիշերային ակումբը։ Միութիւնը կը կազմակերպէ նաեւ հայկական պարահրապարակային ակումբային ռեստորանային գիշերային ակումբային երեկոներ։ Ան ունի իր պարահրապարակային ակումբային ռեստորանային գիշերային ակումբային ռեստորանը։ Միութիւնը կը կազմակերպէ նաեւ հայկական պարահրապարակային ակումբային ռեստորանային գիշերային ակումբային ռեստորանային երեկոներ։ Ան ունի իր պարահրապարակային ակումբային ռեստորանային գիշերային ակումբային ռեստորանային գիշերային ակումբը։ Միութիւնը կը կազմակերպէ նաեւ հայկական պարահրապարակային ակումբային ռեստորանային գիշերային ակումբային ռեստորանային գիշերային ակումբային երեկոներ։ Ան ունի իր պարահրապարակային ակումբային ռեստորանային գիշերային ակումբային ռեստորանային գիշերային ակումբային ռեստորանը։ Միութիւնը կը կազմակերպէ նաեւ հայկական պարահրապարակային ակումբային ռեստորանային գիշերային ակումբային ռեստորանային գիշերային ակումբային ռեստորանային երեկոներ։ Ան ունի իր պարահրապարակային ակումբային ռեստորանային գիշերային ակումբային ռեստորանային գիշերային ակումբային ռեստորանային գիշերային ակումբը։ Միութիւնը կը կազմակերպէ նաեւ հայկական պարահրապարակային ակումբային ռեստորանային գիշերային ակումբային ռեստորանային գիշերային ակումբային ռեստորանային գիշերային ակումբային երեկոներ։ Ան ունի իր պարահրապարակային ակումբային ռեստորանային գիշերային ակումբային ռեստորանային գիշերային ակումբային ռեստորանային գիշերային ակումբային ռեստորան

միջոցներ ձեռք առած է: Ընդհ. դատախազը չընդունելով ո՛ր եւ է մեղմացուցիչ պարագայ, մահապատիժ պահանջեց Զօր. Սան-Լուբեօի համար, իսկ մշանջենական բերդարգելութիւն՝ միւս ամբաստանեալներուն համար: Պաշտպան փաստաբանները ուզեցին ապացուցանել թէ դաւադրութիւնը ուղղուած էր ոչ թէ հանրապետութեան, այլ կառավարութեան վարած քաղաքականութեան դէմ:

Վճիռը պիտի հաղորդուի կառավարութեան մէկ յայտարարութեամբ:

× Ամբաստանեալներն ալ իրենց ճառերուն մէջ ըսին թէ չարժումը միապետական չէր, այլ ուղղուած էր կառավարութեան դէմ, որ չարունակ կը վարկաբեկէր բանակը:

Թուրքեւեները եւ ոչ-Թուրքերը

ԿԸ ՃՆՇԵՆ, ԿԸ ԿԵՂԵՔԵՆ, ՆՈՐԷՆ ԳՈՀ ՉԵՆ

«Ճիւմհուրիյէթ»ի մէջ կը կարդանք (18 օգոստ.).—

Ինչո՞ւ համար թուրքերէնը օսար եւ փոքրամասնութեանց վարժարաններուն մէջ հիմնական լեզու չէ եւ օժանդակ լեզուի մը պէս ֆրանսերէնէ, անգլիերէնէ ու գերմաներէնէ եաքը կը մնայ: Ինչո՞ւ համար յոյն տղու մը խօսած թուրքերէնը թուրք տղու մը խօսած թուրքերէնը չէ, ինչո՞ւ հայ տղու մը գրիչէն ելած թուրքերէնը Պոլսոյ տղու մը գրիչէն ելած թուրքերէնը չէ: Եւ ինչո՞ւ համար Գօռնէյլը եւ Ռասինը գոց գիտցող հրեայ տղայ մը չի ճանչնար Ապտիւլհագ Համիտը, Թէվֆիք Ֆիքրէթը, Ահմէտ Հաղիմը եւ Ֆարուգ Նաֆիզը:

Բայց ո՞վ պիտի հասկընէ անոնց թուրքերէն սորվելուն օգտակարութիւնը: Սա դէմքը ճմրան սերկեւիլի պէս անարիւն ու փոթփոթած մա՞րդը: Սա գուշնաւոր վերարկու մը կրող տառապած երիտասա՞րդը որուն մարմինին խեղճութիւնը չի կրնար աջօղել իր վրայ–գլուխին խեղճութիւնը: Սա խեղճ ուսուցի՛չը մի՞թէ...:

Եթէ կ'ուզենք ազատել այդ վարժարաններու մէջ թուրքերէն լեզուն, նախ եւ առաջ պէտք է որ թուրքերէնի ուսուցիչները ազատենք...: Շատ հեռու ենք մէկ ձուկով 40 հոգի կերակրող Մարգարէին դարէն: Ամսական 25 ոսկիով ուսուցիչ մը կարելի չէ կշտացնել...:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

«Պիկին»ը արգիլուեցաւ Փէշթայի մէջ: Պարի ուսուցիչներուն մեծամասնութիւնը անպատշաճ նկատած ըլլալով այդ պարը, հաղաքապետութիւնը որոշեց արգիլել զայն բոլոր հանրային հաստատութեանց մէջ:

ՔՈՐՈՁՆԵՐԸ շարժանկարով պիտի տրուին Անգլիոյ եկեղեցիներուն մէջ: Լիվրփուլի եպիսկոպոսը եւ շարժանկարի տնօրէն մը բանակցութեան մէջ են արդէն: Որոշուած է կազմել սրբազան դերասաններու խումբ մը, անկլիքան կղերին անդամներէն: Ասոնք «փօթոժէնիֆ» եւ մանաւանդ «փոնօժէնիֆ» պիտի ըլլան, եւ հատուածներ պիտի արտասանեն Աստուածաշունչէն եւ Քրիստոսի կեանքէն: Շարժանկար մը պիտի դրուի եկեղեցիին մէջ, եւ, որոշ պահու մը, պատարագիչը պիտի կոխէ կոճակի մը վրայ, լոյսերը պիտի մարին եւ ներկայացումը պիտի սկսի: Կը կարծուի թէ այս նորութիւնը աւելի պիտի ազդէ հատուցեալներուն վրայ...

16

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Լիոնի «Հայ Արի» գայլիկներու Արծուիկ խումբի կողմէ, այս Կիրակի առաւօտեան մինչեւ իրիկուն à la Belle Colline:

Կը նախագահէ՝ Պ. Վ. ՁՈՒԼԼԻԵԱՆ

Եւրոպական եւ հայկական պարեր, Գայլիկներու եւ սկաուտներու տոդանդաւոր, դրօշարշաւ, վազք, բուրգեր եւայլն:

Հանդէսը պիտի շարժանկարուի: Հանդէսի մուտքը օթօքարի ծախքով միասին, երթ ու դարձ՝ 4 ֆրանք:

Մեկնումը Փլաս Կիշառէն առաւօտեան ժամը 9 եւ 11, իսկ վերջ ժամը 1.30ին:

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԾ ԵՆ

Նահատակ Գրագէտներու Բարեկամներ

ՄԱՏԵՆԱՇԱՐԻՆ ՎԵՑ ՀԱՏՈՐՆԵՐԸ

Ր. Զարդարեան, Հրանդ., Գեղամ Տէր Կարապետեան, Գեղամ Բարսեղեան, Ա. Արփիարեան, Զօհրապ:

Պատրաստուելու վրայ են առաջին շարքին ձեռագեալ վեց հատորները:

Տիգրան Չէօկիւրեան, եր. Սրմաքէշլխանլեան, եր. Օտեան, Ար. Յարութիւնեան: Տ. Սեւակ, Տ. Զրաքեան:

Բաջալերեցէք այս գեղեցիկ ձեռնարկը: Ամէն մէկ հատոր կ'արժէ 20 ֆրանք: Դիմել՝ M. Barsamian, 121 Rue Marcadet, Paris (18)

Պուա Քոլոնիի մէջ «Ցառաջ» կը ծախուի

Պ. ԱՌԱՔԵԼԵԱՆԻ *տրճառանիի մէջ*

CAFE ARARAT

345 Ave. Argenteuil, Bois-Colombes

8.

Փարիզ եւ արուարձաններ

ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ Ս. Մինասեան ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Հայ Ակումբին մէջ: Զեկոյց պատգամաւորին կսղմէ եւ ուրիշ օրակարգեր: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ՓԱՐԻԶԻ կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերները վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին սալ Միւթիւալիթէի մէջ, 24 rue St. Victor*, Օրակարգի շարունակութիւն: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:*

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՕ-Պիւեանգուրի Ջաւարեան կոմիտէն ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղին: Օրակարգ՝ կոմիտէի ընտրութիւն: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ԱՆԻԷՌԻ Զէյթուն կոմիտէն ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ եռագոյն, Ազատամարտ, Փոթորիկ եւ Մասիս խումբերը այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, Café Ararat, 345 Ave. Argenteuil. *Պուա Քոլոնիա: Օրակարգ՝ զեկոյց պատգամաւորներու կողմէ եւ շրջաբերականներու ընթերցում:*

Գաւառ

ՏԻՄԻՆԻ կոմիտէն ընդհ. ընկերական ժողովի կը հրաւիրէ Տէսինի բոլոր ընկերները այս Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին Հ. Յ. Դաշնակցութեան տան մէջ: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է, բացակաները նկատի պիտի առնուին:

ՄԱՐՍԷՅԻ Պատ. Միութեան վարչութիւնը տեղեկացնել ժողովի կը հրաւիրէ Պուլ. Օտտօի Պատ. Միութեան ժամնաֆիւղի բոլոր ընկերները այս Կիրակի առաւօտ ժամը 9.30ին իրենց հաւաքատեղին: Կարեւոր օրակարգ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ՄԱՐՍԷՅԻ Պատ. Միութեան ընդհ. ժողովը վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, 63 բիւ տը լա Ռէփիւպլիքի սրահը: Կարեւոր օրակարգ:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ դաշտահանդէս, «Կոմիտաս» երկսեռ երգչախումբի, այս Կիրակի Մէտոնի անտառին մէջ:

Ժամադրավայր կար տէ զ'Ինվալիտ, առաւօտ ժամը 8.30—9:

Կը հրաւիրուին բոլոր երկսեռ անդամները, համակիրներն ու բարեկամները:

ՄԱՐՍԷՅԻ Մալաթիոյ Հայր Միութենէն կը խնդրուի իր հասցէն յայտնել Պ. Յարութիւն Քէֆէլեանի, 368 rue Vaugirard, Փարիզ *(15):*

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՕի Ֆրանսահայ Կարմիր Խաչի ընդհ. ժողովը վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղին: Անդամներու եւ անդամուհիներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է: Կարեւոր օրակարգ:

ՄԱՐՍԷՅԻ Հ. Մ. Ը. Մ.ի մասնաճիւղը ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր անդամները այս Կիրակի առաւօտ ժամը 10ին Bare de la Poste*ի սրահին մէջ, 2* rue Colbert*: Օրակարգ՝ հաշուետուութիւն եւ վարչութեան նոր անդամի ընտրութիւն:*

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԹ

ՄՏԱՑԱՆՔ

Լիոն, Հ. Ա.— 20:
Ավինեոն, Հ. Ն.— 70:
Լուարէ, Գ. Պ.— 40:
Մարսէյլ, Գործ.— 700:
Բուլթէգոն, Պ. Զ.— 35:
Լէթուխ, Պ. Տ.— 35:

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԱԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէՋ. Շաթլէ: Ալրմատ. եւ նոր մէջոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորքի, արեան' ժեներ. հիւանդութիւն եւ վարիսի: Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12:

Imp. A. DER (Agopian)
7, Rue Damesme, Paris (13)
Le Gérant H. STEPHAN

ՀԱՅԵՐԷՆ ՍՈՐՎԵՑՈՒՑԻՔ ՀԱՅ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒՆ

Այցելու ուսուցչուհի մը հայերէնի մասնաւոր դասեր կուտայ դիւրամատչելի պայմաններով: Գրել՝ Mlle. Sevatch, 7bis rue de Pré St. Gérvais, Les Lilas, Seine.

ՎԱՐՁՈՒ Է *գեղեցիկ յարկաբաժին մը երկու սենեակ, մեծ խոհանոց,* W.-C. *վարձք, շարժ եւայլն միասին 4400 ֆրանք: Մանրամասնութեանց համար դիմել՝ Պ. Պաղտասարեանի, 173*bis rue des Pyrénées, *Փարիզ (20):*

ՀԱՅ ՕՐԻՈՐԴ ՄԸ ԳՈՐԾ ԿԸ ՓՆՏՐԷ

Հայ օրիորդ մը գործ կը փնտռէ հայ տունի մը մէջ եւ կամ կարի վերաբերեալ, համեստ պայմաններով: Կը ներկայացնէ լաւագոյն յանձնարարականները: Գրել Շ. Նարդունիի, ցառաջի հասցէով:

ՁԿՆՈՐՍՈՒԹԻՒՆԸ ՊՈՒԼՈՆԻ ՄԷՋ

Պուլօնը սիւռ Մէր 25 օգոստ. 932

Այսօր Պուլօնի մէջ որսացուած է առատ Հարան և մէրլան ձուկը: Տանտիկիններ, կերէք Հարան եւ մէրլան պատուական ձուկերը:

ՎԱՐՁՈՒ Է *կահաւորուած գեղեցիկ սենեակ մը (ընտանիքի մէջ) ամիսը 260 ֆր.: Դիմել* Mme. Gulian, 15 St. Marcel, Paris *(13):*

Վարձու խանութ

Լուսաւոր, կազ, ելեկտրականութիւն, առանց ըըփրիգի, յարմար դերձակի, սափրիչի, կոշկակարի եւ ամէն առեւտրական գործի համար: Դիւրամատչելի պայմաններ: Դիմել Տէր-Յակոբեան տպարան, *17* rue Damesme, *մէթրօ Թոլպիաք:*

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԵՒ ՁԱՐՏԱՐԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ

ԵԹԷ *կ'ուզէք ձեր գործի տետրակները կանոնաւորել՝ ճշդութիւն ալ կանոնաւոր տոմարակալութեամբ մը եւ ձեր հաշիւները համաձայնեցնել տուրքի վերջին օրէնքներուն հետ.*

ԵԹԷ *դատակոչեր ստացած էք* huissier*ներէ.*

ԵԹԷ *պայմանագրութիւններ ունիք շարադրելիք կամ կնքելիք.*

ԵԹԷ *կ'ուզէք հաշիւի կարգադրութիւն մը կամ ժամանակամիջոցներ սահմանել.*

ԿՐՆԱՄ ՁԵԶԻ ԱՄԵՆԱԱՐԱԳ ԿԵՐՊՈՎ ԳՈՀԱՑՆԵԼ

Դիմեցէ՛ք **Պ. ՓԱՐՄԱԳ**, 28, Bld. de Strasbourg, Paris (X). Tél. Botzaris 17.64

որ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9էն 12, եւ կամ ժամադրութեամբ ի՛ր գրասենեակներուն մէջ:

Հայերու ժամադրավայրը

ՃԱՇԱՐԱՆ Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա.

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշել Հեռաձայն Danton 52—73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնասուած կերակուրներ

ՃԱՇԱՐԱՆ CAUCASE

23 Rue de la Huchette, Métro St. Michel

Ռուսական եւ արեւելեան համեղ կերակուրներ՝ պատրաստուած յայտնի խոհարարներու կողմէ: Ճաշի միջոցին անընդհատ նուագ

Prix Fixe 4 պնակ կերակուր՝ 6 ֆրանք

ՄԻՋԱԶԳԱՑԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏՔՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. հիւանդանոցներու Պատուոյ մէտայլ ֆրանս. առողջապահ. նախարարութենէն

Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)

Téléphone: TRINITÉ 59—54

Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.50էն 7.50, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրութեամբ) Կիրակի եւ տօն օրերը 10—12:

Շոն կը կատարուին՝ Ռ. Յառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, շողանկարում (radiographie), գեր-մանիշակագոյն, յետ-կարմրագոյն եւ ուլտրաձկէնեան դարմանում (radiothérapie profonde), նաեւ Տիաթերմիի բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մոքային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակները են:

Թոքախտաւորներու համար **pneumothorax**ի գործողութիւն: Շակաշիւծախտային կախարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ):

Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնէաճական, Քելադրական եւ ֆրէյեան մէթոտներ:

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս սեռ արանց եւ կանանց ծննդամիզային եւ վեներային հիւանդութիւններու համար:

Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք:

Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ դրսի հիւանդներուն.

Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54: Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏ, կեանքը, Թ. Ազատեան 15 ֆրանք, *ՇԱՒՈՒՐԴԵՐ ՈՒ ՊԱՏՄՈՒԱԾՔՆԵՐ*, Գ. Զօհրապ 20, *ՆԱՀԱՏԱԿ ԳՐՈՂՆԵՐ* (Տ. Տ. կիւրեան եւ Ր. Սեւակ), Ա. Սեւան 15, *ԱՐԵՒՈՏ ՁԱՄԲԱՆ*, Մանիկի Պէրպէրեան 10, *ԵՏՔԸ*, էրիխ Մարիա Ռեմարք 20, *ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆԻ ՄՏՔԵՐԸ*, Քրիստ. Զաքէլեան 10, *ԽԵՆԹԸ ԵՒ ՋԱԼԱԼԷՏՏԻՆ* Բաֆֆի 25, *ՎԱԼԱՆԹԻՆ*, Ժորժ Սանտ 20, *ԹԻՐՔԱՆՕ*, (Բիւզանդիոնի կայսրուհին) 25, *ԱՊՐՈՒՄՆԵՐ*, Մալխաս 50, *ԳՆԴԱԿԱՁԱՐՈՒԱԾՔՆԵՐԸ*, Ռէն 20, *ԵՐԵՔ ԸՆԿԵՐՆԵՐԸ*, Ղ. Մելոյեան 10, *ՄԻ ԼԻՀԱ ՀԱՆԸՄ*, Ե. Օտեան 2 հատոր 30 ֆր., *ԺԻՒՏՔՈՒ ԵՒ ԺԱՔԼԻՆ*, Ա. Պէյ 2 հատոր 65 ֆր., *ՍԻՄՕՆ ՓԷՏԷԼԻՒՆ* 25, *ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԱՂՋԻԿԸ*, Ֆրանսիս Ժամ 2 հատոր 25, *ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ*, Յ. Ալտճեան (Թոզլուեան) 12.50, *ՏԱՒԻԴ ԵՒՈՂԼԵԱՆ*, Գ. Կառվարենց 20, *ԱՐԵՒԵԼՔԻՆ ԱՐԵՒՄՈՒՏՔ*, Օտտանիկ 5, **QUATRE CONFÉRENCES SUR L'ARMÉNIE, Fr. Macler 35, LES RIRES D'UNE CHEMEUSE DE SERPENTS, Armen Ohanian 15.**

Դիմել՝ ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ - ՍՄԱՄՈՒԼԻ, 51 rue Monsieur-le-Prince, Tél. Danton 88-65, *ուր կը գտնէք նաեւ ֆրանսերէն եւ հայերէն ամէն տեսակ գրքեր:*

Տէսիլի մէջ «Ցառաջ»ի գործակալն է

Պ. ՎԱՀԱՆ ՀԻՒՍԵԱՆ

41, Maison l'Aurore, DÉCINES, (Isère)

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (77)

Բ Ո Ի

(ՎԷՊ 1830Ի ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ՕՐԵՐԷՆ)

Հեղինակ՝ Է. ՎՈՑՆԻՉ — Թարգմ. Լ. ՇԱՆԹ

— Ուրիշ ելք իսկապէս ինքս էլ չեմ գտնում, — ասաց Զեմման յուզած ձայնով: — Շատ վտանգաւոր է, որ գնալու էք այդպէս ամապարանքով ու հագուստի գտնելն էլ վատահանալու էք մաքսանենգներին: Գոնէ ազատ եբեք օր պէտք է ունենայիք սահմանը անցնելուց առաջ:

— Անհանգիստ մի լինէք, — պատասխանեց Բոռ ժպտելով: — Ցեռոյ կարելի է որ ինձ բռնեն, միայն ոչ սահմանի վրայ: Սարերում ես այնքան ապահով եմ, որքան այստեղ: Ապենինեներում ոչ մի մաքսանենգ չի մատնի ինձ: Հանգիստ չեմ ձեր անցնելու մասին:

— Դարատակ բան: Կ'առնեմ Լուիզա Բայթի անցագիրը ու կը գնամ իրրեւ թէ սարերում հանգստանալու: Ոուժանիայում ինձ ոչ ոք չի ճանաչում, իսկ ձեզ ճանաչում է ամէն մի լրտես:

— Բ–բարեբախտաբար եւ ամէն մի մաքսանենգ:

Զեմման նայեց ժամացոյցին:

— Այժմ երկուս ու կէսն է. դեռ մի քիչ ցերեկ ու ամբողջ մի երեկոյ ունինք, եթէ այսօր մեկնելու էք:

— Գնամ տուն, գործերս կարգադրեմ ու մի լաւ ձի ճարեմ: Ձիով կը գնամ Սանլօրէդօ. աւելի ապահով է:

— Բայց ամենաւին ապահով չէ ձին վարձելը: Տէրը...

— Ձեմ էլ վարձի: Փոխ եմ առնելու իմ մէկ ծանօթիցս, որին կարելի է վստահանալ: Նա առաջ էլ ինձ շատ է օգնած: Երկու շաբաթից հովիւներից մէկը եաս կը բերի ձին: Այսպէս ուրեմն, կը վերադառնամ այսօր ժամը հինգին, հինգ ու կէսին: Իսկ իմ բացակայութեանս, կը ցանկայի որ գնայիք ու հասկացնէիք Մարտինին թէ բանը ինչումն է:

— Մարտինի՞ն:

Զեմման չուռ եկաւ ու զարմանքով նայեց նրան:

— Այո՛, անհրաժեշտ է, որ յայտնենք նրան մեր գաղտնիքը, կամ, եթէ կամենում էք, մէկ ուրիշին:

— Լաւ չեմ հասկանում, ինչ էք ուզում ասել:

— Պէտք է այստեղ մի վստահելի անձ ունենանք մի որ եւ է պատահականութեան համդէպ: Այստեղ եղողներից ես ամէնից աւելի վստահ եմ Մարտինիի վրայ: Բիթարդօն կ'անէր բոլոր իր ձեռքից եկածը, բայց իմ կարծիքովս Մարտինիի վրայ աւելի կարելի է վստահանալ: Ասենք՝ դուք նրան աւելի էք ճանաչում, այնպէս որ վարուեցէք, ինչպէս ինքներդ աւելի յարմար էք գտնում:

— Ես ոչ մի վայրկեան չեմ տարակուսում, որ Մարտինիին կարելի է ամէն բան վստահանալ եւ կարծում եմ, նա միշտ պատրաստ է մեզ ամէն օգնութիւն հասցնելու, միայն...

Բոռը խոսքն հասկացաւ ամէն ինչ:

— Զեմմա, դուք ի՞նչ կը մտածէիք, եթէ ձեր մտերիմ ընկերը չդիմէր ձեր օգնութեանը, վախենալով որ ձեզ կը վշտացնի: Միթէ դա կը լինէր մի ապացո՞յց իսկական բարեկամութեան:

— Լաւ. — ասաց Զեմման մի կարճ լռութիւնից յետոյ: — Իսկոյն կ'ուղարկեմ կէտաին որ նրան կանչի: Եւ այդ միջոցին ես կը գնամ Լուիզից իր անցագիրը ուղելու: Նա արդէն խոստացել է տալ, երբ պէտք ունենամ: Իսկ ինչպէս անենք փողի հարցը: Վերցնեմ բանկի՞ց, իմ փողի՞ց:

— Ո՛չ, կարիք չկայ: Դեռ ձեռքիս եղածը երկուսիս էլ հերիք է: Ձեր փողերը պէտք կը գան, երբ իմս սպառած կը լինի արդէն: Այսպէս ուրեմն հինգ ու կէսին: Անշուշտ, ձեզ տանը կը գտնեմ:

— Ա՛, այո՛. ես տանը կը լինեմ աւելի վաղ:

Նշանակած ժամանակից կէս ժամ ուշ նա վերադարձաւ: Զեմման ու Մարտինին պատշգամումն էին: Բոռը իսկոյն տեսաւ, որ վրայ էր հասել մի ծանր խօսակցութեան. յուզման հետքեր կային նրանց դէմքին, ու Մարտինին սովորականից աւելի մռայլ էր ու լուռ:

— Ցաջողեցա՞ք ամէն ինչ կարգադրելու, — հարցրեց Զեմման:

— Այո՛, ու ձեզ էլ ճամբի փող բերի: Ձին ինձ սպասելու է գիշերը ժամը մէկին Պօնտէ – Բօսսօի մօտ:

— Շատ ուշ չէ՞: Մինչեւ լուսանալը բանտրեենց պէտք է լինէք:

— Եւ կը լինեմ: Ձին արագընթաց է: Ուզում եմ հեռանալ բացարձակապէս չի նկատուի: Այլ եւս չեմ դառնալու: Դրանս լրտես է կանգնած ու կարծում է որ տանն եմ:

— Ինչպէս դուրս եկաք առանց նրա կատուելու:

— Ծոհանոցի պատուհանից պարտէզ ու մեր հարեւան բանջարանոցի պատով: Ա՛յ, դրա համար էլ այսպէս ուշացայ: Պէտք էր որ խաբէի լրտեսը: Ձիուս տիրոջը թողեցի իմ աշխատութեանս սենեակում, որ մնայ ամբողջ երեկոն. իսկ լամպը վառելու է մինչեւ ուշ գիշեր: Լրտեսը կը տեսնէ լոյսը եւ մարդու սուերը վարագոյրի վրայ ու յոլորովին ապահով կը լինի, որ տանը նստած եմ:

— Այնպէս որ մինչեւ ձեր գնալը կը մնաք այստեղ:

— Այո՛, չեմ ուզում որ այս երեկոյ ինձ փողոցներումը տեսնեն: Մի սիկառ ունի՞ք, Մարտինի: Գիտեմ, որ տիկին Բօլլան ծխելը թոյլ է տալիս:

— Միեւնոյն է, ես արդէն սենեակումը չեմ էլ լինելու: Գնալու եմ օգնելու կէտաին՝ ընթրիք պատրաստելու:

Երբ նա հեռացաւ, Մարտինին կացաւ, ձեռքերը կապեց մէջքին ու սկսեց երթեւեկել: Բոռը լուռ յուսմ էր փղոց մաղող անձրեւին:

— Բիվարէց, — ասաց Մարտինը կանգ առնելով նրա առաջ, բանտանց աչքերը բարձրացնելու: — Ի՞նչ գործի էք քաշ տալիս նրան:

Բոռ սիկառը հանեց բերնից ու թողեց ծուխի մի երկար թել:

— Նա իր սեփական նախաձեռնութեամբն է գործում. — ասաց նա: — Ես նրան չեմ համոզել...

— Այո՛, այո՛, գիտեմ: Միայն սպասէք...

Ու կանգ առաւ:

— Կ'ասեմ բոլորը, ինչ կայ եմ:

— Կ'ուզէի իմանալ ձեր ձեռնարկութեան մանրամասնութիւնները: Պատո՞ւմ է նրան լուրը վտանգ:

— Ուզո՞ւմ էք ճիշդը իմանաք:

— Ուզում եմ:

— Ուրեմն՝ այո՛. վտանգ կայ: Մարտինի չուռ եկաւ ու նորից սկսեց գնալ ու դալ: Ցեռոյ կանգ առաւ կրկին:

(Շար.)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ 27 ՕԳՈՍՏՈՍ 1932

27 AOUT 1932

Է. ՏԱՐԻ Թիւ 1967

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱԻԵԼԻ ԾԱԻԱԼՈՒՆ

Ինչ որ կ'արծարծենք երեք օրէ ի վեր, ամէն բանէ առաջ կը պահանջէ պայծառատեսութիւն եւ աշխատանք: Իսկ աշխատանքի համար, պիտի ունենաս խարիսխ եւ յենարան: Ուրիշ խօսքով, կազմակերպութիւն եւ ուժ:

Կազմակերպութիւններ չատ ունինք: Նոյն իսկ չափէն աւելի: Կարելի է խօսիլ չատերու մասին: Բայց մենք, ամէնէն առաջ, նկատի ունինք անոնք որ տարիներ ունին իրենց ետին: Կամ ունին գործունէութեան լայն եւ խորարմատ գետին:

Այդ կարգէն են, նախ, քաղաքական կուսակցութիւնները: Ցետոյ Հայրենակցական Միութիւնները, Բարեգործականն ու կարմիր Խաչերը: Եւ երրորդ՝ երիտասարդական, լսարանական միութիւնները:

Խօսինք առաջիններու, եւ մանաւանդ Դաշնակցութեան մասին:

×

Իրրեւ Դաշնակցականներ, յաճախ կը պարծենանք մեր անցեալով եւ ուժով: Նաեւ մեր կուռ կազմակերպութեամբ:

Չենք վիճիր այս մասին: Արդար հպարտութեան հիմքեր ունինք երեք տեսակէտով ալ:

Եւ այդ է որ տակաւ կուտայ մեզի, հակառակ մեր արմատախիլ դոյութեան եւ բազմապիսի փորձութեանց:

Բայց, նոյն իսկ Դաշնակցութեան ուժը չի բաւեր ներկայ պարագաներուն մէջ: Չի բաւեր իր իսկ անմիջական նպատակներուն համար:

Կրկնենք անգամ մըն ալ, — ինչ որ կը բաւէր երէկ, անբաւական է վաղուան համար: Ցառաջիկայ տասնամեակին համար:

Չպիտի բաւէ, մանաւանդ, եթէ աւելի երկարի անտարբերութեան այս չրջանը:

Քանի՛ անգնին տարիները, ազօտ յիշատակ մը պիտի դառնայ անցեալը:

Պիտի գտնատին աւանդութիւններն ալ: Եւ այն սերունդը որ կը հասնի օտար ափերու վրայ, թարթափումներու պիտի մատնուի:

Ուրեմն, համապատասխան բովանդակութիւն եւ ուժ չպիտի տանայ կազմակերպութիւնը: Կազմակերպուած բազմութիւնը: Ճանցը:

Մինչդեռ, այսօր ամէն բանէ առաջ պէտք ունինք զանգուածային կազմակերպութեանց: Համբանքի, ինչպէս որակի:

Այնտեղ ուր հինգ հարիւր կազմակերպուած ընկեր ունինք, մեր նպատակը պիտի ըլլայ բարձրացնել հազարի: Իսկ ուրիշ տեղ մը՝ հազարը՝ երկու հազարի: Եւ յաջորդաբար:

Գետին ունինք ամէն տեղ ալ: Աւելին՝ քան մշակելը ենք:

Պիտի ունենանք մանաւանդ այսուհետեւ, երբ ներգաղթը կը նօսրացնէ, կը զտէ զանազան գաղութներ, քիչ – շատ հաստատուն բնակութեան մը մէջ ձգելով մնացեալ բազմութիւնները:

Ներգաղթէն յետոյ, աւելի կը ծանրանայ մեր պատասխանատուութիւնը մնացեալներուն հանդէպ:

Անշուշտ, մենք յաւակնութիւնը չունինք ամէն հոգ ստանձնելու: Կամ դառնալու համայնարոյժ ապեղանի:

Բայց, իրրեւ տիրական ուժ, եւ իրրեւ անհեղհեղուկ կազմակերպութիւն, աւելի չատ հոգ եւ գործ կ'իյնայ մեր ուսերուն: Ոչ միայն քաղաքական – յեղափոխական գետնի վրայ, այլ եւ մշակոյթի եւ ազգապահպանման անդաստանին մէջ:

Միւս կողմէ, չմոռնանք որ եղած ուժերն ալ կը սպառին: Նոյն իսկ մարդկային իրարու հանէ կը հատնին:

Ասպարէզ կայ բոլորին համար ալ: Ու դիրքեր կան որ հետզհետէ կը պարպուին:

Այս բոլորը կը պահանջեն ոչ միայն կուռ, այլ եւ բազմանդամ, ծաւալուն կազմակերպութիւն:

Միւս հոսանքներու հոգը թողունք իրենց:

Իսկ մեր մասին, բոլորիս մտահոգութիւնը պիտի ըլլայ կազմակերպութիւնը պահել ոչ թէ եղածը պահելով, այլ բազմապատկելով, թարմացնելով, արդիացնելով:

Այլապէս, ըսինք արդէն, տարուէ տարի մենք մեզի ալ չպիտի բաւենք: Բանաձեւեր պիտի գտնէինք, բայց համապատասխան ուժը չպիտի գտնենք զանոնք իրագործելու: Կամ պիտի իրականացնենք թերի, կիսկատար:

Արդ, բազմապատկուելու եւ թարմանալու բոլոր հնարաւորութիւններն ունինք այսօր: Նոյն իսկ ամէնէն հեռաւոր կամ յետին գաղութին մէջ:

Կորուստը ակներեւ է մեծ պողոտաներու վրայ, չնորհիւ դպրոցական սերունդի օտարացման:

Բայց, մեր ժողովուրդը միայն Ֆրանսա կամ Ամերիկա չի դառնուիր: Ուրիշ խնդիր թէ, այդ երկիրներուն, եւ մանաւանդ Ֆրանսայի մէջ անգամ, ունինք լայն ասպարէզ եւ հում նիւթ, — եթէ կարելի է այսպէս բացատրել:

Կը մնայ՝ աշխատիլ, համախմբել, կազմակերպել մըջիւնի յարատեւութեամբ: Ժանդավառութեամբ եւ հաւատքով: Ըմբռնելով թէ՝ գաղութներու ինքնապաշտպանութեան պայքարին մէջ ալ, տիրական եւ գործօն դեր կ'իյնայ Դաշնակցութեան: Մանաւանդ այսուհետեւ:

Ձենք արհամարհեր միւս հոսանքները: Բայց գիտենք որ անոնք տակաւին վարանումներ ունին չատ մը հարցերու մասին, իսկ իրրեւ կազմակերպութիւն՝ կրճատած են բազմութիւններէն:

Այնպէս որ, ի՛նչ տեսակէտով ալ մօտենանք հարցին, չպիտի կրնանք խուսափիլ մեր պատասխանատուութեան եւ պարտականութեան բեռէն: Եւ հետեւաբար, աւելի զօրանալու, տասնապատկուելու տիպողական պահանջէն:

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

"ԱՅԳԵՍՏԱՆ,,

— :-: —

Պարբերաբերք մը գրականութեան եւ արուեստի, մեզի կուգայ Աթէնէէն:

Երիտասարդ գրողներու համախմբում մը, ինչ մը՝ իբրեւ ստեղծագործութեան բաժինը բերելու հայ գրականութեան հունձքին:

Առաջադրութիւնը գիտակցութեան եւ հասունութեան կնիքը կը կրէ·

«Փնտռտուք մը գրական ճամբաներու վրայ, հայ մտքին ու հոգիին հետքերով: «Այգեստան»ի նպատակը այս է: Առանց ազմուկի եւ իմքնացուցադրութեան, բայց խաղաղ ու ստեղծագործ աշխատանքին շունչով՝ վերելք դէպ ի գրական կատարները: Գրականութիւնը պեղումներու մարզադաշտ է կամ մեղուանոց: Կարեւորը գործն է եւ ոչ աղմուկը···»:

Այս գեղեցիկ մուտքէն անցնինք ներսը:

Մեր խանդաղատանքը կ'երթայ անոնց, որ իմքնագիր ստեղծագործութեամբ մը, — արձակ կամ ոտանաւոր, — իրենց մասնակցութիւնը կը բերեն այս նոր ճիգին: Այդ էջերը պարբերաբերքի գոյութեան իրաւունքը կ'արդարացնեն:

Ու այս գնահատութիւնը միայն ըստեղծագործութեան նիգին համար: Որովհետեւ, սեփական ստեղծագործութենէն կրնայ ծաղկիլ մեր գեղարուեստական գրականութիւնը: Իսկ ըստ էութեան գնահատութիւնը կը մրցայ սպասել ճաճի մը թիւերու, լրիւ կարծիք մը արտայայտելու համար:

Գրական նպատին վրայ, ամէն վերելք, մեր համակրանքն ունի իր հետ:

Բայց ճաճի մը դիտողութիւններ, առաջին օրէն իսկ ընդառաջելու համար: Թարգմանութիւնները շատ շատ են, արձակ ու ոտանաւոր:

Արտատպութիւնները շատ են, ու անտեղի (Գ· Մահարի, Վ· Նորենց, Գ· Զօհրապ):

Ու այս երկու երեւոյթները «Այգեստան»ը կը դարձնեն հաւաքածոյ մը, որմէ պիտի զգուշանայ նոր պարբերաթերթը:

«Այգեստան» կարեւորութիւն պիտի տայ իր բովանդակութեան եւ ոչ թէ ծաւալին: Թող հրատարակուի փոքր ծաւալով, բայց զգտրիկ բովանդակութեամբ, մանաւանդ սեփական ըստեղծագործութեամբ: Հրատարակուի մանաւանդ ժամանակին, եւ պարբերաբար վերելք կատարէ, օրը օրին մեատմսէ թեւ մը աւելցնելով բժոժին վրայ:

Մեղուանոց: Սեփական փեթակ:

ԲԻՎԱՐԵՑ

«ՍԵՒ ՔԱՐ»Ը ԳՈՂՑԱՒ ԵՒ ԿԱԽՈՒԵՑԱՒ

— :-: —

Ափղան ուխտաւոր մը, Ապտիւլ Սաթթար Իպնը Սուֆի, մահուան դատապարտուեցաւ Մէֆֆէի մէջ, կտոր մը գողցած ըլլալով Քեապէի մզկիթին «Սեւ Քար»էն գոր, աւանդութեան համաձայն, Գաբրիէլ հրեշտակապետը տուեր է Աբրահամի:

«Սեւ Քար»ը ցուցադրուած է սրբազան մզկիթին մէջ, եւ այնպէս մը տեղաւորուած որ, հաւատացեալները կարենան իրենց շրթունքներով հպիլ:

Ափղան ուխտաւորը յաջողեր է կտոր մը փրցնել բարէն, կտոր մըն ալ Քեապէի վարագոյրէն, ինչպէս նաեւ երկու մասունքներ՝ Սամգանի արծաթասանդուղքէն:

Ուխտաւորը խոստովանած է իր գողութիւնը, բայց աւելցուցած է թէ իր նպատակը բարեպաշտական էր, — այդ մասունքները պիտի տանէր իր հայրենիքը, հաւատացեալներուն համար:

Սակայն եւ այնպէս, մահուան դատապարտուեցաւ եւ անմիջապէս կախուեցաւ:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԽՄԲԱԿԱՆ ԳՆԴԱԿԱՀԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Լոնտոնի թերթերը կը գրեն թէ խորհրդային իշխանութիւնը ահռելագործութի պայքար մը սկսած է ռուս գիւղացիներուն դէմ, որպէս զի պետական հաւաքիչներուն յանձնեն իրենց հունձքերը:

Խմբական գնդակահարման վճիռներ կը տրուին անսասանողներուն դէմ, ամասպարանքով կազմուած դատարաններու կողմէ եւ մահապարտները կը գնդակահարուին վճիռէն քանի մը ժամ յետոյ:

Շաբթուան սկիզբէն ի վեր, 14 հողագործներ գնդակահարուած են այս կերպով:

Բոլոր վճռագիրներուն մէջ, յանցանքները կ'որակուին «իրեւ աւարառութիւն պետական գոյքերու»: Շատերուն յանցանքը եղած է հունձքին վերջը ման գալ դաշտերուն մէջ եւ հասկեր հաւաքել իրենց ընտանիքներուն ապրուստին համար:

Հսկայական ցոյց մը Գերմանիոյ մէջ

Պատերազմէն ի վեր, ամէնէն կարեւոր ցոյցը պիտի կատարուի յառաջիկայ սեպտ· 3ին, 4ին եւ 5ին, Գերլիցի մէջ: Այդ օրերուն պիտի գումարուի ճակատի զինուորներու երրորդ ընդհ· ժողովը, կազմակերպուած՝ Պողպատեայ Սաղաւարտներու միութեան կողմէ: 180 մասնաւոր կառախումբեր, հարիւրաւոր եւ հազարաւոր բեռնակառքեր, մասնաւոր ինքնաշարժներ, փոխադրութեան ամէն տեսակ միջոցներ պիտի անցնին Գերլիցէն, այդ երկու օրուան ընթացքին, քաղաք թափելով Միութեան 200,000 անդամները, որոնք արդէն գաղտագին ցոյցեր կազմակերպած էին Կոպլիցի եւ Պրեսլաւի մէջ: Ամբողջ երկու օր, Գերլիցը գրաւուած պիտի ըլլայ քաղաքային բանակի մը կողմէ: Կայսերական դրօշներ պիտի ծածանին քաղաքին մէջ:

Այս ցոյցը բացառիկ նշանակութիւն ունի անոր համար որ, կը կատարուի Գերմանիոյ ամէնէն տագնապալի մէկ չրջանին: Հետեւաբար, վտանգաւոր հետեւանքներ ալ կը նախատեսուին:

Կը հաւատուի թէ վարչապետ ֆօն Փափէն ալ պիտի մասնակցի այս ժողովին: Ուրեմն, չպիտի դոհանայ միայն պղատոնական արտայայտութեամբ: Գերմանական բոլոր կազմակերպութիւնները մէկ, Պողպատեայ Սաղաւարտները ամէնէն աւելի մօտ են կառավարութեան: Կը կարծուի թէ ֆօն Փափէն կ'ուզէ օգտագործել այս ուժը, մանաւանդ որ Պողպատեայ Սաղաւարտները ուղղակի կապ ունին Հիտլէնպէրկի ազգային կազմակերպութեան հետ, որուն կրճնած է օրսան կառավարութիւնը:

Ընդհ· ժողովին պիտի մասնակցին հին զօրավարներ, իշխաններ եւ ուրիշ երեւելիներ, իրրեւ հիւր, դլուխն ըլլալով նախկին գահաժառանգը, իր երկու եղբայրներուն հետ:

Պողպատեայ Սաղաւարտները երբեք չեն ծածկած իրենց համակրանքը միապետութեան հանդէպ: Եւ քանի որ Գերմանիոյ մէջ զօրաւոր իշխանութիւն մը հաստատելու միտումներ կան, հաւանական է որ այս տեսակէտով ալ բարդութիւններ ծագին:

× *Սեպտ· 11ին ալ ուրիշ ցոյց մը պիտի կատարուի, Սարի հովիտին պարպումը պահանջելու համար: Ցոյցը տեղի պիտի ունենայ Կոպլէնցի մէջ, Վիլհէլմ Ա.ի արձանին առջեւ, որ կը գտնուի Հռենոս եւ Մոզէլ գետերու խառնուրդին վերեւ: Մանօթ գործարատէրը մը այս առթիւ պիտի պարզէ Գերմանիոյ անտեսական եւ քաղաքական կացութիւնը, իսկ ուրիշ մը պիտի քրքրէ Վերսայլի դաշնագրին վերաքննութեան խնդիրը:*

× *Քանի մը օրէ ի վեր Պերլինի մէջ զրոյց կը չրջի թէ Հիթլէր ջղային տագնապի մը ենթարկուած ըլլալով, հիւանդանոց փոխադրուած է: Նոյն իսկ ըսողներ կան թէ խենդեցած է: Եթէ ճշդուի այս պարագան, ուրիշ մը պիտի յաջորդէ իրեն, իրրեւ կուսակցութեան վարիչ:*

Աղաբէկովի առեւանգման դատը

Աղաբէկովի առեւանգման դատը քննուեցաւ Պուքրէշի ամբաստանեացատեանին առջեւ, պատժական տեսանը ինքզինքը անձեռնհաս հռչակած ըլլալով:

Ընդհ· դատախազը մեծ զարմանք պատճառեց, յայտնելով թէ ամբաստանեալներէն երկուքին յանցանքն է պարզապէս անցագրի չգոյութիւնը: Ինչ կը վերաբերի միւս ամբաստանեալներուն, որոնց մէջ կը գտնուի Ֆրանսացի Լըքօք, դատախազը յայտարարեց թէ անոնց դէմ ո՛ր եւ է գանգատ չէ եղած Աղաբէկովի կողմէ, հետեւաբար կը պահանջէ ազատ արձակել զանոնք:

Դատը յետաձգուեցաւ: Երէկ տրուած պիտի ըլլար վճիռը:

Սպանիոյ դատադիրները

Մատրիտի զերազոյն տեսանը մահուան դատապարտեց միապետական դատադիրներէն զօր· Սանհուրեօն, մշանջենական բերդարգելութեան՝ ուրիշ զօրավար մը, 12 տարուան բանտարկութեան՝ գնդապետ մը, իսկ անպարտ հռչակեց հարիւրապետ մը: Դատավարութիւնը տեւեց ամբողջ գիշերը: Որպէս զի բացարձակապէս գաղտնի մնայ վճիռը, այն քարտուղարը որ կ'ընդօրինակէր վճիռը, խստօրէն արգելափակուած էր սենեակի մը մէջ:

Վճիռը անմիջապէս հաղորդուեցաւ կառավարութեան, որ արդէն ժողովի մէջ էր: Այս միջոցին, բազմատորապիր հանրագրութիւն մը հասաւ, որ ներում կը խնդրէր զօրավարին համար: Քիչ յետոյ եկան ուրիշ հանրագրութիւններ:

Կառավարութիւնը իր որոշած ժամուն մամուլին հաղորդեց վճիռը, յետոյ նորէն ժողով գումարեց, որմէ վերջը պաշտօնապէս ծանուցուեցաւ թէ հանրապետութեան նախագահը մշանջենական բերդարգելութեան վերածած է մահավճիռը: Այս առթիւ, համա-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԳՈՐԾԱԶՐԿՈՒԹԻՒՆԸ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԷՋ

Գործազուրկներու նիւ եորքի նպաստամատոյց մարմնին նախագահը ճառ մը խօսելով, յայտնեց թէ 150 միլիոն տոլար պէտք է, օգնութեան հասնելու համար նիւ եորքի գործազուրկներուն, յառաջիկայ տարուան համար, սկսելով նոյեմբեր 15էն: 70 միլիոն տոլար ծախսուած պիտի ըլլայ բնակարանի եւ նպաստի համար, մինչեւ նոյ· 15: Իր նախագահած մարմինը առաջին եօթը ամիսներու ընթացքին ստիպուած էր օգնել 12 միլիոն գործազուրկներու:

Այս առթիւ, խստօրէն բննադատուեցաւ Աշխատանքի պաշտօնատան այն հաւաստիքը թէ գործազրկութիւնը կը նուազի: Թէեւ կարգ մը գործեր բացուած են, եղանակի բերմամբ, յուլիսի ընթացքին հարիւր հազար նոր բանուորներ փողոց թափուած են: Վերջին երկու շաբաթներու ընթացքին ալ աւելցած է գործազրկութիւնը:

ՀՆԳԱՄԵԱԿԸ ՎՏԱՆԳՈՒԱԾ?

«Թայմզ» մասնաւոր թղթակցութեամբ մը դիտել կուտայ թէ վերջերս հրատարակուած կարգ մը հրամանագիրներ եւ յօդուածներ յուսաբեկութիւն եւ նոյն իսկ մտահոգութիւն կը մատնեն, հնգամեակի յաջողութեան մասին: Խոշոր ճարտարագործութեանց մասին հրատարակուած տեղեկագիրը լաւ չի գտներ գործերու վիճակը եւ կը յայտնէ թէ երկաթի եւ պողպատի արտադրութիւնը մեծապէս պակսած է:

Հնգամեակը մասնաւորապէս ձախողած է փոխադրութեանց ճիւղին մէջ: Նիժնի Նովկորոտի ինքնաշարժի գործարանը, որ տարեկան 50,000 օթօ պիտի արտադրէր, հազիւ ֆանի մը հարիւր կրցած է շինել, անոնց ալ մէկ մասը կիսաւարտ:

ՕԴԱՐՇԱՒԻՐ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ

Երկու ամերիկացի օդանաւորդները վերսկսան իրենց արշաւը հինգշաբթի առտու, դէպ ի Օսլօ (Նորվեկիա): Օդանաւորդները պաշար առած են 37 ժամուան համար եւ կը յուսան իրենց ճամբորդութիւնը լրացնել 30 ժամէն: Ատլանտեանը պիտի կտրեն ովկիանոսին վերեւէն եւ յետոյ պիտի անցնին Իրլանտայէն, Անգլիայէն եւ Գերմանիայէն:

× Հինգշաբթի օր ուրիշ օդանաւ մը ճամբայ ելաւ Նիւ Եորքէն դէպ ի Հռոմ, մէջն ունենալով նաեւ հիւանդապահուհի մը:

× Օր· Ամելիա Իրհարթ, որ առաջին անգամ միանակ կտրեց Ատլանտեանը, հինգշաբթի օր յաջողեցաւ թռնել Խաղաղական ովկիանոսէն Ատլանտեան, 19 ժամէն եւ մէկ թռիչքով:

ԿՈՐԿՈՒՎՈՎԻ ՀԱՄԱՐ

Կորկուովի փաստաբանը դատական նախաբարին այցելեց առջի օր, եւ անոր ներկայացուց երկու մասնագէտներու տեղեկագիրը՝ մահապարտին յիմարութեան մասին: Նախարարը եւ փաստաբանը խորհրդակցեցան ետքը վայրկեան:

Միեւնոյն ատեն, Տոքթ· Թուլուզ, որ դատավարութեան ատեն պահանջած էր նոր բննութեան մը ենթարկել Կորկուովը, անոր փաստաբանին ուղղած նամակով մը դիտել կուտայ թէ «հասարակութեան համար աւելի օգտակար է յիմարանոցի մը մէկ մասնաւոր բաժինը փոխադրել Կորկուովը, քան թիւրաւոր կամ կառափնատ»:

Կը կարծուի թէ ֆանի մը օրէն վերջնական որոշում պիտի տրուի:

— :-: —

ՌՈՒՄԱՆԻՈՑ ելմտական կացութիւնը ուսումնասիրելու համար, ժընեւէն մասնագէտներու պատուիրակութիւն մը ճամբայ ելաւ դէպ ի Պուքրէշ: Մարմին մը կազմուած է, պետական պաշտօնեաներու հարստութիւնը երեւան հանելու համար:

ՍԻԹՐՕԷՆ գործարանի վարչութիւնը արտօնութիւն խնդրեց շէեղ օթօպիւսներ կեցնելու Քոնհորտի հրապարակը, արագ հաղորդակցութիւններ հաստատելու համար արուարձաններու հետ: Արդէն իսկ համաձայնութիւն գոյացած է Ֆոնթէնէպլոյի, Էթամփի, Մելէօնի, Մանթի եւլն· համար:

ՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՀՈՒՍՏԱՑԻՐ ԳԵՂ Ղ.ՎԱՀԱՆՅԱՆ ԲԱՐՈՄԱՆԱՅ

2.— ՄԻՀԱՅԻ ԸՆԿՉԱՑ ԲԱՐՈՄԱՆԱՅ

Հայերեն գրաբարի վարպետ

Ք. ՂԱԼԻՖՅԱՆ

Հայերէն գրաբարի վարպետ Ք. Ղալիֆեան մահուան տարելիցին առիթով Հայրենի Լրոյ խմբագրութիւնը ստացած է հետեւեալ նամակը Ք. Ղալիֆեանի աշակերտներէն Ս. Ղազարեանէ.

Ամերիկա, Նիւ Եորք, 19 Դեկտեմբեր 1949

Պատուելի Տէր Հայր,

Ձեր ուղարկած թղթակցութիւնը Ք. Ղալիֆեանի մասին կարդացի «Հայրենի Լրոյ» մէջ։ Ես ալ անոր աշակերտներէն եղած եմ։ Ան ինծի սիրելի էր իր հանճարին համար։ Ան ինծի հետ միշտ հայերէն կը խօսէր։ Ան ինծի կը սորվեցնէր հայերէն գրել, կարդալ եւ խօսիլ։ Ան ինծի կը սորվեցնէր հայ պատմութիւն, հայ աշխարհագրութիւն եւ հայ գրականութիւն։ Ան ինծի կը սորվեցնէր հայ սովորութիւններ եւ հայ ազգային տօներ։ Ան ինծի կը սորվեցնէր հայ ազգային երգեր։ Ան ինծի կը սորվեցնէր հայ ազգային պարեր։ Ան ինծի կը սորվեցնէր հայ ազգային խաղեր։ Ան ինծի կը սորվեցնէր հայ ազգային ուրախութիւններ։ Ան ինծի կը սորվեցնէր հայ ազգային տխրութիւններ։ Ան ինծի կը սորվեցնէր հայ ազգային ցաւեր։ Ան ինծի կը սորվեցնէր հայ ազգային վշտեր։ Ան ինծի կը սորվեցնէր հայ ազգային արցունքներ։ Ան ինծի կը սորվեցնէր հայ ազգային ժպիտներ։ Ան ինծի կը սորվեցնէր հայ ազգային ծիծաղներ։ Ան ինծի կը սորվեցնէր հայ ազգային կատակներ։ Ան ինծի կը սորվեցնէր հայ ազգային զուարճութիւններ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈՒՇԱՐՁԱՆԱՏԱԽՏԻՔ

(ՀԱՅՈՒՍՆԱՅԻՆ ԱԶԱՏԱԶՈՒՅՑՈՒԹԻՒՆ)

Հայաստան հեռախոս եւ յայտնի

Ի.

ՀԱՍՆԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ

Մենք մեր ընթերցողներուն կ՚ուղարկենք հետեւեալ ցանկը, որ պարունակէ Հայաստանի հեռախոսներուն մեծ մասը։ Ցանկը կազմուած է Հայաստանի Հեռախոսներու Վարչութեան [Մոսքուա] տրամադրած նոր տուեալներուն համաձայն։ Ցանկին մէջ չեն մտած այն հեռախոսները, որոնք կը գործածուին միայն պետական հաստատութիւններու կողմէ։ Ցանկը կազմելու համար ստիպուած եղանք ամբողջ մը հեռախոսներ ջնջել, որովհետեւ անոնք ներկայիս գործածութեան մէջ չեն։ Ցանկին մէջ կան 3000 տարբեր անուններ։ Ցանկը կազմուած է ըստ «Ազգային Տնտեսութեան Ամբողջական Տեղեկագրքի» [Полный Справочник Народного Хозяйства]։

Մեր ընթերցողները կրնան հեռախոսով խօսիլ Հայաստանի ամէն մէկ քաղաքին հետ, եթէ անոնք գիտնան անոր հեռախոսին համարը։ Ուստի մենք կը խորհուրդ տանք մեր ընթերցողներուն, որ ամէն անգամ, երբ անոնք ուզեն հեռախոսով խօսիլ Հայաստանի որեւէ քաղաքին հետ, նախ ցանկին մէջ գտնեն անոր համարը։ Ցանկին մէջ քաղաքները դասաւորուած են այբենական կարգով։

Ցանկին մէջ կան նաեւ հեռախոսներ, որոնք կը գործածուին միայն ամառնային ժամանակ։ Ասոնք կը գտնուին գիւղերու մէջ, ուր ձմրան ժամանակ ցուրտին պատճառով հեռախոսները չեն գործեր։ Ասոնք ցանկին մէջ նշանակուած են «Տաճկ.» [տաճկական] բառով։

Ցանկին մէջ կան նաեւ հեռախոսներ, որոնք կը գործածուին միայն գիւղատնտեսական աշխատանքներու ժամանակ։ Ասոնք ցանկին մէջ նշանակուած են «Գիւղ.» [գիւղատնտեսական] բառով։

Ցանկին մէջ կան նաեւ հեռախոսներ, որոնք կը գործածուին միայն ձկնորսական աշխատանքներու ժամանակ։ Ասոնք ցանկին մէջ նշանակուած են «Ձկն.» [ձկնորսական] բառով։

Ցանկին մէջ կան նաեւ հեռախոսներ, որոնք կը գործածուին միայն հանքային աշխատանքներու ժամանակ։ Ասոնք ցանկին մէջ նշանակուած են «Հանք.» [հանքային] բառով։

Ցանկին մէջ կան նաեւ հեռախոսներ, որոնք կը գործածուին միայն անասնապահական աշխատանքներու ժամանակ։ Ասոնք ցանկին մէջ նշանակուած են «Անաս.» [անասնապահական] բառով։

Ցանկին մէջ կան նաեւ հեռախոսներ, որոնք կը գործածուին միայն ճանապարհներու վրայ։ Ասոնք ցանկին մէջ նշանակուած են «Ճանապ.» [ճանապարհ] բառով։

Ցանկին մէջ կան նաեւ հեռախոսներ, որոնք կը գործածուին միայն ջրանցքներու վրայ։ Ասոնք ցանկին մէջ նշանակուած են «Ջրանց.» [ջրանցք] բառով։

Ցանկին մէջ կան նաեւ հեռախոսներ, որոնք կը գործածուին միայն ջրաղացներու վրայ։ Ասոնք ցանկին մէջ նշանակուած են «Ջրաղ.» [ջրաղաց] բառով։

Ցանկին մէջ կան նաեւ հեռախոսներ, որոնք կը գործածուին միայն ջրհորներու վրայ։ Ասոնք ցանկին մէջ նշանակուած են «Ջրհոր.» [ջրհոր] բառով։

Ցանկին մէջ կան նաեւ հեռախոսներ, որոնք կը գործածուին միայն ճամբաներու վրայ։ Ասոնք ցանկին մէջ նշանակուած են «Ճամբ.» [ճամբայ

կրական ցոյցեր տեղի ունեցան բանտին առջեւ: Երբ դատաւորները բանտ մտան զօրավարին հաղորդելու համար ներման լուրը, Սանեուբեօ հանդարտօրէն կը ճաշէր իր զաւկին հետ: Լուրը լսեց, չնորհակալութիւն յայտնեց եւ նորէն սեղան նստաւ:

× Նիսա խուզարկութիւններ եւ ձերբակալութիւններ կատարուեցան Պարչելոնայի մէջ, զանազան կասկածներու վրայ, բայց չօչափելի փաստեր չգտնուեցան:

Ճափոն կը ճանչնայ Մանչուրիան

Ճափոնական խորհրդարանի վերջին նիստին մէջ, վարչապետը յայտարարեց թէ կառավարութիւնը ամէն միջոց ձեռք առած է, իրաւապէս ճանչնալու համար Մանչուրիոյ անկախ պետութիւնը:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԴՈՒԼԸ, որ այսօր պիտի պայքէր, յետաձգուած կր թուի: Մասնաւորապէս կը ճնճուի եամբուած բանուորներու խնդիրը: Ցոյս կայ որ համաձայնութիւն գոյանայ օրավարձերու կրճատման մասին:

Փարիզ եւ արուարձանները

ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ Ս. Մինասեան ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Հայ Ակումբին մէջ: Ջեկոյց պատգամաւորին կսղմէ եւ ուրիշ օրակարգեր: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ՓԱՐԻԶԻ կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերները այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին սալ Միւթիւալիթէի մէջ, 24 rue St. Victor: Օրակարգի շարունակութիւն: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՕ-Պիւանքուրի Զաւարեան կոմիտէն ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղին: Օրակարգ՝ կոմիտէի ընտրութիւն: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ՍԱՐՍԷԼ-Առնուվիլ-լէ-Կոնէսի ենթակոմիտէն Ռազմիկ եւ Հրայր խումբերը ստիպողաբար ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ վաղը Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին ընկ. Պուճիկեանի բնակարանը, rue du Parc.

Գաւառ

ՏԷՕՒՆԻ կոմիտէն ընդհ. ընկերական ժողովի կը հրաւիրէ Տէօնի բոլոր ընկերները վաղ Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին Հ. Յ. Դաշնակցութեան տան մէջ: Ներա կարեւոր օրակարգ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է, բացակաները նկատի պիտի առնուին:

ՄԱՐՍԷՅԻ Պատ. Միութեան վարչութիւնը ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրէ Պուլ. Օտտօի Պատ. Միութեան մասնաճիւղի բոլոր ընկերները վաղ Կիրակի առաւօտ ժամը 9.30ին իրենց հաւաքատեղին: Կարեւոր օրակարգ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ՄԱՐՍԷՅԻ Պատ. Միութեան ընդհ. ժողովը այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, 63 բիս տը լա Ռէփիւպլիքի սրահը: Կարեւոր օրակարգ:

ԼԻՈՆԻ Համազգայնական խումբի ժողովը այս երեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին, Հ. Յ. Դ. Դրադարանը: Կարեւոր օրակարգ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

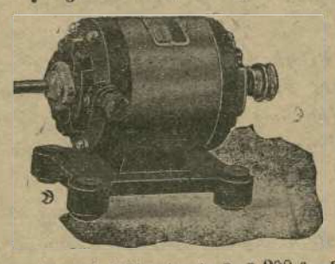
ASSOUAD et KOKORIAN
56 Rue du Fbg. Poissonnière, PARIS (10)
Tél. Provence 52—15
ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԿԷՍ ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ
կը ծախենք քրէփ տը շին (մէթրով), ժիւփեր, ռոպեր, քորսաժներ, քրէփ տը շինէ, արուեստական մետաքսէ եւ բուրդէ էշարփներ:
Լաւագոյն ապրանքներ ամէնէն ժամ գիներով:

Դիմեցէ՛ք
ՎԱՐԴԱՆ Ա. ԹԷՄՈՒՐՃԵԱՆԻ
76 Rue Bernard du Bois, 76 MARSEILLE
ԻՐԱՒԱԲԱՆ ԵՒ ԵՐԴՈՒԵԱԼ ԹԱՐԳՄԱՆ
Կուտայ ձրի խորհրդակցութիւն:
Շնորհիւ իր տասը տարուան փորձառութեան, կը կատարէ արագ եւ խղճամիտ՝
Ամուսնական, ամուսնալուծման, դատական, անուններու սրբագրութեան, ժառանգական, հպատակութեան գործեր:
Ընկերութիւններու եւ միութիւններու վաւերացում:
Ընդունելութեան ժամեր, առաւօտ 11—12, երեկոյ 5—7:

ՀՐԱՒԻՐ

Շաւիլի եւ Շալճանեերու եկեղեց. ընկերակցութիւնը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ քսան տարիքը լրացուցած իր շրջանի բոլոր հայրենակիցները վաղը Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին մանկապարտէզին սրահը, 20 Ave. de Ville d'Avray, Chaville: Օրակարգ՝ կարեւոր խնդրոյ մը առթիւ խորհրդակցելու համար:

Կարի յատուկ մօթօրներ

1/15 ձիու ուժ մօթէօր եւ բէսօնաճ 300 ֆրանք
1/8 » » » » 350 ֆրանք

Աժան եւ ճաստատուն, երկու տարուան երաշխաւորութեան վկայական, պահանջեցէք մեր ներկայացուցիչը:

HOVHANESSIAN ingénieur
15 rue de Vienne, Paris (8)
Կ'ընդունինք Զորեքշաբթի եւ Շաբաթ կէսօրէ ետք ժամը 3.5:

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Ախտաւ. եւ նոր մեթոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան' ժեներ. ֆիւնկցիոնալ եւ վարիսի: Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12:

Imp. A. DER (Agopian)
7, Rue Damesme, Paris (13)
Le Gérant H. STEPHAN

ՀԱՅԵՐԷՆ ՍՈՐՎԵՑՈՒՑԷՔ ՀԱՅ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒՆ

Այցելու ուսուցչուհի մը հայերէնի մասնաւոր դասեր կուտայ դիւրամատչելի պայմաններով: Գրել՝ Mlle. Sevatch, 7bis rue de Pré St. Gervais, Les Lilas, Seine.

ՎԱՐՁՈՒ Է դեղեցիկ յարկաբաժին մը երկու սենեակ, մեծ խոհանոց, W-C. վարձք, շարժ եւալն մխսին 4400 ֆրանք: Մանրամասնութեանց համար դիմել՝ Պ. Պաղտասարեանի, 173bis rue des Pyrénées, Փարիզ (20):

ՀԱՅ ՕՐԻՈՐԴ ՄԸ ԳՈՐԾ ԿԸ ՓՆՏՌԷ

Հայ օրիորդ մը գործ կը փնտռէ հայ տունի մը մէջ եւ կամ կարի վերաբերեալ, համեստ պայմաններով: Կը ներկայացնէ լաւագոյն յանձնարարականները: Գրել Շ. Նարդունիի, ցառաջի հասցէով:

ՁԿՆՈՐՍՈՒԹԻՒՆԸ ՊՈՒԼՈՆԻ ՄԷՋ

Պուլոնները սիւռ Մէր 26 օգոստ. 932

Ձեր ձկնավաճառին վաղը առաւօտեան ծախած ձուկը՝ որսացուած է այսօր: Կերէք Պուլոնները սիւռ Մէռի թարմ ձուկը:

ՎԱՐՁՈՒ Է կահաւորուած գեղեցիկ սենեակ մը (ընտանիքի մէջ) ամիսը 260 ֆր.: Դիմել Mme. Gulian, 15 St. Marcel, Paris (13):

Վարձու խանութ

Լուսաւոր, կազ, ելեկտրականութիւն, առանց բըփրիգի, յարմար դերձակի, սափրիչի, կօշկակարի եւ ամէն առեւտրական գործի համար: Դիւրամատչելի պայմաններ: Դիմել ՏԷր-Ցակոբեան տպարան, 17 rue Damesme, մէթրօ Թօլպիաք:

Tricots TERZIAN
20 Rue Mélingue, Paris
Tél. Botzaris 22-98 Métro Buttes-Chaumont
ՓԱՐԻԶԻ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵԻՈՐ
ԹՈՒՐՔԻԱՅԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ
Կ'ՈՒԶՈՒԻ Թիւ 10 մեքենայ ունեցող եւ տունը աշխատող գործաւորներ: Լաւագոյն վճարումով: Մուռի սեզոն չունեցող եւ տարին 12 ամիս աշխատող միակ Թուիքոյի գործարանը:

ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ ԲԱՑԱՌԻԿ ԱՌԻԹԷՆ
ԶՄՐԱՆ ԿԱՐԱԳԸ ԱՊԱՀՈՎԵՑԷՔ ԱՄԱՌՈՒԱՆ ԱԺԱՆ ԳԻՆՈՎ
ՓԱՆԻ ՈՐ ԳԻՆԵՐՈՒ ՋԳԱԼԻ ԲԱՐՁՐԱՑՄԱՆ ՆԱԽՕՐԵԱԿԻՆ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆՔ, ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՅՆ ՊԱՀԱՆՋԸ ՆԿԱՏԻ ՈՒՇԵՆԱԼՈՎ, ԲԱՑԱՌԻԿ ԳԻՆՈՎ ՎԱՃԱՌՄԱՆ ՍԿՍԱԾ Է,

Անարատ կարագ		5% աղուած, քիլօն	12.50	ֆրանք
» »		3% » »	12.75	»
» »	demi salé	1½% » »	13.50	»
Հալէպի ճլաճ անարատ կարագ			17.—	»

2—5—10 քիլօնոց գոցուած եւ ժաքուր տուփերու մէջ, յանձնելի բնակարան: Մեծաքանակ գնումի բացառիկ գներ:
Դիմել՝ Comptoir Général des Beurres, 74 Rue Gergovie, Paris (14). Tél. Seg. 70-07, 70-88:

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԵՒ ՋԱՐՏԱՐԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ
ԵԹԷ կ'ուզէք ձեր գործի տեւարկները կանոնաւորել՝ ճշգրիտ ու կանոնաւոր տոմարակալութեամբ մը եւ ձեր հաշիւները հաճախ ստուգել վերջին օրէնքներուն հետ.
ԵԹԷ դատակոչեր ստացած էք huissierներէ.
ԵԹԷ պայմանագրութիւններ ունիք շարադրելիք կամ կնքելիք.
ԵԹԷ կ'ուզէք հաշիւի կարգադրութիւն մը կամ ժամանակամիջոցին տառնալ.
ԿՐՆԱՄ ՁԵԶԻ ԱՄԵՆԱԱՐԱԳ ԿԵՐՊՈՎ ԳՈՀԱՑՆԵԼ
Դիմեցէ՛ք Պ. ՓԱՐՄԱԳ, 28, Bld. de Strasbourg, Paris (X). Tél. Botzaris 17.64
որ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9էն 12, եւ կամ ժամադրութեամբ՝ իր գրասենեակներուն մէջ:

Հայերու ժամադրավայրը
ճաշարան ՓԼՕՐԻԱ
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշել Հեռաձայն Danton 52—73
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ճաշարան CAUCASE
23 Rue de la Huchette, Métro St. Michel
Ռուսական եւ արեւելեան ճաժեղ կերակուրներ՝ պատրաստուած յայտնի խոհարարներու կողմէ:
Ճաշի մէջոցին անընդհատ նուագ
Prix Fixe 4 պնակ կերակուր՝ 6 ֆրանք

Հրաւէր բոլոր փափկաճաշակներուն
ճաշարան ԳԱՌԼՕ
34 Rue St. Lazare, Paris (9)
Արեւելեան եւ եւրոպական համեղ եւ խնամուած կերակուրներ
Գիները շատ դիւրամատչելի, արագ եւ անթերի սպասարկութիւն
Մի մոռնաք իր անուանի մածունը

Պուլա Քողնպի մէջ «Յառաջ» կը ծախուի
Պ. ԱՌԱՔԵԼԵԱՆԻ ուրճարանին մէջ
CAFE ARARAT
345 Ave. Argenteuil, Bois-Colombes

Տէսիլի մէջ «Յառաջ»ի գործակալն է
Պ. ՎԱՀԱՆ ՀԻՒՍԵԱՆ
41, Maison l'Aurore, DÉCINES, (Isère)

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Լիոնի «Հայ Արի» գայլիկներու Արծուիկ խումբի կողմէ, վաղը Կիրակի առաւօտէն մինչեւ իրիկուն à la Belle Colline:
Կը նախագահէ՝ Պ. Վ. ՁՈՒԼՈՒՄԵԱՆ

Եւրոպական եւ հայկական պարեր, Գայլիկներու եւ սկաուտներու տոնդանք, զրօշարշաւ, վազք, բուրդեր եւայլն:

Հանդէսը պիտի շարժանկարուի: Հանդէսի մուտքը օթօքարի ծախքով միասին, երեք ու դարձ՝ 4 ֆրանք:

Մեկնումը Փլաս Կիշառէն առաւօտեան ժամը 9 եւ 11, իսկ կէսօրէ վերջ ժամը 1.30ին:

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ դաշտահանդէս, «Կոմիտաս» երկսեռ երգչախումբի, վաղը Կիրակի Մէտոնի անտառին մէջ:

Ժամադրավայր կար տէ զ'Ինվալիտ, առաւօտ ժամը 8.30—9:

Կը հրաւիրուին բոլոր երկսեռ անդամները, համակիրներն ու բարեկամները:

ՄԱՐՍԷՅԻ Մալաթիոյ Հայր Միութենէն կը խնդրուի իր հասցէն յայտնել Պ. Յարութիւն Քէֆէլեանի, 368 rue Vaugirard, Փարիզ (15):

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՕի Ֆրանսահայ կարմիր խաչի ընդհ. ժողովը այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղին: Անդամներու եւ անդամուհիներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է: Կարեւոր օրակարգ:

ՄԱՐՍԷՅԻ Հ. Մ. Ը. Մ.ի մասնաճիւղը ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր անդամները վաղը Կիրակի առաւօտ ժամը 10ին Bare de la Poste-ի սրահին մէջ, 2 rue Colbert: Օրակարգ՝ հաշուետուութիւն եւ վարչութեան նոր անդամի ընտրութիւն:

ԲՈՒ Ր

(ՎԷՊ 1830Ի ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ՕՐԵՐԷՆ)

Հեղինակ՝ Է. ՎՈՑՆԻՉ — Թարգմ. Լ. ՇԱՆԹ

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (78)

— Ձեզ մի բան էլ եմ ուզում հարցնել: Ի հարկէ, եթէ չկամենաք, չէք պատասխանի: Բայց եթէ պատասխանէք, ասացէք ճշմարիտը: Սիրո՞ւմ էք նրան:

Բոռ գլուխ թափ տուաւ սիկառի մոխիրը ու չարունակեց լուռ իր ծխելը:

— Դա նշանակում է, որ հարցիս չէք ուզում պատասխանել:

— Ո՛չ. միայն մտածում էի, որ ես էլ իրաւունք ունիմ գիտենալու, թէ ինչու էք հարցնում:

— Ինչո՞ւ: Առաւած իմ, մինչ չէ՞ք տեսնում:

— Ա՛:

Սիկառը դրաւ ցած ու չեչտ նայեց Մարտինին:

— Այո՛, — պատասխանեց վերջապէս կամաց ու դանդաղ: — Սիրում եմ նրան, միայն մի կարծէք որ նրա հետ խօսելու եմ սիրոյ մասին, կամ անհանգստացնելու եմ նրան իմ զգացումներովս, ես միայն ցանկանում եմ...

Նրա ձայնը մի թոյլ ու տարօրինակ չշնչիւն դարձաւ: Մարտինի մօտ եկաւ մի քայլ:

— Միայն ցանկանում էք...

— Մեռնել:

Ու իր սառն, անշարժ հայեացքը դարձրեց իր առաջը, կարծես արդէն իսկ մեռած լինէր: Երբ նորից խօսեց, ձայնը զարձել էր միապաղաղ ու անկենդան:

— Պէտք չկայ որ նրան խօսէք այս բոլորի մասին ժամանակից առաջ. — ասաց նա. — բայց ես հաստատ համոզած եմ, որ այս անգամ կորչեմ պիտի: Վտանգ կայ ամէնքի համար, ի հարկէ. Ջեմման այդ լաւ գիտէ, ինչպէս եւ ես: Բայց մաքսանենգները ամէն ջանք գործ կը դնեն, որ նրան ծածկեն: Աքանչելի մարդիկ են, թէեւ քիչ կոպիտ: Իսկ ինչ ինձ է վերաբերում, պարանը ձգուած է արդէն վզիս. ոահմանը անցնելով ձիդ եմ տալիս մի այն օդակը:

— Րիվարէց, ինչ էք խօսում: Վըտանգ կայ ի հարկէ, մանաւանդ ձեզ համար, լաւ եմ հասկանում. բայց դուք այդքան յամառ անցել էք սահմանը, ու միշտ յաջող:

— Բայց այս անգամ, կը բռնեմ:

— Եւ ինչո՞ւ, ո՞րտեղից գիտէք:

Բոռը չոր ծիծաղեց:

— Ցիչո՞ւմ էք գերմանական աւանդութիւնը այն մարդու մասին, որ մեռնում է հէնց որ տեսնում է իր կրկնակը: Չէ՞: Կրկնակը երեւում է նրան դիշերով, մի անապատ տեղում, յուսահատութիւնից ձեռքը կոտրատելով: Ես էլ տեսայ իմ կրկնակս երբ վերջին անգամ սարերումն էի. ես այլ եւս ես չեմ դառնար, եթէ սահմանը անց կենամ:

Մարտինին մօտ եկաւ ու դրաւ ձեռքը թիկնաթոռի մէջքին:

— Լսեցէք, Րիվարէց, ես չեմ հասկանում այդ զերմանական ցնդի – բնդի բաները, բայց գիտեմ մի բան: Երբ մի այդպիսի նախազգացում ունիք, պէտք չէ որ գնաք: Բոնւելու ամենալաւ միջոցը առաջուց անյաջողութեան համոզուած լինելն է: Դուք հաւանօրէն առողջ չէք կամ ցնցուած էք մի բանով, եթէ այդ տեսակ յիմար բաներ էք մըտածում: Եւ ինչի՞ համար ես չգնամ ձեր տեղը: Ես կարող եմ կատարել ինչ որ պէտք է, իսկ դուք կը գրէք ձեր մարդոց, բացատրելով որ...

— Որպէս զի ձեզ սպաննեն, իմ փոխարէն: Ի՞նչ սրամիտ բան կը լինէր:

— Ա՛, ինձ չեն սպաննի: Ինձ այնպէս չեն ճանաչում, ինչպէս ձեզ. եւ բաց ի դրանից եթէ նոյն իսկ...

Ու կանգ առաւ. Բոռ ուղղեց նրան իր դանդաղ, փորձիչ հայեացքը: Մարտինիի ձեռքերը կախ ընկան:

— Ջեմմայի համար, հաւանօրէն այնքան ծանր չլինի ինձ կորսնցնելը, քան ձեզ. — ասաց նա կատարեալ պարզութեամբ: — Բաց ի դրանից սա հանրային գործ է, Րիվարէց, եւ պէտք է նայենք այն տեսակէտից, որ կարեւորին չափ չատ մարդոց կարելիին չափ օգուտ լինի: Ձեր «հուկայի գինը», ինչպէս ասում են ամերիկացիները, բարձր է համեցա: Ես այդ պարզ գիտակցում եմ, թէեւ ձեզ սիրելու մի մասնաւոր պատճառ չունիմ: Դուք աւելի կարեւոր մարդ էք, քան ես: Ձգիտեմ, դուք ինձանից աւելի լաւն էք, թէ ոչ մի այլ դուք աւելի նշանակութիւն ունէք եւ ձեր մահը մի աւելի մեծ կորուստ կը լինէր քան իմը:

Նրա ձայնի չեշտից մարդ այնպէս կը մտածէր, որ սակարանի գների մասին է խորհրդածում: Բոռ ամբողջ մարմնով դողդոջուն նայեց նրան:

— Լաւ, ի՞նչ էք ուզում: Որ սպասեմ, մինչեւ որ գերեզմանս ինքն իրեն բացւի ինձ կուլ տայ: Մահւան խաղերը ուզում եմ հարսիս նման դիմաւորել, եթէ պէտք է որ մեռնեմ: Է՛, թողէք, Մարտինի, յիմար բաներ ենք խօսում:

— Գոնէ դուք. — պատասխանել ընկերը մի խոժոռ ձեւով:

—Այո՛, բայց դուք նոյնպէս ի սէր Աստծու, առանց ռոմանթիկ անձնազոհութիւնների, առանց Դօն – Կարլոսի ու Մարկիզ Պօզայի նմանողութեան: Տասնեւինեերորդ դարումն ենք ապրում, եւ եթէ մեռնելն է իմ առաջ, ուրեմն պէտք է մեռնեմ:

— Իսկ եթէ կենդանիների թւում մնալն է իմ առաջ, այդ հաշուով պէտք է հպատակեմ, այնպէս չէ՞: Բախտաւոր մարդ էք, Րիվարէց:

— Այո՛, — համաձայնեց Բոռ լսկոնիկ: — Բախտս միշտ է յաղել:

Մի քանի վայրկեան լուռ նրանք էին, յետոյ քննել սկսեցին գործի բարմանութիւնները: Երբ Ջեմման կու նրանց ընթրիքի հրաւիրեց, մէկի, ոչ էլ միւսի դէմքից չէր երեւում որ նրանք մի որ անսովոր խօսակցութիւն են ունե

Ընթրիքից յետոյ նստել ու քեթեան էին առել գանազան ծրագիր ու անում էին անհրաժեշտ կարդրութիւնները: Ժամը տասնմէկի Մարտինի վեր կացաւ ու առաջարկը:

— Գնամ ձեզ համար վերնոցրեմ, Րիվարէց: Կարծում եմ, որ նով ձեզ աւելի դժուար կը ձանձրացնեմ քան ձեր այդ բաց հաղուստներով: Բայց ի դրանից մի աչք ձգեմ, տանենք որ լրտես չկայ մօտերը:

— Մի՞թէ գալու էք ինձ հետ քաղաքի դուռը:

— Այո՛, լաւ է չորս քան երեսի ունենալը, եթէ խնդիրը հետապնդ հասնի: Կը դառնամ ճիշդ կէս գրին: Ինդրում եմ, չգնաք դուռաջ: Բանալին աւէք ինձ, Ջեմման դանգելու պէտք չլինի, երբ կը դառնամ:

(Շար

ՀԱՐԱՉ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ 28 ՕԳՈՍՏՈՍ 1932

28 AOUT 1932

Հ. ՏԱՐԻ Թիւ 1968 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՁԱՐԻՓԻ ՄԸ ԲԱՐԻՔՆԵՐԸ

Քաղաքական կուսակցութիւններէն յետոյ, իրրեւ բազմանդամ կազմակերպութիւններ՝ ունինք Հայր. Միութիւնները:

Բուն հայրենիքին մէջ՝ անխմաստ են այդ միութիւնները: Այլ եւ յետադիմական ու ծիծաղելի:

Բայց, մեր այս անկայուն եւ աշխարհացրիւ կացութեան մէջ, անհրաժեշտ չարիք: Գոնէ այն տեսակէտով որ, կը սահմանափակեն այլասերման վտանգները:

Արդարեւ, ո՛ր եւ է օրկան որ կը յաջողի քանի մը հարիւր կամ քանի մը հազար քաղաքացիներ համախմբել նպատակի մը շուրջը, նոյն իսկ երեկոյթի մը կամ դաշտահանդէսի մը համար, առանց իսկ օգնած կ'ըլլայ ազգային ոգին վառ պահելու:

Ուրեմն, ընդունելով իրականութիւնը այնպէս ինչպէս որ կայ, մեր մտահոգութիւնը պիտի ըլլայ կարելի եղածին չափ նուազեցնել Հայր. Միութեանց չարիքները:

Պիտի աշխատինք այդ միութիւնները դնել չիտակ ճամբու վրայ:

×

Հայր. Միութիւններու օրգանն է Ամերիկան:

Այնտեղ ծաղկած եւ ծաւալած են բազմաթիւ Միութիւններ, գաւնալով իրական, տիրական ուժ: Այն աստիճան որ, ոչ միայն բազմազան հասարակութիւնները կը պահեն, այլ եւ սկսեր են ունենալ, նոր քաղաքներ չինել Հայաստանի մէջ:

Այս տեսակէտէն, մասնաւորապէս աչքի կը զարնեն, Արաբկիրի, Սերաստիոյ, Խարբերդի, Տիգրանակերտի, Մարաշի, Մալաթիոյ, Հաճընի, Տարօն – Տուրուբերանի եւ Վասպուրականի Հայր. Միութիւնները:

Ասոնք ունին իրենց կապուած կամ անջատ մասնաճիւղեր՝ զանազան գաղութներու մէջ: Իսկ Միութիւններ կան որոնք տարիներէ ի վեր կը գործեն միայն այս կամ այն գաղութին մէջ, (Դարանաղեաց՝ Պուքրէշ, Մալկարացիներու Միութիւն՝ Ֆիլիպէ, եւն.):

Ամերիկայէն յետոյ, իրրեւ մեծ գաղութ, ամէնէն շատ Հայր. Միութիւններ կը հաշուէ Ֆրանսան: Առեն մը, միայն Մարսէյլը կը համբէր 65 հատ, որոնց անդամներուն համագումարը անշուշտ 650ի մօտ չէր հասներ...

Միւս կողմէ, կան Միութիւններ որ անդադար կը բուսնին ու կը մեռնին: Կը վերակազմուին ու կը լուծուին:

Եւ կան ուրիշներ, որ ճիգերու կը բաժնուին, նահանգէն իջնելով քաղաքի, քաղաքէն՝ գիւղի: Մինչեւ իսկ թաղի:

Այս ձեւով, կը գարգանայ ոչ միայն տեղական՝ ծննդավայրի՝ հայրենասիրութիւնը, այլ եւ յառաջ կուգայ «աչիրէթ»ի հոգեբանութիւն:

Ուրիշ խօսքով, կը լրճոտի բուն հայրենիքի գաղափարը:

Ուրեմն, հարկ է նախ արմատախիլ ընչացնել այդ յետամնաց, հակաժողովրդական հոգեբանութիւնը:

Առոր լաւագոյն միջոցն է՝ Հայր. Միութիւնները վերածել իսկական կազմակերպութեանց, զանոնք խոսացնելով նահանգային, շրջանային Միութիւններու:

Առաջին անգամ չէ որ կ'արծարծենք այս հարցը: Բայց կը կարծենք թէ աւելի քան երբեք ժամանակ է որ չեչտակի դրուի խնդիրը, եւ միջոցներ ձեռք առնուին ելքի մը յանգելու:

Այլապէս, Հայր. Միութիւնները պիտի դառնան պարզ ժամանց կամ տաղտուկ, բաց ի Ամերիկայի հասարմատ Միութիւններէն:

Եւ քանի որ Ամերիկան տիրապետող է, կրնայ ինք ստանձնել այս գործին նախաձեռնութիւնը:

Ստացնելով եւ իրարու մէջ ճուլելով մանր – մունր ճիւղերը, կ'ունենանք մօտաւորապէս տասը շրջանային Միութիւններ, որոնք իսկապէս ընդունակ են իրենց ինկած գերը կատարելու՝ գաղութներու ինքնապաշտպանութեան ճակատին վրայ:

Այդ խտացումը պիտի օգնէ, միեւնոյն ատեն, բազմապատկելու մնացեալ Միութեանց անդամներուն թիւը:

Այստեղ ալ մեծ արժէք ունի համբանքը:

Այստեղ ալ պիտի ձգտինք դէպ ի կուռ եւ ծաւալուն, համատարած կազմակերպութիւններ:

Եւ այստեղ պէտք է լուծուին բոլոր մանր վտառասխրութիւնները, որոնք սնոտի վէճեր յարուցանելէ, տուն քանդելէ ուրիշ բանի չեն ծառայեր:

Այլ եւս պէտք չէ լսուին «մեր քաղաքը, ձեր գիւղը, վերի թաղ, վարի թաղ»:

Կէս միլիոն ժողովուրդի գոյութեան, ինքնապաշտպանութեան խնդիր ունինք, եւ այս կամ այն տեղացին իրեն թոյլ չպիտի տայ միայն իր մասին մտածելու: Կամ իր քաղաքին եւ գիւղին բերքերը վերի արաի ցորեն համարելու:

Անգամ մը որ ըմբռնենք այս տարրական ճշմարտութիւնը, դիւրին է համաձայնիլ գործունէութեան ձեւերու մասին:

Արդէն բոլոր Հայր. Միութիւններն ալ միեւնոյն առաջադրութիւններն ունին: Կարելի է ըսել թէ իրարմէ օրինակած են իրենց կանոնագիր – ծրագիրները:

Մեր Հայր. Միութիւնները քիչ մը շատ կը նմանին մեր թերթերուն: Կամ յօդուածագիրներուն: Ամէնքն ալ կը կարծեն թէ «ընելիք» կամ «ըսելիք» ունին. մինչդեռ շատ քիչ կը տարբերին իրարմէ, հիմնական հարցերու մէջ:

Եթէ լուրջ փորձ մը չկատարենք ցիրուցան, մանր – մունր ճիւղերը հաւաքելու, վախ կայ որ Հայր. Միութիւնները ժամանակի ընթացքին դառնան դեղնած տերեւներ:

Մեզի ամրակուռ եւ լայն թումբեր պէտք են, ոչ թէ ցիրուցան տաշեղներ:

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

"ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՀԱՅՈՒՀԻ,,

— :-: —

Ծովի գոյն թղթիկ մը հասաւ խմբագրատուն, աւետելու համար թէ «Սուրիոյ մէջ մօտ ատենէն լոյս կը տեսնէ ամսաթերթ մը, ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՀԱՅՈՒՀԻ, ամբողջովին նուիրուած հայկիներու զարգացումին, յառաջդիմութեան եւ նոյն սեռին յատուկ հարցերուն»:

Հիմնադիր – տնօրէնն է տիկին Սիրան Սեզա, մէկը մեր երիտասարդ գրողուհիէն, ոյրը վաղամեռիկ բանաստեղծ Մատթէոս Զարիփեանի:

Գեղեցիկ են ամսաթերթին առաջադրութիւնները, — «պատեհութիւն տալ հայ կիներուն որոնելու այն բոլորը, որ կրնայ հայ կնոջ գիտակցական դիրքը բարձրացնել նախ հայ ազգին, յետոյ բազմակրթուած ազգերու մէջ»:

Քիչ մը աւելի մանրամասնութիւն տալու համար, ըսենք թէ «ամսաթերթը պիտի ունենայ գրական, գեղարուեստական, ազգային, գիտական եւ առտնին բաժիններ, ու անոր էջերէն պիտի խօսին ոչ միայն մտաւորական կիները, այլ եւ առաքինի տանտիկիները: Մասնաւորապէս հիւրընկալ պիտի ըլլայ նոր սերունդին պատկանող կին գրողներու: Մտքի եւ հոգիի մշակոյթը նպատակակէտն է ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՀԱՅՈՒՀԻին»:

Բարի՛, բարի՛ առաքեցար, ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՀԱՅՈՒՀԻ:

Մեր պատմութիւնը արձանագրեր է աւանդութիւն մը, որ հայորդիին կողքին կը դնէ, ամէն տեղ եւ ամէն շարժման մէջ, հայուհին: Ազատագրական ու յեղափոխական մեր պայքարներուն մէջ, կորովի եւ բաջութեան գեղեցկութեամբ մը հայուհին կանգնեցաւ ռազմիկ հայորդիներուն կողքին: Հայուհին էր, որ նախ, դպրոցէն առաջ «մեծասքանչ լեզուն» շշնջաց հայ մանուկին ականջին: Հայուհին էր, որ ազատութեան տենչով, Թուրքին դէմ ատելութեան սրբազան զգացումով պարուրեց հայ պատանիին հոգին:

Դժնդակ օրեր են, — պէտք էր որ հայուհին գար նորէն խանդավառելու մեզ իր ջերմութեամբ, ինչպէս երէկ, աշխատանքի մէջ, դաշտն ու գիւղը:

Առաջին առթիւ, իբրեւ աշխատակից՝ ես ալ կը դրկեմ, ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՀԱՅՈՒՀԻ, համակրանքի այս տողերուս հետ, սիրոյ ողջոյն մը, այնման ջերմ ու բարեւուն, որման են մեր ժողովրդական երգերը:

Թող որ, այս երեւանդ առթիւ, դարձեալ երգեմ, Սայաթ – Նովային հետ,

Աչքերըդ փընջան ա,
Եւ քող որ, մեր սիրոյն ու կոիւ կողքի մեր համերաշխ աշխատանքին ի տես,
Դուշմանի լիպուն մընջանայ,
Զարկրօվ
Զարկրօվ:

ԱՐԵԱՆ

ԳՈՐԾԱԴՈՒԼԸ ՎԵՐԶԱՅԱԾ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

Ճափոնական մետաքսներու մաքսատուրքին բարձրացման հետեւանքով, Հալէպի հիւսուածեղէնի գործարանները սկսած են աշխատանքի, ու վերջ տուած են իրենց գործադուլին:

Այս գործադուլը, որ տեւեց քանի երկար միջոց մը, գործունէութեան դաշտ մը եղաւ համայնավարներուն համար:

Անոնք իւրաքանչիւր օր նոր թռուցիկներով փորձեցին գրգռել աշխատաւորները եւ զանոնք մղել մեծ հաստատութիւններու եւ եւրոպական ընկերութիւններու դէմ:

Կառավարութիւնը բոլորովին անտարբեր չմնաց անոնց շարժումին հանդէպ: Ձերբակալեց կարգ մը բոլշեւիկ պարագլուխներ, որոնց մէջ կան, ինչպէս կը հաղորդէ Հալէպի աթաք մամուլը, բանի մը անքաղաքի Հայեր ու Ահմէտ Զէքի Էլ Ապիւնի անուն ծանօթ համայնավարը, որ Սուրիայէն անմիջապէս մեկնելու հրահանգ ստացած է:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Անգլիան հաւանական է որ Գերմանիան ալ զինուի...

Կարգ մը թերթեր կը պնդեն թէ Անգլիոյ արտաքին նախարարութիւնը տրամադիր է ընդունելու որ Գերմանիան ալ հաւասարապէս զինուի, ինչպէս միւս պետութիւնները:

Այս լուրը ոգեւորութիւն պատճառած է Գերմանիոյ, բայց ոչ սպասուածին չափ. որովհետեւ Անգլիա կարգ մը սեղմումներ կ'առաջարկէ, եւ համբերութիւն կը յանձնարարէ:

Գերմանական թերթերը դիտել կուտան թէ համբերութեան եւ խոհեմութեան յորդորներուն պէտք ունին անոնք որ սպասազինուած կը մնան: Անոնց դիրքէն կախում ունի զինաթափութեան խորհրդաժողովին յաջողութիւնը: «Վման 13 տարի մենք հրեշտակի համբերութիւն ունեցանք եւ հակառակ մեր կրած յուսախաբութեանց, որ կրկնուեցան տարուէ տարի, չդադրեցանք մեր պահանջները ներկայացնել այնպիսի խոհեմութեամբ մը որ կը պակսէր մեր հակառակորդներուն»:

«Գերմանիա» թերթը աւելորդ կը դնէ Լոնտոնի խոհեմութեան յորդորները: «Պէտք է գիտնան Անգլիոյ մէջ թէ Գերմանիա ամենամեծ համբերութիւն ցոյց տուաւ եւ չատ երկար սպասեց, սպառազինութեանց հաւասարութեան խնդիրը արծարծելէ առաջ: Պէտք է որ Անգլիոյ մէջ հասկնան թէ բոլոր դժուարութիւնները Գերմանիոյ կողմէն կուգան»:

Ուրիշ թերթեր ալ կը չեշտեն թէ Գերմանիոյ սպառազինութեան իրաւունքը ինքնին հասկնալի բան մըն է: «Այս իրողութիւնը պէտք է ընդունին բոլոր պետութիւնները, զինաթափութեան խորհրդաժողովը վերբառնալէ առաջ» Իսկ ընկերվարական մամուլը դիտել կուտայ թէ գերմանական սպառազինութեանց խնդիրը ամէն բանէ առաջ ֆրանքօ-գերման խնդիր մըն է:

Ամերիկայի մէջ մտահոգ են

Մեծ մտահոգութիւն կը տիրէ Մ. Նահանգներուն մէջ, Ծայր. Արեւելքի դէպքերուն հետեւանքով: Ճափոնական նոր ուժերու առաքումը դէպ ի Շանկայ եւ Մանչուրիոյ ճանապարհը Ճափոնի կողմէ կատղեցուցած են Ուաշինկթընը եւ Լոնտոնի մէջ կը վախնան որ բարդութիւններ ծագին: Ամերիկեան տեսակէտը կը մնայ անփոփոխ, — բաց դուռ քաղաքականութիւն Չինաստանի մէջ, պահպանում այդ երկրին հողային ամբողջութեան եւ վարչական ինքնավարութեան: Ամերիկա երբեք չի կրնար հանդուրժել որ չեզոքները կատարուին կնքուած դաշնագիրներէն:

Սակայն եւ այնպէս, հաւանական չէ որ նախագահ Հուվըր ուղղակի պատասխանէ Ճափոնի վարչապետին վերջին յայտարարութեանց: Վարչապետը հեգնութեամբ դիտել տուած էր թէ պետութիւնները իրաւունք չունին Ճափոնը մեղադրելու, քանի որ իրենք բազմաթիւ անգամներ միջամտած են չինական գործերուն, իրենց չահերը պաշտպանելու համար:

Ճափոն կը գտնուի երկընտրանքի մը առջեւ, — կա՛մ ընդունիլ իրաւարարութիւնը՝ Մանչուրիոյ հարցին մէջ, եւ կամ քաշուիլ Ազգերու Դաշնակցութենէն:

Ամերիկայի մէջ չատ կը խօսին Ճափոնի մարտակոչ կուսակցութեան պետին վերջին յայտարարութեանց վրայ: Այդ կուսակցապետը աղաղակած է խորհրդարանի բեմէն.— «Դառնա՞նք մեր ասիական հինաւուրց խաչելին: Եւրոպան անկման շրջան մը կ'անցընէ, բայց Ճափոն պատրա՞ստ է դիմագրաւելու միջազգային տագնապին որ կրնայ ծագիլ Մանչուրիոյ ճանաչման հետեւանքով»:

... Իսկ անդին՝ ժողով պատերազմի դէմ

Օգոստոս 27ին Ամստէրտամի մէջ բացուելու համաշխարհային ժողով մը՝ պատերազմին դէմ: Պատգամաւորներ ղրկած են 30,000 կազմակերպութիւններ որոնք կը ներկայացնեն 30 միլիոն մարդ, բոլոր ցեղերէն եւ բոլոր կուսակցութիւններէն:

Ներկաներուն մէջ կը գտնուին իբր 300 ընկերվարական պատգամաւորներ: Հոլանտական կառավարութիւնը մերժած է անցագիր տալ խորհրդային պատուիրակութեան: Օրակարգի գլխաւոր հարցերէն մէկն է միացեալ ճակատ՝ աշխատաւորական հոսանքներու:

Բրիտանական գործադուլը

Այլ եւս անխուսափելի է Անգլիոյ ոստայնանկներու գործադուլը, բանակցութիւնները ձախողած ըլլալով: Եթէ կարելի չըլլայ վերջին պահուն գտնել բանուորներուն, վերահաստատելով 5000 նամբուած գործաւորներ, Լանքաշիրի 250,000 ոստայնանկները պաշտօնապէս գործադուլ պիտի հռչակեն վաղը, երկուշաբթի: Արդէն 20,000 հոգի գործադուլի մէջ են մէկ ամիսէ ի վեր:

Վախ կայ որ յառաջիկային ասոնց միանան նաեւ մանարանի բանուորները, 200,000 հոգի, որոնք տակաւին կը շարունակեն բանակցութիւնները:

Ամէն կողմէ դիմումներ կ'ըլլան կառավարութեան, որպէս զի միջամտէ եւ ելք մը գտնէ, բանի որ, այս գործադուլին հետեւանքով, պիտի տուժեն նաեւ փոխադրութեան ընկերութիւնները եւ հանքերը:

Ամերիկեան տագնապը վերջացած?

Նախագահ Հուվըր նաւ մը խօսելով խումբ մը գործարանատէրերու առջեւ, լաւատես յայտարարութիւններ ըրաւ տնտեսական կացութեան մասին: «Ամերիկայի ելմտական տագնապը վերջացած է», շեշտեց նախագահը: Ցետոյ, ակնարկելով տագնապին ազդեցութիւնը զանազան ճարտարագործութեանց վրայ, աւելցուց.

— *Պատկերը փոխուած է հիմա: Կրնանք ապահովութեամբ յուսալ թէ այլ եւս օտար ոսկին չպիտի քաշուի մեր հրապարակէն, որովհետեւ օտար պետութիւնները գրեթէ քաշած են մեր քով ունեցած ոսկիի մեծ մասը ժողոված ենք այս կացութեան: Թէեւ չատ կորուստներ կրեցինք, բայց մեր ուժերը դիմացան հարուածին: Վատահութիւնը կը վերահաստատուի, ոսկիի հոսանքը կը վերսկսի թափիլ դէպ ի մեզ եւ եւրոպական պետութիւնները կը վերսկսին իրենց չահարկումները մեր հրապարակին վրայ: Դրամը դէպ ի չքաւորութիւն կը վերադառնայ չարաթական 20 միլիոն տոլարի համեմատութեամբ: Մեզի կը մնայ չարունակել պայքարը ճարտարագործական եւ հողագործական ճակատներուն վրայ: Ճակատամարտը կանդ առած է, բայց պատերազմը չէ վերջացած տակաւին:*

ՄԻՇՏ ՀԱՅ ԿԱՐՄՐՈՒԿՆԵՐ

Անցեալ շաբթու, Հալէպի «Քասթէլ էլ Հարամի» թաղին ոստիկանութիւնը ձերբակալած է Արսէն Տէր Աբրահամեան անուն երիտասարդ մը որ համայնավարական թռուցիկներ կը բաժնէր:

Իր քննութիւնները շարունակելով, ոստիկանութիւնը յաջողած է գրաւել Արսէնի տունէն թռուցիկները տպող գործիքները:

Հալէպի համայնավարներուն պետը Հայ մը ըլլալով, բազմաթիւ հայ երիտասարդներ անոր ծուղակին մէջ կ'իյնան ու կը զոհուին տասեր մը ի վեր:

ՀԱՅ ԵՐԵՍԻԹԱՆՆԵՐ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԷՋ

Սուրիոյ մարզպանը Ֆրանսայի արտաքին նախարարութեան վաւերացրած է տուած է Լիբանանի Սահմանադրութիւնը, որ վերաքննուած ու բարեփոխուած էր հանրապետութեան նախագահ Պ. Շարլ Տէպլասի եւ Մարօնի պատրիարք ամենապատիւ Առիտայի հետ:

Վերաքննուած Սահմանադրութիւնը, որ լայնօրէն սեղմած է երեսփոխանութիւններու թիւը, Լիբանանի խորհրդարանին մէջ երկու աթոռ սահմանած է Հայերուն:

Ազդակ կ'իմանայ թէ մարզպանութիւնը որոշած է այն երկու Հայերը որոնք պիտի դնեն իրենց թեկնածութիւնը յառաջիկայ ընտրութիւններուն համար:

ՏԱԳՆԱՊԸ ՊԱՂԵՍՏԻՆԻ ՄԷՋ

Ձմրան եւ ամրան հունձքերը վնասուած ըլլալով, եւ միւս կողմէ նկատի առնելով որ Պաղեստինի Ֆէլլահները թշուառութեան մատնուած են, կառավարութիւնը 173,000 պաղեստին. ոսկի կամ հարիւրին 70 գեղչեց նախատեսուած տասանորդը, բացառութիւն կը կազմէ կիտրոնը, որ շատ յաջող բերք կը խոստանայ:

ԱՂԱԲԵԿՈՎԻ ԴԱՏԸ

Պուքրէշի վերաքննիչ ատեանը առջի օր տուաւ իր վճիռը՝ Ազաբէկովի առեւանգման դատին առթիւ: Դատարանը նկատելով որ, հակառակ մանրակրկիտ քննութեանց, կարելի չէ եղած բացարձակ փաստեր գտնել Ազաբէկովի առեւանգման փորձի մասին, եւ միւս կողմէ ընդհ. դատախազը միայն մանր յանցաքննութիւններ կը յիշէ, խորհրդային հպատակ Կրիշան, պուլկար վաճառական Յոնչէֆը եւ յունական Ֆիլոմէլ նաւուն հրամանատարը դատապարտեց հինգական ամիս բանտարկութեան, անցագրի օրէնքին դէմ շարժած ըլլալով: Ֆրանսացի Լբֆօֆ անպարտ արձակուեցաւ եւ անմիջապէս Փարիզ վերադարձաւ:

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ ՄԷՋ

Այսօր եւ վաղը, բաղաքական եւ տնտեսական կարեւոր որոշումներ պիտի տրուին Գերմանիոյ մէջ: Ամբողջ երկիրը տենդագին կը սպասէ վարչապետին յայտարարութեան: Բացարձակապէս գաղտնի կը պահուին տրուած որոշումները. բայց լրագրկներ կը հաւաստեն թէ նոր սահմանափակումներ պիտի հաստատուին օտար ներածումներու դէմ, հողագործական եւ անտառային ապրանքներու համար: Ցետոյ երեք միլիառ ոսկի մասէի պարտադիր փոխառութիւն մը պիտի կիսուի, հանրօգուտ շինութեանց համար, որոնք աշխատանք պիտի ստեղծեն 250,000 բանուորներու:

Բաղաքական գետնի վրայ եւս, ծանրակշիռ որոշումներ պիտի տրուին: Վարչապետը ստորագրել պիտի տայ խորհրդարանին լուծման հրամանագիրը, որոշած ըլլալով իշխանութիւնը պահել եւ երկիրը վարել տիրաբար:

73 ԺԱՄ ԼՈՂԱԼՈՎ

Զուիցերիացի օդնաւորդ մը, Ռութ Լիցիկ, 73 ժամ եւ 47 վայրկեան անընդհատ լողաց, կտրելով համաշխարհային մրցանիշը զոր մինչեւ հիմա կը պահէր Անգլուհի մը: Այս վերջինը կրցած է լողալ միայն 72 ժամ:

Բսան հազար հանդիսատեսներ ներկայ էին այս յանդուգն փորձին:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼՈՒՅՍՆ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԳՐԱԿԱՆ

„ՏՈՒՆ ԱՐ ՍԵՓԱԿԱՆ,,

— :-: —

Ամառը Հայկ Նահապետ իւրաքանչիւր տարի կ՚անցնէր Ծաղկաձորի մէջ, ուր ունէր ընդարձակ ամառանոց մը։ Ամառանոցին մէջ կ՚ապրէին նաեւ անոր ամուսինը՝ Նուրէ Դպրեան եւ անոր քոյրը՝ Ազնիւ։

Հայկ Նահապետ...

Ամառանոցին մէջ ամէն ինչ կը յիշեցնէր Նուրէին անցեալը։ Ամէն անկիւն, ամէն ծառ, ամէն ծաղիկ, ամէն ճամբայ կը յիշեցնէր անոր անցեալը։ Ամէն տարի, երբ Նուրէ կ՚ուզէր ամառանոց երթալ, Հայկ կ՚ըսէր.

— Ինչո՞ւ կ՚ուզես երթալ հոն։ Հոն ամէն ինչ կը յիշեցնէ քեզի անցեալը։ Ինչո՞ւ կ՚ուզես տանջել ինքզինքդ։

Նուրէ կը պատասխանէր.

— Ուզեցի՛ր թէ չուզեցի՛ր, անցեալը միշտ մեզի հետ է։ Ինչո՞ւ ուզենք զայն մոռնալ։ Ինչո՞ւ ուզենք ջնջել մեր կեանքի ամենագեղեցիկ էջերը։

Հայկ Նահապետ...

Ամառանոցին մէջ Նուրէ կը գտնէր իր ամուսնոյն հետ անցուցած երջանիկ օրերը։ Հոն էր անոր ամուսինը, հոն էր անոր սէրը։ Հոն էր անոր կեանքը։ Ամառանոցին մէջ Նուրէ կը գտնէր իր ամուսինը, որ մահացած էր։

Հայկ Նահապետ...

Ամառանոցին մէջ Նուրէ կը գտնէր իր ամուսինը, որ մահացած էր։

ՀԱՅԵՐԷՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱՑԻԱՅԻ
(ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿՐԱՑԻԱ)

Հայաստան ճանաչի իայոյական

Ա.

ՖԱՆԱՏԻԿՈՍ ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՐԸ

ՄԻՆՉԵՎ ՀԱՅՐԵՆԻՔԸ ԱՆՀԱՆԳԻՍՏ ՉԻ ԼԻՆԻ ԻՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՀԱՄԱՐ։ ՀԱՅՐԸ ՄԱՅՐ Է, ՈՐ ՄԱՅՐԸ ԿԱՐԵԼԻ Է ՍԻՐԵԼ ԻՐ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐԸ։ ՀԱՅՐԸ ՄԱՅՐ Է, ՈՐ ՄԱՅՐԸ ՊԱՏՐԱՍՏ Է ՄԵՌՆԵԼ ՄԱՅՐԱԿԱՆ ՀՈՂԻ ՀԱՄԱՐ։

Յ. Հ. Դ.

Փարիզ եւ արուարձաններ

ՍԱՐՍԷԼ-Ամենուվիլ-լէ-Կոնէսի հնթակոմիտէն Ռագմիկ եւ Հրայր խումբերը ստիպողաբար ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ այսօր կիրակի կէսօրէ վերջ դամբ Յէն ընկ. Պուճիկեանի բնակարանը, rue du Parc.

Դպրոցասէր Տիկնանց վարժարան

1 Bld. du Nord, Le *R*aincy (S. et O.)

Վարժարանը՝ հայերցի դաստիարակութեան հետ, իր աշակերտուհիներուն կ'ապահովէ միջավայրի համապատասխան ուսում:

Հայերէն եւ ֆրանսերէն լեզուները կ'աւանդուին հատասար խնամքով: Ուսման բոլոր ճիւղերը կը պահեն իրենց մասնաւոր տեղը:

Աշակերտուհիներու արձանագրութիւնը կը սկսի Օգոստոս 15ին: Նիւթական անձուկ պայմաններու մէջ գտնուողներու զաւակները պիտի ընդունուին իբր կիսաթոշակ:

Պայմաններու համար դիմել վարժարանին ցնօրէնութեան, գրաւոր կամ անձամբ, երեքշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթ կէս օրէ վերջ:

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏ, Կեանքը, Ֆ. Ազատեան 15 *ֆրանք, ԾԱՆՕԹ ԴԻՄԱՐԵՐ ՈՒ ՊԱՏՄՈՒԱԾՔՆԵՐ,* Գ. Զօհրապ 20, *ՆԱՀԱՏԱԿ ԳՐՈՂՆԵՐ* (Տ. Զէօլիւեան եւ Ռ. Սեւակ), Ա. Սեւան 15, *ԱՐԵՒՈՏ ՃԱՄԲԱՆ,* Մաննիկ Պէրպէրեան 10, *ԵՏՔԸ,* Էրիխ Մարիա Ռեմարք 20, *ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆԻ ՄՏՔԵՐԸ,* Ֆրիստ.Միքայէլեան 10, *ԽԵՆԹԸ եւ ՋԱԼԱԼԷՏԻՆ՝* Րաֆֆի 25, *ՎԱԼԱՆԹԻՆ,* Ժորժ Սան 20, *ԹԷՐՁԱՆՕ,* (Բիւզանդիոնի կայսրուհին) 25, *ԱՊՐՈՒՄՆԵՐ,* Մալխաս 50, *ԳՆԴԱԿԱՁԱՐՈՒԱԾՆԵՐԸ,* Ռէն 20, *ԵՐԵՔ ԸՆԿԵՐՆԵՐԸ,* Ղ. Մելոյեան 10, *ՄԱԼԻՀԱ ՀԱՆԷՄ,* Ե. Օտեան 2 *հատոր* 30 *ֆր., ԺԻՏԼՈՒՀ ԵՒ ԺՕՒԼԻՆ,* Ա. Պէրնէտ 2 *հատոր* 65 *ֆր., ՍԻՄՕՆ ՓԷՂԼԻՎԱՆ* 25, *ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԱՂՋԻԿԸ,* Ֆասիմ 2 *հատոր* 25, *ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ,* Յ. Ալոճեան (Թոզմերի) 12.50, *ՏԱՒԻԴ ԵՒՈՒԼԵԱՆ,* Գ. Կառվարենց 20, *ԱՐԵՒԵԼՔԷՆ ԱՐԵՒՄՈՒՏՔ,* Ղասանիկ 5, **QUATRE CONFÉRENCES SUR L'ARMÉNIE, Fr. Macler 35, LES RIRES D'UNE CHARMEUSE DE SERPENTS, Armen Ohanian 15.**

Դիմել՝ ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ, 51 rue Monsieur-le-Prince, Tél. Danton 88-65, *ուր կը գտնէք նաեւ ֆրանսերէն եւ հայերէն ամէն տեսակ գրքեր:*

ՏՊԱՐԱՆ ՋԱԻԷՆ

36, ՐՒԻ ՏԷ ՏՕՄԻՆԻՔԷՆ, ՄԱՐՍԷՅԼ

Սեփականատէր ՋԱԻԷՆ ՆԱՀԱՊԵՏԵԱՆ, վկայեալ վենետիկի Մուրատ-Թափայէեան վարժարանէն:

Մարսիլիոյ միակ տպարանը, որ օժտուած է հայերէն աւելի քան 20 տեսակ տառերով, բոլորովին նոր, մօտերս բերուած՝ Պոսոյ ծանօթ գէորգեան ձուլարանէն:

Ստանձնած է արդէն վարժապետեանի ե. տարուայ «Ուղեցոյց Մարսէյլի» տպագրութիւնը:

Իր մօտ կը տպագրուի «Հաճընի» ամսագիրը:

Կը կատարէ իտալացի եւ ֆրանսացի շարք մը առեւտրականներու տպագրական բոլոր գործերը, անսխալ տպագրութեան երաշխաւորութիւն:

Ճաշակ, խղճամիտ գին եւ ճշդապահութիւն:

Imp. Zaven, 36 rue des Dominicaines, Marseille

Prix modérés, Travail soigné, Livraison rapide

Plomberie Couverture

Eau, Gaz, Appareils sanitaires, installation dégout

Ամրցելի գիներով: Ցանձնարարութիւնները կ'աւարտին որոշուած օրը: Գոհացում կը տրուի ամենադժուարահաճներուն:

Դիմել՝ A. TATOULIAN, 12bis rue Eli, Gentilly, Seine

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ դաշտահանդէս, «Կոմիտաս» երկսեռ երգչախումբի, այսօր Կիրակի Մէտոնի անտառին մէջ:

Ժամադրավայր կար տէ ղ'Էնվալիտ, առաւօտ ժամը 8.30—9:

Կը հրաւիրուին բոլոր երկսեռ անդամները, համակիրներն ու բարեկամները:

ՀՐԱՒԷՐ

Շաւիւլի եւ շրջականերու եկեղեց. ընկերակցութիւնը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ քսան տարիքը լրացուցած իր շրջանի բոլոր հայրենակիցները այսօր Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին մանկապարտէզին սրահը, 20 Ave. de Ville d'Avray, Chaville: Օրակարգ՝ կարեւոր խնդրոյ մը առթիւ խորհրդակցելու համար:

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R. Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Արմատ. եւ նոր մեթոտ, գարմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան' ժեններ. հիւանդութիւն եւ վարիսի: Ամէն օր 9—12, 2—8, Կիրակի 9—12:

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ *շատ վարժ թրիքօ հիւսողները, ունենալով աշխատութեան իրաւունք: Կարելի է ներկայանալ իրենց մօտէ ներով երկուշաբթի օր, առաւօտեան ժամը 9ին,* Yola, 9 rue Marbeuf, *Փարիզ:*

Imp. A. DER (Agopian)
7, Rue Damesme, Paris (13)
Le Gérant H. STEPHAN

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ ՀԱՅԵՐԸ ԿԸ ԳՏՆԷՆ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆԸ

CHEZ JOSEPH

91 Rue Moncey

Պանդոկ ամէն յարմարութիւններով

ՎԱՐՁՈՒԷ *կահաւորուած գեղեցիկ սենեակ մը (ընտանիքի մէջ) ամիսը 260 ֆր.: Դիմել* Mme. Gulian, 15 St. Marcel, *Paris (13):*

ՎԱՐՁՈՒԷ *գեղեցիկ յարկաբաժէն մը երկու սենեակ, մեծ խոհանոց, W.C. վարձք, շարժ եւալէն միասին 4400 ֆրանք: Մանրամասնութեանց համար դիմել՝ Պ. Պաղտասարեանի,* 173bis rue des Pyrénées, *Փարիզ (20):*

ՀԱՅ ՕՐԻՈՐԴ ՄԸ ԳՈՐԾ ԿԸ ՓՆՏՌԷ

Հայ օրիորդ մը գործ կը փնտռէ հայ տունի մը մէջ եւ կամ կարի վերաբերեալ, համեստ պայմաններով: Կը ներկայացնէ լաւագոյն յանձնարարականները: Գրել Շ.Նարդունիի, ցառաջի հասցէով:

Վարձու խանութ

Լուսաւոր, կազ, ելեկտրականութիւն, առանց բըփբիգի, յարմար դերձակի, սափրիչի, կոշկակարի եւ ամէն առեւտրական գործի համար: Դիւրաժատելի պայմաններ: Դիմել Տէր-Յակոբեան տպարան, 17 rue Damesme, մէթրօ Թօլպիաք:

ՍԵԳՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ

Վիրաբոյժ - ատամնաբոյժ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱՔՈՒԼԹԷԷՆ

14 Rue Lagrange, PARIS (5)

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՈՍԿԻ ԲՈՒՐՈՆԻ, ՊՈՒԺԻՃԻ եւ ԱՏԱՄՆԱՇԱՒԻ

Բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործո ւթիւն

Կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն 8, առտուները ժամադրու թեամբ, կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր:

Métro St. Michel *կամ* Maubert-Mutualité

ՏՕՔԹ. ՍՊԱՐԹԱԼԻ

ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Նախկին գլխաւոր բժիշկ եւ վիրաբոյժ իզմիրի Ազգ. հիւանդանոցին

44 Rue Poissonnière. ՄԷԹՐՕ՝ Bonne Nouvelle

Ընդունելութիւն ամէն օր ժամը *14—18* եւ ժամադրութեամբ

Մետաքսեղէն եւ թաւիշներ

Unis et inprimés, soie naturelle et artificielle

ՄԱՐՇԷԻ ՅԱՏՈՒԿ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ

ՖԷՐՄԱՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

26 Rue des Capucins եւ 2 Rue Romarin, LYON

Հեռաձայն Burdeau *34-07*, հեռագրական հասցէ Fermanef, Lyon

Հայերու ժանապրավարը

ճաշարան **ՓԼՕՐԻԱ**

61 Rue Monsieur le *P*rince, PARIS (6e)

ՄԷԹՐՕ Օտէօն եւ ՍԷն Միշել Հեռաձայն Danton 52—73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՃԱՇԱՐԱՆ CAUCASE

23 Rue de la Huchette, Métro St. Michel

Ռուսական եւ արեւելեան համեղ կերակուրներ՝ պատրաստուած յայտնի խոհարարներու կողմէ:

Ճաշի միջոցին անընդհատ նուագ

Prix Fixe 4 պնակ կերակուր՝ 6 ֆրանք

Հրաւէր բոլոր փափկաճաշակներուն

ճաշարան **ԳՕՐՕ**

34 Rue St. Lazare, *P*aris (9)

Արեւելեան եւ եւրոպական համեղ եւ խնամուած կերակուրներ

Գինները շատ դիւրամատչելի, արագ եւ անվրէպ սպասարկութիւն

Մի մոռնաք իր անուանի մածունը

ՏՈՒՐՔ ԵՒ ՀԱՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Ձեր համարակալութեան, տուրքի գործողութեանց եւ առեւտրական ձեւակերպութեանց համար դիմեցէք

Դաւիթ Թանիրեանի

6 *P*assage Violet, *P*aris (10) *ԱՄԻՍԸ 50 ՖՐԱՆԲ*

Հայրենակիցներու ուշադրութեան

Սուլթաններու Սուլթանը, աշխարհի սուրբերուն Թագաւորը, խմողին մարսողութիւնը կը դիւրանայ եւ հաճոյալի ժամանց մը կ'ունենայ: Պահանջեցէք ձեր նպարավաճառատուներէ *Կեդրոնատեղի* 92 *R*ue d'Angoulême

S. TOROSSIAN

Մէթրօ Ccuronnes եւ Parmentier

Ծանօթ.— կեդրոնատեղիէն չորս անգամէն կամ միանուագ *1* քիլօ գնողներու կը տրուի նուէր:

REALISATION IMMOBILIERE

Կը հրաւիրենք բոլոր անոնք որ տուն շինել պիտի տան, չի կնքել ոեւէ անձնառութիւն, առանց մեզի խորհուրդ հարցնելու:

Ամէն դիւրութիւն շինութեանց եւ փոխառութեանց համար: Երկար պայմանաժամ նուազագոյն տոկոսով:

Դրուած դրամագլուխին վրայ *100*ին *70* եկամուտ կ'ապահովենք տարեկան: Ունինք նաեւ վարձու յարկաբաժիններ եւ աշխատանոցներ:

Խորհրդակցութիւնները ձրի են, ժամը 2էն *6.30*:

Նշանեան *20, Passage Prado,* (մէթրօ Սէն-Ջընի)

Tricots TERZIAN

20 Rue Mélingue, Paris

Tél. Botzaris 22-98 Métro Buttes-Chaumont

ՓԱՐԻԶԻ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ ԹՈՒԻԶՈՅԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Կ'ՈՒԶՈՒԻ թիւ *10* մեքենայ ունեցող եւ տունը աշխատող գործաւորներ: Լաւագոյն վճարումով: Մուտ սեզոն չունեցող եւ ապրին *12* ամիս աշխատող միակ թուիքոյի գործարանը:

E. TER-MINASSIAN

Export und import, Komissionen und Vertretungen

Ցանձն կ'առնէ կատարել Գերմանիոյ մէջ վաճառքը հում նիւթերու (չոր պտուղ, ադիք եւ այլ ապրանքներ), ինչպէս նաեւ գնումը դարձեալ Գերմանիոյ ամէն կարգի ապրանքներու:

Կը ստանձնէ ներկայացուցչութիւնը առեւտրական, վաճառականական եւ արդիւնաբերական հաստատութեանց:

Հասցէ՝ Motzstr 29, Berlin w. 30, Allemagne.

20 ԺԱՄԷՆ

ՓԱՐԻԶ - ԼԻՈՆ - ՄԱՐՍԷՅԼ - ՆԻՍ

եւ նոյն ճամբուն վրայ ու շրջակայքը բոլոր մեծ ու փոքր տեղերը հանդիպելով երթեւեկարձի

Հայ փոխադրական ապահովագրութիւն

կը փոխադրուի ամէն տեսակ ապրանք, կարասի, եւլն., եւլն.,

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐԵԱԼ, ԱՊԱՀՈՎ ԵՒ ՎՍՏԱՀԵԼԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐ ԵՒ ՏՈԿՈՒՆ ԳԱՄԻՕՆՆԵՐՈՎ

Շաբաթը երեք անգամ կանոնաւոր երթեւեկ

ԽՒՍՏ ԴԻՒՐԱՄԱՏՈՒԵԼԻ ԳԻՆ (երկուասեր հատածանուութեամբ)

Դիմել կամ գրել հետեւեալ հասցէներուն՝

Մ. ՄԻՐԱՔԵԱՆ Մ. ՄԵԼԻՔԵԱՆ Ա. ՄԱՍԼԱՔԵԱՆ

ՓԱՐԻԶ *ԼԻՈՆ* *ՄԱՐՍԷՅԼ*

4 Route Stratégique 19, Rue Pasteur 30, Rue Ste. Barbe

VANVES (Seine) LYON (Rhône) MARSEILLE (B.duR.)

***Etude de Me BERNARD WAHÉ* (ՊԷՕՐԷՔՃԵԱՆ)**

(12 année)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Droit Français et International Privé

18, Rue Dauphine, Paris (6e) Tél. Danton 73-9

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փորձ արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ հաշտարար դատարաններու առջեւ, կուտայ certificats de coutumes-ներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԵՒ ՃԱՐՏԱՐԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ

ԵԹԷ *կ'ուզէք ձեր գործի տետրակները կանոնաւորել՝ ճշգրիտ ու կանոնաւոր տոմարակալութեամբ մը եւ ձեր հաշիւները համաձայնեցնել տուրքի վերջին օրէնքներուն հետ.*

ԵԹԷ *դատակոչեր ստացած էք huissier-ներէ.*

ԵԹԷ *պայմանագրութիւններ ունիք շարադրելիք կամ կնքելիք.*

ԵԹԷ *կ'ուզէք հաշիւի կարգադրութիւն մը կամ ժամանակամիջոցի մը ստանալ.*

ԿՐՆԱՄ ՁԵԶԻ ԱՄԵՆԱԱՐԱԳ ԿԵՐՊՈՎ ԳՈՀԱՑՆԵԼ

Դիմեցէք **Պ. ՓԱՐՄԱԳ***ի,* 28, Bld. de Strasbourg, **Paris (X).** Tél. Botzaris 17.64

որ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9էն 12, եւ կամ ժամադրութեամբ իր գրասենեակներուն մէջ:

ASSOUAD et KOKORIAN

56 Rue du Fbg. Poissonnière, PARIS (10)

Tél. Provence 52—15

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԿԷՍ ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ՓՈՔՐԱՔՁԵՆ

Կը ծախենք քրէպի տը շին (մէթրով), ժիւփեր, ռոպեր, քորսաներ, քրէպի տը շինէ, արուեստական մետաքսէ եւ բուրդէ էշարփներ: Լաւագոյն ապրանքներ ամէնէն աժան գիներով:

ՄԻՋԱԶԳԱՑԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. հիւանդանոցներու

Պատուոյ մէտալլ Ֆրանս, առողջապահ. նախարարութենէն

Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)

Téléphone: TRINITÉ 59—54

Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.30էն 7.50, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրութեամբ) Կիրակի եւ տօն օրերը 10—12:

Հոն կը կատարուին՝ Ռ. ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, շղթանկարում (radiographie), գեր-մանիշակագոյն, յետ-կարմրագոյն եւ ուլտրակէնեան դարմանում (radiothérapie profonde), Նաեւ Տիաթերմիի բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմաթիւ հիւանդութիւններու գործուած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազգակներն են:

Թոքախտաւորներու համար **pneumothorax**ի գործողութիւն: Ձակաշիճախտային կարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ):

Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնաճական, Քեղադրական եւ Ֆրենան մէթոտներ:

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց ծննդամիզային եւ վէներային հիւանդութիւններու համար:

Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք:

Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ հիւանդներուն.

Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54: Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
30
ՕԳՈՍՏՈՍ
1932

30 AOUT
1932

Ը. ՏԱՐԻ Թիւ 1969 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ

Զօրանալու, զարգանալու եւ տարածուելու լայն հնարաւորութիւններ ունին, վերջապէս, երիտասարդական միութիւնները, ի՛նչ անունով ալ կոչուին:

Ոչ միայն հնարաւորութիւն, այլեւ պարտականութիւն:

Որովհետեւ, գաղութներու ինքնապաշտպանութեան պայքարին մէջ, ամէնէն ծանր հոգը կ'իյնայ երիտասարդութեան վրայ: Թէ՛ բնական օրէնքով, եւ թէ՛ ներկայ պայմաններու բերումով:

Եւ ընդհակառակն,— տրամադրելի ուժերը կը նօսրանան եւ դիրքերը կը պարպուին:

Անցնող տասը տարիները աւելի չեչտեցին այս իրականութիւնը, եւ աւելորդ է ճառ խօսիլ:

Ինքնապաշտպանութեան կռիւը տիրաբար վարելու համար, ամէն բանէ առաջ անհրաժեշտ է խանդավառութիւն: «Պատմութեան թթխմորը», ինչպէս կը կոչէ Մուսոլինի: Ուրիշ խօսքով, մակարդը որ եւ է չարժման:

Արդ, խանդավառութիւնը անհրաժեշտ, բնական յատկանիշն է երիտասարդութեան, ի՛նչ ազգի ալ պատկանի:

Իսկ երիտասարդութիւն մը որ զրկուած է ո՛ր եւ է խանդավառութենէ, իր գերեզմանն է որ կը պատրաստէ իր ձեռքով:

×

Կա՞յ խանդավառութիւն գաղութներու երիտասարդութեան մէջ:

Այո՛: Երբեմն խանդավառութենէ աւելի բան մը կ'ալեկոծէ երիտասարդ բազմութիւնները:

Կա՛ն ժամանակներ առաջ ծերացածներ ալ: Ինչպէս եւ գոհերը՝ նահանջականութեան (défaitisme):

Այդ բոլորը մէկդի դնելով, կը տեսնենք որ խանդավառութեան ալիքը ծնունդ առած է բազմատեսակ միութիւններու,— գրական, մարզական, լսարանական, եւն.: Դժբախտաբար բոլորն ալ՝ ժժգոյն կամ սահմանափակ:

Բոլոր գաղութներուն մէջ ալ, կը վխտան «երիտասարդաց»ները եւ «ճառաչդիմասիրաց»ները, զանազան տիտղոսներով: Կան որ ծնած են մեռնելու համար: Ուրիշներ կը տոկան ու կը գործեն զարմանալի չարքաշութեամբ: Սակայն եղածը պահելով:

Չունինք, տակաւին, երիտասարդական միութիւն մը, որ ընդգրկէր երիտասարդութեան լաւագոյն, ընդունակ զանգուածը:

Եւ ընդհակառակն, չափազանց յաճախադէպ են խաչաձեւումները ու անյաւտումները,— 25–30 մէկ դրօշի տակ, 50–60 ուրիշ:

Որպէս զի չխրինք ընդհանուր խօսքերու մէջ, մէկ–մէկ յիշենք ինչ որ ունինք հրապարակի վրայ, իբրեւ իսկապէս երիտասարդական չարժում:

×

Ահա՛ Հ. Ց. Դ. Պատանեկան Միութիւնները: Կորիզներ՝ ամէն կողմ: Փարիզ–Մարսէյլէն մինչեւ Աթէնք, Սուրիա եւ Ամերիկա:

Շարժումը արմատ ձգած է ու կը տեւէ: Բայց չունի համապատասխան ծաւալում:

Անոնք որ 1922ի գաղթէն յետոյ հիմը դրեր էին Պատ. Միութեանց, հետզհետէ կը քաշուին —տարիքի բերումով— եւ կը նեռուին աւելի լայն ասպարէզներ: Իսկ նոյն թափով համրանքներ չեն հասներ իրենց եռեւէն:

Չեն հասներ ոչ թէ խանդավառութեան, այլ աչխատանքի պակասէն:

Ահա Զ. Ո. Մ.ը: Տարիները եկան զարնուեցան իր կողերուն. բայց ան մնաց անտաշան, եւ նոր ծրագիրներ կ'որոճայ, իր վերջին պատգամ. ժողովին առթիւ:

Դժբախտաբար այս Միութիւնն ալ ունի կայուն վիճակ:

Եղածն է որ կը պահուի, մինչդեռ աւելի քան ժամանակ էր բազմապատկուելու, եթէ ոչ իր դրօշին տակ համախմբելու ապրելեան սերունդին մեծամասնութիւնը:

Անշուշտ նիւթական զժուարութիւններն ու տեղական պայմաններն են որ կը կոտրեն Զ. Ո. Մ. թեւերը: (Ինչպէս ուրիշ Միութեանց պարագային):

Բայց, այդ պարագան չի կրնար արդարացնել մեր երիտասարդները, քանի որ ինքնապաշտպանութեան կռիւ ունինք:

Անըմբռնելի է ինքնապաշտպանութեան ճակատ մը, առանց երիտասարդութեան:

Ահա Հ. Մ. Ը. Մ.ը: Տասնամեակ մը ունի եռին, բայց կը թուի թէ եղածն ալ զժուար կը պահէ: Գոնէ Ֆրանսայի մէջ:

Անցեալ տարի, պատգամ. ժողով մը ունեցան, որ տեւեց աւելի քան...վեց ամիս: Արդիւնքը՝ չորչորուն ծրագիր–կանոնագիր մը, որ կը կարծենք թէ մինչեւ այսօր ալ դարակներու մէջ կը մնայ, ըովհետեւ... չեն կրցեր տպագրական ծախք ճարել:

Այդ ծրագրով, եւ օրուան պահանջներու բերումով, Հ. Մ. Ը. Մ.ը իր նիւթական եւ բարոյական գործունէութեան հարիւրին 75ը պիտի յատկացնէր արիներու խումբերը կազմակերպելու: Կարելի եղածին չափ շատ մանուկներ այլասերումէ փրկելու:

Մինչդեռ, երեք տարիներու ընթացքին հազիւ 2—300 հոգի կրցած է կազմակերպել: Չհաշուելով Հայ Արիներու Միութիւնը, որ կը յամառի անջատ գործել:

Ահա, վերջապէս, բազմագոյն «Լսարանականներ»ն ու «Ճառաչդիմասիրացներ»ը, որոնց անդամները կը համբուրեն տասնեակներով:

Գոնէ այս ճակատին վրայ վրդովիչ է խաչաձեւումը կամ սահմանափակումը:

Մասնաւորապէս արեւելեան գաղութներու մէջ, եթէ կարելի չէ միեւնոյն քաղաքին երիտասարդութիւնը համախմբել մէկ միութեան շուրջ, երկուքն ալ չարիք չպիտի համարէինք, եթէ, անջատ գործելով հանդերձ, իրար լրացնէին: Ու ճիգ թափէին կարելի եւ չափ շատ երիտասարդութիւն հաւաքելու: Երկու սեռէն ալ:

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԴԷՊԻ ԱՆԱՍՆՈՒԹԻՒՆ

— :-: —

Հետզհետէ կը զարգանայ ու կը ծաւալի նոր աղանդ մը, — մերկապաշտութիւն:

Ամէն տարիէ այրեր եւ կիներ, բացարձակապէս մերկ, խմբական պրոտոյտներ եւ մարզաւիճներ կը կատարեն, համախմբումներ կը սարքեն: Իրենց նշանախօսքը՝ վերադարձ դէպ ի բնական օրէնք:

Օրէնք մը, որ անշուշտ չի գոհանար մերկանալով:

Անոնք ունին իրենց թերթերն ալ, մասնաւորապէս Գերմանիոյ մէջ, ուր այրեր, կիներ, պատանիներ եւ աղջիկներ կամ երախաներ կ'երեւան առանց լաթի կտորի մը: Եւ զանազան դիրքերով: Նստած, պառկած, թեւ թեւի, դէմ դիմաց, անտառին մէջ կամ գետի մը ափը:

Շարժումին զարգացման հետ, անհամութիւնները ալ կը բազմապատկուին:

Իրարու կը յաջորդեն դատերը:

Քանի մը շաբաթ առաջ, Փարիզի մէջ, ամուսնալուծման վճիռ ստացաւ կին մը որ բողոքած էր իր մերկապաշտ «գլխաւոր»ին դէմ:

Այս կինը ինքն ալ մերկապաշտ մը եղած էր ժամանակին. բայց տեսնելով որ չափ ու սահման չկայ, նահանջած էր:

Իսկ ամուսինը ոչ միայն անվկանդ յառաջ տարած էր ուսումն ու մարզանքը, այլ եւ իր 12 եւ 15 տարեկան աղջիկներն ալ վարժեցնելով, իր եւ անոնց լուսանկարները հանել տուած էր բողոքովին մերկ, եւ զրկած իրենց՝ օրկանին, որ անմիջապէս հրատարակեց:

Լուսանկարը կը ներկայացնէր մերկանդամ հայրը: Իսկ երկու թեւերուն վրայ՝ իր մօբէ մերկ աղջիկները...

Ջհամբերեց մայրը, եւ դատ բացաւ: Դատարանն ալ իրաւունք տրուաւ, ամուսնալուծում վճռելով, եւ այրը դատապարտելով պարէն վճարելու կնոջ:

Առողջ մարզանքի մը վարժելու եւ սեռական բնազդը կանոնաւորելու պատրուակին տակ, աւելի վատառողջ մոլութիւններ կ'արծարծէ եւ անասնական կիրքեր կը գրգռէ մերկապաշտութիւնը, — կ'ըսէր վճռագիրը:

Անշուշտ որ արդար է այս եզրակացութիւնը: Մանաւանդ մեր ժամանակներուն համար:

Ջհասկցայ թէ կիներ՞ն ինչու կապկօրէն կը հետեւին այս այլանդակ ճոխութեան, երբ այս պողոտաներէն մինչեւ Աթէնք, Սեւանիկ, Սոֆիա կամ Պէյրութ, միայն բարակ մետաքս մըն է որ կը ծածկէ իրենց մարմինը, առանց թեւերու, եւ առանց գուլպայի եւ մնացեալ մանրամասնութեանց:

Աւելորդ հարցում:

Եթէ կինը կապիկի ճաշակ չունենար, կրնա՞ր կին մնալ...

ՎԱՐԱԶ

ՉԻՆԱՑԻՆԵՐԸ ՎԵՐՍԿՍԱՆ ԿՌԻԻԸ

Մուքդէնէն կը հեռագրեն օգոստոս 29 Թուականով.—

Բազմաթիւ Չինացի զինուորներ առտուն կանուխ յարձակեցան ճափոնական օդանաւային կայանին, անթելի կայանին, զինարանին եւ ուրիշ դիրքերու վրայ: Հրդեհներ ծագեցան զինարանին եւ օդանաւային կայանին մէջ: Բոլոր տրամադրելի հրասայլերը, ինչպէս եւ զինուորներն ու ոստիկանները դրկուեցան ճակատ: Բուռն կռիւներ տեղի կ'ունենան խաղաքին մէջ եւ շրջակաները:

— :-: —

ԿՈՐՍՈՒՆՑԱ՞Ն.— Շաբաթ օրէն ի վեր լուր չկայ այն երկու ամերիկացի օդանաւորդներէն, որոնք անցեալ երեքշաբթի ճամբայ ելեր էին Նիւ Եորքէն, Ատլանտեանը կտրելու համար:

Մինչեւ հիմա կատարուած խուզարկութիւնները ապարդիւն անցած են: կը կարծուի թէ երկու երիտասարդները ծովն իյնած եւ անհետ կորսուած են:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Ռուս մասնագէտներ Թուրքիոյ մէջ

Մոսկուայէն Պոլիս հասած բամպակի ճարտարագործութեան մասնագէտներու յանձնախումբ մը, նախագահութեամբ Փրոֆ. Օրլովի, որ տիրական դեր կատարած է հնգամեայ հին ծրագրի մէջ եւ հիմա նորը կը պատրաստէ:

Յանձնախումբը լայն ծրագիր մը ունի աչքի առջեւ: Թրքական ճարտարագործութիւնը մինչեւ հիմա մեծ ուշադրութիւն չէ նուիրած հում նիւթերու, քանի որ ներածուած նիւթերը ազատ էին մաքսաւուրքէ: Այս կերպով, մինչ Թուրքիա մեծ քանակութեամբ հում նիւթ կը ներածէր, չէր կրնար նոյն նիւթերը ծախել օտար հրապարակի վրայ: Ռուս մասնագէտներուն գլխաւոր գործը պիտի ըլլայ որոշել թէ այդ նիւթերը ինչպէս կարելի է գործածել տեղին վրայ: Այս նպատակով, արդէն իսկ ձեռնարկած են լայն պտոյտի մը, որ երկու ամիս պիտի տեւէ: Ստացուած արդիւնքին համաձայն, պիտի որոշուի թէ ո՛ւր գործարաններ պիտի չինուին: Մեքենաները Ռուսիա պիտի ապսպրուին, Լոմէթ վաչայի հետ կնքուած պայմանագրութեան համաձայն:

Մօտերս ռուս մասնագէտներու նոր խումբ մը պիտի գայ Թուրքիա, ճարտարագործութեան եւ հանքային դրամատան օդնելու եւ չաքարի եւ ուրիշ ճարտարարուեստներու մասին ընդարձակ ծրագիր մը կազմելու համար:

Սեղմումներ կը սպասկանան

Ֆրանսայի վարչապետը Մանչի կղզիները կը դանուի այս միջոցին, իբրեւ թէ Վիքթոր Հիւկոյի մասին գրելիք գործի մը համար նիւթեր հաւաքելու: Իրականին մէջ, Պ. Էռիօ տեսակցութիւններ պիտի ունենայ Անգլիոյ նախարարներուն հետ: Իրեն կ'ընկերանայ ներքին նախարար Շօթան, որ չերմ կուսակից է անգլ եւ֊ֆրանսական բարեկամութեան: Այս միջոցին կղզիները կը գըտնուի նաեւ Անգլիոյ ներքին նախարարը:

Այս առթիւ, խորհրդակցութիւններ պիտի կատարուին երկու երկիրներու միջեւ ծագած ներքին խնդիրներու մասին: Այսպէս, պիտի քննուի անցագիրներու հարցը: Օտարականներու մուտքի խնդիրը մեծ դժուարութիւններ կը պատճառէ թէ Անգլիոյ եւ թէ Ֆրանսայի մէջ: Վերջին ամիսներու ընթացքին երկու կողմէն ալ կրկնապատկուած են խստութիւնները, որպէսզի ծանօթ ոճրագործներ չկարենան անցագիր ստանալ, որպէսզի առողջապահութիւնը ապահովուի, եւ յետոյ՝ օտարականներ չկարենան տիրանալ այն գործերուն զոր կրնան կատարել երկու երկիրներու քաղաքացիները:

Անշուշտ քաղաքական խորհրդակցութիւններ ալ պիտի կատարուին: Իսկ Պ. Էռիօ իր մասին պիտի ուսումնասիրէ կիրճսիլի այն բնակարանը զոր Վիքթոր Հիւկօ դնեց 1856ին եւ ուր գրեց «Թշուառները» եւ «Ծովու Աշխատաւորները»:

"Վերադարձ դէպի Ասիա,,

Ինչպէս գրեցինք, ճափոնական կառավարութիւնը որոշեց ճանչնալ Մանչուրիոյ անկախ պետութիւնը, առանց սպասելու Ազգերու Դաշնակցութեան քննիչ յանձնախումբի տեղեկագրին: Ազգերու Դաշնակցութեան ընդհ. ժողովը յետաձգուած է Սեպտ. 26ին, որպէսզի յանձնախումբը ժամանակ ունենայ իր տեղեկագիրը պատրաստելու: Բայց ճափոն կ'ուզէ կատարուած իրողութեան առջեւ դնել պետութիւնները. մանաւանդ որ, երկրին մէջ օրէ օր կը զօրանայ նոր չարժում մը,— «վերադարձ դէպի Ասիա»: Այս չարժման եռեւը կեցած են բանակին սպաները, որոնք ընդունելով հանդերձ որ բարդութիւններ պիտի ծագին, եթէ ճափոն քաշուի Ազգերու Դաշնակցութենէն, կը պնդեն թէ արեւմտեան պետութեանց հետ գործակցութիւնը միայն նուաստացում բերած է իրենց, եւ ոչ համապատասխան տնտեսական բարգաւաճում: Հետեւաբար, ինչպէս Հիթլէրեանները, անոնք փարած են «ինքն իրեն բաւելու» վարդապետութեան: Անոնք նոյնիսկ ուժ կուտան կարգ մը ընկերվարական գաղափարներու, որոնք չատ կը նմանին Հիթլէրեաններու դրած սկզբունքներուն:

Մանչուրիոյ հետ կնքուելիք դաշնագիրը այդ նոր պետութիւնը պիտի դնէ ճափոնի խնամակալութեան տակ: Ազգերու Դաշնակցութեան միւս անդամները անցեալ գարնան քուէարկեցին բանաձեւ մը, որով յանձն կ'առնեն չճանչնալ ո՛ր եւ է հողային կամ վարչական փոփոխութիւն որ յառաջ եկած է զինու զօրութեամբ: Իսկ Ամերիկան յատկապէս դիրք բռնած է: Ցոյս չկայ որ Անգլիա եւ ուրիշ կառավարութիւններ յաջողին հաշտեցնել Ազգերու Դաշնակցութեան հեղինակութիւնը եւ ճափոնի յաւակնութիւնները. հետեւաբար, վախ կայ որ ճափոն քաշուի Ազգերու Դաշնակցութենէն:

Չինուորական դասէն յետոյ, ճափոնի երկու մեծ կուսակցութիւններն ալ ուժ կուտան «դէպ ի Ասիա» չարժումին:

Կացութիւնը Գերմանիոյ մէջ

Վարչապետ Ֆօն Փափէն կիրակի օր խօսեցաւ իր մեծ ճառը, պարզելով կառավարութեան քաղաքականութիւնը: Նախ չեչտեց թէ՝ իր պետական ըմբռնումին հիմքն է պահպանողականութիւն եւ քրիստոնէութիւն: Ցետոյ, խստօրէն ճաղկեց Հիթլէրի գործունէութեան ձեւերը: «Ես չեմ կրնար ընդունիլ թէ իր դրօշին տակ համախմբուած փոքրամասնութիւնը գերմանական ամբողջ ազգը կը ներկայացնէ: Եթէ ես այսօր կը պայքարիմ Հիթլէրի դէմ, ես եմ եւ ոչ թէ ինք որ կը հետապնդեմ իր միլիոնաւոր կուսակիցներուն նպատակը,— կուտիլ՝ կուսակցութեանց տիրապետութեան, անարգարութեան եւ կամայականութեան դէմ»:

Ցետոյ անցնելով ծրագրին, վարչապետը պարզեց այն միջոցները որոնք ձեռք պիտի առնուին, հողագործութիւնը քաջալերելու համար: Դրամը պիտի պաշտպանուի եւ կառավարութիւնը

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԴՈՒԼԸ

Ինչպէս կը նախատեսուէր, շաբաթ օր գործադուլ հռչակեցին Լանքաշիրի մանարաններու 200,000 բանուորները: Այս տակաւին մէկ մասն է բո՛ւն բանուորութեան, որ հետզհետէ պիտի խառնուի հոսանքին: Վէնին գլխաւոր պատճառն է օրավարձերու կրճատման հարցը: Սակայն բանակցութեանց խզման գլխաւոր պատճառն էր 3000 ճամբուած բանուորներու վերահաստատման խնդիրը: Եթէ շարժումը ծաւալի, 400,000 բանուորներ փողոց պիտի թափին: Գործատէր եւ բանուոր, երկու կողմերն ալ կ'ընդունին թէ այս տագնապը ողբալի հետեւանքներ պիտի ունենայ: Մանարանատէրերու դաշնակցութեան նախագահը յայտարարեց այս առթիւ.

— Եթէ գործադուլը շարունակուի, հարիւրաւոր մանարաններ պիտի սրճանկանան եւ հազարաւոր ոստայնանկներ անգործութեան պիտի դատապարտուին անորոշ ժամանակով: Ջեռնհաս շրջանակներու մէջ կը հաշուեն թէ գործադուլը օրական 1,500 հազար սդերլին (132 միլիոն ֆրանք) պիտի արժէ գործատէրերուն եւ սէնտիմէնտներուն, որոնք կը հոգան պայքարին ծախքերը:

Գործադուլը հռչակուեցաւ կատարեալ խաղաղութեամբ: երկու կողմերն ալ վճռած են պայքարիլ մինչեւ վերջը, ինչ որ ալ ըլլան հետեւանքները:

ՆՈՐ ՏԱԳՆԱՊ ՄԸ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԷՋ

Մեծ յուզում կը տիրէ Մ. Նահանգներուն մէջ, արմտիքի գիներու անկման հետեւանքով: Թզգտի ագարակապանները, որ հեզութեամբ կը կոչուին «կարագի եւ հաւկիթի արշաւախումբ», բանակ մը կազմած են եւ Ուաշինկդընի վրայ կը քալեն, պահանջելու որ աւելի բարձր գիներ որոշուին հողագործական արտադրութեանց համար: Գնդացիրներով եւ հեղձուցիչ կազերով սպառազինուած գինուորներ կը սպասեն նամրուն վրայ:

Կացութիւնը ծանր է նաեւ Շիքակոյի մէջ: Հողագործները որոշած են խաղաքը զրկել իրենց արտադրութիւններէն, եթէ գոհացում չտանաւն: Աստիճան մը յաջողած են իրենց այսձեռնարկին մէջ, կրկնապատկելով կաթին գինը: Նախապէս շարժումը համակրութիւնն կը վայելէր, բայց հանրային կարծիքը հետզհետէ պաղեցաւ եւ ընդհարումներ պատահեցան: Ոստիկանութիւնը հարկադրուեցաւ միջամտել, ապահովելու համար հողագործական արտադրութեանց եւ արջառի ազատ փոխադրութիւնը:

ՄՈՒՍՈԼԻՆԻ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿԷ ՃԱՌԵԼ

Վերջին ռազմափոթերու առթիւ, Մուսոլինի ճառ մը խօսելով սպանեցաւ, ըսաւ.

— «Այս ռազմախոթերը, զոր ես յղացայ եւ հրամայեցի, կատարելապէս համապատասխանեցին իրենց նպատակին: Տասնըհինգ տարուան ուշադիր ուսումնասիրութիւններ եւ զինուորական կարգապահութիւն, եւ հինգ տարուան տիրական ղեկավարութիւն պատերազմական, ծովային եւ օդային նախարարութեանց, ինծի իրաւունք կուտան յայտարարելու թէ մեծ ռազմախոթերը ոչ միայն օգտակար են, այլ եւ անհրաժեշտ, ոչ միայն անհրաժեշտ են, այլ եւ անխուսափելի: Ահա այս է տասը տարուան մեր իշխանութեան արդիւնքը: Եղաւ ժամանակ մը երբ այս ոգին չկար. ռազմախոթերի կուզային առանց խանդավառութեան, զօրակոչին կը պատասխանէին ինչպէս տարապարհակ աշխատանքի մը: Այսօր ամէն բան փոխուած է. խանդավառութիւն կայ. այն խանդավառութիւնը զոր ես ինծի օր մը կը կոչէի «պատմութեան թթխմորը»:

ՀՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ նաեւ նպատակը,— կուտիլ՝ կուսակցութեանց տիրապետութեան, անարգարութեան եւ կամայականութեան դէմ»:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼԵՌՆԱՇԽԱՐՀ

Ամենաերկար ճանապարհը

Ամենաերկար ճանապարհը
Ոչ թե ծովն է, ոչ էլ ցամաքը,
Ոչ թե անապատն է ավազոտ,
Ոչ էլ ամպերի ճամփան բոց,
Ամենաերկար ճանապարհը
Ոչ թե ձմեռն է, ոչ թե գարուն,
Ոչ թե ամառն է, ոչ աշունը,
Ոչ էլ ամպրոպն է ահեղ,
Ամենաերկար ճանապարհը
Ոչ թե ցերեկն է, ոչ թե գիշեր,
Ոչ թե ամիսն է, ոչ տարին,
Ոչ էլ ամենաերկար տարին,
Ամենաերկար ճանապարհը
Ոչ թե ծերն է, ոչ թե մանուկ,
Ոչ թե ուղտն է, ոչ ձին,
Ոչ էլ ամենաերկար ուղտը,
Ամենաերկար ճանապարհը
Ոչ թե ճամփան է, ոչ ոտքը,
Ոչ թե ճամփորդն է հոգնած,
Ոչ էլ ամենահոգնած ճամփորդ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

(ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐԱԿԱՆ)

Հայաստան ճեմական եւ յուրախական

Ք.

ՓՈՂՈՑԱՅԻՆ ՀԱՑԱՍՏԱՆ

Երեւան դէպ ամառնային տաստակերտն Մարի – Նուռուզ տարածութիւնը (*), գիտուէնը ցամաքած Մարի լճակի հովտին մէջ, ճեմարանի մօտ, ծաղկաստուերոտ ակունքներու մէջ, ինչպէս նաեւ Ծաղկաձորի, Կարմրաշէնի, Քանաքեռի, Հրազդանի, Ամանորեայ, Ջրաշէնի, Ֆրանսական դպրոցի, Ազատութեան հրապարակի, Ամերիկեան համալսարանի, Ֆրանսական հիւանդանոցի, Ամերիկեան հիւանդանոց

չպիտի խառնուի մասնաւոր տնտեսութեան: Պէտք է նոր վատահութիւն ներշնչել անհատական նախաձեռնութեան: «Մինչեւ հիմա տնտեսական բոլոր ճիգերուն արդիւնքը կ'երթար կը լեցուէր հատուցումներու դանապեան կարասը: Բայց այսօր, մենք ազատած ենք այդ բեռէն: Արտասահմանի մէջ ամէն տեղ եւ մասնաւորապէս Ամերիկայի մէջ նոր յոյսեր յառաջ բերաւ Լօզանի խորհրդաժողովը: Պէտք է մենք ալ մեր կարգին յիշենք թէ Լօզանէն իվեր մեր աշխատանքին պտուղը անճնապէս մեզի է որ օգտակար կ'ըլլայ: Այսպէս ստեղծուած է տնտեսական վերականգնումի առաջին պայմանը»:

Ֆօն Փափէն այս առթիւ չեշտեց թէ գործազրկութիւնը գլխաւոր խնդիրն է երկրին համար: Այս պատճառով ալ, կառավարութիւնը ընդարձակ ծրագիր մը պատրաստած է: Երկու միլիառ մարքի դրամագլուխ մը պիտի տրամադրուի, գործերը դիւրացնելու համար: Կառավարութիւնը եռ կեցած է բանի փոխառութեան մը ծրագրէն: Բարեփոխումներ պիտի կատարուին նաեւ տուրքերու գանձման մէջ, եւ կարելի պիտի ըլլայ գործ ճարել 1,700,000 գործազուրկներու:

Այրի տիկին Սօֆի Միքայէլեան եւ զաւակները եւ ազգականները սրտի խորունկ կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց ամուսնոյն, հօր եւ ազգականին՝

ՄԻՀՐԱՆ ՄԻՔԱՅԷԼԵԱՆԻ

դառնադէտ մահը:

յուղարկաւորութիւնը կը կատարուի այսօր, երեքշաբթի առաւօտ, ժամը *10.30*ին Lariboisière-ի (կար տի Նօրի մօտ) հիւանդանոցին մէջէ:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՏԱՐՕՆ - ՏՈՒՐՈՒԲԵԱՆի Հայրենկց. միութեան փարիզի մասնաճիւղի նոր վարչութեան անդամներն են.— ատենապետ՝ պետրոս վարդանեան, գանձապահ՝ տիգրան տիրոեան, քարտուղար՝ լեւոն ջոնիկեան: Խորհրդականները՝ Խաչիկ Մկրտիչեան եւ յարթեթ յարութիւնեան: Թղթակցութիւնները պիտի ըլլան ի֊հետեւեալ հասցէին.— Léon Doniguian, 52, Rue Isidor Neujahr. Bagneux (Seine).

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԱՅԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէջ. Շաքէ: Արմատ. եւ նոր մէքոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան' ժեներ. հիւանդութիւն եւ վարիսի: Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12:

ՀԱՅ ՕՐԻՈՐԴ ՄԸ ԳՈՐԾ ԿԸ ՓՆՏՌԷ

Հայ օրիորդ մը գործ կը փնտռէ հայ տունի մը մէջ եւ կամ կարի վերաբերեալ, համեստ պայմաններով: Կը ներկայացնէ լաւագոյն յանձնարարականները: Դրել Շ. Նարդունիի, ցառաջի հասցէով:

Վարձու խանութ

Լուսաւոր, կազ, ելեկտրականութիւն, առանց րըփրիգի, յարմար դերձակի, սափրիչի, կօշկակարի եւ ամէն առեւտրական գործի համար: Դիւրաժատելի պայմաններ: Դիմել տէր-ցակոբեան տպարան, *17* rue Damesme, մէթրօ Թօլպիաք:

Imp. A. DER (Agopian)
7, Rue Damesme, Paris (13)
Le Gérant H. STEPHAN

Ց.

Գ. Հ.

Գաւառ

Լիոնի մարզպետ խումբի խմբական ժողովը, այս շինգշաբթի երեկոյ ժամը *8.30*ին գրադարանի սրահը: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Անդամներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

Լիոնի կայծակ խումբը ստիպողաբար իր ընկերները ժողովի կը հրաւիրէ վաղը, չորեքշաբթի երեկոյ, ժամը *8.30*ին, Գրադարանի սրահը:

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԵՒ ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Շ. Ց. Դ. կուկունեան խումբի, հովանաւորութեամբ Շ. Ց. Դ. Լիոնի կոմիտէի, մասնակցութեամբ ՅԷՍԻՆի կոմիտաս երգչախումբի, (դեկ. Ա. Գ. մելքոնեանի) եւ դերասան Մ. Մարութեանի:

24 Սեպտ. Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Գ. Թաղապետարանի սրահը: Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ:

Կը խնդրուի բոլոր կազմակերպութիւններէն նկատի ունենալ այդ թուականը:

Դերասան Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆի ներկայացումները

1932 Սեպտեմբեր 17ին Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.45ին
Société Savantes*ի մէջ* (28 rue Danton)
Ղեկավարութեամբ հանրածանօթ դերասան
Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆի
եւ մասնակցութեամբ երգչուհի դերասանուհի
ՏԻԿ. Ե. ԲԱԴԱԼԻ
կը ներկայացուի

ԲՈՒՐ

(Տրամ 5 արար)

Հեղինակ՝ Է. Վոյնիչ
Թարգմանեց՝ Լ. Շանթ
Բեմի վերածեց՝ Մ. Մարութեան

Կը մասնակցին՝ տիկ. Ե. Բադալ, Պ. Պ. Ա. կոթիկեան, Սերժ Թորոսեան Ս. Մաքսուտեան, Ա. Յարաֆեան, Ե. Գրիգորեան, Գազազեան, եւայլն:

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐԸ Ա. 20, Բ. 15, Գ. 10, Դ. 5 ֆր.

Տոմսերը կը ծախուին բոլոր հայկական ճաշարաններուը, Գրատուն Հրանտ-Սամուէլ 51 rue Mr. le Prince *եւ լուսանկարիչ Phébusի մօտ:*

ՇԱՒՕԹ.— Նոյն խաղը կը ներկայացուի Լիոնի մէջ Հոկտ. 22ին, Էմիլ Զօլայի մէջ եւ 23ին Տէսինի մէջ, հայ ժողովրդական նորածնունդ սրահին մէջ:

Երգչուհի Տիկ. Բագալի երգահանդէսները տեղի կ'ունենան Հոկտ. 2ին Վիէնի մէջ, Հոկտ. 8ին Լիոնի եւ 8ին Տէսինի մէջ:

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏ, կեանքը, Թ. Ազատեան 15 ֆրանք, ՇԱՒՕԹ ԴԻՄԱՒՈՐ ՈՒ ՊԱՏՄՈՒԱԾՔՆԵՐ, Գ. Զօհրապ 20, ՆԱՀԱՏԱԿ ԳՐՈՂՆԵՐ (Տ. Զէօկիւրեան եւ Ռ. Սեւակ), Ա. Սեւան 15, *ԱՐԵՒՈՏ ՃԱՄԲԱՆ*, Մաննիկ Պէրպէրեան 10, *ԵՏՔԸ*, Էրիխ Մարիա Ռեմարք 20, *ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆԻ ՄՏՔԵՐԸ*, Քրիստ. Միքայէլեան 10, *ՀԵՆԹԸ եւ ՋԱԼԱԼԷՏԻՆ՝* Բաֆֆի 25, *ՎԱԼԱՆԹԻՆ*, ժորժ Սան 20, *ԹԷՐՁԱՆՕ*, (Բիւզանդիոնի կայսրուհին) 25, *ԱՊՐՈՒՄՆԵՐ*, Մայիաս 50, *ԳՆԴԱԿԱՀԱՐՈՒԱԾՆԵՐԸ*, Ռէն 20, *ԵՐԵՔ ԸՆԿԵՐՆԵՐԸ*, Ղ. Մելոյեան 10, *ՍԱԼԻՒԱ ՀԱՆԸՄ*, Ե. Օտեան 2 *հատոր* 30 *ֆր.*, *ԺԻՒՏՔՈՒ ԵՒ ԺԱՔԼԻՆ*, Ա. Պէրնէտ 2 *հատոր* 65 *ֆր.*, *ՍԻՄՈՆ ՓԻՔԼԻՎԱՆ* 25, *ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԱՂՋԻԿԸ*, Քասիմ 2 *հատոր* 25, *ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ*, Յ. Ալոճեան (Իզմիրլի) 12.50, *ՏԱՒԻՂ ԵՒՈՒԼԵԱՆ*, Գ. Կառվարենց 20, *ԱՐԵՒԵԼՔԷՆ ԱՐԵՒՄՈՒՏՔ*, Ղուտանիկ 5, **QUATRE CONFÉRENCES SUR L'ARMÉNIE, Fr. Macler 35, LES RIRES D'UNE CHARMEUSE DE SERPENTS, Armen Ohanian 15.**

Դիմել՝ ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ, 51 rue Monsieur-le-Prince, Tél. Danton 88-65, *ուր կը գտնէք նաեւ ֆրանսերէն եւ հայերէն ամէն տեսակ գրքեր:*

Tricots TERZIAN
20 Rue Mélingue, Paris
Tél. Botzaris 22-98 Métro Butte-Chaumont
ՓԱՐԻԶԻ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ ԹՈՒԻԿՈՑԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Կ'ՈՒԶՈՒԻ թիւ *10* մեքենայ ունեցող եւ տունը աշխատող գործ... ուորներ: Լաւագոյն վճարումով: Մոռթ սեզոն չունեցող եւ ... րին *12* ամիս աշխատող միակ թուիքոյի գործարանը:

ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ ԲԱՑԱՌԻԿ ԱՌԻԹԷՆ
ՁՄՐԱՆ ԿԱՐԱԳԸ ԱՊԱՀՈՎԵՑԷՔ ԱՄԱՌՈՒԱՆ ԱԺԱՆ ԳԻՆՈՎ
ՐԱՆի ՈՐ ԳԻՆԵՐՈՒ ՁԳԱԼի ԲԱՐՁՐԱՑՄԱՆ ՆԱԽՕՐԵԱԿԻՆ ... ԳՏՆՈՒԻՆՔ, ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՍ ՍՈՑՆ ՊԱՀԱՆՋՔԸ ՆԱԶՍՏ ՈՒՆԵՆԱԼՈՎ, ԲԱՑԱՌԻԿ ԳԻՆՈՎ ՎԱՃԱՌՄԱՆ ՍԿՍԱԾ Է:

Անարատ կարագ	5% աղուած, քիլօն	*12.50*	Ղրշ.
» »	3% » »	*12.75*	»
» » *demi salé*	1½% » »	*13.50*	»
Հալէպի հալած անարատ կարագ		*17.—*	»

2—5—10 քիլօնոց գոցուած եւ ժաքուր տուփերու մէջ, յանձին բնակարան: Մեծաքանակ գնումի բացառիկ գներ:

Դիմել՝ Comptoir Général des Beurres, 74 Rue Georges, Paris (14). Tél. Seg. 70-07, 70-88.

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԵՒ ՁԱՐՏԱՐԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ

ԵԹԷ *կ'ուզէք ձեր գործի տետրակները կանոնաւորել՝ ճշգրիտ ու կանոնաւոր տոմարակալութեամբ մը եւ ձեր հաշիւները համաձայնեցնել տուրքի վերջին օրէնքներուն հետ.*

ԵԹԷ *դատակոչեր ստացած էք huissierներէ.*

ԵԹԷ *պայմանագրութիւններ ունիք շարադրելիք կամ կնքելիք.*

ԵԹԷ *կ'ուզէք հաշիւի կարգադրութիւն մը կամ ժամանակամիջոցի ստանալ.*

ԿՐՆԱՄ ՁԵԶԻ ԱՄԵՆԱԼԱՒ ԿԵՐՊՈՎ ԳՈՀԱՑՆԵԼ

Դիմեցէ՛ք **Պ. ՓԱՐՄԱԳ**ի, 28, Bld. de Strasbourg, Paris (X). Tél. Botzaris 17.64
որ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9էն 12, եւ կամ ժամադրութեամբ իր գրասենեակներուն մէջ:

Տեսիլի մէջ «Յառաջ»ի գործակալն է
Պ. ՎԱՀԱՆ ՀԻՒՍԵԱՆ
41, Maison l'Aurore, DÉCINES, (Isère)

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԾ ԵՆ

Նահատակ Գրագէտներու Բարեկարգիր

ՄԱՏԵՆԱՇԱՐԻՆ վեց հատորները

Ռ. Զարդարեան, Հրանդ, Գեղամ Տէր Կարապետեան, Գեղամ Բարսեղեան, Ա. Արփիարեան, Զօհրապ:

Պատրաստուելու վրայ են առաջին շարքին ինացեալ վեց հատորները:

Տիգրան Չէօկիւրեան, Եր. Սրմաքէշխանլեան, Եր. Օտեան, Ար. Յարութիւնեան: Տ. Սեւակ, Տ. Զրաքեան:

Բաշալերեցէք այս գեղեցիկ ձեռնարկը: Ամէն մէկ հատոր կ'արժէ 20 ֆրանք: Դիմել՝ M. Barsamian, 121 Rue Marcadet, Paris (18)

CABINET V. YARJANIAN
JURISCONSULTE
54, Rue La Fayette, Paris (9) (Métro Cadet) Tél. PROVENCE 87-53
Կ'ստանձնէ Առեւտրական, Պատժական, Քաղաքային ամէն տեսակ դատեր: Իրաւագիտական խորհրդակցութիւններ, բոլոր դատական եւ վարչական գործերու համար, գրաւոր կամ բերանացի: Նախարարութեանց եւ բոլոր պաշտօնատուներու մօտ վարչական եւ իրաւական դիմումներ: Հայ առեւտրականներու եւ անհատներու մասնաւոր դիւրութիւններ պատուագնի վճարման համար, նկատի առնելով ներկայ տնտեսական տագնապը: Մասնաւոր սպասարկութիւն քաղաքային եւ կրօնական ամուսնալուծման դատերու համար: Արագութիւն եւ գաղտնապահութիւն: Դիմեցէք եւ պիտի գտնէք ամէն գոհացում: Գաւառներէն եւ արտասահմանէն եղած դիմումներուն կը պատասխանուի անմիջապէս:

Հայերու ժամադրավայրը
ճաշարան **ՖԼՕՐԻԱ**
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէօն եւ սկէն Միշել Հեռաձայն Danton 52—73
Արեւելեան եւ եւրոպական խնասուած կերակուրներ

Միջազգային դարմանատուն
ՏԷՐ ԵՒ ՏՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ
Նախկին բժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. հիւանդանոցներու պատուոյ մէտալյ Ֆրանս, առողջապահ. նախարարութենէն հաստ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)
Téléphone: TRINITÉ 59—54
Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.50էն 7.50, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամ... Քեամք) կիրակի եւ տօն օրերը 10—12:
Հոն կը կատարուին՝ ֆ. ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, շողանկարում (diographie), գեր-մանիշակագոյն, յետ-կարմրագոյն եւ ուէօնկէկենան դարմանում (thérapie profonde), նաեւ Տիաթէրմիի բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմաթիւ հիւանդութիւններու գործուած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են:
Թոքախտաւորներու համար **pneumothorax**ի գործողութիւն: Հակաչիճախտային խարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ):
Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնեցածական, Թելադրական եւ ... եան մեթոտներ:
Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս արանց եւ կանանց ծննդամիզային եւ վէներային հիւանդութիւններու համար:
Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք:
Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ հիւանդներուն.
Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54: Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rb

Պուա Քոլոնպի մէջ «Յառաջ» կը ծախուի
Պ. ԱՌԱՔԵԼԵԱՆի արձարաւիճի մէջ
CAFE ARARAT
345 Ave. Argenteuil, Bois-Colombes

ԲՈՒՌ

(ՎԷՊ 1830Ի ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ՕՐԵՐԷՆ)

Հեղինակ՝ Է. ՎՈՅՆԻՉ — Թարգմ. Լ. ՇԱՆԹ

Ջեմման նայեց նրա երեսին, երբ տալիս էր բանալին: Հասկանում էր, որ դա մի պատրւակ էր միայն իրենց առանձին թողնելու:

— *Մենք իրար հետ կը խօսենք դեռ վաղը.* — ասաց Ջեմման: *Առաւօտեան ժամանակ կը լինի, երբ իրերը կը կապեմ ու կը վերջացնեմ:*

— *Ա՛խ, այո՛, ժամանակ դեռ շատ կայ: Ձեզ մի բան էլ ուզում էի հարցնել, Բիվարէց, բայց կը խօսենք ճամբին: Լաւ է կէտումին ուղարկէք քնելու, Ջեմմա, ու ինքներդ էլ ցած խօսէք: Ուրեմն տասնըմէկին, ցտեսութիւն:*

Ու դուրս ելաւ գլխի մի թեթեւ շարժումով ու ժպտուն, եւ ամուր փակեց իր ետեւից տան դուռը. Թող հարեւանները իմանային, որ տիկին Բօլլայլ հիւրերը գնացին արդէն:

Ջեմման իջաւ խոհանոց, գիշեր բարի ասաց կէտումին ու դարձաւ սենեակ մի դաւաթ սեւ սուրճ դրած ափսէին:

— *Չէ՞ք ցանկալ մի քիչ պառկէք.* — հարցրեց նա: — *Ամբողջ գիշերը չէք քնելու:*

— *Ա՛խ, ոչ. կը քնեմ Սան – Լօրէնցում, մինչեւ հազուստները պատրաստեն:*

— *Այն ժամանակ դոնէ սուրճ խմեցէք: Սպասեցէք մի վայրկեան, ձեզ պիսքուի բերեմ:*

Եւ երբ իջաւ գետնի ու բացաւ պահարանի ստորին աչքը, Բոռ յանկարծ ծուեց դէպ ի նրա ուսը:

— *Ի՞նչ ունիք տեսնենք այդտեղ: Ա՛խ, չոքոլա ու կարամէլ: Վա՛յ, արքայավայել քաղցրեղէն է:*

Ջեմման նայեց նրա այդ բերկրանքին, մի թեթեւ ժպիտով:

— *Շաքարեղէն սիրո՞ւմ էք: Ես միշտ պահում եմ Ձեզարէի համար:*

Այդ տեսակէտից նա մի իսկական եբախայ է:

— *Ի՜իրա՞ւ: Այն ժամանակ նրա համար նորը ճարեցէք, իսկ սրանք կը տաք, որ տանեմ հետս: Կարամէլը կը դնեմ գրպանս, եւ նա կը փոխարինէ ինձ կեանքի կորցրած ուրախութիւնները: Ցոյս ունիմ, որ Թոյլ պիտի տան մի կտոր սառ – չաքար կրծելու, երբ ինձ կախելու տանեն:*

— *Սպասեցէք, ձեզ համար մի չաքարի տուփ ճարեմ, թէ չէ շատ է կպչուն: Շոքոլա՞ն էլ դնեմ մէջը:*

— *Ո՛չ· կ'ուտենք հիմա միասին:*

— *Բայց ես չոքոլա չեմ սիրում եւ ուզում եմ, որ այժմ նստէք մօտս ու լուրջ խօսէք: Չէ՞ որ հազիւ թէ մի անգամ էլ տեսնենք իրար նախ քան մեզնից մէկի սպանւելը եւ...*

— *Շոքոլա չի սիրում.* — *քրթմնջում էր Բոռը կամաց:* — *Լաւ, անուշ կ'անեմ առանձին: Չէ որ սա մահապարտի վերջին ընթրիքն է: Դուք այսօր բոլոր իմ քմայքներս կատարէք պիտի: Ամէնից առաջ ցանկանում եմ, որ նստէք այստեղ Թիւիլուաթուրին, եւ քանի որ ինձ առաջարկում էիք պատկել, ա՛յ կը պատկեմ այստեղ բոլորովին յարմար:*

Իջաւ գորգի վրայ, նրա ոտքերի մօտ, արմունկը յենեց Թիւիլուաթուրին ու նայեց Ջեմմայի երեսին:

— *Ի՛նչ գունատ էք: Դա նրանից է որ այդպէս սեւ էք նայում կեանքին ու չոքոլա չէք սիրում:*

— *Դէ՛, մի հինգ վայրկեան դոնէ լուրջ եղէք: Կեանքի ու մահու հարց է սա վերջապէս:*

— *Երկու վայրկեան էլ չեմ ուզում լուրջ լինել, անգթնա: Այդ պատւին ո՛չ կեանքը արժէ, ոչ մահը:*

Ալեց Ջեմմայի երկու ձեռքը ու խըփում էր թեթեւ՝ մատների ծայրովը:

— *Է՛, մի լինէք այդպէս լուրջ, Մեներվայի պէս: Թէ չէ խնդրի լաց կը լինեմ ու դուք կը խղճաք: Ես ուզում եմ, որ ժպտէք: Մի այնպիսի յանկարծ ժպիտ ունիք դուք: Խնդրում եմ, մի յանդիմանէք ինձ, անգթնա. եկէք միասին ուտենք մեր պիսքուին, առանց կուելու, երկու եղբօր պէս. չէ որ վաղը մահն է գալիս:*

Վեր առաւ քաղցր պիսքուին պնակից ու դդուչ կէս արաւ մէջից, ճղոցրէն բաժանելով եւ վրայի չաքարէ զարդը:

— *Թող սա մեր հաղորդութիւնը լինի, ինչպէս եկեղեցում: Առէք ու լսեցէք — այս է իմ մարմինս: Իսկ վրայից կ–կը խմենք գ–գինին միեւնոյն բաժակից· այդպէս է ընդունւած: Արէք խնդիրքս, իրրեւ յիշատակ···*

Ջեմման բաժակը դրաւ սեղանին:

— *Վերջ տուէք.* — *ասաց նա գրեթէ հեկեկալով: Բոռ նստեց, նայեց նրան ու նորից վերցրեց նրա ձեռքերը իր ձեռքի մէջ:*

— *Մոռանանք մի վայրկեան բոլոր հոգերը: Երբ մեզնից մէկը մեռնի, միւսը կը յիշի այս ժամը: Մոռանանք աղմկոտ ու տաղտկալի աշխարհը, որ մռնչում է մեր շուրջը· գնանք միասին, ձեռք ձեռքի, մահուան ծածուկ հանգստարանները ու պառկենք կապչի կարմիր ծաղիկների վրայ: Լռենք մի քիչ:*

Դրաւ գլուխը նրա ծունկին ու պէմքը ծածկեց ձեռքերով: Ջեմման կամաց հակւեց նրա վրայ ու դրաւ ձեռքը նրա գլխին: Այդպէս սահում էր ժամանակը, եւ երկուսից ոչ մէկը ոչ շարժւում էր, ոչ խօսում:

— *Սիրելիս, այժմ կէս գիշերի մօտ է արդէն,* — *ասաց կինը վերջապէս:*

Բոռ բարձրացրեց գլուխը:

— *Մի քանի վայրկեան ունինք ընդամէնը: Մարտինին խնդրի կը վերադառնայ եւ գուցէ մենք այլ եւս տեսնի միմեանց: Ինձ ոչինչ ասելու:*

Բոռ դանդաղ վեր կացաւ ... սենեակի միւս անկիւնը: Տիրոջ կեանքի լուծիչն:

— *Ես ձեզ ուզում եմ ասել ...* — *ասաց նա հազիւ լսելի:* — *Մ... ասեմ ձեզ···*

Կանգ առաւ ու նստեց լուռ... մօտ, ծածկելով դէմքը երկ... քով:

— *Ի՞նչ երկար ձիգ ունիք ուզում խղճալ.* — *շշնջեց Ջեմման:*

— *Ինձ կեանքումս ոչ ոք չէ ... ցել. մէկ էլ կարծում էի սիրո... ձեզ համար միեւնոյն է դա···*

— *Այժմ այդպէս չէ՞ք կարծ...*

Ջեմման մի վայրկեան սպասեց պատասխանին, յետոյ անցաւ ... կը ու կանգնեց նրա կողքին:

— *Ասացէք ինձ վերջապէս ճշ... տը: Մոռածեցէք, եթէ սպանեմ ... եւ ինձ ոչ, ես պէտք է ապրեմ ... կեանքս եւ երբեք պիտի չդի... հաստատ···*

Բոռ ամուր հուպ էր տալիս ... ձեռքերը:

(Շար...

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration — 17, Rue Damesme PARIS (13e)

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆԻՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԻՆ — Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 31 ՕԳՈՍՏՈՍ 1932 — 31 AOUT 1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1970 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

«ԴՐԱՄԸ ՈՒՐԿԷ՞ ԿԸ ԳՏՆԵՆ»

Էնկիւրին յամառօրէն կը հետապնդէ փոքրամասնութեանց լուծման կամ թրքացման քաղաքականութիւնը:

Բազմաթիւ փաստերու կարգին, ահաւասիկ վերջինը, հրատարակուած՝ այսօր իսկ: (Գ. էջ):

Թուրքիոյ Կրթական գործակալութիւնը չրջաբերական մը ուղղելով փոքրամասնութեանց եւ օտարականներու դպրոցական վարչութեանց, պահանջած է իրենց եկամուտներուն ցուցակները:

Այս առթիւ, թուրք թերթերը մէկ բերան կը հարցնեն.

— Օտար եւ փոխադրամասնութեանց դպրոցները շատ մը ծախքեր ունենալով հանդերձ, ի՞նչպէս կը մատակարարուին:

Ուրկէ՞ կը գտնեն դրամը:

×

Հարցումը, ինքնին, այնքան պերճախօս է որ, մարգարէ ըլլալու պէտք չկայ, հետեւանքները դուշակելու համար:

Տրուած հրամանին վրայ, դպրոցական վարչութիւնները պիտի ներկայացնեն իրենց ելքն ու մուտքը: Պատասխանը ստանալէ յետոյ, Էնկիւրին ուրիշ կարգ մը հարցումներ ալ պիտի ուղղէ, նոր կարգադրութիւններ պիտի ընէ, եւ իր թաթը պիտի դնէ մատակարարութեանց վրայ:

Մինչեւ հիմա, զգուշացած է այդ միջամտութենէն, ոչ թէ մեր սեւ աչքերուն համար, այլ համաձայն կոնկորտ ծրագրի մը, որ կը թելադրէ ամէն ինչ օրէնքի մը կապել եւ աղմուկ չհանել:

Արդէն, փոքրամասնութեանց դպրոցները ելած են համայնքներու ձեռքէն, եւ կապուած ուղղակի Մէարիֆին: Կառավարութիւնը չի ճանչնար ոչ Ուսումն. Խորհուրդ, ոչ Հոգաբարձութիւն, ոչ ալ Թաղ. Խորհուրդներու իրաւասութիւն:

Դպրոցները սահպուած են նշանակել մէկ – մէկ հիմնադիր – տնօրէն, որոնց բարի կամքէն կամ խղճմտանքէն կախում ունի իրենց գոյութիւնը, այս կամ այն ուղղութիւնը: Այս հիմնադիր – տնօրէնները ուղղակի ենթակայ են կրթական տեսչութեան: Տէր – տիրականը դպրոցին եւ պատասխանատու՝ կառավարութեան առջեւ. Թաղ. խորհուրդներուն կը մնայ մխայ դրամ ճարել: Մանաւանդ օրը օրին վճարել կառավարութեան կողմէ նշանակուած թուրք ուսուցիչներուն եւ ուսուցչուհիներուն թոշակները:

Հակառակ պարագային, դպրոցը անմիջապէս կը փակուի: Նոյն իսկ վերջնապէս: Արդէն մեծագոյն չնորհն է որ կ'ընեն, հանդուրժելով անոնց գոյութեան:

Հիմա այդ «չնորհ»ն ալ պիտի ցնդի, երբ կառավարութիւնը, հետզհետէ ձեռք առնելով դպրոցներու մատակարարութիւնը, քիթը կոխելով ամէն բանի մէջ, վճռէ թէ այս կամ այն դպրոցը բաւարար եկամուտ չունի. հետեւաբար պէտք է փակուի:

Ուշադրաւ է որ, այս յուրին հետ մէկտեղ, թուրք մամուլը վերջերս ողբեր կը հիւսէ փոքրամասնութեանց դպրոցներու գլխուն փաթթուած թուրք ուսուցիչներու նիւթական կացութեան մասին:

«Ձիւմհուրիյէթ»ն էր որ կ'աղաղակէր, օգոստ. 18ին.

— «Ինչո՞ւ համար յոյն տղու մը խօսած թուրքերէնը թուրք տղու մը խօսած թուրքերէնը չէ. ինչո՞ւ համար հայ տղու մը գրիչէն ելած թուրքերէնը թուրք տղու մը գրիչէն ելած թուրքերէնը չէ:

... եթէ կ'ուզենք ազատել այդ վարժարաններու մէջ թուրքերէն լեզուն, նախ եւ առաջ պէտք է որ թուրքերէնի ուսուցիչները ազատենք... Շատ հեռու ենք մէկ ձուկով 40 հոգի կերակրող Մարգարէի դարէն»:

Մինչդեռ, փոքրամասնութեանց դպրոցներուն վրայ նշանակուած թուրք ուսուցիչները երկու – երեք անգամ աւելի ժամավարձ կ'առնեն, քան հայ, յոյն կամ հրեայ ուսուցիչը: Եթէ չենք սխալիր, նախակրթարաններու համար ժամը 75 ղրուշ, իսկ բարձրագոյն վարժարաններու համար՝ 150 ղրուշ: Իրականին մէջ, ամսական 25 ոսկիով պաշտօնավարողները ոչ – թուրքերն են, ոչ թէ թուրքերը: Այն ալ, ամիսներով ապառիկ մնալու պայմանաւ:

×

Այս հարցին մէջ ալ, Էնկիւրին կը հետապնդէ քանի մը նպատակ միանգամայն:

Կը ձգտի ոչ միայն իր թաթին տակ առնել փոքրամասնութեանց եկամուտները, այլ եւ երեւան հանել նոր աւար: «Լքեալ» գոյքեր: Հաստութաթեր կալուածներ: Անշուշտ իր ձեռքով «մատակարարելու» համար զանոնք:

Ընդարձակ ծրագրի մը մէկ մասն է այս քաղաքականութիւնն ալ, փոքրամասնութիւնները անելի մատնելու, զանոնք յուսահատեցնելու եւ ցրուելու համար:

Անցեալ փետրուարին, Էնկիւրի ծրագիր մը հրատարակեց, որուն համաձայն չպիտի կրնան համախումբ ապրիլ միեւնոյն ցեղին պատկանող եւ թուրքերէն չգիտցող համայնքները:

Օրէնքին հրատարակութենէն անմիջապէս յետոյ, լուրթիւն հրամայուեցաւ: Բայց այդ չի նշանակեր թէ օրէնքը ետ առնուեցաւ:

Ընդհակառակն, լուրթիւնը աւելի դիւային հանգամանք մը կուտայ այդ չարաշուք ծրագրին:

Լուրթիւնը լաւագոյն միջոցն է, ծրագիրը կամաց – կամաց գլուխ հանելու:

Ահա տարիներէ ի վեր հանրաւաուներ կը բացուին հայաչատ քաղաք մը, Ֆէրիւիէի մէջ, հակառակ եղած բողոքներուն: Պարզապէս Հայերը զգուեցնելու եւ ցրուելու համար:

Եւ դեռ ուրիշ հրէշային կարգադրութիւններ:

... «Ուրկէ՞ կը գտնեն դրամը»:

Ի՞նչպէս կ'ապրին ըսելու ձեւ մը, որ կը ձգտի գաղտնիքներ հանգնալ, գաղտնի որոշումներ գործադրելու համար:

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ԵՐԳԱՐԱՆ

— :-: —

Հետաքրքրութեցայ թէ ի՛նչ գիրքեր կը գնէ մեր ժողովուրդը, ընթացիկ բացատրութեամբ մը՝ «ընթերցող հասարակութիւնը»:եւ հարցուցի Հրանտ Սամուէլին, մտնելով իր գով գրատունէն ներս:

— Ամէնէն աւելի երգարան կը ծախուի, յետոյ ազօթագիրք...

Հոգեբանական վերլուծման գեղեցիկ նիւթ է այս, — ճնճղել թէ ինչո՛ւ հայ ժողովուրդը, այսքան փլուզումներէ եւ բայբայումներէ յետոյ, տագնապի եւ տառապանքի մէջ, բան չի խնայեր ունենալու համար իր երգարանը: Չեմ ուզեր խօսիլ անոնց մասին, որոնք ազօթագիրք կը փնտռեն, — հոգեպէս տկար եւ ազգուն, բարոյապէս դիւրաթեք ու կրաւորական այս մարդիկը հիւանդներ են, որոնք կը կարծեն միսթիսիզմի մէջ գտնել դարմանը իրենց ցաւերուն:

Բայց առողջ բազմութիւն մըն է այն, որ երգարան կը փնտռէ, — «երգելով կ'ուզէ մեռնիլ», կամ «երգելով կ'ուզէ ապրիլ»: Ու այդ բազմութիւնը գիտէ թէ հայ երգարաններուն մէջ է պահուած ինչ որ կորսնցուց ինք, — մեր երգարաններուն մէջ են հայրենի «բարձր սարերը», «լուսնակն անուշ-ները», «չինար եարերը», «հոռովէլ»ով բրբռուն արտերը, «շուն Թուրֆ»ին դէմ մեր կռիւները, Սիփանը, Մասիսը, Արաքսը: Այնտեղ են մեր գարունները, որոնց վրայ «ձիւն ա աբել», այնտեղ են մեր անձրեւները, երբ «ուռ ու տերեւ» կը դողան, այնտեղ են հայ աղջկան սիրտերը, որ կը բաբախեն ազնուական եւ երանելէտ սէրով մը, եւ այնտեղ են օրօրոցի մեր երգերը:

Այնտեղ՝ Հայոց պատմութիւնը, մեր իղձերը, մեր երազները, մեր ափիւնը:

Մեր կտակարանն է «հայկական երգարանը», մեր Տապանակ Ուխտին, — ահա թէ ինչո՛ւ երգարան կը գնէ գաղթական հայ ժողովուրդը:

Ափսո՜ս, որ չունինք շնորհիով երգարան մը: Ամէն մարդ, օգտուելով մեր ժողովուրդին այս տրամադրութենէն, երգարան է կազմեր, — գէշ տպագրութիւն, անճաշակ հատոռում, աղաւաղուած բառերով: Գանի մը տասնեակ երգարաններ ունինք, եւ երգարանի «հեղինակներ», մէկը միւսէն աւելի գէշ: Ահա *ԱԶԳԱԿ* եւ *ՆՈՐ ՕՐ* թերթերն ալ, նոյն բարեացակամութեամբ, սկսեր են պրակ առ պրակ երգարան տպել: Չեմ գիտեր թէ որքա՛ն խնամք պիտի դնեն, եւ որքա՛ն պիտի դարմանեն իրենց տպարաններին թերութիւնները՝ լոյս ընծայելու համար շրջոգիրհիով երգարան մը, գեղարուեստական ու հատընտիր:

Ինչ որ ալ ըլլայ, գեղեցիկ է տեսնել, որ հայ ժողովուրդը երգարան կը սպառէ, ինչպէս մանուկը՝ այբենարան:«Ագգապահպանման» աղուոր միջոց է այս: Վասն զի հայ ժողովուրդը հայ պիտի մնայ այնքան ատեն որ հայերէնն կ'երգէ:

Երգէ՛, Հայոց ժողովուրդ, երգէ՛ խորոտիկ լեզուովդ, երգէ՛ ծիծեռնակի պէս, երգէ՛ կոռնկի պէս, բայց երգէ՛ ապրելու համար:

ԱՐԵՒԱՆ

ԳՈՐԾԵՐԸ ԿԸ ԲԱՑՈՒԻ՞Ն

Նախագահ Հուվըրէն յետոյ, Պելժիոյ ազգ. դրամատան տնօրէնն ալ լաւատես յայտարարութիւններ ըրաւ առջի օր:

— Այսօր կացութիւնը աւելի լաւ է քան վեց ամիս առաջ: Դեռ ամէն ինչ ստոյգ չէ, բայց յոյսի շող մը կը պլպլայ: Այդ շարժումը զօրացնելու համար, կան երկու Էական պայմաններ գոր կը յուսամ թէ պիտի իրականացնէ միջազգային տնտեսական խորհրդաժողովը, — 1. վերահաստատում դրամական ապահովութեան, կարելի եղածին չափ շատ երկիրներու մէջ: 2. վերջ գանգան երկիրներու միջեւ կատարուած փոխանակութեանց սահմանափակման:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Ամերիկա պիտի ճանչնա՞յ Խ. Մ. Հ. Մ.Ը

Ինչպէս գրած էինք երէկ, Մ. Նահանգներուն մէջ հետզհետէ կը զօրանայ խորհրդային իշխանութիւնը ճանչնալու տրամադրութիւնը:

Այս առթիւ թերթերը հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդեն.—

Խորհրդային իշխանութիւնը ճանչնալու տրամադրութիւնը յառաջ եկած է զանազան պատճառներէ: Մէկը այն է որ, Օթաւայի խորհրդաժողովին մէջ, որոշուած է ամերիկեան արտադրութեանց առջեւ փակել կարգ մը չահաստաններ: Մ. Նահանգները կ'ուզեն այս կորուստները փոխարինել նոր չահաստաններ գտնելով խորհրդային Միութեան մէջ: Արդէն իսկ կարեւոր դրամատուն մը առաջարկած է պարտաւորիչ փոխառութիւն մը հրապարակ հանել, ի նպաստ խորհրդային իշխանութեան: Մ. Նահանգներուն համար նոյնքան անհրաժեշտ է դրամագլուխներ որքան ապրանքներ արտածել:

Մ. Նահանգները ճանչնալով խորհրդային իշխանութիւնը, միեւնոյն ատեն կ'ուզեն պատասխան մը տալ Ճափոնի, որ ճանչցաւ Մանչուրիոյ պետութիւնը եւ իր խնամակալութեան տակ առաւ Չինական այդ հարուստ նահանգը:

Վերջապէս, բազմաթիւ մարդիկ այն տեսակէտն ունին թէ Մ. Նահանգները չեն կրնար յաւիտենապէս անդիտանալ կառավարութիւն մը որ կ'իշխէ աւելի քան 12 տարիէ ի վեր, անսահման երկրի մը վրայ, որուն անտեսական ուժը կ'աճի տարուէ տարի եւ որուն հետ առեւտրական բազմաթիւ յարաբերութիւններ ունի արդէն Ամերիկան:

Այս միջոցին Մ. Նահանգներու արտաքին նախարարութիւնը կ'ուսումնասիրէ մանաւանդ պատուիրակութիւն մը ղրկելու առաջարկը, զոր ըրած էր Ռամզէյ, Ժընեւի մէջ: Ջուիցերիայէն մեկնելէ առաջ, Ամերիկայի արտաքին նախարարը խօսակցութիւններ ունեցած էր խորհրդային պատուիրակներուն հետ, որոնք վճռապէս յայտարարած են թէ անկարելի է որ Ռուսիան հրաժարի համայնավարական Միջազգայինէն, ինչպէս թելադրուած էր: Անոնց կարծիքով, ջնջել համայնավարական Միջազգայինը՝ կը նշանակէ ջնջել հաղորդակցական կապակցութիւնը Մ. Նահանգներուն մէջ:

Մանաւանդ պատուիրակութիւն մը ղրկելու համար, անհրաժեշտ է վարկեր ստանալ Եռեսթ. Ժողովէն, ինչպէս եւ ապահովել Ծերակոյտին հաւանութիւնը: Այս առաջարկը յանձնուած է նախագահ Հուվըրի, որ թերահաւատ է, բայց ուզած է պօրահի եւ ուրիչ ծերակուռականներու կարծիքն առնել:

× «Թայմզ» կը գրէ թէ՝ Ժընեւի մէջ կատարուած խօսակցութեանց ընթացքին, արամադրութիւն յայտնուած է փոխադարձ համաձայնութեամբ կարգադրելու խորհրդային իշխանութեան կողմէ բռնագրաւուած ամերիկեան առագաստանաւերու եւ կերեւնկած ըլլալով թէ առաջարկուած պատուիրակութիւնը չպիտի կրնայ երեւան հանել Ռուսիոյ իրական կացութիւնը, Ռուսէք պատասխանած է թէ պատուիրակութիւնը կրնայ միասին տանիլ իր թարգմանները եւ եթէ աննպաստ եզրակացութեան յանգի, նեղութիւնը չկայ:

Հնդկաստան հրաբուխի վրայ

Բրիտանական կառավարութիւնը միշտ մտահոգ է Հնդկաստանի վիճակին եւ միջոցներ կը խորհի ելք մը գտնելու համար: Միջնորդ մը ճարած են, որպէս զի տեսակցի Կանոնի եւ միւս ազգայնական վարիչներուն հետ:

«Տէյլի Էքսփրէս»ի Թղթակիցը կը հեռագրէ Պոմպէյէն.—

Հնդկաստան հրաբուխ մըն է որ կրնայ մէկ օրէն միւսը պայթիլ: Երկիրը հանդարտ է երեւութապէս, որովհետեւ 24,732 հնդիկ առաջնորդներ եւ գործիչներ ձերբակալուած են: Ազգ. համադումարին գործունէութիւնը թուլցած է: Պետերը ձերբակալելու եւ անոնց ստացուածքները գրաւելու հրամանները անչուշտ մեղմացուցած են չարժումը, բայց խլրտումը վերջացած չէ:

Թերթը կ'աւելցնէ թէ կառավարութիւնը այժմ կը չնայ անհրաժեշտ միջոցները ձեռք առնել խաղաղութիւնը վերահաստատելու համար, եւ այս նպատակով կ'ուզէ հաշահաճնել հնդիկ ազատականները, որոնք համաձայն չեն կանոնի ծայրայեղութեանց:

Գերմանական թնճուկը

Երէկ արտակարգ խորհրդակցութիւն մը տեղի ունեցաւ Գերմանիոյ հանրապետութեան նախագահին եւ նախարարներուն մէջեւ, օրուան կացութեան մասին:

Այս խորհրդակցութենէն առաջ, յանկարծ Պերլին հասաւ Հիթլէր եւ տեսնուեցաւ վարչապետ Ֆօն Փափէնի հետ: Մեծ վերապահութիւն կը տիրէ այս տեսակցութեան մասին, որուն ներկայ էր նաեւ Զօր. Շլայխէր: Համաձայն արձանագրուած լուրերու, Հիթլէր յայտներ է թէ ինք համաձայնած է կեդրոնի կուսակցութեան հետ եւ անոր յանձնած՝ խառն դահլիճի մը ցանկը: Բայց, աւելցուցեր է թէ իր ուզածը այդ չէ եւ պիտի նախընտրէր մասնակցիլ նախագահական դահլիճի մը, Ֆօն Փափէնի կամ Զօր. Շլայխէրի վարչապետութեամբ:

Հաւանական չի համարուիր որ համաձայնութիւն գոյանայ:

Հիթլէր արդ տեսակցութենէն եւ վարչապետին հետ ձախելէ յետոյ, ունկնդրութեան ընդունեցաւ իր 230 երեսփոխանները, որոնք փառաւոր ցոյց մը կատարեցին: Այս առթիւ ճառ մը խօսելով, չէչտեց թէ օրէ օր կ'ուժգնանայ իր ուժերուն ձայնը, թէ Գերմանիոյ զանազան մասերուն մէջ իրենք արդէն տէր են իշխանութեան: Սակայն, չեն կրնար կառավարել ամբողջ Գերմանիան: «Բայց, մեր յաղթանակը ժամանակի խնդիր է»: Աւելցուց թէ Ֆօն Փափէնի դահլիճը

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԱՐՄՏԻՒԻՒ ԳՈՂՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ

Ս. Միութեան Գերագոյն Ատեանը հրամայեց բոլոր նահանգային ատեաններուն՝ անմիջապէս կազմել տեղեկատուներու մնայուն վաշտ մը, օգնելու համար հունձքի եւ ուտեստի գողութեան դէմ կազմակերպուած պայքարին: Իւրաքանչիւր հաւաքական տնտեսութենէ մէկ – երկու անդամներ պիտի արձանագրուին այս գաղտնի ծառայութեան համար, եւ վստահելի գործակալ մը պիտի դրուի իւրաքանչիւր խորհրդային խանութի մէջ:Գործակալները առանձին չպիտի գործեն, այլ պիտի կապուին իւրաքանչիւր շրջանի կեդրոններուն հետ, ուր ժողով պիտի գումարեն, տեղեկագիրներ կազմելու եւ հրահանգներ ստանալու համար, այսպէս դառնալով մասնագէտ խուզարկուներու մարմին մը՝ խորհրդային ստացուածքի պահպանման համար: Ասոնք պիտի օգնեն գործադրելու վերջին հրամանագիրը, որ մահուան պատիժ կը սպառնայ արմտիքի գողերուն եւ պիտի համոզեն բազմութիւնները թէ «խորհրդային Միութեան մէջ ընկերվարական ստացուածքը անհունապէս աւելի սրբազան է եւ անբռնաբարելի քան անհատական ստացուածքը՝ հաղթենի երկիրներու մէջ»:

Արմտիքի գողութեան դէմ հրատարակուած հրամանագիրը բուռն պայքար բացած է գիւղացիներուն մէջ, որոնք իրար կը լրտեսեն այժմ: Կը թուի թէ Մոսկուայի ուշածն ալ այս է, քանի որ միացեալ գիւղացիութիւն մը վտանգաւոր կը համարուի: Խորհրդային մամուլը կը պահանջէ անողորմաբար գործադրել մահապատիժը, նոյն իսկ այն գիւղացիներուն դէմ որոնք գրպանները կամ գոգնոցները լեցուն հասկեր կը տանին տուներնին, դաշտէն վերադարձին:

ԹՈՒՐՔԵՒՍՈՒՐԻԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆԻՆ ՎՐԱՅ

Սուրիոյ «Լիսան իլ Հալ» թերթը կը գրէ.—

Թուրքեւսուրիական սահմանին վրայ ապահովութիւնը պահելու պատրուակով, թրքական կարեւոր ուժ մը գետեղուած է: Հալէպի թերթերը ցարդ բազմաթիւ դէպքեր յիշեցին, որոնք կատարուած են այդ թրքական ուժերու կողմէ:

Այս անգամ ալ, ահա, Հալէպի ժանտարմայի տեղեկագրէն կը իմանանք հետեւեալ երկու դէպքերը:

Առաջին.— Թամօ անուն ձարապլուսցի մը կ'ուզէր սահմանը անցնիլ, մօտակայ թուրք գիւղ մը հանդիպելով իր առեւելիքը գանձելու համար: Թուրք գինուորները սակայն կը սկսին կրակ տեղալ անոր վրայ եւ առանց բառ մը իսկ փոխանակելու տեղն ու տեղը կը մեռցնեն զայն:

Երկրորդ.— Սուրիացի հովիւ մը, Մէյտան էֆպէկի մօտ գտնուող գետ մը բերած է իր հօտը, ջրելու համար: Գետը կը գտնուի սուրիական սահմանին մէջ, բայց շատ մօտ թրքականին: Թուրք գինուորներ կը կռռոպտեն զայն, ոչխարներն ու այծերը կը բշեն թրքական սահման:

ՔՈԼԵՐԱ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

Պէյրութի առողջապահական տնօրէնութիւնը իմանալով որ Քոլերայի դէպք մը ծագած է հովանոց շինողի մը տան մէջ, ամէն նախազգուշական միջոցները հրահանգեց ապէտը սահմանափակելու համար:

× Ձիպէյլի մէջ բազմաթիւ մարդիկ վարակուած են ժանտատեղդէ:

Առողջապահական տնօրէնութիւնը կը թելադրէ որ ամէն ոք պատուաստուի:

— :-: —

ԻՐԱՔԻ ԹԱԳԱՒՈՐԸ, որ Քիւրտիստան գացած էր օգանալով, Պաղտատ վերադարձաւ:

ՊԱՂԵՍՏԻՆԻ մէջ կատարուած պեղումներու ընթացքին, Տիբերիս լիճին մօտ գտնուեցան աւերակները եկեղեցիի մը որ շինուած էր այն տեղին վրայ ուր Քրիստոս հինգ հազար հոգիի բաւեցուցած էր հինգ նկանակը:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳԱՂՓԱՐԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵՏԻ ՕՐԳԱՆ

ՀԱՅԿՈՄ — «Ֆուկս» յօդուածաշարէ մը
նախօրեակին Նորքիոյ ու Լիլբումլի կայարան
բեռնաթափուած ծխելիք:

— Ֆուկս, ինչո՞ւ կը ծխես, մինչ գիտես որ
հիւանդ ես եւ բժիշկդ արգիլած է քեզի:

Ֆուկս կը պատասխանէ, թէ ինք ծխելով
կ՚ազատի ամէն տեսակ ախտերէ, ինչպէս
նաեւ ամէն տեսակ չարիքներէ:

Ֆուկս կ՚ապրի Նորքի մէջ, ուր ունի
ծխախոտի խանութ մը, որ կը գտնուի
Ազատամարտիկներու պողոտային վրայ:
Ան ունի նաեւ ծխախոտի գործարան մը,
ուր կը պատրաստուին «Ֆուկս» ծխախոտի
տեսակները:

Ֆուկս ամէն առաւօտ կ՚այցելէ իր գործա-
րանը, ուր կը հսկէ, որ ամէն ինչ կանոնա-
ւոր կերպով ընթանայ:

Ֆուկս ունի նաեւ ծխախոտի մեծ պահես-
տանոց մը, ուր կը գտնուին ծխախոտի
տարբեր տեսակներ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ԿՈՄԻՏԵՆ

(ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐԱԿԱՆ)

Հայաստանի հեռախոսն ու յոթ խոսափող

Բ.

ԳՈՂՈՒՄՆԵՐԻ ՀՆՁՈՒՆԸ

— Լսո՞ւմ եք։ Ես Ձեր հարևանն եմ (Ձեր Ձեռքերն ու ոտքերը ինչ-որ կերպ ես արդեն տեսել եմ)։ Ուզում եմ ձեզ ասել, որ ես ձեր ձայնն եմ լսում։ Ես ձեզ հետ եմ։ Ես ձեզ հետ եմ ուրախանում և տխրում։ Ես ձեզ հետ եմ ապրում։ Ես ձեզ հետ եմ ամեն ինչ անում։ Ես ձեզ հետ եմ ամեն ինչ անում։ Ես ձեզ հետ եմ ամեն ինչ ան

ՖԱՄԱ

(ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳՅԱՆ ՑՈՒՑԱՓԱՅՓՈՒՆԸ ՊԱՏՄՈՒՄ Է 1830 ԹՎԱԿԱՆԻՆ)

ՀԵՆՐԻ Ց. ԱՆՑԵԼԻ

Թարգմ. Լ. ԸՆԴՈՒ

— Եթե ինչ-որ բան... Գիտե՞ս, Ջեֆրսի, ես քեզ հետ ինչ-որ բան ունեմ... Ինչ-որ բան, որ ես ուզում եմ ասել քեզ... Ես... Ես ուզում եմ ասել, որ... Ես ուզում եմ ասել, որ... Ես ուզում եմ ասել, որ... Ես ուզում եմ ասել, որ... Ես ուզում եմ ասել, որ... Ես ուզում եմ ասել, որ...

Ջեֆրսին ոչ մի խոսք չասաց։ Նա միայն նայեց ընկերոջը, ապա ոտքի կանգնեց և սկսեց քայլել սենյակում։ Նա ուզում էր ինչ-որ բան ասել, բայց չգիտեր, թե ինչպես սկսի։ Նա ուզում էր ասել, որ ինքն էլ է սիրահարված, բայց չգիտեր, թե ինչպես ասի։ Նա ուզում էր ասել, որ ինքն էլ է սիրահարված, բայց չգիտեր, թե ինչպես ասի։ Նա ուզում էր ասել, որ ինքն էլ է սիրահարված, բայց չգիտեր, թե ինչպես ասի։

— Ես... Ես ուզում եմ ասել, որ... Ես ուզում եմ ասել, որ... Ես ուզում եմ ասել, որ... Ես ուզում եմ ասել, որ... Ես ուզում եմ ասել, որ...

Ջեֆրսին կանգ առավ և նայեց ընկերոջը։ Նա տեսավ, որ Հենրին շատ է տանջվում, և որոշեց օգնել նրան։

— Հենրի, ես գիտեմ, թե ինչ ես ուզում ասել։ Ես էլ եմ սիրահարված։ Ես էլ եմ ուզում ասել, որ... Ես էլ եմ ուզում ասել, որ... Ես էլ եմ ուզում ասել, որ... Ես էլ եմ ուզում ասել, որ... Ես էլ եմ ուզում ասել, որ...

Հենրին ժպտաց և գլխով արեց։ Նա հասկացավ, որ Ջեֆրսին էլ է սիրահարված, և որ նրանք երկուսն էլ ուզում են ասել նույն բանը։ Նա ուզում էր ասել, որ ինքն էլ է սիրահարված, և որ նրանք երկուսն էլ ուզում են ասել նույն բանը։ Նա ուզում էր ասել, որ ինքն էլ է սիրահարված, և որ նրանք երկուսն էլ ուզում են ասել նույն բանը։ Նա ուզում էր ասել, որ ինքն էլ է սիրահարված, և որ նրանք երկուսն էլ ուզում են ասել նույն բանը։

— Ես... Ես ուզում եմ ասել, որ... Ես ուզում եմ ասել, որ... Ես ուզում եմ ասել, որ... Ես ուզում եմ ասել, որ... Ես ուզում եմ ասել, որ...

Ջեֆրսին ոչ մի խոսք չասաց։ Նա միայն նայեց ընկերոջը, ապա ոտքի կանգնեց և սկսեց քայլել սենյակում։ Նա ուզում էր ինչ-որ բան ասել, բայց չգիտեր, թե ինչպես սկսի։ Նա ուզում էր ասել, որ ինքն էլ է սիրահարված, բայց չգիտեր, թե ինչպես ասի։ Նա ուզում էր ասել, որ ինքն էլ է սիրահարված, բայց չգիտեր, թե ինչպես ասի